

თავი V

სახელმწიფო ბიუჯეტის პროგრამების შესრულება

1. ხელმისაწვდომი, ხარისხიანი ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

1.1. მოსახლეობის სოციალური დაცვა (პროგრამული კოდი 35 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - „სოციალური მომსახურების სააგენტო“

1.1.1. მოსახლეობის საპენსიო უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 35 02 01)

- საპენსიო უზრუნველყოფის მიმართულებით, სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების დაფინანსების მიზნით განხორციელდა „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ და „სახელმწიფო კომპენსაციისა და სახელმწიფო აკადემიური სტიპენდიის შესახებ“ საქართველოს კანონებით გათვალისწინებულ ბენეფიციართა უზრუნველყოფა სახელმწიფო პენსიებით და სახელმწიფო კომპენსაციებით;
- სახელმწიფო პენსიით უზრუნველყოფილი იქნა იანვარში 719.5 ათასზე მეტი პირი, თებერვალში - 720.4 ათასზე მეტი პირი, მარტში - 721.2 ათასზე მეტი პირი, აპრილში - 722.7 ათასზე მეტი პირი, მაისში - 723.3 ათასზე მეტი პირი, ივნისში - 724.6 ათასზე მეტი პირი, ივლისში - 726.0 ათასზე მეტი პირზე, აგვისტოში - 727.5 ათასზე მეტი პირზე, სექტემბერში - 729.2 ათასზე მეტი პირზე, ხოლო სახელმწიფო კომპენსაცია გაიცა იანვარში - 21.1 ათასზე მეტი პირზე, თებერვალში - 21.2 ათასზე მეტი პირზე, მარტში - 21.3 ათასზე მეტი პირზე, აპრილი - 21.4 ათასზე მეტი პირზე, ხოლო მაის-ივნისში - 21.5 -21.5 ათასზე მეტი მიმღებზე, ივლის - აგვისტოში - 21.6-21.6 ათასზე მეტი პირზე, სექტემბერში - 21.7 ათასზე მეტი პირზე.

სულ ამ მიზნით მიმართულ იქნა 1 261.0 მლნ ლარი.

1.1.2. მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარება (პროგრამული კოდი 35 02 02)

- საარსებო შემწეობის მიმღებ პირთა რაოდენობამ იანვარში შეადგინა 469.2 ათასზე მეტი, თებერვალში - 445.5 ათასზე მეტი, მარტში - 430.8 ათასზე, აპრილში - 425.1 ათასზე მეტი, მაისში - 437.9 ათასზე მეტი, ივნისში - 449.0 ათასზე მეტი, ივლისში - 457.0 ათასზე მეტი, აგვისტოში - 461.3 ათასზე მეტი, ხოლო სექტემბერში - 459.6 ათასზე მეტი;
- ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, ასევე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო დახმარება გაეწია იანვარში 1 171 პირს, თებერვალში - 986 პირს, მარტში - 1 125 პირს, აპრილში - 1 038 პირს, მაისში - 969 პირს, ივნისში - 1 142 პირს, ივლისში - 954 პირს, აგვისტოში - 1 288 პირს, ხოლო სექტემბერში - 1 212 პირს;
- დევენილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით იანვარში შემწეობით უზრუნველყოფილ იქნა 220.8 ათასზე მეტი პირი, თებერვალში - 230.1 ათასზე მეტი პირი, მარტში - 230.4 ათასზე მეტი პირი, აპრილში - 230.5 ათასზე მეტი პირი, მაისში - 229.0 ათასზე მეტი პირი, ივნისში - 230.1 ათასზე მეტი პირი, ივლისში - 229.0 ათასზე მეტი პირი, აგვისტოში - 228.9 ათასზე მეტი პირი, ხოლო სექტემბერში - 229.6 ათასზე მეტი პირი;
- რეინტეგრაციის შემწეობა იანვარში გაიცა 446 ბავშვზე, თებერვალში - 440 ბავშვზე, მარტში - 438 ბავშვზე, აპრილში - 434 ბავშვზე, მაის-ივნისში - 430-430 ბავშვზე, ივლისში - 428 ბავშვზე, აგვისტოში - 421 ბავშვზე, ხოლო სექტემბერში - 426 ბავშვზე;
- სოციალური პაკეტი იანვარში გაიცა 167.3 ათასზე მეტი პირზე, თებერვალში - 167.1 ათასზე მეტი პირზე, მარტში - 167.0 ათასზე მეტი პირზე, აპრილში - 167.3 ათასზე მეტი პირზე, მაისში - 166.6 ათასზე მეტი პირზე,

ივნისში - 166.7 ათასზე მეტ პირზე, ივლისში - 166.8 ათასზე მეტ პირზე, აგვისტოში - 166.7 ათასზე მეტ პირზე, ხოლო სექტემბერში - 166.6 ათასზე მეტ პირზე;

- საყოფაცხოვრებო სუბსიდიის მიმღებ პირთა რაოდენობამ მიმდინარე წლის იანვარში შეადგინა 28.3 ათასზე მეტი პირი, თებერვალში – 28.0 ათასზე მეტი პირი, მარტში – 27.8 ათასზე მეტი პირი, აპრილში – 27.6 ათასზე მეტი პირი, მაისში – 27.4 ათასზე მეტი პირი, ივნისში – 27.3 ათასზე მეტი პირი, ივლისში – 27.2 ათასზე მეტი პირი, აგვისტოში – 27.1 ათასზე მეტი პირი, ხოლო სექტემბერში – 27.0 ათასზე მეტი პირი;
- შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მიზნით იანვრის თვეში დახმარება მიიღო 1 048 პირმა, თებერვალში - 1 040 პირმა, მარტში - 1 031 პირმა, აპრილში - 1 022 პირმა, მაისში - 1 023 პირმა, ივნისში - 1 019 პირმა, ივლისში - 1 016 პირმა, აგვისტოში - 1 006 პირმა, ხოლო სექტემბერში - 1 001 პირმა;
- დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის მიზნობრივი სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში და „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონიდან გამომდინარე ფულადი სოციალური დახმარება მიიღო იანვარში 10.9 ათასამდე პირმა, თებერვალში - 11.2 ათასამდე პირმა, მარტში - 11.0 ათასზე მეტმა პირმა, აპრილში - 11.2 ათასამდე პირმა, მაისში - 11.1 ათასზე მეტმა პირმა, ივნისში - 11.3 ათასამდე პირმა, ივლისში - 11.3 ათასზე მეტმა პირმა, აგვისტოში - 11.4 ათასამდე პირმა, ხოლო სექტემბერში - 11.4 ათასზე მეტმა პირმა;
- „9 მაისის - ფაშიზმზე გამარჯვების 72-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიების ორგანიზების სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების შესაბამისად მეორე მსოფლიო ომის მონაწილემ (592 პირი) მიიღო ფულადი დახმარება 600 ლარის ოდენობით და ომში დაღუპულთა მარჩენალდაკარგულმა (291 პირი) - 300 ლარის ოდენობით.

სულ მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარების პროგრამაზე მიმართულ იქნა 486.0 მლნ ლარი.

1.1.3. სოციალური რეაბილიტაცია და ბავშვზე ზრუნვა (პროგრამული კოდი 35 02 03)

პროგრამის ფარგლებში მომსახურება გაეწია:

- „კრიზისულ მდგომარეობაში მყოფი ოჯახების დახმარების პროგრამის“ ფარგლებში იანვარში მომსახურება გაეწია 1 010 ბენეფიციარს, თებერვალში - 990 ბენეფიციარს, მარტში - 966 ბენეფიციარს, აპრილში - 873 ბენეფიციარს, მაისში - 862 ბენეფიციარს, ივნისში - 867 ბენეფიციარს, ივლისში - 868 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 865 ბენეფიციარს და სექტემბერში - 859 ბენეფიციარს;
- „ბავშვთა ადრეული განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში 506 ბენეფიციარს, თებერვალში - 522 ბენეფიციარს, მარტში - 520 ბენეფიციარს, აპრილში - 516 ბენეფიციარს, მაისში - 532 ბენეფიციარს, ივნისში - 536 ბენეფიციარს, ივლისში - 527 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 402-ს და სექტემბერში - 541 ბენეფიციარს;
- „ბავშვთა რეაბილიტაციის პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში - 274 ბენეფიციარს, თებერვალში - 288 ბენეფიციარს, მარტში - 341 ბენეფიციარს, აპრილში - 674 ბენეფიციარს, მაისში - 668 ბენეფიციარს, ივნისში - 728 ბენეფიციარს, ივლისში - 745 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 127 ბენეფიციარს;
- „დღის ცენტრების პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში 1 578 ბენეფიციარს, თებერვალში - 1 609 ბენეფიციარს, მარტში - 1 603 ბენეფიციარს, აპრილში - 1 624 ბენეფიციარს, მაისში - 1 613 ბენეფიციარს, ივნისში - 1 651 ბენეფიციარს, ივლისში - 1 624 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 1 017 ბენეფიციარს, ხოლო სექტემბერში - 1 629 ბენეფიციარს, მათ შორის:
  - ✓ მიტოვების რისკის ქვეშ მყოფი ბავშვების შემთხვევაში: იანვარში - 477 ბენეფიციარს, თებერვალში - 495 ბენეფიციარს, მარტში - 491 ბენეფიციარს, აპრილში - 499 ბენეფიციარს, მაისში - 497

- ბენეფიციარს, ივნისში – 501 ბენეფიციარს, ივლისში - 476 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 200 ბენეფიციარს, სექტემბერში - 476 ბენეფიციარს;
- ✓ შშმ ბავშვების შემთხვევაში: იანვარში – 591 ბენეფიციარს, თებერვალში – 590 ბენეფიციარს, მარტში – 585 ბენეფიციარს, აპრილში – 597 ბენეფიციარს, მაისში – 586 ბენეფიციარს, ივნისში – 613 ბენეფიციარს, ივლისში - 619 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 456 ბენეფიციარს და სექტემბერში - 614 ბენეფიციარს;
  - ✓ 18 წლისა და მეტი ასაკის შშმ პირების შემთხვევაში: იანვარში – 463 ბენეფიციარს, თებერვალში – 477 ბენეფიციარს, მარტში – 479 ბენეფიციარს, აპრილში – 480 ბენეფიციარს, მაისში – 482 ბენეფიციარს ივნისში - 491 ბენეფიციარს, ივლისში - 484 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 361 ბენეფიციარს და სექტემბერში - 491 ბენეფიციარს;
  - ✓ მძიმე და ღრმა გონებრივი განვითარების შეფერხების მქონე ბავშვების შემთხვევაში: იანვარ - თებერვალში – 47-47 ბენეფიციარს, მარტ - აპრილში – 48-48 ბენეფიციარს, მაისში - 48 ბენეფიციარს, ივნისში - 46 ბენეფიციარს, ივლისში - 45 ბენეფიციარს, აგვისტოში მომსახურება არ განხორციელებულა, სექტემბერში - 48 ბენეფიციარს.
- „დამხმარე საშუალებებით უზრუნველყოფის პროგრამის“ ფარგლებში გათვალისწინებულ მომსახურებათა შემთხვევების რაოდენობამ შეადგინა: იანვარში – 68 , თებერვალში – 70, მარტში – 48, აპრილში – 199, მაისში – 168, ივნისში – 247, ივლისში - 544, აგვისტოში - 165, სექტემბერში - 505, მათ შორის:
    - ✓ სავარძელ-ეტლებით (მექანიკური) უზრუნველყოფისა და შშმ პირთა დასაქმების ხელშეწყობის კომპონენტის შემთხვევათა რაოდენობამ შეადგინა იანვარში – 29, თებერვალში - 23, მარტში - 18 შემთხვევა, აპრილში - 85 შემთხვევა, მაისში - 55 შემთხვევა, ივნისში 73 - შემთხვევა, ივლისში - 58 შემთხვევა, აგვისტოში - 20 შემთხვევა, სექტემბერში - 22 შემთხვევა;
    - ✓ სავარძელ-ეტლებით (ელექტრო) უზრუნველყოფისა და შშმ პირთა დასაქმების ხელშეწყობის კომპონენტის ფარგლებში იანვარში – 5 შემთხვევა, თებერვალში - 3 შემთხვევა, მარტში - 2 შემთხვევა, აპრილში - 18 შემთხვევა, მაისში 9 შემთხვევა, ივნისში - 20 შემთხვევა, ივლისში - 12 შემთხვევა, აგვისტოში - 5 შემთხვევა, სექტემბერში - არ გაცემულა;
    - ✓ საპროთეზო – ორთოპედიული საშუალებებით უზრუნველყოფის მომსახურების შემთხვევათა რაოდენობამ შეადგინა იანვარში – 23, თებერვალში - 36, მარტში - 16 შემთხვევა, აპრილში - 87 შემთხვევა, მაისში- 85 შემთხვევა, ივნისში - 122 შემთხვევა, ივლისში - 100 შემთხვევა, აგვისტოში - 34 შემთხვევა, ხოლო სექტემბერში - 26 შემთხვევა;
    - ✓ ყავარჯნებით, ხელჯოხ-ყავარჯნებით, უსინათლოთა ხელჯოხებით და გადასაადგილებელი ჩარჩოებით უზრუნველყოფის კომპონენტით გათვალისწინებული მომსახურებების შემთხვევათა რაოდენობამ შეადგინა იანვარში - 6, თებერვალში - 3, მარტში -7, აპრილში -4 შემთხვევა, მაისში -12 შემთხვევა, ივნისში - 23 შემთხვევა, ივლისში - 7 შემთხვევა, აგვისტოში - 1 შემთხვევა, სექტემბერში - 6 შემთხვევა;
    - ✓ სმენის აპარატებით უზრუნველყოფის კომპონენტით გათვალისწინებული მომსახურებების შემთხვევათა რაოდენობამ შეადგინა: იანვარი-ივნისში აპარატი არ გაცემულა, ივლისში - 356 შემთხვევა, აგვისტოში - 94 შემთხვევა, სექტემბერში - 443 შემთხვევა;
    - ✓ კობლერული იმპლანტით უზრუნველყოფის კომპონენტით გათვალისწინებული მომსახურების შემთხვევათა რაოდენობამ შეადგინა: იანვარში - 5, თებერვალში - 5, მარტში - 5 შემთხვევა, აპრილში - 5 შემთხვევა, მაისში - 7 შემთხვევა, ივნისში - 9 შემთხვევა, ივლისში - 11 შემთხვევა, აგვისტოში - 11 შემთხვევა, სექტემბერში - 8 შემთხვევა.
  - „მცირე საოჯახო ტიპის სახლების პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში 317 ბენეფიციარს, თებერვალში – 322 ბენეფიციარს, მარტში – 323 ბენეფიციარს, აპრილში - 318 ბენეფიციარს, მაისში - 312 ბენეფიციარს, ივნისში - 305 ბენეფიციარს, ივლისში - 302 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 310 ბენეფიციარს, სექტემბერში - 314 ბენეფიციარს;
  - „სათემო ორგანიზაციების პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში 217 ბენეფიციარს, თებერვალში – 219 ბენეფიციარს, მარტში – 220 ბენეფიციარს, აპრილში - 222 ბენეფიციარს, მაისში - 225

ბენეფიციარს, ივნისში - 224 ბენეფიციარს, ივლისში - 228 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 239 ბენეფიციარს, სექტემბერში - 244 ბენეფიციარს;

- „ყრუთა კომუნიკაციის ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში 168 ბენეფიციარს, თებერვალში - 214 ბენეფიციარს, მარტში - 145 ბენეფიციარს, აპრილში - 149 ბენეფიციარს, მაისში - 159 ბენეფიციარს, ივნისში - 145 ბენეფიციარს, ივლისში - 154 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 145 ბენეფიციარს, სექტემბერში - 158 ბენეფიციარს;
- „დედათა და ბავშვთა თავშესაფრით უზრუნველყოფის პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში 56 ბენეფიციარს, თებერვალში - 52 ბენეფიციარს, მარტში - 56 ბენეფიციარს, აპრილში - 57 ბენეფიციარს, მაისში - 56 ბენეფიციარს, ივნისში - 56 ბენეფიციარს, ივლისში - 60 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 62 ბენეფიციარს, სექტემბერში - 67 ბენეფიციარს;
- „მიუსაფარ ბავშვთა თავშესაფრით უზრუნველყოფის პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში 108 ბენეფიციარს, თებერვალში - 121 ბენეფიციარს, მარტში - 124 ბენეფიციარს, აპრილში - 116 ბენეფიციარს, მაისში - 110 ბენეფიციარს, ივნისში - 116 ბენეფიციარს, ივლისში - 124 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 115 ბენეფიციარს, სექტემბერში - 156 ბენეფიციარს;
- „მინდობით აღზრდის პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარში 1 356 ბენეფიციარს, თებერვალში - 1 373 ბენეფიციარს, მარტში - 1 390 ბენეფიციარს, აპრილში - 1 403 ბენეფიციარს, მაისში - 1 417 ბენეფიციარს, ივნისში - 1 427 ბენეფიციარს, ივლისში - 1 441 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 1 440 ბენეფიციარს, სექტემბერში - 1 445 ბენეფიციარს;
- „ომის მონაწილეთა რეაბილიტაციის ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში იანვარ-აპრილში ბენეფიციართა მომსახურება არ განხორციელებულა მაისში მომსახურება გაეწია 6 ბენეფიციარს, ივნისში - 6 ბენეფიციარს, ივლისში - 13 ბენეფიციარს, აგვისტოში - 13 ბენეფიციარს, სექტემბერში - 6 ბენეფიციარს;
- „მძიმე და ღრმა შეზღუდული შესაძლებლობის ან ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე ბავშვთა სპეციალიზებული საოჯახო ტიპის მომსახურების პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია იანვარი - სექტემბერში თითოეულ თვეში 7-7 ბენეფიციარს, ხოლო იანვარი - აგვისტოში თითოეულ თვეში „მძიმე და ღრმა გონებრივი განვითარების შეფერხების მქონე ბავშვთა ბინაზე მოვლის პროგრამის“ ფარგლებში მომსახურება გაეწია 40 -მდე ბენეფიციარს.

1.1.4. სოციალური შეღავათები მაღალმთიან დასახლებაში (პროგრამული კოდი 35 02 04)

პროგრამის ფარგლებში:

- ✓ სახელმწიფო პენსიის მიმღებ პირთა პენსიის დანამატი იანვარში მიიღო - 63.5 ათასზე მეტმა პირმა, თებერვალში - 63. 9 ათასზე მეტმა პირმა, მარტში - 64. 2 ათასზე მეტმა პირმა, აპრილში - 64. 4 ათასზე მეტმა პირმა, მაისში - 64. 5 ათასზე მეტმა პირმა, ივნისში - 64. 7 ათასზე მეტმა პირმა, ივლისში - 64.9 ათასზე მეტმა პირმა, აგვისტოში - 65.0 ათასზე მეტმა პირმა, ხოლო სექტემბერში - 65.2 ათასზე მეტმა პირმა;
- ✓ სოციალური პაკეტის დანამატი იანვარში მიიღო - 12.4 ათასამდე პირმა, თებერვალში - 12.5 ათასამდე პირმა, მარტში - 12.6 ათასამდე პირმა, აპრილში - 12.7 ათასამდე პირმა, მაისში - 12.7 ათასამდე პირმა, ივნისში - 12.7 ათასზე მეტმა პირმა, ივლისში-12.8 ათასამდე პირმა, აგვისტოში-12.8 ათასამდე პირმა, ხოლო სექტემბერში-12.8 ათასამდე პირმა;
- ✓ ელექტროენერჯის შეღავათი გავრცელდა იანვარში 53.6 ათას აბონენტზე თებერვალში - 53.8 ათასამდე აბონენტზე, მარტში - 54.1 ათასამდე აბონენტზე, აპრილში - 58.3 ათასზე მეტ აბონენტზე, მაისში - 62.9 ათასამდე აბონენტზე, ივნისში - 69. 2 ათასამდე აბონენტზე, ივლისში -72.0 ათას აბონენტზე, აგვისტოში-74.4 ათასამდე აბონენტზე;
- ✓ სამედიცინო პერსონალის დანამატი იანვარში მიიღო 1 474 ექიმმა და ექთანმა, თებერვალში - 1 457 ექიმმა და ექთანმა, მარტში - 1 463 ექიმმა და ექთანმა, აპრილში - 1 471 ექიმმა და ექთანმა, მაისში -

1 479 ექიმმა და ექთანმა, ივნისში -1 480 ექიმმა და ექთანმა, ივლისში - 1479 ექიმმა და ექთანმა, აგვისტოში -1484 ექიმმა და ექთანმა და სექტემბერში - 1482 ექიმმა და ექთანმა.

სულ ამ მიზნით მიმართულ იქნა 30.1 მლნ ლარი.

1.2. მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 35 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი
- ✓სსიპ - „ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი“
- ✓სსიპ - „სოციალური მომსახურების სააგენტო“
- ✓სსიპ - „საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების ცენტრი“

1.2.1. მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 35 03 01)

- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა გადაუდებელი ამბულატორიული მომსახურების 559 ათასზე მეტი შემთხვევა, გადაუდებელი სტაციონარული მომსახურების - 214.0 ათასზე მეტი, კარდიოქირურგიის - 3.1 ათასზე მეტი, მშობიარობისა და საკეისრო კვეთის 33.4 ათასზე მეტი, მაღალი რისკის ორსულთა, მშობიარეთა და მელოგინეთა სტაციონარული სამედიცინო მომსახურების - 1 151 შემთხვევა, ქიმიო, ჰორმონო და სხივური თერაპიის - 40.5 ათასზე მეტი შემთხვევა, გეგმური ამბულატორიის 2.6 ათასამდე შემთხვევა.

სულ ამ მიზნით მიმართულ იქნა 502.7 მლნ ლარი.

1.2.2 საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 35 03 02)

1.2.2.1 დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და სკრინინგი (პროგრამული კოდი 35 03 02 01)

- „კიბოს სკრინინგის“ კომპონენტის ფარგლებში სხვადასხვა სახის სკრინინგული კვლევა ჩატარდა 36.0 ათასზე მეტ ბენეფიციარს, მათ შორის: ძუძუს კიბოს სკრინინგი - 13 ათასზე მეტ, საშვილოსნოს ყელის კიბოს სკრინინგი (Pap-ტესტი) – 13 ათასზე მეტ, კოლორექტალური კიბოს სკრინინგი - 3.0 ათასზე მეტს, პროსტატის კიბოს სკრინინგი - 5.0 ათასზე მეტ, ხოლო კოლონოსკოპიური სკრინინგი - 119 ბენეფიციარს და კოლონოსკოპიური სკრინინგი მორფოლოგიით 17 ბენეფიციარს, საშვილოსნოს ყელის კიბოს ორგანიზებულ სკრინინგის პილოტის კომპონენტში კვლევა ჩატარდა 629 ბენეფიციარს (მოცვის მაჩვენებელი 42,5%);
- „ბავშვთა ასაკის მსუბუქი და საშუალო ხარისხის მენტალური განვითარების დარღვევების პრევენციის“ კომპონენტის ფარგლებში კონსულტაცია გაეწია 1-6 წლის ასაკის 978 ბავშვს; მათ შორის ჩატარდა ნევროლოგის კონსულტაცია, ძილის დარღვევების კვლევა - 900, ნეიროფსიქოლოგიური კვლევები - 860, ეპილეფტოლოგიური და ელექტროფიზიოლოგიური კვლევები - 36;
- „ეპილეფსიის ადრეული დიაგნოსტიკის და პრევენციის“ კომპონენტის ფარგლებში სულ გამოკვლეულ იქნა 1 860 პაციენტი, პირველადი ეპილეფტოლოგიური სკრინინგი ჩატარდა - 1 657 პაციენტს, 1 308-ს

ელექტროენცეფალოგრაფიული სკრინინგი, 1 302-ს - ნეიროფსიქოლოგიური ტესტირება, ხოლო 1 337-ს ეპილეპტოლოგიური დასკვნითი დიაგნოსტიკა;

- დღენაკლულთა რეტინოპათიის სკრინინგის პილოტის კომპონენტის ფარგლებში პირველადი სკრინინგი ჩაუტარდა 373 ბენეფიციარს; დაფიქსირდა განმეორებითი კვლევის 980 შემთხვევა.

1.2.2.2 იმუნიზაცია (პროგრამული კოდი 35 03 02 02)

- რუტინული ვაქცინაციის კომპონენტის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში სულ ჩატარებულია: ტუბერკულოზის საწინააღმდეგოდ (სამშობიარო –1 წლამდე ასაკი) 34 126 აცრა, დაიხარჯა 98 240 დოზა ბცქ ვაქცინა, ჰეპატიტი B საწინააღმდეგოდ (სამშობიარო) 33 431 აცრა, დაიხარჯა 34 960 დოზა ჰეპატიტი B მონოვაქცინა, პოლიომიელიტის საწინააღმდეგოდ (15 წლამდე ასაკი) 64 187 აცრა, დაიხარჯა 118 627 დოზა ბოპ ვაქცინა, ჰეპსა ვაქცინით (2 თვე – 2 წლამდე ბავშვები) 95 699 აცრა, დაიხარჯა 96 413 დოზა დეცტ+ჰეპB+ჰიბ+იპ ვაქცინა, დიფთერია - ტეტანუსის საწინააღმდეგო ვაქცინით (1–6 წელი) ჩატარებულია 31 977 აცრა – დაიხარჯა 47 409 დოზა დტ ვაქცინა, ტეტანუსი–დიფთერიის საწინააღმდეგოდ (7–14 წელი) 14 556 აცრა, დაიხარჯა 24 275 დოზა ტდ ვაქცინა, წითელა, წითურა, ყბაყურას საწინააღმდეგოდ (1–14 წელი და უფროსი) ჩატარებულია 67 099 აცრა, დაიხარჯა 80 422 დოზა წწყ ვაქცინა (ამ რიცხვში შედის წითელას მასიური გავრცელების პრევენციის მიზნით (დკსჯც ბრძანება N06-45/ო 07 მარტი 2017 წ) გატარებული ღონისძიებების ფარგლებში წითელა, წითურა, ყბაყურას საწინააღმდეგო ვაქცინით აცრილთა რაოდენობა, რომელიც შეადგენს 4 858, როტას საწინააღმდეგოდ (12–24 კვირა) ჩატარებულია 50 865 აცრა, დაიხარჯა 52 020 დოზა როტა ვაქცინა, პნევმოკოკის საწინააღმდეგოდ (2 თვე–2 წლამდე ბავშვები) ჩატარებულია 88 134 აცრა, დაიხარჯა 104 086 დოზა პკვ ვაქცინა);
- სპეციფიკური შრატების და ყვითელი ცხელების საწინააღმდეგო ვაქცინების სტრატეგიული მარაგის შესყიდვის კომპონენტის ფარგლებში ანტიდიფთერიული შრატი დახარჯულია 4 კომპლექტი, დიფთერიის არცერთი შემთხვევა არ დადასტურებულა, ტეტანუსის საწინააღმდეგო შრატი (ადამიანის) – გახარჯულია 67 ფლაკონი, დაფიქსირებულია ტეტანუსის 4 შემთხვევა, გველის შხამის საწინააღმდეგო შრატი - გახარჯულია 15 ფლაკონი, შრატი გაუკეთდა 11 ბენეფიციარს, ანტიბოტულინური შრატი გახარჯულია: A ტიპი – 4, B ტიპი – 5, E ტიპი - 4 კომპლექტი, დაფიქსირებულია ბოტულიზმის 5 შემთხვევა, ყვითელი ცხელების საწინააღმდეგო ვაქცინა დაიხარჯა 280 დოზა (700 ფლაკონი), აცრა ჩაუტარდა 280 ბენეფიციარს;
- ანტირაბიული სამკურნალო საშუალებებით უზრუნველყოფის კომპონენტის ფარგლებში ანტირაბიული იმუნოგლობულინი მოხმარდა 6.6 ათასამდე ბენეფიციარს, რაზეც დაიხარჯა 15 261 ფლაკონი, ანტირაბიული ვაქცინით აცრა ჩაუტარდა 36.7 ათასამდე ბენეფიციარს, გაიხარჯა 119 930 დოზა ვაქცინა; ცოფის შემთხვევა არ დაფიქსირებულა;
- სსიპ - ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ეროვნული ცენტრის მიერ უზრუნველყოფილ იქნა მიღებული მედიკამენტების, შპრიცების, ვაქცინებისა და შრატების გაცემა-განაწილება „ცივი ჯაჭვის“ პრინციპების დაცვით ცენტრალური დონიდან ადმინისტრაციულ ერთეულებამდე.

1.2.2.3 ეპიდზედამხედველობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 03 02 03)

- განხორციელდა ქვეყნის მასშტაბით ჩატარებული კვლევების (სისხლის სქელი წვეთი და ნაცხები) შედეგების გადამოწმება ცენტრის ლაბორატორიაში და აგრეთვე, პრეპარატების ხარისხის კონტროლი. შემოსულია 186 პრეპარატი, ყველა მათგანის შედეგი იყო უარყოფითი; ჩატარდა მალარიაზე საექვო 38 პაციენტის სისხლის ლაბორატორიული კვლევა. მათგან ექვს დაუდასტურდა დაავადება (4 ტროპიკული, 1 სამდლიური და 1 მალარია ოვალე) დაავადების სამივე შემთხვევა

შემოტანილია აფრიკული ქვეყნებიდან. მალარიოგენულ ტერიტორიებზე ფუნქციონირებადი 13 საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მუნიციპალურ ცენტრს მიეწოდა მალარიაზე საექვო პაციენტების კვლევისთვის (სისხლის სქელი წვეთის) საჭირო ლაბორატორიული მასალები, სჯდ ცენტრების მიერ ზემოაღნიშნული კვლევა ჩატარდა 1.1 ათასამდე პირს, დაავადებაზე დადებითი შემთხვევები არ გამოვლენილა;

- ნოზოკომიური ინფექციების ეპიდზედამხედველობის კომპონენტის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა 398 ნიმუშის ლაბორატორიული კვლევა. სულ დაფიქსირდა ნოზოკომიური ინფექციის 161 შემთხვევა;
- ვირუსული დიარეების კვლევის კომპონენტის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში, სულ განხორციელდა მწვავე დიარეის 151 შემთხვევის ფეკალის ნიმუშის ლაბორატორიული გამოკვლევა. კვლევის შედეგად დადებითი გამოვლინდა: როტავირუსზე – 16 (11%); ნოროვირუსზე - 21 (14%); ადენოვირუსზე - 2 (1.3%) და ერთდროულად, ადენო და როტავირუსზე დადებითი - 1 (0.6 %) ნიმუში. (WHO-ს პროექტში ჩართული საყრდენი ბაზიდან მოწოდებული 166 ნიმუშის ლაბორატორიული კვლევის შედეგად ნოროვირუსზე დადებითი გამოვლინდა 21, ხოლო ადენოვირუსზე - 8 ნიმუში);
- გრიპზე ეპიდზედამხედველობის ქსელის მდგრადობის შენარჩუნებისა და სეზონურ/პანდემიურ გრიპზე რეაგირების კომპონენტის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში ლაბორატორიულად გამოკვლეულია გრიპზე საექვო პაციენტების 313 ნიმუში. დადგენილია 111 გრიპის ვირუსი, მათგან: 61- A/H3; 45 – B, 2 A/H1p და 1 A/H3+ B - ქვეტიპები.

1.2.2.4 უსაფრთხო სისხლი (პროგრამული კოდი 35 03 02 04)

- პროგრამაში ჩართულ სისხლის ბანკებში განხორციელდა 52.0 ათასზე მეტი დონაცია, მათგან 28.0 ათასზე მეტი იყო კადრის (რეგულარული) დონორი, 8.4 ათასამდე - ნათესავი და 15.6 ათასზე მეტი - უანგარო დონორი. დონორის სისხლის ნიმუშების კვლევისას საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გამოვლინდა აივ-ინფექცია/შიდსზე სავარაუდო დადებითი 48 შემთხვევა, C ჰეპატიტზე სავარაუდო - 514, B ჰეპატიტზე - 434, ხოლო სიფილისზე კვლევისას - 231 სავარაუდო შემთხვევა.

1.2.2.5 პროფესიულ დაავადებათა პრევენცია (პროგრამული კოდი 35 03 02 05)

- პროგრამის ფარგლებში 5 საწარმოებში ჩატარდა ჰიგიენური და ეპიდემიოლოგიური კვლევები;
- მომზადდა ტექნიკური რეგლამენტის პროექტები:
  - ✓ „შრომის უსაფრთხოების ნორმები სამთო - მომპოვებელი საწარმოებისათვის“;
  - ✓ „ქიმიური ნივთიერებების კლასიფიკაციის შესახებ“ (საფუძველი: ევროპული რეგულაცია (EC) N1272/2008 - CLP/GHS);
  - ✓ „ქიმიური პროდუქციის ნიშანდება და ეტიკეტირება“;
  - ✓ მიმდინარეობდა მუშაობა ტექნიკური რეგლამენტის პროექტზე „ინფრაბგერა სამუშაო ადგილებზე, საცხოვრებელ და საზოგადოებრივ შენობებში, საცხოვრებელი განაშენიანების ტერიტორიებზე“.

1.2.2.6 ინფექციური დაავადებების მართვა (პროგრამული კოდი 35 03 02 06)

- პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა - 14.0 ათასზე მეტი შემთხვევა;

1.2.2.7 ტუბერკულოზის მართვა (პროგრამული კოდი 35 03 02 07)

- დაფიქსირდა 28.0 ათასზე მეტი ამბულატორიული მომსახურების შემთხვევა, მომსახურება გაეწია 15.0 ათასზე მეტ პაციენტს;
- სტაციონარული მომსახურება გაეწია 1.4 ათასზე მეტ პირს და დაფიქსირდა 63.0 ათასზე მეტი საწოლდღე;
- ლაბორატორიული კონტროლის კომპონენტის ფარგლებში განხორციელდა 29.8 ათასზე მეტი ბაქტერიოსკოპული კვლევა, სადიაგნოსტიკო კვლევა -14.1 ათასზე მეტი, ხოლო ქიმიკონტროლი - 15.7 ათასზე მეტი. ჩატარებული ბაქტერიოლოგიური (კულტურალური) კვლევების რაოდენობა - 10.4 ათასამდე, ანტიბიოტიკომგრძობელობა I რიგის ტუბსაწინააღმდეგო პრეპარატების მიმართ - 1.8 ათასამდე, ანტიბიოტიკომგრძობელობა II რიგის ტუბსაწინააღმდეგო პრეპარატების მიმართ - 593; GeneXpert აპარატით ჩატარებული კვლევების რაოდენობა - 13.8 ათასამდე;
- საკვლევი ნიმუშის/ნახველის ფოსტის მეშვეობით რეფერალის განხორციელებაზე, 2013 წლიდან პილოტურად სამი რეგიონიდან (იმერეთი, რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი, სამეგრელო და ზემო სვანეთი, ფოთი), ხოლო 2016 წლის მარტიდან მთელი ქვეყნის მასშტაბით (აჭარა, კახეთი, გურია, შიდა ქართლი, ქვემო ქართლი, სამცხე-ჯავახეთი, მცხეთა-მთიანეთი), ცენტრმა შპს „საქართველოს ფოსტის“ მეშვეობით, განახორციელა 3 936 ამანათის და 19 638 საკვლევი ნიმუშის ტრანსპორტირება;
- პირველი რიგის მედიკამენტებით მკურნალობაში ჩაერთო 2 056 ტბ პაციენტი;
- 873-მა MDR პაციენტმა მიიღო ფულადი წახალისება მკურნალობაზე კარგი დამყოლობისათვის;
- 1 593-მა სენსიტიურმა პაციენტმა მიიღო ფულადი წახალისება (მკურნალობაზე კარგი დამყოლობისათვის) გლობალური ფონდის ტუბერკულოზის პროგრამიდან რეზისტენტული ფორმის ტუბერკულოზით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობაზე დამყოლობის გაუმჯობესების მიზნით;

1.2.2.8 აივ ინფექცია/შიდსი (პროგრამული კოდი 35 03 02 08)

- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა აივ-ინფექცია/შიდსით დაავადებულთა ამბულატორიული მომსახურების 32.0 ათასზე მეტი შემთხვევა. ამბულატორიული მომსახურებით ისარგებლა 3.7 ათასზე მეტმა პირმა, ჩატარდა 31 131 სკრინინგული გამოკვლევა, მათგან გამოვლინდა 526 სავარაუდო დადებითი შემთხვევა და დადასტურდა 463. ასევე ჩატარდა 24 873 ტესტის წინა და 24 807 ტესტის შემდგომი კონსულტაცია, 65 კონფირმაციული კვლევა პოლიმერიზაციის ჯაჭვური რექციის (პჯრ) მეთოდით და 533 ომუნობლოტინგის მეთოდით;
- აივ-ინფექციის/შიდსის სამკურნალო პირველი რიგის მედიკამენტებით მკურნალობა ჩაუტარდა 3 281 შიდსით დაავადებულ პაციენტს;
- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა აივ-ინფექცია/შიდსით დაავადებულთა სტაციონარული მომსახურების 400-ზე მეტი შემთხვევა (300 ბენეფიციარი).

1.2.2.9 დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა (პროგრამული კოდი 35 03 02 09)

- პროგრამის ფარგლებში ინფექციებზე კომბინირებული ტესტ-სისტემებით („B“ და „C“ ჰეპატიტი, სიფილისი, აივ ინფექცია/შიდსი) გამოკვლეულ ორსულთა რაოდენობა შეადგენს 34.9 ათასამდე ორსულს. სიფილისის სწრაფი მარტივი ტესტებით ორსულობის მესამე ვიზიტზე სკრინინგი ჩაუტარდა 18.7 ათასზე მერ ბენეფიციარს;
- კონფირმაციული კვლევით გამოკვლეული იქნა: „B“ ჰეპატიტზე - 575 სისხლის ნიმუში (დადასტურებული შემთხვევების რაოდენობა - 514); სიფილისზე - 116 სისხლის ნიმუში

(დადასტურებული შემთხვევების რაოდენობა - 35); აივ-ინფექცია/შიდსზე საექვო შემთხვევის რაოდენობა - 26, (დადასტურებული შემთხვევების რაოდენობა -14);

- სმენის სკრინინგის კომპონენტის ფარგლებში ქ. თბილისის სამშობიარო სახლებში საანგარიშო პერიოდში გამოკვლეულ იქნა 16.8 ათასზე მეტი ახალშობილი. გამოვლენილ იქნა ევსტაქიტის 21 შემთხვევა, ექსუდატი - 2, ექსუდაციური ოტიტი -1, ატრეზია-2, დაუნის სინდრომი -1 და სმენაჩლუნგობის (IV ხარისხის) – 1 შემთხვევა;
- სამშობიარო სახლებთან (რუსთავი, გორი, თელავი) გაფორმებული მემორანდუმის ფარგლებში გამოკვლეულ იქნა - 2 631 ახალშობილი;
- ანტენატალური მეთვალყურეობის კომპონენტის ფარგლებში დაფიქსირდა 110.0 ათასზე მეტი შემთხვევა;
- მაღალი რისკის ორსულთა, მშობიარეთა და მელოგინეთა მკურნალობის 614 შემთხვევა;
- გენეტიკური პათოლოგიების ადრეული გამოვლენის 3 ათასზე მეტი შემთხვევა;
- ახალშობილთა და ბავშვთა სკრინინგი ჰიპოთირეოზზე, ფენილკეტონურიაზე, ჰიპერფენილლანინემიასა და მუკოვისციდოზზე კომპონენტის ფარგლებში გამოკვლეული იქნა 38.0 ათასზე მეტი ბენეფიციარი.

1.2.2.10 ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობა (პროგრამული კოდი 35 03 02 10)

- ჩანაცვლებითი თერაპიით მომსახურება გაეწია 6.0 ათასზე მეტ ბენეფიციარს, ხოლო სტაციონარული დეტოქსიკაციითა და რეაბილიტაციით ისარგებლა 432 პაციენტმა;
- ალკოჰოლის მიღებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების სტაციონარული მომსახურებით ისარგებლა 340-მა პირმა.

1.2.2.11 ჯანმრთელობის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 35 03 02 11)

- განხორციელდა რიგი ღონისძიებები შემდეგი მიმართულებებით: თამბაქოს მოხმარების კონტროლის ღონისძიებები; ჯანსაღი კვების შესახებ განათლება; ალკოჰოლის ჭარბი მოხმარების შესახებ ცნობიერება; ფიზიკური აქტივობის ხელშეწყობა; C ჰეპატიტის პრევენცია და მოსახლეობის განათლების ხელშეწყობა.

1.2.2.12 C ჰეპატიტის მართვა (პროგრამული კოდი 35 03 02 12)

- დიაგნოსტიკის კომპონენტით ისარგებლა 31.8 ათასზე მეტმა პირმა;
- C ჰეპატიტის სკრინინგული კვლევა განხორციელდა, როგორც სსიპ - „ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის“ ლაბორატორიებში, ასევე, გამსვლელი ბრიგადების და დაკონტრაქტებული დაწესებულებების მიერ. კერძოდ:
  - ✓ ცენტრის ლაბორატორიებისა და გამსვლელი ბრიგადებით -24.2 ათასზე მეტი ბენეფიციარი, მათგან საექვო დადებითი აღმოჩნდა 2 784 (11.5 %);
  - ✓ დაკონტრაქტებული დაწესებულებების მიერ - 142.5 ათასამდე ბენეფიციარი, მათგან საექვო დადებითი აღმოჩნდა 9 396 (6.6%).
  - ✓ „დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის“ სახელმწიფო პროგრამით ჩატარდა 29.0 ათასზე მეტ ორსულის სკრინინგული კვლევა, მათგან საექვო დადებითი აღმოჩნდა 146 (0.5%);

1.2.3 მოსახლეობისათვის სამედიცინო მომსახურების მიწოდება პრიორიტეტულ სფეროებში (პროგრამული კოდი 35 03 03)

1.2.3.1 ფსიქიკური ჯანმრთელობა (პროგრამული კოდი 35 03 03 01)

- ფსიქიატრიული ამბულატორიული მომსახურებით ისარგებლა 18.7 ათასზე მეტმა ბენეფიციარმა;
- ფსიქოსოციალური რეაბილიტაცია ჩაუტარდა 79 ბენეფიციარს;
- ბავშვთა ფსიქიკური ჯანმრთელობის ფარგლებში მომსახურება გაიარა 304 ბენეფიციარმა;
- ფსიქიატრიული კრიზისული ინტერვენცია განხორციელდა 457 ბენეფიციართან;
- თემზე დაფუძნებული მობილური გუნდის მომსახურებით ისარგებლა - 126 ბენეფიციარმა;
- ბავშვთა და მოზრდილთა სტაციონარული მომსახურების კომპონენტით ისარგებლა 4.0 ათასზე მეტმა ბენეფიციარმა;
- ფსიქიკური დარღვევების მქონე პირთა თავშესაფრით უზრუნველყოფის კომპონენტის ფარგლებში მომსახურება გაეწია 104 ბენეფიციარს.

1.2.3.2 დიაბეტის მართვა (პროგრამული კოდი 35 03 03 02)

- შაქრიანი დიაბეტით დაავადებულ ბავშვთა მომსახურების კომპონენტით ისარგებლა 986 ბენეფიციარმა (8 114 შემთხვევა);
- სპეციალიზებული აბულატორიული დახმარების კომპონენტით ისარგებლა 4.0 ათასამდე ბენეფიციარმა (4 009 შემთხვევა).

1.2.3.3 ბავშვთა ონკოპედატოლოგიური მომსახურება (პროგრამული კოდი 35 03 03 03)

- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა ამბულატორიული და სტაციონარული მომსახურების 11.4 ათასამდე შემთხვევა და პროგრამით ისარგებლა 109-მა ბენეფიციარმა.

1.2.3.4 დიალიზი და თირკმლის ტრანსპლანტაცია (პროგრამული კოდი 35 03 03 04)

- პროგრამის ფარგლებში ჰემო და პერიტონეული დიალიზით მკურნალობის პროგრამაში ჩართული იყო 2.7 ათასამდე პაციენტი; სულ დაფიქსირდა ჰემოდიალიზის 252.0 ათასზე მეტი სეანსი, პერიტონეული დიალიზით უზრუნველყოფის 786 შემთხვევა (108 ბენეფიციარი);
- დაფიქსირდა თირკმლის ტრანსპლანტაციის 18 შემთხვევა.

1.2.3.5 ინკურაბელურ პაციენტთა პალიატიური მზრუნველობა (პროგრამული კოდი 35 03 03 05)

- ინკურაბელურ პაციენტთა ამბულატორიული პალიატიური მზრუნველობის კომპონენტის ფარგლებში განხორციელდა 14.0 ათასზე მეტი ვიზიტი, 711 პაციენტს გაეწია შესაბამისი მომსახურება;
- ინკურაბელურ პაციენტთა სტაციონარული პალიატიური მზრუნველობის კომპონენტის ფარგლებში დაფიქსირდა 7.0 ათასზე მეტი საწოლ-დღე, მომსახურება გაეწია 735 პაციენტს.

1.2.3.6 იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ პაციენტთა მკურნალობა (პროგრამული კოდი 35 03 03 06)

- სტაციონარული მომსახურება გაეწია იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ 18 წლამდე ასაკის 442 ბავშვს (641 შემთხვევა);
- ამბულატორიული მომსახურება გაეწია - 189 ბავშვს;

- ჰემოფილით დაავადებულ ბავშვთა და მოზრდილთა ამბულატორიული და სტაციონარული მკურნალობა გაეწია 212 პაციენტს, დაფიქსირდა 4.0 ათასზე მეტი შემთხვევა.

1.2.3.7 სასწრაფო გადაუდებელი დახმარება და სამედიცინო ტრანსპორტირება (პროგრამული კოდი 35 03 03 07)

- სამედიცინო ტრანსპორტირება-რეფერალური დახმარება გაეწია 12.0 ათასზე მეტ პაციენტს. დაფიქსირდა 13.0 ათასზე მეტი შემთხვევა;
- ცენტრის მართვაში არსებული 206 ბრიგადის მეშვეობით განხორციელდა 567 000-მდე გამოძახების შესრულება; სამთო-სათხილამურო სეზონთან დაკავშირებით 1 ბრიგადა დაემატა დაბა გუდაურში, ხოლო 2 ბრიგადა - „საგანგებო სიტუაციებისა და სპეციალური ოპერაციების დროს სასწრაფო სამედიცინო მომსახურების მიწოდებისათვის მზაობის უზრუნველყოფა/შესაბამისი ტექნიკით აღჭურვილი სამედიცინო ბრიგადის თანხლება და გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფა“ პროგრამის მიზნებისათვის; გარდა ამისა, ზაფხულის სეზონთან დაკავშირებით საჭიროებისამებრ მოხდა 3 ბრიგადის დამატება ანაკლიისა და შაორის მომავლის ბანაკებში, სოფელ ომალოსა და სოფელ მანავში, ხოლო 3 ბრიგადა დაემატა ანაკლია-განმუხურში.;
- ცენტრის მართვაში არსებულ, ეროვნულ სასწავლო ცენტრში გადამზადება გაიარა 1 738 თანამშრომელმა, საიდანაც გადამზადებულ ექიმთა რაოდენობამ შეადგინა 501, ექთნების - 665, ხოლო მძღოლების - 572 ერთეული შეადგინა.

1.2.3.8 სოფლის ექიმი (პროგრამული კოდი 35 03 03 08)

- სოფლად მცხოვრები საქართველოს მოქალაქეები უზრუნველყოფილი არიან პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით (ექიმთან ვიზიტი, ექიმის ვიზიტი ბინაზე, ლაბორატორიული გამოკვლევები, ექიმის მეთვალყურეობა და სხვა). ასევე გათვალისწინებულია სპეცდაფინანსება მაღალმთიან, სასაზღვრო და ოკუპირებული ტერიტორიების მოსაზღვრე რეგიონებში არსებული სამედიცინო დაწესებულებებისათვის;
- პროგრამის ფარგლებში დაკონტრაქტებული იყო 1 212 სოფლის ექიმი და 1 450 ექთანი; პროვაიდერების ჩათვლით: 1 281 ექიმი და 1 544 ექთანი.

სულ ამ მიზნით გადარიცხულ იქნა 18.1 მლნ ლარი.

1.2.3.9 რეფერალური მომსახურება (პროგრამული კოდი 35 03 03 09)

- პროგრამის ფარგლებში დაფიქსირდა სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, საგანგებო სიტუაციების, კონფლიქტურ რეგიონებში დაზარალებულ მოქალაქეთა და საქართველოს მთავრობის მიერ სხვა განსაზღვრულ შემთხვევების დროს მოსახლეობის სამედიცინო დახმარების 10.0 ათასზე მეტი შემთხვევა, მომსახურება გაეწია 8.0 ათასზე მეტ პაციენტს.

1.2.3.10 სამხედრო ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება (პროგრამული კოდი 35 03 03 10)

- პროგრამის ფარგლებში ამბულატორიულიად გამოკვლეულ იქნა 12.8 ათასზე მეტი წვევამდელი. ჩატარდა 1 065 წვევამდელის დამატებითი სტაციონარული გამოკვლევა.

1.2.3.11 ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფის პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 03 03 11)

- პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა გულ-სისხლძარღვთა ქრონიკული დაავადებების, ფილტვის ქრონიკულ დაავადებათა, დიაბეტის (ტიპი 2) სამკურნალო და ფარისებრი ჯირკვლის დაავადებათა სამკურნალო ფარმაცევტული პროდუქტების შესყიდვა. აღნიშნული მედიკამენტებით ივლისში ისარგებლა 6.0 ათასმა ბენეფიციარმა, აგვისტოში - 8.6 ათასამდე ბენეფიციარმა, ხოლო სექტემბერში -9.9 ათასამდე ბენეფიციარმა;

1.2.4 დიპლომისშემდგომი სამედიცინო განათლება (პროგრამული კოდი 35 03 04)

- საანგარიშო პერიოდი დიპლომისშემდგომი განათლების პროგრამაში ჩართული 22 მაძიებელი აგრძელებს სწავლას;

1.3 ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 29 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - გიორგი აბრამიშვილის სახელობის საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო ჰოსპიტალი“;
- ✓ საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო;

- მიმდინარეობდა საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მოსამსახურეთა, პენსიონერთა და მათი ოჯახის წევრთა, დაღუპულ სამხედრო მოსამსახურეთა ოჯახის წევრთა და სამოქალაქო პირთა სათანადო სამედიცინო დახმარების აღმოჩენა. ასევე, საჭიროების შემთხვევაში ხორციელდებოდა მათი ამბულატორიული და სტაციონალური მკურნალობა, სამედიცინო რეაბილიტაცია და დისპანსერიზაცია; სამინისტროს მოსამსახურეთა საბაზისო სამკურნალო საშუალებებით უზრუნველყოფა; ტარდებოდა პაციენტთა მკურნალობის შედეგების ანალიზი, ასევე შასაბამისი ღონისძიებები ეფექტურობის ამაღლების მიზნით;
- თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო ჰოსპიტლის მიერ შეიარაღებული ძალების პირადი შემადგენლობისთვის განხორციელდა ამბულატორიული (16 131 თანამშრომელი) და სტაციონარული მომსახურება (1 115 თანამშრომელი);
- შესყიდულ იქნა სამედიცინო ქვედანაყოფების მარაგები;
- საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და კომპანია „OTTO BOCK HEALTHCARE GMBH“-ს შორის გაფორმდა ხელშეკრულება, რომელიც ითვალისწინებს სამწლიან საგარანტიო მომსახურებას X-3 პროთეზებზე;
- რეპროთეზირება ჩაუტარდა საომარი მოქმედებების დროს და სხვადასხვა სამშვიდობო მისიის შესრულების დროს დაჭრილ (ამპუტირებულ) 10 სამხედრო მოსამსახურეს, ასევე, საპროთეზო-ორპედიული მომსახურება ჩაუტარდა 17 დაჭრილ/დაშავებულ სამხედრო მოსამსახურეს;
- მაყვვილის სახელობის სამხედრო მოსამსახურეთა სარეაბილიტაციო სამსახურში ფიზიკური და ფსიქოლოგიური რეაბილიტაციის კურსი გაიარა 82-მა დაჭრილმა/დაშავებულმა სამხედრო მოსამსახურემ და 60-მა ოჯახის წევრმა. ასევე, ფიზიკური და ფსიქოლოგიური რეაბილიტაციის კურსი გაიარა აღმოსავლეთ უკრაინის ანტიტერორისტულ ოპერაციებში უკრაინის ეროვნული გვარდიის 26-მა დაშავებულმა სამხედრო მოსამსახურემ და 6-მა ოჯახის წევრმა;
- ჩატარდა სამხედრო სამსახურში, სამხედრო საგანმანათლებლო დაწესებულებაში და სამინისტროს სისტემის ქვედანაყოფებში მისაღები კანდიდატების, მისიაში წამსვლელი, მისიიდან დაბრუნებული

პირადი შემადგენლობის ფსიქოლოგიური შერჩევა/მონიტორინგი, ფსიქოლოგიური რეაბილიტაცია, სუიციდის პრევენციის ფარგლებში ფსიქოლოგიური შემოწმება, დაჭრილ/დამავებულ პირთა და მათი ოჯახის წევრთა ფსიქოლოგიური რეაბილიტაცია (სულ 7 300 პირი);

- სამედიცინო კომისიის გადაწყვეტილების საფუძველზე დახმარება გაეწია 131 სამხედრო და 15 სამოქალაქო მოსამსახურეს;

1.4. შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 35 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი;
- ✓ სსიპ - სამედიცინო საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირების სააგენტო;
- ✓ სსიპ - ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი;
- ✓ სსიპ - სოციალური მომსახურების სააგენტო;
- ✓ სსიპ - ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდი;
- ✓ სსიპ - „საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების ცენტრი“

1.4.1 შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 35 01 01)

- შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება, საქმიანობის კოორდინაცია და კონტროლი;
- ქვეყანაში შრომის ბაზრის აქტიური პოლიტიკისა და დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარება/განხორციელება.

1.4.2 სამედიცინო საქმიანობის რეგულირების პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 01 02)

- მიმდინარეობდა სამედიცინო საქმიანობის ხარისხის კონტროლი. პროგრამის ფარგლებში, შემოწმდა 104 სამედიცინო დაწესებულებაში პაციენტებისათვის გაწეული სამედიცინო დახმარების ხარისხი, ხოლო 88 სამედიცინო დაწესებულებაში სამედიცინო მომსახურების საკითხები. სალიცენზიო, სანებართვო და ტექნიკური რეგლამენტის პირობები შემოწმდა 255 სამედიცინო დაწესებულებაში;
- სასამართლოებიდან მიღებული ინფორმაციით, შენიშვნა მიეცა 144 სამართალდამრღვევს, საქმე შეწყდა 10 შემთხვევაში. დაჯარიმდა - 395 სამართალდამრღვევი;
- პროფესიული განვითარების საბჭოს მიერ განხილულ იქნა 178 ექიმის პროფესიული პასუხისმგებლობის საკითხი: 103 ექიმს მიეცა „წერილობითი გაფრთხილება“, სახელმწიფო სერტიფიკატის მოქმედება სხვადასხვა ვადით შეუჩერდა 70 ექიმს, აქედან: 1 თვით - 24 ექიმს, 2 თვით - 39 ექიმს, 3 თვით - 6 ექიმს, 4 თვით - 1 ექიმს;
- სამედიცინო საქმიანობის ლიცენზია გაიცა 10 სამედიცინო დაწესებულებაზე, ხოლო უარი ეთქვა 4 სამედიცინო დაწესებულებას;
- განხილულ იქნა დიპლომისშემდგომი მზადების განხორციელების უფლების მქონე/მაძიებლის (სამედიცინო დაწესებულება/სასწავლებელი) 109 სააკრედიტაციო განაცხადი;

- სულ გაცემულია 71 ნებართვა ავტორიზებულ აფთიაქზე და ფარმაცევტულ წარმოებაზე. შეტყობინების საფუძველზე რეალიზაციის უფლება მიეცა 1 251 აფთიაქს. გაუქმდა 1 196 ფარმაცევტული დაწესებულება. შეტყობინების საფუძველზე რეალიზაცია შეწყვიტა 1 990-მა ფარმაცევტულმა დაწესებულებამ. ნებართვის გაცემეზე უარი ეთქვა 6 ავტორიზებულ აფთიაქს და 2 ფარმაცევტულ წარმოებას;
- მომზადდა და გაიცა 280 წინასწარი შეთანხმების დოკუმენტი, მათ შორის იმპორტზე: ნარკოტიკულ საშუალებების - 32; ფსიქოტროპული ნივთიერებების - 107; პრეკურსორების - 134, ხოლო ექსპორტზე ფსიქოტროპული ნივთიერებების - 7;
- ფარმაცევტული პროდუქტის ეროვნული რეჟიმით რეგისტრაცია გაიარა 390 ფარმაცევტულმა პროდუქტმა; ეროვნული რეჟიმით რეგისტრაცია გაიარა 838-მა პროდუქტმა. გაკეთდა 1 195 განსხვავებული შეფუთვა-მარკირებით შემოტანის შეტყობინება. უარი ეთქვა შეფუთვა-მარკირებით შემოტანის 57 შეტყობინებას;
- კონტროლის ღონისძიებების შედეგად ჩამორთმეული იქნა 107.0 ათასამდე ერთეული (ტაბლეტი, კაფსულა, ამპულა) აღრიცხვის დადგენილი წესის დარღვევით არსებული ფარმაცევტული პროდუქტი;
- 48 დაწესებულებაში შემოწმდა შშმ სტატუსის მინიჭების მართლობიერება. განმეორებით გამოკვლევაზე გადაიგზავნა სულ 285 შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი, გადამოწმებაზე არ გამოცხადდა 30 შშმ პირი, სტატუსი არ დაუდგინდა 7 შშმ პირს, სტატუსი დაუდასტურდა 228 შშმ პირს, სტატუსი შეეცვალა 10 შშმ პირს;
- 28 დასახელების ფარმაცევტული პროდუქტი ლაბორატორიული ანალიზისთვის გადაეგზავნა სსიპ - ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნულ ბიუროს.

1.4.3 დაავადებათა კონტროლისა და ეპიდემიოლოგიური უსაფრთხოების პროგრამის მართვა (პროგრამული კოდი 35 01 03)

- მიმდინარეობდა საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის მონიტორინგი და ანალიზი;
- მიმდინარეობდა ქვეყანაში კეთილსაიმედო ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის უზრუნველყოფა;
- განხორციელდა ლაბორატორიული საქმიანობა, ეროვნული რეფერალური ლაბორატორიების ორგანიზება და ფუნქციონირება, განსაკუთრებით საშიშ ინფექციებთან დაკავშირებული საქმიანობა;
- მიმდინარეობდა იმუნოპროფილაქტიკის დაგეგმვა, მისი ლოჯისტიკური უზრუნველყოფა.

1.4.4 სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 35 01 04)

- მიმდინარეობდა სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის, დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარებისა და სამუშაოს მაძიებელთა პროფესიული მომზადება-გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების სახელმწიფო პროგრამების ადმინისტრირება, შესაბამისი საინფორმაციო ბაზების განახლება და კომპეტენციის ფარგლებში მართვა;
- სოციალური დახმარებების, პენსიებისა და სხვადასხვა ფულადი თუ არაფულადი სახელმწიფო (მ.შ. ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამებით განსაზღვრული) ბენეფიტების მიმღებთა გამოვლენა, დადგენა, აღრიცხვა, დახმარების დანიშვნა და გაცემის ორგანიზება;
- ობოლ და მშობელთა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვთა შვილად/შვილობილად აყვანის, მეურვეობისა და მზრუნველობის პროცესის წარმართვა და კოორდინაცია, გასაშვილებელ ბავშვთა და შვილად აყვანის მსურველთა ცენტრალური საინფორმაციო ბანკის წარმოება;
- განხორციელდა მოსახლეობისათვის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების ფარგლებში შესაბამისი სამედიცინო მომსახურების შესყიდვა და განხორციელების მონიტორინგი.

1.4.5 სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 01 05)

- ტრეფიკინგის მსხვერპლთათვის მოქმედებდა ცხელი ხაზი, რომლის მომსახურებით ისარგებლა 58-მა მოქალაქემ;
- ტრეფიკინგის მსხვერპლებს გაეწიათ სამედიცინო, ფსიქოლოგიური და იურიდიული დახმარება, მათ შორის: თავშესაფრით მომსახურება – 7 პირს, ფსიქოლოგიური - 7 პირს, სამედიცინო - 5 პირს, კანონიერი ინტერესების დაცვა და წარმომადგენლობა – 10 პირს;
- ტრეფიკინგის მსხვერპლთათვის მიმდინარეობდა საინტეგრაციო პროგრამები;
- ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა თავშესაფრებით და სხვა სერვისებით მომსახურების კომპონენტის ფარგლებში:
  - ✓ თავშესაფრების მომსახურებით ისარგებლა ოჯახში ძალადობის 110-მა სრულწლოვანმა და 11-მა არასრულწლოვანმა, ასევე - 140 დამოუკიდებელმა პირმა; მოქმედებს ხუთი თავშესაფარი: ქ. თბილისში, ქ. გორში, ქ. ქუთაისში, ქ. ბათუმში და ქ. სიღნაღში;
  - ✓ მსხვერპლებს გაეწიათ შემდეგი სახის დახმარებები: სამედიცინო – 110 ბენეფიციარს, ფსიქოლოგიური - 182 ბენეფიციარს, იურიდიული დახმარება – 91 ბენეფიციარს, ინდივიდუალური კონსულტაცია გაეწია 89 მოქალაქეს;
  - ✓ დამცავი ორდერის გამოცემის მოთხოვნით სასამართლოში წარსადგენად მომზადდა 29 განცხადება, წარმომადგენლობა გაეწია 29 ბენეფიციარს. განქორწინება, ალიმენტის დანიშვნისა და ბავშვის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრასთან დაკავშირებით მომზადდა - 11 სარჩელი, ქონებრივ დავასთან დაკავშირებით მომზადდა 4 სასარჩელო განცხადება და წარმომადგენლობა გაეწია 7 ბენეფიციარს, სისხლის სამართლის საქმეზე წარმომადგენლობა განხორციელდა – 10 ბენეფიციარზე;
  - ✓ მოქმედებს 24 საათიანი ცხელი ხაზი ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის. ცხელი ხაზის მომსახურებით ისარგებლა 1 194 - მა მოქალაქემ.
- განხორციელდა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა (183 ბენეფიციარი), ხანდაზმულთა (168 ბენეფიციარი) და მშობელთა მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა (90 ბენეფიციარი) მოვლა-პატრონობის, კვების, პირველადი სამედიცინო მომსახურების, დღის და სადღეღამისო მომსახურების, სამკურნალო-სარეაბილიტაციო ღონისძიებები;
- სატელევიზიო სივრცეში განთავსდა ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) შესახებ სარეკლამო ვიდეო რგოლი;
- ჩვილი და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ბავშვთა სახლების, შშმ და ხანდაზმულთა პანსიონატების თანამშრომლებს ჩაუტარდათ ტრენინგები პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ.

1.4.6 საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების მართვა (პროგრამული კოდი 35 01 06)

- პროგრამის ფარგლებში რეგიონებში და ადმინისტრაციულ ტერიტორიულ ერთეულებში (გარდა თბილისისა) უზრუნველყოფილი იქნა მოსახლეობისათვის პირველადი გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების აღმოჩენა;
- უზრუნველყოფილ იქნა ცენტრის რაიონული სამსახურების ბრიგადების მიერ მიღებული და შესრულებული გამოძახებები. ინფორმაცია დამუშავდა და ხდებოდა მისი ყოველდღიური ანალიზი;
- საგანგებო სიტუაციების დროს დაზარალებული მოსახლეობისათვის დროულად აღმოჩენილ იქნა ადეკვატური სამედიცინო მომსახურება;
- ცენტრის საკუთრებაში არსებული, ეროვნულ სასწავლო ცენტრის ბაზაზე პირველადი გადაუდებელი დახმარების გადასამზადებელი კურსი გაიარა ცენტრის მართვაში არსებული სამედიცინო პერსონალმა კვალიფიკაციის ასამაღლებლად.

1.5. სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა (პროგრამული კოდი 35 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი

- დაფინანსდა ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის, სოფელ რუხში მშენებარე მრავალპროფილიანი საუნივერსიტეტო კლინიკის სამშენებლო სამუშაოები (ნაწილობრივი დაფინანსება);
- მიმდინარეობდა სსიპ ლ. საყვარელიძის სახელობის დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის ადმინისტრაციული შენობის სამშენებლო სამუშაოები;
- დაფინანსდა ორი მშენებარე ობიექტების გარე კომუნიკაციების მოწყობის სამუშაოები და ასევე ორი მშენებარე ობიექტის კომუნალური მომსახურების ხარჯები;
- დაფინანსდა ქ. თბილისში ტუბერკულოზის ეროვნული სათავო/რეფერენს ლაბორატორიის მშენებლობა (თანადაფინანსება);
- სსიპ-საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების ცენტრის ფუნქციონირებისათვის შექმნილ იქნა 10 ერთეული რეანიმობილი და 4 ერთეული მეორადი მაღალი გამავლობის სპეციალიზებული ავტომანქანა;

1.6 სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური (პროგრამული კოდი 54 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური

- ვახტანგ გორგასლის II და III ხარისხის ორდენებით დაჯილდოებულ, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლაში გამოჩენილი განსაკუთრებული მამაცობისა და თავდადებისათვის, საქართველოს შეიარაღებული ძალების 28 სამხედრო მოსამსახურის ოჯახს გადაეცათ სახელმწიფო ჯილდოები;
- საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლაში გამოჩენილი განსაკუთრებული მამაცობისა და თავდადებისათვის საქართველოს შეიარაღებული ძალების 34 სამხედრო მოსამსახურის სახელმწიფო ჯილდოზე წარდგენის მიზნით მომზადდა საჭირო დოკუმენტაცია;
- ვეტერანთა ღვაწლის, დამსახურებისა და პატივისცემის გამოხატვის მიზნით, ასი წლის და ას წელს გადაცილებულ ვეტერანებს, დაბადების დღესთან დაკავშირებით გადაეცათ, სამახსოვრო საჩუქრები;
- სამსახურისა და ასოციაციის „საქართველოს ქალები მშვიდობისა და სიცოცხლისათვის“ ორგანიზებით, დაბა ვაზიანის ამბულატორიაში კომპაქტურად ჩასახლებულ ვეტერანებსა და მათი ოჯახის წევრებს ჩაუტარდათ უფასო სამედიცინო გამოკვლევები და კონსულტაციები, ხოლო ქვეყნის მასშტაბით 61 შშმპ ვეტერანს გადაეცა ეტლ-სავარძელი;
- ვეტერანებისა და მათი ოჯახის წევრები უზრუნველყოფილები არიან სამედიცინო მომსახურებით, გარდაცვლილი ვეტერანის ოჯახზე გაიცემა ერთჯერადი ფულადი სოციალური დახმარება 500 ლარის ოდენობით.
- დედის დღესთან დაკავშირებით, ჩატარდა ომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანების შვილებისა და შვილიშვილების ნახატების კონკურსი, ნახატების გამოფენა, კონკურსის გამარჯვებულები დაჯილდოვდნენ სამახსოვრო საჩუქრებით;
- ომისა და სამხედრო ძალების შვილებისა და შვილიშვილებისთვის მოეწყო სპორტულ-ინტელექტუალური ტურნირი „მხიარული არდადეგები“;

- რეგიონში მცხოვრებ ვეტერანებს და მათი ოჯახის წევრებს ჩაუტარდათ უფასო გამოკვლევები „აკადემიკოს გ. ჩაფიძის სახელობის გადაუდებელი კარდიოლოგიის ცენტრთან“, ააიპ „ლაიონსების თვალის კლინიკასთან“, შპს „ლანცეტთან“ და შპს „ტუბერკულოზისა და ფილტვის დაავადებათა ეროვნულ ცენტრთან“ გაფორმებული მემორანდუმების ფარგლებში;
- საქართველოს სხვადასხვა ქალაქების, რაიონული ცენტრებისა და სოფლების ქუჩებსა და საჯარო სკოლებს ომში დაღუპული გმირების სახელები მიენიჭა;
- საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში ვეტერანთა პოტენციალის სრულფასოვანი გამოვლენისა და განვითარების ხელშეწყობის მიზნით მოეწყო სხვადასხვა სპორტული ღონისძიებები, მარათონი, ჯომარდობა და სხვა;
- სამსახურის ორგანიზებით ქ. კიევიდან გადმოსვენებულ იქნა მეორე მსოფლიო ომის დროს გარდაცვლილი აბესალომ ალექსიძის ნეშტი;
- საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისთვის და საერთაშორისო სამხედრო მისიებში დაღუპული ქართველი სამხედროების ხსოვნის უკვდავსაყოფად, „გავერთიანდეთ ბორჯომის ტყის აღსადგენად“ აქციის ფარგლებში, სამსახურის მიერ ბორჯომის ეროვნულ პარკში 2008 წლის ომის შედეგად განადგურებულ ტერიტორიაზე, ვეტერანთა ხეივნის გაშენების მიზნით, დაირგო კავკასიური ფიჭვის ნერგები;
- ვეტერანებისთვის სამედიცინო ჰოსპიტალის აღდგენის მიზნით თავდაცვის სამინისტროსგან სამსახურს გადმოეცა ფართი, რაც ხელს შეუწყობს ვეტერანების სამედიცინო მომსახურების სრულყოფას;
- შშმ მკლავჭიდელ ვეტერანს დაუფინანსდა მსოფლიო ჩემიონატზე მონაწილეობის ხარჯები. მოპოვებულ იქნა ვერცხლის მედალი;
- აგვისტოს ომში დაღუპული გმირების ხსოვნის უკვდავსაყოფად ამპუტანტ ვეტერანთა შორის მოეწყო ფეხბურთის ტურნირი და გათამაშდა „აფხაზეთის გარდამავალი თასი“;
- მონაწილეობა იქნა მიღებული დაბა წაღვერში გაჩენილი ხანძრის სალიკვიდაციო სამუშაოებში;
- მოეწყო ქართველი და უკრაინელი მებრძოლების ფოტოგამოფენა „ისინი საქართველოსა და უკრაინისთვის იბრძოდნენ“;
- მოძიებულ და შეგროვებულ იქნა შესაბამისი მასალები სამსახურის ვებ - გვერდისა და ბროშურა „ვეტერანი“-სთვის.
- მიმდინარეობდა მუშაობა საქართველოს ტერიტორიაზე მემორიალური კომპლექსების, საძმო სასაფლაოების და უცხო ქვეყნის ჯარისკაცის საფლავების აღრიცხვის და საინფორმაციო ბაზის შექმნის მიზნით;

1.7 შრომისა და დასაქმების სისტემის რეფორმების პროგრამა (პროგრამული კოდი 35 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი;
- ✓ სსიპ - სოციალური მომსახურების სააგენტო;
- დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარების პროგრამის ფარგლებში საშუამავლო მომსახურების გაწევის (სამუშაოს მაძიებელთა შერჩევის) მიზნით 584-მა დამსაქმებელმა წარმოადგინა 4 426 სამუშაო ადგილი, ვაკანსიების შესახებ ინფორმაცია მიეწოდათ სისტემაში რეგისტრირებულ სამუშაოს მაძიებლებს. ვაკანსიების ფარგლებში შეირჩა და დამსაქმებლებთან გაიგზავნა 1 868 სამუშაოს მაძიებელი. სულ საშუამავლო მომსახურების ფარგლებში დასაქმდა 307 პირი;
- შრომის ბაზარზე ქცევის წესების გაცნობის მიზნით, სსიპ - სოციალური მომსახურების სააგენტოს ყველა რაიონულ განყოფილებაში სამუშაოს მაძიებლებს ჩაუტარდათ ინდივიდუალური და ჯგუფური ზოგადი კონსულტირებები. ინდივიდუალური კონსულტირება გაიარა 4 586 სამუშაოს მაძიებელმა; ჯგუფურ კონსულტაციებში მონაწილეობა მიიღო 870-მა სამუშაოს მაძიებელმა, მათ შორის: იძულებით

გადაადგილებული პირი - 128, შშმპ - 7, ქალი - 668; ასევე კარიერის დაგეგმვის მომსახურება ჩატარდა 413 სამუშაოს მაძიებელს (თბილისსა და საქართველოს ექვს რეგიონში: შიდა ქართლი, ქვემო ქართლი, მცხეთა-მთიანეთი, კახეთი, იმერეთი, აჭარა). მათ შორის ქალი - 269, იძულებით გადაადგილებული პირი - 50, შშმ პირი - 7;

- დამსაქმებელთან შეხვედრის შედეგად მხარდაჭერითი დასაქმების კონსულტანტებმა მოიძიეს 134 ვაკანსია შშმ პირთათვის. საქართველოს მასშტაბით მათ განახორციელეს 270 პირველადი შეხვედრა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან. 7 რაიონულ განყოფილებაში (2016 წლიდან დღემდე) 495 შშმ პირს გაეწია მხარდაჭერითი მომსახურება (შესაბამისად შეივსო პროფესიული პროფილი), მათ შორის მხარდაჭერითი მომსახურება, 2017 წელს, მიიღო 360-მა შშმ პირმა (აქედან თბილისი-147, რეგიონი-223);
- მხარდაჭერითი დასაქმების კონსულტანტების მიერ საშუალოდ მომსახურების ფარგლებში დასაქმდა 37 შშმ პირი. აქედან 13 - თბილისში, 15 - აჭარაში, 4- შიდა ქართლში, 3 - გურიაში, 1 - კახეთში და 1- იმერეთში;
- 177 ბენეფიციართან ჩატარდა ინდივიდუალური კონსულტირება, რომლის დროსაც მათ შეუდგინეს პირადი რეზიუმე (CV);
- 2016 წლის სუბსიდირების პროგრამაში ჩართული 19 ბენეფიციარიდან 2017 წლის 1 იანვრიდან შრომითი ხელშეკრულება გაუფორმდა 10 ბენეფიციარს, ხოლო სტაჟირების პროგრამის დახმარებით დასაქმდა 4 ბენეფიციარი; საანგარიშო პერიოდში ასევე, სუბსიდირების პროგრამაში ჩაერთო 10 დამსაქმებელი და 45 შშმ პირი. დასაქმებულია 1 შშმ პირი;
- 2017 წლის ივნისში HR hub-ისა და studentjob.ge-ის ინიციატივით, ჩატარდა სტუდენტური საზაფხულო დასაქმების ფესტივალი „Job Fest 2017“. ღონისძიებაში მონაწილეობა მიიღო 79-მა დამსაქმებელმა და 900-ზე მეტმა 18-დან 29 წლის ასაკის სამუშაოს მაძიებელმა;
- ჩატარდა 13 დასაქმების ფორუმები თბილისსა და რეგიონებში (ქუთაისი, ზუგდიდი, ფოთი, ბათუმი), სადაც მონაწილეობა მიიღო 4 747-მდე სამუშაოს მაძიებელმა. წარმოდგენილი იყო 1 500-მდე ვაკანსია, დასაქმდა 685 სამუშაოს მაძიებელი;
- შრომის უსაფრთხოებისა და შრომის პირობების საქართველოს კანონმდებლობასთან შესაბამისობის კუთხით ქვეყნის მასშტაბით შემოწმდა 138 კომპანიის 247 ობიექტი. შემოწმების შედეგად დამსაქმებლებს გადაეცათ წერილობითი რეკომენდაციები გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრის შესახებ. „იძულებითი შრომისა და შრომითი ექსპლუატაციის პრევენციისა და მათზე რეაგირების მიზნით სახელმწიფო ზედამხედველობის წესი“-ს ფარგლებში საქართველოს მასშტაბით შემოწმდა 104 კომპანია;
- შრომის პირობებისა და შრომითი უფლებების დაცვის თაობაზე ტრენინგი ჩატარდათ საქართველოს ფეროშენადნობთა ასოციაციის 20 წარმომადგენელს, თბილისში საქართველოს ბანკის უნივერსიტეტის 15 თანამშრომელს, ხაშურის რაიონის სოფელ გომი-ს თანამშრომლებს, LTD „Black Sea Group“-ის 20 წარმომადგენელს;
- დარეგისტრირდა 10 ორგანიზაცია, სადაც სტაჟირებას გადის 45 სისტემაში დარეგისტრირებული სამუშაოს მაძიებელი (მათ შორის 25 შშმ პირი და 1 სსსმ-სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირი.) აქედან პირველ ეტაპზე სტაჟირების სტიპენდია მიიღო 21 სტაჟიორმა;
- მომზადება-გადამზადების პროგრამის კურსდამთავრებულთა განმეორებითი მონიტორინგის შედეგად დადასტურდა დამატებით 126 ბენეფიციარის დასაქმება. სულ დასაქმებულია 328 კურსდამთავრებული.

1.8 შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემის მოსამსახურეთა ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 30 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს შსს ჯანმრთელობის დაცვის სამსახური

- განხორციელდა სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს დაჭრილი ან/და დაშავებული მოსამსახურეების მკურნალობა და მათი ჯანმრთელობის რეაბილიტაციისთვის საჭირო ღონისძიებები, აგრეთვე, სამინისტროს მოსამსახურეთა, თადარიგში დათხოვნილ პირთა, მათი ოჯახების წევრთა და სამინისტროს სასწავლო დაწესებულებების მსმენელთა სამედიცინო მომსახურება;
- განხორციელდა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის თანამშრომელთა დისპანსერიზაცია, სამკურნალო საშუალებებით უზრუნველყოფა, სტაციონალური მკურნალობა, ავადობის მიზეზების შესწავლა, დაჭრილთა სამედიცინო რეაბილიტაცია, პენსიონერთა და უნარშეზღუდულთა სამედიცინო შემოწმება;
- დადგენილი წესით ჩატარებული იქნა სამხედრო-საექიმო კომისიები.

1.9 ა(ა)იპ – საქართველოს სოლიდარობის ფონდი (პროგრამული კოდი 57 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ ა(ა)იპ – საქართველოს სოლიდარობის ფონდი

- სოლიდარობის ფონდმა ფინანსური მხარდაჭერა გაუწია სიმსივნით დაავადებული და სისხლმზადი ორგანოს დაავადებების მქონე 22 წლამდე ასაკის ბავშვსა და ახალგაზრდას (ჯამში 167, ახალი შემთხვევა - 79). აღნიშნული მხარდაჭერა მოიცავდა:
  - ✓ სახელმწიფო და მუნიციპალური დაფინანსების ლიმიტს ფარგლებს გარეთ მოხვედრილი თერაპიისა და დიაგნოსტიკის დაფინანსებას საქართველოში 82 შემთხვევაში 32 ახალი შემთხვევა);
  - ✓ ძვირადღირებული სადიაგნოსტიკო და სამკურნალო მომსახურებას საზღვარგარეთ დადასტურებული სამედიცინო აუცილებლობის შემთხვევაში და ასევე ძვირადღირებული მედიკამენტების დაფინანსებას როგორც საქართველოში, ასევე საზღვარგარეთ 85 შემთხვევაში (47 ახალი შემთხვევა).

2. თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება

2.1 საზოგადოებრივი წესრიგი, სახელმწიფო საზღვრის დაცვა და საერთაშორისო თანამშრომლობის განვითარება/გაღრმავება (პროგრამული კოდი 30 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ორგანოები და სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სასაზღვრო პოლიცია

- „საგზაო მოძრაობის შესახებ“ საქართველოს კანონში შესატან ცვლილებებთან დაკავშირებით მომზადდა საინფორმაციო ვიდეორგოლები, რომლებიც 20 ივნისიდან უსასყიდლოდა განთავსდა არხებზე: „იმედი“, „ჯიდიეს“, „მაესტრო“ და „საზოგადოებრივი მაუწყებელი“. ასევე, მომზადდა 200 000 საინფორმაციო ბუკლეტი და მთელი ქვეყნის მასშტაბით კანონის ამოქმედებამდე მძღოლებს დაურიგდა;
- მთელი ქვეყნის მასშტაბით 26 საჯარო და კერძო სკოლის 2 000-ზე მეტ მოსწავლესთან გაიმართა საინფორმაციო-ინტერაქტიული გაკვეთილები;
- საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით, შემუშავდა საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტი, რომელიც ადგენს დნმ-ის კოდის შეგროვების წესს, დნმ-ის კოდის ნიმუშისა და პროფილის

შენახვის ვადებს, დნმ-ის კოდის მონაცემთა გამოთხოვის საფუძვლებს და პირობებს, ინდივიდის პირადი ცხოვრების დაცვის გარანტიებს;

- „უსაფრთხო ქალაქი, უსაფრთხო რეგიონი, უსაფრთხო ქვეყნის“ პროექტის ფარგლებში, განხორციელდა შს სამინისტროსა და მუნიციპალიტეტების მიერ 1 400 ნომრის ამომცნობი ვიდეოკამერის შესყიდვა (მ.შ. შინაგან საქმეთა სამინისტრო - 100 კამერა).
- სამინისტროს ერთობლივი ოპერაციების ცენტრში დაინერგა NEC სახის ამოცნობის ანალიტიკური პროგრამა და შექმნილია პროგრამის 400 ლიცენზია და ISS სახელმწიფო ნომრის ამომცნობი პროგრამა ANPR (1 800 ლიცენზია);
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსიპ - სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოსა და სსიპ - საქართველოს ოპერატიულ-ტექნიკურ სააგენტოს შორის გაფორმდა სამმხრივი უწყებათაშორისი მემორანდუმები, სადაც დეტალურად გაიწერა პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების სამართლებრივი საფუძვლები და დაინერგა ინფორმაციის გაცვლის მაქსიმალურად უსაფრთხო და ეფექტური პროცედურა;
- შსს ვებ-გვერდის, სოციალური ქსელების, ასევე ერთჯერადი აქციების საშუალებით, ყოველდღიურ რეჟიმში, მიმდინარეობდა საზოგადოების ინფორმირება მიმდინარე საქმიანობებისა და სიახლეების შესახებ;
- საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების სოციალური კამპანიის „შენი გულისთვის, შენი უსაფრთხოებისთვის“ ფარგლებში მოეწყო იმიტირებული უსაფრთხო ქალაქი (ბათუმი, ახალციხე, პანკისი და ახმეტა), სახელწოდებით „ეს ჩემი ქალაქია“;
- განხორციელდა შემდეგი სამუშაო შეხვედრები:
  - ✓ კიბერ დანაშაულის კუთხით გამოცდილების გაზიარების მიზნით, ქ. ტალინში ვიზიტად იმყოფებოდნენ ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის თანამშრომლები;
  - ✓ ქ. ლისაბონში, შსს განსაკუთრებულ დავალებათა დეპარტამენტის წარმომადგენლების ვიზიტი FIEP-ის კომისიის ფარგლებში;
  - ✓ სასწავლო ვიზიტები გერმანიაში, ნიდერლანდებში და ავსტრიაში, რომლებიც მიზნად ისახავდა ქართული მხარის მიერ მსხვილმასშტაბიანი მუსიკალური ფესტივალების (Nature One, Mysteryland, „Donauinselfest) საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისა და წესრიგის დაცვასთან დაკავშირებით ინფორმაციის მიღებას;
  - ✓ იტალიის რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს კარაბინიერთა კორპუსის დელეგაციის ვიზიტი;
  - ✓ იორდანის კაშიმიტური სამეფოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ჟანდარმერიის დელეგაციის ვიზიტი;
  - ✓ მოლდოვას რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს დელეგაციის ვიზიტი;
  - ✓ ბელარუსის რესპუბლიკის საგამომიებო კომიტეტის დელეგაციის ვიზიტი;
  - ✓ ავსტრიის რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა ფედერალური სამინისტროს დელეგაციის ვიზიტი;
  - ✓ შინაგან საქმეთა სამინისტროს დელეგაციის ვიზიტი ქალაქ ჰააგაში, ევროპოლის შტაბ-ბინაში ევროპის პოლიციის უფროსების ყოველწლიურ შეხვედრაზე;
- ორმხრივი თანამშრომლობის ფარგლებში გაფორმდა სხვადასხვა აქტები, კერძოდ: ბელარუსი (საგამომიებო კომიტეტთან გაფორმებული ოქმები), შვედეთი, ევროპოლი, უნგრეთი (ერთობლივი განცხადება), ლიტვა (ლიტვის პოლიციასთან გაფორმებული ურთიერთგაგების მემორანდუმი და ერთობლივი განცხადება), ლატვია (ერთობლივი განცხადება), საბერძნეთი, იტალია (კარაბინიერების სამსახურთან გაფორმებული ურთიერთგაგების მემორანდუმი), ესტონეთი (ერთობლივი განცხადება), ისლანდია (უნებართვოდ მცხოვრებ პირთა რეადმისიის შესახებ შეთანხმება), ჩინეთი (დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლაში თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმება);
- სახელმწიფო საზღვრის უკანონო გადაკვეთაზე დაკავებულია 42 პირი, ხოლო გადაკვეთის მცდელობაზე დაკავებულია 25 პირი;

- საქართველოს საზღვაო სივრცეში დაფიქსირდა 416 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა. სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ ამოღებული თანხის ოდენობამ შეადგინა დაახლოებით 1.6 მლნ ლარზე მეტი. ამასთან, საქართველოს საზღვაო სივრცის აფხაზეთის ოკუპირებულ მონაკვეთზე გამოვლენილ იქნა დარღვევის 49 ფაქტი;
- ჩატარდა სამაშველო ოპერაციები ზღვაზე ადამიანის ძებნის და მისი სიცოცხლის გადარჩენის მიზნით;
- სასაზღვრო პოლიციის მოსამსახურეებმა გაიარეს სასწავლო კურსები როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე ქვეყნის გარეთ;
- საანგარიშო პერიოდში დაიწყო და მიმდინარეობდა შინაგან საქმეთა სამინისტროს რიგი ადმინისტრაციული შენობების მიმდინარე და კაპიტალური სარემონტო სამუშაოები, მათ შორის:
  - ✓ ქ. თბილისში, გულუას ქ. N6-ში არსებულ შინაგან საქმეთა სამინისტროს ბალანსზე რიცხულ მიწის ნაკვეთზე ავტოსადგომის სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. ხონში, სოლომონ მეორის ქუჩა N9-ში მდებარე შინაგან საქმეთა სამინისტროს იმერეთის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის პოლიციის დეპარტამენტის ბალანსზე რიცხულ მიწის ნაკვეთზე ხონის პოლიციის რაიონული სამმართველოს ახალი ადმინისტრაციული შენობის სამშენებლო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. ახალქალაქში, აღმაშენებლის ქ. N5-ში მდებარე სამხარეო პოლიციის ტერიტორიაზე სამშენებლო-სარეკონსტრუქციო-სარემონტო და ტერიტორიის კეთილმოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ ქ. თბილისში, გულუას ქ. N10-ში მდებარე შინაგან საქმეთა სამინისტროს ადმინისტრაციული შენობის მიმდებარე ტერიტორიაზე გამშვები პუნქტის სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. ბათუმში, გრიშაშვილის ქუჩა N17-ში მდებარე შსს საექსპერტო-კრიმინალისტიკური დეპარტამენტის აჭარის საექსპერტო კრიმინალისტიკური სამსახურის შენობა-ნაგებობის სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. თბილისში, გულუას ქუჩა N10-ში მდებარე შინაგან საქმეთა სამინისტროს ადმინისტრაციული შენობის მესამე სართულზე სარეკონსტრუქციო-სარემონტო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. თბილისში, პოლიციის ქუჩა N10-ში მდებარე შენობა-ნაგებობის სარეკონსტრუქციო-სარემონტო და ახალი ავტოფარეხის სამშენებლო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. ზუგდიდში, სოხუმის ქუჩა N1-ში მდებარე, პოლიციის სამმართველოს შენობის სარემონტო სამუშაოები, ბერანძის ქუჩა N9-ში მდებარე გდდ-ს ტერიტორიაზე ავტოფარეხის სამშენებლო სამუშაოები და თამარ მეფის ქუჩა N146-ში მდებარე, პოლიციის განყოფილების სარემონტო სამუშაოები. ასევე, სოფელ ანაკლიაში მდებარე პოლიციის განყოფილების სარემონტო სამუშაოები;
  - ✓ ყაზბეგის რაიონის სოფელ გუდაურში მდებარე შსს ადმინისტრაციულ შენობაში, ქ. დუშეთში რუსთაველის ქუჩა N62-ში მდებარე შსს მცხეთა - მთიანეთის პოლიციის დეპარტამენტის დუშეთის რაიონული სამმართველოს შენობაში, დაბა თიანეთში რუსთაველის ქუჩა N7-ში მდებარე შსს მცხეთა - მთიანეთის პოლიციის დეპარტამენტის თიანეთის რაიონული სამმართველოს შენობაში და დაბა სტეფანწმინდაში ალ. ყაზბეგის ქუჩა N5-ში მდებარე შსს მცხეთა-მთიანეთის პოლიციის დეპარტამენტის ყაზბეგის რაიონული სამმართველოს შენობაში სარემონტო სამუშაოები;
  - ✓ ქ. რუსთავში, ფიროსმანის ქუჩა N15-ში მდებარე შსს დროებითი მოთავსების უზრუნველყოფის დეპარტამენტის, ქვემო ქართლის რეგიონალური დროებითი მოთავსების იზოლატორის შესასვლელის კედლის მოწყობის და ჭიშკრის მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ ქ. თბილისში, ქიზიყის ქ. №5-ში შსს ობიექტების დაცვის დეპარტამენტის II სამმართველოს I განყოფილების I ქვეგანყოფილების დასაცავ ტერიტორიაზე ოთხი ერთეული სათვალთვალო კომპლურის მოწყობის სამუშაოები და ასევე, შინაგან საქმეთა სამინისტროს ლოჯისტიკის დეპარტამენტის შეიარაღების სამმართველოს სახელოსნო-საწყობის სარემონტო სამუშაოები;

- ✓ დუშეთის რაიონში სოფ. ოძისში მდებარე საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მცხეთა-მთიანეთის პოლიციის დეპარტამენტის ახალგორის რაიონული სამმართველოს საოკუპაციო საზღვრის გამტარ პუნქტზე სველი წერტილის მოწყობის და სასადაილოს სარემონტო სამუშაოები, ქ. გორში, მშვიდობის ქუჩა N2-ში მდებარე საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შიდა ქართლის პოლიციის დეპარტამენტის გორის რაიონული სამმართველოს ადმინისტრაციულ შენობაში სარემონტო სამუშაოები და ქ. გორში, სუხიშვილის ქუჩა N2-ში მდებარე შსს შიდა ქართლის პოლიციის დეპარტამენტის ადმინისტრაციულ შენობაში სარემონტო და შენობის ცენტრალური შესასვლელი კიბის მოპირკეთების სამუშაოები;
- ✓ ქ. თბილისში, ნოე რამიშვილის ქუჩა N38-ში მდებარე საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ტერიტორიაზე სპორტული მოედნის სარემონტო სამუშაოები;
- ✓ ქ. თბილისში, გულუას ქუჩა N6-სა და N8-ს შორის მდებარე შსს ბალანსზე რიცხულ მიწის ნაკვეთზე მშენებარე ადმინისტრაციული შენობის სამშენებლო სამუშაოების მეორე ფაზა - რკინა-ბეტონის კარკასის დასრულების სამშენებლო სამუშაოები;
- ✓ N2 სამმართველოს (ახალციხე) N3 სასაზღვრო სექტორის (ჭარალი) მშენებლობა, N5 სამმართველოს (ლაგოდეხი) N7 სასაზღვრო სექტორის (ომალო) ბლოკ პოსტ „დიკლო“-ს სველი წერტილის მშენებლობა, სექტორი ვალეს კაპიტალური რემონტი;
- ✓ შინაგან საქმეთა სამინისტროს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და მონიტორინგის დეპარტამენტის დროებითი მოთავსების იზოლატორებში სავენტილაციო სისტემების მოწყობის სამუშაოები;
- ✓ შინაგან საქმეთა სამინისტროს შიდა ქართლის პოლიციის დეპარტამენტში შემავალ დანაყოფებში (ატოცი, კნოლევი, დვანი და წალვლი) საპირფარეშოების სამშენებლო სამუშაოები;
- ✓ გორის, საგარეჯოს, მარნეულის, სიღნაღის, ხაშურის, დუშეთისა და ჭიათურის დროებითი მოთავსების იზოლატორების სარემონტო სამუშაოები;
- ✓ BOMS-ის პროგრამის ფარგლებში განხორცილდა ვალე - კარწახი, სარფი-კირნათის სასაზღვრო სექტორების და მილარი, ფიროსმანი, საბათლო, სულდას სასაზღვრო სექტორების ელექტროფიცირება;
- ✓ სასაზღვრო სექტორებზე ახალსოფელი, სადახლოს გაზიფიცირება.

2.2 თავდაცვის მართვა და შესაძლებლობები (პროგრამული კოდი 29 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო;
- დამტკიცდა „თავდაცვის სტრატეგიული მიმოხილვის დოკუმენტი 2017-2020“. დოკუმენტი განსაზღვრავს საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და შეიარაღებული ძალების სტრუქტურული, ინსტიტუციური და ოპერატიული განვითარების მიმართულებებს;
- შემუშავდა „თეთრი წიგნი 2017-2020“, რომელიც განსაზღვრავს თავდაცვის სამინისტროს და შეიარაღებული ძალების სტრატეგიული განვითარების პრიორიტეტულ მიმართულებებსა და ამოცანებს 2017-2020 წლებისათვის.
- საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა:
  - ✓ მრავალეროვნული სწავლებები „AGILE SPIRIT-17, „NOBLE PARTNER 17“, „RAPID TRIDENT-17“ და „SEA BREEZE-17“;
  - ✓ სწავლებები: „SABER GUARDIAN 17“, „IEL MILU-17“, „REGEX -17“, „DRAGON 17“, „Cambrian Patrol – 2017“, „კავშირი-2017“, „ღირსეული პასუხი 2017“;
  - ✓ სწავლებები (საქართველო-აზერბაიჯანი-თურქეთი) „ETERNITY-17“ და „CAUCASIAN EAGLE-17“;
  - ✓ უწყებათაშორისი სწავლებები (CMEP) „კოლხიდა-17“ და „ინფო-17“ ;
  - ✓ რქბ ასეულის საბაზისო სწავლება;
  - ✓ დაზვერვის სავლე სიტუაციური სწავლება;
- ჩატარდა შემდეგი კონფერენციები:

- ✓ სწავლება „REGEX 18“ IPC საწყისი დაგეგმვა;
- ✓ სწავლება „Combined Resolve-2018“ IPC საწყისი დაგეგმვა;
- ✓ სწავლება „TRIDENT JOUST 17“ FPC საბოლოო დაგეგმვა;
- ✓ სწავლება „Dynamic Front-18“ FPC საბოლოო დაგეგმვის კონფერენცია;
- ✓ სამეთაურო-სამტაბო სწავლების „დიდგორი-17“ საწყისი დაგეგმვა;
- თავდაცვის ინსტიტუციური აღმშენებლობის სკოლაში გაიმართა კონფერენცია თემაზე „საქართველოს უსაფრთხოების სექტორში გენდერული თანასწორობის პრინციპებისა და ქალებზე, მშვიდობასა და უსაფრთხოებაზე გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციების განხორციელება“. ასევე, გადასროლის წინა მომზადებაში მყოფ მისიაში გასაგზავნ 4 000-მდე სამხედრო მოსამსახურეს ჩაუტარდა სწავლება გენდერული თანასწორობის პრინციპებისა და გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციების შესახებ;
- სამინისტროს წარმომადგენლებმა მიიღეს მონაწილეობა ევროკავშირის საწვრთნელ მისიაში ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკაში, სამხრეთ აღმოსავლეთ ევროპის თავდაცვის მინისტრიალის (SEDM) ფარგლებში;
- ნატოსთან თანამშრომლობის ფარგლებში, ქ. ბრიუსელში, გაიმართა სამუშაო შეხვედრები, სადაც განხილული იყო ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტის ძირითადი საკითხები. ასევე, საქართველოში გაიმართა ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტის სინქრონიზაციის სამუშაო შეხვედრა (SNGP Synchronization Workshop) და ნატოს სამხედრო კომიტეტის ვიზიტი.

2.3. საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბება (პროგრამული კოდი 27 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო

- პენიტენციური სისტემის სრულყოფისათვისა და საერთაშორისო სტანდარტებთან მიახლოების მიზნით მიმდინარეობდა შესაბამისი პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება. ამავ მიზნით, გაგრძელდა ურთიერთობა სხვადასხვა სახელმწიფო ორგანიზაციებთან, უწყებებთან და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან.

2.3.1. პენიტენციური სისტემის პოლიტიკის შემუშავება, მართვა და ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა ყოფითი პირობების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 27 01 01)

- პენიტენციურ დაწესებულებებში ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა რესოციალიზაციის მიზნით განახლდა რიგი პროფესიული, სახელობო და საგანმანათლებლო სასწავლო პროგრამები, სადაც დაფიქსირდა 840 მონაწილე, მათ შორის 51 არასრულწლოვანი და 72 ქალი მსჯავრდებული;
- ზოგად განათლების პროგრამაში დაფიქსირდა 83 მსჯავრდებულის მონაწილეობა, ხოლო უმაღლესი განათლების ხელშეწყობის პროგრამით სარგებლობდა 17 მსჯავრდებული;
- ფსიქო-სოციალურ სარეაბილიტაციო პროგრამებში და ფსიქო-სოციალურ ტრენინგებში დაფიქსირდა 1 249 მონაწილე, მათ შორის 172 არასრულწლოვანი და 193 ქალი მსჯავრდებული;
- კულტურულ და სპორტულ ღონისძიებებში, ინტელექტუალურ და შემეცნებით შეხვედრებში, კონკურსებში და სხვა ღონისძიებებში ჯამურად დაფიქსირდა 1 035-მდე მონაწილე, მათ შორის 338 არასრულწლოვანი და 116 ქალი მსჯავრდებული;
- დასაქმების პროგრამებში ჩაბმულია 760 მსჯავრდებული, მათ შორის 92 ქალი. მსჯავრდებულები დასაქმებულები არიან სამეურნეო სამსახურში, სილამაზის სალონებში, დასაქმების მინიკერებსა და

საწარმოო საქმიანობაში (სამკერვალო და პურის საცხობი), ასევე ინდივიდუალურ საქმიანობაში (ხელნაკეთი ნივთების შექმნა-რეალიზაცია);

- მოქალაქეთა მომსახურების გაუმჯობესების მიზნით, პენიტენციური დაწესებულებების საზოგადოებრივ მისაღებებში საანგარიშო პერიოდში გაწეულ იქნა 144.2 ათას მომსახურებაზე მეტი;
- პენიტენციური დეპარტამენტის, პენიტენციური დაწესებულებების სპეციალური წოდების მქონე, სოციალური სამსახურის თანამშრომელთა და სავალდებულო სამხედრო მოსამსახურეთა 100% უზრუნველყოფილ იქნა სამედიცინო დაზღვევით, მათი სოციალური დაცულობის გაუმჯობესების მიზნით.

2.3.2. ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა ეკვივალენტური სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 27 01 02)

- მიმდინარეობდა პენიტენციურ დაწესებულებათა სამედიცინო სამსახურების მომარაგება მედიკამენტებით, სამედიცინო დანიშნულების საგნებით, ლაბორატორიული საგნებითა და რეაქტივებით;
- ანტიტუბერკულოზური მკურნალობის საჭიროების მქონე პირთა გამოვლენის მიზნით ჩატარდა 41.5 ათასზე მეტი სკრინინგული გამოკვლევა, მათ შორის 1 773 ქალ ბრალდებულ/მსჯავრდებულზე და 129 არასრულწლოვანზე. “DOTS”, “DOTS+” მკურნალობის პროგრამაში ახალჩართულთა რაოდენობამ შეადგინა 36, ქალ ბრალდებულ/მსჯავრდებულთა და არასრულწლოვანთა ჩართვის შემთხვევა არ დაფიქსირებულა;
- აივ-ინფექცია/შიდსის გამოვლენის მიზნით ჩატარდა 5.1 ათასზე მეტი სკრინინგი (მათ შორის ქალი - 264, არასრულწლოვანი - 18). აივ-ინფექცია/შიდსის ანტირეტროვირუსული მკურნალობის პროგრამაში ჩაერთო 4 ახალი პაციენტი აღნიშნულ დაავადებებზე დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაზე ხელმისაწვდომობა უნივერსალურია;
- C და B ჰეპატიტებზე ბრალდებულებს/მსჯავრდებულებს ჩაუტარდათ 4.2 ათასამდე სკრინინგი. C ჰეპატიტის ანტივირუსული მკურნალობის კურსში ჩაერთო 823 ბრალდებულ/მსჯავრდებული, მათ შორის 1 ქალი და არცერთი არასრულწლოვანი;
- 29.6 ათასამდე ბრალდებულ/მსჯავრდებულებს გაეწიათ კონსულტაცია სხვადასხვა პროფილის მოწვეული ექიმ-სპეციალისტების მიერ, სამოქალაქო სექტორის კლინიკებში სპეციალიზებული სამედიცინო მომსახურებით ისარგებლა 3.2 ათასზე მეტმა ბრალდებულ/მსჯავრდებულმა, ხოლო სამკურნალო დაწესებულებასა და ტუბერკულოზის სამკურნალო და სარეაბილიტაციო ცენტრში 3.0 ათასზე მეტმა.

2.3.3. პენიტენციური სისტემის ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 27 01 03)

- პენიტენციურ სისტემაში არსებული ინფრასტრუქტურის სრულყოფისა და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისი დაწესებულებების შექმნის მიზნით:
  - ✓ სისტემის ყველა პენიტენციური დაწესებულების ტერიტორიაზე განლაგებულ შენობა-ნაგებობებში მიმდინარეობდა/ჩატარებულ იქნა სხვადასხვა მიმდინარე და კაპიტალური სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოები: მათ შორის ერთი დაწესებულების ტერიტორიაზე განთავსებულ სასადილო-სამზარეულო შენობას ჩაუტარდა კაპიტალური სარეკონსტრუქციო სამუშაოები, ორი პენიტენციური დაწესებულების გარშემო დასრულდა ბუფერული ზონის ღობის მავთულხლართით მოწყობის კაპიტალური სამუშაოები და ერთ დაწესებულებაში დასრულდა და ერთში მიმდინარეობს დაწესებულების მიმდებარედ ბუფერული ზონის ტერიტორიების მოსწორების სამუშაოები;

- ✓ პენიტენციური სისტემის ხუთი დაწესებულება აღიჭურვა სხვადასხვა ტიპის სკანერებითა და მეტალო-დეტექტორებით, 6 პენიტენციურ დაწესებულებაში მოეწყო სისტემის უსაფრთხოებისათვის აუცილებელი ვიდეო-სამეთვალყურეო სისტემის მონტაჟი, ხოლო პენიტენციური სისტემის ორ დაწესებულებაში მიმდინარეობდა პერიმეტრის დაცვისა და კონტროლის სისტემის მიწოდება-მონტაჟის სამუშაოები;
- ✓ გრძელდებოდა 2012 წლის ზაფხულში დაწყებული ახალი დაწესებულების მშენებლობა დაბალაითურში.

2.5 სამოქალაქო უსაფრთხოების დონის ამაღლება (პროგრამული კოდი 30 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საგანგებო სიტუაციების მართვის სააგენტო

- დაიწყო და მიმდინარეობდა საგანგებო სიტუაციების მართვის სფეროში სააგენტოს ტერიტორიული ერთეულების თანამშრომელთა კონსულტაციები საგანგებო მართვის გეგმების დანერგვის უზრუნველყოფის საკითხებზე;
- საერთაშორისო ორგანიზაციის „გადავარჩინოთ ბავშვების“ მხარდაჭერით ევროკომისიის ჰუმანიტარული დახმარების ოპერაციების გენერალური დირექტორატის საზოგადოების და ინსტიტუციების მდგრადობის გაუმჯობესება სამხრეთ კავკასიაში (DIPECHO-4) - პროექტის მეოთხე ეტაპის ფარგლებში, განხორციელდა აღმასრულებელი ორგანოების საგანგებო სიტუაციების მართვის სფეროში უფლებამოსილი პირების მომზადება საგანგებო სიტუაციების მართვისა და რისკის შემცირების საკითხებზე;
- ჩატარდა საგანგებო სიტუაციების მართვის სამხედრო-სამოქალაქო სამაგიდო ფართომასშტაბიანი სწავლება „კოლხიდა 2017“ (აშშ-ს წარმომადგენლებისა და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მონაწილეობით);
- ჩატარებულ იქნა შესაბამისი სამუშაოები საქართველოს მასშტაბით წარმოქმნილი ტყის ხანძრების ლიკვიდაციასთან დაკავშირებით.
- სააგენტოს განსაკუთრებულ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების სამმართველოში ჩატარდა სამაგიდო სწავლების ელექტრონული სიმულაციური ვარჯიში;
- „ჩვენ მზად ვართ! განათლება უსაფრთხოებისთვის, კატასტროფების რისკის შემცირება ინკლუზიური მიდგომით“ პროექტის ფარგლებში, ASB-ის მიერ ქ. ბათუმის N2 საჯარო სკოლაში, შშმ ბავშვთა დღის ცენტრ „აისში“ და ქ. თბილისის N23 ბაგა-ბაღში ჩატარდა სიმულაციური სწავლება სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ;
- მიმდინარეობდა სააგენტოს ოზურგეთის საგანგებო სიტუაციების სამსახურის შენობის კაპიტალური რემონტი და ქ. რუსთავში ახალი საგანგებო სიტუაციების სამსახურის შენობის მშენებლობა. ასევე, ეტაპობრივად მიმდინარეობდა სამსახურის შენობების მცირე სარემონტო სამუშაოები.
- დაიწყო და მიმდინარეობდა ქ. ბათუმში ანგისას დასახლებაში მდებარე შსს სსიპ-საგანგებო სიტუაციების მართვის სააგენტოს აჭარის საგანგებო სიტუაციების მართვის სამმართველოს სახანძრო-სამაშველო შენობის სამშენებლო სამუშაოები;
- შეძენილი იქნა უნიფორმა და სამაშველო აღჭურვილობა;

2.6 საერთაშორისო ოპერაციები (პროგრამული კოდი 29 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო;

- საანგარიშო პერიოდში ავღანეთში, გადამწყვეტი მხარდაჭერის მისიის (RSM) ფარგლებში, შეერთებული შტატების კონტინგენტის შემადგენლობაში იმყოფებოდა ეროვნული გვარდიისა და სამხედრო პოლიციის ოცეულებით გაძლიერებული ქვეითი ბატალიონი, ხოლო გადამწყვეტი მხარდაჭერის მისიის (QRF COY, GDP RSM) ფარგლებში, გერმანიის კონტინგენტის შემადგენლობაში იმყოფებოდა პირველი ბრიგადის სადაზვერვო ასეული;
- ნატოს რეაგირების ძალების (NRF) შემადგენლობაში იმყოფებოდა მე-12 ბატალიონის პირველი ქვეითი ასეული, ხოლო მე-12 ბატალიონის მესამე ასეული გადიოდა მომზადებას, რათა ოპერატიულ შესაძლებლობათა კონცეფციის შეფასებისა და ანალიზის (OCC E&F) პროგრამის ფარგლებში მონაწილეობა მიიღოს მეორე ეროვნული დონის (SEL-2) შეფასებაში;
- საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს წარმომადგენლები მონაწილეობას ღებულობდნენ ცენტრალურ აფრიკაში ევროკავშირის სამხედრო მრჩეველთა მისიაში (EUTM RCA) და მალის რესპუბლიკაში ევროკავშირის საწრთველ მისიაში (EUTM Mali);

2.7 გამოძიებაზე ზედამხედველობის, სახელმწიფო ბრალდების მხარდაჭერის, დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის პროგრამა (პროგრამული კოდი 26 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს პროკურატურა

- სასჯელს განრიდებულ იქნა 14-დან 18 წლამდე ასაკის 302 არასრულწლოვანი, 18-დან 21 წლამდე ასაკის 310 და 21 წლის ზემოთ ასაკის 1 223 სრულწლოვანი პირი. მოწმისა და დაზარალებულის კოორდინატორების მიერ მომსახურება გაეწია 7 462 პირს (2 772 დაზარალებულს, 1 410 მოწმეს, 474 ბრალდებულს, 2 180 განმცხადებელსა და 626 სხვა პირს);
- წარმოდგენილ იქნა (კონფერენციის ფორმატში) 2014-2016 წლებში პროკურატურის მიერ ნარკოტიკულ დანაშაულზე განხორციელებული სისხლის სამართლის პოლიტიკის ამსახველი ანგარიში და წამალდამოკიდებულების გამომწვევი მიზეზების შესახებ პრობაციონერებთან ჩატარებული კვლევის შედეგები;
- „საზოგადოებრივი პროკურატურის“ პროექტის ფარგლებში, საერთო ჯამში ჩატარდა 262 ღონისძიება, სადაც მონაწილეობა მიიღო 16 340 პირმა, მათ შორის 104 საგანმანათლებლო-ინტელექტუალური და 33 კულტურული შინაარსის, 8 სპორტული სახის ღონისძიება და 15 სხვადასხვა სახის სოციალური აქცია. სატრანსპორტო და ნარკოტიკული დანაშაულების პრევენციის მიზნით ჩატარებული კამპანიის ფარგლებში განხორციელდა 102 ღონისძიება;
- ჩატარდა ანტინარკოტიკული კამპანიის კვირეული საჯარო სკოლებში, საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში გაიმართა შეხვედრები საჯარო სკოლის მოსწავლეებთან. პროკურორებმა წარმოადგინეს პრეზენტაცია ნარკოტიკული საშუალებების მოხმარების გამომწვევი მიზეზების კვლევის შედეგებისა და ნარკოტიკული საშუალების მოხმარების მავნე ზეგავლენის შესახებ;
- ჩატარდა კამპანია „არ დაარღვიო საგზაო მოძრაობის წესები“, რომლის ფარგლებში პროკურორებმა მოსახლეობასთან, მოსწავლეებსა და სტუდენტებთან სატრანსპორტო დანაშაულების პრევენციის მიზნით საინფორმაციო შეხვედრები გამართეს და წარადგინეს პრეზენტაცია, რომელიც მოიცავდა სატრანსპორტო დანაშაულების და ადმინისტრაციული გადაცდომების შესახებ სტატისტიკურ მონაცემებს, ფოტოვიდეომასალას. ამავე კამპანიის ფარგლებში, ჩატარდა იმიტირებული შემთხვევის ადგილის გამოძიება, ვიზიტი საჯარიმო ავტოსადგომზე. საქართველოს 9 ქალაქში შემოქმედებითად მოიხატა ზებრა გადასასვლელი;
- არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის პრაქტიკაში სწორი იმპლემენტირების ხელშეწყობის მიზნით, არასრულწლოვანთა განრიდებისა და მედიაციის საკითხებზე ჩატარდა 6 მულტიდისციპლინური სამუშაო შეხვედრა, სადაც არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულებაში სპეციალიზებულ პროკურორებთან ერთად ჩართულნი იყვნენ მოსამართლეები, სოციალური მუშაკები

და მედიატორები. ამასთან, არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულებაში არასპეციალიზებულ პროკურორებს ჩაუტარდათ ტრენინგი პროკურორის დისკრეციული უფლებამოსილების გამოყენებისა და განრიდების/მედიაციის საკითხებზე. სწავლება განხორციელდა 7 ჯგუფისათვის. პროექტი გაერო-ს ბავშვთა ფონდთან (UNICEF), ევროკავშირსა და სსიპ დანაშაულის პრევენციის ცენტრთან თანამშრომლობით განხორციელდა;

- პროკურორებისა და გამომძიებლების 2 ჯგუფისათვის ჩატარდა ტრენინგთა ტრენინგი სიძულვილით მოტივირებული დანაშაულის თემაზე, რომელსაც ეუთო-ს დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებების ოფისის (ODIHR) წარმომადგენლები უძღვებოდნენ. ამასთან, აღნიშნულ თემაზე ეუთო-სა და ევროპის საბჭოსთან თანამშრომლობით ლონდონში, ვარშავასა და სტრასბურგში განხორციელდა 3 სასწავლო ვიზიტი;
- ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო უნარ-ჩვევებისა და ეფექტიანი კომუნიკაციის თემაზე ჩატარდა 6 ტრენინგი. 4-დღიანი ტრენინგების ფარგლებში, მონაწილეებმა გაიარეს თეორიული და პრაქტიკული მომზადება. ტრენინგები აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტთან თანამშრომლობით ხორციელდებოდა;
- ევროკავშირთან თანამშრომლობით, პროკურორებისთვის სამართლებრივი მართლწერის საკითხებზე განხორციელდა 9 ტრენინგი, რომლის მიზანია სამართლებრივი მართლწერის ერთიანი სტანდარტის დანერგვა და საპროცესო დოკუმენტების შედგენის ხარისხის ამაღლება;
- სამართლიანი სასამართლოს სტანდარტების (ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი) თემაზე ჩატარდა 9 ტრენინგი, რომელთა ფარგლებშიც, სწავლება გაიარეს პროკურორებმა, სისტემის გამომძიებლებმა და სტაჟიორებმა. დისკრიმინაციის აკრძალვის ევროპული სტანდარტების თემაზე ჩატარებული 10 სასწავლო აქტივობის ფარგლებში სწავლება გაიარეს როგორც სხვადასხვა სტრუქტურული დანაყოფის მენეჯერებმა, ისე პროკურორებმა, სისტემის გამომძიებლებმა და სტაჟიორებმა. ტრენინგები ევროპის საბჭოსთან თანამშრომლობით ხორციელდებოდა;
- წამებისა და არასათანადო მოპყრობის გამოძიების მეთოდების თემაზე განხორციელდა 2 სასწავლო აქტივობა. ტრენინგები ევროკავშირსა და ევროპის საბჭოსთან თანამშრომლობით ჩატარდა;
- საქართველოს პროკურატურის მენეჯერებისა და მოწმისა და დაზარალებულის კოორდინატორის სამსახურის წარმომადგენლებს სწავლება ჩაუტარდათ დაზარალებულის და მოწმის საკითხებზე. აქცენტი გაკეთდა ისეთ ძალადობრივ დანაშაულებზე, როგორცაა ოჯახში ძალადობა, ტრეფიკინგი და ბავშვთა ექსპლუატაცია. აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტის მხარდაჭერით ჩატარდა კონფერენცია. ამასთან, განხორციელდა სასწავლო ვიზიტი ხორვატიაში, რომელშიც ჩართული იყვნენ კოორდინატორები და მენეჯერულ პოზიციაზე მყოფი პროკურორები;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე (შშმ) პირებთან კომუნიკაციის თემაზე განხორციელდა 1 სასწავლო ღონისძიება. სწავლებაში ჩართულნი იყვნენ პროკურორები და გამომძიებლები. სწავლების პროცესში მონაწილეები გაეცნენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის საკითხებს, ადგილობრივ კანონმდებლობას, საერთაშორისო სტანდარტებსა და ფსიქოლოგიურ ასპექტებს. ტრენინგი ევროპის საბჭოსთან თანამშრომლობით განხორციელდა;
- კიბერდანაშაულის გამოძიებისა და ელექტრონული მტკიცებულების თემაზე ჩატარდა 4 ტრენინგი, რომელიც ევროკავშირთან, ევროპის საბჭოსთან და აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტთან (DOJ) თანამშრომლობით განხორციელდა;
- დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის ხელშეწყობის მიზნით, პროკურორებისა და გამომძიებლებისათვის ჩატარდა ტრენინგები და განხორციელდა სასწავლო ვიზიტები ფულის გათეთრების, ტერორიზმის დაფინანსების წინააღმდეგ ბრძოლის, ტრეფიკინგის, კორუფციის და საზღვარზე მიგრანტის უკანონოდ გადაყვანის თემებზე;
- პროკურატურის თანამშრომელთა შესაძლებლობების გაძლიერების მიზნით ინგლისური ენის (იურიდიული ინგლისური) შემსწავლელ კურსს გადის 8 ჯგუფი;
- საქართველოს პროკურატურის თანამშრომლებისათვის შიდა რესურსის გამოყენებითა და დონორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით სულ განხორციელდა 112 სასწავლო ღონისძიება, რომლებშიც 1 700-ზე მეტი მსმენელი მონაწილეობდა.

2.8 ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 29 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო;

- ინფრასტრუქტურული განვითარებისა და უზრუნველყოფის კუთხით სარემონტო/სამშენებლო სამუშაოები დასრულდა 46 ობიექტზე, ასევე სარემონტო სამუშაოები მიმდინარეობდა 98 ობიექტზე, ხოლო სამშენებლო სამუშაოები - 24 ობიექტზე.

2.9 სამხედრო მრეწველობის განვითარება (პროგრამული კოდი 29 07)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - სახელმწიფო სამხედრო სამეცნიერო-ტექნიკური ცენტრი „დელტა“;
- ✓ სსიპ - გრიგოლ წულუკიძის სამთო ინსტიტუტი;
- ✓ სსიპ - სოხუმის ილია ვეკუას ფიზიკა-ტექნიკის ინსტიტუტი;
- ✓ სსიპ - რაფიელ დვალის მანქანათა მექანიკის ინსტიტუტი;
- ✓ სსიპ - ინსტიტუტი ოპტიკა;
- ✓ სსიპ - ფერდინანდ თავაძის მეტალურგიისა და მასალათმცოდნეობის ინსტიტუტი;
- ✓ სსიპ - მიკრო და ნანო ელექტრონიკის ინსტიტუტი;

- განხორციელდა ვადაგასული, გამოუყენებელი საბრძოლო მასალების, იარაღისა და სამხედრო ტექნიკის დახარისხება, შეფასება, უტილიზაცია, ფეთქებადი ნივთიერებების გადამუშავება, სამეცნიერო-კვლევითი და საცდელ-საკონსტრუქტორო, საწარმოო-ტექნოლოგიური სამუშაოები, ჰუმანიტარული განადმევითი საქმიანობის განხორციელების უზრუნველყოფა, კოორდინაცია და სხვა;
- მიმდინარეობდა მუშაობა: სეტყვის საწინააღმდეგო სისტემის სამუშაო მზადყოფნაში მოყვანაზე; ტყვიამრეწვევით აღჭურვილი სტაბილიზებული დისტანციური მართვის მოდულის შექმნაზე, პროექტების შემუშავება 60 მმ და 82 მმ ნაღმებზე და GM120 ნაღმტყორცნზე, ტრაქტორების შეჯავშნაზე (დამზადდა 2 ცალი 12.7 მმ დიარმერის კომპლექტი), სამედიცინო-საევაკუაციო ჯავშანმანქანის მოდერნიზაციაზე;
- მომზადდა შშს-სასაზღვრო პოლიციის 5, 10 და 20 კაციანი კარვების საკონსტრუქტორო დოკუმენტაცია;
- თავდაცვის მიზნებისათვის, საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში ჩატარდა 13 მნიშვნელოვანი გვირაბისა და ერთი გალერეის აზომვითი სამუშაოები. დადგინდა ზუსტი კოორდინატები და შეირჩა, საჭიროების შემთხვევაში, მათი მწყობრიდან გამოყვანის ოპტიმალური პარამეტრები. აზომვითი სამუშაოები ჩაუტარდა და კლასიფიკაცია მიეცა 15 ხიდს;
- ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული წყლების გაწმენდისთვის და საფლოტაციო აპარატის აერაციის ოპტიმიზაციისათვის, გამოცდილ იქნა სამი ტიპის აერატორი. დადგენილია კამერის აერაციის პარამეტრები. ჩატარდა ექსპერიმენტები, როგორც ხელოვნურად დაბინძურებულ, ასევე რეალურ ჩამდინარე წყლებზე.
- თავდაცვის სამინისტროსა და სსიპ სსსტც „დელტას“ დავალებით სსიპ - გრიგოლ წულუკიძის სამთო ინსტიტუტის მიერ შესრულებულ იქნა 55 სხვადასხვა ტიპის სამუშაო: საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები, ტოპო-აზომვითი სამუშაოები და მომზადდა სხვადასხვა დანიშნულების ობიექტების საპროექტო დოკუმენტაცია;
- მიმდინარეობდა სამხედრო და სამოქალაქო დანიშნულების მზის ენერგიაზე მომუშავე სისტემების შესწავლა და დამზადება, მზის ენერგიაზე მომუშავე საკვები დანადგარის დამზადება, მზის ენერგიაზე

მომუშავე ხილის საშრობი დანადგარის პარაბოლური სარკეების კონსტრუქციის გაუმჯობესება, ალუმინით დაფარვის ტექნოლოგიის დახვეწა;

- მიმდინარეობდა სამეცნიერო კვლევები სხვადასხვა მიმართულებებით, კერძოდ: სამთო ინჟინერიაში, გამოყენებით ფიზიკაში, ფიზიკურ ქიმიაში და ელექტრონიკის სფეროში, მანქანათმშენებლობის სფეროში, გამოყენებითი ოპტიკის სფეროში, მეტალურგიისა და მასალათმცოდნეობის სფეროში, მიკრო და ნანოელექტრონულ ტექნოლოგიაში.

2.10 ეკონომიკური დანაშაულის პრევენცია (პროგრამული კოდი 23 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგამომიებო სამსახური

- საგამომიებო სამსახური ნაწილობრივ გადავიდა მართვის თანამედროვე პრინციპებზე, რამაც ხელი შეუწყო სამსახურის გამართული სისტემის ჩამოყალიბებას და მნიშვნელოვნად აამაღლა გამოძიების ხარისხი;
- საგამომიებო სამსახურის თანამშრომელთა გარკვეული ჯგუფი მიწვეულები იყვნენ დიდ ბრიტანეთში შემოსავლებისა და საბაჟო სამსახურის მიერ დაგეგმილ სემინარში მონაწილეობის მისაღებად. აღნიშნული ვიზიტის ფარგლებში სამსახურის წარმომადგენლები გაეცნენ, თუ როგორი მეთოდებით ებრძვის ბრიტანეთის საბაჟო სამსახური შემოსულ კონტრაბანდას;
- გერმანიის მხარის მიწვევით ჩატარდა ვიზიტი ქ. ტრირში ხარისხის უზრუნველყოფის სემინარზე დასასწრებლად. მონტენეგროს ქ. ბუდვაში ევროსაბჭოს თაღლითობასთან ბრძოლის კოორდინაციის სამსახურის ორგანიზებით დაგეგმილ სემინარში (თემა „თაღლითობის აღმოჩენა და გამოვლენა“) მონაწილეობა მიიღეს საგამომიებო სამსახურის თანამშრომლებმა;
- ესტონეთში, ქ. ტალინში თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ევროპული სამსახურის ორგანიზებით დაგეგმილ რიგით 22-ე კონფერენციაზე მონაწილეობა მიიღო თანამშრომელთა გარკვეულმა ჯგუფმა;
- ბულგარეთისა და პოლონეთის რესპუბლიკებში საგამომიებო სამსახურის თანამშრომელთა გარკვეულმა ჯგუფმა მონაწილეობა მიიღო სამართალდამცავთა სწავლების ევროკავშირის სააგენტოს გაცვლით პროგრამაში (CEPOL);
- გამოვლენილ იქნა 871 სამართალდარღვევათა საერთო რაოდენობა, აქედან ყველა ამ საქმეზე დაიწყო წინასწარი გამოძიება;
- პირთა რაოდენობა, რომელთა მიმართ დაიწყო სისხლის სამართლებრივი დევნა, შეადგინა 677 ერთეული, ხოლო აღკვეთის ღონისძიება გამოყენებულ იქნა 459-ის მიმართ, ამავე დროს პირთა რაოდენობამ, რომელთა მიმართ შეწყდა წინასწარი გამოძიება, შეადგინა 227 ერთეული.

2.11 ეროვნული საგანძურის, დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საპატრიარქოს დაცვის უსაფრთხოების დონის ამაღლება (პროგრამული კოდი 30 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი

- მიმდინარეობდა დიპლომატიური მისიების და მათი ხელმძღვანელების რეზიდენციების და ეროვნული საგანძურის ობიექტების დაცვითი მომსახურებით უზრუნველყოფა;
- ობიექტებზე შექმნილი სიტუაციებიდან გამომდინარე, საჭიროების შემთხვევებში, ხდებოდა ოპერატიული რეაგირების ჯგუფების გასვლა, ასევე განსაკუთრებული მნიშვნელობის ტვირთების დაცვა-გაცილება და ინკასაცია;

- გაუმჯობესდა AES ტექნიკური და პროგრამული მომსახურება;
- შეძენილ იქნა ხელშეკრულების მართვისა და ანალიტიკური ინფორმაციის ამოღება-დამუშავების ელექტრონული აღრიცხვის პროგრამული უზრუნველყოფა;
- გარემონტდა 105 ცალი საგუშაგო ჯიხური, ნაწილობრივ განახლდა ბალანსზე რიცხული ავტომანქანები (7%), ასევე ნაწილობრივ გარემონტდა დეპარტამენტის ადმინისტრაციული შენობა.
- მოეწყო შინაგან საქმეთა სამინისტროს იმ თანამშრომლების მემორიალი, რომლებიც სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს არიან დაიღუპულნი.
- აშენდა მცხეთა-მთიანეთის პოლიციის დეპარტამენტის მცხეთის რაიონული სამმართველოს ლისის განყოფილების ახალი ადმინისტრაციული შენობა;
- მიმდინარეობდა დეპარტამენტის ბალანსზე რიცხული ქობულეთის შენობის რეკონსტრუქცია-კაპიტალური რემონტი.

2.12 მართვის, კონტროლის, კავშირგაბმულობისა და კომპიუტერული სისტემები (პროგრამული კოდი 29 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓სსიპ - კიბერუსაფრთხოების ბიურო;
- ✓საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო;

- ბიუროს წარმომადგენლებმა მონაწილეობა მიიღეს NATO-ს გონივრული თავდაცვის პროექტის „მავნე პროგრამული უზრუნველყოფის შესახებ ინფორმაციის გაცვლის პლატფორმის“ სამუშაო ჯგუფის შეხვედრაში; ასევე, ნატოს „გონივრული თავდაცვის“ განათლებისა და ტრენინგ-პროგრამის სამუშაო ჯგუფის შეხვედრაში.
- ბიუროს წარმომადგენლებმა საქართველოს შეიარაღებული ძალების გენერალური შტაბის წარმომადგენლებისთვის, ასევე აღმოსავლეთ სარდლობის ქვედანაყოფებსა და ეროვნულ თავდაცვის აკადემიაში ჩაატარეს მომხმარებლებისათვის კიბერუსაფრთხოების საბაზისო კურსი;
- შედგა შეხვედრა ნატო-ს ძირითადი ჯგუფის, თავდაცვის შესაძლებლობების განვითარების ნდობის ფონდის და ნატო-ს სამეკავშირეო ოფისის წარმომადგენლებთან კიბერთავდაცვის მიმართულებით ნატო-საქართველოს თანამშრომლობის, ერთობლივი პროექტებისა და პერსპექტიული მიმართულებების განხილვის მიზნით;
- განხორციელდა თავდაცვის სამინისტროს 4 ერთეული ქსელური ეკრანის სამწლიანი ლიცენზიების შესყიდვა;
- შემუშავდა GDPR-ის პროგრამით გათვალისწინებული ქვედანაყოფების კავშირგაბმულობისა და ინფორმაციული სისტემების საშუალებებით დაკომპლექტების მონიტორინგი არსებული გეგმის მიხედვით;
- ჯარების ლოგისტიკური უზრუნველყოფის სარდლობის ტოპოგრაფიული სამსახურისთვის შესყიდულ იქნა კომპიუტერული ტექნიკისა და დისკური შემნახველები.

2.13. სრულყოფილი პრობაციის სისტემა (პროგრამული კოდი 27 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓სსიპ - არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ეროვნული სააგენტო

- ოზურგეთში ფუნქციონირება დაიწყო გურიის პრობაციის ბიუროს ახალმა ოფისმა, რომელიც მოწყობილია თანამედროვე სტანდარტების ახალი კონცეფციის შესაბამისად. ოფისში ფუნქციონირებს პრობაციონერთა სარეგისტრაციო სივრცე, ინდივიდუალური გასაუბრების და ჯგუფური თერაპიის

ოთახები, ოფიცერთა, სოციალურ მუშაკთა და ფსიქოლოგის კაბინეტები. ვიდეოკამერის საშუალებით მოქალაქეებს შესაძლებლობა ექნებათ დაამყარონ პირდაპირი ვიზუალური და ხმოვანი კავშირი პენიტენციურ დაწესებულებებში განთავსებულ მსჯავრდებულებთან;

- ფსიქო-სარეაბილიტაციო პროგრამაში ჩაერთო 2 473, პროფესიული გადამზადებისა და საგანმანათლებლო პროგრამებში - 232, საზოგადოებრივ-კულტურულ საქმიანობაში მონაწილეობდა - 463 და დასაქმდა 80 პირობით მსჯავრდებული;
- განახლდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი სსიპ - ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდთან;
- კომისიური წესით ჩატარებული განხილვების შესაბამისად 412 პრობაციონერს ვადაზე ადრე, მოეხსნა პირობითი მსჯავრი და გაუუქმდა ნასამართლეობა, ხოლო 255-ს აღუდგა ჩამორთმეული უფლებები.

2.14 საქართველოს მიერ საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების ფარგლებში საქართველოს აეროპორტებში „გათავისუფლებული ფრენების“ მომსახურების ხარჯების ანაზღაურება (მათ შორის, წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვა) (პროგრამული კოდი 24 09)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო

- მიმდინარეობდა სამუშაოები საქართველოს ევროპის ერთიან საჰაერო სივრცეში ინტეგრაციის პროცესის გადრეკვის, კომპეტენციის ფარგლებში საერთაშორისო ანტიტერორისტული საქმიანობის ხელშეწყობის, ფრენის უსაფრთხოებისა და საავიაციო უშიშროების დონის ამაღლების, აშშ-ს სამხედრო ავიაციის საჰაერო ნავიგაციით და პილოტაჟით უზრუნველყოფის, ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების წევრ სახელმწიფოებსა და „პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამაში მონაწილე სხვა სახელმწიფოებს შორის შეთანხმებით გათვალისწინებული პირობების შესრულების უზრუნველყოფის მიმართულებით.

2.16 დანაშაულის პრევენცია და ინოვაციური პროგრამები (პროგრამული კოდი 26 07)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრი

- ყოფილ პატიმართა რეაბილიტაციისა და რესოციალიზაციის პროექტის ფარგლებში:
  - ✓ ჯანმრთელობის პრობლემის მოსაგვარებლად შესაბამისი სამედიცინო მომსახურება მიიღო 94-მა ბენეფიციარმა; ფსიქოლოგის და ფსიქიატრის მომსახურება მიიღო 23-მა ბენეფიციარმა, მათ შორის, პროექტის ფსიქოლოგის მიერ 14-მა ბენეფიციარმა, ხოლო სხვა პარტნიორი ორგანიზაციების ფსიქოლოგიური მომსახურებით ისარგებლა 9 ბენეფიციარმა; იურიდიული მომსახურება მიიღო 72-მა ბენეფიციარმა, მათ შორის, პროგრამის იურისტის იურიდიული კონსულტაცია - 62-მა ბენეფიციარმა, სხვა მხარდამჭერი და კონტრაქტორი ორგანიზაციების იურიდიული მომსახურება მიიღო 10-მა ბენეფიციარმა;
  - ✓ საგანმანათლებლო სასწავლო კურსები გაიარა 76-მა ბენეფიციარმა; ინგლისური ენის კურსები გაიარა 49 ბენეფიციარმა; ტრენინგები გაიარა 109 ბენეფიციარმა;
  - ✓ პროგრამის ცხელ ხაზზე განხორციელდა 448 ზარი;
  - ✓ სპორტულ/კულტურულ/გამაჯანსაღებელ ღონისძიებებში ჩაერთო 69 მონაწილე;
  - ✓ უფასო სამგზავრო ბარათი დაუმზადდა 54 ბენეფიციარს;
  - ✓ ტატუს მოცილების პროგრამით ისარგებლა 31-მა ბენეფიციარმა;

- ✓ სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრის ხელშეწყობით დასაქმდა 6 ბენეფიციარი, ხოლო სარეაბილიტაციო კურსის გავლის შედეგად 28 ბენეფიციარი დასაქმდა დამოუკიდებლად.
- დანაშაულის პირველი დონის პრევენციის მიმართულებით განხორციელებულ სხვადასხვა პროექტებში სულ 1 732 უნიკალური მონაწილე ჩაერთო, მ.შ.:
  - ✓ „ორი თაობა“ (სკოლის მოსწავლეების მოხალისეობრივი ჩართულობა თბილისის ხანდაზმულთა პანსიონატის საქმიანობაში) - ჩართულია 55 უნიკალური მონაწილე, მათ შორის, განრიდების პროგრამის მონაწილეები;
  - ✓ „მოხალისე“ (ტრენინგურსის გავლის შემდეგ ახალგაზრდების მოხალისეობრივი ჩართულობა იუსტიციის სახლების საქმიანობაში) - ჩაერთულია 675 უნიკალური მონაწილე;
  - ✓ ბუღინგის წინააღმდეგ მიმართული კამპანია – მარნეულში, გურჯაანში, თელავსა და სოფ. ვარდისუბანში ჩატარდა ტრენინგები, შეხვედრებს 104 ადგილობრივი 14-დან 18 წლამდე ახალგაზრდა დაესწრო;
  - ✓ „ლიდერთა სახლი“ – ჩატარდა ტრენინგები თიანეთში, ყვარელში, გურჯაანსა და ზუგდიდში, სადაც უნიკალურ მონაწილე ახალგაზრდათა რაოდენობამ შეადგინა 159. ბათუმში ჩატარდა რამდენიმე დოკუმენტური ფილმის ჩვენება/დისკუსიის მიზნით შეხვედრა, რომელსაც 31 ახალგაზრდა დაესწრო. ქალაქ გორში გაიმართა „იმიტირებული სასამართლო პროცესი“, რომელშიც 15 მოსწავლე ჩაერთო. „პროფესიული არჩევანის“ პროექტის ფარგლებში შეხვედრები გაიმართა პროკურორსა და სოციალურ მუშაკთან ქალაქ გორში, რომელსაც 32 მოსწავლე დაესწრო;
  - ✓ „იმიტირებული ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო პროცესი“ – ჩაერთო 130 უნიკალური მონაწილე და „ლიტერატურული ვიქტორინა“ - ჩაერთო 167 უნიკალური მონაწილე;
- დანაშაულის მეორე დონის პრევენციის მიმართულებით მოემსახურება გაეწია 483 არასრულწლოვანს (317 გოგო და 166 ბიჭი), მათ შორის იყო 139 მიუსაფარი ბავშვი. მიმდინარეობდა შემდეგი პროექტები/ღონისძიებები:
  - ✓ „ზღაპართერაპია“ (ჯგუფური თერაპია, რომლის დროსაც გამოყენებულია მითოდრამას მეთოდი. განკუთვნილია იმ ბენეფიციარებისთვის, რომელთაც ჯერ არ შესრულებიათ 14 წელი და/ან მათი გონებრივი განვითარება ჩამორჩება მათ ბიოლოგიურ ასაკს. ტრენინგის სრული ციკლი მოიცავდა ოთხ შეხვედრას) ჩართული იყო 50 ბენეფიციარი;
  - ✓ „გოგონათა კლუბი“ (ცხოვრებისეული სირთულეების მქონე მოზარდი გოგონებისთვის, მიზანია 14-დან 18 წლამდე გოგონებში ცხოვრებისათვის საჭირო უნარ-ჩვევების განვითარება, რაც მომავალში დაეხმარება მათ ჯანსაღ, ძლიერ პიროვნებად ჩამოყალიბებაში) - კლუბში ჩართული იყო 199 ბენეფიციარი;
  - ✓ „არტთერაპია“ (თერაპიული ხასიათის დახმარების გაწევა გარდატეხის ასაკის მქონე პირებისთვის) - ჩართული იყო 44 ბენეფიციარი;
  - ✓ „პიროვნული განვითარების ტრენინგი მოზარდებისათვის“ - ჩაერთო 39 არასრულწლოვანი;
  - ✓ „კარიერული განვითარება“ (პროექტი ხელს უწყობს მასში ჩართული მე-10, მე-11 და მე-12 კლასების მოსწავლეების მიერ გააზრებული არჩევანის გაკეთებას საკუთარი მომავლის დაგეგმვის კუთხით. ტრენინგურსი თითო ჯგუფისთვის ორთვიანია) - მონაწილეობდა 48 არასრულწლოვანი;
  - ✓ „ადამიანის უფლებათა თვე“ (ბავშვებისათვის ინფორმაციის მიწოდება თავიანთი უფლებების შესახებ და ისეთი უნარებით აღჭურვა, რომ მათ საკუთარი უფლებებისა და პოზიციის დაცვა შეძლონ) - ჩართულია 34 არასრულწლოვანი;
  - ✓ შპს „ანტრე 2008“-ის და სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრის ერთობლივი პროექტის ფარგლებში საკვები უსასყიდლოდ სულ 1 387 სოციალურად შეჭირვებულ არასრულწლოვანს გადაეცა;

- განრიდებულ იქნა 21 წლამდე 612 პირი, რომელთაგან 252-ის მიმართ გამოყენებულ იქნა მედიაციის კომპონენტი და შედგა 209 მედიაციის კონფერენცია;
- გაერო-ს ბავშვთა ფონდსა და სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრს შორის, 2016 წელს გაფორმებული საგრანტო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული „არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის იმპლემენტაციის ხელშეწყობა განრიდების პროგრამების გაძლიერების გზით“ პროექტის ფარგლებში, ჩატარდა ექვსი ტრენინგი/სამუშაო შეხვედრა იმერეთის, სამცხე ჯავახეთის, შიდა ქართლის, აჭარა-გურიის, სამეგრელო-ზემო სვანეთისა და თბილისის მასშტაბით განრიდებისა და მედიაციის განხორციელებაში ჩართული პროფესიონალებისათვის (პროკურორები, სოციალური მუშაკები/პრობაციის ოფიცრები, მედიატორები). აღნიშნულ ტრენინგებს/სამუშაო შეხვედრებს ესწრებოდნენ მოსამართლეებიც;
- დასრულდა სამი საგრანტო პროექტი: პროექტში „ყოფილ მსჯავრდებულთა რეინტეგრაციის ხელშეწყობა ტატუს მოშორების გზით“ ჩაერთო 31 ყოფილი პატიმარი; პროექტში „ინოვაციები ინტეგრაციისთვის“ ჩაერთო 26 ქუჩაში მცხოვრები/მომუშავე ბავშვი; პროექტის „ქუჩაში მცხოვრებ ან/და მომუშავე ბავშვთა უფლებრივი მდგომარეობის გაუმჯობესება საჭიროებათა კვლევისა და სტრატეგიული დოკუმენტის მომზადების გზით“ ფარგლებში განხორციელდა კვლევა, რომლის შედეგებიც გადაეგზავნა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საერთაშორისო საჯარო სამართლის დეპარტამენტს;
- სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრსა და საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტოს ინიციატივით განხორციელდა პროექტი, რომლის ფარგლებშიც ინფორმაციული ტექნოლოგიების 3 სხვადასხვა მიმართულებით (Front End, Python, IT პროექტების მართვა) ხდებოდა დანაშაულის პირველი და მეორე დონის პრევენციის სამმართველოს ბენეფიციარების გადამზადება. კურსები წარმატებით გაიარა 16-მა ბავშვმა;
- დასრულდა ინგლისური ენის მოკლევადიანი კურსები სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრის ბენეფიციარებისთვის (15-მა ბენეფიციარმა).

2.17 სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნა და მართვა (პროგრამული კოდი 30 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს შსს სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების დეპარტამენტი

- სახელმწიფო რეზერვების მატერიალურ ფასეულობათა ოპერაციების წარმოების ფარგლებში მიმდინარეობდა აქტიური მუშაობა უიმედო დებიტორული და კრედიტორული დავალიანებების დადგენილი წესით ბალანსიდან მოხსნისა და ჩამოწერის თაობაზე;
- მიმდინარეობდა გეგმიური და საკონტროლო შემოწმებების მოსამზადებელი სამუშაოები სახელმწიფო რეზერვში რიცხული იმ მატერიალური ფასეულობებისა, რომლებიც ჩაწყობილია სხვადასხვა ორგანიზაციებსა და უწყებებში;
- მიმდინარეობდა მუშაობა სახელმწიფო რეზერვში ჩასაწყობი მატერიალური ფასეულობების ახალი ნომენკლატურის შესამუშავებლად;
- დასრულდა ქ. მცხეთაში მდებარე ბაზის სასაწყობე მეურნეობის სარემონტო სამუშაოები და მიმდინარეობდა საოფისე ნაწილის სარემონტო სამუშაოები;

3. რეგიონული განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი

3.1 საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი - 25 02)

3.1.1 საავტომობილო გზების პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი - 25 02 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

- კომპეტენციის ფარგლებში განხილულ იქნა სხვადასხვა საერთაშორისო ხელშეკრულებები; მიმდინარეობდა საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების ქსელის განვითარების, დაპროექტებისა და სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის საკითხებში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება;
- მიმდინარეობდა 29 პროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებული ღონისძიებების მონიტორინგი და მართვა;
- შემუშავებულ იქნა საქართველოს კანონების, საქართველოს მთავრობის დადგენილებების და საქართველოს მთავრობის განკარგულებების პროექტები.

3.1.2 გზების მშენებლობა და მოვლა-შენახვა (პროგრამული კოდი - 25 02 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი.

- საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის „საავტომობილო გზების რეაბილიტაციის“ ღონისძიების ფარგლებში:
  - ✓ მიმდინარეობდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები 32 გარდამავალ ობიექტზე (2016-2017), საიდანაც საანგარიში პერიოდში დასრულდა 25 ობიექტი;
  - ✓ 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებული ახალი ობიექტების უმეტეს ნაწილზე გაფორმდა ხელშეკრულებები, ნაწილზე მიმდინარეობდა სატენდერო პროცედურები;
  - ✓ მიმდინარეობდა ახალი ასფალტობეტონის საფარების მოწყობა, ხიდებისა და სხვა ხელოვნური ნაგებობების რეაბილიტაცია.
- „საავტომობილო გზების პერიოდული-მიმდინარე შეკეთება და შენახვა ზამთრის პერიოდში“ ღონისძიების ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებული შეკეთების სამუშაოები საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზებზე;
  - ✓ მიწის ვაკისის, საავტომობილო გზის სავალი ნაწილის, ხელოვნური ნაგებობების, სადრენაჟო სისტემების, მოძრაობის რეგულირების ტექნიკური საშუალებების, საავტომობილო გზის კუთვნილების კეთილმოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ საავტომობილო გზების ცალკეულ მონაკვეთებზე პერიოდული შეკეთების სამუშაოები.
- „სტიქიური მოვლენების სალიკვიდაციოდ და პრევენციის მიზნით ჩასატარებელი სამუშაოების“ პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობდა და უმეტეს ნაწილში დასრულდა სტიქიის შედეგების სალიკვიდაციო და პრევენციის მიზნით ჩასატარებელი სამუშაოები, ხოლო ახალ ობიექტებზე დაიწყო სატენდერო პროცედურები.
- „სანაპირო ზონების ნაპირსამაგრი სამუშაოების“ პროექტის ფარგლებში დასრულდა ნაპირსამაგრი სამუშაოები ექვს გარდამავალ ობიექტზე (2016-2017წ.წ.), ხოლო 2017 წლის გეგმით გათვალისწინებულ 22 ახალ ობიექტზე მიმდინარეობდა შესაბამისი სამუშაოები, რომლის ფარგლებში დასრულდა 12 ობიექტი.
- „თიანეთი-ზარიძეები-ჟინვალი საავტომობილო გზის სამშენებლო, სარეკონსტრუქციო და სარეაბილიტაციო სამუშაოების“ პროექტის ფარგლებში დასრულდა ასფალტობეტონის საფარის

მოწყობის, ფოლადის ბაგირებით საავტომობილო გზის შემოფარგვლის, საგზაო ნიშნების მოწყობის, სარეკონსტრუქციო და სარეაბილიტაციო სამუშაოები.

- „ქ. ქუთაისი (ნიკეას ქუჩა) - გეგუთის კვანძის მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მოდერნიზაციის“ სამუშაოების ფარგლებში დასრულდა სარეკონსტრუქციო სამუშაოები.
- „დევედორაკის გვირაბის მშენებლობის“ პროექტის ფარგლებში დასრულდა საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება და მიმდინარეობდა სამშენებლო სამუშაოები.
- „ბადდათი-აბასთუმნის საავტომობილო გზის რეკონსტრუქცია-რეაბილიტაციის“ სამუშაოების ფარგლებში მიმდინარეობდა საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება.
- „სნო-ჯუთა-როშკა-შატილი-ომალო-ხადორის ხეობა-ბაწარა-ახმეტის მიმართულებით საავტომობილო გზების რეკონსტრუქცია-მშენებლობის“ სამუშაოების ფარგლებში მიმდინარეობდა საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება. ამასთან, 11.6 კმ საავტომობილო გზის მშენებლობაზე გამოცხადდა ტენდერი;
- „ზემო იმერეთი (საჩხერე) - რაჭის დამაკავშირებელი საავტომობილო გზის რეკონსტრუქცია-მშენებლობის“ სამუშაოების ფარგლებში მიმდინარეობდა საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება.
- „სტეფანწმინდა-სამების ეკლესია საავტომობილო გზის კმ1-კმ6 მონაკვეთის რეკონსტრუქცია მშენებლობის“ სამუშაოების ფარგლებში დასრულდა მოსამზადებელი-სამობილიზაციო და საავტომობილო გზის აღდგენა-დაკვალვის სამუშაოები. მიმდინარეობდა მიწის ექსკავაციის და მიწის ვაკისის მოწყობის სამუშაოები.
- „შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გზების მეორე პროექტის (WB)“ ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა ჭიათურა-პერევისა-სვერი-თვალუეთი-გეზრული საავტომობილო გზის კმ6+700-კმ13+700 და კმ17+200-კმ20+500 მონაკვეთის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
  - ✓ მიმდინარეობდა „PBC“ ობიექტებზე მოვლა-შენახვის და სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
  - ✓ გაფორმდა ხელშეკრულება ადგილობრივი მნიშვნელობის ნატანები-შრომა-ურეკის საავტომობილო გზის კმ1-კმ18 მონაკვეთის აღდგენით სამუშაოებზე.
- „შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გზების მესამე პროექტის (WB)“ ფარგლებში:
  - ✓ მიმდინარეობდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები 12 გარდამავალ ობიექტზე (2016-2017), საიდანაც დასრულდა 10 ობიექტი;
  - ✓ მიმდინარეობდა შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ახმეტა-თელავი-ბაკურციხის (გურჯაანის შემოვლითი) საავტომობილო გზის საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება და სამშენებლო სამუშაოები, ხოლო ჟინვალი-ბარისახო-შატილის საავტომობილო გზის კმ6-კმ15 მონაკვეთზე - სამშენებლო სამუშაოების საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება.
- „შიდასახელმწიფოებრივი გზების აქტივების მართვის პროექტის (WB)“ ფარგლებში:
  - ✓ შედეგსა და შესრულებაზე დაფუძნებული კონტრაქტის (OPRC) ფარგლებში, გაფორმდა ხელშეკრულებები ჟინვალი-ბარისახო-შატილის საავტომობილო გზის (ლოტი 1) კმ16+00-კმ25.5, ჟინვალი-ბარისახო-შატილის საავტომობილო გზის (ლოტი 2) კმ25.5-კმ32, ხიდისთავი-ატენი-ბოშურის საავტომობილო გზის მონაკვეთის კმ12.4-კმ22.5 და თიანეთი-ახმეტა-ყვარელი-ნინიგორის საავტომობილო გზის მონაკვეთის კმ1-კმ30 პროექტირება-მშენებლობის რეაბილიტაციაზე;
  - ✓ მიმდინარეობდა სარეაბილიტაციო სამუშაოების საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება და სამობილიზაციო სამუშაოები.
- „ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო-ზარზმის მონაკვეთის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციის (Kuwait Fund)“ პროექტის ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო-ზარზმის მონაკვეთის განსახლების სამოქმედო გეგმის (ლოტი 2 კმ0+000-კმ17+380) და საპროექტო დოკუმენტაციის განახლება;
  - ✓ მიმდინარეობდა განსახლების პროცედურები.

- „საგზაო უსაფრთხოების ღონისძიებების“ ფარგლებში დასრულდა ქსელური აპარატურის შეძენა (I ლოტი).

3.1.3 ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის მშენებლობა (პროგრამული კოდი - 25 02 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი.

- „აღმოსავლეთ-დასავლეთის სატრანზიტო მაგისტრალი III (რუსი-აგარა) დამატებითი დაფინანსების (WB)“ პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობდა საბოლოო ანგარიშსწორების სერთიფიკატის მომზადება.
- „აღმოსავლეთ-დასავლეთის სატრანზიტო მაგისტრალი IV (აგარა - ზემო ოსიაური) (WB)“ ღონისძიების ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა სადრენაჟე სისტემის, გრუნტისა და ბეტონის კიუვეტების მოწყობის, საგზაო ნიშნების მოწყობის, ადგილობრივ საავტომობილო გზებზე ასფალტობეტონის მოწყობის და სამშენებლო სამუშაოები;
  - ✓ თბილისი-სენაკი-ლესელიძის ნატახტარი-რუსის მონაკვეთზე გარემოს გაუმჯობესების სამუშაოების ფარგლებში დასრულდა: სადრენაჟე არხების მოწყობის სამუშაოები, ფერდების პროფილირება და მცენარეული ფენით შევსება, პროექტით განსაზღვრულ ადგილებზე ხეების დარგვის სამუშაოები;
  - ✓ მიმდინარეობდა თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის რუსი-აგარა კმ95-114 მონაკვეთის დეფექტების აღმოფხვრის პერიოდი, მიწის ვაკისის და სადრენაჟო სისტემების მოწყობის სამუშაოები.
  - ✓ თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის რუსი-აგარა კმ95-114 მონაკვეთის განათების სამუშაოების ფარგლებში დასრულდა: ბურღვითი, განათების ბოძების ფუნდამენტების მოწყობის, საავტომობილო გზის საფარის ქვეშ ჰორიზონტალური ბურღვითი, კაბელებისათვის გარსაცმების და კაბელების მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ მიმდინარეობდა განათების ბოძებისა და სანათების მონტაჟის სამუშაოები.
- „აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის დერეფნის გაუმჯობესების პროექტის (EIB, WB)“ ფარგლებში:
  - ✓ საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების შესყიდვების სახელმძღვანელოების მიხედვით, დასრულდა სატენდერო პროცედურები და გაფორმდა გამარჯვებულ კომპანიებთან ხელშეკრულებები;
  - ✓ მიმდინარეობდა განსახლების პროცედურები.
- „ქ. ქობულეთის ახალი შემოვლითი გზა (ADB)“ ღონისძიების ფარგლებში:
  - ✓ მიმდინარეობდა ხიდებზე ასფალტობეტონის მოწყობის სამუშაოები (ლოტი 2);
  - ✓ N9 ხიდზე (სიგრძე 1 180 მ) დასრულდა რკინა-ბეტონის ხიმინჯების, როსტვერკების, კოლონების მოწყობის სამუშაოები, მიმდინარეობდა რიგელებისა და მონოლითური უჭრკოჭოვანი მალის ნაშენის მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ დასრულდა N1 გვირაბის რკინა-ბეტონის თალის მუდმივი მოკეთების სამუშაოები, მიმდინარეობდა გვირაბის ელექტრო მოწყობილობებით აღჭურვა;
  - ✓ N2 გვირაბზე დასრულდა მიწის ექსკავაციის სამუშაოები, მიმდინარეობდა გვირაბის რკინა-ბეტონის ფუნდამენტისა, თალის, გვერდულების, ლითონის მრუდხაზოვანი ძელების, მიწის ვაკისის, ასფალტობეტონის საფარისათვის საფუძვლის, ასფალტობეტონის, ქვესაფუძვლის, ფერდების გამაგრების და გაბიონის კედლების მოწყობის სამუშაოები;

- „ქ. ბათუმის ახალი შემოვლითი გზა (ADB, AIIB)“ ღონისძიების ფარგლებში მიმდინარეობდა განსახლების პროცედურები, დასრულდა სატენდერო პროცედურები, გაფორმდა ხელშეკრულებები სამშენებლო სამუშაოებზე და საკონსულტაციო მომსახურებაზე.
- „აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის ზესტაფონი-ქუთაისი-სამტრედიის მონაკვეთის მშენებლობა-რეკონსტრუქცია (JICA)“ ღონისძიების ფარგლებში:
  - ✓ ზესტაფონი-ქუთაისის შემოვლითი საავტომობილო გზის კმ0-კმ15.2 მონაკვეთზე დასრულდა 4-ზოლიანი 14 კმ საავტომობილო გზის მშენებლობა, მიმდინარეობდა მიწის ვაკისის, წყალგამტარი მილების, მიწისქვეშა გასასვლელების, სადრენაჟე სისტემების, რკინა-ბეტონის ხიმინჯების, ცემენტობეტონისა და ასფალტობეტონის საფარის მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ აღმოსავლეთ-დასავლეთის ავტომაგისტრალის ქუთაისის შემოვლითი გზის (კმ0-კმ17.3) განათებაზე მიმდინარეობდა დეფექტების აღმოფხვრის პერიოდი;
  - ✓ აღმოსავლეთ-დასავლეთის ავტომაგისტრალის ქუთაისი-სამტრედიის გზის კმ0-კმ15.4 და კმ15.4-კმ24.0 მონაკვეთებზე დასრულდა სანათების მოწყობის სამუშაოები და მიმდინარეობდა დეფექტების აღმოფხვრის პერიოდი;
- აღმოსავლეთ-დასავლეთის ავტომაგისტრალის ზესტაფონი-ქუთაისის შემოვლითი გზის კმ0-კმ15.2 მონაკვეთის განათების სამუშაოების ფარგლებში დასრულდა: ბურღვითი სამუშაოები, განათების ბოძების ფუნდამენტების მოწყობის მიზნით; საავტომობილო გზის საფარის ქვეშ ჰორიზონტალური ბურღვითი და კაბელებისათვის გარსაცმების მოწყობის სამუშაოები; განათების ბოძების, კაბელების და სანათების მოწყობის სამუშაოები; ტრანსფორმატორებისა და აღრიცხვის კვანძების მონტაჟის სამუშაოები;
- „სამტრედია-გრიგოლეთის საავტომობილო გზის კმ0-კმ50 მონაკვეთის მოდერნიზაცია-მშენებლობის (EIB, EU)“ ფარგლებში:
  - ✓ სამტრედია-გრიგოლეთის (ლოტი 1) კმ0-კმ11.5 მონაკვეთზე მიმდინარეობდა მიმდინარეობდა ხელშეკრულების შეწყვეტის საკითხის განხილვა.
  - ✓ სამტრედია-გრიგოლეთის (ლოტი 2) კმ11.5-კმ30 მონაკვეთზე მიწის ვაკისის მოწყობის მიზნით, მიმდინარეობდა არსებული ზედაპირის მზიდუნარიანობის გასამლიერებელი ღონისძიებები, ასევე მიწის ვაკისის, რკინა-ბეტონის წყალგამტარი მილებისა და მიწისქვეშა გასასვლელების და ხიდებზე რკინა-ბეტონის ხიმინჯების მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ სამტრედია-გრიგოლეთის (ლოტი 3) კმ30-კმ42 მონაკვეთზე მიმდინარეობდა მოსამზადებელი და სამობილიზაციო, ასევე აღდგენა-დაკვალვის სამუშაოები;
  - ✓ სამტრედია-გრიგოლეთის (ლოტი 4) კმ42-კმ51.6 მონაკვეთზე მიმდინარეობდა მიწის ვაკისის, რკინა-ბეტონის წყალგამტარი მილებისა, მიწისქვეშა გასასვლელების სადრენაჟე სისტემების, ბეტონის და გრუნტის არხების მოწყობის სამუშაოები;

3.2 წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის აღდგენა-რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი - 25 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი;
- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი;
- ✓ შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“.

3.2.1 ქობულეთის წყალარინების პროექტი (EBRD, ORET) (პროგრამული კოდი - 25 04 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი.

- ეობულეთის წყალარინების პროექტის (EBRD, ORET) ფარგლებში დასრულდა ქალაქ ეობულეთის კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის სამშენებლო სამუშაოები.

3.2.2 წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი II (EIB, EU) (პროგრამული კოდი - 25 04 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი.

- წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტის II (EIB, EU) ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ ქალაქების და მუნიციპალიტეტების: წნორის, სიღნაღის, წალკის, ოზურგეთის, ტყიბულის, ახმეტის, ქარელის, საგარეჯოს, ბოლნისის, ხობის, ზესტაფონის, ლაგოდეხის და თელავის სოფელ კურდღელაურის წყალსადენის სისტემის რეაბილიტაცია;
  - ✓ ქალაქ სენაკის, დაბა ლიკანისა და წალვერის წყალმომარაგების სისტემების რეაბილიტაცია;
  - ✓ განსახორციელებელი სამშენებლო სამუშაოების ზედამხედველობის საკონსულტაციო მომსახურება.

3.2.3 საკანალიზაციო სისტემების მდგრადი მართვის პროექტი (SIDA) (პროგრამული კოდი - 25 04 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი.

- საკანალიზაციო სისტემების მდგრადი მართვის პროექტის (SIDA) ფარგლებში მიმდინარეობდა ქალაქების თელავის და წყალტუბოს კანალიზაციის გამწმენდი ნაგებობის სამშენებლო სამუშაოები, ასევე აღნიშნული მშენებლობების საზედამხედველო მომსახურება;

3.2.4 ურბანული მომსახურების გაუმჯობესების პროგრამა (წყალმომარაგებისა და წყალარინების სექტორი) (ADB) (პროგრამული კოდი - 25 04 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი;
- ✓ შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“.

- პროექტი REG-01 ფარგლებში, მიმდინარეობდა დამატებითი სექციის სამუშაოები (ნოსირი 2) 7 ჭაბურღილზე და ღროულის საფილტრ სადგურზე;
- პროექტის REG-02 ფარგლებში ანაკლიის წყალარინების გამწმენდი ნაგებობაზე მიმდინარეობდა სამშენებლო სამუშაოები, კერძოდ: 1 მსხვილი და 1 წვრილი ნაწილაკების საფილტრი ნაგებობები, ქვიშის აერირებული კამერა, სავენტილაციო სადგური, საბოლოო სალექარი ავზი, ჩამდინარე წლების სატუმბი სადგური, ლამის სატუმბი სადგური, ლამის გამასქელებელი და გაუწყლოვანების შენობები. დასრულებულია ლამის შესანახი შენობის, საოპერატორო და ადმინისტრაციული შენობების სამშენებლო სამუშაოები;

- პროექტის REG-02 ფარგლებში მიმდინარეობდა მესტიის წყლის გამწმენდი ნაგებობისა და 2 რეზერვუარის სამშენებლო სამუშაოები. ამასთან, დასრულდა გადამცემი მილის სამშენებლო სამუშაოები;
- პროექტის URE-01 ფარგლებში ურეკში მიმდინარეობდა წყალმომარაგებისა და წყალარინების სისტემების მშენებლობა, კერძოდ: წყალარინების და წყლის ქსელების მშენებლობა, 6 ჭაბურღილის რეაბილიტაცია, წყალარინების 119 ჭის მოწყობის სამუშაოები. ასევე, დაიწყო რეზერვუარ N1-ზე საექსკავაციო სამუშაოები;
- პროექტის URE-02 ფარგლებში მიმდინარეობდა ქ. ურეკის წყალარინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა. ასევე, მიმდინარეობდა სამშენებლო სამუშაოები, კერძოდ: ადმინისტრაციული შენობა, მსხვილი და წვრილი ნაწილაკების მფილტრავი ნაგებობები, ქვიშის აერირებული კამერა, აერირებული ავზი, სავენტილაციო სადგური, საბოლოო დაღეჟვის ავზი, ლამის სატუმბო სადგური, გადინების გამზომი კამერა, ლამის გამასქელებელი, ლამის გაუწყლოების ნაგებობა, ლამის შესანახი შენობა, საოპერაციო შენობა, ელექტრო ენერჯის და გათბობის ნაგებობა;
- პროექტის KUT-01 ფარგლებში (II ფაზა) მიმდინარეობდა ქ. ქუთაისში რეზერვუარის, სატუმბო სადგურის, მაგისტრალური მილსადენისა და გამანაწილებელი ქსელების მშენებლობა;
- პროექტის ZUG-01 ფარგლებში მიმდინარეობდა ქ. ზუგდიდის სასმელი წყლის სისტემის მშენებლობა, კერძოდ: გამანაწილებელი ქსელის, ბაშის რეზერვუარის, ინჯირის სატუმბო სადგურის და 6 ჭაბურღილის მშენებლობა;
- პროექტის ZUG-02 ფარგლებში მიმდინარეობდა პროექტის განახლება და დაიწყო არსებული წყალარინების მილების გაწმენდა;
- პროექტის POT-01 ფარგლებში მიმდინარეობდა სატენდერო პროცედურები;
- პროექტის TBI-01 ფარგლებში მიმდინარეობდა შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანის“ სათაო ოფისის პროექტის ცვლილების სამუშაოები;
- პროექტის JVARI-01 ფარგლებში ქალაქ ჯვარში წყალმომარაგების სისტემის რეაბილიტაციის მიზნით, კონტრაქტორის მიერ მიმდინარეობდა დეტალური პროექტის მომზადება.

3.2.6 რეგიონებში ინფრასტრუქტურული პროექტების მხარდაჭერის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი - 25 04 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი
- ✓ შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“

- ონის მუნიციპალიტეტში, ქალაქ ონის წყალმომარაგების გაუმჯობესების მიზნით, დასრულდა „ჟიჟორეთის“ სათავო ნაგებობაზე ჰორიზონტალური წყალმიმღების და საფილტრი სადგურისათვის კოაგულაციის (ალუმინის სულფატი) სისტემის სამშენებლო სამუშაოები;
- მიმდინარეობდა გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ დიცსა და სოფელ წითელუბანში (გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლები) წყალმომარაგების გამანაწილებელი ქსელის მოწყობის სამუშაოები;
- მიმდინარეობდა გურჯაანის მუნიციპალიტეტის ქალაქ გურჯაანში 80 საცხოვრებელი კორპუსის ინდივიდუალური გამრიცხველიანება და ამავე საცხოვრებელი კორპუსების წყალმომარაგების შიდა სისტემების სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- მიმდინარეობდა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის დაბა სტეფანწმინდის ოთხი ქუჩის (ილია ჭავჭავაძის, მერაბ კოსტავას, ვიქტოს ფიცხელაურისა და შოთა რუსთაველის ქუჩები) წყალმომარაგების ქსელის სარეაბილიტაციო სამუშაოები.

3.2.7 წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი (EIB) (პროგრამული კოდი - 25 04 07)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი
- საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში დასრულდა ქალაქ თერჯოლის წყალსადენის სისტემის რეაბილიტაცია.

3.2.8 ქუთაისის წყალარინების პროექტი (EIB, EPTATF) (პროგრამული კოდი - 25 04 08)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი
- ✓ შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“
- საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობდა საკონსულტაციო მომსახურება.

3.3 რეგიონული და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი - 25 03);

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი;
- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი;
- ✓ შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“;
- ✓ შპს „სახელმწიფო სამშენებლო კომპანია“.

3.3.1 საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მიერ განსახორციელებელი პროექტები (პროგრამული კოდი - 25 03 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი
- თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის სოფელ ასურეთში მიმდინარეობდა ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზის რეაბილიტაციის და საკანალიზაციო სისტემის მოწყობისათვის საჭირო სამშენებლო სამუშაოები;
- დასრულდა სიღნაღის მუნიციპალიტეტის სოფელ ტიბაანში მდებარე კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთან (ხირსის წმინდა სტეფანეს მონასტერი) და სოფელ ტიბაანის სასაფლაოსთან მისასვლელი საავტომობილო გზების რეაბილიტაცია;
- სიღნაღის მუნიციპალიტეტის ქალაქ სიღნაღში დასრულდა „ორმილას“ დასახლებასთან მისასვლელი საავტომობილო გზის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- მიმდინარეობდა გურჯაანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ბაკურციხეში წმინდა მღვდელმოწამე გრიგოლ ფერაძის სახლ-მუზეუმის მშენებლობა;
- გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფლებისთვის: ნორიო, მარტყოფი, ახალსოფელი, ვაზიანი და ახალი სამგორი მიმდინარეობდა წყალსადენის მშენებლობისათვის საჭირო დეტალური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენა;;
- ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ტაბაკინში მიმდინარეობდა ტაბაკინის წმინდა გიორგის სახელობის მამათა მონასტერთან მისასვლელი საავტომობილო გზის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;

- წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სათაფლიის ადკვეთილის წყალმომარაგების სისტემის მოსაწყობად მიმდინარეობდა სამშენებლო სამუშაოები;
- ლენტეხის მუნიციპალიტეტში დასრულდა ადგილობრივი მნიშვნელობის ლენტეხი-ფაყი-სკალდის საავტომობილო გზის გაწმენდისა და მდინარე ლასკადურას ბეტონის ნაპირსამაგრი ჯებირის მოწყობა;
- მომზადდა ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნიკორწმინდის ცენტრის კეთილმოწყობის დეტალური საპროექტო - სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია;
- მცხეთის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა სოფელ წეროვანთან და სოფლის საბავშვო ბაღთან მისასვლელი გზების სამშენებლო სამუშაოები;
- დასრულდა სოფლების (კოშკა, დიცი, ქვეში და ზარდიანთკარი), ხაშურის მუნიციპალიტეტის სოფელ წაღვლელის, ქარელის მუნიციპალიტეტის სოფელ ატოცის და კნოლევის მაგისტრალური და წყალგამანაწილებელი ქსელების რეაბილიტაცია-მშენებლობა;
- დუშეთის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა რომკა-არხოტის უღელტეხილი-სოფელ ამღას საავტომობილო გზის მონაკვეთისა და სოფლების ახიელი-ჭიმღას დამაკავშირებელი საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა წილკანის დევნილთა დასახლების დაზიანებული შიდა საუბნო ქუჩების სამშენებლო სამუშაოები;
- კასპის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხოვლეში მიმდინარეობდა ი. ჯავახიშვილის სახლ-მუზეუმთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია;
- სასტუმროს მშენებლობასთან დაკავშირებით, დასრულდა ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ განმუხურში ინფრასტრუქტურის მოწყობა, ხოლო მიმდინარეობდა დასასვენებელი კომპლექსისათვის საშუალო წნევის გაზსადენის მოწყობის სამშენებლო სამუშაოები;
- ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში სოფელ ნაცატუს ადმინისტრაციულ ერთეულში მიმდინარეობდა სასმელი წყლის ჰაბურდილის და ქსელის მოწყობა;
- ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ განმუხურში
- მიმდინარეობდა ხობის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარე კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის (ხობის მონასტერი) სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- მესტიის მუნიციპალიტეტის დაბა მესტიაში მიმდინარეობდა არსებული ქუჩების რეაბილიტაცია;
- ქობულეთის მუნიციპალიტეტის დაბა ჩაქვში დასრულდა არსებული ქუჩების (ჩაქვის ცენტრიდან სასტუმრო „ოაზისამდე“ საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია და მიმდებარე ტერიტორიების სანიაღვრე სისტემის მოწყობა) რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ შუა ამაღლებაში უდაბნოს მონასტერთან მისასვლელი გზის მონაკვეთის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ბორჯომის მუნიციპალიტეტის დაბა ბაკურიანში მიმდინარეობდა ქუჩების და ტროტუარების რეაბილიტაცია;
- დასრულდა ბორჯომის მუნიციპალიტეტის დაბა ბაკურიანში, „ჯინო ველნეს გრუპი“-ს დასასვენებელ-გამაჯანსაღებელი კომპლექსისათვის გაზმომარაგების, წყალმომარაგებისა და წყალანიერების სისტემების საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენა;
- დასრულდა ადიგენის მუნიციპალიტეტში სოფელ ბოლაჯურში და სოფელ ჩორჩანში ცენტრალურ ავტომაგისტრალთან მისასვლელი საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- დასრულდა ასპინძის მუნიციპალიტეტში სოფელ მირაშხანთან მისასვლელი საავტომობილო გზის რეაბილიტაციისათვის დეტალური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება;
- მიმდინარეობდა სსიპ - საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის (ოზურგეთის წარმომადგენლობა) ადმინისტრაციული შენობის რეაბილიტაცია;
- დასრულდა ატენში მდებარე სიონის ტაძრის სამონასტრო კომპლექსთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობისათვის დეტალური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება;

- დასრულდა სსიპ - ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი - საქართველოს (MCA-Georgia) მფლობელობაში არსებული შენობის (ქ. თბილისი, კოსტავას ქ. N5) რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა დიდგორის მემორიალური კომპლექსის რეაბილიტაცია;
- სოფელ ასურეთში XIX საუკუნის გერმანული მხატვრულ-არქიტექტურული ღირებულების ეკლესიისა და სამი საცხოვრებელი სახლის რეაბილიტაციის მიზნით, მიმდინარეობდა დეტალური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენა;
- მიმდინარეობდა საქართველოს ეროვნული მუზეუმის დმანისის არქეოლოგიური ლაბორატორიის საფონდო ნაგებობების რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციის სამუშაოები;
- მიმდინარეობდა რეგიონალური ინოვაციების ჰაბისა და ინოვაციების ცენტრის ტიპიური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება;
- მუნიციპალიტეტებში ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელების მიზნით, მმომზადდა საცურაო აუზის ტიპიური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია;

3.3.2 მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის განვითარების საინვესტიციო პროგრამა (ADB) (პროგრამული კოდი - 25 03 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

- მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის განვითარების საინვესტიციო პროგრამის (ADB) ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ თბილისი-წითელი ხიდის (აზერბაიჯანის საზღვარი) საავტომობილო გზის თბილისი-რუსთავის მონაკვეთის მოდერნიზაცია (II მონაკვეთი);
  - ✓ ქალაქ თბილისში, დასრულდა მეტროპოლიტენის მეორე ხაზის გაგრძელება და მეტროსადგური „უნივერსიტეტის“ მშენებლობა;
  - ✓ ქალაქ ბათუმის ნაპირდაცვის და სანაპირო ზოლის მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ ანაკლიის ნაპირდამცავი ნაგებობის მშენებლობა (I ფაზა);
  - ✓ თბილისი-რუსთავის საავტომობილო გზის მშენებლობასთან დაკავშირებული განსახლება;

3.3.3 რეგიონალური განვითარების პროექტი I ნაწილი (კახეთი) (WB) (პროგრამული კოდი - 25 03 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

- ქალაქ თელავში მიმდინარეობდა ბატონის ციხის რეაბილიტაცია (მუზეუმი და ტერიტორია) - ფაზა 2 და მიმდინარეობდა სასახლის რესტავრაცია - ფაზა 2, ბატონის ციხის არქიტექტურული კომპლექსისათვის მიმდინარეობდა ვიზიტორთა მართვის გეგმის განვითარება და ექსპოზიციის მოწყობა;
- ქალაქ თელავში დასრულდა ქეთევან წამებულის ქუჩაზე არსებული „თელავის ხევი“-ს რეაბილიტაცია;
- დასრულდა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების: ნინოწმინდისა და დავით გარეჯის რეაბილიტაცია და ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა - ფაზა 2;
- დასრულდა სოფელ ვარდისუბანთან სამშენებლო ნარჩენების საყრელის ტერიტორიის გასუფთავება და აღდგენა;
- თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ იყალთოში, სკოლა-სახელოსნო „ქვევრის სახლისათვის“ მიმდინარეობდა საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება, ქვევრის დასამზადებელი ტექნოლოგიური დანადგარებისა და მოწყობილობების შესყიდვა;

- ქალაქ თელავში ბატონის ციხის კომპლექსის, ნინოწმინდის სამონასტრო კომპლექსის და დავითგარეჯის სამონასტრო კომპლექსის სარესტავრაციო სამუშაოებისათვის, მიმდინარეობდა საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება;
- თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ კონდოლში შპს „ჯიველისთვის“ ელექტრომომარაგების ხაზის მოწყობის მიზნით, დასრულდა შესაბამისი საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება;
- მიმდინარეობდა შენობების რეაბილიტაცია და ტურისტული ზონის მოწყობა თუშეთის სხვადასხვა სოფლებში, მათ შორის სოფელ დართლოში - ფაზა 2;
- მიმდინარეობდა სოფელ ომალოს წყლის მიწოდების სისტემის გაუმჯობესება და სოფელ ომალოში სასტუმრო „სამზეო“ -ს წყალარინების და წყლის სისტემის მოწყობა;
- სოფელ ზემო ომალოში მიმდინარეობდა სანიაღვრე სისტემის მოწყობა;
- გურჯაანის მუნიციპალიტეტში, ყოვლადწმინდაში მიმდინარეობდა წყალმომარაგების სისტემის რეაბილიტაცია;
- ტურისტული სექტორის შეფასებისა და მონიტორინგის საკონსულტაციო მომსახურება გაწეულ იქნა კახეთის რეგიონში;

3.3.4 რეგიონალური განვითარების პროექტი II (იმერეთი) (WB) (პროგრამული კოდი - 25 03 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

- რეგიონალური განვითარების პროექტი II (იმერეთი) (WB) ფარგლებში მიმდინარეობდა:
  - ✓ ქალაქ ვანის არქეოლოგიური მუზეუმის რეკონსტრუქცია (ფაზა 3);
  - ✓ ვანის არქეოლოგიური ძეგლების დამცავი გადახურვის და ვანის მუზეუმ-ნაკრძალის ტერიტორიის კეთილმოწყობა;
  - ✓ კულტურული მემკვიდრეობის ზონების კეთილმოწყობა (უბისა, გელათი, კაცხი);
  - ✓ გელათის, კაცხის და უბისას მონასტრების სარესტავრაციო-საკონსერვაციო სამუშაოები;
  - ✓ რეგიონული განვითარების პროექტი II-ის ფარგლებში განსახორციელებელი სამშენებლო სამუშაოების ზედამხედველობის საკონსულტაციო მომსახურება;
  - ✓ იმერეთის რეგიონში ტურისტული სექტორის შეფასებისა და მონიტორინგის საკონსულტაციო მომსახურება;

3.3.5 რეგიონალური განვითარების პროექტი III (მცხეთა-მთიანეთი და სამცხე-ჯავახეთი) (WB) (პროგრამული კოდი - 25 03 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

- მიმდინარეობდა გერგეთის სოფლის გზის, დუშეთის პარკის, დარიალის სამონასტრო კომპლექსის მიმდებარე პარკებისა და მონასტრის რეზიდენციამდე მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია და სამებამდე მისასვლელი საფეხმავლო გზის განახლება;
- იუნესკოს რეკომენდაციების შესაბამისად, მცხეთის არქეოლოგიური მუზეუმის რეკონსტრუქციისათვის, მზადდებოდა დეტალური საპროექტო დოკუმენტაცია;
- დაბა სტეფანწმინდაში, მიმდინარეობდა ალექსანდრე ყაზბეგის სახელობის ისტორიული მუზეუმის კომპლექსის რეაბილიტაცია;

- დასრულდა საფარას მონასტერთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია და მიმდინარეობდა ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა;
- ხერთვისის ციხის კომპლექსთან მიმდინარეობდა ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა;
- მიმდინარეობდა ბაკურიანის ცენტრალური ბილიკის მოწყობა;
- დასრულდა ახალქალაქის მუნიციპალიტეტის სოფელ გოგაშენთან მისასვლელი საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- დაბა აბასთუმანში მდებარე სსიპ - ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ევგენი ხარაძის აბასთუმნის ასტროფიზიკური ობსერვატორიის ტერიტორიაზე ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის მიზნით, მიმდინარეობდა საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენა;
- ზედაზენის მონასტერთან მისასვლელი საავტომობილო გზის რეაბილიტაციის და ავტოსადგომის მოწყობის მიზნით, მიმდინარეობდა დეტალური საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება;
- ზარზმის მონასტრის ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობისა და გადაუდებელი აღდგენითი სამუშაოების მიზნით, მიმდინარეობდა საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება;
- რეგიონალური განვითარების პროექტი III-ის ფარგლებში გაწეულ იქნა განსახორციელებელი სამშენებლო სამუშაოების ზედამხედველობის საკონსულტაციო მომსახურება;

3.3.6 რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტი II (WB, WB-TF) (პროგრამული კოდი - 25 03 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

- დასრულდა ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში სოფელ მეორე სვირისა და „სადგურ სვირის“ დამაკავშირებელი საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- დაბა მესტიაში მიმდინარეობდა „ლეო ფილფანის“ სახელობის სახალხო და ფოლკლორის თეატრის რეაბილიტაცია;
- მარტვილის მუნიციპალიტეტში დასრულდა თამარ მეფის ქუჩის და ქვაითის უბნის დამაკავშირებელი გზის რეაბილიტაცია;
- წალენჯიხის მუნიციპალიტეტში დასრულდა ფახულანის თემის ცენტრიდან საბერიოს საზღვრამდე არსებული საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- ქალაქ ქობულეთში მიმდინარეობდა ნაპირდამცავი კედლის რეაბილიტაცია;
- ლენტეხის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა ხიდების რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა სოფელ მატანის სპორტული კომპლექსის და საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- ქალაქ კასპში დასრულდა სპორტული კომპლექსის რეაბილიტაცია;
- დასრულდა გორის რაიონის სოფლების: ზემო ნიქოზის, ქვემო ნიქოზის და ზემო ხვითის წყალმომარაგების ქსელის რეაბილიტაცია;
- ქალაქ გორში მიმდინარეობდა 10 მინი მოედნის რეაბილიტაცია;
- ქალაქ ხაშურში მიმდინარეობდა თამარ მეფის ქუჩაზე მდებარე N7 საბავშვო ბაღის რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა ქალაქ თელავის საკანალიზაციო კოლექტორის რეაბილიტაცია;
- გურჯაანის მუნიციპალიტეტში დასრულდა სოფელ ჩალაუბნის გზის და სოფელ ბაკურციხის კულტურის კლუბის რეაბილიტაცია;
- ქალაქ გურჯაანში დასრულდა ბესიკის, ბარათაშვილის, ჭავჭავაძის ქუჩების და სოფელ მირზაანში შიდა ასფალტის საფარიანი გზის რეაბილიტაცია;
- სიღნაღის მუნიციპალიტეტში დასრულდა სოფლების ბოდბისა და ბოდბისხევის დამაკავშირებელი საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- დასრულდა თეთრიწყაროს შიდა გზებისა და ხიდის რეაბილიტაცია.

- ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა სოფელ ცოდნისკარი-თელა-პატარა გორი-კაბალის საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- ქალაქ მარნეულში მიმდინარეობდა N3 ბაგა-ბაღის რეაბილიტაცია;
- ადგილობრივი თვითმმართველობების ინსტიტუციონალური შესაძლებლობების გასაუმჯობესებლად, მიმდინარეობდა ტექნიკური დახმარება პროექტების ციკლის მართვაში, სივრცით დაგეგმარებაში, აქტივების მართვასა და ძირითადი კაპიტალდაზანდებების დაგეგმვაში;

3.3.7 საქართველოს ურბანული რეკონსტრუქციის და განვითარების პროექტი (EIB) (პროგრამული კოდი - 25 03 07)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

- ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში, მიმდინარეობდა სოფელ ჭაქვინჯისა და ნარაზენის საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- წალენჯიხის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა წალენჯიხა-ნაკიფუ-ლეწურწუმე-ჩხოროწყუს საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა წალენჯიხის N1 საბავშვო ბაღის რეაბილიტაცია;
- მარტვილის მუნიციპალიტეტში დასრულდა ონოღია-ნაჯახაოს საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფელ სერგიეთში საფეხბურთო სკოლის რეკონსტრუქცია და საფეხბურთო სკოლის ხელოვნურსაფარიანი მოედნის მოწყობა;
- აბაშის მუნიციპალიტეტში დასრულდა სოფელი წყემის გზის რეაბილიტაცია;
- ხობის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა „თუთარჩელა“-ს შენობაში მრავალფუნქციური სპორტდარბაზის მოწყობა;
- ქალაქ ფოთში მშვიდობის ქუჩაზე მიმდინარეობდა სატუმბო სადგურის მშენებლობა;
- დასრულდა ხონის მუნიციპალიტეტის ივანდიდი-პატარა ჯიხაიშის საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- სამტრედიის მუნიციპალიტეტში დასრულდა ბამგნარი-იანეთის საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა სოფელ როდინაულის სასოფლო გზის რეაბილიტაცია;
- საჩხერის მუნიციპალიტეტში დასრულდა სოფელ ჭორვილა-საირხის საავტომობილო გზაზე ასფალტობეტონის საფარის მოწყობა, ხოლო მიმდინარეობდა სოფლების საირხესა და ჭორვილას წყალსადენის მოწყობა;
- ჭიათურის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა ჭიათურა-სკინდორის საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა ქალაქ ტყიბულის N1 საბავშვო ბაგა-ბაღის რეკონსტრუქცია;
- მიმდინარეობდა ღვანკითის წყალსადენის ქსელის რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა ხარაგაულის მუნიციპალიტეტში ღორეშა-ბაზალეთის საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- თიანეთის მუნიციპალიტეტში დასრულდა არჩილის მონასტერთან და ჟებოტის ამაღლების კომპლექსთან მისასვლელი გზების რეაბილიტაცია;
- მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ მუხრანში მიმდინარეობდა საბავშვო ბაღის მშენებლობა;
- ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა ბუკისციხე-ზემო სურების საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა ასკანა-მშვიდობაური-ბახვის საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა დაბა ლაითურის წყალსადენის რეაბილიტაცია;

- გურჯაანის მუნიციპალიტეტში დასრულდა სოფელ ვაზისუბნის გზის და სოფელ დარჩეთში შიდა გზის რეაბილიტაცია;
- თელავის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა არსებული უსახელო ხევის მშენებლობა-რეაბილიტაცია;
- ქალაქ თელავში მიმდინარეობდა თელავის ხევის რეაბილიტაცია;
- ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში დასრულდა ბოლოკიანი-კართუბნის, ნაწისქვილარი-კართუბნის და სოფელ ნაწისქვილარის შიდა სასოფლო გზების რეაბილიტაცია;
- სიღნაღის მუნიციპალიტეტის სოფელ ვაქირში დასრულდა საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- გორის რკინიგზის სადგურის დასახლებაში დასრულდა არსებული ქუჩების და სანიაღვრე სისტემის რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა ახალციხის ქუჩების გარე განათების ქსელის რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა ბორჯომის მუნიციპალიტეტის სოფელ ახალდაბის წყალსადენის და საყრდენი კედლის რეაბილიტაცია;
- ქალაქ თეთრიწყაროში დასრულდა თამარ მეფისა და დავით აღმაშენებლის ქუჩების რეაბილიტაცია;
- წალკის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა სოფელ განთიადი-დარაკოვი-არწივანი-კუშის დამაკავშირებელი საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია;
- დაბა სტეფანწმინდაში მიმდინარეობდა სპორტული კომპლექსის რეკონსტრუქცია;
- წყნეთში, გურამიშვილის ქუჩის N4, N5, N6 და N7-ის მიმდებარედ, მიმდინარეობდა სანიაღვრე კოლექტორის მოწყობა;
- მდინარე ვერეს კალაპოტში მიმდინარეობდა ნატანდამჭერი ნაგებობების მოწყობა;
- მიმდინარეობდა 2015 წლის 13 ივნისის სტიქიის შედეგად დაზიანებული წყნეთი-სამადლოს და წყნეთი-ახალდაბის საავტომობილო გზის რეაბილიტაცია (დიზაინი და მშენებლობა);
- ქალაქ თბილისში, ი. ჭავჭავაძის გამზირის N83-ის მიმდებარედ, დასრულდა გამოფიტული და დაშლილი კლდოვანი ქანების ჩამოშლის პროცესების აღსაკვეთად ჩასატარებელი სამუშაოები;
- ქალაქ თბილისში დასრულდა „მზიურის“ ტერიტორიაზე მდინარე ვერეს ნაპირსამაგრი საყრდენი კედლის მშენებლობა;
- მიმდინარეობდა მდინარე ვერეს კალაპოტის ფორმირების სამუშაოები;
- სოფელ ახალდაბაში მიმდინარეობდა საყრდენი კედლის მოწყობა.

3.3.8 საქართველოს მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი (EIB) (პროგრამული კოდი - 25 03 08)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

- საქართველოს მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტის (EIB) ფარგლებში მიმდინარეობდა მოსამზადებელი სამუშაოები.

3.3.9 ჭიათურის საბაგირო გზების რეკონსტრუქცია-რეაბილიტაციის პროექტი (Government of France) (პროგრამული კოდი - 25 03 09)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

- ჭიათურის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა არსებული ძველი საბაგრო სადგურებისა და საბაგრო-სატრანსპორტო სისტემების სადემონტაჟო სამუშაოებისა და ახალი რევერსიული გონდოლებიანი საბაგროს სამონტაჟო და შესაბამისი ინფრასტრუქტურული ობიექტების სამშენებლო სამუშაოები.

3.3.11 სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული პროექტები (პროგრამული კოდი - 25 03 11)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი
- ✓ შპს „სახელმწიფო სამშენებლო კომპანია“

- სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული პროექტების ფარგლებში მიმდინარეობდა საერთაშორისო მნიშვნელობის სენაკი-ფოთი-სარფის საავტომობილო გზის კმ 117 - კმ 119 (კვარიათი-სარფი) მონაკვეთის (ზღვის სანაპირო ზოლის გასწვრივ) აღდგენა-გამაგრების და ქვის ცვენისაგან დაცვის და ფერდობების გამაგრების სამუშაოები.

3.4 ანაკლიის ღრმაწყლოვანი პორტის მშენებლობისათვის ანაკლიის ტერიტორიაზე (სამოქმედო გეგმის ფარგლებში) კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა - კომპენსაცია (პროგრამული კოდი 24 11)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო

- სააგენტოს მიერ საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით შემუშავდა განსახლების სამოქმედო გეგმა. საანგარიშო პერიოდში აღნიშნული პროექტის ფარგლებში გამოსყიდულ იქნა 403 უძრავი ქონება.

3.5 სასისტემო მნიშვნელობის ელექტროგადამცემი ქსელის განვითარება (პროგრამული კოდი 36 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
- ✓ სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა

3.5.1 რეგიონალური ელექტროგადამცემის გაუმჯობესების პროექტი (პროგრამული კოდი 36 03 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
- ✓ სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა

- 500 კვ ეგზ წყალტუბო - ახალციხე - ტორტუმი (KfW) პროექტის ფარგლებში:

- ✓ საერთაშორისო ტენდერის საფუძველზე, გაფორმდა ხელშეკრულება საკონსულტაციო კომპანიასთან „ფიხტნერი“ 500/400კვ ეგზ წყალტუბო-ახალციხე-ტორტუმის პროექტის ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევებისა, პირველადი დიზაინის და გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მომზადებაზე.

- ✓ მიმდინარეობდა სამუშაოები: პროგრამით გათვალისწინებული პროექტების განმახორციელებელი კონსულტანტის შერჩევით. კანდიდატებმა რომლებმაც გაიარეს წინასაკვალიფიკაციო ეტაპი, წარმოადგინეს ტექნიკური და ფინანსური წინადადებები, რომლებიც ამჟამად შეფასების ეტაპზეა.
- 250 მგვარ რეაქტორი ქ/ს ზესტაფონში (EBRD, EC, KfW) პროექტის ფარგლებში დასრულდა რეაქტორის ინსტალაცია და ტესტირება. მიმდინარეობდა მიღება-ჩაბარების პროცედურები.

3.5.2 საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის გაფართოების ღია პროგრამა

(პროგრამული კოდი 36 03 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
- ✓ სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
- 500 კვ ეგხ-ის მშენებლობა ქსანი-სტეფანწმინდა (EBRD, EC, KfW) პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული 247 ფუნდამენტიდან დამონტაჟებულია 163 ანძის ფუნდამენტი, მიმდინარეობდა 8 ფუნდამენტის მოწყობის პროცესი, აწყობილია და დამონტაჟებულია 146 ანძა, მიმდინარეობდა 4 ანძის აწყობის პროცესი. გრძელდება ხაზის გაჭიმვის პროცესი, დასრულებულია 42 კმ ხაზის სამონტაჟო სამუშაოები და მიმდინარეობდა 4კმ ხაზის სამონტაჟო სამუშაოები. ასევე, მიმდინარეობდა განსახლების გეგმის განხორციელება.
- ჯვარი ხორგა ელექტროგადამცემი ხაზი (EBRD, EC, KfW) პროექტის ფარგლებში:
  - ✓ 500კვ ეგხ-ის „კავკასიონი“ შეჭრა (ელექტროგადამცემი ხაზის სიგრძე დაახლოებით 8 კმ.) პროექტით გათვალისწინებული 21 ფუნდამენტიდან მოწყობილია 20, აწყობილი და დამონტაჟებულია 17 ანძა, მიმდინარეობდა სადენის მონტაჟის სამუშაოები და სადენის გაჭიმვა ანძებს შორის.
  - ✓ 220კვ ეგხ-ის ჯვარი-ხორგა (ელექტროგადამცემი ხაზის სიგრძე დაახლოებით 60 კმ.) პროექტით გათვალისწინებული 170 ფუნდამენტიდან დამონტაჟებულია 112. ყველა ანძის ნაწილი ჩამოსულია და აწყობილია 41 ანძა.

3.5.3 220 კვ „ახალციხე-ბათუმი“ ხაზის მშენებლობა (პროგრამული კოდი 36 03 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
- ✓ სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
- 220კვ "ახალციხე-ბათუმი" ხაზის მშენებლობა (WB) პროექტის ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა პროექტის I ფაზის მშენებლობა. „ბათუმი-შუახევის“ მონაკვეთზე დამონტაჟდა 144 ანძა და გაიჭიმა ახალი 53 კმ სიგრძის 20 კვ-იანი ორჯაჭვა საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი. მიმდინარეობდა მიღება-ჩაბარების პროცედურები.
  - ✓ პროექტის II ფაზაზე („შუახევი-ახალციხის“ მონაკვეთი) მიმდინარეობდა დიზაინის განახლება/გადამოწმება და მოსამზადებელი სამუშაოები. მოწყობილია 167 მისასვლელი გზა. გეოლოგიური კვლევა ჩატარებულია 164 წერტილზე, 184 ფუნდამენტიდან დასრულებულია და

მოწყობილია 150, 233 ანძიდან აწყობილი და დამონტაჟებულია 101, გაჭიმულია 11 კმ გადამცემი ხაზი.

- საქართველოს ელექტროენერგეტიკული სექტორის განვითარების შეფასება (WB) პროექტის ფარგლებში გაფორმებულია კონტრაქტი ტენდერში გამარჯვებულ საკონსულტაციო კომპანიასთან და დაიწყო მუშაობა კონტრაქტით გათვალისწინებულ ანგარიშებზე. საანგარიშო პერიოდისათვის წარმოდგენილია „საწყისი ეტაპის ანგარიშის“ საბოლოო ვერსია.

3.5.4 ჩრდილოეთის რგოლი ეგზ (I ფაზა) (EBRD, KfW) (პროგრამული კოდი 36 03 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
  - ✓ სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
- საერთაშორისო ტენდერის საფუძველზე, გაფორმდა ხელშეკრულება საკონსულტაციო კომპანიასთან „ფიხტნერი“ ჩრდილოეთის რგოლი ეგზ (I ფაზა) პროექტის ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევებისა და პირველადი დიზაინის მომზადებაზე. მიმდინარეობდა მუშაობა პირველად ანგარიშზე.
  - მიმდინარეობდა სამუშაოები: პროგრამით გათვალისწინებული პროექტების განმახორციელებელი კონსულტანტის შერჩევისთვის. კანდიდატებმა, რომლებმაც გაიარეს წინასაკვალიფიკაციო ეტაპი, წარმოადგინეს ტექნიკური და ფინანსური წინადადებები. აღნიშნული წინადადებები გადიან შეფასების ეტაპს.

3.5.5 500 კვ ეგზ ჯვარი-წყალტუბო (WB) (პროგრამული კოდი 36 03 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
  - ✓ სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
- გაფორმებულია ხელშეკრულებები პროექტის ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთების ანგარიშის მოსამზადებლად კონსულტანტთან Fichtner GmbH & Co. KG, ხოლო გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მოსამზადებლად - კონსულტანტთან DG Consulting Ltd.
  - დასრულებულია წინასწარი კვლევების ტექნიკური ნაწილი (ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევა და წინასწარი დიზაინი).
  - მიმდინარეობდა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშისა და განსახლების პოლიტიკის ჩარჩო დოკუმენტის მომზადების პროცესი.
  - მშენებელი კომპანიის შესარჩევად ძირითადი დიზაინისა და სატენდერო დოკუმენტაციის მომზადებაზე პასუხისმგებელ კომპანიასთან (GOPA Intec/გერმანია) გაფორმდა ხელშეკრულება.

3.5.6 გურიის ელგადაცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)

(პროგრამული კოდი 36 03 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო

✓სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა

- საერთაშორისო ტენდერის საფუძველზე, გაფორმდა ხელშეკრულება საკონსულტაციო კომპანიასთან „ფიხტნერი“ გურიის ელექტროგადაცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW) პროექტის ტექნიკურ - ეკონომიკური კვლევებისა და პირველადი დიზაინის მომზადებაზე. მიმდინარეობდა მუშაობა პირველად ანგარიშზე, ასევე სამუშაოები: პროგრამით გათვალისწინებული პროექტების განმახორციელებელი კონსულტანტის შერჩევისთვის. იანვარში გაიხსნა წარმოდგენილი წინა საკვალიფიკაციო წინადადებები, ივნისში სრული ტექნიკური და ფინანსური წინადადებების წარმოდგენის მოთხოვნის დოკუმენტი დაეგზავნა კანდიდატებს, რომლებმაც გაიარეს წინასაკვალიფიკაციო ეტაპი.

3.6 ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია

საქართველოს ტურისტული პოტენციალის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის ამაღლების მიზნით:

- საქართველო წარმოდგენილ იქნა 17 საერთაშორისო გამოფენა-ბაზრობაზე: „FITUR“ (მადრიდი); „Adventur Litexo“ (ვილნიუსი); „EMITT“ (სტამბული); „Holiday Fair-Brussels“ (ბრიუსელი); „Balttour“ (რიგა); „IMTM“ (თელ-ავივი); „ITB“ (ბერლინი); „COTTM“ (პეკინი); „UITT“ (კიევი); „KITF 2017“ (ალმა-ატა); „AITF 2017“ (ბაქო); „ATM“ (დუბაი); „CTF 2017“ (თბილისი); „IMEX 2017“ (ფრანკფურტი); „KOTFA“ (სეული); „JATA“ (იაპონია); „OTDYKH 2017“ (რუსეთი).
- მოეწყო 86 პრეს და გაცნობითი ტური;
- შეიქმნა ზამთრის ტურისტული პოტენციალის ამსახველი ვიდეო-რგოლი და საპრომოციო ვიდეო-რგოლი მე-6 მემილიონე ტურისტის აღსანიშნავად, რომელიც გავრცელდა ინტერნეტ-სივრცეში და მოჰყვა ძალიან დიდი დადებითი გამოხმაურება;
- განხორციელდა ზაფხულის ონლაინ მარკეტინგული კამპანია 14 ქვეყანაში (მათ შორის 4 ქვეყანაში სატელევიზიო რეკლამა), დაიბეჭდა სტატიები და განთავსდა სხვადასხვა ტურისტული მიმართულების საერთაშორისო ჟურნალ-გაზეთებში, დაიწყო და მიმდინარეობდა ინტერნეტ-კამპანია tripadvisor-ზე;
- განხორციელდა ინტერნეტ სარეკლამო კამპანია სამი ქვეყნის პლატფორმაზე (Expedia Germany, Expedia UK, Expedia.com (USA));
- ორგანიზებულ იქნა ქართული და უცხოური ტურ-ოპერატორების (სლოვენია, ირანი) შეხვედრები „B2B“ ფორმატში;
- გაიმართა პრეზენტაციები/საქმიანი შეხვედრები ტურიზმის სფეროში მოღვაწე კომპანიებთან;
- დასაქმებულთათვის ჩატარდა შვიდი ტრენინგი ტურიზმის სფეროში;
- შშმპ-თვის ადაპტირებული ინფრასტრუქტურის მოსაწყობად დასრულდა სამუშაოები წყალტუბოს ბალნეოლოგიური კურორტის, წყალტუბოს პარკისა და მიმდებარე ტერიტორიაზე;
- პრობლემების მოგვარების მიზნით ტურისტებისათვის მოქმედებდა ცხელი ხაზი, მიმდინარეობდა პრობლემების მონიტორინგი და Viber-ის/Whatsapp-ის საშუალებით ხორციელდებოდა მათთვის ინფორმაციების მიწოდება. ფუნქციონირებდა „Online Chat“-ი და 24 საათის განმავლობაში ხორციელდებოდა შემოსული ზარების მონიტორინგი, ნებისმიერი პრობლემის ანალიზი და შემდგომი რეაგირება;
- ადმინისტრაციის ინიციატივით აჭარისა და კახეთის რეგიონების სასტუმროებში გაიმართა ფასდაკლებების კვირეული. კვირეულში მონაწილეობა მიიღო 40-მდე ქართულმა მედიის

წარმომადგენელმა. ჟურნალისტებმა მოამზადეს სიუჟეტები იმის შესახებ, თუ რა ელოდა დამსხვევჩელს არასეზონურ პერიოდში კახეთისა და აჭარის რეგიონებში;

- განხორციელდა სამთო-სათხილამურო კურორტების მიწოდების მხარის შესწავლა (ბაკურიანი, გუდაური და მესტია);
- დასრულდა მუშაობა „შემომყვანი ტურიზმის ბიზნესის დასაგეგმად“ სახელმძღვანელოს მეორე გამოცემაზე. მიმდინარეობდა რედაქტირების სამუშაოები მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის პუბლიკაციაზე „ტურიზმის სტრატეგიის საერთაშორისო რეკომენდაციები 2008. დაიწყო მუშაობა ვორქშოპზე „შემომყვანი ტურიზმის ბიზნესის დაგეგმვა“, რომელიც მიზნად ისახავს ტურიზმით დაინტერესებულ პირთათვის ინფორმაციის მიწოდებას ტურიზმის სექტორში არსებული სტატისტიკური მონაცემების შესახებ და აგრეთვე, თავიანთი საქმიანობის პროცესში მისი მოპოვებისა და გამოყენების გზების ჩვენებას;
- ყოველთვიურად ხორციელდებოდა საზღვრის კვეთის, განთავსების საშუალებებისა და საავიაციო ბაზრის სტატისტიკის დამუშავება და პრეზენტაციის/ანგარიშის ფორმატში წარდგენა ფართო საზოგადოებისათვის (საიტისა და სხვა საშუალებებით);
- მომზადდა და საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ვებგვერდზე განთავსდა 2016 წლის სტატისტიკური მიმოხილვა (ინგლისურ და ქართულ ენებზე) ტურიზმის სექტორში არსებული მდგომარეობის და ტურიზმის ხელის შეწყობის მიზნით განხორციელებული აქტივობების შესახებ;
- ტურიზმის ადმინისტრაციის სტრუქტურაში არსებულ საქართველოს საკონვენციო და საგამოფენო ბიუროს შექმნა 3 წევრი, რის შედეგად ბიუროში გაწევრიანებულ ორგანიზაციათა რიცხვმა მიაღწია 44-ს (24 განთავსების ობიექტი, 18 DMC (Destination management company) ტურისტული კომპანია ფართო პროფილით და PCO (Professional congress organizer) ივენთ-კომპანია, 2 საგამოფენო სივრცე);
- ირანში გამართულ ტურისტული გიდების ასოციაციების მსოფლიო ფედერაციის მე-17 კონგრესზე საქართველო კენჭისყრის შედეგად არჩეულ იქნა მე-18 კონგრესის მასპინძელ ქვეყნად;
- განახლდა საქართველოს საქმიანი ტურიზმის „Meetings & Events“ კატალოგი;
- გურიის მუნიციპალიტეტში (შეკვეთილი, გრიგოლეთი და ურეკი) აღწერილ იქნა რეგიონში არსებული განთავსების და კვების ობიექტები;
- სხვადასხვა ჟურნალ-გაზეთებისა და ტელე-რადიო არხების საშუალებებით, შიდა და უცხოელ ტურისტებს ყოველთვიურად მიეწოდებოდა ინფორმაცია ადმინისტრაციის მიმდინარე და დაგეგმილი აქტივობების შესახებ;
- ხელი მოეწერა „საქართველოს მთავრობასა და მოლდოვას რესპუბლიკის მთავრობას შორის ტურიზმის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ“ და „საქართველოსა და იორდანის მხარეთა თანამშრომლობის შესახებ“ შეთანხმებებს;
- მონაწილეობა იქნა მიიღებული ქ. მენდოზაში (არგენტინა) გამართულ გაეროს მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის ღვინის ტურიზმის მეორე გლობალურ კონფერენციაში და აგრეთვე, ქ. სიემენში (ჩინეთი) გამართულ საერთაშორისო საინვესტიციო გამოფენაზე „CIFIT 2017“, სადაც ადმინისტრაციამ წარმოაჩინა საქართველოს ტურიზმის სფეროში არსებული საინვესტიციო შესაძლებლობები;
- ჩინეთის რესპუბლიკაში საქართველოს პოპულარიზაციის მიზნით, ხელი მოეწერა მემორანდუმს საქართველოს ტურიზმის ეროვნულ ადმინისტრაციასა და საინფორმაციო სააგენტო „სინომედია“-ს შორის;
- ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ორგანიზებით ჩატარდა რეგიონალური კონფერენცია თემაზე „ტურიზმის განვითარების პერსპექტივები სამეგრელო-ზემო სვანეთში, სამცხე-ჯავახეთში, ქვემო და შიდა ქართლში“, რომლის ფინალურ ეტაპებზე მოხდა შერჩეული ნაშრომების წარდგენა და გამარჯვებულების გამოვლენა;
- საქართველოს ტურისტული პოტენციალის გასაცნობად გაიმართა პრეზენტაციები/შეხვედრები ბაჰრეინში, კოპენჰაგენში, სტოკჰოლმში, ოსლოში, არაბთა გაერთიანებული საემიროებსა (60-მდე კომპანიასთან) და საუდის არაბეთში (ქ. ჯედაში, ქ. დამამსა და ქ. რიჰადში). გარდა ამისა, მოეწყო პრეზენტაცია ასტანაში გამართულ „ASTANA EXPO 2017“ გამოფენაზე;

- საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციისა და მთის კურორტების განვითარების კომპანიის ორგანიზებით, საქართველოში გაიმართა UNWTO-ს ევრაზიის მთის კურორტების მე-3 კონფერენცია;
- გაიმართა „National Geographic“-ის ახალი ჟურნალის პრეზენტაცია, სადაც საქართველო წარმოდგენილ იქნა როგორც ტურისტულად მიმზიდველი ქვეყანა;
- 2017 წლის 26 ნოემბერს საქართველოში გასამართი საერთაშორისო კონკურსის „Junior Eurovision Song Contest“ პოპულარიზაციის მიზნით, ქ. კიევში „Eurovision Song Contest“-ის ფარგლებში განხორციელდა სარეკლამო აქტივობები და მოეწყო საქართველოს, როგორც ტურისტულად მიმზიდველი ქვეყნის, პრეზენტაცია;
- ტურისტული კომპანიების წარმომადგენლებისათვის/ადმინისტრაციის თანამშრომლებისათვის გაიმართა ინფო-ტურები ქუთაისში პირველ ბრენდირებულ სასტუმროში „Best Western Kutaisi“, ლაგოდეხის ნაკრძალის მიმდებარედ („ბლუზვილიჯში“) და სოფელ წინანდალში შპს „ვანფაბის“ ღვინის ბარ-მაღაზიაში;
- ღვინის გზის პროექტის ფარგლებში, საქართველოს სხვადასხვა კუთხეებში, დამონტაჟდა ღვინის ტურიზმის ობიექტების საგზაო საინფორმაციო მაჩვენებლები;
- ქ.თბილისში შეკეთდა არსებული საინფორმაციო-სარეკლამო მანათობელი ბილბორდები, ხოლო რეგიონებში (მესტია, გურჯაანი, ჩოხატაური) დამონტაჟდა მანათობელი კონსტრუქციები;
- განხორციელდა სამთო-საფეხმავლო ბილიკების მარკირება რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთის რეგიონში (ჯაშში მონიშნა 270 კმ. ბილიკი) და სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში მონიშნა სალაშქრო-საფეხმავლო ბილიკები;
- რეგიონებში სისუფთავისა და ინფრასტრუქტურული პრობლემების მონიტორინგის მიზნით შეიქმნა საიტი problems.georgia.travel, სადაც ყველა რეგიონის თვითმართველობა, გზების დეპარტამენტი, გარემოს ზედამხედველობის სამსახური და საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტი ყოველდღიურ რეჟიმში ახორციელებენ სხვადასხვა სახის პრობლემების გამოვლენას/წარმოჩენას. პრობლემების აღწერისა და შემდგომი რეაგირების მიზნით მონიტორინგი განხორციელდა ბახმაროს, გომის მთის და ბათუმის კურორტებზე;
- ხორციელდებოდა მონიტორინგი საქართველოში მოგზაურობის მსურველთათვის განკუთვნილ „რჩევებზე“, რომელიც განთავსებულია საქართველოში არსებული საელჩოების ვებ-გვერდზე;
- ქ. ქუთაისში გაიმართა კონფერენცია თემაზე „ტურიზმი ადგილობრივი განვითარებისთვის“;
- ადმინისტრაციის მხარდაჭერით გაიმართა: სათხილამურო ტურნირი „ნიამორი“, ახალციხის რეგიონში მდებარე რაბათის ციხის ტერიტორიაზე საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება, მესტიაში (სეტის მიმდებარე ტერიტორიაზე) ზაფხულის სეზონის გახსნის ღონისძიება, ვარძიაში სპორტული ღონისძიება „ვარძიის სათავგადასავლო ტურნირი“, საქართველოში აკრედიტებული რეზიდენტი და არარეზიდენტი ელჩებისა და მათი მეუღლეებისათვის კახეთის რეგიონში დიპლომატიური ტური, გუდაურსა და ბაკურიანში ტურნირი სამთო ველოსპორტში და პანკისის ხეობაში კულტურული ღონისძიება „პანკისობა“;
- პროექტ „Check in Georgia“-ს ფარგლებში:
  - ✓ გაიმართა ფესტივალი „SOU 2017“ (ქ. თბილისში, Sofar Sounds-ის მეხუთე ლაივ კონცერტი), კვარტეტ „რონდანეს“ და ანსამბლ „მოდერნის“ კონცერტები, რეგიონალური ფესტივალი „ფუძეობა“ (მესტია, ასპინძა, ბორჯომი და გურია), წინანდალის ამფითეატრში ისრაელის ფილარმონიული ორკესტრის და ხატია ბუნიათიშვილის კონცერტი და აგრეთვე, ბათუმში საერთაშორისო სარეკლამო ფესტივალი „Ad Black Sea“;
  - ✓ განხორციელდა ინტერნეტ კამპანია, რომელიც მოიცავდა ვებ-გვერდის და სოციალური მედიის (Facebook) მართვას. განხორციელდა რეკლამების განთავსება Youtube-ზე, რომელიც მოიცავდა გერმანიის, იტალიის, საფრანგეთის, პოლონეთის, უნგრეთის, ესტონეთის, შვეიცარიის, ლატვიის, ლიტვის და დიდი ბრიტანეთის ბაზრებს;
- სოფელ სნოში ოფიციალურად გაიხსნა პირველი პილიგრიმული სასტუმრო „სნო“ და 50-მდე ტურისტული კომპანიისათვის ჩატარდა საინფორმაციო ტური;

- დასრულდა ბაკურიანის ტურისტული საინფორმაციო ცენტრის სარემონტო სამუშაოები (შშმპ კანდუსი, გაზის მილის გადატანა, სახურავის შეცვლა), ქ. წყალტუბოში გაიხსნა ტურისტული საინფორმაციო ცენტრი, ქ. თბილისის საერთაშორისო აეროპორტში განახლდა ტურისტული საინფორმაციო ცენტრი და ქ. ქუთაისის ტურისტული საინფორმაციო ცენტრი გადავიდა ახალ მისამართზე;
- საინფორმაციო ცენტრებისათვის დაიბეჭდა საპრომოციო მასალა. ცენტრების თანამშრომლებს ჩაუტარდა ტრენინგები.

3.7 მყარი ნარჩენების მართვის პროგრამა (პროგრამული კოდი - 25 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი;
- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი;
- ✓ შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“.

3.7.1 საქართველოში მყარი ნარჩენების მართვა (პროგრამული კოდი - 25 05 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი;
- ✓ შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“.

- დასრულდა ქალაქ ტყიბულის ნაგავსაყრელის კეთილმოწყობის სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები;
- დასრულდა ქალაქ ბორჯომის, ქალაქ წალკის, ქალაქ ლანჩხუთის, დაბა ბაკურიანის და დაბა მანგლისის ნაგავსაყრელის დახურვის სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები;
- დასრულდა დაბა მესტიაში ზემო სვანეთისათვის და ქალაქ ბორჯომში ბორჯომ-ბაკურიანისათვის ნარჩენების გადამტვირთი სადგურის მოწყობის სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები;
- განხორციელდა გადამტვირთი სადგურებისათვის 6 კონტეინერის და 3 ნაგავშიდი მანქანის შეძენა. ასევე, შეძენილი იქნა ნაგვის შემგროვებელი 2 ავტომანქანა და ნაგვის 100 კონტეინერი ახმეტის მუნიციპალიტეტისთვის გადაცემის მიზნით;
- დაბა სტეფანწმინდის ნაგავსაყრელთან, დასრულდა მდინარე თერგის ნაპირსამაგრი გაბიონის აღდგენის სამუშაოები;
- განხორციელდა დაბა ომალოს (თუშეთი) ნაგავსაყრელისათვის ერთი ერთეული მუხლუხებიანი ექსკავატორ-დამტვირთველის შეძენა და ნაგავსაყრელის კეთილმოწყობის სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები.

3.7.2 ქუთაისის მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროექტი (EU, KfW) (პროგრამული კოდი - 25 05 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი
- ✓ შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“

- საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობდა საკონსულტაციო მომსახურება.

3.7.4 საქართველოში მყარი ნარჩენების მართვის პროექტი (EBRD) (პროგრამული კოდი - 25 05 04) პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი.
- საქართველოში მყარი ნარჩენების მართვის პროექტის (EBRD) ფარგლებში დასრულდა 146 თვითმცლელი ნაგავმზიდი მანქანის და 7 209 ნაგვის კონტეინერის მიწოდება საქართველოს მუნიციპალიტეტებისათვის (ლოტი 1, ლოტი 2 და ლოტი 3).

3.8.1 ენერგეტიკის სფეროში პოლიტიკის განხორციელება (პროგრამული კოდი 36 01 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო
- ✓ სსიპ - ნავთობისა და გაზის სახელმწიფო სააგენტო
- გამართულ იქნა შესაბამისი შეხვედრები საქართველოს ენერგეტიკის სექტორში ინვესტიციების განხორციელებით დაინტერესებული როგორც ადგილობრივი, ასევე უცხოური კომპანიების წარმომადგენლებთან. განხილულ იქნა ინვესტორი კომპანიების მხრიდან პოტენციური ელექტროსადგურების საინვესტიციო წინადადებები, მომზადდა შესაბამისი დასკვნები და რეკომენდაციები მემორანდუმების გასაფორმებლად (4 პროექტზე).
- შეფასებულ იქნა საქართველოს მთავრობასა და ინვესტორ კომპანიებს შორის გაფორმებული მემორანდუმებით ნაკისრი ვალდებულებებით წარმოდგენილი, განსახორციელებელი ჰიდროელექტროსადგურების ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთებები და დაიწერა შესაბამისი დასკვნები (7 პროექტზე).
- გაფორმდა 45 ურთიერთგაგების მემორანდუმი (49 ელექტროსადგურის პროექტის განვითარება), ელექტროსადგურების მშენებლობის ტექნიკურ-ეკონომიკური მიზანშეწონილობის კვლევის, მშენებლობის, ფლობის და ოპერირების თაობაზე, რომელთა ჯამური დადგმული სიმძლავრე 995 მეგავატი და საინვესტიციო მოცულობა 1,23 მილიარდი დოლარია. ხელმოწერილი ელექტროსადგურის პროექტიდან 32 ჰიდრო, 10 მზისა და 7 ქარის ელექტროსადგურია, აქედან 7 პროექტი მშენებლობის ეტაპზეა, ხოლო დანარჩენები ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევის სტადიაზე არიან.
- შპს „აჭარ ენერჯი-2007“-ზე გაიცა გენერაციის ლიცენზია. ჰესის დადგმული სიმძლავრე 47.48 მგვტ-ია.
- შპს „აჭარისწყალი ჯორჯია“-მ დაასრულა შუახევი და სხალთა ჰესების მშენებლობა. მიმდინარეობს ჰესების ექსპლუატაციაში მიღების პროცედურები. აღნიშნული პროექტების ჯამური დადგმული სიმძლავრე 187 მგვტ-ია.
- მესტიის მუნიციპალიტეტში დაიწყო „მესტიაჭალა 1“ და „მესტიაჭალა 2“ ჰესების მშენებლობა. პროექტების ჯამური დადგმული სიმძლავრე 50 მგვტ-ია.
- მიმდინარეობდა მონიტორინგი: ქვეყნის მასშტაბით გაზიფიცირების 2016-2017 წლის გეგმის მიხედვით სამუშაოების შესრულებაზე, ენერგო-პრო ჯორჯიასთან შეთანხმებული გამრიცხველიანების გეგმის შესრულებაზე, „საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების 10 წლიანი გეგმა“ 2017 - 2027 გეგმის შესრულებაზე.
- დანიის მთავრობის მხარდაჭერით დაიწყო „ენერგეტიკის მდგრადი განვითარებისა და ენერგოეფექტურობის ხელშეწყობის“ პროგრამა. დასრულდა ტენდერი, გამოვლინდა გამარჯვებული კომპანია, გაფორმდა შესაბამისი ხელშეკრულება და მიმდინარეობს სამუშაო პროცესი.
- გამოცხადებულ იქნა ღია საერთაშორისო ტენდერი, ნავთობისა და გაზის რესურსებით სარგებლობის გენერალური ლიცენზიის მოსაპოვებლად თავისუფალ რვა სალიცენზიო ბლოკზე. გამოვლინდა

გამარჯვებული კომპანიები ხუთ სალიცენზიო ბლოკზე. კანონმდებლობით განსაზღვრული პროცედურების თანახმად, ამჟამად მიმდინარეობს მოლაპარაკებები შესაბამისი პროდუქციის წილობრივი განაწილების ხელშეკრულებების გასაფორმებლად.

- სისტემატიურად მიმდინარეობდა ლიცენზიანტების მიერ წარმოდგენილი ანგარიშგების ფორმების ანალიზი, სისტემატიზაცია და ინფორმაციის კონტროლი.
- შპს „ზდ ნავთობკომპანია“-ზე გაიცა ნავთობის გადამუშავების (კომპაუნდირება) საქმიანობის ლიცენზია.
- ჩატარდა გასვლითი შემოწმებები საქმიანობის ლიცენზიის მქონე საწარმოებში (შპს „გლობუსი“, შპს „ზდ ნავთობკომპანია“) და კომპანიაში შპს „თდკ“-ში. გრძელდება ნავთობისა და გაზის ოპერაციების მიმდინარეობის ინსპექტირება და კომპანიების მიერ შესრულებული სამუშაოების მონიტორინგი დამტკიცებული სამუშაო გეგმის მიხედვით.
- ნავთობისა და გაზის ოპერაციების წარმოების მარეგულირებელი ეროვნული წესებით გათვალისწინებული მოთხოვნების დარღვევის გამო დაჯარიმებულ იქნა შპს „ნაზვრევის ნავთობკომპანიის წარმომადგენლობა საქართველოში“, საერთო თანხით 3 000 ლარი; ნავთობის გადამუშავების და რეალიზაციის ანგარიშგების ფორმის წარმოდგენლობის გამო, შპს „ბეგინ ენერჯი“ დაჯარიმებულ იქნა 1 000 ლარის ოდენობით.

3.8.2 მოსახლეობის ელექტროენერჯითა და ბუნებრივი აირით მომარაგების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 36 01 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტრო

- „საქართველოს მოსახლეობის ბუნებრივი გაზით მომარაგებისათვის ჩასატარებელი ღონისძიებების ფარგლებში:
  - ✓ დასრულდა მშენებლობა ხარაგაულის მუნიციპალიტეტში (ჯაფარაული და ისლარი), ყვარლის მუნიციპალიტეტში (საბუე), ხაშურის მუნიციპალიტეტში (აგარები, ახალსოფელი, დიდი სატივე და პატარა სატივე), ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში (ნაცატუსა და ურთა), მარტვილის მუნიციპალიტეტში (ვედიდკარი), ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში (წვერმაღალა), ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტში (წყალწმინდა), გარდაბნის მუნიციპალიტეტში (ფოლადაანთკარი), კასპის მუნიციპალიტეტში სოფლები (ახალქალაქი, ზემო ჩოჩეთი და ზემო ხანდაკი, მეტეხი, გომი, ნიაბი) გორის მუნიციპალიტეტი (ზერთი), ამბროლაურის მუნიციპალიტეტში (წესი), ონის მუნიციპალიტეტში (სორი).
  - ✓ მიმდინარეობდა სამშენებლო სამუშაოები ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტში (ჯაპანა, ქვიანი, ჭყონაგორა, ჩოლობარგი, ნიგოთი), ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში (ბაისუბანი, პატარაგორი, გელათი, განათლება, ზემო მსხალგორი, ქვემო მსხალგორი).
  - ✓ დასრულდა პროექტირება და დაწყებულია სამშენებლო სამუშაოები ქარელის მუნიციპალიტეტში (სოფელი მოხისი).
  - ✓ გამოცხადებულია ელექტრონული ტენდერი სოფელ უჯარმისა და საფელ ასკანას გაზიფიცირებისათვის საჭირო სამშენებლო სამუშაოების შესყიდვის მიზნით. სოფელი უჯარმის შემთხვევაში ხელშეკრულება გაფორმებულია, ხოლო სოფელი ასკანის შემთხვევაში კი მიმდინარეობს ტენდერში მონაწილე პრეტენდენტების შერჩევა/შეფასება.
- „გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებში დაზარალებული მოსახლეობის საჭიროებებზე რეაგირების მიზნით, გასატარებელი ზოგიერთი ღონისძიების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის განკარგულების შესაბამისად, ზამთრის პერიოდში გათბობით უზრუნველყოფის მიზნით, ანაზღაურებულ იქნა: საჩხერის, გორის, კასპის, ქარელის და ხაშურის მუნიციპალიტეტების გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებში

მცხოვრები აბონენტების მიერ (11 154 აბონენტი) მოხმარებული ბუნებრივი გაზის ღირებულება სულ 2.2 მლნ ლარის ოდენობით (თითოეულ აბონენტზე 200 ლარი).

3.8.3 ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურების ღონისძიება (პროგრამული კოდი 36 01 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტრო

- „საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“, საქართველოს კანონის 29-ე მუხლის შესაბამისად, გაზგამანაწილებელი კომპანია „სოკარ ჯორჯიაგაზის“ მიერ მოწოდებული დოკუმენტაციის საფუძველზე, განხორციელდა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან სოფლებში, აგრეთვე იმ სოფლებში, რომელთაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი მიენიჭათ, მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობისათვის 2016 წლის 1 დეკემბრიდან 2017 წლის 15 მაისამდე პერიოდში მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურება 4.5 მლნ ლარის ოდენობით. მოხმარებული ბუნებრივი აირის ოდენობამ 10.6 მლნ მ³ შეადგინა.
- აგვისტოში საქართველოს მთავრობის განკარგულების შესაბამისად, ანაზღაურებული იქნა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან სოფლებში მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობის მიერ 2015 წლის 15 ოქტომბრიდან 2016 წლის 15 მაისამდე და 2016 წლის 15 ოქტომბრიდან 2017 წლის 15 მაისამდე პერიოდში, შეღავათის ზემოთ საყოფაცხოვრებო მიზნებისათვის მოხმარებული ბუნებრივი აირის ღირებულება, სულ 844 000 ლარის ოდენობით. მოხმარებული ბუნებრივი აირის ოდენობამ 2 მლნ მ³ შეადგინა.

3.9 ენერჯეტიკული ინფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 36 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტრო
✓შპს ენგურჰესი

- სადაწნეო გვირაბის კონკრეტული ავარიული უბნების დადგენისა და შემგომი სამუშაოების დაგეგმვისათვის თებერვალში გაჩერებულ იქნა ენგურჰესი, განხორციელდა რეზერვუარის დონის დაწვევა, სადაწნეო გვირაბის დაცლა და სრული ინსპექტირება.
- ჩატარდა საერთაშორისო ტენდერი სამუშაოების დიზაინის, სამშენებლო ტენდერებისა და სამუშაოების ზედამხედველობის განხორციელებისთვის დამოუკიდებელი საინჟინრო კომპანიის შესარჩევად და გამარჯვებულ საინჟინრო კომპანიასთან გაფორმდა კონტრაქტი.

3.10 საქართველოში ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების განვითარება (პროგრამული კოდი 24 08)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო;
✓ა(ა)იპ - ოუფენ ნეტი

- ზუგდიდის ტექნოპარკის, ბაღდათის, ხარაგაულისა და ჭოპორტის ინოვაციების ცენტრების ბაზებზე ჩატარდა ყოველკვირეული ვორქშოფები („Little Bits“-ის, „Code.org“-ის და „Lego Robotics“-ის ვორქშოფები), სხვადასხვა თემატიკის ტრენინგები (საოფისე პროგრამები, 3D მოდელირება, „როგორ მუშაობს ფაბ-ლაბი“, „როგორ შევექმნათ სტარტაპი“ და სხვა) და ენის კურსები (ინგლისური და ფრანგული) უახლესი ტექნოლოგიებით და ალგორითმებით შექმნილი უცხო ენების შესასწავლი ონლაინ პლატფორმის „www.lingwing.com“ გამოყენებით;
- გაიმართა სამდღიანი ღონისძიება „ინოვაციების დღეები ზუგდიდში“, რომლის მიზანი იყო ინოვაციების შესახებ ცნობადობის ამაღლება, სტარტაპებისა და საერთო სამეწარმეო ბიზნეს გარემოს შექმნა და ახალგაზრდა დამწყები ბიზნესმენების წახალისება ქვეყნის სწრაფი განვითარებისთვის, ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდა სახელმწიფო პროგრამებში;
- ინოვაციების ლაბორატორია „ჯეოლაბთან“ თანამშრომლობითა და ამერიკის საერთაშორისო განვითარების ორგანიზაცია USAID-ის პროექტის „მმართველობა განვითარებისათვის“ (G4G) მხარდაჭერით, საერთაშორისო ორგანიზაცია „ელვას“ მიერ განხორციელდა პროექტი „ახალგაზრდები ინოვაციური განვითარებისათვის“. პროექტის ფარგლებში ზუგდიდის ტექნოპარკის, ხარაგაულისა და ჭოპორტის ინოვაციების ცენტრების ბაზაზე ჩატარდა სატრენინგო კურსი 4 სხვადასხვა მიმართულებით (ინოვაციების მენეჯმენტი, მეწარმეობა, UX დიზაინი და ვებ-პროგრამირება) და გაიმართა ღონისძიებები (მეიქათონი, შემოქმედებითი იდეების მართონი), რომლის ფარგლებშიც მონაწილეებმა შეძლეს ტრენინგებზე მიღებული ცოდნის დემონსტრირება (ტრენინგების ძირითად ფოკუს ჯგუფს წარმოადგენდა 14-18 წლამდე ახალგაზრდები და ჯამში პროექტში მონაწილეობა მიიღო 200 - მდე ახალგაზრდამ);
- ჩატარდა: ტრენინგები განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს პროფესიული სასწავლებლების ბაზაზე გახსნილი სამრეწველო ინოვაციების ლაბორატორიების მენეჯერებისათვის; სამრეწველო ინოვაციების ლაბორატორიის სპეციალისტების გადასამზადებელი ტრენინგი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს მასშტაბით ყველა სამრეწველო ინოვაციების ლაბორატორიის სპეციალისტებმა (რეგიონებიდან სპეციალისტების ჩართვა განხორციელდა დისტანციურად);
- „საქართველოში აუტოსორსზე ორიენტირებული სპეციალისტის მომზადება საინფორმაციო ტექნოლოგიების პრიორიტეტული მიმართულებებით“ პროგრამის მეორე ეტაპის ფარგლებში სააგენტოს მიერ უკრაინულ ტრენინგ-ცენტრ „Skill Up“-თან ერთად ჩატარდა 73 ტრენინგი სხვადასხვა სასწავლო მიმართულებებით (Android, iOS, Front-End, Java, PHP, Python პროგრამირება, IT პროექტების მართვა, UX/UI დიზაინი და ხარისხის მართვა (QA)), რის შედეგად გადამზადდა 1 194 ბენეფიციარი;
- ახალი ტექნოლოგიების ლაბორატორია „ჯეოლაბთან“ (ქ. თბილისი) თანამშრომლობით ჩატარდა ვებ-პროგრამირების დისტანციური კურსები რეგიონების ინოვაციების ცენტრების ბაზაზე. სასწავლო პროგრამა მიმდინარეობდა ფრონტ ენდ პროგრამირებისა (HTML, CSS, JavaScript) და ბექ ენდ პროგრამირების (NET) მიმართულებებით. სამსაფეხურიანი სასწავლო კურსის პირველი საფეხური გაიარა 50-მა სტუდენტმა 4 მუნიციპალური ერთეულიდან. ვებ პროგრამირების სასწავლო კურსის მესამე ეტაპზე 6 ახალგაზრდა 4 რეგიონიდან სამუშაო პრაქტიკას გადიოდა ლაბორატორია „ჯეოლაბში“;
- ჯუნიორ ინოვაციების ლაბორატორიასთან თანამშრომლობით (რეგიონების ინოვაციების ცენტრების ბაზებზე) 10-16 წლამდე ახალგაზრდებისათვის ჩატარდა კურსები „Lego Mindstorms EV3“-ის რობოტების გამოყენებით. სასწავლო პროგრამის პირველ ნაწილში მონაწილეობა მიიღო 103-მა ახალგაზრდამ 4 მუნიციპალური ერთეულიდან;
- სააგენტოს ორგანიზებით ზუგდიდის ტექნოპარკში განხორციელდა სატრენინგო პროგრამა „როგორ დავიწყო სტარტაპი“. აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა ტრენინგები სხვადასხვა მიმართულებებით („ინოვაციების და ტექნოლოგიების ინდუსტრიის მიმოხილვა“, „სტარტაპის შექმნის პირველი ნაბიჯები“ და სხვა). სატრენინგო პროგრამის დასკვნით ეტაპზე თბილისის ტექნოპარკში გაიმართა 7 ფინალისტი გუნდის იდეების პრეზენტაცია (პროექტში მონაწილეობდა 26 ადამიანი);
- ზუგდიდის ტექნოპარკის, ქ. ბაღდათის, სოფ. ჭოპორტისა და დაბა ხარაგაულის ინოვაციების ცენტრების მომსახურებით ისარგებლა 1 723 ვიზიტორმა;

- გაიმართა დისტანციური პრეზენტაცია სსიპ-საქართველოს ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტოს გრანტების (ინოვაციური იდეების პროტოტიპირებისათვის 5 000 ლარის ოდენობის გრანტი) შესახებ. პრეზენტაციას ესწრებოდა 77 ადამიანი ხარაგაულის, ბაღდათის, ჭოპორტის ინოვაციების ცენტრებიდან და ზუგდიდის ტექნოპარკიდან;
- საგრანტო პროგრამების ფარგლებში:
  - ✓ სააგენტოს მიერ დაფინანსდა 53 პროექტი (5 000 ლარამდე), მათ შორის 20 პროექტი პროტოტიპირების ხელშეწყობის მიმართულებით (მზის კოლექტორი - მზის ენერგეტიკული დანადგარი; Power Map - საქართველოს რუკის ფორმის მულტიფუნქციური სუვენირი; RehabGlove - ინტერაქციული ხელთათმანი; „Marathon Run“ პროტოტიპის შექმნა - ინოვაციური სარბენი აპლიკაცია სეტყვისაგან ვენახის დამცავი მოწყობილობის პროტოტიპი და სხვა);
  - ✓ დაფინანსდა ინოვაციების ხელშეწყობი 10 პროექტი, რომელიც ითვალისწინებს ჰაკათონის, კრეათონის/მეიქათონის და სხვა ტიპის ღონისძიებების ორგანიზებას თბილისსა და რეგიონებში. ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო საერთო ჯამში 700 ადამიანმა და გამოვლინდა 25 გამარჯვებული გუნდი;
  - ✓ სამოგზაურო გრანტების ფარგლებში დაფინანსდა 22 ბენეფიციარი საერთაშორისო პროგრამაში მონაწილეობისათვის;
- ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტოს მხარდაჭერით, სტარტაპ საქართველოს 8 გამარჯვებული გუნდი გაემზავრა სილიკონის ველზე ვენჩორული ინვესტორების წინაშე საკუთარი ბიზნეს გეგმეგმების წარდგენის მიზნით;
- საქართველოში პირველ ტექნოლოგიურ პარკში:
  - ✓ ჩატარდა ტრენინგები სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფებისათვის (კვირაში ორჯერ, მონაწილეობდა 376-ზე მეტი ადამიანი) სხვადასხვა მიმართულებებით, მათ შორის: „ლეგო რობოტიკის“ ვორქშოფი, „Little Bits“-ის ელექტრონული კონსტრუქტორის ვორქშოფი, „Elenco“ ელექტრონიკის საგანმანათლებლო ინსტრუქტორების გამოყენებით ვორქშოფები, 3D მოდელირების ტრენინგები, სამრეწველო ინოვაციების ლაბორატორიის სპეციალისტების გადასამზადებელი ტრენინგი;
  - ✓ ტექნოპარკის სამრეწველო ინოვაციების ლაბორატორიაში დამზადდა 58 პროდუქტის პროტოტიპი;
  - ✓ „ბიზნეს ინკუბატორის“ პროგრამის ფარგლებში 2017 წლის მარტში დასრულდა ინკუბატორის პირველი ნაკადის ინკუბაციის პროცესი და მონაწილეებს გადაეცა შესაბამისი სერტიფიკატები. პროექტის მესამე ნაკადის ფარგლებში 8 გუნდმა დაასრულა პროტოტიპირების ეტაპი და დაიწყო ბიზნეს გეგმაზე მუშაობა. აღნიშნული მუშაობის პროცესში ინკუბატორის მონაწილეებმა გაიარეს ტრენინგები 12 მიმართულებით (მათ შორის: მარკეტინგის, ბიზნესის მოდელირების, ფინანსების, მენეჯმენტის და სხვა მიმართულებით) და კონსულტაციები მართვის აკადემიასთან. გარდა ამისა, პროექტის მესამე ნაკადის ფარგლებში ინოვაციური ბიზნეს იდეის მქონე 8 გუნდმა გაიარა ინკუბაციის პროგრამა, რომელიც ითვალისწინებდა ტრენინგებს 10 მიმართულებით შემდგომში გლობალურ ბაზარზე კონკურენტუნარიანი ინოვაციური პროდუქტისა და კომპანიების შექმნის მიზნით;
  - ✓ „Startup Beats“-ის პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობდა რეგულარული შეხვედრები, სადაც სხვადასხვა სფეროში მოღვაწე წარმატებული ადამიანები, მათ შორის წარმატებული სტარტაპერები გამოცდილებას უზიარებენ დამსწრე საზოგადოებას;
  - ✓ გაიმართა სხვადასხვა თემატიკის 117 ღონისძიება (მეწარმეობის ხელშეწყობის, შემეცნებითი და ბიზნეს ფორუმები), სადაც მონაწილეობდა დაახლოებით 5 855 ადამიანი;
- თბილისის ა. ქუთათელაძის სახელობის სამხატვრო აკადემიის, ბათუმის შ. რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ქუთაისის ა. წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამრეწველო ლაბორატორიებში საერთო ჯამში განხორციელდა 97 პროექტი;
- საქართველოში ფართოზოლოვანი ინფრასტრუქტურის განვითარების მიზნით გაიმართა კონსულტაციები დონორთან, სატელეკომუნიკაციო ოპერატორებთან, სოციალური მომსახურების

სააგენტოსთან და განხორციელდა ქსელის ხელახალი დაგეგმარება/შეფასება საკონსულტაციო კომპანია „დეტეკონთან“ ერთად;

3.11 ინოვაციური ეკოსისტემის განვითარება (პროგრამული კოდი 24 13)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ-საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო

- „Georgian National Innovation Ecosystem“ (GENIE) პროექტის ფარგლებში, ინოვაციების ინფრასტრუქტურის შექმნის მიზნით, რეგიონებში ჩატარებული კვლევების საფუძველზე შეირჩა 12 ინოვაციების ცენტრისა და 3 ინოვაციების რეგიონული ჰაბის ადგილმდებარეობა. შერჩეულ 12 ლოკაციაში ჩატარდა ინოვაციების ცენტრებისათვის გამოყოფილი შენობების კონსტრუქციული მდგრადობის კვლევა, რის შედეგადაც გამოვლინდა კონსტრუქციულად მდგრადი 4 შენობა ინოვაციების ცენტრებისათვის (ახმეტა, ქარელი, მესტია, რუხი) და 1 შენობა ინოვაციების რეგიონული ჰაბისთვის (თელავი). აღნიშნული შენობებისათვის მომზადდა არქიტექტურული პროექტები. გამოცხადდა ტენდერი რუხისა და ახმეტის ინოვაციების ცენტრებისთვის კომპიუტერული ტექნიკის შესასყიდად და მიმდინარეობდა მუშაობა რუხისა და ახმეტის ინოვაციების ცენტრებში სარემონტო სამუშაოების ჩასატარებელ ტენდერზე;
- „ფართოზოლოვანი ინტერნეტი განვითარებისთვის“ პროგრამის ფარგლებში:
  - ✓ შემუშავდა სახელმძღვანელო დოკუმენტი, განხორციელდა კონსულტაციები დაინტერესებულ მხარეებთან პროგრამის დიზაინზე და მიმდინარეობდა საბოლოო დოკუმენტის შეთანხმება მსოფლიო ბანკთან;
  - ✓ ახმეტაში ჩატარდა ელექტრონული კომერციის ტრენინგი, რომელსაც ესწრებოდა 50 მეწარმე თუშეთიდან. აღნიშნული ტრენინგი წარმატებით გაიარა 29 მეწარმემ, რომლებიც დაჯილდოვდნენ 150 ლარიანი ინტერნეტ-ვაუჩერით;
  - ✓ შემუშავდა „ფართოზოლოვანი ინტერნეტი განვითარებისთვის“ პროგრამის ვებ-პორტალის ტექნიკური დავალების პროექტი;
- წილობრივი გრანტების პროგრამის ფარგლებში:
  - ✓ შემუშავდა წილობრივი გრანტების შეფასების პროცედურები და კრიტერიუმები. შემუშავდა ბენეფიციარის პროგრამული ანგარიშგების ფორმატები. მომზადდა შემოსული განაცხადების შეფასების მეორე ეტაპზე ჩართული საერთაშორისო ექსპერტ-შემფასებლების სამუშაოს აღწერილობა და მათი რეესტრისთვის შერჩევის პრინციპები. გამოცხადდა შესარჩევი კონკურსი. გარდა ამისა, მომზადდა წილობრივი გრანტების ფარგლებში შემოსული განაცხადების შეფასების მესამე ეტაპზე ჩართული საინვესტიციო კომიტეტის წევრების სამუშაოს აღწერილობა და შერჩევის კრიტერიუმები;
  - ✓ მნიშვნელოვანი ცვლილებები შევიდა წილობრივი გრანტის სახელმძღვანელოში და მის დანართებში. განხორციელდა კონსულტაციები დაინტერესებულ მხარეებთან წილობრივი გრანტების შეფასების პროცედურებსა და კრიტერიუმებზე;
  - ✓ დასრულდა მუშაობა წილობრივი გრანტების ვებ-პორტალის სატესტო ვარიანტზე.

3.12 რეგიონებისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი - 25 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს აპარატი;

✓სსიპ - ვანო ხუხუნაიშვილის სახელობის ეფექტიანი მმართველობის სისტემის და ტერიტორიული მოწყობის რეფორმის ცენტრი.

- განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე სახელმწიფოებრივი ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელების მიზნით, საქართველოს რეგიონული განვითარების სამთავრობო კომისიის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების საფუძველზე, საქართველოს სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში დაფინანსებული იქნა 742 ინფრასტრუქტურული პროექტი, მათ შორის: ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების, წყალმომარაგების სისტემების, საბავშვო ბაღების და ა.შ. მშენებლობა-რეაბილიტაცია;
- მიმდინარეობდა საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების ქსელის განვითარების, დაპროექტებისა და სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის საკითხებში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება;
- შემუშავებულ იქნა საკანონმდებლო აქტების 38, საქართველოს მთავრობის დადგენილებების 102 და საქართველოს მთავრობის განკარგულებების 191 პროექტი;
- განხილულ იქნა 41 სხვადასხვა საერთაშორისო ხელშეკრულება/მემორანდუმი;
- ადგილობრივი თვითმმართველობის რეფორმის სფეროში, ადგილობრივი თვითმმართველობის ინსტიტუციური გაძლიერებისა და მუნიციპალური მომსახურების გაუმჯობესების უზრუნველსაყოფად შემუშავდა წინადადებები;
- სახელმწიფო მმართველობის სხვადასხვა სექტორებსა და დარგებში მიმდინარეობდა დეცენტრალიზაციის პროცესის ხელშეწყობა და კოორდინაცია. სსიპ - ვანო ხუხუნაიშვილის სახელობის ეფექტიანი მმართველობის სისტემის და ტერიტორიული მოწყობის რეფორმის ცენტრის მიერ განისაზღვრა დეცენტრალიზაციის სტრატეგიის კონკრეტული ამოცანები და ძირითადი პრინციპები, რომელიც მოიცავს 3 ძირითად მიმართულებას: ადგილობრივი თვითმმართველობის განვითარება, ადგილობრივი ეკონომიკის განვითარების ხელშეწყობა და ხარისხიანი სერვისების ადგილზე ხელმისაწვდომობა;
- საქართველოს მაღალმთიანი რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის უზრუნველსაყოფის მიზნით, დაიგეგმა და განხორციელდა შესაბამისი ღონისძიებები;
- კომპეტენციის ფარგლებში მიმდინარეობდა მუნიციპალიტეტების ტერიტორიული ოპტიმიზაციის ხელშეწყობა;
- მიმდინარეობდა საქართველოს მოსახლეობის წყლით მომარაგების სისტემების დანერგვისა და ხელშეწყობის ღონისძიებების განხორციელების უზრუნველყოფა;
- ხორციელდებოდა შესაბამისი ღონისძიებები საქართველოს მოქალაქეთა სამხედრო აღრიცხვის, სამხედრო სამსახურისთვის მომზადებისა და გაწვევის კოორდინაციის მიზნით;
- მიმდინარეობდა საქართველოში (გარდა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა) არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელების მოწყობასთან, მართვასთან და დახურვასთან, ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მოწყობასთან და მართვასთან დაკავშირებული საკითხების განსაზღვრა და გადაწყვეტილებების მიღება;
- უფლებამოსილების ფარგლებში სტიქიური მოვლენების შედეგების ლიკვიდაციის მიზნით, განხორციელდა საჭირო ღონისძიებების ხელშეწყობა;
- საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსა და სახელმწიფო რწმუნებულების-გუბერნატორების ადმინისტრაციების მოხელეთათვის, გაეროს განვითარების პროგრამის ფარგლებში („რეგიონული და ადგილობრივი განვითარების მხარდაჭერა საქართველოში“ პროექტი) ჩატარდა ექვსი ტრენინგი, კერძოდ: „პროექტის მართვა/კოორდინაცია“, „სახელმწიფო შესყიდვები“, „სივრცითი მოწყობა“, „ინვესტიციების ხელშეწყობა რეგიონებში“, „საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებში საინვესტიციო პროექტის მომზადების ეტაპები“ და „რეგიონული განვითარება და სტრატეგიული დაგეგმვა“. აღნიშნული ტრენინგების საფუძველზე კვალიფიკაცია აიმაღლა საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსა და მის

სისტემაში შემავალი უწყებების 85-მა და სახელმწიფო რწმუნებულების-გუბერნატორების ადმინისტრაციების 20-მა მოხელემ;

- USAID-ის პროექტთან „დემოკრატიული მმართველობის ინიციატივა საქართველოში“ (GGI) თანამშრომლობით, საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს და სსიპ - ვანო ხუბუნაიშვილის სახელობის ეფექტიანი მმართველობის სისტემის და ტერიტორიული მოწყობის რეფორმის ცენტრის კოორდინაციით, შეფასდა სერვისების ეფექტიანობა (ე.წ. ბენჩმარკინგი) საქართველოს 15 მუნიციპალიტეტში. ასევე, მიმდინარეობდა მონაცემების შეგროვება, მუნიციპალიტეტების მიერ მიწოდებული სერვისების ეფექტიანობის კრიტერიუმების შემცველი კითხვარების შესაბამისად, რომელიც მოიცავდა 3 სფეროს, კერძოდ: სკოლამდელი აღზრდა, მყარი ნარჩენების მართვა, საბიბლიოთეკო მომსახურება;
- სწავლების სფეროების მიხედვით სისტემატიზირებულ იქნა 27 მუნიციპალიტეტის მიერ დამტკიცებული წლიური სასწავლო გეგმები;
- მიმდინარეობდა ევროსაბჭოს ინიციატივით შემუშავებული პროექტის „ადგილობრივი ფინანსების ბენჩმარკინგის ინსტრუმენტების დანერგვის“ (II ფაზა) სამუშაოები.

3.13 ტექნიკური და სამშენებლო სფეროს რეგულირება (პროგრამული კოდი 24 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტო

- გრძელდებოდა მუშაობა საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფაზე, მათ შორის:
  - ✓ მიმდინარეობდა მუშაობა საქართველოს მთავრობის განკარგულებით დამტკიცებული „სტანდარტიზაციის, აკრედიტაციის, შესაბამისობის შეფასების, ტექნიკური რეგლამენტისა და მეტროლოგიის სფეროში საკანონმდებლო რეფორმის და ტექნიკური რეგლამენტების მიღების სამთავრობო პროგრამის დამტკიცების შესახებ“ პროგრამით გათვალისწინებული ვალდებულებების ფარგლებში ახალი და გლობალური მიდგომის დირექტივებთან შესაბამისი ეროვნული ტექნიკური რეგლამენტების შემუშავებაზე;
  - ✓ დამტკიცდა და ამოქმედდა ახალი საქართველოს სტანდარტები („ნახშირის შახტები, მოთხოვნები უსაფრთხოებისადმი“, „კარიერები, მოთხოვნები უსაფრთხოებისადმი“, „ამიაკის სამაცივრო დანადგარების მოწყობისა და ექსპლუატაციის უსაფრთხოების მოთხოვნები“ და „ჰაერის დაყოფის პროდუქტების წარმოება და მოხმარება. მოთხოვნები უსაფრთხოებისადმი“);
  - ✓ შევიდა ცვლილებები საქართველოს მთავრობის დადგენილებებში („საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ გაწეული მომსახურების სახეებისა და საფასურის განსაზღვრის წესის დამტკიცების თაობაზე“, „მშენებლობის ნებართვის გაცემის წესისა და სანებართვო პირობების შესახებ“), რომლის მიხედვითაც ობიექტების ღირებულების მიხედვით განისაზღვრა მშენებლობის ნებართვის დაჩქარებული წესით გაცემა და მოხდა მშენებლობის ნებართვის I სტადიის ადმინისტრაციული წარმოების ვადების შემცირება და შენობა-ნაგებობის ექსპლუატაციაში მიღების პროცესთან დაკავშირებით ადმინისტრაციული წარმოების პროცედურების დეტალური გაწერა;
  - ✓ მომზადდა „მშენებლობის ნებართვის გაცემის წესისა და სანებართვო პირობების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებაში შესატანი ცვლილების პროექტი, რომლის მიხედვით სამშენებლო საქმიანობის საექსპერტო შეფასება შეიძლება განახორციელონ აკრედიტებულმა ინსპექტირების ორგანოებმა და ასევე, ევროკავშირისა და ეკონომიკური თანამშრომლებისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) წევრ ქვეყნებში აკრედიტებულმა ორგანოებმა (სსიპ -

აკრედიტაციის ერთიან ეროვნული ორგანო - აკრედიტაციის ცენტრში ამ მიზნით რეგისტრაციის გავლის შემთხვევაში);

✓ შემუშავდა ახალი მიდგომის ევროდირექტივის 2014/34/EU „ფეთქებად გარემოში მომუშავე მოწყობილობებისა და სისტემების შესახებ“ შესაბამისი ტექნიკური რეგლამენტის პროექტი, ტექნიკური რეგლამენტის პროექტი „ჰიდროენერგეტიკული ნაგებობის შესახებ“ და ახალი მიდგომის ევრორეგულაციის (305/2011/EU);

- ევროკავშირთან გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების ფარგლებში, ბაზარზე ზედამხედველობის შესახებ ცნობიერების გაზრდისა და ოფიციალური ურთიერთობების ჩამოყალიბების მიზნით, გაიმართა შეხვედრა საქართველოში არსებულ მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ორგანიზაციებთან და გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი სააგენტოსა და ა(ა)იპ - საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრს შორის;
- საქართველოში იმპორტირებულ პროდუქტებზე ბაზარზე ზედამხედველობის ხელშეწყობის მიზნით, შეიქმნა ერთობლივი სამუშაო ჯგუფი სააგენტოსა და შემოსავლების სამსახურს შორის;
- გაიცა განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტების მშენებლობის 100 მშენებლობის ნებართვა, შეთანხმდა IV კლასის 136 ობიექტი, მშენებლობის სახელმწიფო ზედამხედველობა განხორციელდა 80 ობიექტზე, ექსპლუატაციაში იქნა მიღებული 57 ობიექტი და არქიტექტურულ-სამშენებლო საქმიანობაში გამოვლენილი დარღვევების გამო დაჯარიმდა 61 ობიექტი;
- სააგენტოს თანამშრომლებისა და ინსპექტირების ორგანოს მიერ შემოწმებულ იქნა 251 ობიექტი, მათ შორის: შახტი, კარიერი და მღვიმე - 83, იარაღის მაღაზია - 18, აირგასამართი და აირსავსები სადგური (ავზი, კომპრესორი და მილსადენი), ნავთობის ბაზა, ამიაქზე მომუშავე სამაცივრო დანადგარი, ჟანგბადის ჩაჭირხვნის ობიექტი, ავტოგასამართ სადგურებზე ვიდეომეთვალყურეობის კამერა - 71, ატრაქციონი - 17, ამწე-მოწყობილობა, წნევაზე მომუშავე ჭურჭელი, საბაგრო გზა, ესკალატორი, ლიფტი - 62;
- განხილულ იქნა: მიწის ნაკვეთის სამშენებლოდ გამოყენების პირობების და ობიექტების გაზომვარაგების ტექნოლოგიური ნაწილის პირველი და მეორე სტადიის პროექტები - 31; აირგასამართი და აირსავსები სადგურების მშენებლობის პროექტები - 6; ნავთობის ბაზის მშენებლობის პროექტი - 3; მაგისტრალური გაზსადენის პროექტი - 11;
- გაცემულ იქნა სამრეწველო დანიშნულების ფეთქებადი მასალების გამოყენების 10 ნებართვა;
- ტექნიკური ინსპექტირების შედეგად უსაფრთხოების წესების დარღვევისათვის დაჯარიმდა 84 ობიექტი;
- დაიწყო ინდუსტრიული და სამომხმარებლო პროდუქტების ბაზარზე ზედამხედველობის განხორციელება და საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში შემოწმებულ იქნა 11 ორგანიზაციის მიერ ბაზარზე განთავსებული 70 საქვაზე დანადგარი;
- განხილულ იქნა და დამუშავდა ინსპექტირების ორგანოების მიერ გამოგზავნილი 868 ინსპექტირების სერტიფიკატი, რომლების გაიცა შემდეგ ობიექტებზე: ლიფტი - 821; წნევაზე მომუშავე ჭურჭელი - 5; ამწე-მოწყობილობა - 15; მაღარო - 6; ნავთობაზა - 1; ესკალატორი - 3 და ატრაქციონი - 17;
- მიმდინარეობდა გეოინფორმაციული ბაზის ყოველდღიური განახლება სააგენტოში შემოსული სივრცითი მონაცემების მიხედვით, რომელიც ავტომატურ რეჟიმში აისახება გის-პორტალზე;
- მიმდინარეობდა მომეტებული ტექნიკური საფრთხის შემცველი ობიექტების უწყებრივი რეესტრის ელექტრონული დოკუმენტბრუნვის პორტალის შექმნა, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს მომეტებული ტექნიკური საფრთხის შემცველი ობიექტების ონლაინ რეჟიმში დარეგისტრირება და შესაბამისად თითოეულ ასეთ ობიექტზე ინფორმაციული სივრცის შექმნა.

3.14 ბაქო-თბილისი-ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის მშენებლობისათვის მარაბდა-კარწახის მონაკვეთზე კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა-კომპენსაცია (პროგრამული კოდი 24 10)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო

- ყარსი-ახალქალაქის სარკინიგზო მაგისტრალის პროექტის ფარგლებში, სსიპ - ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს მიერ შეფასდა მარაბდა - კარწახის მონაკვეთზე სარკინიგზო მაგისტრალის თოვლით დანამქვრისგან დამცავი დამატებითი ნაგებობების მშენებლობისთვის საჭირო მიწის ნაკვეთები (96 ერთეული მიწის ნაკვეთი) და აღნიშნულ მიწის ნაკვეთებზე განთავსებული ერთწლიანი/მრავალწლიანი კულტურები;

3.15 ანაკლიის ღრმაწყლოვანი პორტის მშენებლობის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 20)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - ანაკლიის ღრმაწყლოვანი ნავსადგურის განვითარების სააგენტო

- განხორციელდა ანაკლიის განვითარების კონსორციუმსა (ინვესტორი) და სახელმწიფოს შორის ანაკლიის ღრმაწყლოვანი ნავსადგურის მშენებლობის, ოპერირებისა და გადაცემის შესახებ საინვესტიციო ხელშეკრულებით დადგენილი სხვადასხვა ვალდებულებების შედეგად ინვესტორის მიერ განხორციელებული აქტივობების მონიტორინგი. ინვესტორის მიერ განხორციელდა 9 ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთების კვლევა, მათ შორის: დაგეგმვის კონცეფცია, ნიადაგის კვლევა, ტოპოგრაფიული კვლევა, ქარისა და ტალღის კვლევა, ტალღის აგიტაციის კვლევა, ჰიდრო და მორფო დინამიური მოდელირება, გემის მოძრაობის მოკლე დროში სიმულაცია, ტრანსპორტის მოძრაობის შეფასების კვლევა, რეზერვების წყაროებისა და განთავსების არეალების კვლევა;
- მიმდინარეობდა ინვესტორი კომპანიის მიერ წარმოდგენილი გენერალური გეგმის გადამუშავებული ვერსიის განხილვა;

4. განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება

4.1 ზოგადი განათლება (პროგრამული კოდი 32 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს აპარატი;
- ✓სსიპ - მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი;
- ✓სსიპ - საგანმანათლებლო დაწესებულებების მანდატურის სამსახური;
- ✓სსიპ - შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი;
- ✓სსიპ – ვლადიმერ კომაროვის თბილისის ფიზიკა-მათემატიკის N199 საჯარო სკოლა;
- ✓სსიპ - საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების სააგენტო;
- ✓სსიპ - განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემა
- ✓სსიპ - საჯარო სკოლები

4.1.1 ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დაფინანსება (პროგრამული კოდი 32 02 01)

- დაფინანსებულ იქნა ქვეყნის მასშტაბით არსებული 2 082 საჯარო და 237 კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლა;

4.1.2 მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 02)

- „ასწავლე საქართველოსთვის“ პროგრამის ფარგლებში ჩართული იყო 194 კონსულტანტ-მასწავლებელი, რომლებიც განაწილებულნი იქნენ საქართველოს 10 რეგიონის, 31 რაიონის 112 საჯარო სკოლაში. პროგრამის მონაწილეთათვის ჩატარდა 5 დღიანი ტრენინგი, რომლიც მოიცავდა მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის ფარგლებში საგაკვეთილო დაკვირვებისა და ვიდეოგაკვეთილების ანალიზის მოდულებს. 2016-2017 სასწავლო წლის მეორე სემესტრის სწავლის საფასური დაუფინანსდა პროგრამის მონაწილე 6 მაგისტრანტს;
- „არაქართულენოვანი სკოლების მასწავლებლების პროფესიული განვითარება“ პროგრამის ფარგლებში სამცხე-ჯავახეთის, ქვემო ქართლის და კახეთის რეგიონის არაქართულენოვან სკოლებში გაგზავნილ იქნა მასწავლებელთა სამი ჯგუფი: ქართულის, როგორც მეორე ენის 113 კონსულტანტ-მასწავლებელი, ქართულის, როგორც მეორე ენისა და საზოგადოებრივი მეცნიერებების საგნების 136 დამხმარე მასწავლებელი და 28 ორენოვანი დამხმარე მასწავლებელი. ადგილობრივი მასწავლებლებისთვის კონსულტანტ-მასწავლებლების მიერ ჩატარდა ქართული ენის შემსწავლელი კურსი, რომელიც დაასრულა 430-მა მსმენელმა (A1 დონე - 55 მსმენელი, A2 დონე - 247 მსმენელი და B1 დონე - 128 მსმენელი). 21 ქვეყნის 100-მდე მოსწავლესთან, 15 მასწავლებლის მიერ ჩატარდა 320 დისტანციური გაკვეთილი;
- „ასწავლე და ისწავლე საქართველოსთან ერთად“ პროგრამის ფარგლებში 2016-2017 სასწავლო წლის მეორე სემესტრში დასაქმებული იყო 39 უცხოენოვანი მოხალისე მასწავლებელი, მათ შორის 21 ინგლისურენოვანი, 1 ფრანგულენოვანი, 1 გერმანულენოვანი, 16 ჩინურენოვანი, რომლებიც განაწილდნენ საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის 41 სკოლაში და თანამშრომლობდნენ 80 ადგილობრივ უცხოური ენის მასწავლებელთან და 5 000-მდე მოსწავლესთან. 2017-2018 სასწავლო წლისთვის შეირჩა 28 მოხალისე მასწავლებელი, მათ შორის 22 ინგლისურენოვანი, 3 გერმანულენოვანი და 3 ფრანგულენოვანი, რომლებიც განაწილდნენ საქართველოს 9 რეგიონის საჯარო სკოლაში. 77 ადგილობრივ უცხოური ენის და უცხოენოვან მოხალისე მასწავლებელს ჩაუტარდათ შუალედური ტრენინგი „წერის სწავლება და სასკოლო პროექტები“;
- „პროფესიული განათლების მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში დასრულდა პედაგოგიური კურსის მე-4 და მე-5 მოდულის პილოტაჟი. მე-4 მოდული („სასწავლო პროცესის დაგეგმვა და სწავლების ეფექტური სტრატეგიები“) გაიარა 16-მა მასწავლებელმა ხოლო მე-5 მოდული („პროფესიული მასწავლებლების პედაგოგთა პროფესიული განვითარება“) - 148 მასწავლებელმა. განახლდა და დამტკიცდა პედაგოგიური კურსის 5 მოდული. პირველი და მე-2 მოდულით ტრენინგი გაიარა 360-მა მასწავლებელმა. შემუშვდა და მომზადდა ინდივიდუალური კონსულტირების წესი. ინდივიდუალური კონსულტირება შეფასებაში გაიარა გლდანის საზოგადოებრივი კოლეჯის 6-მა მასწავლებელმა;
- სავაჭრო პალატის და საერთაშორისო ორგანიზაცია CEFЕ-ის მხარდაჭერით განხორციელდა ტრენერთა ტრენინგი მეწარმეობაში, რომელიც გაიარა 20-მა ტრენერმა;
- ჩაიწერა საგნობრივი სამოდულო ვიდეოგაკვეთილები სქემის ფარგლებში შეფასების ჯგუფების მოსამზადებლად. ჩატარდა მასტერკლასი ფიზიკის 30 მასწავლებლისთვის, ასევე ჩატარდა ნატოსა და ევროკავშირისადმი მიძღვნილი სემინარი „მასწავლებელი - მეგზური ევროპისკენ“;
- უცხოენოვანი მოხალისე მასწავლებლებისთვის მომზადდა ორი მოდული: „გერმანული ენის სწავლების მეთოდიკა“ და „ფრანგული ენის სწავლების მეთოდიკა“;
- „ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ისტ) ტრენინგების პროგრამის“ ფარგლებში განხორციელდა ტრენინგები: „1:1 ელექტრონული სწავლების დანერგვა“, გადამზადდა 528 მასწავლებელი. „შებრუნებული საკლასო ოთახი“ გადამზადდა მეორე კლასის 1 262 დამრიგებელი, „ინტელის ძირითადი კურსი: პროექტებით სწავლება და ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინტეგრირება“ - მესამე კლასის 909 დამრიგებელი, „ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების საბაზო კურსი“ - 920 მასწავლებელი, „ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება სასწავლო პროცესში“ - 1 613 მასწავლებელი, ზოგადი კურსი პრაქტიკოსი მასწავლებლებისთვის ისტ-ში

- 119 მასწავლებელი და „საბაზო კურსი სკოლის ბიბლიოთეკერებისთვის ფარგლებში“ - 94 ბიბლიოთეკარი. ჩატარდა სხვადასხვა მოკლე ტრენინგკურსები, რომელიც გაიარა 244-მა მასწავლებელმა. შეიქმნა და დამტკიცდა ახალი ტრენინგმოდული Google Earth გამოყენებით სასწავლო რესურსის შექმნა, რომელშიც გადამზადდა 105 მასწავლებელი. შეიქმნა ვიდეოგაიდები: „კიბერუსაფრთხოება პედაგოგებისთვის“ და „პროგრამა Google Earth“. განახლდა და დაიბეჭდა სახელმძღვანელო „ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების საბაზო კურსი მასწავლებლებისთვის“ (1 500 ეგზემპლარი). განახლდა სახელმძღვანელო „1:1 ელექტორული სწავლების დანერგვა“;
- გამოიცა და საქართველოს სკოლებს და რესურცენტრებს დაურიგდათ ჟურნალ „მასწავლებლის“ ოთხი ნომერი;
- „სკოლის მასწავლებელთა ონლაინ სისტემაში ჩართვა და დამეგობრება ევროპის ქვეყნების მასწავლებლებთან (eTwinning Plus)“ პროექტის ფარგლებში მასწავლებელთა ახალი ნაკადის შერჩევის მიზნით, მიღებულ იქნა 276 განაცხადი და შეირჩა 250 მასწავლებელი. პროგრამაში დარეგისტრირებულ მასწავლებლებს ჩაუტარდათ ონლაინ ტრენინგი, რომლის ფარგლებში გადამზადდა 200 მასწავლებელი;
- „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემა“ ითარგმნა ინგლისურ, რუსულ, სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე. სქემაში შესული ცვლილებების მიხედვით შეიქმნა მასწავლებლის შიდა შეფასების სტანდარტიზირებული ინსტრუმენტი, რომელიც ითარგმნა და ხელმისაწვდომია რუსულ, სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე. გადამზადდა 150 ტრენერ-კონსულტანტი და განხორციელდა საკონსულტაციო შეხვედრები სკოლის შეფასების ჯგუფის წევრებთან;
- მომზადდა და ხელმისაწვდომია მასწავლებლის შიდა შეფასების სტანდარტიზირებული ინსტრუქციების ვიდეო-ინსტრუქციები, რუსული, სომხური და აზერბაიჯანული სუბტიტრებით;
- არაქართულენოვან მოსახლეობასთან ჩატარდა „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის“ სქემის საინფორმაციო შეხვედრები, რომელსაც დაესწრო 722 მსმენელი;
- დამტკიცდა ინკლუზიური განათლების ხელშეწყობისთვის მოდულები: თარჯიმანთა მომზადების კურსი - I და II დონე, ჟესტური ენის კურსები მასწავლებლებისთვის - I და II დონე და ჟესტური ენის კურსი მშობლებისთვის - I დონე;
- მასწავლებელთა მომზადებისა და გადამზადების ტრენინგების პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა ტრენინგები, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 10 063-მა პირმა;
- „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის“ ფარგლებში ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების შეფასების ჯგუფის წევრებისთვის ორგანიზება გაეწია ტრენინგებს, რომელშიც მონაწილეობდა 6 081 პირი და აღნიშნული მიმართულებით კონსულტირება გაეწია 31 567 მონაწილეს;
- მოდიფიცირდა და დამტკიცდა გარე საგაკვეთილო დაკვირვების შესაბამისი რუბრიკა და დამტკიცდა გარე დაკვირვების წესი. ამასთან, შეირჩა და საგაკვეთილო დაკვირვების მოდულით გადამზადდა 52 გარე დამკვირვებელი;
- შეიქმნა მოდული სახელწოდებით „კონფლიქტის პრევენცია და სტრესული სიტუაციების მართვის სტრატეგია სამუშაო გარემოში“, გადამზადდა 32 გარე დამკვირვებელი;
- „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის“ ფარგლებში განხორციელდა მოქმედი მასწავლებლებისათვის სტატუსების მინიჭება: პრაქტიკოსი - 601, უფროსი - 1 463, წამყვანი - 27, მენტორი - 9;
- „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის“ ფარგლებში ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების შეფასების ჯგუფის წევრებისთვის ორგანიზება გაეწია ტრენინგთა ტრენინგებს: „მასწავლებლის მიერ შექმნილი ეფექტური და ეფექტიანი სასწავლო რესურსის მნიშვნელობა სწავლება-სწავლის პროცესში“, გადამზადდა 70 ტრენერი. „შეფასების ჯგუფის წევრთა კონსულტირება“, გადამზადდა 130 ტრენერი, „საგაკვეთილო დაკვირვება“, გადამზადდა

56 ტრენერი. ჩატარდა კონსულტირება „შიდა შეფასების ინსტრუმენტების გაცნობასთან და სქემის ფარგლებში არსებულ კითხვებთან დაკავშირებით“, დაესწრო 29 531 მონაწილე, მათ შორის სომხურ ენაზე ჩატარებულ შეხვედრას - 1 492 მონაწილე, ხოლო აზერბაიჯანულ ენაზე ჩატარებულ შეხვედრას - 544 მონაწილე. ტრენინგებს: „მასწავლებლის მიერ შექმნილი ეფექტური და ეფექტიანი სასწავლო რესურსის მნიშვნელობა სწავლება-სწავლის პროცესში“ დაესწრო 506 მონაწილე, „პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევის დაგეგმვა, წარმართვა და შეფასება“ - 3 248 მონაწილე, „საგაკვეთილო დაკვირვება“ - 11 248 მონაწილე, „სამოდელო გაკვეთილების დაგეგმვა და შეფასება“ - 355 მონაწილე, „თანამედროვე მიდგომა სწავლებასა და შეფასებაში“ - მონაწილე 264;

- მასწავლებელთა მომზადებისა და გადამზადების ტრენინგების პროგრამის ფარგლებში გადამზადდა 11 540 მსმენელი, მათ შორის: „მიზნობრივი პროგრამების სამსახურის განათლების მასწავლებელთა და დირექტორთა განვითარების სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში - 496 მსმენელი, „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის“ ფარგლებში - 48 062 მსმენელი;
- „განათლების მასწავლებელთა და დირექტორთა განვითარების სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში პროფესიული სასწავლებლის პედაგოგთა პროფესიული განვითარების მიმართულებით გადამზადდა გაიარა 148 მონაწილემ, სასწავლო პროცესის დაგეგმვა და სწავლების ეფექტური სტრატეგიები 16-მა, სტუდენტთა ინდივიდუალური თავისებურებანი პროფესიულ განათლებაში - 270-მა, ჩატარდა ტრენინგი „პოზიტიური სასწავლო გარემო პროფესიულ განათლებაში“, რომელშიც მიიღო მონაწილეობა 62-მა მონაწილემ;
- „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის“ ფარგლებში ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების შეფასების ჯგუფის წევრებისთვის ორგანიზება გაეწია ტრენინგებს, რომელსაც დაესწრო 48 062 მონაწილე;
- „მასწავლებელთა და სკოლის დირექტორთა პროფესიული განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში მასწავლებელთა ზოგადპროფესიული კურსის მეორე და მესამე მოდული გაიარა 14 450-ზე მეტმა მასწავლებელმა;
- დასრულდა საგნობრივი მოდულების შემუშავება ყველა საგანში: მათემატიკა, ფიზიკა, ქიმია, ბიოლოგია, გეოგრაფია და ინგლისური ენა. ჩატარდა ტრენინგმოდულების პილოტირება, რევიზია და ტრენერთა ტრენინგი, რომელიც გაიარა 176 ტრენერმა;
- საგნობრივი ტრენინგი გაიარა 6 604 ქართულენოვანი სკოლების მასწავლებელმა.

4.1.3 უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 03)

- საგანმანათლებლო დაწესებულების 1 300 მანდატური უზრუნველყოფდა წესრიგისა და უსაფრთხოების დაცვას 457 საჯარო და 3 კერძო სკოლაში, 2 პროფესიულ სასწავლებელსა და ერთ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში. ამასთან, იმერეთის, სამეგრელო-ზემო სვანეთისა და აჭარის რეგიონების 12 საჯარო სკოლაში, სადაც არ იყო წარმოდგენილი მანდატურის სამსახური, განხორციელდა საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურთა შეყვანა;
- შსს აკადემიაში მანდატურობის საბაზისო კურსი გაიარა 64-მა მანდატურობის კანდიდატმა;
- საქართველოს საჯარო სკოლის მოსწავლეებში სპორტული აქტივობების ხელშეწყობის, ჯანსაღი ცხოვრების წესის მნიშვნელობის გააზრებისა და მათზე ჩვევების პრევენციის მიზნით, ხორციელდებოდა პროექტი „ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია“, რომლის ფარგლებშიც სპორტულ ღონისძიებებში ჩართული იყო 430 საჯარო სკოლა და ჩატარდა 10 535 სპორტული აქტივობა, სადაც მონაწილეობდა საშუალოდ 152 000 მოსწავლე;
- საპილოტე პროგრამის „ბავშვები, პოლიციელები და უსაფრთხოება“ ფარგლებში ჩართული იყო 12 საჯარო სკოლა და განხორციელდა ტრენინგები ქალაქ თბილისის N150, N23, N24, N18 საჯარო სკოლების,

ახმეტის მუნიციპალიტეტის სოფელ დუისისა და წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის ქალაქ ჯვარის N1 და N3 საჯარო სკოლების მანდატურებისათვის;

- მანდატურის სამსახურის ფსიქოლოგიური მომსახურების ცენტრებში (თბილისი, ქუთაისი, თელავი, ბათუმი, ფოთი, გორი, რუსთავი) რეფერირებულ იქნა 1 470 ბენეფიციარი, მათ შორის 1 125 გადამომსამართდა სკოლიდან, ხოლო 345 ბენეფიციარმა თავისი სურვილით მიმართა ცენტრს შესაბამისი სერვისის მიღების მიზნით. გაგრძელდა ფსიქოლოგიური მომსახურების გაწევა იმ 343 ბენეფიციარისათვის, რომლებთანაც მუშაობა დაწყებულ იქნა გასულ წელს;
- ფსიქოლოგიური მომსახურების ცენტრში შეიქმნა მშობელთა ფსიქო-განათლების ჯგუფი, დაკომპლექტდა ბავშვთა თერაპიული ჯგუფები, რომელშიც ჩართული იყო 83 ბავშვი/მოზარდი;
- ფსიქოლოგიური მომსახურების ცენტრის მიერ განხორციელდა ბენეფიციართა გადამომსამართება: ინკლუზიური განათლების განვითარების სამმართველოში - 3 ბენეფიციარი, სოციალური მომსახურების სააგენტოში - 11 ბენეფიციარი, ნევროლოგიისა და ნეიროფსიქოლოგიის ცენტრში - 27 ბენეფიციარი, ფსიქიკური ჯანმრთელობის ცენტრში - 7 ბენეფიციარი, ნევროლოგთან - 4 ბენეფიციარი, ფსიქიატრიულ დისპანსერში - 10 ბენეფიციარი, საოჯახო კრიზისული ინტერვენციის სამსახურში - 3 ბენეფიციარი, შინაგან საქმეთა სამინისტროს უწყებაში - 1 ბენეფიციარი, საქველმოქმედო ფონდ „იალქანში“ - 2 ბენეფიციარი, ენდოკრინოლოგთან - 2 ბენეფიციარი, მეტყველების თერაპევტთან -1 ბენეფიციარი, სულ 71 ბენეფიციარი;
- „ძალადობრივი და დესტრუქციული ქცევის ამოცნობა და პრევენცია“ პროგრამის ფარგლებში ტრენინგები ჩატარდა 5 კერძო და 8 საჯარო სკოლაში, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 243-მა პედაგოგმა, ტრენინგი გაიარა ქალაქ თბილისის საჯარო სკოლების 52 ფსიქოლოგმა;
- „მანდატურების გადამზადება სკოლის მოსწავლეებთან გაცნობითი-საინფორმაციო შეხვედრებისთვის“ პროგრამის ფარგლებში გადამზადებულია ყველა საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატური (1 275 მანდატური);
- „ბავშვთა მიმართ ძალადობა - გადამომსამართების პროცედურები ბავშვის დაცვის საჭიროების შემთხვევებში“ პროექტის ფარგლებში სამეგრელო - ზემო სვანეთის რეგიონში გადამზადდა 59 დირექტორი/დირექტორის მოადგილე, ხოლო სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში - 178 დირექტორი/დირექტორის მოადგილე. პროექტის ფარგლებში სულ გადამზადებულია საგანმანათლებლო დაწესებულების 1 300 მანდატური და საჯარო სკოლების 1 576 წარმომადგენელი.

4.1.4 წარმატებულ მოსწავლეთა წახალისება (პროგრამული კოდი 32 02 04)

- ჩატარდა 2016-2017 სასწავლო წლის ეროვნული სასწავლო ოლიმპიადის მეორე და მესამე ტურები. საგნობრივი ოლიმპიადის მე-2 ტურში გადავიდა 7 069 მოსწავლე, ხოლო მონაწილეობა მიიღო 4 720 მოსწავლემ, მე-3 ტურში გადავიდა 600 მოსწავლე, ხოლო მონაწილეობა მიიღო 573 მოსწავლემ, სულ გამოვლინდა 124 გამარჯვებული;
- ჩატარდა ეროვნული ტურნირი ინფორმატიკაში, გამოვლინდა 13 გამარჯვებული მოსწავლე;
- „წარჩინებულ მოსწავლეთა მედლების ქვეპროგრამის“ ფარგლებში გაიცა 2015-2016 სასწავლო წლის 1 861 ოქროს და 1 002 ვერცხლის მედალი;
- საქართველოს ნაკრებმა გუნდებმა მონაწილეობა მიიღეს ფიზიკის, მათემატიკის, ინფორმატიკის, ბიოლოგიის და ქიმიის საერთაშორისო ოლიმპიადებში. გამოვლინდა ერთი ოქროს, 4 ვერცხლის და 9 ბრინჯაოს მედალოსანი გამარჯვებული მოსწავლე, რომელთაც გადაეცათ ფულადი პრიზები;
- დაჯილდოვდნენ ეროვნულ სასწავლო ოლიმპიადისა და ინფორმატიკის ტურნირში გამარჯვებული მოსწავლეები: პირველი ადგილი - 18 მოსწავლე (1000 ლარი), მეორე ადგილი - 16 მოსწავლე (700 ლარი), მესამე ადგილი - 21 მოსწავლე (500 ლარი);

4.1.5 განსაკუთრებით ნიჭიერ მოსწავლეთა საგანმანათლებლო და საცხოვრებელი პირობებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 05)

- განსაკუთრებული მათემატიკური ნიჭით დაჯილდოვებული მოსწავლეები, რომლებიც სარგებლობენ სსიპ – ვლადიმირ კომაროვის თბილისის ფიზიკა-მათემატიკის N199 საჯარო სკოლის პანსიონური მომსახურებით, უზრუნველყოფილნი იყვნენ ხარისხიანი საკვებით, საჭირო საყოფაცხოვრებო ნივთებით, მედიკამენტებით და აღმზრდელების მომსახურებით.

4.1.6 მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 06)

- შეძენილ იქნა 2 669 320 ცალი სახელმძღვანელო და რვეული, რომელიც სკოლის მოთხოვნის შესაბამისად დაურიგდა საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების მოსწავლეებს. შესყიდული იქნა 81 რელიეფური ნახატი დაბეჭდილი დამხმარე სასწავლო მასალა და 302 ცალი ბრაილის შრიფტით დაბეჭდილი სასკოლო სახელმძღვანელო, რომელიც სრულად გადაეცა სსიპ ქალაქ თბილისის N202 საჯარო სკოლას. ასევე, შეძენილი და გადაცემულია 30 ცალი ბრაილის შრიფტით დაბეჭდილი სასკოლო სახელმძღვანელო სსიპ - ქალაქ ბათუმის N3 საჯარო სკოლისთვის.

4.1.7 საზაფხულო სკოლები (პროგრამული კოდი 32 02 07)

- „დავისვენოთ და ვისწავლოთ ერთად“ პროგრამის ფარგლებში მცირეკონტიგენტის საჯარო სკოლების მოსწავლისთვის მოეწყო ერთკვირიანი სამთო - სათხილამურო სპორტული სკოლა დაბა ბაკურიანში. მოსწავლეები 2 ნაკადად გაემგზავრნენ დაბა ბაკურიანში სამთო-სათხილამურო სპორტულ სკოლაში (489 მოსწავლე);
- „დავისვენოთ და ვისწავლოთ ერთად“ პროგრამის ფარგლებში მცირე კონტიგენტის საჯარო სკოლების 8 706-მდე მოსწავლისთვის განხორციელდა საზაფხულო ბანაკები: ბანაკი „ხელოვნება, სპორტი, მეწარმეობა“ მოეწყო წყნეთში ბაქსეუდის სკოლის ბაზაზე, „კაჭრეთის საზაფხულო ბანაკი“ - გურჯაანის მუნიციპალიტეტის სოფელ კაჭრეთში სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯის „აისის“ ბაზაზე, „მანავის საზაფხულო ბანაკი“ - საგარეჯოს მუნიციპალიტეტის სოფელ მანავის სამხედრო ბაზის ტერიტორიაზე, „რობოტექნიკის საზაფხულო ბანაკი“ - ქალაქ ქუთაისში, სსიპ - გენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის კადეტთა სამხედრო ლიცეუმის ტერიტორიაზე, „ეკობანაკი - 2017“ - სსიპ - სალიბაურის N2 საჯარო სკოლის ტერიტორიაზე, „მუსიკალური საზაფხულო სკოლა“.

4.1.8 ოკუპირებული რეგიონების პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარება (პროგრამული კოდი 32 02 08)

- მიმდინარეობდა კონფლიქტის ზონებში მცხოვრები პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალისათვის ფინანსური დახმარების გაწევა.

4.1.9 ბრალდებული და მსჯავრდებული პირებისათვის ზოგადი განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 32 02 09)

- ზოგადი განათლების ცალკეული კლასის/სემესტრის, ასევე ცალკეულ კლასში/სემესტრში შემავალი საგნების, ზოგადსაგანმანათლებლო სასწავლო პროგრამების ექსტერნატის ფორმით დაძლევის გამოცდებისათვის ექსტერნად დარეგისტრირდა N11 არასრულწლოვანთა სარეაბილიტაციო, N8 და N2 პატიმრობისა და დახურული ტიპის თავისუფლების აღკვეთის და N16 დაბალი რისკის თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებებში მყოფი 12 ბრალდებული/მსჯავრდებული პირი, გამოცდებში მონაწილეობა

მიიღო 10-მა ბრალდებულმა/მსჯავრდებულმა პირმა, 9 ბრალდებულმა/მსჯავრდებულმა პირმა დასძლია პროგრამის სხვადასხვა კლასისა და საფეხურის დონე.

- 2016-2017 სასწავლო წლის სკოლის გამოსაშვებ გამოცდებში მონაწილეობა მიიღო 6-მა ბრალდებულმა/მსჯავრდებულმა მოსწავლემ, გამოცდები დაძლია 3-მა;
- ერთიან ეროვნულ გამოცდებში მონაწილეობა მიიღო N11 არასრულწლოვანთა სპეციალურ და სხვა სასჯელადსრულების დაწესებულებებში მყოფმა 16-მა მსჯავრდებულმა/ბრალდებულმა მოსწავლემ, გამოცდა დაძლია და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ჩაირიცხა 13;

4.1.10 ეროვნული სასწავლო გეგმების დანერგვა და მონიტორინგი (პროგრამული კოდი 32 02 10)

- საბაზო საფეხურზე განისაზღვრა ეროვნული სასწავლო გეგმის ახალი კონცეფცია, გადამუშავდა ეროვნული სასწავლო გეგმის საბაზო საფეხურის ყველა საგნობრივი სტანდარტი და წლიური პროგრამა, მომზადდა მათი პროექტები;
- განხორციელდა ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვის მონიტორინგის მასალების დამუშავება და ანალიზი, ერთიანი ეროვნული საგამოცდო პროგრამებისა და სკოლის გამოსაშვები საგამოცდო პროგრამების ექსპერტული შეფასება, მათემატიკაში საერთაშორისო შეფასების ინსტრუმენტის, ასევე სკოლებიდან და არასამთავრობო ორგანიზაციებიდან შემოსული პროექტების შესაბამისობის დადგენა ეროვნულ სასწავლო გეგმასთან;
- საქართველოს სკოლებიდან შემოსული ტესტური დავალებების საფუძველზე მომზადდა ექსტერნატის ტიპის ტესტური დავალებები მათემატიკაში, ქართული ენასა და ლიტერატურაში, სამოქალაქო თავდაცვასა და უსაფრთხოებაში, ისტორიასა და ინგლისური ენაში;
- ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სასწავლო გეგმის დანერგვის მხარდაჭერის“ პროგრამის ფარგლებში მომზადდა გაკვეთილზე დაკვირვების (მონიტორინგის) ინსტრუმენტი, ადმინისტრაციისა და საპილოტე კლასების მოსწავლეების კითხვარები. განხორციელდა ინტერვიუება და გაკვეთილზე მონიტორინგი 19 საპილოტე და 8 საკონტროლო სკოლაში, დამუშავდა მონაცემები და მომზადდა რეკომენდაციები;
- „ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვის ხელშეწყობა - დაწყებითი საფეხურის მეთოდური საგნობრივი და ადმინისტრაციული გზამკვლევების მომზადების“ პროგრამის ფარგლებში გამოიყო საერთო ინტეგრირებული თემები I-IV კლასების ყველა საგნისთვის.

4.1.11 საჯარო სკოლის მოსწავლეების ტრანსპორტით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 11)

- 2016-2017 სასწავლო წლის მეორე სემესტრში სამინისტრომ უზრუნველყო 1 215 საჯარო სკოლის 68 201 მოსწავლის, ხოლო 2017-2018 სასწავლო წლის პირველ სემესტრში 1 234 საჯარო სკოლის 70 687 მოსწავლის უფასო ტრანსპორტირება სკოლაში, რომლებიც ცხოვრობენ ისეთ დასახლებულ პუნქტში, სადაც არ ფუნქციონირებს სკოლა და სკოლამდე მისასვლელი მანძილი შორია.

4.1.12 ზოგადი განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 12)

- საქართველოში თავშესაფრის მაძიებელთა და ლტოლვილის ან ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირთათვის ზოგადი განათლების მიღების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით პროგრამაში ჩართულ იქნა 25 მსმენელი, რომელიც გამოცდა-გასაუბრების შედეგების საფუძველზე წარმატებით დაძლია 2-მა მსმენელმა;
- ერთიანი ეროვნული გამოცდებისათვის მომზადების მიზნით, ოკუპირებული გალის მუნიციპალიტეტის საჯარო სკოლების აბიტურიენტებსა და მასწავლებლებს უსასყიდლოდ გადაეცათ 49 ცალი სახელმძღვანელო და 60 ცალი ცნობარი აბიტურიენტებისათვის. გალის რაიონის პედაგოგების

საგნობრივი წვრთნის მიზნით, ზუგდიდში მივლენილ იქნა სსიპ - შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის თანამშრომლები, ტრენინგი გაიარა 46-მა მასწავლებელმა;

- „საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების მოსწავლეთა გაკვეთილზე დასწრების აღრიცხვის ჟურნალებით უზრუნველყოფის ქვეპროგრამის“ ფარგლებში შესყიდულ იქნა 38 276 ცალი საკლასო ჟურნალი;
- მე-8 - მე-11 კლასის მოსწავლეების მონაწილეობით ჩატარდა საქართველოს ეროვნული ინტელექტ-ჩემპიონატის I, II და ფინალური შეჯიბრი. ინტელექტ-ჩემპიონატში მონაწილეობდა 12 449 მოსწავლე. გამოვლინდა და დაჯილდოვდა 11 წარმატებული მოსწავლე. I, II და III ადგილის მფლობელებს გადაეცათ ფულადი ჯილდოები;
- ჩატარდა კრეათონი, საბავშვო შემეცნებითი ანიმაციური სერიალისთვის საუკეთესო, კრეატიული იდეების გამოსავლენად, ორი მიმართულებით, სინოფსისი (შინაარსი, ამბავი) და გმირების, პერსონაჟების ვიზუალური მხარე - ესკიზები, გამოვლინდა 2 გამარჯვებული, რომელთაც გადაეცათ ფულადი პრიზები;
- „ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრების ხელშეწყობის ქვეპროგრამის“ ფარგლებში ჯანსაღი კვების პოპულარიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, თბილისის ათი საჯარო სკოლის მოსწავლეებისთვის შესყიდული იქნა ვაშლი.

4.1.13 სკოლების საგრანტო დაფინანსება (პროგრამული კოდი 32 02 13)

- სპორტის მიმართულებით დაფინანსდა 5 მცირეკონტინგენტიანი სკოლის პროექტები, რომლის ფარგლებში 40 მოსწავლე და 10 მასწავლებელი მარტის არდადეგებზე 6 დღით იმყოფებოდა დაბა ბაკურიანის სამთო-სათხილამურო სპორტულ სკოლაში.
- დაფინანსდა 1 000-მდე სკოლის 2 600 განაცხადი, მათ შორის: სპორტის მიმართულებით - 627, წიგნიერების მიმართულებით - 555, კულტურა/ხელოვნების მიმართულებით - 665 და ინტელექტუალურ-შემეცნებითი მიმართულებით - 750. თავისუფალ გაკვეთილებში ჩართული იქნა 46 000-ზე მეტი მოსწავლე. ამასთან, სკოლებისათვის გადასაცემად შესყიდული იქნა 3 სახის სამაგიდო თამაში თითოეული 2000-2000 ცალი.

4.1.15 ერთიან საგანმანათლებლო ქსელში ჩართული დაწესებულებების ინტერნეტ კავშირით უზრუნველყოფა (32 02 15)

- განხორციელდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ერთიანი საგანმანათლებლო ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ქსელის ტოპოლოგიის განახლება;
- გაუმჯობესდა კავშირის სიჩქარე, კერძოდ საჯარო სკოლებში, სადაც კავშირი ხორციელდება რადიო ტექნოლოგიით, კავშირის სიჩქარე გაიზარდა და გახდა 1, 2 Mb;
- კომპანია მაიკროსოფტთან გაფორმებული ხელშეკრულების ფარგლებში უსადენო ქსელი მოეწყო საქართველოს მასშტაბით 32 საჯარო სკოლაში;
- სკოლებში უსადენო Wi-Fi ინტერნეტ ქსელის მოწყობის პროექტის ფარგლებში საჯარო სკოლებში მიმდინარეობდა ტექნიკური მოთხოვნების მოკვლევის სამუშაოები;
- უსადენო (Wi-Fi) ქსელი მოეწყო 476 მცირეკონტინგენტიან საჯარო სკოლაში.

4.2 უმაღლესი განათლება (პროგრამული კოდი 32 04)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო;

- ✓სსიპ – შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი;
- ✓სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი;
- ✓სსიპ - განათლების საერთაშორისო ცენტრი;

4.2.1 გამოცდების ორგანიზება (პროგრამული კოდი 32 04 01)

- ერთიანი ეროვნული და საერთო სამაგისტრო გამოცდების ფარგლებში განხორციელდა სატესტო დავალებების აპრობაცია, საგამოცდო ტესტების მომზადება, გამსწორებელთა ტრეინინგი, საგამოცდო ცენტრების მოძიება, საგამოცდო პროცესში მონაწილე პირების შერჩევა. ერთიანი ეროვნული გამოცდაზე დარეგისტრირდა 38 273 აბიტურიენტი და სწავლის გაგრძელების უფლება მოიპოვა 28 176-მა, გამოცდების შედეგების მიხედვით სახელმწიფო დაფინანსება მოიპოვა 6 726-მა აბიტურიენტმა, ხოლო საერთო სამაგისტრო გამოცდებზე რეგისტრაცია გაიარა 13 437-მა სტუდენტმა და სწავლის გაგრძელების უფლება მოიპოვა 9 969-მა;
- პრაქტიკოს მასწავლებელთა საგნის გამოცდების ფარგლებში განხორციელდა გამოცდის დაგეგმვა, საცდელი ტესტირების ჩატარება, მასწავლებლების კანდიდატების ბაზების ფორმირება, საგამოცდო ტესტების მომზადება, გამსწორებელთა ტრეინინგი, საგამოცდო ცენტრების მოძიება, საგამოცდო პროცესში მონაწილე პირების შერჩევა. გამოცდაზე რეგისტრაცია გაიარა 27 264 მასწავლებელმა, გამოცდაზე გამოვიდა 20 203 მასწავლებელი.
- სკოლის გამოსაშვები გამოცდების ფარგლებში განხორციელდა სკოლის გამოსაშვები გამოცდის დაგეგმვა, მეთვალყურეებისა და სხვა პირების შერჩევა. გამოცდა ყველა საგანში ჩააბარა მე-12 კლასის 38 711-მა მოსწავლემ და მე-11 კლასის 31 319-მა მოსწავლემ;
- სტუდენტთა საგრანტო კორკურსის ფარგლებში განხორციელდა გამოცდის დაგეგმვა, საცდელი ტესტირების ჩატარება, საგამოცდო ტესტების მომზადება, გამსწორებელთა ტრეინინგი, საგამოცდო ცენტრების მოძიება და საგამოცდო პროცესში მონაწილე პირების შერჩევა. ჩატარდა გამოცდაზე რეგისტრაციის პროცესი. გამოცდაზე დარეგისტრირდა 3 738 სტუდენტი და გრანტი მოიპოვა/გაიუმჯობესა 300-მა სტუდენტმა;
- პროფესიულ ტესტირებასთან დაკავშირებით გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრები საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში. განხორციელდა შეხვედრები დაწესებულებების დირექტორებთან და/ან პასუხისმგებელ პირებთან. ჩატარდა გაზაფხულის პროფესიული ტესტირება, რომლის საფუძველზე სწავლის გაგრძელების უფლება მოიპოვა 3 836.0 აპლიკანტმა;
- მოსწავლეთა შეფასების საერთაშორისო პროგრამის The Program for International Student Assessment (PISA) ფარგლებში მომზადდა 2018 წელს საერთაშორისო კვლევისთვის შერჩეული სკოლების ბაზა. მომზადდა კვლევის შეფასების სქემებისა და კვლევის ადმინისტრირებისათვის საჭირო ინსტრუმენტები (ფორმები, სახელმძღვანელოები, სცენარი), დასრულებულია PISA 2018-თვის მოსწავლეთა შერჩევის პროგრამაში (KeyQuest) მონაცემთა შეტანა (პირველი ნაწილი) და მონაცემთა ბაზების შესაქმნელი პროგრამისთვის (DEM) კოდირების ფაილების შექმნა. „ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი საქართველოს“ ფარგლებში შეძენილ იქნა 40 პორტატული კომპიუტერი PISA 2018 საპილოტე კვლევის ადმინისტრირებისათვის. მომზადდა PISA-2015 ეროვნული ანგარიში და დასრულდა PISA-2018 საცდელი კვლევა, დასრულდა PISA 2018 საცდელი კვლევის დია დავალებების ელექტრონული გასწორება;
- მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლისა და სწავლების საერთაშორისო კვლევის Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS) ფარგლებში დასრულდა TIMSS-2015-ის საგნობრივი კლასიფიკატორის დახვეწა;
- წიგნიერების საერთაშორისო კვლევის Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS/ePIRLS) ფარგლებში ცენტრმა მოამზადა და კონსორციუმს მიაწოდა სასწავლო გეგმების საერთაშორისო

ენციკლოპედიისთვის საქართველოს ანგარიში, სადაც აღწერილია ქვეყანაში კითხვის სწავლა-სწავლების პოლიტიკა და პრაქტიკა;

- სწავლებისა და სწავლის საერთაშორისო გამოკითხვის Teaching and Learning International Survey (TALIS) ფარგლებში ჩატარდა საცდელი კვლევის საველე სამუშაოები 60 სკოლაში, შეირჩა და გადამზადდა 59 კოორდინატორი. კვლევა განხორციელდა ქართულ, აზერბაიჯანულ და რუსულენოვან სკოლებსა და სექტორებში, მომზადდა მონაცემთა ბაზა და გადაეგზავნა საერთაშორისო კონსორციუმს. გაიწმინდა და დამუშავდა საცდელი კვლევის მონაცემთა საერთაშორისო და საქართველოს ბაზა, მომზადდა საცდელი კვლევის ანგარიში;
- სახელმწიფო შეფასება მათემატიკაში დასრულდა კვლევის 2015 წლის ციკლი, მომზადდა ეროვნული ანგარიში, ციკლზე სამუშაოების განახლების მიზნით მომზადდა შეფასების ჩარჩო;
- სახელმწიფო შეფასება ქიმიაში, ფიზიკაში, ბიოლოგიაში (მე-9 კლასი) და ქართულში, როგორც მეორე ენა (მე-7 კლასი) ფარგლებში მომზადდა მოსწავლეთა მიღწევების ანგარიში, დასრულდა ანალიზის ჩარჩოზე მუშაობა;
- სკოლების შიდა შეფასებისა და განვითარების პროექტის ფარგლებში დასრულდა პროექტში მონაწილე დირექტორების შერჩევა, საერთაშორისო კონსულტანტმა პროექტის მონაწილე 15 დირექტორსა და ორგანიზაციების წარმომადგენლებს ჩაუტარეს 3 დღიანი ტრენინგი სკოლის შიდა და გარე შეფასების შესახებ, დირექტორებს ჩაუტარდათ ტრენინგი სკოლის შეფასების რაოდენობრივი და თვისებრივი მეთოდების ვალიდობისა და სანდოობის საკითხებზე.

4.2.2 სახელმწიფო სასწავლო, სამაგისტრო გრანტები და ახალგაზრდების წახალისება (პროგრამული კოდი 32 04 02)

- სახელმწიფო სასწავლო და სახელმწიფო სამაგისტრო გრანტების მფლობელი სტუდენტები უზრუნველყოფილი იყვნენ 2016-2017 სასწავლო წლის სწავლის დაფინანსებით.
- „სახელმწიფო სტიპენდიები სტუდენტებს“ პროგრამის ფარგლებში პრეზიდენტის სტიპენდიები (150 ლარი) გამოეყო საქართველოს ათი უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების 2 700-მდე სტუდენტს;
- „გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებში დაზარალებული სტუდენტების სწავლის დაფინანსება“ პროგრამის ფარგლებში 2016-2017 სასწავლო წლის მეორე სემესტრის სწავლება დაუფინანსდა გორის, კასპის, ქარელის, ხაშურის, წალენჯიხის, დუშეთის, ონისა და საჩხერის მუნიციპალიტეტებში მცხოვრებ 850 სტუდენტს;
- „მასწავლებლის მომზადების ერთწლიანი საგანმანათლებლო პროგრამის“ ფარგლებში 2016-2017 სასწავლო წლის მეორე სემესტრის სწავლება დაუფინანსდა 266 პირს.
- „ვისწავლოთ საქართველოში“ პროგრამის ფარგლებში სამინისტრომ პირველად მიიღო მონაწილეობა საერთაშორისო საგანმანათლებლო გამოფენებში, დამყარდა ახალი კონტაქტები საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, რომელიც დაეხმარება ჩვენს უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებებს გაზარდონ სწავლა-სწავლების ხარისხი. უცხოელი სტუდენტებისთვის გამარტივდა სავიზო პროცედურები. შეიქმნა ონლაინ პორტალი www.studyingeorgia.ge, სადაც მოხდება ონლაინ აპლიკაციების შევსება, აღნიშნულ პორტალზე განთავსდება ინფორმაცია, უცხოელი სტუდენტებისთვის საქართველოს საგანმანათლებლო სივრცეში არსებული შესაძლებლობების შესახებ;
- „უმაღლესი განათლების ხარისხის განვითარება და ინტერნაციონალიზაცია“ პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა კონფერენცია „უმაღლესი განათლების ხარისხის შეფასების განახლებული მიდგომები“, უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის განახლებული სტანდარტების პილოტირების მიზნით შეირჩა 3 საპილოტე უნივერსიტეტი (სსიპ - ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, შპს - საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი (სეუ) და სსიპ - ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი);
- „ცოდნის კარის“ პროგრამის ფარგლებში სწავლა დაუფინანსდა და სტიპენდია გაიცა საქართველოში მყოფ 50 უცხოელ სტუდენტზე, ხოლო მგზავრობის ხარჯები დაუფინანსდა ვანუატულ ერთ სტუდენტს.

4.2.3 უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 03)

- ვებ-გვერდზე geofl.ge განთავსდა გასულ წელს შესრულებული B2.1 დონის და A2+ დონის სახელმძღვანელო კომპლექტი „ადმარტი“ (შემსწავლელის წიგნი, სამუშაო რვეული, მასწავლებლის წიგნი, აუდიო და ვიდეომასალა), ამოქმედდა ქართული ენის განმარტებით-თარგმნით-აუდიო სასწავლო ლექსიკონი (A1-A2 დონეები). დასრულდა და ინტერნეტსივრცეში აიტვირთა 18 წუთიანი ვიდეო „ქართული ენის სწავლება და პოპულარიზაცია უცხოეთში“ (ქართულ, ინგლისურ და თურქულ ენებზე), შეიქმნა და დასაბეჭდად მომზადდა სასაჩუქრე მასალა უცხოეთში ქართული ენის პოპულარიზაციისთვის;
- ავტორიზებული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების სტუდენტები უზრუნველყოფილნი იყვნენ ქვეპროგრამაში ჩაბმული საწარმოების/ორგანიზაციების მიერ პირადი მოხმარების საქონელსა და მომსახურების გაწევაზე შეთავაზებული ფასდაკლების შესახებ ინფორმაციით.

4.2.4 სსიპ - განათლების საერთაშორისო ცენტრი (პროგრამული კოდი 32 04 04)

- დიდი ბრიტანეთის, იტალიის, ჩეხეთის, ავსტრიის, იაპონიის, ესტონეთის, ლიტვის, უნგრეთის, გერმანიის, პოლონეთის, აშშ-ს, შვეიცარიის, საფრანგეთისა და ესპანეთის უნივერსიტეტებში საერთაშორისო სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამის ფარგლებში სწავლა დაუფინანსდა 112 სტუდენტს.

4.3 საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებათა ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓სსიპ – საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების სააგენტო

4.3.1 საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და მოსწავლეების/სტუდენტების ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 07 01)

- „ჩემი პირველი კომპიუტერი“ პროგრამის ფარგლებში პირველკლასელებისათვის და მათი დამრიგებლებისათვის შეძენილ იქნა 53 700 პორტაბელური კომპიუტერი, რომელიც გადაეცა საქართველოს მასშტაბით ყველა საჯარო სკოლას;
- I-III კლასის მოსწავლეებს დაურიგდათ 549 ერთეული კომპიუტერი;
- მასწავლებლებსა და წარჩინებულ მოსწავლეებს გადაეცა 380 ერთეული კომპიუტერი. ასევე, შესყიდულია 2 608 ერთეული პორტაბელური კომპიუტერი.

4.3.2.1 ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 02 01)

- დასრულდა 5 საჯარო სკოლის (სსიპ - კასპის მუნიციპალიტეტის სოფელ თვალადის საჯარო სკოლის, სსიპ - ქრისტინე ხარშილადის სახელობის საჩხერის მუნიციპალიტეტის სოფელ კორბოულის №1 საჯარო სკოლა, სსიპ - ქალაქ თბილისის №61 საჯარო სკოლა, სსიპ - ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ შუა

ამაღლებს საჯარო სკოლა, სსიპ - მურთაზ ირემადის სახელობის ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზოტის საჯარო სკოლა) მშენებლობა;

- დასრულდა 10 საჯარო სკოლის (სსიპ - ვანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზეინდარის საჯარო სკოლა, სსიპ - აბაშის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზანათის საჯარო სკოლა, სსიპ - წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელს ფარცხანაყანების N3 საჯარო სკოლა, სსიპ - წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელს ფარცხანაყანების N1 საჯარო სკოლა, სსიპ - ხობის მუნიციპალიტეტის სოფელ ახალსოფლის საჯარო სკოლა, სსიპ - ქალაქ ქუთაისის N15 საჯარო სკოლა და სსიპ - ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის სოფელ გიორგეთის საჯარო სკოლა, სსიპ - ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ მშვიდობაურისა და სოფელ ლაითურის საჯარო სკოლების, წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის სოფელს ჭალისთემის საჯარო სკოლა) გადაუდებელი სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- დასრულებულია 29 საჯარო სკოლის სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- განხორციელდა დიდი დილმის ახალი სკოლის საპროექტო და სსიპ - ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტის ხაბუმეს თემის N3 საჯარო სკოლის საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციების მომზადება;
- დასრულდა 25 ახალი საჯარო სკოლისა და 35 მცირეკონტიგენტანი საჯარო სკოლის მშენებლობის პროექტირება, ასევე 564 საგანმანათლებლო დაწესებულების სხვადასხვა ტიპის სარეაბილიტაციო სამუშაოების პროექტირება;
- დაფინანსდა საქართველოს მასშტაბით არსებული 260 საჯარო სკოლა სხვადასხვა სახის სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელების მიზნით;
- შეძენილ იქნა სამედიცინო აღჭურვილობა 70 საჯარო სკოლისთვის გადასაცემად (გადაცემულია 69 ერთეული). ასევე, 65 საჯარო სკოლისთვის შეძენილი და დარიგებულია სასკოლო ავეჯი;
- შეძენილ იქნა 546 ერთეული სტანდარტული კომპიუტერი „ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი - საქართველოსა“ და სსიპ - საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის სააგენტოს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე, კომპაქტით გათვალისწინებული სკოლების და ახალაშენებული სკოლების კომპიუტერებით უზრუნველსაყოფად (526 ერთეული სტანდარტული კომპიუტერი გადაეცა 52 საჯარო სკოლას);
- MCC-ის პროგრამის ფარგლებში დასრულებულია 27 საჯარო სკოლის შემოღობვის, ეზოს კეთილმოწყობის, წყალმომარაგებისა და საკანალიზაციოს სისტემის მოწყობის სამუშაოები.

4.3.2.2 პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 02 02)

- დასრულდა სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯის „ახალი ტალღა“ მეორე კორპუსის ნაწილობრივი რეაბილიტაცია, სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯის „ფაზისი“ სოფელ ნოჯიხევეში მდებარე სასწავლო კორპუსის სრული რეაბილიტაცია და ეზოს შემოღობვის სამუშაოები, სსიპ - ილია წინამძღვრიშვილის სახელობის საზოგადოებრივი კოლეჯის დაბა თიანეთში არსებული შენობის სარეაბილიტაციო სამუშაოები და სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯი „სპექტრის“ რეაბილიტაცია;
- დასრულებულია 9 პროფესიული კოლეჯის პროექტირება (სსიპ - ილია წინამძღვრიშვილის სახელობის საზოგადოებრივი კოლეჯი, სსიპ - პროფესიული კოლეჯი „ბლექსი“, სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯი „ახალი ტალღა“, სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯი „მერმისი“, სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯი „იბერია“, სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯი „აისი“, სსიპ - შოთა მესხიას ზუგდიდის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის სენაკის პროფესიული განყოფილება და საერთო საცხოვრებელი, სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯი "ოპიზარი", სსიპ - პროფესიული კოლეჯი „მოდუსი“);
- განხორციელდა სსიპ - საზოგადოებრივი კოლეჯის „თბილისის ხელოვნების კოლეჯი“ და კასპის მუნიციპალიტეტში პროფესიული სასწავლებლის მშენებლობის პროექტირება;
- დაფინანსება გადაეცა 15 პროფესიულ კოლეჯს, სხვადასხვა სახის სარეაბილიტაციო სამუშაოებისათვის;

- შეძენილი და გადაცემულია სამედიცინო მოწყობილობები 20 პროფესიული კოლეჯისათვის, სსიპ - საზოგადოებრივ კოლეჯს „აისს“ გადაეცა ერთი ერთეული პორტაბელური და 44 ცალი სტანდარტული კომპიუტერი და სსიპ - ილია წინამძღვრიშვილის სახელობის საზოგადოებრივ კოლეჯს გადაეცა 24 ერთეული სტანდარტული პერსონალური კომპიუტერი.

4.3.2.3 უმაღლესი და სამეცნიერო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 02 03)

- განხორციელდა 5 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების (სსიპ - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, სსიპ - საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, სსიპ - ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, სსიპ - თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი და სსიპ სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) დაფინანსება სხვადასხვა სახის სარეაბილიტაციო სამუშაოებისა და აღჭურვისთვის.

4.3.2.4 სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისა და ტერიტორიული ორგანოების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 02 04)

- დასრულდა საპროექტო სამუშაოები 9 საგანმანათლებლო რესურსცენტრის (ქალაქ თბილისის გლდანი-ნამალადევის, ახმეტის, თელავის, ლენტეხის, ონის, მესტიის, რუსთავის, ამბროლაურის და ზუგდიდის საგანმანათლებლო რესურსცენტრები) რეაბილიტაციის მიზნით;
- დასრულდა 3 საგანმანათლებლო რესურსცენტრის (ზესტაფონის, ლენტეხის და ონის საგანმანათლებლო რესურსცენტრი) რეაბილიტაცია;
- დასრულდა სსიპ-საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების სააგენტოს შენობის ნაწილობრივი რეაბილიტაციის საპროექტო სამუშაოები;
- შეძენილი ინჟა და სსიპ - მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულ ცენტრისათვის გადაეცა 172 ერთეული პლანშეტური კომპიუტერი;
- დაფინანსდა სსიპ - ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრი, სარეაბილიტაციო სამუშაოების შესრულების მიზნით

4.3.2.5 საჯარო სკოლების ოპერირებისა და მოვლა-პატრონობის სისტემის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 02 05)

- გათბობის სისტემების რეაბილიტაციის მიზნით დაფინანსება გამოეყო 35 საჯარო სკოლას.

4.4 ათასწლეულის გამოწვევა საქართველოს (პროგრამული კოდი 32 08)

პროექტის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი საქართველო (MCA - GEORGIA)

- დასრულდა 27 საჯარო სკოლის რეაბილიტაცია;
- დასრულდა 2017-2018 სარეაბილიტაციო სეზონის ფარგლებში კახეთის და ქვემო ქართლის რეგიონებიდან 28 საჯარო სკოლის სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოების შესყიდვა და მიმდინარეობდა კონტრაქტორების მიერ სამშენებლო სამუშაოების შესრულება;
- დასრულდა ფონდის მიერ 30 საჯარო სკოლის აღჭურვა 140-ზე მეტი დასახელების ნივთით, მასალებითა და ცდებისთვის საჭირო რეაგენტებით. ბიოლოგიის, ფიზიკის და ქიმიის მასწავლებლებისათვის

შემუშავდა ლაბორატორიული სამუშაოების ჩატარების მეთოდური მითითებების გზამკვლევი. რეაბილიტირებული სკოლების 103 საბუნებისმეტყველო საგნის მასწავლებელი გადამზადდა ლაბორატორიული სამუშაოების უსაფრთხოდ ჩატარებაში. დასრულდა ყველა სკოლის აღჭურვა საბუნებისმეტყველო ლაბორატორიით და ასევე, შესყიდული და შეტანილი იქნა საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლებისათვის საჭირო რეაგენტები;

- ჩატარდა ლიდერობის აკადემია 2-ის (მოდული 1-2) ტრენინგები საჯარო სკოლის დირექტორებისათვის და ფასილიტატორებისათვის. გადამზადდა 1 721 დირექტორი და 1 660 ფასილიტატორი, ხოლო (მოდული 3-5) გადამზადდა 1 089 დირექტორი, 980 ფასილიტატორი და 33 საგანმანათლებლო რესურსცენტრის თანამშრომელი;
- საქართველოს მასშტაბით გაიმართა 148 შეხვედრა დირექტორებისათვის. მოეწყო ღონისძიება, სადაც სერთიფიკატები გადაეცათ საჯარო სკოლის 1 700 დირექტორს, ვინც წარმატებით დაასრულა „ლიდერობის აკადემია ერთი“;
- დასრულდა ზოგად პროფესიული და საგნობრივი ტრენინგების პირველი ნაკადი პედაგოგებისათვის. ზოგად პროფესიული კურსი 7 200-მა პედაგოგმა, ხოლო საგნობრივი ტრენინგი 6 600-ზე მეტმა პედაგოგმა გაიარა. ჩატარდა 3 278 სასწავლო შეხვედრა მასწავლებლებისთვის;
- „მცირე გრანტების კონკურსი პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების პრაქტიკის გაუმჯობესებისათვის“ პროექტის ფარგლებში დასრულდა მცირე საგრანტო კონკურსი, სადაც წარმოდგენილი იქნა 64 განაცხადი. შეფასების დამოუკიდებელი კომისიისა და საერთაშორისო ექსპერტების მიერ შეირჩა 10 განაცხადი და გაფორმდა საგრანტო ხელშეკრულებები;
- დაიწყო ოთხსართულიანი საგანმანათლებლო ნაგებობის მშენებლობა თბილისში ჩოლოყაშვილის გამზირზე, რომელიც SDSU - საქართველოსა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის თანამშრომლობის ფარგლებში ხორციელდება. შენობაში, რომელიც უახლესი ტექნოლოგიებით იქნება აღჭურვილი, განთავსდება SDSU - საქართველოს დამატებითი საკლასო ოთახები, სამუშაო სივრცეები და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი ელექტრული ინჟინერიისა და სამშენებლო ინჟინერიის ლაბორატორიები;
- სან-დიეგოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეგიდით ჩატარდა დასაქმებისა და სტაჟირების მეორე ფორუმი, სადაც საქართველოში მომუშავე 55-ზე მეტმა წამყვანმა კომპანიამ მიიღო მონაწილეობა. ფორუმის შედეგად განხორციელდა დაინტერესებულ სტუდენტთა ვიზიტი საწარმოებში (ნატახტარი და საქართველოს ელექტროსისტემები). სტუდენტების დაახლოებით 45%-მა გაიარა სტაჟირება, ხოლო ზოგიერთ შემთხვევაში დასაქმდნენ ნახევარ განაკვეთზე;
- აშშ-ის საელჩოს სპეციალური სტიპენდიის მოსაპოვებლად ჩატარდა კონკურსი, რომელიც ითვალისწინებდა სან-დიეგოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ საქართველოში შემოთავაზებულ ამერიკულ საბაკალავრო პროგრამებზე სწავლის სრულ დაფინანსებას. კონკურსის ფარგლებში აშშ-ის საელჩოს სპეციალური სტიპენდია მოიპოვა ექვსმა მომავალმა სტუდენტმა;
- 2016-2017 ათასწლეულის ინოვაციების კონკურსში საქართველოს 67 სკოლის 85-მა გუნდმა მიიღო მონაწილეობა, პროექტში ჩაერთო 271 მოსწავლე. შეარჩია 13 ფინალისტი გუნდი. კონკურსის ფინალში პირველ ადგილზე გასულმა გუნდმა მონაწილეობა მიიღო NASA-ს კოსმოსური ცენტრის უნივერსიტეტის სასწავლო პროგრამაში.

4.5 მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო
- ✓ სსიპ – შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი;
- ✓ სსიპ – ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრი;

- ✓სსიპ – კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი;
- ✓სსიპ – გიორგი ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგიის, მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტი;
- ✓სსიპ - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია

4.5.1 სამეცნიერო გრანტების გაცემისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 01)

- „ფუნდამენტური კვლევებისთვის სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტების“ ფარგლებში დაფინანსდა 2014 წლის კონკურსში გამარჯვებული 86 პროექტი და 2016 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 85 პროექტი;
- „გამოყენებითი კვლევებისთვის სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტების კონკურსის“ ფარგლებში დაფინანსდა 2016 წლის კონკურსში გამარჯვებული 26 პროექტი;
- „ერთობლივი კვლევები უცხოეთში მოღვაწე თანამემამულეთა მონაწილეობით“ ფარგლებში დაფინანსდა 2014 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 10 პროექტი;
- მობილობისა და საერთაშორისო სამეცნიერო ღონისძიებების საგრანტო კონკურსის ფარგლებში გამოვლინდა საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული პროექტები: ინდივიდუალური (მობილობის) გრანტებში გამარჯვებული 35 პროექტი და ინსტიტუციურ (საერთაშორისო სამეცნიერო ღონისძიებები) გრანტებში გამარჯვებული 14 პროექტი. ამათგან დაფინანსდა მობილობის გრანტების 18 პროექტი და საერთაშორისო სამეცნიერო ღონისძიებების გრანტების 8 პროექტი;
- „მოკლევადიანი ინდივიდუალური სამოგზაურო სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტების“ ფარგლებში გამოვლინდა და დაფინანსდა 2016 წლის კონკურსში გამარჯვებული 22 მეცნიერი;
- „სეზონური სკოლების საგრანტო კონკურსის ფარგლებში“ დაფინანსდა 2016 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 4 პროექტი;
- „საკონფერენციო გრანტების“ ფარგლებში დაფინანსდა 2016 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 5 პროექტი;
- შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდისა და გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურის ერთობლივი „Rustaveli-DAAD“-ის სასტიპენდიო პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა 2017 წლის კონკურსში გამარჯვებული 18 ახალგაზრდა მეცნიერი;
- „ახალგაზრდა მეცნიერთა კვლევების გრანტი“ პროექტის ფარგლებში დაფინანსდა 2015 წლის კონკურსში გამარჯვებული 34 პროექტი და 2016 წლის კონკურსში გამარჯვებული 24 პროექტი;
- ახალგაზრდა მეცნიერთა ხელშეწყობის მიზნით, ღონისძიების „სამეცნიერო-კვლევითი სტაჟირება უცხოეთში“ ფარგლებში დაფინანსდა 2016 წლის კონკურსში გამარჯვებული 13 პროექტი, 2015 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 1 პროექტი;
- დოქტორანტურის სამეცნიერო პროექტების საგრანტო კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა 2016 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 57 პროექტი, 2014 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 23 ახალგაზრდა მეცნიერი;
- სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარების საგრანტო კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა 2016 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 4 პროექტი;
- მაგისტრანტთა სასწავლო-კვლევითი პროექტების გრანტით დაფინანსების კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა 2015 წლის კონკურსში გამარჯვებული 6 პროექტი და 2016 წლის კონკურსში გამარჯვებული 26 პროექტი;
- „საზღვარგარეთ არსებული ქართული მატერიალური და სულიერი მემკვიდრეობის სამეცნიერო კვლევისათვის“ საგრანტო კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა 2015 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 4 პროექტი და 2017 წლის კონკურსში გამარჯვებული 4 პროექტი;
- „საერთაშორისო კვლევითი ჯგუფი - დედამიწის შემსწავლელი მეცნიერებები სამხრეთ კავკასიაში“ - კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა 2014 წლის გამარჯვებული 1 პროექტი;

- სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდისა და ოქსფორდის უნივერსიტეტის „საქართველოს შემსწავლელი მეცნიერებების“ ერთობლივი კვლევითი პროგრამის საგრანტო კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა 2 პროექტი;
- ერთობლივი კონკურსი ევროპული და რეგიონალური თანამშრომლობის ფარგლებში დაფინანსდა საფრანგეთის სამეცნიერო კვლევების ეროვნული ცენტრისა (CNRS) და სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის 2016 წლის ერთობლივი სამეცნიერო საგრანტო კონკურსის „საერთაშორისო სამეცნიერო თანამშრომლობის პროექტის“ (The International Scientific Cooperation Project - PICS) გამარჯვებული 1 პროექტი, 2015 წლის კონკურსში გამარჯვებული 1 პროექტი და ასევე, სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის და იტალიის კვლევების ეროვნული საბჭოს (CNR) 2015 წლის ერთობლივ საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 6 პროექტი და 2016 წლის თურქეთის სამეცნიერო და ტექნოლოგიური კვლევის საბჭოსა (TUBITAK) და სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ერთობლივ სამეცნიერო საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 1 პროექტი;
- სსიპ - შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდისა და მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების ცენტრი უკრაინაში (STCU) ერთობლივი კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა 2016 წლის კონკურსში გამარჯვებული 10 პროექტი და 2015 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 10 პროექტი;
- დაფინანსდა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდისა და გერმანიის იულიხის (JÜLICH) კვლევითი ცენტრის ორგანიზებით ჩატარებული ერთობლივი 2014 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 2 ახალგაზრდა მეცნიერი, 2015 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 1 ახალგაზრდა მეცნიერი და 2016 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 1 ახალგაზრდა მეცნიერი. ასევე, 20 ახალგაზრდა მეცნიერს დაუფინანსდა „საქართველო-გერმანიის სამეცნიერო ხიდის“ კონცეფციის ფარგლებში იულიხის სამეცნიერო ცენტრში ლექციების (Quali-Start-Up) კურსზე დასწრების ხარჯები;
- საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, იულიხის კვლევითი ცენტრს, სსიპ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდს შორის გაფორმებული ერთობლივი ხელშეკრულების საფუძველზე დაიწყო თსუ-ში პირველი SMART|EDM ლაბორატორიის დაფინანსება;
- „მეცნიერება იწყება სკოლიდან - კვლევები მოსწავლეთა მონაწილეობით“ საგრანტო კონკურსის ფარგლებში დაფინანსდა 2017 წლის საგრანტო კონკურსში გამარჯვებული 5 პროექტი;
- დაფინანსდა ელექტრონული სამეცნიერო ბაზების მომწოდებელ კომპანია „ELSEVIER BV“-თან გაფორმებული ინფრასტრუქტურული განვითარებისა და განთავსების ხელშეკრულების ფარგლებში 2 ქართული ჟურნალის მომზადება და გამოცემა ELSEVIER BV-ის პლატფორმაზე. გამოიცა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ანდრია რაზმაძის სახელობის მათემატიკის ინსტიტუტის ჟურნალი „Transections of A. Razmadze Mathematical Institute“ (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University Andrea Razmadze Mathematical Institute E-journal) და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ჟურნალი „Annals of Agrarian Science“ (Georgian Agrarian University E-journal).
- სამეცნიერო ფონდის ჯილდო წლის საუკეთესო მეცნიერისა და მეცნიერთა ჯგუფისთვის ღონისძიების ფარგლებში გამოვლინდა და ფულადი ჯილდო გადაეცა ხუთ ნომინაციაში გამარჯვებულ 5 მეცნიერსა და ერთ საუკეთესო სამეცნიერო კვლევით ჯგუფს.

4.5.2 სამეცნიერო დაწესებულებების პროგრამები (პროგრამული კოდი 32 05 02)

- სსიპ – გიორგი ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგიის, მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტის სსიპ – ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრის მიერ გამოქვეყნდა 11 სტატია უცხოურ და 16 სტატია ადგილობრივ სამეცნიერო ჟურნალებში. გამოქვეყნდა 34 სამეცნიერო თეზისი საერთაშორისო ფორუმებში და 7 თეზისი საქართველოში ჩატარებულ სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობისათვის;

- ჩატარდა სამეცნიერო სხდომა და საერთაშორისო ქართულ-უკრაინული სემინარი „მემბრანული იონური არხები: სამომავლო პერსპექტივები“;
- ცენტრსა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩატარდა სეზონური სკოლა „უჯრედული სეკრეცია ნორმასა და პათოლოგიაში: ნევროლოგიური დაავადებებიდან დიაბეტამდე“, რომელშიც მონაწილეობას იღებდა 20 ახალგაზრდა მეცნიერი;
- მეცნიერების და ინოვაციების საერთაშორისო ფესტივალის ფარგლებში ცენტრის მიერ ჩატარდა „ინოვაციების გამოფენა“, სადაც წარმოდგენილი იქნა ცენტრის უახლესი სამეცნიერო მიღწევები, ახალი სამეცნიერო წიგნები, სახელმძღვანელოები, შრომათა კრებულები;
- სიპ – გიორგი ელიავას სახელობის ბაქტერიოფაგიის, მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტის მიერ განხორციელდა სამკურნალო-პროფილაქტიკური პრეპარატის შემადგენლობაში შემავალი ფაგების მოლეკულურ-ბიოლოგიური, იმუნოლოგიური და ბიოლოგიური კვლევები, ახალი ბაქტერიოფაგების გამოყოფა და არსებული კოლექციის გამდიდრება, ბაქტერიოფაგების გამოყენება სხვადასხვა სამედიცინო და ვეტერინარული მიზნებით. შემოწმდა ინსტიტუტის კოლექციაში არსებული ფაგების ლითიური აქტივობა ახლადგამოყოფილ ბაქტერიულ შტამებზე, რომლებიც გამოყოფილია ინფექციური დაავადებების მქონე პაციენტებიდან და ინფიცირებული ფრინველებიდან;
- პასტერის ინსტიტუტში, ფაგების აღმოჩენის 100 წლისადმი მიძღვნილ ბაქტერიოფაგების საერთაშორისო კონფერენციაზე წარსადგენად, ელიავას ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომლების მიერ მომზადდა 9 თეზისი, ამდენივე პოსტერი და ერთი ზეპირი მოხსენება;
- სსიპ - კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში მიმდინარეობდა დაცული ხელნაწერების, საარქივო მასალების, ისტორიული დოკუმენტებისა და საბიბლიოთეკო წიგნების დიגיტალური ვერსიების დამზადება, მათი დაცვისა და შენახვის მიზნით საკონსერვაციო და სარესტავრაციო სამუშაოები, ფონდების სისტემატიზაცია-კატალოგიზაცია, ახალი ფონდებით შევსება, სხვადასხვა ტიპის ელექტრონული კატალოგების მომზადება;
- გაიმართა ივანე ჯავახიშვილის ალბომის „მასალები ძველი ქართული სამართლისა და ეკონომიკის ტერმინოლოგიისთვის“ და ალბომის „ძველი აღთქმის მინიატიურები ქართულ ხელნაწერებში“, წიგნის ქართული თარგმანის „დროსის წამების“, ბეჭდური და ელექტრონული ენციკლოპედიური ლექსიკონის „ცენტრალური და ადგილობრივი სამოხელეო წყობა შუა საუკუნეების საქართველოში“, პროექტის „სანკტ-პეტერბურგის კოლექციის ქართულ-ბერძნული ხელნაწერი: ტრადიცია და ინოვაცია“, „მრავალთავის“ 25-ე ტომის, „ქართულ ხელნაწერთა ანდერძების მონაცემთა ბაზა“, ტაო-კლარჯეთის მონაცემთა ბაზისა და კატალოგის, ასევე ორი სამეცნიერო-პოპულარული გამოცემის „ხელნაწერი“ და „კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი“ პრეზენტაციები.
- გაიმართა ი.გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ განხორციელებული პროექტის „XIX-XX საუკუნეების ქართველ მწერალთა ეპისტოლური მემკვიდრეობის აკადემიური გამოცემა (VI-VII ტომები)“ პრეზენტაცია, სადაც წარმოდგენილი იყო ეპისტოლური მემკვიდრეობის VII ტომი;
- ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრისა და ჩეხეთის საელჩოს ორგანიზებით მოეწყო გამოფენა „ხელნაწერები ჩეხეთის ბიბლიოთეკებში“, ხოლო ცენტრისა და საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ორგანიზებით - გამოფენა „საქართველოს ევროპული ისტორიის ფურცლები“, ასევე მოეწყო ფოტოგამოფენები და დოკუმენტური ფილმის ჩვენება;
- საქართველოს ოკუპაციის დღესთან დაკავშირებით ხელნაწერთა ეროვნულმა ცენტრმა საზოგადოებას შესთავაზა საგამოფენო-საგანმანათლებლო პროგრამა „სიმართლე თებერვალზე“ (25 თებერვალი ემიგრანტული არქივების ფურცლებზე);
- ცენტრის მხარდაჭერით N5 და N16 პენიტენციურ დაწესებულებებში ჩატარდა ლექციები თემებზე: „ილია, აკაკი, ვაჟა, იაკობი - სხვა ბიოგრაფია“ და „ტაო-კლარჯეთის ხელნაწერები“;
- ეროვნული სამოსის დღესთან დაკავშირებით მოეწყო ღონისძიება, სადაც გამოიფინა ცენტრის არქივში დაცული XIX საუკუნის ფოტოების ასლები და ხელნაწერებიდან ამოკრებილი მინიატიურების ასლები, სადაც ასახულია სამეფო შესამოსელი, სამხედრო შესამოსელი და სხვა;

- საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის საგამოფენო დარბაზში ჩატარდა ნიკოლოზ ბარათაშვილის დაბადებიდან 200 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა;

4.5.3 სოფლის მეურნეობის დარგში მეცნიერთა ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 03)

- ჩატარდა სამეცნიერო განყოფილებების სხდომები, სადაც წარმოდგენილი იყო 2016 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ 13 ანგარიში და სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა მიმართულებებში ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ 21 მოხსენება, ჩატარდა სამეცნიერო საბჭოს 3 სხდომა, სადაც განხილული იქნა 9 სამეცნიერო მოხსენება;
- აკადემიამ მოამზადა და გამოსცა პუბლიკაციები: „სსიპ - სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის 2016 წლის ანგარიში“, აკადემიის სამეცნიერო შრომათა კრებული „მოამბე“, მონოგრაფიები: „ქართული არაყი ჭაჭა“, „სასმელების ტექნოლოგია და ექსპერტიზა“, „კლიმატის ცვლილება და სურსათის უშიშროება“, ნაშრომები: „რაციონალური სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისთვის საჭირო ტექნიკის განსაზღვრის მეთოდიკა (გაანგარიშების თეორია, ალგორითმი და ბლოკ-სქემა)“, „საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგნოზი“, რეკომენდაციები: „სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის საიმედოობის გაზრდა დეტალების მდნობის ქვეშ ავტომატური დადუღებით და მისი ეკონომიკური ეფექტიანობა“, „მეხილეობა, თანამედროვე მდგომარეობა, პერსპექტივები (სტრატეგია)“, „აგრარული სექტორის საინჟინრო-ტექნიკური მომსახურების სრულყოფა (სტრატეგია)“, „ხილი მხოლოდ ნაყოფი არ არის“, „თხილის კულტურის მოვლა-მოყვანის აგროტექნოლოგია“, „სუბტროპიკული ხურმა“, „რა უნდა იცოდეს დეგუსტატორმა (ბოსტნეული, კარტოფილი, პარკოსანი, ბაჩყული კულტურები)“.

4.5.4 სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 04)

- „სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში დაფინანსდა სსიპ – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, სსიპ – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, სსიპ – თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი და სსიპ – ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი;

4.5.5 მეცნიერების პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 32 05 05)

- „მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო ფესტივალი 2017“ - მოიცვა 7 ქალაქი და ჩატარდა 258 ღონისძიება: კონფერენციები, უახლესი სამეცნიერო გამოცემებისა და პროექტების პრეზენტაციები და გამოფენები, სამეცნიერო-პოპულარული ლექცია-სემინარები, ტრენინგები, ვორკშოპები, ღია კარის დღეები, სამეცნიერო კაფეები, 46 გასვლითი ღონისძიება, 7 სამეცნიერო პიკნიკი და სხვა. ფესტივალში მონაწილეობდა 23 უნივერსიტეტი, 13 სასწავლო უნივერსიტეტი, 6 სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, 14 სხვადასხვა ტიპის ორგანიზაცია. უზრუნველყოფილი იქნა რეგიონებზე და გასვლით ღონისძიებებზე ტრანსპორტირება მოსწავლეებისა და სტუდენტებისათვის ღონისძიებებზე დასწრების ხელშეწყობის მიზნით ჯამში 87 სოფლიდან და ქალაქიდან, რომელთა შორის იყო საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა დასახლებები. ფესტივალის ფარგლებში ჩატარდა სამეცნიერო ჟურნალისტიკის სტუდენტური კონკურსი და სამეცნიერო თემაზე შექმნილი ფოტო ნამუშევრების კონკურსი.

4.6 წვრთნა და სამხედრო განათლება (პროგრამული კოდი 29 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - გენერალ გიორგი კვინიტაძის სახელობის კადეტთა სამხედრო ლიცეუმი;

- ✓სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის ეროვნული თავდაცვის აკადემია;
- ✓სსიპ - თავდაცვის ინსტიტუციური აღმშენებლობის სკოლა;
- ✓ა(ა)იპ - სპორტული კლუბი არმია.
- ✓საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო;

- კადეტთა სამხედრო ლიცეუმში ჩატარდა გამოსაშვები ჯგუფების საატესტატო გამოცდები, ლიცეუმი დაამთავრა 76-მა კადეტმა. აქედან უმაღლეს სასწავლებელში ჩაირიცხა 70 კადეტი, მათ შორის 35 - თავდაცვის ეროვნულ აკადემიაში. განხორციელდა ახალი ნაკადის მიღება. მიღებულ იქნა 126 კადეტი, მათ შორის 25 გოგო.
- ჩატარდა კადეტთა სამხედრო ლიცეუმის შენობა-ნაგებობებისა და მათი მიმდებარე ტერიტორიების მიმდინარე რემონტი; ეროვნული თავდაცვის აკადემიის მიერ განხორციელდა წლის სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული სხვადასხვა სახის სავლე და გასვლითი სწავლებები;
- აკადემიური პროგრამების ინტერნაციონალიზაციის მიზნით, გაფორმდა ურთიერთგაგების მემორანდუმი დიდი ბრიტანეთის თავდაცვისა და უსაფრთხოების კვლევების გაერთიანებული სამსახურების ინსტიტუტთან (RUSI);
- ჩატარდა რიგით მესამე საერთაშორისო კვირეული ეროვნული თავდაცვის აკადემიაში, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 12 სხვადასხვა ქვეყნის 14-მა სამხედრო სასწავლებელმა;
- კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, ეროვნული თავდაცვის აკადემიის თანამშრომლებმა გაიარეს გადამზადების კურსები როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე ქვეყნის გარეთ;
- ჩატარდა 2017-18 სასწავლო წლის მისაღები გამოცდები ეროვნული თავდაცვის აკადემიის სამეთაურო-საშტაბო კოლეჯში. ჩაირიცხა 45 მსმენელი, მათ შორის 13 მსმენელი სამაგისტრო პროგრამაზე;
- ჩატარდა 2017-18 სასწავლო წლის მისაღები გამოცდები ეროვნული თავდაცვის აკადემიის საბაკალავრო პროგრამებზე. ჩაირიცხა 71 იუნკერი;
- დასრულდა ეროვნული თავდაცვის აკადემიის ოფიცერთა მომზადების საკანდიდატო კურსი. კურსი წარმატებით დაასრულა 6-მა სამხედრო მოსამსახურემ. რომლებიც გადანაწილდნენ საქართველოს შეიარაღებული ძალების სამხედრო სააღრიცხვო სპეციალობების მიხედვით სპეციალიზაციის კურსებზე;
- ა(ა)იპ - სპორტული კლუბი არმიას რაგბის და კალათბურთის გუნდებმა მონაწილეობა მიიღეს ეროვნულ ჩემპიონატში;
- თავდაცვის ინსტიტუციური აღმშენებლობის სკოლის ორგანიზებით ჩატარდა 32 ღონისძიება (სასწავლო კურსები, ტრენინგები, სემინარები და კონფერენციები);
- საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა შემდეგი სწავლებები და კურსები:
  - საერთო საჯარისო ცენტრში ჩატარდა 94 კურსი, მათ შორის:
    - ✓ ინსტრუქტორთა მომზადების - 5 კურსი;
    - ✓ მანევრის სკოლაში - 10 კურსი;
    - ✓ ავიაციისა და თავდაცვის სკოლაში - 10 კურსი;
    - ✓ საბრძოლო უზრუნველყოფის სკოლაში - 20 კურსი;
    - ✓ საბრძოლო მხარდაჭერის სკოლა - 40;
    - ✓ კაპიტნის საკარიერო სკოლაში - 9 კურსი.
  - საჩხერის სამთო მომზადების სკოლაში ჩატარდა შუალედური სამთო მომზადების ტაქტიკური და ტექნიკური 17 კურსი, მათ შორის:
    - ✓ PFP ფარგლებში - 6კურსი;
    - ✓ სპეციალური ოპერაციების ძალებისთვის - 1 კურსი;
    - ✓ განსაკუთრებულ დავალებათა დეპარტამენტისთვის (გდდ) - 5 კურსი;
    - ✓ უწყებრივი საქართველოს შეიარაღებული ძალებისათვის - 5 კურსი;
  - ნატო საქართველოს წვრთნებისა და შეფასების ერთობლივი ცენტრში (JTEC) ჩატარდა 6 კურსი, მათ შორის:
    - ✓ სამშვიდობო ოპერაციების წვრთნებისა და შეფასების ცენტრი - 3 კურსი;

- ✓ ბატალიონის გადასროლისწინა მომზადება - 2 კურსი;
- ✓ რეინჯერთა ასეული - 1 კურსი.
- სერჟანტთა მომზადების ცენტრში ჩატარდა 3 კურსი, ხოლო საწყისი საბრძოლო მომზადების (BCT) ცენტრში - 2 კურსი.
- პროფესიული განვითარების სასწავლო კურსებში მონაწილეობის მიზნით, ქვეყნის გარეთ განხორციელდა 86 თანამშრომლის ვიზიტი, როგორც სამხედრო, ასევე სამოქალაქო მოსამსახურეთა მონაწილეობით.

4.7 პროფესიული განათლება (პროგრამული კოდი 32 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო;
- ✓ პროფესიული საგანმანათლებლო კოლეჯები/პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი დაწესებულებები;
- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო;
- ✓ სსიპ - ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი;
- ✓ სსიპ - ზურაბ ჟვანიას სახელობის სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლა

4.7.1 პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 03 01)

- საზოგადოებრივი/პროფესიული და პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელი საგანმანათლებლო დაწესებულებები უზრუნველყოფილნი იქნენ ვაუჩერული, პროგრამული და მიზნობრივი პროგრამული დაფინანსებით;
- „მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვის ხელშეწყობის ქვეპროგრამის“ ფარგლებში განახლდა დანერგვის მხარდაჭერის კონცეფცია;
- სსიპ - საზოგადოებრივ კოლეჯში „ინფორმაციული ტექნოლოგიების აკადემია“ ჩატარდა მოდულური პროგრამების დანერგვის მხარდაჭერი ექსპერტების ტრენინგი, რომელსაც ესწრებოდა კონკურსის გზით შერჩეული 12 ექსპერტი, განხორციელდა მოდულური პროგრამების დანერგვის მხარდაჭერის პირველი ეტაპის ვიზიტები მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების განმახორციელებელ 50 დაწესებულებაში, რომლებიც უკვე ახორციელებენ მოდულურ საგანმანათლებლო პროგრამებს. განხორციელდა კონსულტირების 5 ვიზიტი იმ დაწესებულებებში, რომლებსაც ჯერ არ დაუწყიათ მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება. ჩატარდა ტრენინგი პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის და პროგრამების აკრედიტაციის ექსპერტთა კორპუსისათვის.
- ჩატარდა სემინარების ციკლი თემაზე „პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების სემინარი ავტორიზაციის სტანდარტებისა და მოდულური პროგრამების დანერგვის საკითხები“.

4.7.2 ბრალდებული და მსჯავრდებული პირებისათვის და ყოფილი პატიმრებისათვის პროფესიული განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 32 03 02)

- „მსჯავრდებულთა (პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში განთავსებული მსჯავრდებული, თავისუფლებაშეზღუდული, პირობით ვადამდე გათავისუფლებული და პირობით მსჯავრდებული) პროფესიული განათლების მიღების ხელშეწყობის“ ქვეპროგრამის ფარგლებში 9

პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებას გამოეყო დაფინანსება საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტროს №2, №3, №5, №8, №11, №12, №14, №16, №17 პენიტენციურ დაწესებულებებში მოკლევადიანი პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების მიზნით. ქვეპროგრამის ფარგლებსი ჩართული ბენეფიციართა რაოდენობამ შეადგინა 550;

- პირობით მსჯავრდებულების, პირობით ვადამდე გათავისუფლებული მსჯავრდებულებისათვის მოკლევადიანი პროფესიული საგანმანათლებლო პროფესიული პროგრამების ჩატარების მიზნით დაფინანსება გამოეყო სსიპ - საზოგადოებრივ კოლეჯს „იბერია“, სსიპ - საზოგადოებრივ კოლეჯს „გლდანის პროფესიული მომზადების ცენტრი“ და სსიპ - შოთა მესხიას ზუგდიდის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტს. ქვეპროგრამის ფარგლებსი ჩართული ბენეფიციართა რაოდენობამ შეადგინა 33;
- „ყოფილ პატიმართა, მათი ოჯახის წევრთა, დანაშაულის ჩადენის რისკის ქვეშ მყოფ არასრულწლოვანთა ან/და განრიდებისა და მედიაციის პროგრამაში ჩართულ არასრულწლოვანთა პროფესიული განათლების მიღების ხელშეწყობის მიზნით მოკლევადიანი საგანმანათლებლო პროფესიული პროგრამების ჩატარების მიზნით დაფინანსება გამოეყო სსიპ - საზოგადოებრივ კოლეჯს „გლდანის პროფესიული მომზადების ცენტრი“, ა(ა)იპ პროფესიულ კოლეჯს „იკაროსი“, ა(ა)იპ პროფესიულ კოლეჯს „ჰორიზონტი“ და სსიპ საზოგადოებრივ კოლეჯს „მერმისი“. ქვეპროგრამის ფარგლებსი ჩართული ბენეფიციართა რაოდენობამ შეადგინა 70.

4.7.3 ეროვნული უმცირესობების პროფესიული გადამზადება (პროგრამული კოდი 32 03 03)

- „სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამის“ B1+ დონის ფარგლებში დამტკიცდა ოთხი ახალი დარგობრივი მიმართულების (სამართალმცოდნეობა, ინფრასტრუქტურა, მენეჯმენტი, ფინანსები და შესყიდვები) პროგრამა, რომელიც ქალაქ ქუთაისში სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლის ბაზაზე ოთხ ჯგუფში განხორციელდა საპილოტე რეჟიმში და გაიარა 40-მა მსმენელმა, პროგრამის წარმატებულ 31 კურსდამთავრებულს გადაეცათ სერტიფიკატები;
- „სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამის“ განვითარების მიზნით ჩამოყალიბდა სახელმძღვანელოების შექმნაზე მომუშავე ჯგუფი, დასრულდა მუშაობა B1+ დარგობრივი მიმართულების (სამოქალაქო განათლება) სახელმძღვანელოზე;
- „სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამის“ ფარგლებში სსიპ - ზურაბ ჟვანიას სახელობის სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლის 10 რეგიონულ სასწავლო ცენტრში (ქვემო ქართლი, სამცხე-ჯავახეთი და კახეთის რეგიონი) სწავლა დაასრულა 2 473-მა ეროვნული უმცირესობის წარმომადგენელმა;
- „სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამის“ ფარგლებში შეიქმნა 189 სასწავლო ჯგუფი, მათ შორის 56 სოფელში შეიქმნა 134 მობილური ჯგუფი, რომლებმაც რაიონული ცენტრიდან მოშორებული სოფლების მაცხოვრებელთათვის ადგილზე განახორციელეს სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამა;
- კომპიუტერული ტექნოლოგიების შემსწავლელი საბაზისო პროგრამის ფარგლებში სწავლა დაასრულა 6 ჯგუფმა 5 რეგიონულ სასწავლო ცენტრში და გადამზადდა 50 საჯარო მოხელე, მათ შორის სწავლა წარმატებით დაასრულა 37 მსმენელმა;
- ჩატარდა დედაენის კვირეული, სკოლის ათივე რაიონულ სასწავლო ცენტრში გაიმართა ღონისძიებები, რომლებიც მიეძღვნა იაკობ გოგებაშვილის ნაწარმოებების კითხვას;
- ელექტრონული წიგნების სახლი „საბასა“ და ნატოს საინფორმაციო ცენტრის მხარდაჭერით სკოლის ათივე რეგიონულ სასწავლო ცენტრში გამოცხადდა ესეების „ჩემი ევროპული საქართველოს“ კონკურსი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 40-მდე მსმენელმა, მათგან „საბას“ სპეციალურმა კომისიამ გამოავლინა 7 გამარჯვებული ესე. დასკვნითი ღონისძიება გაიმართა სოფელ ტანძიაში, სულხან-საბას სახლ-მუზეუმში. გამარჯვებული ესეების ავტორებს გადაეცათ სიგელები და სპეციალური საჩუქრები;

- „საჯარო მმართველობისა და ადმინისტრირების პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა სასწავლო პროცესი 6 დარგობრივი მიმართულებით. სულ ჩაირიცხა 89 მსმენელი, რომელთაგან პროგრამა წარმატებით დაასრულა 86-მა.

4.8 განათლებისა და მეცნიერების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 32 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო;
- ✓ სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი;
- ✓ სსიპ - განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემა

- მიმდინარეობდა განათლებისა და მეცნიერების სფეროში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება, ამ სფეროში არსებული ყოველი რგოლის საქმიანობის კოორდინაცია და კონტროლი;
- საქართველოს ყველა მოქალაქე უზრუნველყოფილ იქნა განათლების მიღების თანაბარი შესაძლებლობებით;
- დამტკიცდა ავტორიზაციისა და აკრედიტაციის ექსპერტთა შერჩევის, საქმიანობისა და ექსპერტთა კორპუსის წევრობის შეწყვეტის წესი, საერთაშორისო ექსპერტის ჩართულობით შემუშავდა ექსპერტთა სახელმძღვანელო და ექსპერტთა მოსამზადებლად ტრენინგ-მოდულების პროექტები;
- ჩატარდა ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის საბჭოს 25 სხდომა და მიღებული იქნა 106 გადაწყვეტილება, მათ შორის: ავტორიზაცია მიენიჭა 77 ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებას, უარი ეთქვა ავტორიზაციაზე სამ დაწესებულებას, ავტორიზაცია გაუუქმდა ოთხ დაწესებულებას, კონტინგენტი გაეზარდა 7 დაწესებულებას და წარმოება შეწყდა 15 ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების ავტორიზაციის გაუქმებასთან დაკავშირებით;
- ჩატარდა პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის საბჭოს 9 სხდომა და მიღებულ იქნა 55 გადაწყვეტილება, მათ შორის ავტორიზაცია მიენიჭა 4 პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებას, პროგრამების დამატებასთან დაკავშირებით მიღებულ იქნა 17 გადაწყვეტილება, ავტორიზაციის გაუქმებასთან დაკავშირებული ადმინისტრაციული წარმოების შეწყვეტის შესახებ მიღებულ იქნა 7 გადაწყვეტილება, ავტორიზაციაზე უარი ეთქვა 2 პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებას, ავტორიზაცია გაუუქმდა ორ პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებას. ავტორიზაციის გადაწყვეტილების ცვლილებასთან დაკავშირებით მიღებულ იქნა 23 გადაწყვეტილება, ავტორიზაციის პროცესისა და საგანმანათლებლო პროგრამების დამატების შეუფერხებელი განხორციელების უზრუნველსაყოფად განხორციელდა 38 ვიზიტი, მონიტორინგის ფარგლებში განხორციელდა 13 გეგმიური და არაგეგმიური ვიზიტი;
- ჩატარდა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის საბჭოს 9 სხდომა და მიღებული იქნა 23 გადაწყვეტილება, მათ შორის საგანმანათლებლო პროგრამების დამატებასთან დაკავშირებით მიღებულ იქნა 7 გადაწყვეტილება, წარმოება შეწყდა 5 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ავტორიზაციის გაუქმებასთან დაკავშირებით, სტუდენტთა ზღვრული რაოდენობა გაეზარდა 4 უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებას.
- ჩატარდა საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს 15 სხდომა და მიღებული იქნა 64 გადაწყვეტილება, მათ შორის აკრედიტაცია მიენიჭა 42 საგანმანათლებლო პროგრამას, აკრედიტაციის მინიჭებაზე უარი ეთქვა 4 საგანმანათლებლო პროგრამას, აკრედიტაცია გაუუქმდა ერთ საგანმანათლებლო პროგრამას, აკრედიტაციის გაუქმებასთან დაკავშირებით წარმოება შეწყდა 15 საგანმანათლებლო პროგრამასთან მიმართებით, ცვლილება შევიდა 2 გადაწყვეტილებაში;
- საქართველოში გაცემული საგანმანათლებლო დოკუმენტების ნამდვილობის დადასტურების თაობაზე წარმოდგენილ იქნა 4 504 განცხადება, 3 935 დოკუმენტთან დაკავშირებით დასრულდა

ადმინისტრაციული წარმოება. საქართველოში გაცემული ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციასა და აპოსტილით დამოწმებასთან დაკავშირებით განხილულ იქნა 6 989 დოკუმენტი. ჩატარდა ადმინისტრაციული წარმოება და შედეგად მომზადდა უცხოეთში მიღებული განათლების აღიარების 6 619 დოკუმენტი;

- ლიკვიდირებულ და საგანმანათლებლო საქმიანობაშეწყვეტილ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში მიღებული განათლების აღიარების მიზნით ან დევნილების მიერ მიღებული განათლების აღიარების თაობაზე მომზადდა 253 გადაწყვეტილება განათლების მიღების ფაქტის დადასტურების/დადასტურებაზე უარის თქმის თაობაზე, ლიცენზირებულ რეჟიმში მიღებული განათლების აღიარების თაობაზე მომზადდა 14 გადაწყვეტილება, ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მიღებული უმაღლესი განათლების აღიარების მოთხოვნით მომზადდა 8 გადაწყვეტილება;
- განათლების დამადასტურებელი სახელმწიფო დოკუმენტების ენობრივი სისწორის შემოწმების მიზნით, ცენტრში შემოსული 55 დიპლომის ფორმებიდან ენობრივად შეთანხმდა 78 ფორმა;
- სსიპ განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ დადებითი რეკომენდაცია გაიცა 13 პროფესიული სტანდარტსა და 10 საგანმანათლებლო პროგრამების ჩარჩო დოკუმენტს;
- „საქართველოში სოფლის მეურნეობასთან დაკავშირებული სისტემების გაფართოება და პროფესიული განათლების მოდერნიზაცია“ პროექტის ფარგლებში მომზადებულია 8 მოდული (ელექტროობა, ბოსტნეულის გადამუშავება, ხის სამუშაოები, მევენახეობა, სასოფლო სამეურნეო იარაღების ტექნიკური მომსახურება, კულინარია, კონდიტერია და რძის პროდუქტების მიღება);
- დამტკიცდა საზღვაო ტრანსპორტის უმაღლესი განათლების დარგობრივი მახასიათებლები „საზღვაო ნავიგაცია“, „საზღვაო ინჟინერია“ და „საზღვაო ელექტროინჟინერია“;
- დამტკიცდა 4 პროფესიული სტანდარტი, 2 პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის ჩარჩო დოკუმენტი და 7 ზოგადი მოდული.
- მოქმედ მეთოდოლოგიასთან და პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის ჩარჩო დოკუმენტის, აგრეთვე მოდულის ახალ ფორმებთან შესაბამისობაში იქნა მოყვანილი 2016 წელს გადამუშავებული 3 პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის ჩარჩო დოკუმენტი - „ბადის დიზაინი“, „სტომატოლოგიური საქმე“, „მასაჟი და რეაბილიტაცია“
- პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის პირველად და შემდგომ საფეხურზე/საფეხურებზე აპლიკანტთა მიღების მიზნით შემოწმდა 27 პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულების 277 პროფესიული მოდულური და საგნობრივი პროგრამები;
- შევიდა ცვლილებები პროფესიული სტანდარტის, საგანმანათლებლო პროგრამის ჩარჩო დოკუმენტის და მოდულის შემუშავების წესში, დამტკიცდა უმაღლესი განათლების დარგობრივი საბჭოების საქმიანობის წესი და მომზადდა „დარგობრივი მახასიათებლების შემუშავების წესის პროექტი“;
- პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის პირველად და შემდგომ საფეხურზე/საფეხურებზე აპლიკანტთა საგაზაფხულო მიღების მიზნით შემოწმდა 27 პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულების 277 პროფესიული მოდულური და საგნობრივი პროგრამები, ხოლო საშემოდგომო მიღებისათვის პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის პირველად და შემდგომ საფეხურზე/საფეხურებზე შემოწმდა 51 საგანმანათლებლო დაწესებულების 490 პროფესიული მოდულური და საგნობრივი პროგრამები;
- 2016-2017 სასწავლო წლის გაზაფხულის სემესტრის მობილობაზე პორტალის მომსახურებით ისარგებლა 2 357 -მა სტუდენტმა, აქედან მობილობის უფლება მოიპოვა 2 083 -მა სტუდენტმა, ხოლო 2017-2018 სასწავლო წლის შემოდგომის სემესტრის მობილობაზე პორტალის მომსახურებით ისარგებლა 5 691 -მა სტუდენტმა, აქედან მობილობის უფლება მოიპოვა 4 955 -მა სტუდენტმა;
- დამუშავდა 1 000-მდე სამაგისტრო პროგრამის და 52 ავტორიზებული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებისათვის ავტორიზაციით განსაზღვრული სტუდენტთა ზღვრული რაოდენობის, მათ შორის აკადემიურ საფეხურზე სტუდენტთა რაოდენობის, აქტიური სტუდენტთა რაოდენობის და 2016-2017 სასწავლო წლისათვის დამამთავრებელ სტუდენტთა რაოდენობის შესახებ მონაცემები;

- შემუშავდა და ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების მართვის საინფორმაციო სისტემაში (eSchool) ინტეგრირებულ იქნა შემდეგი მოდულები: სასკოლო ტრანსპორტის, სასწავლო პროცესისა და გარემოს მონიტორინგის კითხვარი. განხორციელდა სისტემის შემადგენელი კომპონენტის „სკოლების მშენებლობა/რეაბილიტაცია“ მოდიფიცირება, ასევე ოქროსა და ვერცხლის მედალოსან კანდიდატთა შესახებ ინფორმაციის ორგანიზების და სასკოლო ბანაკების ორგანიზების უზრუნველსაყოფად საჭირო პროცესების ავტომატიზაციის მიზნით განხორციელდა სპეციალური მოდულების შემუშავება და მათი სისტემაში (eSchool) ინტეგრაცია;
- შემუშავდა განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტების გადამოწმების სისტემის კონცეფცია და შესაბამისი ტექნიკური დავალება. ასევე შემუშავდა საგანმანათლებლო რესურსების გამოფენის ვებპორტალისა და სკოლის შემდგომი აქტივობების საინფორმაციო სისტემის ტექნიკური დავალება;
- სკოლების საჯარო შეფასების სისტემის შემუშავების ფარგლებში, შეიქმნა შესაბამისი ვებ-გვერდი (skolebi.edu.ge) და შემუშავებულ იქნა აღნიშნულ ვებ-გვერდზე თავისუფალი გაკვეთილების, განხორციელებული ღონისძიებების, ფოტო/ვიდეო გალერეის განთავსებისა და ადმინისტრირების მოდულები. ასევე, თავისუფალ გაკვეთილებზე მოსწავლეების მიზმის, სისტემაში მშობლის რეგისტრაციის, ავტორიზაციის, თავისუფალი გაკვეთილის შეფასებისა და კომენტარების მოდულები. ვებგვერდზე თავისუფალი გაკვეთილების განთავსებისა და ადმინისტრირების სწავლების მიზნით, ორგანიზებულ იქნა თემატური ტრენინგები საგანმანათლებლო რესურსცენტრების თანამშრომელთათვის. სისტემას ასევე დაემატა ახალი მოდული - “სკოლები”, რომელიც მოიცავს სკოლების, დირექტორების, მოსწავლეების შედეგების, სხვადასხვა აქტივობების და ღონისძიებების შესახებ დამატებით ინფორმაციას;
- განხორციელდა ევროკავშირის კვლევისა და ინოვაციის პროგრამის, ჰორიზონტი 2020-ის ვებგვერდის რედიზაინი;
- შემუშავდა და დაინერგა პროფესიული განათლების მსურველთა ელექტრონული რეგისტრაციის სისტემა, რაც წელს პირველად აპლიკანტებს აძლევს საშუალებას ონლაინ რეჟიმში, დამოუკიდებლად განახორციელონ პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამებზე რეგისტრაცია (www.vet.emis.ge). აღნიშნული სისტემის გამოყენებით 2017 წლის საგაზაფხულო მიღებაზე დარეგისტრირდა 8 556 აპლიკანტი;
- დაინერგა განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტების გადამოწმების სისტემა. შემუშავდა ტექნიკური დავალება და წარიმართა სისტემის შექმნის/დევლოპინგის პროცესი;
- შეიქმნა გრიფირების ადმინისტრირების ელექტრონული სისტემა ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების სახელმძღვანელოს/სერიის გრიფირების განახლებული წესის შესაბამისად, სსიპ განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემამ განახორციელა შესაბამისი სისტემის შექმნა (შემუშავებულია სისტემის ძირითადი მოდულები) რომლის მეშვეობით, პირველად, გრიფირებაში მონაწილეობის მსურველთა განაცხადებისა და თანდართული დოკუმენტაციის რეგისტრაცია/მიღება იწარმოებს ელექტრონულად, გრიფირების ადმინისტრირების ელექტრონული სისტემის მეშვეობით: www.grifireba.emis.ge; აღნიშნულის მიზანია სახელმძღვანელოების გრიფირების მართვის ელექტრონიზაცია და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა.
- სწავლა/სწავლების პროცესში საგანმანათლებლო ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობისათვის დაიწყო შესაბამისი მოსამზადებელი სამუშაოები. „მაიქროსოფტ საქართველო“-ს მიერ გადმოცემულ იქნა ელექტრონული სწავლების (eLearning) პლატფორმა, რომელიც განკუთვნილია ფართო საზოგადოების მოხმარებისთვის. პლატფორმაზე სასწავლო კურსების განთავსების შესაძლებლობა ექნება უნივერსიტეტებსა და კოლეჯებსაც. სერვისის გამოყენება უკვე შესაძლებელია მსურველთათვის და იგი ხელმისაწვდომია შემდეგ ვებ-მისამართზე: <http://teachereducation.ge/>;
- განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემამ უზრუნველყო მე-12 კლასში შემავალი საგნის/საგნების ზოგადსაგანმანათლებლო სასწავლო პროგრამის/პროგრამების ექსტერნატის ფორმით დაძლევის მსურველთათვის ცენტრალიზებული გამოცდების ორგანიზება. პროგრამის ფარგლებში სსიპ განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემამ განახორციელა რეგისტრაციის ელექტრონული სისტემის

მოდერნიზაცია; ექსტერნატის ცენტრალიზებული გამოცდები 81 საჯარო სკოლაში ჩატარდა, ხოლო ბენეფიციართა რაოდენობა 903 შეადგინა;

- სსიპ განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემამ კონკრეტული საგნისთვის წლის მანძილზე დათმობილი საათების 30%-ის და მეტის გაცდენის გამო მოსწავლის ექსტერნად რეგისტრაციის მიზნით, უზრუნველყო სპეციალური სისტემის შემუშავება, რომლის საშუალებით წელს პირველად გაცდენების ექსტერნის გამოცდებზე მოსწავლეების რეგისტრაცია ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებმა განახორციელეს.
- სსიპ განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემამ უზრუნველყო სკოლის საატესტატო გამოსაშვები გამოცდების (CAT), VI-IX და VIII-X კლასების მოსწავლეთათვის ორგანიზებული ელექტრონული გამოცდების, მოსწავლეების შეფასების საერთაშორისო კვლევისა (PISA 2018) და პროფესიული განათლების მიღების მსურველთა ტესტირების ტექნიკური მხარდაჭერა;
- მომზადდა მონაცემები სწავლებისა და სწავლის საერთაშორისო კვლევისთვის (TALIS 2018). განისაზღვრა სამიზნე პოპულაცია მოსწავლეების შეფასების საერთაშორისო კვლევისთვის (PISA 2018). გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) განათლების პროგრამის ფარგლებში მომზადდა მონაცემები ზოგადი განათლების მაჩვენებლების შესახებ. იუნესკოს ფორმალური განათლების 2017 წლის კვლევის ფარგლებში მომზადდა ზოგადი და პროფესიული განათლების ანგარიში.
- „განათლების მიღების მეორე შესაძლებლობა სასწავლო პროცესის მიღმა დარჩენილი მოსწავლეებისთვის საქართველოში“ პროგრამის ფარგლებში განისაზღვრა საბაზო განათლების შესაბამისი ასაკის მოსახლეობის ის რაოდენობა, რომელიც არ ფიქსირდება საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემაში; შემუშავდა და საპილოტე რეჟიმში დაინერგა (400 სკოლა) ელექტრონული ჟურნალის მოდული (დასწრებისა და მოსწრების მონაცემების გამოყენებით იდენტიფიცირდება სკოლის მიღმა დარჩენის რისკის ქვეშ მყოფ ბავშვები);
- უზრუნველყოფილი იქნა პირველკლასელთა ელექტრონული რეგისტრაციის სისტემისა და რესურსების მოდიფიცირება. რეგისტრაცია განხორციელდა სამ ეტაპად და რეგისტრაციისათვის განსაზღვრულ ვადებში 2017-2018 სასწავლო წლისათვის საჯარო სკოლებში დარეგისტრირებულ მოსწავლეთა ჯამურმა რაოდენობამ შეადგინა 51 280 მოსწავლე, ხოლო კერძო სკოლებში დარეგისტრირდა 5 889 მოსწავლე.

4.9 სახელოვნებო განათლების სისტემის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 33 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო
- ✓ საგანმანათლებლო დაწესებულებები

- ხელი შეეწყო ქვეყნის შიგნით და უცხოეთში გამართულ კონკურს-ფესტივალებში, მასტერკლასებში, კვალიფიკაციის ასამაღლებელ პროფესიულ კურსებში, ვორქშოფებსა და სტაჟირებებში 205 მოსწავლისა და სტუდენტის მონაწილეობას;
- დაფინანსდა განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული 5 სტუდენტის (ს. კოწოლაძე, ვ. მანია, ი. გელოვანი, ს. ჟორდანიანი, პ. შარიქაძე) სწავლა აშშ-ს ბერკლის მუსიკალურ კოლეჯში და ჯულიარდის სამუსიკო სკოლაში;
- სამინისტროს მხარდაჭერით მიმდინარეობდა სსიპ ე. მიქელაძის სახ. სასწავლებელში ნ. ანდლულაძის სახელობის ახალგაზრდა ვოკალისტთა II საერთაშორისო კონკურსი;
- გაიმართა ევროპის კონსერვატორიათა ასოციაციის საერთაშორისო ურთიერთობების ხელმძღვანელთა ყოველწლიური შეხვედრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში;
- დაიბეჭდა სკოლისგარეშე სახელოვნებო საგანმანათლებლო დაწესებულებების დამთავრების დამადასტურებელი მოწმობები;

- მიმდინარეობდა შესაბამისი ღონისძიებები მასწავლებლის მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაციასთან დაკავშირებით;
- განხორციელდა 842 ღონისძიება/აქტივობა, მათ შორის:
  - ✓ სხვადასხვა მიმართულების კონცერტი - 312, მატერკლასი/ვორქშოფი - 146, საერთაშორისო პროექტები - 90, კონფერენციები - 33, გამოფენები -50, ერასმუს + მობილობის პროგრამის ფარგლებში გაფორმდა ხელშეკრულებები - 36, ღია ლექციები, შეხვედრები, პრეზენტაციები - 75, გამოცემები - 7, სპექტაკლები - 7, ფილმები - 2, კონკურსები/ფესტივალები - 46, მოსწავლეებმა მონაწილეობა მიიღეს 9 სპექტაკლში, შეხვედრები, საჯარო ლექციები, საღამოები - 29. აღნიშნულ ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 1 683 მოსწავლემ.
- მონაწილეობა იქნა მიღებული კონკურსში „ახალგაზრდა ვირტუოზები“ (ბულგარეთი), ჰოროვიცის სახ. საერთაშორისო კონკურსში (კიევი), „მუსიკალური ფოიერვერკი ბადენ-ვურტენბერგში“ (გერმანია), „ქალაქის იდენტურობა და კვლევა“ (ფლორენცია).

4.11 სამართალდამცავი სრუქტურებისათვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, გადამზადება, საარქივო ფონდების დიგიტალიზაცია, სამეცნიერო - კვლევითი საქმიანობა და მოქალაქეთა მომსახურება (პროგრამული კოდი 30 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემია

- სპეციალური პროფესიული პროგრამების ბაზაზე მიმდინარეობდა სამინისტროში მისაღები და მოქმედი თანამშრომლების მომზადება/გადამზადება;
- მიმდინარეობდა სწავლებები როგორც საბაკალავრო, ასევე სამაგისტრო პროგრამების „საპოლიციო რეგულირების სამართალი“-სა და „პოლიციის მაგისტრი“-ს ფარგლებში;
- განხორციელდა საარქივო მასალის დამუშავება და სკანირება, ფონდების დეტალური აღწერილობის მონაცემთა ბაზაში შეყვანა, საარქივო მასალების რესტავრაცია;
- დისტანციური სწავლების დანერგვის და გაუმჯობესების მიზნით, ჩატარდა შესაბამისი ღონისძიებები ქვეყნის მასშტაბით 10 რეგიონში სასწავლო ცენტრების გახსნასთან დაკავშირებით;
- საბაკალავრო სწავლების სრულყოფისა და განვითარების მიზნით, შეძენილ იქნა აკადემიის სამართლის სკოლის სტუდენტური ბაზების მართვის ელექტრონული სისტემის პაკეტი;
- შემუშავდა ანალიტიკოსთა მომზადების სასწავლო კურსი, განსაკუთრებულ დავალებათა დეპარტამენტის თანამშრომლების ტრენინგის კურსი, მესაზღვრე ოფიცერთა ტრენინგის კურსი და პატრულ-ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა.
- აკადემიის 24 ინსტრუქტორს 3 ეტაპად ჩაუტარდათ „ტრენერთა ტრენინგი (TOT)“;
- სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებების თანამშრომლებმა გაიარეს შესაბამისი გადამზადების კურსები.

4.12 ინკლუზიური განათლება (პროგრამული კოდი 32 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს აპარატი

- ინკლუზიური განათლების მულტიდისციპლინური გუნდის წევრებმა გაუწიეს მომსახურება თბილისისა და რეგიონების ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებს და შეფასებულია სულ 940 სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლე, სკოლის გამოსაშვები გამოცდებისათვის შეფასდა 130 მეთორმეტეკლასელი სსსმ მოსწავლე და 165 მეთერთმეტეკლასელი სსსმ მოსწავლე;

- პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამებზე დარეგისტრირებულ აპლიკანტთა ფუნქციური და აკადემიური უნარების შეფასების და საგანმანათლებლო საჭიროების დადგენის მიზნით მომსახურება გაეწია 99 აპლიკანტს;
- სსიპ - ქალაქ თბილისის №64 საჯარო სკოლაში სენსორული (სმენა) დარღვევების მქონე მოსწავლეებისათვის, ხოლო სსიპ - ქალაქ თბილისის №166 საჯარო სკოლაში, სსიპ - მიხეილ გრუმევესკის სახელობის ქალაქ თბილისის №41 საჯარო სკოლაში, სსიპ - ქალაქ თბილისის №72 საჯარო სკოლაში, სსიპ - ქალაქ რუსთავის №21 საჯარო სკოლაში, სსიპ - თბილისის კლასიკური გიმნაზიაში, სსიპ - ქალაქ თბილისის №132 საჯარო სკოლასა და სსიპ - ქალაქ ბათუმის №13 საჯარო სკოლაში აუტისტური სპექტრის მქონე მოსწავლეებისათვის, სსიპ - ქალაქ თბილისის №214 საჯარო სკოლაში საშუალო, მძიმე ინტელექტუალური და მრავლობითი დარღვევის მქონე მოსწავლეებისათვის, სსიპ - ქალაქ თელავის №9 საჯარო სკოლაში სხვადასხვა ტიპის დარღვევების მქონე მოსწავლეებისათვის და სსიპ ქალაქ თბილისის N55 საჯარო სკოლაში აუტიზმის სპექტრის მქონე მოსწავლეებისათვის ფუნქციონირება ინტეგრირებული კლასები;
- სსიპ - ქალაქ თბილისის №147 საჯარო სკოლის მიერ უზრუნველყოფილია იაშვილის სახელობის ბავშვთა საავადმყოფოში ხანგრძლივად ჰოსპიტალიზებული ქრონიკული დაავადებების მქონე ბავშვებისათვის საგანმანათლებლო სერვისის მიწოდება;
- შეიქმნა მოდული „განათლების მიღების მეორე შესაძლებლობა სასწავლო პროცესის მიღმა დარჩენილი ბავშვებისთვის საქართველოში“ ქვეპროგრამის ფარგლებში, მიუსაფარი ბავშვების (ე.წ. ქუჩაში მცხოვრები და მომუშავე ბავშვების) და საერთოდ მოწყვლადი ჯგუფების მოსწავლეების ფორმალურ განათლებაში ჩართვისა და თანატოლებთან ინტეგრაციისთვის საჯარო სკოლების მასწავლებლებისა და დირექტორების ცნობიერების ამაღლების მიზნით;
- „ინკლუზიური განათლების მხარდაჭერისათვის ადამიანური რესურსების განვითარების“ პროგრამის ფარგლებში მომზადდა სსსმ მოსწავლის საქმეზე მშობელთა და მასწავლებელთა ინდივიდუალური კონსულტირების პროგრამა;
- შემუშავდა უსინათლო პირების ორიენტაცია-მობილობის ინსტრუქტორის ინდივიდუალური მომსახურების მარეგულირებელი დოკუმენტი. განხორციელდა ორიენტაცია-მობილობის ინსტრუქტორების მოსამზადებელი ტრენინგ-პროგრამები, რომლის საფუძველზე უსინათლო პირების დამოუკიდებელი ცხოვრების ხელშეწყობისთვის ფუნქციონირებს ორიენტაცია-მობილობის ინსტრუქტორის ინდივიდუალური მომსახურება;
- მომზადდა და ჩატარდა ჟესტური ენის კურსები ყრუ პირებისა და უახლოესი სოციალური გარემოსთვის (მასწავლებელი, მშობელი, თანაკლასელი და სხვა.);
- მომზადდა მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემაში ჩართული პედაგოგების სსსმ მოსწავლესთან მუშაობის შეფასების რუბრიკები;
- განხორციელდა „რეგიონული სასწავლო ტური სპეციალური მასწავლებლებისთვის“ თბილისის მასპინძელ 10 ინკლუზიურ სკოლაში, რომლის მიზანიც იყო ინკლუზიური განათლების ხელშეწყობა რეგიონების სპეციალური მასწავლებლების პროფესიულ ზრდასა და კარიერულ წინსვლაში;
- ჩატარდა ტრენინგები: „სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული განვითარების შესავალი კურსი“, რომელიც ჩატარდა 80-მდე სპეციალურ მასწავლებელს; „მობილობა და ორიენტაცია უსინათლო და მცირემხედველ პირთათვის“, „სსსმ მოსწავლის ინტეგრაცია ზოგადსაგანმანათლებლო კლასში“, „რთული ქცევის მართვა“, „ჟესტური ენის კურსი“;
- შემუშავდა და დამტკიცდა სსსმ მოსწავლის საქმეზე მშობელთა და მასწავლებელთა ინდივიდუალური კონსულტირების პროგრამა, რომელიც მიმდინარეობს (სსსმ მოსწავლეთა, სპეციალურ მასწავლებელთა/მშობელთა კონსულტირება) თბილისის და იმერეთის რეგიონის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში;
- ინკლუზიური განათლების მხარდაჭერისთვის ადამიანური რესურსების განვითარების პროგრამის ფარგლებში ორგანიზება გაეწია ტრენინგებს, რომლებშიც მონაწილეობა მიიღო 542 პირმა;

- სპეციალურ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ბენეფიციარები უზრუნველყოფილი იყვნენ სრული სახელმწიფო სადღეღამისო ან დღის მომსახურებით, სადაც ინდივიდუალური საჭიროებების, ასაკისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით მოხდა მათ განვითარებაზე ზრუნვა;
- ინკლუზიური განათლების მხარდაჭერისთვის ადამიანური რესურსების განვითარების პროგრამის ფარგლებში ორგანიზება გაეწია ტრენინგს: „სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა ინტეგრაცია ზოგადსაგანმანათლებლო კლასში“ (დაესწრო 276 მსმენელი), „რთული ქცევის მართვა“ (109 მსმენელი), „ჟესტური ენის კურსი მასწავლებლებისთვის“ I – III დონეები (51 მონაწილე), „მცირემხედველ მოსწავლეთა სწავლება“ (36 მონაწილე), „ბრაილის სისტემა და მისი სწავლების მეთოდიკა“ (14 მსმენელი), „მობილობა და სივრცეში ორიენტაცია უსინათლო და მცირემხედველი პირებისათვის“ II დონე (14 მონაწილე), „სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული განვითარების შესავალი კურსის ფარგლებში ჩატარდა 6 მოდული და გადამზადდა 80 სპეციალური მასწავლებელი, „განვითარება და განვითარების დარღვევები“ (19 მონაწილე), „საგაკვეთილო პროცესის დაგეგმვა და მასალის ადაპტაცია“ (35 მსმენელი), „სწავლების სტრატეგიები და განვითარების სწავლების თეორიები“ (35 მონაწილე), „სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის პედაგოგიური შეფასება“ (35 მონაწილე), „განვითარება და განვითარების დარღვევები“ (16 მონაწილე).

4.14 სსიპ - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია (პროგრამული კოდი 58 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

- განხორციელდა კვლევების ხელშეწყობა მეცნიერების მიმართულებების მიხედვით, სამეცნიერო და სამეცნიერო-ტექნიკური მიმართულებების პროგნოზირება და რეკომენდაციების შემუშავება მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარების სახელმწიფო პოლიტიკის ფორმირებისთვის, უმაღლესი საგანმანათლებლო და კვლევითი ორგანიზაციების სამეცნიერო მუშაობის ექსპერტიზა.
- მიმდინარეობდა მუშაობა ქართული ენის დოკუმენტირებული ისტორიული ლექსიკონის (თესაურუსის), ქართული წერილობითი წყაროების სანდო ლექსიკური ბაზების, ენციკლოპედიების „საქართველო“ (IV ტომი) და „ქართული კულტურის ძეგლთა აღწერილობა“ (I-III ტომები) შექმნასა და გამოცემაზე.
- ჩატარდა უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების მიერ 2016 წელს გაწეული სამეცნიერო საქმიანობის ანგარიშების ექსპერტიზა და მომზადდა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის 2016 წლის ანგარიში;
- გამოქვეყნდა 2016 წელს საქართველოში უცხოური დონორი ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტების შედეგების ანალიტიკური მიმოხილვა;
- გამოიცა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის „მომხმის“ 2017 წლის 1-ლი ტომი, მაცნეს ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოლოგიის, ხელოვნებათმცოდნეობის, ქიმიისა და ქიმიური ტექნოლოგიების სერიის 2017 წლის პირველი ნომრები;

4.15 იუსტიციის სამინისტროს სისტემის თანამშრომელთა გადამზადება და სასწავლო ცენტრის განვითარება (პროგრამული კოდი 26 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრი

- ჩატარდა სოციალური უნარების, იურიდიული და ინფორმაციული მიმართულებების სხვადასხვა ტრენინგები. ჩართული იყო სხვადასხვა სამსახურის/ორგანიზაციის სულ 4 642 წარმომადგენელი. ასევე, ჩატარდა:

- ✓ გიორგი მარგიანის სახელობის იმიტირებული სასამართლო პროცესი ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) თემაზე;
  - ✓ პერსონალურ მონაცემთა ზამთრის სკოლა;
  - ✓ კონფერენცია თემაზე „ქალის როლი საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში“;
  - ✓ ეროვნული შეჯიბრი საერთაშორისო ჰუმანიტარულ სამართალში;
  - ✓ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს იმიტირებული სასამართლო პროცესი;
  - ✓ მიგრაციის სასწავლო კურსი სტუდენტებისა და საჯარო მოხელეებისთვის;
  - ✓ „თანამედროვე იურისტის როლი ადამიანის უფლებების სტრატეგიის საფუძველზე“ საჯარო ლექცია;
  - ✓ ინსტიტუციური სასწავლო ვიზიტი საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრსა და საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეში;
  - ✓ ნარკომანიასთან ბრძოლის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი კვირეული;
  - ✓ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საკვირაო სემინარები ჟურნალისტიკისა და მასობრივი კომუნიკაციის სფეროში მომუშავე პროფესორ-მასწავლებლებისთვის.
- ტესტირების კოორდინაციის სამსახურის სერვისით ისარგებლეს როგორც იუსტიციის სამინისტროს, ისე მისი მმართველობის სფეროში მოქმედმა უწყებებმა და თვითმმართველმა ორგანოებმა, ასევე სხვა საჯარო და კერძო ორგანიზაციებმა. საერთო ჯამში, ტესტირება გაიარა 3 896-მა პირმა; ტესტის შექმნის სამსახურმა შეასრულა 23 შეკვეთა, რისთვისაც შემუშავდა 1 173 ტესტური დავალება, შემოწმდა და განახლდა 750 ტესტური დავალება, ასევე 23 კანდიდატის წერიითი ნაშრომი. ტესტური დავალებების შექმნასა და გადამოწმებაზე იმუშავა შესაბამისი სფეროს 17-მა ექსპერტმა;
  - ყვარელში განხორციელდა 43 პროექტი, მონაწილეობდა 1 501 პირი.

4.16 მოსამართლეებისა და სასამართლოს თანამშრომლების მომზადება-გადამზადება (პროგრამული კოდი 09 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - იუსტიციის უმაღლესი სკოლა.

- იუსტიციის 21-მა მსმენელმა დაასრულა მომზადების პროგრამა და 15 მსმენელი გადის სტაჟირებას თბილისის საქალაქო სასამართლოში.
- გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა 36 ტრენინგი მოსამართლეებისთვის, ხოლო სასამართლოს სხვა მოსამსახურეთათვის - 24 ტრენინგი;

4.18. სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სისტემისათვის თანამშრომელთა მომზადება და პროფესიული განვითარება (პროგრამული კოდი 27 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრი

- 1 აპრილისათვის დასრულდა სერტიფიცირების პროცესი პატიმრობისა და თავისუფლების აღკვეთის აღსრულების სისტემის ორგანოს იმ მოსამსახურეების, რომლებმაც სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის ლიკვიდაციის შემდეგ განაგრძეს მუშაობა სამსახურში;
- სასწავლო ცენტრმა მოამზადა და განახორციელა 64 სასწავლო ღონისძიება/ტრენინგი. აღნიშნულ ტრენინგებში მონაწილეობა მიიღო სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტროს სისტემაში მომუშავე და სისტემასთან კავშირში მყოფმა 1 168-მა მსმენელმა, კერძოდ: სამინისტროს აპარატის და

პენიტენციური დაწესებულებების - 865-მა, სსიპ - არასაკაპიტმო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ეროვნული სააგენტოს -289-მა, სსიპ სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სასწავლო ცენტრის - 8-მ და სხვა უწყებების 6-მა წარმომადგენელმა. ამასთან, ელექტრონული ტესტირების პროგრამაში ტესტირება გაიარა 193-მა მსმენელმა, დადგენილი ქულობრივი ბარიერი გადალახა 185-მა მსმენელმა (96%);

- საანგარიშო პერიოდში სულ ჩატარდა 6 235 კაც/ტრენინგ/დღე.

4.19 საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება (პროგრამული კოდი 23 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ – საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს აკადემია

- საბიუჯეტო ორგანიზაციებში ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების თეორიული და პრაქტიკული ცოდნის მიღების მიზნით, ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებისთვის სხვა საბიუჯეტო ორგანიზაციების თანამშრომლებთან ერთად ჩატარდა სასწავლო კურსი „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვა-ანგარიშგება“ (7 მსმენელი);
- ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის თანამშრომლებისთვის ექსელის პროგრამის გამოყენებით სხვადასხვა ტიპის ანგარიშგების ასახვისა და განთავსებული ინფორმაციის ანალიზის შესწავლის მიზნით ჩატარდა ტრენინგი „Ms. Excel პროფესიული კურსი, დონე- Intermediate“ (10 მსმენელი).
- ქართული ენის ნორმების დაცვის, გამართული მიმოწერის წარმართვისა და საქმიანი ქაღალდების ეფექტიანად შედგენის მიზნით, სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებს ჩაუტარდათ ტრენინგი „პროფესიული წერა და საქმიანი კომუნიკაცია“ (29 მსმენელი);
- საჯარო ორგანიზაციებში საქმიანობის დაგეგმვის, შესრულებისა და კონტროლის კუთხით ხარისხის ამაღლების მიზნით საჯარო ორგანიზაციების მაღალი და საშუალო რგოლის მენეჯერებთან ერთად ფინანსთა სამინისტროს საშუალო რგოლის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ სასწავლო კურსს „საჯარო ფინანსების მართვა“ (9 მსმენელი);
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატის, შემოსავლების სამსახურისა და მომსახურების სააგენტოს თანამშრომლებისთვის კავკასიის კვლევითი რესურსების ცენტრის წარმომადგენლებმა ჩატარეს ტრენინგები „სტატისტიკა სოციალურ კვლევებში, ანალიზი“ (17 მსმენელი) და „მონაცემთა ვიზუალიზაცია“ (15 მსმენელი), „მონაცემთა სტატისტიკური ანალიზი და ვიზუალიზაცია“ (11 მსმენელი);
- სსიპ - ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის ტრენინგებისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემის სხვა თანამშრომლებისათვის ტრენინგის დაგეგმვისა და განხორციელების თანამედროვე მეთოდების გაცნობის მიზნით ჩატარდა კურსი თემაზე „ტრენინგთა ტრენინგი“ (24 მსმენელი);
- საგადასახადო კანონმდებლობის გაცნობისა და პრაქტიკული ცოდნის მიღების მიზნით, ფინანსთა სამინისტროს თანამშრომლებისთვის მიმდინარეობდა სასწავლო კურსი „საგადასახადო კანონმდებლობა“ (სულ 13 მსმენელი);
- ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებისათვის პრეზენტაციების ჩატარებისა და მოლაპარაკებების წარმოების ტექნიკების დახვეწის მიზნით, ჩატარდა ტრენინგი „მოლაპარაკების წარმოება, არგუმენტირებული მსჯელობა და დარწმუნების უნარ-ჩვევები“ (22 მსმენელი);
- ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებისათვის პრეზენტაციებისა და საჯარო გამოსვლების უკეთ განხორციელების მიზნით, ჩატარდა ტრენინგი „პრეზენტაციის ჩატარებისა და მომზადების ტექნიკა“ (46 მსმენელი);
- ცენტრალური აპარატის, შემოსავლების სამსახურის, მომსახურების სააგენტოსა და სახაზინო სამსახურის მენეჯერებისათვის ლიდერობის უნარების განვითარების მიზნით, ჩატარდა ტრენინგების ციკლი „ლიდერობა და მართვა“ (62 მსმენელი);
- საგამოძიებო სამსახურის თანამშრომლებისთვის დამმობილების პროექტის ფარგლებში ჩატარდა ტრენინგი „გამოძიების დაგეგმვა და კიბერ-დანაშაულებების გამოძიება“ (სულ 55 მსმენელი);

- ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებისთვის საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოების მიზნით, ჩატარდა სასწავლო კურსი: „ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლები და ფინანსური აღრიცხვა/ანგარიშგება საჯარო სექტორში“ (13 მსმენელი);
- სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობის, შესყიდვების დაგეგმვისა და ტენდერის ჩატარების პროცედურების შესწავლის მიზნით, ცენტრალური აპარატის და სახაზინო სამსახურის თანამშრომლებისთვის განხორციელდა სასწავლო კურსი „სახელმწიფო შესყიდვები“ (36 მსმენელი);
- მომსახურების სააგენტოს თანამშრომლებს სამუშაო პროცესში უნარების განვითარების მიზნით ჩატარდა ტრენინგები „მომსახურების ხარისხის განვითარების ხელშეწყობა“ (19 მსმენელი) და „სასაწყობო საქმიანობის მართვა“ (20 მსმენელი);
- ლოგისტიკის ფუნქციების და მარაგების მართვის შესახებ პრაქტიკული ქეისების განხილვით ცოდნის მიღების მიზნით, ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებს ჩატარდა ტრენინგი „ლოგისტიკა“ (18 მსმენელი);
- საჯარო ორგანიზაციის რისკის მართვისა და მასთან დაკავშირებული ორგანიზაციული პროცესების გაცნობისა და გაანალიზების მიზნით საქართველოს სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის რეფორმის კონტექსტში, ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლებისთვის GIZ-ის მხარდაჭერით ჩატარდა ტრენინგი თემაზე „რისკების მართვა“ (21 მსმენელი);
- შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის თანამშრომლებისთვის ჩატარდა ტრენინგი „საქონლის იდენტიფიცირება“. სამიზნე ჯგუფი ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის საბაჟო დეპარტამენტის თანამშრომლები (სულ 20 მსმენელი);
- ვერბალური, არავერბალური და წერიტი კომუნიკაციის უნარების განვითარებისა და დახვეწის მიზნით ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებს ჩატარდა ტრენინგი „სტრატეგიული კომუნიკაცია“ (სულ 16 მსმენელი);
- პროექტების მართვის სტრუქტურის, პროცესის, ვადების, რისკის იდენტიფიცირების, შესაბამისის პრევენციული და მაკორექტირებელი ღონისძიებების დაგეგმვის შესწავლის მიზნით ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებს ჩატარდა ტრენინგი „პროექტების მართვა“ (17 მსმენელი);
- შემოსავლების სამსახურის საბაჟო, იურიდიული და საერთაშორისო დეპარტამენტის, ასევე საინფორმაციო ტექნოლოგიების ცენტრის წარმომადგენლებისთვის ჩატარდა ტრენინგი „ტრანზიტის საერთო პროცედურების (CTC) კონვენციისა და ახალი კომპიუტერიზებული სატრანზიტო სისტემა (NCTS)“ (61 მსმენელი);
- სამუშაო დროისა და მიზნების ეფექტურად და პრიორიტეტების მიხედვით გადანაწილების მიზნით, ფინანსთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატის, სსიპ-შემოსავლების სამსახურის, სსიპ - ფინანსთა სამინისტროს აკადემიისა და მომსახურების სააგენტოს თანამშრომლებისთვის ჩატარდა ტრენინგი „დროისა და მიზნების მართვა“ (33 მსმენელი);
- GIZ-თან თანამშრომლობის ფარგლებში ფინანსთა სამინისტროს საგადასახადო და საბაჟო პოლიტიკის დეპარტამენტის, შემოსავლების სამსახურის აუდიტის დეპარტამენტის (განსაკუთრებით ტრანსფერ ფრაისინგის სამმართველო), მომსახურების და იურიდიული დეპარტამენტების თანამშრომლებისათვის ჩატარდა ტრენინგი „მუდმივი დაწესებულების კონცეფცია“ (20 მსმენელი);
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს დეპარტამენტების სხვადასხვა ვაკანტურ პოზიციაზე პროფესიული მიმართულების ტესტირება და ინგლისური ენის ტესტირება/გასაუბრება ჩატარდა დასაქმების მსურველ კანდიდატებს (სულ 1 871 კანდიდატი, 21 ტესტირება);
- აკადემიამ განახორციელა აჭარის ა/რ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, აჭარის ა/რ ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს, შპს საქაერონავიგაციისა და საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ გამოცხადებულ ვაკანტურ პოზიციებზე კონკურსის შესარჩევი ეტაპის (პროფესიული მიმართულების, კომპიუტერული უნარების და ინგლისური ენის დონის დასადგენი ტესტირება) ორგანიზება და ჩატარება (748 აპლიკანტი, 10 ტესტირება);
- საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში, საჯარო სექტორში საერთაშორისო საბუღალტრო სტანდარტების დანერგვის მიზნით საბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური სექტორის

წარმომადგენლებს ჩაუტარდათ ტრენინგები: „IPSAS-ის საბაზისო ტრენინგი“ და „IPSAS-ის სიღრმისეული ტრენინგი“ (სულ 15 მსმენელი);

- ორმაგი დაბეგვრის ხელშეკრულების სწორად გამოყენების პრინციპებისა და გარკვეულ საკითხებთან დაკავშირებით საგადასახადო ორგანოს მიერ შემუშავებული მიდგომების გაცნობის მიზნით, კერძო საწარმოების წარმომადგენლებს ჩაუტარდათ ტრენინგი „ორმაგი დაბეგვრის პრინციპები“ (სულ 80 მსმენელი);
- მოგების გადასახადის ახალი მოდელის გაცნობის მიზნით, ფინანსთა სამინისტროს, შემოსავლების სამსახურის თანამშრომლებისა და მცირე და საშუალო მეწარმეთა ასოციაციის ხელშეწყობით მცირე და საშუალო მეწარმეთა ასოციაციის წევრებისთვის გაიმართა სამუშაო შეხვედრები აღნიშნულ თემასთან დაკავშირებით (სულ 240 მსმენელი);
- აზიის განვითარების ბანკის თანამშრომლობის ფარგლებში PPP პროექტის ციკლის როგორც პირველადი, ასევე ძირითადი შეფასების ინსტრუმენტების შესახებ ცნობადობის ამაღლების მიზნით, სხვადასხვა სამინისტროს მაკროეკონომიკური ანალიზისა და პროგნოზირების დეპარტამენტის თანამშრომლებს ჩაუტარდათ სამუშაო შეხვედრა თემაზე: „საჯარო და კერძო სექტორის თანამშრომლობა“ (სულ 15 მსმენელი);
- მცირე და საშუალო ბიზნესში დასაქმებული ლიდერი ქალებისათვის ჩატარდა სამუშაო შეხვედრები შემდეგ თემებზე: „პირველადი საგადასახადო დოკუმენტი, სააღრიცხვო ჟურნალებისა და ჩანაწერების შემოწმება“, „საგადასახადო სამართალდარღვევათა სახეები და პასუხისმგებლობა“, „საბაჟო პროცედურები და სიახლეები“, „ლიდერობა და მართვა“ (სულ 60 მსმენელი);
- USAID-ის პარტნიორ ორგანიზაციასთან „მმართველობა განვითარებისათვის“ თანამშრომლობით, სხვადასხვა უნივერსიტეტის სტუდენტებისთვის ჩატარდა ტრენინგი „საქართველო და ევროინტეგრაცია“ (25 მსმენელი);

4.21 მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ურთიერთობების დარგში (პროგრამული კოდი 28 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ლევან მიქელაძის სახელობის დიპლომატიური სასწავლო ცენტრი

- ჩატარდა 1 გრძელვადიანი სასწავლო პროგრამა (წინა საროტაციო პროგრამა საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენლობებში როტაციის მსურველი თანამშრომლებისათვის - 84 სთ.), 8 მოკლევადიანი სასწავლო კურსი, 11 სემინარი, 6 საჯარო ლექცია და 3 უცხო ენის (ესპანური, ფრანგული, თურქული) შემსწავლელი კურსი, ასევე სხვადასხვა თემატიკის ბრიფინგები ელჩებისთვის;
- საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების მიზნით გაფორმდა ურთიერთგაგების მემორანდუმი 2 საერთაშორისო პარტნიორთან: პორტუგალიის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროსთან და ფილიპინების რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა ინსტიტუტთან. საანგარიშო პერიოდში დიპლომატებისა და სხვა საჯარო მოხელეების მომზადების სფეროში თანამშრომლობის გაძლიერებისა და განვითარების მიზნით გაფორმდა ურთიერთგაგების მემორანდუმი საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიასთან და საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდთან (GFSIS). სხვადასხვა პროგრამების ფარგლებში ცენტრმა აქტიურად ითანამშრომლა და თანადაფინანსებით განახორციელა 14 კურსი ადგილობრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ერთად;
- სასწავლო ცენტრის ღონისძიებების ფარგლებში, სექტემბრის მონაცემების ჩათვლით, კვალიფიკაცია აიმაღლა სულ 270-მდე საჯარო მოხელემ, მათ შორის საგარეო საქმეთა სამინისტროს 160-მა თანამშრომელმა.

4.22 საზღვაო პროფესიული განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 12)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - სსიპ - სასწავლო უნივერსიტეტი - ბათუმის სახელმწიფო საზღვაო აკადემია

- გაიხსნა ახალი სასწავლო კლასები, კერძოდ: სანავიგაციო ხიდურისა და გემბანის საწყისი ცნებების აუდიტორია და მარლენსის (MARLINS) აღიარებული ტესტირების/სერტიფიკაციის ცენტრი;
- ინფრასტრუქტურისა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში შეძენილ იქნა საზეინკლო ლაბორატორიული აღჭურვილობა. დასრულდა ლაბორატორიების სარემონტო სამუშაოები, სადაც განლაგდება საზეინკლო ლაბორატორია. გაფორმდა ხელშეკრულება ფიზიკის ლაბორატორიის შესაძენად და დასრულდა მოლაპარაკება კომპანიებთან კავშირისა და უსაფრთხოების საზღვაო გლობალური სისტემის სიმულატორის შესაძენად;
- მილენიუმის საგრანტო პროექტის ფარგლებში შესყიდულ იქნა და დამონტაჟდა პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების (მეთევზე-მეზღვაურისა და ამწე კრანის ოპერატორი) განსახორციელებლად საჭირო სიმულატორები და კომპიუტერული ტექნიკა. ჩატარდა უნივერსიტეტის I კორპუსის მიმდინარე და II კორპუსის კაპიტალური რემონტები. მეზღვაურთა სასწავლო, საწვრთნელი და სერტიფიცირების ცენტრში განახლდა კონდიციონების და სავინტილაციო სისტემა და ასევე, ცენტრისათვის შეძენილ იქნა სასწავლო აღჭურვილობა.

5. მაკროეკონომიკური სტაბილურობა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება

5.1 სახელმწიფო ქონების მართვა (პროგრამული კოდი 24 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓სსიპ - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო
- ✓ა(ა)იპ - ინვესტორთა საბჭოს სამდივნო

- გამოცხადდა 1 134 აუქციონი, საიდანაც: შედგა 665 აუქციონი, ჩაიშალა 3 551 აუქციონი და შეწყდა 10 აუქციონი;
- სახელმწიფო ქონების ინვენტარიზაციის პროექტის ფარგლებში აღმოჩენილი ქონებიდან სახელმწიფო ქონებად დარეგისტრირდა 4 2324 ჰა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობი და 6 216 ჰა არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობი;
- თბილისში სახელმწიფო საკუთრებად დარეგისტრირდა 737 ობიექტი, ხოლო რეგიონულ მომსახურების ცენტრებში - 3 944 ობიექტი;
- სააგენტოს საინფორმაციო და დისტანციური მომსახურების სამსახურმა უპასუხა 18 311 ზარს, ონლაინ დახმარების მეშვეობით 4 368 მომხმარებელს გაუწია კონსულტაცია, ინფორმაციის ელექტრონულად მიღების არხის (info@nasp.gov.ge) მეშვეობით უპასუხა 1 014 მოქალაქის წერილს;
- სააგენტოს მომსახურების ცენტრების მიერ მიღებულ იქნა 21 440 განცხადება, ხოლო სსიპ - იუსტიციის სახლის ფილიალების მიერ - 3 952 განცხადება;

- სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს ვებ-გვერდს ესტუმრა 53 585 მოქალაქე. მომხმარებელთა განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევდა შეთავაზების გვერდი, სადაც განთავსებულია ინფორმაცია საპრივატიზებო ობიექტების შესახებ;
- საქმიანობის სრულყოფის მიზნით მიმდინარეობდა მუშაობა სახელმწიფო ქონების მართვის სისტემის ერთიანი ელექტრონული პორტალის შექმნაზე და დანერგვაზე. გარდა ამისა, მიმდინარეობდა სახელმწიფო ქონების მართვის სისტემის სახელმწიფო ქონების პრივატიზების დეპარტამენტის მოდულის ხარვეზების აღმოფხვრა;
- მიმდინარეობდა სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით დაფუძნებული საწარმოების რაოდენობის ოპტიმიზაციის პროცესი. საწარმოების მინიმიზაციის მიმართულებით დასრულდა 9 გაკოტრების საქმისწარმოება, განხორციელდა 9 საწარმოს შერწყმა და მიმდინარეობდა გაკოტრების საქმისწარმოება 5 საწარმოზე;
- დასრულდა 1 საწარმოს პრივატიზების პროცესი;
- განხორციელდა 8 კონტრაქტის გათავისუფლება დაკისრებული პირგასამტეხლოსგან;
- მიწის მიკუთვნებისა და საკუთრების ზედდების თაობაზე გადაწყვეტილება იქნა მიღებული 739 საკითხზე;
- 158 უძრავი ქონება გადაეცა სახელმწიფო უწყებებზე/საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებს, ხოლო 602 ობიექტი - თვითმმართველ ერთეულებს. ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებს მიეცა თანხმობა 147 არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთის ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებად რეგისტრაციაზე;
- სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ 1 470 უძრავი ქონება გადასცა იძულებით გადაადგილებულ პირთა ოჯახებს, ხოლო 113 უძრავი ქონება საკუთრებაში - 100 ეკომიგრანტ ოჯახს;
- „აწარმოე საქართველოში“ პროგრამის ინფრასტრუქტურული უზრუნველყოფის კომპონენტის ფარგლებში განხორციელდა 90 ბენეფიციარისთვის 28 მლნ ლარის ჯამური ღირებულების უძრავი ქონების გადაცემა;
- განკარგვის პროცესების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების მიზნით, „სოფლიდან გაუსვლელად“ პროგრამის ფარგლებში, სოფლებსა და გამგეობებში, სააგენტოს რეგიონულ მომსახურების ცენტრებსა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 54 რეგიონულ ცენტრში გავრცელდა 73 600 ბუკლეტი 372 გამოცხადებული აუქციონის შესახებ;
- უწყვეტ რეჟიმში მიმდინარეობდა სახელმწიფო ქონების მოვლა-პატრონობის/დაცვის ღონისძიებები;
- მიმდინარეობდა სსიპ - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს დოკუმენტური არქივის ელექტრონიზაცია და სისტემატიზაცია;
- მიმდინარეობდა საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთების აზომვითი სამუშაოების დაფინანსება (ანაზღაურებულია 460 ამზომველის მიერ შესრულებული 137 056 აზომვითი ნახაზის მომზადების საფასური, რომლის ღირებულებამ შეადგინა 10 მლნ ლარი).

5.2 მეწარმეობის განვითარება (პროგრამული კოდი 24 07)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ „აწარმოე საქართველოში“

- „აწარმოე საქართველოში“ პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:
  - ✓ პროგრამის ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის კომპონენტის ფარგლებში მეწარმეობის განვითარების სააგენტოს მიერ გაფორმდა ხელშეკრულებები 70 ბენეფიციარ კომპანიასთან კრედიტისა და ლიზინგის საგნის პროცენტის თანადაფინანსებზე (სასტუმროს ინდუსტრიის

ხელშეწყობის მიმართულებით - 17 ბენეფიციარ კომპანიასთან და ინდუსტრიულ ნაწილში - 53 ბენეფიციარ კომპანიასთან). აღნიშნული ბენეფიციარებიდან საბანკო სესხის კომპონენტით ისარგებლა 60-მა ბენეფიციარმა, ხოლო ლიზინგის კომპონენტით - 10-მა ბენეფიციარმა. პროგრამის აღნიშნული კომპონენტის ფარგლებში როგორც ინდუსტრიული, ასევე სასტუმროების მიმართულებით მომზადებულ იქნა ცვლილებათა პაკეტი, რომელიც ემსახურება პროექტის ბენეფიციართათვის ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდილ შესაძლებლობას. პროგრამის 4 ბენეფიციართან გაფორმდა ხელშეკრულებები ფინანსური მხარდაჭერის თაობაზე. აღნიშნულ კომპანიებზე კომერციული ბანკებიდან დამტკიცებულმა სესხის მოცულობამ შეადგინა 93.5 მლნ ლარი, ხოლო კომპანიების მხრიდან განსახორციელებელი ჯამური ინვესტიციის მოცულობამ გადააჭარბა 120.0 მლნ ლარს. გაფორმდა საერთაშორისო ბრენდის გამოყენების, ე.წ. ფრანჩაიზის, ხელშეკრულება „Holiday Inn“-თან;

- ✓ პროგრამის ტექნიკური დახმარების კომპონენტის ფარგლებში განხორციელდა ქართველ მენეჯერთა კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამა, რომელიც მოიცავდა გერმანიაში ვიზიტს, ტრენინგებს და ინდივიდუალურ შეხვედრებს გერმანიაში მოქმედ კომპანიებთან. ღონისძიების ფარგლებში ქართველ მეწარმეებს (კვების პროდუქტების, ღვინის წარმოების, სოფლის მეურნეობის, ფარმაცევტული და ტექსტილის მწარმოებელი კომპანიებიდან) ეძლევათ გერმანელი კერძო მეწარმეთა სამუშაო პირობების გაცნობის საშუალება და მათთვის საინტერესო კომპანიებთან კონტაქტების დამყარების შესაძლებლობა სამომავლო თანამშრომლობის მიზნით. აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში დაიწყო 2018 წლისთვის კანდიდატურების შერჩევა;
- ✓ პროგრამის მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობის პროექტის ფარგლებში:
  - გამოცხადდა ბიზნეს იდეების კონკურსი. სააგენტომ გამართა რეგიონული შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან პროგრამის გაცნობის მიზნით. აღნიშნულ კონკურსში მონაწილეობისათვის შემოსული 20 029 განაცხადიდან შემდეგ ეტაპზე გადავიდა 7 372 განმცხადებლის 4 376 პროექტი, რომელთაგან 5 694-მა ავტორმა გაიარა ზოგადი მეწარმეობის ტრენინგი;
  - ბიზნეს გეგმების კონკურსზე დარეგისტრირდა 3 690 პროექტი და მიმდინარეობდა გამარჯვებულ ბენეფიციართა გამოვლენის ეტაპი. სააგენტო ინტენსიურად ახორციელებდა აღნიშნული პროცესის მონიტორინგს;
  - მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობის პროგრამის ბენეფიციარებისათვის განხორციელდა მარკეტინგული მომსახურება, რომელიც ითვალისწინებდა პროგრამის ბენეფიციარების მიერ წარმოებული პროდუქტების ბრენდინგს და მარკეტინგულად შეფუთვას, პროდუქტისა თუ სერვისისათვის შესაბამისი სარეალიზაციო არხების მოძიებას და პროგრამაში ჩართული ბენეფიციარებისათვის სათანადო სასწავლო კურსების ორგანიზებას;
  - გაეწია კონსულტაციები დაინტერესებულ პირებს, გაიცა ინფორმაცია პროექტის განხორციელების ფაზების შესახებ, გაეწია დახმარება აპლიკანტებს ბიზნეს იდეებისა და ბიზნეს გეგმების რეგისტრაციის პროცესში. მომსახურების ცენტრს დაემატა მომსახურების ორი არხი (სატელეფონო ცენტრი და ონლაინ ჩატი), რომელიც მომხმარებელს აძლევს სახელმწიფო ხელშეწყობის პროგრამების შესახებ სასურველი ინფორმაციის დისტანციურად მიღების საშუალებას;
- ✓ პროგრამის კინოინდუსტრიის წახალისების კომპონენტის ფარგლებში:
  - „AFCI Location and Finance Show 2017“-ზე (ლოს-ანჯელესი) კინოპროდიუსერებისათვის გაიმართა „გადაიღე საქართველოში“ პროგრამის წარდგენა. აღნიშნული ღონისძიებისათვის დაიბეჭდა ე.წ. „Location Book“, რომელშიც მოცემულია საქართველოს სხვადასხვა ადგილები თანდართული ინფორმაციით. ჩატარდა შეხვედრები ამერიკულ

სტუდიებთან და დამოუკიდებელ კინომწარმოებლებთან. მიმდინარეობდა მუშაობა კინოინდუსტრიაში მოღვაწე გარკვეული პირების ტექნიკური კუთხით კვალიფიკაციის ამაღლების საკითხებზე. „გადაიღე საქართველოში“ კომპონენტს შეემატა დამატებით ოთხი პროექტი „SONU KE TITU KI SWEETY“, „მზის გოგონები“, „მამიკოს გოგო“ და „უარყოფითი რიცხვები“;

- კინოგადაღების დაზღვევის მიზნით ჩატარდა გაცნობითი ხასიათის სემინარი კინოინდუსტრიაში მოღვაწე პირთათვის და ორგანიზება გაეწია საერთაშორისო სადაზღვევო კომპანიის წარმომადგენლის ვიზიტს საქართველოში. გარდა ამისა, საქართველოს პოტენციალის შესასწავლად, სექტემბერში ჩამოვიდნენ ცნობილი ამერიკელი ლოკაციის მენეჯერები და პროდიუსერები, რომლებმაც ერთი კვირის განმავლობაში დაათვალიერეს რამოდენიმე ლოკაცია (ბათუმი, წყალტუბო, ჭიათურა, თბილისი, ყაზბეგი, დავით გარეჯი და რუსთავი);

- ექსპორტის ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში:

- ✓ საექსპორტო პროცედურებსა და სპეციფიკებზე კონსულტაცია გაეწია 80-ზე მეტ ექსპორტზე ორიენტირებულ კომპანიასა და ფიზიკურ პირს. სააგენტოს დახმარებით 33-მა ქართულმა კომპანიამ მიიღო მონაწილეობა 3 საერთაშორისო გამოფენაში (საკვები პროდუქტების გამოფენა „Gulfood 2017“ (დუბაი), „Foodex Japan 2017“ და „HOFEX 2017“);
- ✓ სააგენტოს ორგანიზებით 40-მდე ქართული კომპანია დაესწრო საერთაშორისო სავაჭრო და საინვესტიციო გამოფენას CIFIT (საქართველო წარსდგა საპატიო სტუმარის სტატუსით);
- ✓ საექსპორტო პროცედურებსა და სპეციფიკებზე კონსულტაცია გაეწია 120-ზე მეტ ექსპორტზე ორიენტირებულ კომპანიასა და ფიზიკურ პირს;
- ✓ ექსპორტზე ორიენტირებული კომპანიების თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, სააგენტომ კავკასიის უნივერსიტეტთან ერთად შეიმუშავა „ექსპორტის მენეჯერის სასერტიფიკატო კურსი“, რომლიც მიხედვით გადაამზადდება 20-მდე კომპანიის თანამშრომელი;
- ✓ დასრულდა მოსამზადებელი სამუშაოები საერთაშორისო გამოფენა „Anuga 2017“-ში მონაწილეობისათვის (მონაწილეობას მიიღებს 16 საკვები და სასმელი პროდუქტების მწარმოებელი კომპანია);

- მოდის ინდუსტრიის ხელშეწყობის მიზნით, თბილისის მოდის კვირეულის ფარგლებში, სააგენტომ უმასპინძლა საერთაშორისო მყიდველებს (ე.წ „ბაიერებს“). გარდა ამისა მერსედეს ბენცის მოდის კვირეულის ფარგლებში სააგენტომ ორგანიზება გაუწია კონფერენციას, რომელსაც ატარებდა საერთაშორისო გაყიდვების კომპანია „Lambert + Associates“.

- ინვესტიციების ხელშეწყობის მიმართულებით („aftercare“-ს მიმართულების ჩათვლით) გაიმართა შეხვედრები და გაეწია კონსულტაცია (ინფორმაციის მიწოდება სტატისტიკის, კანონმდებლობის, გადასახადებისა და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ, შუამდგომლობა სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებებთან და კერძო ორგანიზაციებთან) 200-მდე პოტენციურ ინვესტორსა და ბიზნეს-დელეგაციას. გარდა ამისა, სააგენტომ მონაწილეობა მიიღო ხუთ ბიზნეს-ფორუმში ქვეყანაში არსებული საინვესტიციო შესაძლებლობების წარმოჩენის კუთხით.

5.3 შემოსავლების მობილიზება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 23 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - შემოსავლების სამსახური

- გრძელდებოდა გადამხდელთა მომსახურება, მოძრავი სერვის-ცენტრის „RS CAR“-ის საშუალებით, საქართველოს მასშტაბით. აღნიშნული სერვისის საშუალებით მომსახურების მიწოდება განხორციელდა 36 დისლოკაციაზე. სხვადასხვა ტიპის სერვისებით ისარგებლა 5 461 ვიზიტორმა.
- სსიპ - შემოსავლების სამსახურმა, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის რეკომენდაციის საფუძველზე, შეიმუშავა „საგადასახადო ვალდებულებების ნებაყოფლობითი შესრულების სტრატეგია“, რომლის მიზანია აამაღლოს გადასახადის გადამხდელთა ნებაყოფლობითი გადახდევინების მაჩვენებელი;
- შემოწმების პროცესის გამჭვირვალობის მიზნით შექმნილია გადასახადის გადამხდელის ვებ-გვერდზე ჩანართი „აუდიტის გვერდი“. რაც საშუალებას აძლევს გადამხდელს გაეცნოს მასზე გამოცემულ შემოწმების ბრძანებასთან დაკავშირებით გადმოგზავნილ დოკუმენტაციას და ამ გვერდიდან განახორციელოს მიმოწერა აუდიტორთან, ხოლო აუდიტორს მიეცა შესაძლებლობა განახორციელოს მიმოწერა გადამხდელთან;
- მომზადდა ტრენინგის თემების ნუსხა და აუდიტორებში ჩატარდა გამოკითხვა ტრენინგების საჭიროებათა გამოსავლენად. განისაზღვრა პრიორიტეტული მიმართულებები, რომელთა მიხედვით დაიგეგმა ტრენინგები. ყველა აუდიტორს სისტემატურად უტარდება ინსტრუქციული სწავლება აღნიშნულ საკითხებში;
- უფლებამოსილი ექსპორტიორის სტატუსის მისაღებად განაცხადის მატერიალურად წარდგენის ნაცვლად, ექსპორტიორს საშუალება ექნება ვებ-გვერდის (www.rs.ge) მეშვეობით გააკეთოს ელექტრონული განაცხადი და ასევე, ელექტრონულად მიიღოს პასუხი სტატუსის მინიჭებასთან დაკავშირებით. ამასთან, შეიქმნება ერთიანი რეესტრი, რომელშიც აისახება ინფორმაცია სტატუსის მქონე ექსპორტიორების შესახებ; პროგრამული მოდული ტესტირების რეჟიმშია;
- საბაჟო გამშვებ პუნქტებზე „წითელი ხიდი“, „ყაზბეგი“, „სადახლო“ და „სარფი“ დამონტაჟდა ტექნიკური საშუალებები - ა/მ ნომრის წამკითხველი კამერა და მონიტორი. აღნიშნულით მოხდება ავტომობილის იდენტიფიცირება, რომელიც გადააადგილებს წინასწარ დეკლარირებულ საქონელს, მათი პრიორიტეტული წესით გაშვების მიზნით. მიმდინარეობს ტექნიკური სამუშაოები პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვის მიმართულებით;
- გაერო-ს ნარკოტიკებისა და დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის ბიუროსა (UNODC) და მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის (WCO) ერთობლივი პროექტის - კონტეინერების კონტროლის პროგრამის ფარგლებში, ამოქმედდა საჰაერო ტრანსპორტით გადაადგილებული/გადასაადგილებელი ტვირთების უსაფრთხოების კონტროლის ერთობლივი დანაყოფი, რომელშიც შედიან სსიპ - შემოსავლების სამსახურის, შსს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტისა და შსს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის წარმომადგენლები;
- ამოქმედდა „ყოვლისმომცველი ინსტიტუციონალური განვითარების პროგრამის“ (CIB) მესამე ფაზა. პროგრამა ითვალისწინებს საბაჟო გამშვები პუნქტების „კარწახის“, „ფოთისა და ყულევის პორტებისა და ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის“ და „ადლის“ (სარფი) აღჭურვასა და ინფრასტრუქტურულ უზრუნველყოფას, ასევე, ფიტოსანიტარი და ვეტერინარი სპეციალისტების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით შესაბამისი ტრენინგების განხორციელებას. პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს საბაჟო გამშვები პუნქტებისათვის შესაბამისი ინვენტარის შეძენა;
- ევროკავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობის საზღვრის ერთობლივი მართვის საპილოტე პროექტის „საქართველოსა და აზერბაიჯანს შორის არსებული გამშვები პუნქტი „წითელი ხიდი“ ფარგლებში, სგპ "წითელ ხიდზე" დაწყებულია ფიტოსანიტარიული და ვეტერინარული სასაზღვრო კონტროლისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურის სამშენებლო სამუშაოები;
- შემოსავლების სამსახურის მონაცემთა ბაზაში შეიქმნა ფიზიკური პირის დეკლარაციის მოდული, რომელიც ძირითად შემთხვევებში ჩაანაცვლებს მატერიალურ ფორმას, რითაც მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება საბაჟო კონტროლი და აღრიცხვიანობა, შემცირდება დეკლარაციის შევსებისათვის საჭირო დრო, დაიზოგება ოქმის დასაბეჭდად საჭირო ადმინისტრაციული ხარჯები;

- დაინერგა ტირ-პარკის ვებ სერვისები, საბაჟო გამშვებ პუნქტებთან მდებარე ავტოსადგომებზე რიგების მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის გაცვლის სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს რიგის მოწესრიგებას;
- მომზადდა შესაბამისი პროგრამული უზრუნველყოფა, რომლის საშუალებითაც გადასახადის გადამხდელებს ექნებათ საშუალება, შემოსავლების სამსახურის ელექტრონული სერვისების გვერდის გამოყენებით, გადააგზავნონ/მიიღონ წერილები სხვადასხვა უწყებებიდან;
- ქ. გუანჯოუში (ჩინეთი), ჩინეთის საბაჟო ადმინისტრაციის ორგანიზებით, გაიმართა საბაჟო სემინარი ვაჭრობის ხელშეწყობის საკითხებზე. სემინარზე განხილულ იქნა ვაჭრობის ხელშეწყობის ისეთი საკითხები როგორცაა: „ერთი სარტყელი ერთი გზის“ ინიციატივა; ახალი ევრაზიული კონტინენტალური ეკონომიკური დერეფნის წახალისების მიზნით საბაჟო ადმინისტრაციების მიერ განხორციელებული ზომები; საბაჟო რისკების მართვა და ინოვაცია; უფლებამოსილი ეკონომიკური ოპერატორის სისტემა; საბაჟო დაზვერვის ტექნოლოგიები; საბაჟოს საინფორმაციო ტექნოლოგიები; საბაჟო მოსაკრებელი; ინოვაციები მენეჯმენტში და სხვა. აღნიშნულ სემინარში მონაწილეობა მიიღეს ჩინეთის, ესტონეთის, ირანის, ერაყის, ლატვიის, ლიტვის, მოლდოვას, სომხეთის, სირიის და უკრაინის საბაჟო ადმინისტრაციების წარმომადგენლებმა. მონაწილეებმა ერთმანეთს გაუზიარეს ინფორმაცია და გამოცდილება საბაჟო სფეროში ვაჭრობის ხელშეწყობის კუთხით უკვე განხორციელებული და სამომავლოდ დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ.

5.4 სახელმწიფო ფინანსების მართვა (პროგრამული კოდი 23 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო;
- ✓ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახური

- შემუშავდა და კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში დამტკიცდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 2018-2021 წლების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმა, რომლებიც მოიცავს პრიორიტეტებს და მათ მისაღწევად განსახორციელებელ პროგრამებსა და ღონისძიებებს პროგრამული ბიუჯეტის მომზადების განახლებული მეთოდოლოგიის მოთხოვნების შესაბამისად;
- საქართველოს პარლამენტს წარედგინა 2017-2020 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტის საბოლოო ვარიანტი;
- მომზადდა და დამტკიცდა „ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის შედგენის მიზნით განსახორციელებელ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილება, რომლის მიხედვით ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის მომზადების მიზნით ეტაპობრივად წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში;
- საქართველოს მთავრობას წარედგინა ინფორმაცია 2018-2021 წლების ძირითადი მაკროეკონომიკური პროგნოზებისა და საქართველოს სამინისტროების ძირითადი მიმართულებების შესახებ;
- ევროკავშირის მხარდაჭერით გაიმართა შეხვედრები სამინისტროებთან, განხილულ იქნა სამინისტროების მიერ მომზადებული საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმების პირველადი ვერსიები, ევროკავშირის ექსპერტებისა და ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლების მიერ გაცემულ იქნა რეკომენდაციები;
- მომზადდა და კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში საქართველოს პარლამენტს წარედგინა საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის I და II კვარტლის, ასევე, 2016 წლის წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშები;
- 2017 წლის აპრილში წარმატებით დასრულდა მოლაპარაკება საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან ახალ

3 წლიან პროგრამაზე, რომელიც დაეფუძნა საქართველოს მთავრობის 4 პუნქტიანი გეგმის შესაბამისად შემუშავებულ მაკრო-ფისკალურ ჩარჩოს და ითვალისწინებს 285 მლნ აშშ დოლარის საბიუჯეტო დახმარების გამოყოფას, პროგრამით გათვალისწინებული სამოქმედო გეგმის შესრულების შესაბამისად. აღნიშნული თანხები მიიმართება საქართველოს ეროვნული ბანკის რეზერვების შესავსებად. საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან მოლაპარაკების ფარგლებში შეჯერებული მაკროეკონომიკური და ფისკალური პარამეტრები განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობის ფისკალურ გეგმებს საშუალოვადიან პერიოდში და სრულად ასახავს საქართველოს მთავრობის მიზნებს დაჩქარდეს და მეტი რესურსი მიიმართოს ინფრასტრუქტურული და საინვესტიციო პროექტების განხორციელებაზე, რომელიც ხელს უწყობს საქართველოს ტურისტული და სატრანზიტო პოტენციალის შემდგომ განვითარებას. ამავდროულად, პროგრამა ითვალისწინებს საგადასახადო კუთხით მიმდინარე რეფორმების შედეგებს, როგორცაა მოგების გადასახადის რეფორმა. პროგრამა ასახავს ზემოაღნიშნული ღონისძიებების გასატარებლად აუცილებელ მაკომპენსირებელ ღონისძიებებს, მათ შორის ადმინისტრაციული ხარჯების მაქსიმალურ შეზღუდვას და ითვალისწინებს სტრუქტურული რეფორმების მთელ ციკლს, რომელიც ხელს შეუწყობს კერძო სექტორის განვითარებას და უზრუნველყოფს საჯარო სამსახურის ეფექტიანობის ზრდას;

- მომზადდა 2018-2021 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების (BDD) დოკუმენტის პირველადი ვერსია, რომელიც მოწონებულ იქნა საქართველოს მთავრობის მიერ კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში და ხელმისაწვდომია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე;
- „საქართველოს 2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის მომზადების მიზნით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ განიხილა სახელმწიფო უწყებების მიერ გამოგზავნილი საბიუჯეტო განაცხადები და სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის ძირითადი პარამეტრები განსახილველად წარუდგინა საქართველოს მთავრობას. „საქართველოს 2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი (პირველი წარდგენა) თანდართულ მასალებთან ერთად და 2018-2021 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების განახლებული დოკუმენტი საქართველოს მთავრობას კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში;
- საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ტექნიკური მხარდაჭერის ფარგლებში მომზადდა ანგარიში საქართველოს ფისკალური გამჭვირვალობის შესახებ, რომელსაც თან ახლავს საქართველოს ფისკალური გამჭვირვალობის სამოქმედო გეგმა 2017-2020 წლებისთვის. აღნიშნული დოკუმენტი ხელმისაწვდომია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ვებ-გვერდზე;
- მომზადდა და გამოიცა წიგნი „საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმა საქართველოში“, რომელშიც აღწერილია ევროკავშირთან 10 წლიანი თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელებული რეფორმები და სამომავლო გეგმები. აღნიშნული დოკუმენტი ხელმისაწვდომია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე;
- კაპიტალური/საინვესტიციო პროექტების მართვის დანერგვის ხელშეწყობისა და საინვესტიციო პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის შემუშავების გზით სახელმწიფო ფინანსების გამოყენების ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად, მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით ფინანსთა სამინისტროს აკადემიაში ჩატარდა „საინვესტიციო პროექტების მართვის“ ტრენინგი კაპიტალური/საინვესტიციო პროექტების განმახორციელებლებისთვის და შემფასებლებისთვის. ტრენინგს ეწვებოდნენ პილოტი მუნიციპალიტეტების (ქ. ბათუმი, ქ. ქუთაისი, ქ. რუსთავი, ქ. თბილისი, ქ. გარდაბანი, ქ. ფოთი), საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლები. ასევე, ჩატარდა შემაჯამებელი შეხვედრა, განიხილეს საინვესტიციო პროექტების მართვის ძირითადი პრინციპები, ჩატარებული ტრენინგების შედეგები და მომავალი თანამშრომლობის გაგრძელების გზები;
- საბიუჯეტო პროცესის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ძალისხმევით, 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის შესახებ მომზადებული გზამკვლევი ორ ენაზე (ქართული და ინგლისური) ბეჭდური სახით გამოიცა. გაიმართა აღნიშნული გზამკვლევის

პრეზენტაცია, რომელსაც ესწრებოდნენ აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების, არასამთავრობო სექტორის, დონორი ორგანიზაციების, ასევე, პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისისა და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის წარმომადგენლები. გზამკვლევის ორივე ვარიანტი განთავსებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე;

- საგადასახადო კანონმდებლობის შემდგომი სრულყოფის მიზნით მომზადდა და საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებულ იქნა „საქართველოს საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ“ საქართველოს კანონი;
- საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული იქნა შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ შეთანხმება ყირგიზეთის რესპუბლიკასთან;
- მიმდინარეობდა ბიუჯეტის შემოსულობების მონიტორინგი. კერძოდ, მზადდება ყოველთვიური და ყოველდღიური ინფორმაციები გადასახადების, სხვა შემოსავლების, ფინანსური და არაფინანსური აქტივების შესრულების მიმდინარეობის შესახებ. ყოველი თვის დასრულების შემდეგ ხორციელდება მოსალოდნელი წლიური შემოსავლების პროგნოზების ანალიზი;
- ყოველთვიურად მზადდება და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე თავსდება ანალიტიკური და ინფორმაციული მასალა, ქვეყნის მაკროეკონომიკური განვითარებისა და სტაბილურობის ამსახველი მაჩვენებლების შესახებ - „საქართველოს ეკონომიკის მიმოხილვა“. აღნიშნული მასალა მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორცაა: საქართველოს გრძელვადიანი ეკონომიკური ზრდის ძირითადი მიმართულებები, ეკონომიკის სტრუქტურა და ტენდენციები, ფისკალური სტრუქტურა და სახელმწიფო ვალი, საგარეო სექტორი, მონეტარული და საბანკო სექტორი და საქართველოს საერთაშორისო რეიტინგები;
- მომზადდა ეფექტიანობის აუდიტის სახელმძღვანელოს პირველი ვარიანტი;
- სახელმწიფო ვალი აკმაყოფილებს ვალის მდგრადობის ძირითად ინდიკატორებს. სამინისტროს ვებ-გვერდზე ყოველთვიურად ქვეყნდება ინფორმაცია სახელმწიფო ვალის მდგომარეობისა და საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ;
- საქართველო აგრძელებს თანამშრომლობას საერთაშორისო სარეიტინგო კომპანიებთან - „Standard & Poor’s“, „Fitch“ და „Moody’s“. ამჟამად საქართველოს Standard & Poor’s და Fitch-ის შეფასებით „BB-სტაბილური“ რეიტინგი აქვს მინიჭებული. საერთაშორისო სარეიტინგო კომპანია Moody’s-ის შეფასებით კი „Ba2 სტაბილური“;
- გრძელდებოდა მოლაპარაკებები დონორებთან/განვითარების პარტნიორებთან განსაზღვრული პრიორიტეტული საინვესტიციო პროექტებისა და პროგრამების დაფინანსების მიზნით შეღავათიანი ფინანსური რესურსის მისაღებად. თითოეული სესხის ფინანსური პარამეტრების შერჩევა ხდება ისე, რომ მაქსიმალურად იქნას შენარჩუნებული სახელმწიფო საგარეო ვალის პორტფელის ხელსაყრელი მაჩვენებლები. 2017 წლის 6 თვის განმავლობაში გაფორმდა 32 ხელშეკრულება, მათ შორის: 11 სასესხო, 2 საგრანტო, 3 ქვესასესხო და 16 სხვა სახის;
- ჩატარდა სახაზინო ფასიანი ქაღალდების 42 აუქციონი, გამოშვებული იყო 1 250.0 მლნ ლარის მოცულობის სახაზინო ვალდებულებები და სახაზინო ობლიგაციები;
- საბიუჯეტო ორგანიზაციების ანგარიშვალდებულების გაზრდისა და საჯარო ფინანსების გამოყენების ეფექტიანობის ანალიზის განხორციელების მიზნით, საჯარო ფინანსების მართვის საინფორმაციო სისტემაში დაემატა ახალი ანგარიშგებების ფორმები. გარდა ამისა, ბიუჯეტის შესრულების შესახებ ინფორმაციების გამჭვირვალობის გაზრდის მიზნით, მუდმივად ხდება ინფორმაციის პროაქტიულად გამოქვეყნება და კომუნიკაციის სხვადასხვა ფორმების გამოყენება;
- საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესების და საერთაშორისო პრაქტიკასთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით, საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების (IPSAS) დანერგვის სამოქმედო გეგმის ფარგლებში, დარიცხვის მეთოდის შესაბამისი სტანდარტების (IPSAS1, IPSAS 5, IPSAS 9, IPSAS 14, IPSAS 16, IPSAS 36, IPSAS 37) მოთხოვნების გათვალისწინებით, დამტკიცდა აღრიცხვა-ანგარიშგების მეთოდოლოგიაში შესაბამისი ცვლილებები. საბიუჯეტო ორგანიზაციების 2017 წლის წლიური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადდა აღნიშნული სტანდარტების მოთხოვნების შესაბამისად. გარდა

ამისა, მაისში ანგარიშგებისა და მეთოდოლოგიის დეპარტამენტის თანამშრომლებისათვის საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში ჩატარდა ტრენინგები 2018 წელს დასაწერ IPASAS სტანდარტებში (IPASAS 28, IPASAS 29, IPASAS 30, IPASAS 33, IPASAS 39). ამასთან, უცხოელი ექსპერტის მიერ მომზადდა ანგარიში, სადაც მოცემულია IPASAS სტანდარტების ანალიზი არსებულ სააღრიცხვო სისტემასთან მიმართებით. განხილულია IPASAS-ის დანერგვის პროცესში არსებული პრობლემატური საკითხები, მოცემულია რეკომენდაციები შესაბამისი პრობლემების გადასაჭრელად და ა.შ.

- გაიმართა შეხვედრა ფინანსთა სამინისტროს სახიზნო სამსახურისა და კომპანია ბლუმბერგის წარმომადგენლებს შორის. შეხვედრის ფარგლებში ბლუმბერგის წარმომადგენლებმა სახიზნო სამსახურის წარმომადგენლებს გააცნეს კომერციულ ბანკებში ფულადი სახსრების განთავსების მოდულის ფუნქციონალი. აღნიშნული მოდულის გამოყენებით, სახიზნო სამსახურმა, კომერციულ ბანკებთან ერთად, დეპოზიტების განთავსებასთან დაკავშირებით ჩაატარა სატესტო რეჟიმში აუქციონები;
- სახელმწიფო ხაზინის ფულადი სახსრების მართვის ეფექტიანობის ზრდის უზრუნველსაყოფად, სახელმწიფო ხაზინამ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, საქართველოს ეროვნულ ბანკთან და კომერციულ ბანკებთან თანამშრომლობის შედეგად შეიმუშავა „სახელმწიფო ხაზინის განკარგულებაში არსებული ფულადი სახსრების განთავსების წესი“.

5.5 ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება (პროგრამული კოდი 24 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

- მომზადდა ძირითადი ეკონომიკური ტენდენციების ამსახველი 2016 წლის წლიური ანგარიში;
- მიმდინარეობდა მუშაობა გადახდისუუნარობის ახალ კანონმდებლობაზე;
- მომზადდა „საჯარო კერძო თანამშრომლობის“ კანონის პროექტი;
- მმართველობის რეფორმის ფარგლებში განხორციელდა სახელმწიფო სერვისების ანალიზი;
- შემუშავდა ეკონომიკური მმართველობის რეფორმის კონცეფცია;
- განხორციელდა შეხვედრები ბიზნეს სექტორის წარმომადგენლებთან, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და კვლევით ინსტიტუტებთან და გამოვლინდა ეკონომიკური ზრდის და ბიზნეს სექტორის განვითარების ხელშემშლელი ფაქტორები (მათ შორის: ექსპორტის ეფექტიანობის დაბალი დონე, საწარმოო და ბუნებრივი დანაკარგები, საგადასახადო საკითხებთან დაკავშირებული ასპექტები). განვითარების ხელშემშლელი ფაქტორების აღმოფხვრის მიმართულებით მიმდინარეობდა კონკრეტული რეკომენდაციების შემუშავება;
- მომზადდა შრომის ბაზარის ანალიზი, რომელიც მოიცავს დასაქმებისა და უმუშევრობის ზოგადი დინამიკის შეფასებას, დასაქმების ანალიზს სექტორულ ჭრილში, დასაქმების მაჩვენებლებში კერძო სექტორის როლის შეფასებას და სხვა;
- მიმდინარეობდა შრომის ბაზრის საინფორმაციო ვებ-გვერდის ადმინისტრირება და ცხრილების განახლება;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ტურიზმის სექტორის განვითარების კონცეფციაზე;
- მომზადდა ეკონომიკური შეფასებები, შენიშვნები და წინადადებები სხვადასხვა ნორმატიული აქტების პროექტებზე, ასევე სამართლებრივი ექსპერტიზა ჩაუტარდა სხვადასხვა ნორმატიულ აქტებში შესატანი ცვლილებების პროექტებს;
- განხილულ იქნა და მომზადდა შენიშვნები სასესიო შეთანხმებების პროექტებთან დაკავშირებით და

გაიმართა მოლაპარაკებები დონორ ორგანიზაციებთან;

- მიმდინარეობდა მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების სტრატეგიის (2016-2020 წლებისთვის) სამოქმედო გეგმით 2016 წლისათვის განსაზღვრული ღონისძიებების შესრულების მონიტორინგი;
- ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მიერ ჩატარდა კვლევა „ურთიერთკავშირი საჯარო პოლიტიკას, მიგრაციასა და განვითარებას შორის“ პროექტის ფარგლებში;
- მომზადდა ყოველთვიური ანგარიში იაფი კრედიტის ფარგლებში, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაცემული სესხების რეესტრის თაობაზე;
- შემუშავდა საინვესტიციო ფონდების შესახებ კანონის პროექტის პირველადი ვერსია და მიმდინარეობდა მისი განხილვა პროცესში ჩართულ სახელმწიფო უწყებებთან და კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან;
- კაპიტალის ბაზრის რეფორმის ფარგლებში მიმდინარეობდა შესაბამისი სტრატეგიით და სამოქმედო გეგმით გაწერილი ღონისძიებების განხორციელება (ფასიანი ქაღალდების დაბეგვრასთან დაკავშირებული ჩარჩოს განსაზღვრა საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მისიასთან ერთად და ეროვნულ ბანკთან ერთად ფინანსური გირავნობის, ურთიერთგაქვითვისა და დერივატივების შესახებ კანონის პროექტზე მუშაობა);
- საპენსიო სისტემის რეფორმის ფარგლებში:
  - ✓ შემუშავდა დაგროვებითი საპენსიო სისტემის კანონის პროექტი;
  - ✓ შემუშავდა კერძო დაგროვებითი საპენსიო უზრუნველყოფის შესახებ კანონის პროექტი, რომელიც განხილულ იქნა კერძო სექტორის წარმომადგენლებთან;
  - ✓ მიმდინარეობდა მუშაობა დაგროვებით საპენსიო სისტემაზე გადასვლასთან დაკავშირებული საპენსიო სააგენტოს სტრუქტურის და ბიუჯეტის განსაზღვრაზე;
  - ✓ კერძო დაგროვებითი საპენსიო კანონის პროექტის ინფორმირების კუთხით გაიმართა შეხვედრები სხვადასხვა ბიზნეს ასოციაციებთან და მიმდინარეობდა მუშაობა დონორ ორგანიზაციებთან IT ინფრასტრუქტურის კონცეპტუალური მხარის შექმნაზე;
- „მწვანე ზრდის“ პოლიტიკის დოკუმენტისა და სტრატეგიის (Green Growth Policy Paper) მომზადების პროცესში გაიმართა მოლაპარაკებები/შეხვედრები დონორი ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან და მიმდინარეობდა კონსულტაციები შესაბამის სამინისტროებთან/უწყებებთან საჭირო მონაცემების მოგროვების მიზნით. დოკუმენტის მთავრობის დონეზე მისაღებად, მიმდინარეობდა კონსულტაციები შესაბამის სამინისტროებთან და უწყებებთან მწვანე ზრდის სტრატეგიის მომზადების ფარგლებში საჭირო მონაცემების მიღებისა და მოგროვების მიზნით;
- ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული დირექტივის შესაბამისად მიმდინარეობდა მუშაობა ქვეყნის ენერგოეფექტურობის ეროვნულ სამოქმედო გეგმის (NEEAP) ჩარჩო დოკუმენტზე. საყოფაცხოვრებო მოწყობილობების მიერ ენერჯის მოხმარების აღმნიშვნელი მარკირების კანონმდებლობის შემუშავებისა და დანერგვის პროცესში გაიმართა შეხვედრები/განხილვები დაინტერესებულ მხარეებთან;
- საქართველოს საერთაშორისო ეკონომიკურ სივრცეში ინტეგრაციისათვის, სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებთან ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავების მიზნით:
  - ✓ საქართველოსა და სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებს შორის უმაღლესი და მაღალი რანგის დელეგაციების ვიზიტის ფარგლებში დაგეგმილი ორმხრივი შეხვედრებისათვის მომზადდა ვრცელი ინფორმაცია სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებთან ორმხრივი ეკონომიკური ურთიერთობების შესახებ და ამავე ქვეყნებთან განსახილველი საკითხები;
  - ✓ კანადური მხარის მიერ შემოთავაზებულმა „კანადასა და საქართველოს შორის ინვესტიციების ხელშეწყობისა და დაცვის შესახებ“ შეთანხმების პროექტმა გაიარა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული პროცედურები და მომზადდა სამინისტროს შესაბამისი დასკვნა. აღნიშნული პროექტის საქართველოს უწყებებთან შეჯერებული ვარიანტი მიეწოდა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს და შემდგომ ნოტიო მიეწოდა კანადურ მხარეს განსახილველად;

- ექსპორტის ხელშეწყობის მიზნით განხორციელდა საქართველოს საგარეო ვაჭრობის შედეგების ანალიზი, ახალი საექსპორტო ბაზრებისა და პროდუქციის იდენტიფიკაცია. შესაბამის ქვეყნებთან ორმხრივი სავაჭრო ბრუნვის ანალიზის შედეგად გამოვლენილ პროდუქციაზე (კლების/ზრდის ტენდენციის გათვალისწინებით) ჩატარდა ექსპორტიორების გამოკითხვა (პროდუქციის მიხედვით) ექსპორტის შემცირების/გაზრდის მიზეზების დასადგენად და გამოსავლენად. სისტემატურად მიმდინარეობდა ექსპორტიორებისათვის საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა;
- მომზადდა ყოველთვიურად განახლებული ორმხრივი სავაჭრო ბრუნვის ანალიზი აშშ-სა და ამერიკის კონტინენტის სხვა ქვეყნების მიხედვით. ანალიზის შედეგად, 2017 წლის 8 თვეში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, გამოიკვეთა ექსპორტის ზრდა პერუში (192%), აშშ-სა (55%) და მექსიკაში (1%);
- მომზადდა აშშ-ს, კანადისა და მექსიკის საიმპორტო ბაზრების პირველადი ანალიზი და გარდა ამისა, გაანალიზდა ევროკავშირისა და ევროპის სხვა ქვეყნების საიმპორტო ბაზრები იმ პროდუქციის გამოვლენის მიზნით, რომლის ექსპორტის ზრდა/შეთავაზება შესაძლებელია საქართველოს მხრიდან;
- 2017 წლის იანვარ-აგვისტოს სტატისტიკური მონაცემების შესაბამისად, მომზადდა საქართველოსა და ამერიკის კონტინენტის ქვეყნებთან (საქართველოს სავაჭრო პარტნიორებთან) ორმხრივი სავაჭრო ბრუნვის ანალიზი (სტრუქტურულ ჭრილში), საქართველოს საექსპორტო პროდუქციის ზრდის/კლების ტენდენციების გამოვლენის მიზნით (გაიზარდა: ღვინო - აშშ (28%), სპირტიანი სასმელები - კანადა (4-ჯერ), მინერალური წყალი - აშშ (31%); თხილი - მექსიკა (65%), აზოტოვანი სასუქები-აშშ (74%) და ა.შ.);
- სტატისტიკური მონაცემების შესაბამისად, მომზადდა საქართველოსა და ევროკავშირისა და ევროპის სხვა ქვეყნებს შორის ორმხრივი სავაჭრო ბრუნვის ყოველთვიური ანალიზი (სტრუქტურულ ჭრილში) საქართველოს საექსპორტო პროდუქციის ზრდის/კლების ტენდენციების გამოვლენის მიზნით;
- დასრულდა „საქართველოს მთავრობასა და სერბეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის სავაჭრო-ეკონომიკური თანამშრომლობის შესახებ“ შეთანხმებასთან დაკავშირებული შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები;
- მომზადდა და უნგრეთის მხარესთან წარმოებული მოლაპარაკებების შედეგად შეთანხმდა და ხელი მოეწერა მემორანდუმებს: „საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და უნგრეთის ეროვნული ეკონომიკის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის შესახებ“ და „საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და უნგრეთის ეროვნული ეკონომიკის სამინისტროს შორის ინვესტიციების ხელშეწყობის შესახებ“;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ევროკავშირისა და ევროპის სხვა ქვეყნებთან შემდეგი ორმხრივი შეთანხმებების პროექტებზე: „გეოგრაფიული აღნიშვნების ურთიერთაღიარებისა და დაცვის შესახებ“ (შვეიცარია); „ინვესტიციების ხელშეწყობა და დაცვა“ (უნგრეთი), „სავაჭრო-ეკონომიკური თანამშრომლობის შესახებ“ (სერბეთი) და „ეკონომიკური თანამშრომლობის შესახებ“ (ხორვატია);
- განხილულ იქნა და შემუშავდა საქართველო-თურქეთი-აზერბაიჯანის სამხრეთი სექტორალური თანამშრომლობის 2017-2019 სამოქმედო გეგმა;
- ხელი მოეწერა შემდეგ შეთანხმებებს: „საქართველოს მთავრობასა და ბელარუსის რესპუბლიკის მთავრობას შორის ინვესტიციების ხელშეწყობისა და დაცვის შესახებ“, „საქართველოს მთავრობასა და მოლდოვას რესპუბლიკის მთავრობას შორის ერთობლივი მთავრობათაშორისი ეკონომიკური თანამშრომლობის კომისიის დაფუძნების შესახებ“, „საქართველოს მთავრობასა და მოლდოვას რესპუბლიკის მთავრობას შორის ტურიზმის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ“, „საქართველოსა და ჩინეთს შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ“ და „საქართველოს მთავრობასა და არაბთა გაერთიანებული საემიროების მთავრობას შორის ინვესტიციების ხელშეწყობისა და ურთიერთდაცვის შესახებ“;
- მიმდინარეობდა მუშაობა მეზობელ/რეგიონის სხვა ქვეყნებთან შემდეგ ორმხრივ შეთანხმებების პროექტებზე: „გეოგრაფიული აღნიშვნების ურთიერთაღიარებისა და დაცვის შესახებ“ (ბელარუსი, ყაზახეთი, მოლდოვა, ყირგიზეთი და აზერბაიჯანი (დასრულდა და მზად არის ხელმოსაწერად) და „ინტელექტუალური საკუთრების დაცვის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ“ (ყირგიზეთი);
- მომზადდა:

- ✓ 2017 წლის ყოველთვიურად განახლებული ორმხრივი სავაჭრო ბრუნვის ანალიზი სამიზნე ქვეყნებზე;
  - ✓ სხვადასხვა ქვეყნების (იორდანია, სამხრეთ აფრიკა, კორეა, ირანი, ინდოეთი, ეგვიპტე, სინგაპური, იაპონია) საიმპორტო ბაზრების პირველადი ანალიზი იმ პროდუქციის გამოვლენის მიზნით, რომლის ექსპორტის ზრდა/შეთავაზება შესაძლებელია საქართველოს მხრიდან;
  - ✓ 2016 წლის საგარეო სავაჭრო ბრუნვის და 2017 წლის პირველი კვარტალის ვრცელი ანალიზი სტრუქტურულ ჭრილში და აგრეთვე, 2017 წლის ყოველთვიურად განახლებული სავაჭრო ბრუნვის ანალიზი, რის შედეგადაც 2017 წლის 8 თვეში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით გამოიკვეთა სავაჭრო ბალანსის 7%-ით გაუმჯობესება, ექსპორტის 28,5%-ით ზრდა, საქართველოს საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიცირება და საერთაშორისო ბაზრების წილობრივი სტრუქტურის ცვლილება (მზარდი საექსპორტო ბაზრები აშშ, ერაყი, ჩინეთი, ირანი, ისრაელი, ა/გ საამიროები, კორეა და ა.შ) და ასევე, საექსპორტო პროდუქციის დივერსიფიცირების ტენდენციის გაგრძელება (დივერსიფიცირებული პროდუქცია: ფეროშენადნობები - ირანი, აშშ, საბერძნეთი; ცხვრის ხორცი - ირანი; აზოტოვანი სასუქები - ლიტვა, ინდოეთი; მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი - ერაყი; მწვანილი, ბოსტნეული კენკრა - ერაყი და ა.შ.);
  - ✓ ევროკავშირთან ასოცირების შესახებ შეთანხმების ღრმა და ყოვლისმომცველ თავისუფალ სავაჭრო სივრცესთან დაკავშირებული ნაწილის (DCFTA) განხორციელების 2016 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით წლიური ანგარიში, ხოლო 2017 წლის სამოქმედო გეგმის შესაბამისად - 6 თვის ანგარიში;
- რატიფიცირებულ იქნა „საქართველოსა და ევროპის თავისუფალი ვაჭრობის ასოციაციას (EFTA) შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ“ შეთანხმება (შეთანხმება ძალაში შევიდა ისლანდიასა და ნორვეგიასთან). გარდა ამისა, საქართველოს მხრიდან რატიფიცირებულ იქნა საქართველო-თურქეთის თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებაში დიაგნოსტიკური კუმულაციის შესახებ ცვლილებების შეტანის გადაწყვეტილება;
  - დასრულდა მოლაპარაკებები ჩინეთის სპეციალურ ადმინისტრაციულ ერთეულ ჰონ-კონგთან „საქართველო - ჰონ-კონგს შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ“ შეთანხმების ტექსტთან დაკავშირებით;
  - გაიმართა საქართველო-თურქეთის თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმების (FTA) ფარგლებში დაარსებული ერთობლივი კომიტეტის ორი სხდომა, რომელზეც განხილულ იქნა საქართველოსა და თურქეთის რესპუბლიკას შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმებაში ცვლილებების განხორციელების საკითხი; გაანალიზდა აზიის რეგიონის ქვეყნების საგარეო სავაჭრო პოლიტიკა პრეფერენციული სავაჭრო რეჟიმის დასამყარებლად. პრიორიტეტულ ქვეყნად განსაზღვრა ინდოეთი. მომზადდა ინდოეთთან თავისუფალი ვაჭრობის გაფორმების მიზანშეწონილობის კვლევის პირველადი ერთობლივი ვერსია;
  - ანაკლიის ღრმაწყლოვანი ნავსადგურის მშენებლობისა და განვითარების პროექტის ფარგლებში ინვესტორის მიერ წარმოდგენილი პორტის გენერალური გეგმის განხილვის მიზნით გაიმართა სამთავრობო კომისიის სხდომები;
  - ინიცირებულ იქნა შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები შემდეგი საერთაშორისო კონვენციების საქართველოსათვის სავალდებულოდ აღიარების მიზნით: „ზღვით მგზავრების გადაყვანისა და ბარგის გადაზიდვის შესახებ“ ათენის კონვენცია; „საბუნკერო საწვავით დაბინძურების შედეგად გამოწვეული ზარალის გამო წარმოშობილი სამოქალაქო პასუხისმგებლობის“ შესახებ საერთაშორისო კონვენცია; „გემებზე მავნე დაბინძურების საწინააღმდეგო სისტემის კონტროლის შესახებ“ 2001 წლის კონვენცია; „სატვირთო მარკის შესახებ 1966 წლის საერთაშორისო კონვენციასთან დაკავშირებული 1988 წლის პროტოკოლი“;
  - გამართა კონსულტაციები ყატარის მხარესთან ორმხრივი საზღვაო შეთანხმების პროექტის საბოლოო ტექსტის შეჯერების მიზნით;
  - საკონსულტაციო კომპანია „Dornier Consulting’s International“-მა განახორციელა ბაზრის ანალიზი, რის

შედეგად შეირჩა ორი საუკეთესო ლოკაცია (კუმისა და ქუთაისში). მომზადდა ლოგისტიკური ცენტრების წინასწარი დიზაინი და ფინანსური მოდელი;

- გამოცხადდა ინტერესთა გამოხატვა ლოგისტიკის ეროვნული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავების მიზნით. წარმოდგენილი განაცხადების შეფასების შედეგად გამარჯვებულად გამოცხადდა ფრანგული კომპანია Egis;
- ქ. სოფიაში გამართულ სატრანსპორტო საინვესტიციო კონფერენცზე ქართულმა მხარემ მონაწილეებს წარუდგინა საქართველოში ლოგისტიკური ცენტრების განვითარების საინვესტიციო პროექტი;
- მიმდინარეობდა მუშაობა სატრანზიტო და სატრანსპორტო თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმების პროექტზე („ლაპი ლაზულის“ მარშრუტი), ასევე, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების ბოლო ეტაპი;
- დასრულდა შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების პირველი ეტაპი „ბალტიის ზღვა - შავი ზღვა - კასპიის ზღვის საერთაშორისო სატრანსპორტო დერეფნის შესახებ“ შეთანხმების პროექტზე;
- გაიმართა ორმხრივი ეკონომიკური თანამშრომლობის სამთავრობათაშორისო კომისიების შეხვედრები (ავსტრია, ჩეხეთი და საბერძნეთი);
- საქართველოს, აზერბაიჯანის, თურქეთის, ყაზახეთის, ავღანეთისა და თურქმენეთის საელჩოების ორგანიზებით ქ. ვაშინგტონში გამართა მეორე ყოველწლიური რეგიონალური სატრანსპორტო ფორუმი „Trans Caspian East-West Transit Corridor“, რომელიც მიზნად ისახავდა აზიასა და ევროპაში მოღვაწე მსხვილი ამერიკული კომპანიებისათვის ახალი სატრანზიტო მარშრუტის შეთავაზებას და რეგიონის პოტენციალის გაცნობას. აღნიშნულ ფორუმში მონაწილეობა მიიღო საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ტრანსპორტისა და ლოგისტიკის განვითარების პოლიტიკის დეპარტამენტის წარმომადგენელმა;
- ქ. თბილისში გაიმართა CAREC-ის ტრანსპორტის სექტორის საკოორდინაციო კომიტეტის შეხვედრა, რომლის ფარგლებში განხილულ იქნა CAREC-ის დერეფნებთან დაკავშირებული საკითხები, მათ შორის: საგზაო უსაფრთხოების სტრატეგია, სარკინიგზო ტრანსპორტის განვითარების სტრატეგია და საჰაერო მიმოსვლის განვითარების საკითხები;
- მომზადდა სომხეთის რესპუბლიკასა და რუსეთის ფედერაციას შორის საქართველოზე გამავალი სატრანსპორტო მარშრუტების კონკურენტუნარიანობის ანალიზი და შესწავლილ იქნა ერევანი-გუგუთი/ნინოწმინდა/სადახლო-ლარსი-მოსკოვის საავტომობილო და ერევანი-სადახლო-ფოთი-კავკაზი-მოსკოვის სარკინიგზო/საბორნე მარშრუტების გადაზიდვების სტატისტიკა, ღირებულება და ხანგრძლივობა;
- მონაწილეობა იქნა მიღებული ევროკომისიის ორგანიზებით ქ. ბრიუსელში გამართულ აღმოსავლეთ პარტნიორობის ტრანსპორტის პანელის მე-13 სხდომაში, სადაც განხილულ იქნა აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების სატრანსპორტო ქსელის ტრანს-ევროპულ სატრანსპორტო ქსელში (TEN-T – Trans-European Transport Network) არსებული პროექტები, სამომავლოდ ახალი პროექტების განხილვის შესაძლებლობები და აგრეთვე, რეგიონში საგზაო უსაფრთხოების კუთხით არსებული მდგომარეობის საკითხი. გარდა ამისა, მონაწილეობა იქნა მიღებული ევროკომისიის ორგანიზებით ქ. ტალინში გამართულ აღმოსავლეთ პარტნიორობის ტრანსპორტის მინისტრიალში;
- ქ. თბილისში გაიმართა საერთაშორისო საავტომობილო მიმოსვლის სფეროში საქართველოსა და ირანის ისლამური რესპუბლიკის მხარეებს შორის ერთობლივი კომისიის მორიგი მე-7 სხდომა, სადაც მხარეებმა მთელ რიგ საკითხებზე მიაღწიეს შეთანხმებას და კონკრეტულ ვადებში დასახეს პრობლემების მოგვარების ღონისძიებები;
- შემუშავდა საქართველოს ტერიტორიაზე სახიფათო ტვირთების საერთაშორისო საგზაო გადაზიდვების შესახებ ევროპული შეთანხმების (ADR) იმპლემენტაციის სამოქმედო გეგმა;
- შვეიცარულ კომპანია „SGS Societe Generale da Surveillance SA“-სთან გაფორმდა კონტრაქტი საქართველოში ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გზისთვის ვარგისობაზე სავალდებულო პერიოდული ტესტირების საკითხებში საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის მიზნით;
- გაიმართა: საქართველოს საგზაო უსაფრთხოების ეროვნული სტრატეგიით გათვალისწინებული საგზაო

უსაფრთხოების უწყებათაშორისი კომისიის სამი სხდომა, სადაც განხილულ იქნა 2017 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული აქტივობების შესრულების საკითხები; საერთაშორისო საავტომობილო მიმოსვლის სფეროში საქართველოსა და ბელარუსის მხარეებს შორის ერთობლივი კომისიის მორიგი სხდომა, სადაც განხილულ იქნა ორ ქვეყანას შორის საერთაშორისო საავტომობილო მიმოსვლის ორგანიზებასა და განხორციელებასთან დაკავშირებული საკითხები;

- დასრულდა „საქართველოს მთავრობასა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობას შორის მგზავრებისა და ტვირთების საერთაშორისო საავტომობილო ტრანსპორტირების შესახებ“ შეთანხმების პროექტზე საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები და გადაეგზავნა ჩინეთის მხარეს;
- „იაპონიის მთავრობასა და საქართველოს მთავრობას შორის არასაპროექტო გრანტის შესახებ“ 2015 წლის 10 მარტს გაფორმებული შეთანხმების ფარგლებში გამოცხადდა ტენდერი იაპონური წარმოების მსუბუქი ავტომობილების შესყიდვის მიზნით. ტენდერის შედეგად გამოვლინდა გამარჯვებული კომპანია, რომელთანაც უახლოეს მომავალში გაფორმდება ხელშეკრულება;
- ქ. აშხაბადში ხელი მოეწერა შეთანხმებას „საქართველოს მთავრობასა და თურქმენეთის მთავრობას შორის საერთაშორისო საავტომობილო მიმოსვლის შესახებ“;
- ქ. თბილისში საერთაშორისო საავტომობილო მიმოსვლის სფეროში საქართველოსა და აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მხარეებს შორის გამართულ ერთობლივი კომისიის მორიგ სხდომაზე მხარეებმა განიხილეს ორ ქვეყანას შორის საერთაშორისო საავტომობილო მიმოსვლის სფეროში თანამშრომლობის საკითხები, ხოლო საქართველოსა და უზბეკეთის რესპუბლიკის მხარეებს შორის გამართულ ერთობლივ კომისიის მორიგ სხდომაზე - ორ ქვეყანას შორის საერთაშორისო საავტომობილო გადაზიდვების საკითხები;
- სარკინიგზო ტრანსპორტის საკითხებთან დაკავშირებით გაიმართა:
  - ✓ „პირდაპირი საერთაშორისო სარკინიგზო მიმოსვლის შესახებ კონვენციის“ ტექსტის მიღების საერთაშორისო კონფერენციის მეორე სესია (ქ. ვარშავა);
  - ✓ ბაქო-თბილისი-ყარსის ახალი დამაკავშირებელი სარკინიგზო ხაზის ორმხრივი საკოორდინაციო საბჭოს 26-ე სხდომა (ქ. თბილისი), რომლის ფარგლებშიც განხილული იყო პროექტთან დაკავშირებული მიმდინარე საკითხები;
  - ✓ სამმხრივი შეხვედრა ბაქო-თბილისი-ყარსის პროექტთან დაკავშირებით (ქ. თბილისი), რომლის მთავარ მიზეზს წარმოადგენდა ბაქო-თბილისი-ყარსის ახალი დამაკავშირებელი სარკინიგზო მონაკვეთის პროექტის რეალიზაციის პროგრესი;
- საქართველოსა და ინდოეთის რესპუბლიკის საავიაციო ხელისუფლებებს შორის გაფორმდა „საქართველოსა და ინდოეთის რესპუბლიკას შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმების“ მემორანდუმი, რომელიც ქართულ მხარეს აძლევს ინდოეთის უმსხვილეს საერთაშორისო აეროპორტებში რეგულარული ფრენების განხორციელების შესაძლებლობას (დელი, მუმბაი, გოა, ჩენაი, ჰაიდერაბადი და ბენგალურუ);
- საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებულ იქნა: „საქართველოს მთავრობასა და ინდოეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმება“; „საქართველოს მთავრობასა და ბელარუსის რესპუბლიკის მთავრობას შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ“ შეთანხმება, რომლის მიხედვით ავიასაწარმოებს ეძლევათ საშუალება დამოუკიდებლად განსაზღვრონ ტარიფები და ტევადობა, ფრენების სიხშირე და საჰაერო მიმოსვლა ქვეყნების ტერიტორიაზე არსებულ ნებისმიერ პუნქტებს შორის, საიდანაც ხორციელდება/შეიძლება განხორციელდეს საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლა;
- დასრულდა შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები „საქართველოს მთავრობასა და საუდის არაბეთის სამეფოს მთავრობას შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ“ და „საქართველოს მთავრობასა და კორეის რესპუბლიკის მთავრობას შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ“ შეთანხმების პროექტებზე;
- რელიეფისა და დაბრკოლებების ელექტრონული მონაცემების დანერგვის მიზნით შემუშავდა აღნიშნული გეგმის დასამტკიცებლად საქართველოს მთავრობის განკარგულების პროექტი;
- საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროში წარდგენილ იქნა საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის ორგანიზაციის შესახებ ჩიკაგოს კონვენციაში განხორციელებული ცვლილებები (50-ე და 56-ე მუხლები)

შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების უზრუნველყოფისა და შემდგომი მიერთების მიზნით;

- რუსეთის ფედერაციის მთავრობასა და საქართველოს მთავრობას შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმების დანართში შეტანილ იქნა ცვლილებები ქართული ავიაგადამზიდველებისათვის დანიშნული პუნქტების რაოდენობის გაზრდის მიზნით;
- მომზადდა „საქართველოს მთავრობასა და ისლანდიის მთავრობას შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ“ შეთანხმება და გაიგზავნა კანონმდებლობით დადგენილი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების გასაველეად;
- დასრულდა შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები „საქართველოს მთავრობასა და თურქმენეთის მთავრობას შორის საჰაერო მიმოსვლის შესახებ“ შეთანხმების პროექტზე;
- მომზადდა ვრცელი ინფორმაცია ფრანგული და ინდური ავიაკომპანიებისათვის საქართველოსა და საფრანგეთს შორის და აგრეთვე, ინდოეთსა და საქართველოს შორის საჰაერო მიმოსვლის დაწყების მიზნით;
- გაფორმდა მემორანდუმი საქართველოს საავიაციო ხელისუფლებასა და ტუნისის საავიაციო ხელისუფლებას შორის, რომელიც ითვალისწინებს ძირითად პირობებს რეგულარული საჰაერო მიმოსვლის დაწყებისათვის;
- ჩატარდა „დასახლებათა ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების საკითხთა საბჭო“-ს 25 სხდომა, სადაც განხილულ იქნა 389 პროექტი;
- დასრულდა მუშაობა ბახმაროს სარეკრეაციო ტერიტორიის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაციის პროექტის შემუშავებაზე, რომელიც დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის დადგენილებით;
- მიმდინარეობდა მუშაობა მესტიის მუნიციპალიტეტისა და მულახის თემის სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაციის, ახმეტის მუნიციპალიტეტისა და თუშეთის სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაციის, ბაკურიანისა და დიდი მიტარბის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაციის, ონის მუნიციპალიტეტისა და სოფლების უწერის, მრავალძალისა და კურორტ შოვის სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაციის და აგრეთვე, ამბროლაურის მუნიციპალიტეტისა და სოფლების - ნიკორწმინდა, ჭრებალოს, წესისა და შაორის ტურისტულ-სარეკრეაციო კომპლექსის სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაციების შემუშავებაზე;
- დასრულდა მუშაობა თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ იყალთოში, იყალთოს ხევის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაციის შემუშავებაზე. მუნიციპალიტეტის საკრებულოს დადგენილებებით დამტკიცდა თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ იყალთოს ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესები და თვითმმართველი თემის - თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ იყალთოში, იყალთოს ხევის განაშენიანების რეგულირების გეგმა;
- საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცდა გეგმარებითი დავალებები და მის საფუძველზე კომპანიების მიერ შემუშავებული ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაციები: დაბა გუდაურში სასტუმროს ფუნქციის შენობისათვის განაშენიანების რეგულირების გეგმა; დუშეთის მუნიციპალიტეტში, გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე, სოფელ კაიშაურებში „მთა ვარცლა“-ს ტერიტორიაზე განაშენიანების რეგულირების გეგმის თანდართული გეგმარებითი დავალება და განაშენიანების რეგულირების გეგმა თანდართული რუკების სახით; ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში, გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე;
- მიმდინარეობდა სამუშაოები ქ. ფოთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მალთაყვის უბნის განაშენიანების რეგულირების გეგმის დოკუმენტაციის შემუშავებისათვის, თვითმმართველი ქალაქი თელავის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაციის შემუშავებისათვის და უშგულის თემის სოფლების (ჟიბიანის, ჩვიბიანის, მურყმელისა და ჩაჟაშის) განაშენიანების რეგულირების გეგმებისა და ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესების შემუშავებისათვის;
- საქართველოს პარლამენტში წარდგენილ იქნა „საქართველოს სივრცითი მოწყობისა და მშენებლობის კოდექსის“ პროექტი;
- მიმდინარეობდა სამუშაოები ტექნიკური რეგლამენტის პროექტზე „ადრეული და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების შენობა-ნაგებობების, ინფრასტრუქტურისა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის მოწყობის შესახებ“;

- ევროკოდების თარგმნის სარედაქციო კოლეგიის მიერ განხორციელდა ევროკოდი 3 EN 1993 „ლითონის კონსტრუქციების დაპროექტება“ და ევროკოდი 8 EN 1998-1 „სეისმომდებელი კონსტრუქციების დაპროექტება“ (ნაწილი 1: ზოგადი წესები, სეისმური ზემოქმედებები და წესები შენობებისათვის მეორე რედაქტირებული ვერსია) თარგმნა /რედაქტირების სამუშაოები;
- შენობა-ნაგებობების ენერგოეფექტურობის უზრუნველყოფის მიზნით, ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD) დახმარებით განხორციელდა საბინაო სექტორის ბაზრის შეფასება საქართველოში. განხორციელდა პროექტის პირველი ფაზით გათვალისწინებული საცხოვრისი სექტორის ანალიზი. შემუშავდა ეროვნული ენერგოეფექტურობის სამოქმედო გეგმის სამუშაო ვერსია;
- ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკთან (EBRD) გაფორმებული საგრანტო შეთანხმების ფარგლებში, მიმდინარეობდა მუშაობა ფოსტის სფეროს რეფორმის განხორციელებისათვის საფოსტო სფეროს მარეგულირებელი საკანონმდებლო-ნორმატიული ბაზის შემუშავებაზე;
- დამტკიცდა საფოსტო მარკების გამოცემის 2017-2018 წლების თემატური გეგმა. დამტკიცდა და მიმოქცევაში იქნა გაშვებული საქართველოს საფოსტო მარკების ესკიზები, მათი ნომინალები და ტირაჟები თემაზე „ევროპა 2017 - საქართველოს ციხესიმაგრეები“;
- მიმდინარეობდა მუშაობა „საქართველოსა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ“, „საქართველოსა და ჰონ-კონგ ჩინეთს შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ“, „საქართველოსა და თურქეთის რესპუბლიკას შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ“ შეთანხმების პროექტებზე ტელეკომუნიკაციების, ფოსტისა და ელექტრონული კომერციის თავებთან დაკავშირებით;
- დაიწყო მუშაობა კანონპროექტზე „ელექტრონული კომუნიკაციების შესახებ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“, რომელიც შეეხება ელექტრონული კომუნიკაციების ქსელებში უსაფრთხოების და საიდუმლოების დაცვის საკითხებს და აგრეთვე, მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე ავტორიზებული პირების მიერ ხარჯთაღრიცხვისა და დანახარჯების განცალკევებულად განაწილების LRIC-ის მეთოდოლოგიური წესების დანერგვის საკითხებს;
- მიმდინარეობდა მუშაობა: „რადიომოწყობილობების სამომხმარებლო ბაზარზე დაშვების, განთავსების, ექსპლუატაციაში გაშვებისა და შესაბამისობის შეფასების (სერტიფიცირების) ტექნიკური რეგლამენტის“ პროექტზე; „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - საქართველოს ოპერატიულ-ტექნიკური სააგენტოს შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე და „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - საქართველოს ოპერატიულ-ტექნიკური სააგენტოს დებულების დამტკიცების შესახებ“ პროექტზე;
- მიმდინარეობდა მუშაობა კანონპროექტებზე, რომელიც ეხება მედიაწიგნიერების, ამოწურვადი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიების, ნებართვებისა და მათთან დაკავშირებული მოსაკრებლის საკითხებს და ასევე, საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისიისათვის დამატებითი ფუნქციების მინიჭებას;
- „აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში ციფრული ბაზრების ჰარმონიზაციის (HDM)“ პროექტის ფარგლებში, ქ.თბილისში აღმოსავლეთ პარტნიორობის და ევროკავშირის ქვეყნების მონაწილეობით გამართულ ღონისძიებაზე დაარსდა მე-6 EU4Digital: eHealth ქსელი და განისაზღვრა ევროკავშირის ქვეყნებსა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებს შორის ელექტრონული ჯანდაცვის სისტემების ჰარმონიზების გეგმა (აღნიშნულ ქსელს ხელმძღვანელობს საქართველო). ქ. თბილისში გაიმართა სამუშაო შეხვედრა თემაზე „ადრეული გაფრთხილების სისტემების განვითარება საქართველოში“ და HDM EU4Digital: eHealth-ის ქსელის მე-2 სამუშაო შეხვედრა;
- მიმდინარეობდა „IGF TBILISI 2017“ ინტერნეტ მმართველობის ფორუმისათვის მოსამზადებელი სამუშაოები. კომპეტენციის ფარგლებში მომზადდა საკითხები „Davos 2017“-თვის;
- მონაწილეობა იქნა მიღებული ქ. თბილისში გამართულ საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების ეკონომიკური და დარგობრივი თანამშრომლობის მე-4 ქვეკომიტეტის სხდომაში, რომელზეც განხილულ იქნა AA/DCFTA იმპლემენტაციის საკითხები, გაიმართა მსჯელობა ციფრული ბაზრების ჰარმონიზაციის (HDM), ციფრული ეკონომიკის და საინფორმაციო საზოგადოების სფეროებში თანამშრომლობის გადრეკების საკითხებზე;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცესთან

დაკავშირებული (DCFTA) ნაწილით აღებულ ვალდებულებებზე;

- მონაწილეობა იქნა მიღებული: მსოფლიო ბანკის, UNICEF-ის და ISET-ის ორგანიზებით ჩატარებულ საგანმანათლებლო პოლიტიკის ფორუმის „Vocational Education and Training in Georgia: Current Challenges and the Way Forward“ მუშაობაში და ქ. სალამანკაში (ესპანეთის სამეფო) ევროპის კომისიის ორგანიზებით გამართულ ჰარმონიზებული ციფრული ბაზრის მე-2 პანელის (2ndHDM Panel) სამუშაო შეხვედრაში და ღონისძიებაში „Startup-Ole 2017“; მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციისა და კორეის საბაჟო ადმინისტრაციის თანაორგანიზებით გამართულ მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის საინფორმაციო ტექნოლოგიების კონფერენციასა და გამოფენაში „2017 World Customs Organization IT Conference and Exhibition“;
- საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და ირანის ისლამური რესპუბლიკის კავშირგაბმულობისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების სამინისტროს შორის გაფორმდა ურთიერთგაგების მემურანდუმი ელექტრონული კომუნიკაციების, საინფორმაციო ტექნოლოგიების და ფოსტის სფეროებში თანამშრომლობის შესახებ;
- მომზადდა „საქართველოს მთავრობასა და ჩეხეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის ტელეკომუნიკაციების, საინფორმაციო ტექნოლოგიების და ფოსტის სფეროებში თანამშრომლობის შესახებ“ შეთანხმების პროექტი და გადაეგზავნა ჩეხურ მხარეს განსახილველად;
- მონაწილეობა იქნა მიღებული ქ. ოდესაში გამართულ HDM EU4Digital: eTrade ქსელის მე-3 სამუშაო შეხვედრაში და ქ. ბრიუსელში გამართულ ციფრული ბაზრების ჰარმონიზების პანელის (HDM Panel) მე-3 შეხვედრაში, სადაც განხილული იქნა პროექტის ფარგლებში შექმნილი EU4Digital ქვესი ქსელის მუშაობის პროგრესი, წარმოდგენილი იქნა აღნიშნული ქსელების ფარგლებში მიმდინარე სხვადასხვა კვლევების შედეგები და ციფრული ეკონომიკის მე-2 მინისტრიალის დეკლარაციის პროექტი;
- დასრულდა თუშეთის სათემო ინტერნეტიზაციის პროექტი, რის შედეგადაც ინტერნეტი ხელმისაწვდომი გახდა თუშეთის 24 სოფლისა და 4 ხეობისათვის;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ინტერნეტ მმართველობის „GeoIGF TBILISI“ ფორუმის საორგანიზაციო საკითხებზე;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ქ. თბილისში გასამართი საერთაშორისო ღონისძიების „თბილისის აბრეშუმის გზის ფორუმის“ საორგანიზაციო საკითხებზე, რომელიც ხელს შეუწყობს ქვეყნებს შორის თანამშრომლობის გაღრმავებას ტრანსპორტის, ვაჭრობის, კომუნიკაციების, ენერჯეტიკისა და მრეწველობის სფეროებში. ღონისძიებას დაესწრება 1000-მდე სტუმარი მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხიდან (მათ შორის სახელმწიფოების მეთაურები, საერთაშორისო ორგანიზაციების, საჯარო და კერძო სექტორის წარმომადგენლები);
- უმსხვილეს საერთაშორისო საინვესტიციო და სავაჭრო გამოფენაზე „China International Fair for Investment & Trade“ (ქ. სიამენი), სადაც საქართველო მიწვეული იყო საპატიო ქვეყნის სტატუსით, დამსწრე აუდიტორიას წარედგინა ინფორმაცია საქართველოს ბიზნეს-კლიმატის, საინვესტიციო და სავაჭრო შესაძლებლობების შესახებ. გამოფენის ფარგლებში გაიმართა მაღალი დონის სამთავრობო შეხვედრები, ორმხრივი სესიები კერძო სექტორის წარმომადგენლებისათვის და ბევრი სხვადასხვა ღონისძიება, რაც ხელს შეუწყობს საქართველო-ჩინეთის ურთიერთობების გაღრმავებას;
- დავოსის ეკონომიკური ფორუმის ფარგლებში მომზადდა და გამოიცა საინვესტიციო კატალოგი „Georgia - Investment Opportunities 2017“, რომელშიც თავმოყრილია კერძო და სახელმწიფო საინვესტიციო პროექტები. გარდა ამისა, კატალოგი შეიცავს ინფორმაციას ინვესტიციების წახალისების შესახებ, სახელმწიფო ინიციატივებზე და მსხვილ საპრივატიზაციო ობიექტებზე;
- მომზადდა პრეზენტაცია საქართველოს საინვესტიციო შესაძლებლობების შესახებ ტურიზმისა და წარმოების მიმართულებით, რომლის წარდგენა გაიმართა ქ. რომში გამართულ საქართველო-იტალიის ბიზნეს ფორუმზე. გარდა ამისა, კომპანია „ბიას“ მიერ ორგანიზებულ ბიზნეს ფორუმისათვის „საქართველოს ეკონომიკა: პერსპექტივები და გამოწვევები“ მომზადდა ზოგადი პრეზენტაცია საქართველოს საინვესტიციო შესაძლებლობების შესახებ;
- ორგანიზებულ იქნა სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებების/საინვესტიციო ფონდების შეხვედრები (ქ. თბილისში) ბიზნეს-ასოციაცია „მედეფ ინტერნეიშენალის“ ბიზნეს-დელეგაციასთან (25 ფრანგული

კომპანია), სადაც ფრანგულ მხარეს წარედგინა პრეზენტაცია საქართველოს საინვესტიციო გარემოს შესახებ;

- ჩატარდა საქართველო-უნგრეთის ბიზნეს ფორუმი, რომელსაც ესწრებოდა 180-მდე სტუმარი საერთაშორისო ორგანიზაციების, დიპლომატიური კორპუსის, საჯარო და კერძო სექტორის წრეებიდან. აღნიშნული ფორუმისათვის მომზადდა პრეზენტაციები საქართველოს საინვესტიციო გარემოსა და პროექტების შესახებ;
- ქ. ერევანში გამართულ სომხეთ-საქართველოს ბიზნეს ფორუმზე (ოფიციალურ პირებთან ერთად ესწრებოდა 200-მდე სომხური და 30-მდე ქართული კომპანია) მონაწილეებს წარედგინა პრეზენტაციები საქართველოს საინვესტიციო გარემოსა და პროექტების შესახებ;
- მიმდინარეობდა მუშაობა საერთაშორისო ღონისძიების „თბილისის აბრეშუმის გზის ფორუმის“ (გამართება ქ. თბილისში 2017 წლის ნოემბერს) საორგანიზაციო საკითხებთან დაკავშირებით;
- გაიმართა შეხვედრები 80-ზე მეტ ინვესტორთან სხვადასხვა საკითხებთან დაკავშირებით.

5.6 ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 23 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ – საფინანსო-ანალიტიკური სამსახური

- eBudget ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული სისტემა - დასრულდა ახალ ტექნოლოგიაზე (HTML, Angular JS) გადაწერილი შემოსულობების, გადასახდელებისა და ადმინისტრირების მოდულების ტესტირება და დანერგვა. იურიდიული პირების ანგარიშგების სისტემას (eGLE) დაემატა ახალი სავალიდაციო და ანალიტიკური ფუნქციონალი. შემუშავდა და გაეშვა ნორმატიული აქტების ცვლილებების აღრიცხვის ახალი ფუნქციონალი, რომლის შედეგადაც უზრუნველყოფილ იქნა ცვლილებების ისტორიის სრულყოფილი ადმინისტრირება. მიზნობრივი გრანტების გეგმის ცვლილების პროცესს დაემატა სახაზინო ვალდებულებებთან კონტროლის მექანიზმი. ახალ ტექნოლოგიაზე გადაიწერა კონსოლიდაციის მოდული. მოხდა ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული სისტემის ადაპტირება არასტანდარტულ შემთხვევებთან, რომლებიც შესაძლოა წამოიქმნას კანონში ცვლილებების დროს. მიზნობრივი გრანტის ცვლილების ცნობებს დაემატა ახალი სავალიდაციო ფუნქციონალი. გაფართოვდა დინამიური ანგარიშგების დოკუმენტების შექმნის ფუნქციონალი;
- eTreasury სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემა - შეიცვალა გადავადებული მოთხოვნების აღდგენის ლოგიკა, მოზრუნებული დავალების რეგისტრაციის ლოგიკა, დასამოწმებელი მოთხოვნების ასახვის ლოგიკა, შუალედურ შრეში დავალების ძებნის ლოგიკა. მოთხოვნების დამუშავების და სახელფასო უწყისის გენერაციის პროცესებში დაემატა ახალი ვალიდაციები. დაემატა ნორმატივების არსებობის კონტროლი; მოთხოვნების დამუშავების პროცესის ახალი ვალიდაციები; სააღსრულებო ფურცლის იდენტიფიკატორების აღსრულების ეროვნული ბიუროს ბაზაში ავტომატური შემოწმება; ეროვნულ ბანკში დავალებების ინტერფეისიდან გაგზავნის საშუალება; მიზნობრივი გრანტების გატარების უკუგატარების ფუნქციონალი; ინკასოს მოდულში ორგანიზაციის ჩანაცვლების ფუნქციონალი; მულტისავალუტო ანგარიშზე ინტერფეისიდან სტატუსის ცვლილების საშუალება; სახელმწიფო ბიუჯეტის ნაშთიდან და ხაზინი ერთიანი ანგარიშის ნაშთიდან კომერციულ ბანკში თანხის განთავსების ფუნქციონალი; სააღსრულებო ფურცლების და საინკასო დავალებების ელექტრონულად აღსრულების ეროვნული ბიუროდან მიღება (სერვისი). დაემატა ანგარიშგებები: „ინფორმაცია ფაქტიური ხარჯების შესახებ, დეტალური მუხლების მიხედვით“, „ინფორმაცია ფაქტიური ხარჯების შესახებ, დეტალური მუხლების მიხედვით (ადგილობრივი)“, „ინფორმაცია ხაზინაში მიღებული ან/და დამტკიცებული სახელფასო პაკეტების შესახებ“, „ბიუჯეტის გადასახდელები“, „უკან დაბრუნებული გრანტების თანხები“, „გრანტის მუხლით განხორციელებული გამონაკლისი გადარიცხვები“, „ცენტრალური ბიუჯეტების გადასახადები (გადამხდელების მიხ.)“, „ავტონომიური ბიუჯეტების გადასახადები (გადამხდელების მიხ.)“, „თანადაფინანსება და კრედიტები (E12

ჯამური მუხლებით)“, „ვალდებულებების შესრულების შესახებ 2ვ (მ. გ. ხელშეკრულების მიხ.)“, „გრანტიდან გარეთ და გარედან გრანტზე გადარიცხვები“, „ავტონომიურ და ადგილობრივ ერთეულებზე გადასაცემი ტრანსფერები (დეტალური)“, „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ დაფარული გადასახადები“, „ლონისძიებების ანგარიშებიდან გადარიცხული თანხები“. განხორციელდა სისტემის მიგრაცია ანგულარ ტექნოლოგიაზე. დასრულდა ხარჯებისთვის ბუღალტრული დარიცხვის დამატებისათვის პირველი ეტაპის სამუშაოები;

- eDMS სახელმწიფო ვალისა და საინვესტიციო პროექტების მართვის სისტემა - განხორციელდა პროექტების სტრუქტურის რეფაქტორინგი და ჩატარდა ცვლილებების ისტორიის შენახვა/ჩვენების პროცესების ოპტიმიზაცია. ჩატარდა საშინაო ვალის სახაზინო ფასიანი ქაღალდების მოდულის რეფაქტორინგი. შემუშავდა და რეალურ გარემოში განთავსდა ჩამორიცხვების და ტრანშების მოდული. რეალიზებული იქნა ჩამორიცხვების დამოუკიდებელი მოდული, რომელიც რამდენიმე პროექტთან ერთდროული მუშაობის შესაძლებლობას იძლევა. სისტემაში დაინერგა მსოფლიო ბანკის ოფიციალური გაცვლითი კურსის (SDR) ინფორმაციის ავტომატური გადმოტვირთვის სერვისი. ჩატარდა დონორების მოდულის რეფაქტორინგის, პროექტებზე კონტრაქტორების დამატებისა და მონაცემების მიგრაციის სამუშაოები. ასევე, დაინერგა რეგრესტ ტესტ სცენარები (2) და იუნით ტესტ სცენარები (16);
- eHRMS ადამიანური რესურსების მართვის ავტომატიზებული სისტემა - გაუმჯობესდა და დაიხვეწა სისტემის ფუნქციონალი. დასრულდა სისტემის ლოკალიზაციის პროცესი. სისტემას დაემატა პოზიციების ცვლილების ისტორიის შენახვის ფუნქციონალი. განხორციელდა საინტეგრაციო სამუშაოების პირველი ეტაპი. ასევე, ასახული იქნა საჯარო სამსახურის შესახებ კანონით გათვალისწინებული ცვლილებები. კერძოდ, შეიცვალა თანამდებობის რანგირების ფუნქციონალი და დაემატა თანამდებობრივი იერარქიის ახალი ფუნქციონალი. დასრულდა სისტემის მოძველებული (Silverlight) ტექნოლოგიის ცვლილება ახლით (AngularJS);
- eDocument საქმისწარმოების ავტომატიზებული სისტემა - ჩატარდა სრული ფუნქციონალური განახლება (Silverlight ჩანაცვლდა Angular ვერსიით). გადაიხედა სისტემის განვითარების გეგმა და პრიორიტეტები. შემუშავდა ე.წ. კომუნიკატორის მოდულის ანალიტიკური აღწერა. შესწავლილი იქნა და განახლდა სისტემის ელექტრონული ხელმოწერის კომპონენტი. ახალი ფუნქციონალი დაემატა შემოსავლების სამსახურის დავების სერვისს და განახლდა სხვა საინტეგრაციო სერვისები;
- eAuction ელექტრონული აუქციონი - განხორციელდა 50-მდე ფუნქციონალური ელემენტის ოპტიმიზაცია. გაუმჯობესდა და რეალურ გარემოში განთავსდა სისტემის 27 კომპონენტი. დაემატა ანგარიშგების სხვადასხვა ფორმა. ჩატარდა უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ტექნიკური და პროგრამული სამუშაოები. დაემატა ახალი ელექტრონული ვაჭრობის სერვისი ტერა ბანკთან, შეიქმნა რეკომენდაციებისა და გაფართოებული ძიების ახალი გვერდები და აღსრულების ეროვნული ბიუროს მიერ ელექტრონული მიღება-ჩაბარების აქტის ელექტრონული აუქციონის სისტემაში განთავსების ფუნქციონალი. დაემატა ელექტრონული საბანკო გარანტიების ავტომატურად ჩამოჭრის ახალი ფუნქციონალი. შეიზღუდა რეზიდენტი იურიდიული პირებისთვის უცხოური ვალუტით ლოტის განთავსების შესაძლებლობა. მომზადდა ორი ახალი სატესტო გარემო. მოძველებული სატესტო და რეალურის ბაზების ვერსიები ჩანაცვლდა ახალით;
- eGMC - საქართველოს მუზეუმების კოლექციების საინფორმაციო სისტემა - დარეგისტრირდა 5 000 ექსპონატი ფონდებისა და კოლექციების მიხედვით. განხორციელდა ექსპონატის პასპორტის რეგისტრაციის ბარათის ოპტიმიზაცია. განხორციელდა ახალი საჯარო სისტემის ინიცირება, რომელიც განკუთვნილი იქნება ყველა დაინტერესებული პირისთვის. სისტემა დაინერგა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 3 მუზეუმში;
- შეიქმნა აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების რეგისტრაციის სისტემა. რეგისტრაციის სისტემაში ფიქსირდება პირადი / ფირმის მონაცემები, ინფორმაცია სამუშაო ადგილის და აუდიტორულ გარიგებებში მონაწილეობის შესახებ, ინფორმაცია სერტიფიცირებისა და პროფესიულ ორგანიზაციაში წევრობის შესახებ, პროფესიული საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლები და ა.შ. სისტემას აქვს სტატისტიკის მოდული, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია სხვადასხვა ტიპის სტატისტიკური ინფორმაციის

მიღება. პორტალზე დღეისათვის დარეგისტრირდა 804 მომხმარებელი (აუდიტორი და აუდიტორული ფირმა). რეგისტრაციის პროცესის გავლის შემდეგ მათგან 649-ს ბულალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურმა მიანიჭა სახელმწიფო რეესტრში რეგისტრირებული აუდიტორის/აუდიტორული ფირმის სტატუსი. სისტემას დაემატა დაზღვევის მოდული, რომელიც გამოიყენება პროფესიულ დაზღვევასთან დაკავშირებული კრიტიკული ინფორმაციის გადასამოწმებლად. ფიზიკური პირების და იურიდიული პირების იდენტიფიკაციის მიზნით სისტემაში გამოყენებულია სამოქალაქო და სამეწარმეო რეესტრთან არსებული სერვისები;

- განათლების საერთაშორისო ცენტრის აპლიკანტთა რეგისტრაციის სისტემაში მოხდა დამკვეთის მიერ მოთხოვნილი ახალი ფუნქციონალის დამატება. განახლდა შეფასების და ადმინისტრირების პანელები. განახლებული სისტემით ჩატარდა 4 საკონკურსო პროგრამა, რომლებშიც დარეგისტრირდა 600 -მდე აპლიკანტი;
- ჩატარდა შემდეგი ტრენინგების, სემინარების და კონსულტაციების ციკლი:
  - ✓ საქმისწარმოების ავტომატიზებული სისტემა eDocument - 21 ორგანიზაცია, 711 მომხმარებელი;
  - ✓ ადამიანური რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემა eHRMS – 38 ორგანიზაცია, 81 მომხმარებელი;
  - ✓ სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემა eTreasury – 8 ორგანიზაცია, 15 მომხმარებელი.
- გაწეულია 33 609 სატელეფონო ან online კონსულტაცია, მ.შ.: eDocument – 17 582, eTreasury – 12 184, eHRMS – 1 825, სხვა სისტემები - 2 018. სამსახურის ტექნიკური მხარდაჭერის ჯგუფის წევრების მიერ განხორციელდა 3 650 ტექნიკური გამოძახების შესრულება და შესაბამისი მომსახურების გაწევა.

5.7 სტატისტიკური სამუშაოების დაგეგმვა და მართვა (პროგრამული კოდი 47 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი

- მიმდინარეობდა სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამის შესაბამისი სტატისტიკური კვლევების დაგეგმვა, მართვა, წარმოება, გავრცელება და ანგარიშგება; მეთოდოლოგიური და სტატისტიკური სტანდარტების შემუშავება; დასახული ამოცანებისა და მიზნების მისაღწევად საჭირო საკადრო, ფინანსური, მატერიალურ-ტექნიკური და ინფორმაციულ-ტექნოლოგიური რესურსებით უზრუნველყოფა.

5.8 სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამა (პროგრამული კოდი 47 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი

- ეროვნული ანგარიშების სისტემის წარმოებისათვის საჭირო ფორმატით დამუშავდა ინფორმაციის შიდა და გარე წყაროებიდან მოზიდული მონაცემები და მონაცემთა ბაზები, ფორმირებული და გავრცელებული იქნა საბოლოო გამომავალი ცხრილები;
- განისაზღვრა 2016 წლის IV კვარტლის, 2016 წლის წლიური (წინასწარი) და 2017 წლის I და II კვარტლის ეკონომიკის მთლიანი გამოშვება, შუალედური მოხმარება და მთლიანი შიდა პროდუქტი წარმოების მეთოდით მიმდინარე ფასებში ეკონომიკური საქმიანობის სახეების საქართველოს ეროვნული კლასიფიკატორის (NACE) სექციების მიხედვით, მთლიანი შიდა პროდუქტი მუდმივ ფასებში, მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის ინდექსები;
- გაანგარიშებულ იქნა 2016 წლის IV კვარტლის, 2016 წლის წლიური (წინასწარი) და 2017 წლის I და II

კვარტლის ეროვნული შემოსავალი და ეროვნული ანგარიშების სხვა აგრეგატული მაჩვენებლები, მთლიანი შიდა პროდუქტი დანახარჯებისა და შემოსავლების მეთოდით მიმდინარე ფასებში, სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკა, მონეტარული სისტემის, ფინანსური ბაზრისა და ფისკალური სტატისტიკის მონაცემები;

- გაანგარიშდა 2016 წლის დეკემბრის და 2017 წლის იანვარ-აგვისტოს ეკონომიკური ზრდის ტენდენციების წინასწარი შეფასებები და გამოქვეყნდა ყოველთვიური ეკონომიკური სტატისტიკის მაჩვენებლები;
- გამოქვეყნდა 2015 წლის კაპიტალის ოპერაციების ანგარიში მიმდინარე ფასებში ეკონომიკის ინსტიტუციური სექტორების მიხედვით;
- გამოქვეყნდა ელექტრონული ვერსია სტატისტიკური პუბლიკაციის „საქართველოს ეროვნული ანგარიშები 2015“ (ქართულ და ინგლისურ ენებზე);
- გაანგარიშდა სამომხმარებლო, მწარმოებელთა (სამრეწველო პროდუქციის მწარმოებელთა ფასების ინდექსი, ადგილობრივი ბაზრისთვის წარმოებული სამრეწველო პროდუქციის მწარმოებელთა ფასების ინდექსი, ექსპორტის ფასების ინდექსი, მშენებლობისთვის შემენილი მასალების ფასების ინდექსი და მწარმოებელთა ფასების ინდექსი სატვირთო გადაზიდვებზე) და იმპორტის ფასების ინდექსები;
- გაანგარიშდა 2016 წლის IV კვარტლის, 2016 წლის წლიური (წინასწარი) და 2017 წლის I კვარტლის და 2016 წლის დაზუსტებული წლიური მონაცემები საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შესახებ;
- დამუშავდა 2016 წლის დეკემბრისა და 2017 წლის იანვარ-აგვისტოს მონაცემები საგარეო ვაჭრობის შესახებ;
- განხორციელდა 2015-2016 წლების საქონლით საგარეო ვაჭრობის დეკლარაციების ცვლილებების დამუშავება და გამოქვეყნდა სტატისტიკური პუბლიკაციის ელექტრონული ვერსია „საქართველოს საგარეო ვაჭრობა 2016“ (ქართულ და ინგლისურ ენებზე);
- განხორციელდა: საწარმოთა 2016 წლის IV და 2017 წლის I და II კვარტლის გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება, შეწონვა და ანალიზი. აგრეთვე, საწარმოთა 2016 წლის წლიური გამოკვლევის, სასტუმროებისა და სასტუმროს ტიპის დაწესებულებების გამოკვლევის, ბაზრებისა და ბაზრობების ორგანიზებით დაკავებული ეკონომიკური სუბიექტების გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება, შეწონვა, ანალიზი და შედეგების გავრცელება, ასევე, საფინანსო საქმიანობით დაკავებული საწარმოების გამოკვლევის სავლე სამუშაოები და მონაცემთა დამუშავება; არაკომერციული ორგანიზაციების გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება, შეწონვა და ანალიზი; 2017 წლის III კვარტლის საწარმოთა გამოკვლევის შერჩევის სამუშაოები;
- ჩატარდა სასაკლაოების, ელევატორებისა და სამაცივრე მეურნეობების გამოკვლევის 2017 წლის I-II კვარტლის და 2016 წლის წლიური გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება, ანალიზი და შედეგების გავრცელება; 2017 წლის III კვარტლის გამოკვლევის მოსამზადებელი სამუშაოები;
- განხორციელდა ბიზნეს რეგისტრის აქტუალიზების ყოველთვიური გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება და მის საფუძველზე ბიზნეს რეგისტრის აქტუალიზაცია;
- განხორციელდა ბიზნეს რეგისტრის აქტუალიზაცია საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოდან და შემოსავლების სამსახურიდან მიღებული მონაცემების საფუძველზე;
- განხორციელდა საწარმოებში ენერგორესურსების მოხმარების გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება და შეწონვა;
- ჩატარდა შინამეურნეობებში ენერჯის მოხმარების გამოკვლევის მოსამზადებელი სამუშაოები (შერჩევის დიზაინი, შემუშავდა გამოკვლევის კითხვარი, ჩატარდა ტრენინგი რეგიონებში). დასრულდა გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება, შეწონვა და ანალიზი;
- განხორციელდა შინამეურნეობებში ენერჯის მოხმარების გამოკვლევის მოსამზადებელი სამუშაოები (შერჩევის დიზაინი, შემუშავდა გამოკვლევის კითხვარი, ჩატარდა ტრენინგი რეგიონებში); დასრულდა გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა დამუშავება, შეწონვა და ანალიზი;
- განხორციელდა არაფინანსური კორპორაციების ფინანსური მაჩვენებლების სავლე სამუშაოები,

მონაცემთა დამუშავება, შეწონვა და ანალიზი;

- ჩატარდა საწარმოებში საწარმოთა ინოვაციური აქტივობის და საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენების გამოკვლევის მოსამზადებელი სამუშაოები (მეთოდოლოგიური და შერჩევის სამუშაოები). მიმდინარეობს მონაცემთა დამუშავება და ანალიზი;
- განხორციელდა 2016 წლის IV და 2017 წლის I-II კვარტლის მშენებლობაზე გაცემული ნებართვებისა და დამთავრებული მშენებლობის შესახებ მონაცემთა დამუშავება და ანალიზი;
- განხორციელდა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოდან მიღებული 2016 წლის პირველადი დემოგრაფიული მონაცემების კომპიუტერული დამუშავება-ანალიზი, გამოქვეყნდა 2016 წლის ძირითადი დემოგრაფიული მონაცემები (დაბადება, გარდაცვალება, ქორწინება და განქორწინება). გამოქვეყნდა 2016 წელს გარდაცვლილთა რაოდენობის განაწილება სიკვდილის მიზეზების მიხედვით;
- დამუშავდა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროდან მიღებული მიგრაციის მონაცემები;
- გამოქვეყნდა 2017 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით მოსახლეობის შესახებ სტატისტიკური მონაცემები, კერძოდ: მოსახლეობის რაოდენობა თვითმმართველი ერთეულების მიხედვით; მოსახლეობის სქესობრივ-ასაკობრივი შემადგენლობა.
- დასრულდა შრომის სტატისტიკური გამოკვლევის 2016 წლის IV კვარტლის და წლიური, 2017 წლის I და II კვარტლების, 2016 წლის დეკემბრიდან 2017 წლის აგვისტოს ჩათვლით ყოველთვიური გამოკვლევის მონაცემების მოპოვება, პირველადი მასალების ლოგიკური და არითმეტიკული კონტროლი, მოზიდული მასალის კომპიუტერში ჩაწერა, მონაცემთა ბაზის კორექტირება, 2016 წლის IV და 2017 წლის I-II კვარტლის არასამეწარმეო და სამეწარმეო სფეროს მონაცემთა ბაზების გაერთიანება და ფორმირება, 2017 წლის III კვარტლისა და 2017 წლის ყოველთვიური გამოკვლევის მოსამზადებელი სამუშაოები. 2016 წლის IV კვარტლის, 2016 წლის წლიური და 2017 წლის I-II კვარტლის მონაცემების გავრცელება;
- დასრულდა შინამეურნეობების შემოსავლებისა და ხარჯების კვლევის 2017 წლის I, II და III კვარტლის სავლე სამუშაოები. 2016 წლის დეკემბრის და 2017 წლის პირველი რვა თვის პირველადი მასალის კომპიუტერში ჩაწერა, ლოგიკური კონტროლი და კოდირება. 2016 წლის IV და 2017 წლის I-II კვარტლის მონაცემთა ბაზის კორექტირება. 2016 წლის IV კვარტლის, 2016 წლის წლიური და 2017 წლის I-II კვარტლის მონაცემების გავრცელება;
- დასრულდა სამუშაო ძალის გამოკვლევის 2017 წლის I, II და III კვარტლის სავლე სამუშაოები. 2017 წლის პირველი რვა თვის პირველადი მასალის კომპიუტერში ჩაწერა, ლოგიკური კონტროლი და კოდირება;
- დასრულდა უცხოელ ვიზიტორთა კვლევის 2017 წლის I, II და III კვარტლის და ადგილობრივი შინამეურნეობების ტურიზმის კვლევის 2016 წლის დეკემბრის და 2017 წლის პირველი რვა თვის სავლე სამუშაოები. უცხოელ ვიზიტორთა კვლევის 2016 წლის დეკემბრის და 2017 წლის პირველი რვა თვის და ადგილობრივი შინამეურნეობების ტურიზმის კვლევის 2016 წლის ნოემბრის და დეკემბრის და 2017 წლის პირველი შვიდი თვის პირველადი მასალების კომპიუტერში ჩაწერა და ლოგიკური კონტროლი. ადგილობრივი შინამეურნეობების ტურიზმის კვლევის 2016 წლის IV და 2017 წლის I და II კვარტლის მონაცემთა ბაზის კორექტირება. ადგილობრივი შინამეურნეობების ტურიზმის კვლევის 2016 წლის IV და 2017 წლის I და II კვარტლის მონაცემთა გავრცელება;
- ჩატარდა სასოფლო მეურნეობათა შერჩევითი გამოკვლევის 2016 წლის დასკვნითი და 2017 წლის საწყისი, პირველი და მეორე კვარტლის გამოკითხვის სავლე სამუშაოები, მონაცემთა კომპიუტერში ჩაწერა და ლოგიკური კონტროლი; ჩატარდა გამოკვლევის 2016 წლის რაუნდის. ასევე, 2017 წლის საწყისი, პირველი და მეორე კვარტლის გამოკითხვის მონაცემთა ბაზის გაწმენდისა და ჰარმონიზაციის სამუშაოები და დამუშავდა მონაცემები. ასევე, ჩატარდა წყალმომარაგებელი საწარმოების 2016 წლის გამოკვლევის სავლე სამუშაოები, დამუშავდა მონაცემები და შედეგები გავრცელდა საქსტატის ვებ-გვერდზე;
- მომზადდა 2016 წლის კვარტალური და წლიური საბოლოო შედეგები, პუბლიკაცია „საქართველოს სოფლის მეურნეობა 2016“, ასევე, 2017 წლის I და II კვარტლის მეცხოველეობის სტატისტიკის წინასწარი შედეგები და 2017 წლის ექსპრეს მონაცემები საშემოდგომო და საგაზაფხულო კულტურების ნათესი ფართობების შესახებ. ასევე, მომზადდა 2016 წლის IV კვარტალის და 2017 წლის I და II კვარტალის

მონაცემები სასურსათო უსაფრთხოების შესახებ. აღნიშნული ინფორმაცია განთავსდა საქსტატის ვებ-გვერდზე.

5.9 სსიპ – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური (პროგრამული კოდი 56 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური

- კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით, სამსახურში შემოსული ინფორმაციის ანალიზის და სამსახურის მიერ მოძიებული სხვა ინფორმაციის დამუშავების შედეგად, სამსახურის მიერ გამოვლინდა და „უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის სავარაუდო შემთხვევებზე 106 საქმე გადაეცა შესაბამის სამართალდამცავ უწყებებს;
- ევროკავშირის დირექტივის (Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing) იმპლემენტაციის მიზნით მიმდინარეობდა მუშაობა შესაბამისი საკანონმდებლო აქტების პროექტებზე;
- საერთაშორისო მეთოდოლოგიის გათვალისწინებით, ევროპის საბჭოს ექსპერტების მონაწილეობით, მიმდინარეობდა მუშაობა უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციისა და ტერორიზმის დაფინანსების რისკების შეფასების ერთიანი დოკუმენტის მოსამზადებლად;
- უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების ხელშეწყობის მიზნით, გაიმართა საკონსულტაციო შეხვედრები ფინანსური სექტორის წარმომადგენლებთან.

5.11 სსიპ – საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო (პროგრამული კოდი 49 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო

- საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს მიერ ინვესტიციების მოზიდვის ხელშეწყობისა და ქვეყნის საინვესტიციო შესაძლებლობებზე ცნობადობის ამაღლების მიზნით განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:
  - ✓ IFC-სთან (International Finance Corporation) ერთად ჩატარა IT და BPO (ბიზნეს პროცესების აუტოსორსინგი) სექტორების ახალი კვლევა, რომლის ფარგლებშიც შედგა 45 შეხვედრა საქართველოში მოღვაწე კომპანიებთან, სახელმწიფო და დონორ ორგანიზაციებთან. კვლევის მიხედვით მომზადდა სექტორების განვითარების სტრატეგია, ინვესტიციების მოზიდვის სტრატეგია და რეკომენდაციები მთავრობისთვის სექტორში არსებული პრობლემების მოგვარების გზების შესახებ;
  - ✓ განახლდა საინვესტიციო პრეზენტაციები: „7 Main Questions about Investing in Georgia“, „Logistics“, „Hospitality & Real Estate“, „Manufacturing“, „Agriculture“, „Investment Opportunities in Apparel and Textile industry of Georgia“ და „Seaside properties for hospitality development in Georgia“;
  - ✓ საქართველოს ეროვნულმა საინვესტიციო სააგენტომ გამართა შეხვედრები და გაუწია კონსულტაციები (ინფორმაციის მიწოდება სტატისტიკის, კანონმდებლობის, გადასახადებისა და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ, შუამდგომლობა სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებებთან და კერძო ორგანიზაციებთან) უცხოელ პოტენციურ ინვესტორებსა და ბიზნეს დელეგაციებს;

- პროგრამა „Aftercare“-ს ფარგლებში გაიმართა შეხვედრები და გაეწია დაეხმარა საქართველოში მოღვაწე უცხოელ ინვესტორებს, მათ შორის:
  - ✓ კომპანია „GVI Saguramo Gardens“-ს საგურამოში ვილების, სასტუმროს და გასართობი უძრავი ქონების კომპლექსის მოწყობასთან დაკავშირებული იურიდიული საკითხების მოგვარებაში (მათ შორის სამშენებლო ნებართვის აღება);
  - ✓ სილამაზის ინდუსტრიაში მოღვაწე კომპანია შპს „აპტოს“, საქართველოში მასალების სასტერილიზაციოდ ეთილენ ოქსიდის იმპორტთან დაკავშირებით, რომლის გამოყენება შესაძლებელია მხოლოდ ჯანდაცვის მიერ დადგენილი წესების დაცვისა და პროცედურების შეთანხმების შემთხვევაში;
  - ✓ ინვესტორ Ingo Schlutius-ს, ბახმაროში სათხილამურო ტურიზმის ახალი ე.წ. „Free Ride“ მიმართულების განვითარებისათვის, მიწის შეძენის პროცედურებთან დაკავშირებულ საკითხებში;
  - ✓ შპს „GEOFIBRE“-ს საქართველოში ძაფებისა და ნაჭრების წარმოების გაფართოებასთან დაკავშირებით;
  - ✓ საქართველოში 2012 წლიდან მოქმედ „არიკ ჯგუფს“ (ახორციელებს პროექტებს სოფლის მეურნეობის, საკვები ინდუსტრიის და ტურიზმის მიმართულებით), კომპანიის სასოფლო სამეურნეო მიწასთან ელექტროენერჯის ხაზის მიღვანასთან დაკავშირებულ საკითხებში;
- საქართველოს ეროვნულმა საინვესტიციო სააგენტომ მონაწილეობა მიიღო სხვადასხვა ბიზნეს-ფორუმების ორგანიზებასა და პრეზენტაციების გამართვაში. მათ შორის:
  - ✓ შვეიცარიის ქალაქ დავოსში გამართულ მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმისა და ასევე, იორდანიაში მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის ფარგლებში გამართულ ახლო აღმოსავლეთისა და ჩრდილოეთ აფრიკის რეგიონულ ფორუმის მზადებაში;
  - ✓ მცხეთა-მთიანეთის ბიზნეს ფორუმისა და სლოვენის დელეგაციის ვიზიტის ფარგლებში გამართულ ბიზნეს ფორუმის ორგანიზებაში, სადაც გაკეთდა პრეზენტაცია საქართველოს საინვესტიციო პოტენციალის, კლიმატისა და შესაძლებლობების შესახებ;
- საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 22 ივნისის N300 დადგენილების შესაბამისად განხორციელდა სსიპ - საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს ლიკვიდაცია. „საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტოს შესახებ“ საქართველოს კანონის ძალადაკარგულად გამოცხადების თაობაზე“ საქართველოს კანონის საფუძველზე სააგენტოს უფლებამონაცვლედ განისაზღვრა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – აწარმოე საქართველოში. აღნიშნულთან დაკავშირებით განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:
  - ✓ სააგენტოს 2002-2016 წლების დოკუმენტაციის (მასალის) დამუშავება-სისტემატიზაცია და საჭიროების შემთხვევაში - დაარქივება/განადგურება;
  - ✓ ბალანსზე რიცხული ქონებისა და დებიტორულ-კრედიტორული დავალიანებების სრული ინვენტარიზაცია და სალიკვიდაციო ბალანსის შედგენა.

5.13 ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 23 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური

- გაიმართა წინასწარი შეხვედრები აუდიტორულ ფირმებთან ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგის განხორციელების წესის განხილვასთან დაკავშირებით;
- ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურს აუდიტის დამოუკიდებელ საზედამხედველო ორგანოთა საერთაშორისო ფორუმის (IFIAR) სრულუფლებიანი

წევრის სტატუსი მიენიჭა, რაც იძლევა გადაწყვეტილებების მიღებისას ხმის და სამუშაო ჯგუფებში მონაწილეობის უფლებას;

- განხორციელდა „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საერთაშორისო სტანდარტების (ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები (IFRS); „მცირე და საშუალო საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები (IFRS for SMEs)) ქართულ ენაზე გამოქვეყნდნ შემოღების მიზნით, თარგმნისა და გავრცელების/გამოქვეყნების (რეპროდუცირება) უფლების შესყიდვისთან დაკავშირებული ღონისძიებები, კერძოდ: მოლაპარაკებების წარმოება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სადამფუძნებლო კორპორაციასთან (INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS FOUNDATION CORPORATION), საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან, სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოსთან, საქართველოს პროფესიონალ ბუღალტერთა და აუდიტორთა ფედერაციასთან;
- სამსახურის, საქართველოს პროფესიონალ ბუღალტერთა და აუდიტორთა ფედერაციის (ბაფ) და ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების ფონდის (IFRS Foundation) შეთანხმების საფუძველზე ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების ფონდის (IFRS Foundation) ოფიციალურ ვებ-გვერდზე დაინტერესებულ პირთათვის ხელმისაწვდომი გახდა ბაფ-ის მიერ ქართულ ენაზე თარგმნილი ფას სტანდარტები;
- ამოქმედდა ანგარიშგებებისა და აუდიტორული დასკვნის წარდგენის ვებგვერდის შესაბამისი ჩანართი (www.eservices.rs.ge). ანგარიშგებების წარდგენის პროცესის შეუფერხებლად განსახორციელების მიზნით შეიქმნა ტექნიკური მხარდაჭერის ჯგუფი, შემუშავებულ იქნა ანგარიშგების პორტალის კონცეპტუალური დიზაინი, შექმნილ იქნა პორტალისთვის საჭირო ვებ-გვერდის დომენი და მომზადდა ანგარიშგების ვებ-გვერდის გრაფიკული დიზაინი და გაკეთებულია პირველი გვერდი სატესტო რეჟიმში (<http://dev.mof.ge/Reportal>);
- მოხდა ანგარიშგების პორტალის გრაფიკული და ფუნქციონალური დიზაინის გაცნობა ეროვნული ბანკისთვის, სსიპ - საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურისთვის, სსიპ - საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურისთვის, საქართველოს საფონდო ბირჟისთვის და სხვა დაინტერესებული მხარეებისთვის შემდგომი თანამშრომლობის მიზნით;
- დამტკიცდა პროფესიული სერტიფიცირების გამარტივებული წესი;
- ხელი მოეწერა თანამშრომლობის მემორანდუმს სსიპ - საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურთან „უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულების უზრუნველსაყოფად;
- ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურს, სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოსა და სსიპ მონაცემთა გაცვლის სააგენტოს შორის გაფორმდა ხელშეკრულება, რომელიც ითვალისწინებს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ერთიან მონაცემთა ბაზაში დაცული მონაცემების სამსახურისთვის მიწოდებასა და სამსახურის მიერ მათ გასაჯაროებას ანგარიშგების პორტალის მეშვეობით;
- დამტკიცდა „სუბიექტების მიერ ანგარიშგებებისა და აუდიტორული დასკვნის წარდგენის, მესამე კატეგორიის საწარმოს მიერ ფინანსური ანგარიშგების გამარტივებული სახით წარდგენის, წარდგენილი ინფორმაციის გასაჯაროების, ანგარიშგების პორტალის სტრუქტურისა და მომხმარებელთა რეგისტრაციის წესი“, რომელშიც დეტალურად არის მოცემული სუბიექტების მიერ ანგარიშგებებისა და აუდიტორული დასკვნის სამსახურისთვის ელექტრონულად წარდგენის პროცესი და ასევე, წარდგენილი ინფორმაციის გასაჯაროების წესები.

5.14 სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის სფეროს განვითარება (პროგრამული კოდი 24 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - სტანდარტების და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტო

- დაიწყო ყოვლისმომცველი ინსტიტუციური განვითარების პროექტის (CIB) მესამე ეტაპის განხორციელება, რომლის ფარგლებშიც:
  - ✓ დაიწყო ტვინინგ-პროექტი „საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერა საქართველო-ევროკავშირის შორის DCFTA ვალდებულებების შემდგომი დანერგვისათვის“. ჩატარდა სემინარები სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის სფეროში არსებული ევროპული კანონმდებლობის შესახებ („ევროკავშირის კანონმდებლობა საკანონმდებლო მეტროლოგიის სფეროში“ (EU legislation in legal metrology field) და ტრენინგი „ევროკავშირის რეგულაცია 1025/2012 სტანდარტისაზიის სფეროში, მის გამოყენებასა და გავლენაზე GEOSTM-სათვის“);
  - ✓ მიმდინარეობდა ე.წ. „Framework Contract“-ი „საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს (GEOSTM) მხარდაჭერა საინფორმაციო მენეჯმენტის სისტემებში“;
  - ✓ გაიმართა CIB მეორე ეტაპის ტექნიკური დახმარების პროექტის „სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის ინფრასტრუქტურის განვითარების შემდგომი მხარდაჭერა ევროკავშირის საუკეთესო პრაქტიკასთან თანხვედრისათვის“ დახურვის კონფერენცია;
- CIB პროექტის II ეტაპის თანადაფინანსების უზრუნველყოფის მიზნით დასრულდა შესყიდვის პროცედურები და განხორციელდა რადიოფიზიკის, ოპტიკისა და აკუსტიკის ეტალონური განყოფილებისათვის აღჭურვილობის მიწოდება. დაიწყო აღჭურვილობის მიწოდება ფიზ-ქიმიური გაზომვების ეტალონური განყოფილებისათვის;
- CIB პროექტის ფარგლებში GeoSTM-ისა და CEN-CENELEC მენეჯმენტის ცენტრის წარმომადგენლების მიერ ქ. თბილისში გაიმართა სემინარი თემაზე „EU-Georgia Connecting Community-The Role of Standardization“, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს სხვადასხვა ბიზნეს სექტორის წარმომადგენლებმა;
- ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის „საქართველოს სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის ინფრასტრუქტურის შემდგომი განვითარების მხარდაჭერა ევროკავშირის საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად“ ფარგლებში, ქ. თბილისში მეწარმეებისა და სხვა დაინტერესებული პირებისათვის ჩატარდა ცნობიერების ამაღლების სემინარი სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის საკითხებზე;
- CIB პროგრამის ტექნიკური დახმარების პროექტის ფარგლებში სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტის ეტალონური განყოფილებების თანამშრომლებმა 2017 წლის განმავლობაში სტაჟირება გაიარეს ჩეხეთის მეტროლოგიის ინსტიტუტებში (გეომეტრიული გაზომვების, მცირე მოცულობების, ძალა, აირის ხარჯის გაზომვების, დიდი მასების, წნევის, აკუსტიკის მიმართულებით) და ბოსნია და ჰერცეგოვინას მეტროლოგიის ეროვნულ ინსტიტუტში (დრო და სიხშირის მიმართულებით);
- CIB პროგრამის ტექნიკური დახმარების პროექტის ფარგლებში სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტის ეტალონურ ლაბორატორიებში ევროპელი ექსპერტების მიერ ჩატარდა სემინარები და ტრენინგები სხვადასხვა მიმართულებებით (გეომეტრია - კიდურა საზომების დაკალიბრება და ორმხრივი შედარებების ორგანიზება; ხარჯი - აირის ხარჯის მზომი სტენდის ექსპლოატაცია, დაკალიბრება/დამოწმება; მასა - დიდი მასების კომპარატორის ექსპლუატაცია). ექსპერტთან ერთად განყოფილებამ ჩატარა დამოწმება/დაკალიბრებისა და გაზომვების სამუშაოები სხვადასხვა მიმართულებებით (დიდი მასის სასწორების დამოწმება/დაკალიბრება; დრო და სიხშირე - წამზომების დაკალიბრება, მიკვლევადობის საკითხები დროისა და სიხშირის გაზომვებში, აკუსტიკური გაზომვები; ელექტრობა - მაღალი წინააღობების და ცვლადი დენის სიმძლავრის და ენერჯის გაზომვები; ძალის გაზომვების სფეროში დაკალიბრების პროცედურა; ფოტომეტრია და რადიომეტრია - დაკალიბრების პროცედურები და გაზომვის შესაძლებლობები ხელსაწყოების არსებული ბაზის გათვალისწინებით;

- წნევა - ორმხრივი შედარებების ორგანიზება ჩეხეთის მეტროლოგიის ინსტიტუტთან; ტენიანობა - დაკალიბრებისა და ორმხრივი შედარებების ორგანიზების საკითხები);
- მეტროლოგიის ინსტიტუტის მასისა და მასასთან დაკავშირებული სიდიდეების ეტალონური განყოფილების წარმომადგენლებმა გაიარეს ტრენინგი თემებზე „დღეშიანი მოწყობილობების (პიპეტები, დისპენსერები და ა.შ) დაკალიბრება და განუსაზღვრელობის გამოთვლა საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად“ და სტაჟირება გერმანიის საკალიბრო ლაბორატორიაში ZMK თემაზე „მცირე მოცულობის გაზომვის საშუალებების დაკალიბრება“. გარდა ამისა, აღნიშნული განყოფილების წარმომადგენლებმა გერმანელ ექსპერტთან ერთად მონაწილეობა მიიღეს რეგიონალურ ტრენინგში „პიპეტებისა და სასწორების გამოყენება საგამოცდო ლაბორატორიებში – ძირითადი პრინციპები, მომსახურება და ხარისხის უზრუნველყოფა“;
  - სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტში დანერგილი ხარისხის მენეჯმენტის სისტემის ISO/IEC 17025 მოთხოვნების შესაბამისად გაკეთდა ყოველწლიური ანალიზი;
  - სააგენტოს თანამშრომლებისათვის ჩატარდა ტრენინგები („Preparing for ISO 9001:2015 Quality Management System Course“ და „ISO 9001:2015 Internal Auditor Course“) და ტრენინგის მონაწილეებს გადაეცათ Lloyd's Register-ის საერთაშორისო სერტიფიკატები. ჩეხეთის მეტროლოგიის ინსტიტუტის ექსპერტებმა სააგენტოს მეტროლოგიის ინსტიტუტის თანამშრომლებს ჩაუტარეს სემინარი თემებზე „წნევის მიმართულები“ და „მიკვლევადობა მეტროლოგიაში ლაბორატორიებს შორის შედარებები“.
  - მეტროლოგიის ინსტიტუტის რადიაციული მეტროლოგიის ეტალონური განყოფილების სპეციალისტებმა მონაწილეობა მიიღეს ბირთვული და რადიაციული სააგენტოს მიერ ორგანიზებულ სემინარში „ბირთვული გაუვრცელებლობის გარანტიებთან დაკავშირებული საქმიანობის განხორციელების წესის დამტკიცების შესახებ“;
  - მასისა და მასასთან დაკავშირებული სიდიდეების განყოფილების თანამშრომლები გერმანელ ექსპერტთან ერთად იმყოფებოდნენ სომხეთის მეტროლოგიის ინსტიტუტში მასის (სასწორების დაკალიბრება) ახალი ლაბორატორიის შექმნის საკითხებთან დაკავშირებით, რომელიც შემდგომ მიკვლევადა იქნება GEOSTM-ის მასის ლაბორატორიასთან;
  - წარმატებით დასრულდა დიდი მასების სტაციონალური ლაბორატორიის ინფრასტრუქტურის მოწყობა. მოეწყო შესაბამისი კონსტრუქცია ამწის დასამონტაჟებლად. ფირმა „ALAVA“-ს წარმომადგენელმა ლაბორატორიის თანამშრომლებს ჩაუტარა ტრენინგი კომპარატორის ამწისა და მოძრავი ლაბორატორიის ამწის მოხმარებასთან დაკავშირებით. გარდა ამისა, დიდი მასების ლაბორატორიაში ფირმა „Sartorius“-ის წამომადგენლების მიერ დამონტაჟდა 1 000 კგ-მდე საწონების დასაკალიბრებელი კომპარატორი, ხოლო მცირე მასების ლაბორატორიის კომპარატორები შემოწმდა სტაბილურობაზე (Sp);
  - მეტროლოგიის ინსტიტუტის ელექტრობის ეტალონური განყოფილება 11 ქვეყნის ეროვნული მეტროლოგიის ინსტიტუტთან ერთად მონაწილეობდა საერთაშორისო შედარებებში „ელექტრული წინაღობის ეტალონური ზომების 100 ომი და 100 კომი“;
  - გეომეტრიული გაზომვების ეტალონური განყოფილების მიერ მომზადდა და გაფორმდა „100 მმ-მდე ნომინალური სიგრძის ბრტყელპარალელური კიდურა საზომების დაკალიბრების პროცედურა“ და ასევე, მომზადდა მასალები „სიგრძის ეტალონი გაზომვათა დიაპაზონისათვის 0,5–100 მმ“ ეტალონისათვის საქართველოს სახელმწიფო (ეროვნული) ეტალონების რეესტრში შეტანის მიზნით. განყოფილების მიერ მოდერნიზებულ იქნა ლაზერული მანძილზომების დასაკალიბრებელი სამუშაო ადგილი, რის შედეგად საკონტროლო ბაზის გაზომვის დიაპაზონი გაიზარდა 0-10 მ-დან 0-20 მ-დე და შესაბამისად მანძილზომების დაკალიბრების შედეგების საიმედოობა;
  - წნევის გაზომვების ლაბორატორიამ ჩეხეთის მეტროლოგიის ინსტიტუტთან ერთად მონაწილეობა მიიღო ორმხრივ შედარებაში (წნევის დიაპაზონი 0-7 მეგაპა აბს. და 0-2 მეგაპა ნარჩენი წნევა). გარდა ამისა, ჩეხეთის მეტროლოგიის ინსტიტუტსა და საქართველოს მეტროლოგიის ინსტიტუტს შორის ჩატარდა ორმხრივი შედარები გეომეტრიული გაზომვების (10 ბ/კ კიდურა საზომის) დაკალიბრების სფეროში. ჩატარებული გაზომვების დადებითი შედეგების საფუძველზე ჩეხეთის მეტროლოგიის ინსტიტუტის მიერ მომზადდა შედეგების ანგარიში და გაიცა შესაბამისი სერტიფიკატი;

- მეტროლოგიის ინსტიტუტის საერთაშორისოდ აღიარებული ლაბორატორიები უწყვედენ მომსახურების სერვისს მეზობელი ქვეყნების ლაბორატორიებს;
- დარეგისტრირდა დაკანონებული გაზომვის საშუალების 22 ტიპი. განხორციელდა 123 520 ერთეული გამზომი საშუალების პირველადი დამოწმების აღიარება (162 ელექტრო მრიცხველი, 92 787 აირის მრიცხველი და 30 571 წყლის მრიცხველი);
- დამტკიცდა „საქართველოს სტანდარტების პროგრამის“ პირველი ნაწილი. სააგენტოსთან არსებული სტანდარტიზაციის ტექნიკურ კომიტეტებთან შეთანხმებით განისაზღვრა წლის განმავლობაში ქართულ ენაზე სათარგმნი საერთაშორისო/ევროპული სტანდარტები. სტანდარტიზაციის ტექნიკურ კომიტეტებს შესაბამისი სფეროების მიხედვით განსახილველად გადაეცა 4 სტანდარტის ქართულენოვანი ვერსია (მენეჯმენტი და შესაბამისობის შეფასება (ტკ 2) - ISO 9000:2015, ISO 14001:2015, ISO 14050:2009; სასურსათო პროდუქცია (ტკ 3) - ISO 11133:2014, ISO/TS 13136:2012; ტურიზმის და მასთან დაკავშირებული მომსახურებები (ტკ 4) - EN 13809:2003; ბუნებრივი გაზი (ტკ 6) - EN 1594:2013);
- სტანდარტიზაციის ტექნიკური კომიტეტის „მენეჯმენტი და შესაბამისობის შეფასება“ რეკომენდაციის საფუძველზე საქართველოს სტანდარტად დარეგისტრირდა ISO 19011:2011 „Guidelines for auditing management systems“ ქართულენოვანი ვერსია;
- საქართველოს მთავრობის დადგენილებების შესაბამისად საქართველოს ტერიტორიაზე სამოქმედოდ დამზებულ იქნა შემდეგი სტანდარტები: სსტ 81:2016 - „შახტები ნახშირის. მოთხოვნები უსაფრთხოებისადმი“; სსტ 82:2016 - „ჰაერის დაყოფის პროდუქტების წარმოება და მომსახურება. მოთხოვნები უსაფრთხოებისადმი“; სსტ 83:2016 - „ამიაკის სამაცივრო დანადგარების მოწყობისა და ექსპლუატაციის უსაფრთხოების მოთხოვნები და სსტ 84:2016 - „კარიერები. მოთხოვნები უსაფრთხოებისადმი“;
- მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის (WTO/TBT) სამდივნოში გაიგზავნა 5 ნოტიფიკაცია საქართველოში მიღებული ტექნიკური რეგლამენტების შესახებ, ხოლო მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წევრ ქვეყნებს მიეწოდათ საქართველოს მიერ ნოტიფიცირებული ტექნიკური რეგლამენტის, სტანდარტებისა და შესაბამისობის შეფასების პროცედურების 17 სრული ტექსტი;
- საქართველოს მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის ეროვნული საინფორმაციო ცენტრის მიერ საქართველოში მოქმედ სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებაში, მათი კომპეტენციის შესაბამისად, ინფორმაციისათვის დაიგზავნა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წევრი ქვეყნების ტექნიკური რეგლამენტების, სტანდარტებისა და შესაბამისობის შეფასების პროცედურების პროექტების შესახებ 240 ნოტიფიკაცია;
- საქართველოს სტანდარტად დარეგისტრირდა სულ 1 270 სტანდარტი, მათ შორის: სსტ ისო (საერთაშორისო სტანდარტი) - 32; სსტ ენ (ევროპული სტანდარტი) - 1 233; სსტ (საქართველოს სტანდარტი) - 5;
- გაიცა სულ 219 სტანდარტი, მათ შორის: სსტ ისო (საერთაშორისო სტანდარტი) - 76; გოსტ (სახელმწიფოთაშორისი სტანდარტი) - 24; სსტ ენ (ევროპული სტანდარტი) - 22; სსტ (საქართველოს სტანდარტი) - 67; სსტ იეკ (საერთაშორისო ელექტროტექნიკური კომისიის სტანდარტი) - 1; სტანდარტიზაციის სხვა დოკუმენტები-3; სსტ (საქართველოს სტანდარტი) - 93;
- განახლდა საქართველოს ქართულენოვანი და ახალი მიდგომის, ევროპულ დირექტივებთან ჰარმონიზებული, სტანდარტების კატალოგი;
- ხარისხის მენეჯმენტის სისტემის ისო 9001 შესაბამისად დანერგვისათვის მიმდინარეობდა შესაბამისი დოკუმენტების მომზადება;
- სტანდარტების დეპარტამენტის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს სტანდარტიზაციის ევროპული ორგანიზაციის მიერ ორგანიზებულ შემდეგ „ონლაინ“ (Webinar) ტრენინგებზე: 1. A guide through the CEN and CENELEC tool to notify the adoption of European Standards; 2. A guide through the CEN and CENELEC tool to access European Standards; 3. Projex-Online Download Cart.

5.15 მოსახლეობისა და საცხოვრისების საყოველთაო აღწერა (პროგრამული კოდი 47 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი

- მომზადდა მოსახლეობის 2014 წლის საყოველთაო აღწერის საველე სამუშაოებიდან მიღებული მონაცემების საფუძველზე თემატური რუკები;
- განახლდა მონაცემთა ბაზები საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ინფორმაციის საფუძველზე;
- მიმდინარეობს ელექტრონული რუკების მომზადება ვებ-გვერდზე განსათავსებლად.

5.16 აკრედიტაციის პროცესის მართვა და განვითარება (პროგრამული კოდი 24 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საქართველოს აკრედიტაციის ეროვნული ორგანო - აკრედიტაციის ცენტრი

- აკრედიტაციის ეროვნული ორგანოს მიერ, აკრედიტაციის სისტემის მოთხოვნათა შესაბამისად გაიცა 46 აკრედიტაციის მოწმობა, მათ შორის: ინსპექტირების ორგანო - 21 (სამშენებლო სფეროს ინსპექტირების ორგანო - 13, დაკანონებული გამზომი საშუალებების დამამოწმებელი პირი - 2 და ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გზისთვის ვარგისობაზე ინსპექტირების ორგანო - 6); საგამოცდო ლაბორატორია - 20; დაკალიბრების ლაბორატორია - 2; პერსონალის სერტიფიკაციის ორგანო - 2 და პროდუქტის სერტიფიკაციის ორგანო - 1;
- აკრედიტაციის სისტემის მოთხოვნათა დარღვევის გამო აკრედიტაცია შეუჩერდა 13 შესაბამისობის შემფასებელი პირს (საგამოცდო ლაბორატორია - 10, საკალიბრებელი ლაბორატორია - 1, სერტიფიკაციის ორგანო - 1 და ინსპექტირების ორგანო - 1), ხოლო აკრედიტაციის სფერო შეუმცირდა 2 შესაბამისობის შემფასებელ პირს (ინსპექტირების ორგანო - 2);
- აკრედიტაციის სისტემის მოთხოვნების შესაბამისად გეგმური მონიტორინგი გაიარა 107-მა აკრედიტირებულმა შესაბამისობის შემფასებელმა პირმა (საკალიბრებელი ლაბორატორია - 4, ინსპექტირების ორგანო - 27, საგამოცდო ლაბორატორია - 71, პროდუქტის სერტიფიკაციის ორგანო - 3 და სამედიცინო ლაბორატორია - 1, პერსონალის სერტიფიკაციის ორგანო - 1);
- დამატებით სფეროში აკრედიტაცია გაიარა 17-მა შესაბამისობის შემფასებელმა პირმა (ინსპექტირების ორგანო - 9, საგამოცდო ლაბორატორია - 7, საკალიბრებელი ლაბორატორია - 1);
- საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან შეთანხმებით, ევროპის აკრედიტაციის მიერ გაცემული რეკომენდაციებიდან გამომდინარე, აკრედიტაციის კლიენტთან დაკავშირებულ წესებსა და პროცედურებში განხორციელდა რიგი ცვლილებები;
- დაიწყო აკრედიტაციების განხორციელება შემდეგი ახალი მიმართულებებით: „შესაბამისობის შეფასება. ზოგადი მოთხოვნები საკვალიფიკაციო ტესტირებისათვის“ (სსტ ისო/იეკ 17043:2010/2016) და „შესაბამისობის შეფასება. მოთხოვნები ორგანოებისათვის, რომლებიც ახორციელებენ მენეჯმენტის სისტემების აუდიტსა და სერტიფიკაციას“ (განახლებული სსტ ისო/იეკ 170211:2015/2016);
- EA-ს (ევროპული აკრედიტაციის) EA MAC (მრავალმხრივი შეთანხმების) კომიტეტმა 2016 წელს აკრედიტაციის ცენტრში განხორციელებული შეფასების შედეგებზე დაყრდნობით მიიღო გადაწყვეტილება, რომ ხელი მოეწერა საქართველოში გაცემული აკრედიტაციის შედეგების აღიარების შეთანხმებაზე (EA BLA). აღნიშნული შეთანხმება გაფორმდა სლოვენიაში გამართულ EA-ს გენერალურ ასამბლეაზე. შეთანხმება გავრცელდება აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს მიერ აკრედიტირებულ შემდეგ სფეროებში: გამოცდები და დაკალიბრება (ISO/IEC 17025), პროდუქტის

სერტიფიკაცია (ISO/IEC 17065), პერსონალის სერტიფიკაცია (ISO/IEC 17024) და ინსპექტირება (ISO/IEC 17020);

- აკრედიტაციის ცენტრსა და EA-ს შორის ხელმოწერილი შეთანხმების თანახმად, აკრედიტაციის ცენტრის წარმომადგენლები განაგრძობენ მონაწილეობას EA-ს ყოველწლიური ლაბორატორიული, ინსპექტირების, მრავალმხრივი შეთანხმებისა და სერტიფიკაციის ტექნიკური კომიტეტების და EA-ს გენერალური ასამბლეის მუშაობაში;
- დასრულდა ევროკავშირის ყოვლისმომცველი ინსტიტუციონალური გაძლიერების (CIB) „საქართველოში აკრედიტაციის სისტემის შემდგომი მხარდაჭერა საუკეთესო ევროპული პრაქტიკის თანახმად“ პროექტის განხორციელება, რომლის ფარგლებშიც ჩატარდა:
  - ✓ ტრენინგები საერთაშორისო სტანდარტების შესახებ შემდეგ სფეროებში: სსტ ისო/იეკ 17020, სსტ ისო/იეკ 17043, სსტ ისო/იეკ 17021 და ისო/იეკ 17024; გაზომვების განუსაზღვრელობის, აკრედიტაციის მოქნილი სფეროს (Flexible Scope) და სურსათის უვნებლობის სფეროში ნიმუშის აღების საკითხებზე. ტრენინგებში მონაწილეობა მიიღეს აკრედიტაციის ცენტრის შემფასებლებმა, აკრედიტირებული ორგანოების წარმომადგენლებმა და სხვა დაინტერესებულმა ადმინისტრაციულმა პირებმა;
  - ✓ ტესტირება სამშენებლო მასალების გამოცდაში და ტესტირება დამიწების კონტურის წინააღმდეგ განსაზღვრაში;
- შევიცარიულმა კომპანია „Société Générale de Surveillance SA (SGS)“-მა, რომელიც კონსულტაციას უწევს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სატრანსპორტო საშუალებების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების პროგრამის განხორციელებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, წარმოადგინა I და II ანგარიში. I ანგარიში ეხება პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების ცენტრების შენობა-ნაგებობებისა და აღჭურვილობის მოთხოვნების განსაზღვრას და აგრეთვე, პერსონალის ტექნიკურ კვალიფიკაციას. II ანგარიში მოიცავს SGS კვლევას, მონაცემებსა და ინფორმაციის შეჯამებას/ანალიზს პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების ცენტრების პარკების ზომის, ადგილმდებარეობის და ავტოსატრანსპორტო საშუალებების ინსპექტირების თავისებურებების თაობაზე.

6. ინსტიტუციური განვითარება და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერა

6.2 არჩევნების ჩატარების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 06 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია
- „ვესაუბრებით ამომრჩევლებს“ პროექტის ფარგლებში, ამომრჩევლის ინფორმირებულობის მიზნით თითოეულ მუნიციპალიტეტში ეტაპობრივად იმართებოდა გასვლითი შეხვედრები;
- ჩატარდა ტრენინგები: ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა 2017 წლის არჩევნებისთვის პოტენციური მონაწილე პარტიების წარმომადგენელთა და მათ მიერ საარჩევნო კომისიებში დასანიშნი პოტენციური კომისიის წევრებისთვის; ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა იურისტებისთვის; ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და სამხარეო ადმინისტრაციების წარმომადგენლებისთვის; საარჩევნო საკითხებზე რეგიონული მედიის წარმომადგენლებისთვის; საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიების წევრთათვის;
- ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა 2017 წლის არჩევნებისთვის განისაზღვრა საინფორმაციო-საიმიჯო კამპანიის ძირითადი მიმართულებები ამომრჩეველთა ინფორმირების, მედიასთან ურთიერთობის, არჩევნებში ჩართული მხარეების ინფორმირების, არჩევნებთან დაკავშირებული ღონისძიებების ორგანიზების მიმართულებით.

- ცესკომ, საქართველოს უზენაეს სასამართლოსთან ერთად, ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID), საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES), ევროსაბჭოს ვენეციის კომისიის, საქართველოში საფრანგეთისა და შვეიცარიის საელჩოების თანადაფინანსებით, გამართა სამუშაო შეხვედრა რაიონული, საქალაქო და სააპელაციო სასამართლოების მოსამართლეებთან.
- საოლქო საარჩევნო კომისიებს განესაზღვრათ დაფინანსების ოდენობები და კანონით დადგენილ ვადაში ჩაირიცხა საოლქო საარჩევნო კომისიების ანგარიშებზე;
- ჩატარდა წინასაარჩევნო მოსამზადებელი სამუშაოები. განხორციელდა სხვადასხვა საქმიანობები: ნაწილობრივ განახლდა საარჩევნო ყუთები, საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებისათვის შეძენილ იქნა უნიფორმები, დამზადდა საარჩევნო უბნების აბრები, დაიბეჭდა ამომრჩევლის საინფორმაციო სტიკერი; კენჭისყრის დღისთვის შეძენილ იქნა საარჩევნო უბნებისთვის კარტიკები, მარკირების სითხე, საიდენტიფიკაციო ბეჭდები, საბეჭდი ქაღალდი ოლქებისთვის, ბიულეტენისთვის ოფსეტური ქაღალდი და სპეციალური კონვერტები, დეტექტორები, ელემენტები, საარჩევნო სახაზავი რეგისტრატორებისთვის და სხვა;
- შემოწმდა და ტექნიკურად გაიმართა საუბნო საარჩევნო კომისიებისთვის საჭირო ასლგადამღები მანქანები და სკანერები; ცესკოსა და ოლქებს შორის ინფორმაციის მიმოცვლისა და არჩევნების შედეგების შეუფერხებლად გამოქვეყნებისთვის მაქსიმალურად გაიზარდა ინტერნეტის მოწოდების სიჩქარე;
- დაიბეჭდა ეთიკის კოდექსი და განახლებული საარჩევნო კოდექსი ორ ენაზე;
- პოლიტიკური პარტიების საარჩევნო კამპანიის ფინანსური მხარდაჭერის მიზნით დაფინანსდა 15 კვალიფიციური საარჩევნო სუბიექტის სატელევიზიო რეკლამის განთავსების ხარჯები;
- 9 თვის მდგომარეობით 2017 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა საარჩევნო პერიოდის ხარჯებმა შეადგინა 8 276.1 ათასი ლარი.

6.3. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური (პროგრამული კოდი 05 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აპარატი

- 2017 წლის აუდიტორული გეგმით განისაზღვრა 102 აუდიტის ჩატარება, მათ შორის: 81 ფინანსური/შესაბამისობის აუდიტი, 19 ეფექტიანობის აუდიტი და 2 IT აუდიტი. 9 თვის მდგომარეობით დასრულდა 42 და მიმდინარეობს 26 ფინანსური/შესაბამისობის აუდიტი, 2 IT აუდიტი და 15 ეფექტიანობის აუდიტი;
- აშშ მთავრობის საანგარიშგებო ოფისის (US GAO) ექსპერტების მიერ გადამზადდა 11 თანამშრომელი ინფორმაციული ტექნოლოგიების აუდიტის მიმართულებით.
- განხორციელდა შეფასების პროცედურები მსოფლიო ბანკის წარმომადგენლებთან ერთად, რომლის ფარგლებშიც მოხდა მსოფლიო ბანკის მიერ სხვადასხვა უწყებებში დაფინანსებული პროექტების განხილვა და შეფასება შესყიდვების პროცედურების მიხედვით. მსოფლიო ბანკის ორგანიზებით სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამშრომლებისათვის გაიმართა სემინარი თემაზე: „მსოფლიო ბანკის პროცედურებით შესყიდვების შემდგომი შეფასება (Post Review)“.
- მიმდინარეობდა რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის ელექტრონული სისტემის დანერგვა და დახვეწა აუდიტის მართვის სისტემაში, რომლის მეშვეობითაც ხელმისაწვდომი ხდება სამსახურის მიერ აუდიტების შედეგად გაცემული რეკომენდაციების შესახებ ინფორმაცია. ასევე, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანალიტიკურ ვებ-პორტალ - ბიუჯეტის მონიტორზე (www.budgetmonitor.ge) უახლოეს მომავალში წარმოდგენილი იქნება ინფორმაცია რეკომენდაციების შესრულების სტატუსების შესახებაც.

- აუდიტის მართვის სისტემის მიმართულებით ჩატარებული ტრენინგების შედეგად გადამზადდა 170 თანამშრომელი. ტრენინგ კურსები მოიცავდა შემდეგ მიმართულებებს: წლიური აუდიტორული გეგმის შედგენა, ფინანსური აუდიტის მიმართულება, სახელმწიფო ბიუჯეტის ანალიზის მიმართულება, ეფექტიანობის აუდიტის მიმართულება, ინფორმაციული ტექნოლოგიების აუდიტი.
- მიმდინარეობდა ბიუჯეტის მონიტორის საოპერაციო სახელმძღვანელოს მომზადება. ბიუჯეტის მონიტორის შესახებ თანამშრომელთა და დაინტერესებულ მხარეთა ცნობიერების ამაღლების მიზნით გაიმართა ვებ-პლატფორმის პრეზენტაცია საქართველოს პარლამენტში და საქართველოს 6 მუნიციპალიტეტში.
- დასრულდა 2 კომბინირებული აუდიტი ინფორმაციული ტექნოლოგიების აუდიტის ჯგუფის ჩართულობით. მომზადდა ინფორმაციული ტექნოლოგიების აუდიტის მეთოდოლოგიის სამუშაო ვერსია;
- GIZ-ის მიერ ორგანიზებული სემინარის ფარგლებში, მედიისა და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლებისთვის გაიმართა 10 სემინარი, სადაც დეტალურად გაეცნენ ბიუჯეტის მონიტორს;
- სას-მა წარმატებით შეასრულა OGP-ის ფარგლებში აღებული ვალდებულებები, რომელთა შორის ერთ-ერთი ბიუჯეტის მონიტორის შექმნა და განვითარებაა;
- საქართველოს პარლამენტში გაიგზავნა 95 ანგარიში.
- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის გენერალურმა აუდიტორმა, საქართველოს პარლამენტის კომიტეტის და პლენარულ სხდომაზე წარადგინა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მოხსენება „საქართველოს 2016 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიშის შესახებ“.
- მოეწყო სას-ის 2016 წლის საქმიანობის ანგარიშის საკომიტეტო და პლენარული განხილვები საქართველოს პარლამენტში;
- სას აქტიურად აგრძელებს ურთიერთთანამშრომლობას საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტთან არსებულ აუდიტის ანგარიშების განხილველ სამუშაო ჯგუფთან. სამუშაო ჯგუფმა მიმდინარე წელს განიხილა 2 აუდიტის ანგარიში. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა მონაწილეობა მიიღო დონორების მიერ (EU/UNDP, WFD, NDI, USAID/GGI) ორგანიზებულ პროგრამაში პარლამენტის წევრებთან ერთად, სადაც განხილულ იქნა საჯარო ფინანსების მართვის პროცესში აუდიტის სამსახურის როლი.
- GIZ-ის ორგანიზებით გაიმართა სემინარი მედიისა და სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენლებისათვის, რომელზეც მიმოიხილეს ისეთი საკითხები, როგორცაა: საკანონმდებლო ჩარჩო, სას-ის დამოუკიდებლობა და მანდატი, ეფექტიანობის აუდიტების მნიშვნელობა, პარლამენტთან თანამშრომლობა, საჯარო მმართველობაში არსებული გამოწვევები, პოლიტიკური პარტიების ფინანსური მონიტორინგი, დამოუკიდებელი ფისკალური ანალიზი და ბიუჯეტის მონიტორი.

6.4 პოლიტიკური პარტიებისა და არასამთავრობო სექტორის დაფინანსება (პროგრამული კოდი 06 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია
- ✓ სსიპ - საარჩევნო სისტემების განვითარების, რეფორმებისა და სწავლების ცენტრი
- „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 30-ე და 30' მუხლების შესაბამისად, მიმდინარეობდა პოლიტიკური პარტიებისათვის გამოყოფილი თანხების განაწილების უზრუნველყოფა (დაფინანსდა 20 კვალიფიციური პოლიტიკური პარტია) და ასევე, მათ

მიერ კვლევების, სწავლების, კონფერენციების, მივლინებების, რეგიონული და ამომრჩეველთა სამოქალაქო და საარჩევნო განათლების პროექტების დაფინანსება;

- საანგარიშო პერიოდში პოლიტიკური პარტიებისა და არასამთავრობო სექტორის დაფინანსებისთვის მიიმართა 11.4 მლნ ლარამდე;
- გამოცხადებული საგრანტო კონკურსების საფუძველზე შეირჩა და დაფინანსდა არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი 46 საგრანტო პროექტი.

6.5 საარჩევნო გარემოს განვითარება (პროგრამული კოდი 06 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია

- საარჩევნო ადმინისტრაციის თანამშრომლების პროფესიული განვითარების მიზნით, მონაწილეობა იქნა მიღებული:
  - ✓ საერთაშორისო სამშვიდობო ოპერაციების ცენტრის (ZIP) მიერ არჩევნებზე გრძელვადიანი დამკვირვებლებისათვის ორგანიზებულ სასწავლო კურსში;
  - ✓ დამკვირვებელთა და არჩევნებში ჩართულ მხარეთა ინფორმაციული უზრუნველყოფის შესახებ, გრძელვადიან დამკვირვებელთა მე-8 საერთაშორისო ტრენინგში;
  - ✓ ტრენინგ-პროგრამაში, რომლის მიზანი იყო ხმის მიცემისა და დათვლის პროცედურებთან დაკავშირებით არსებული შესაძლებლობების გაზიარება და განვითარება.

6.6 სამართალშემოქმედებისა და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა, მათ შორის, სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის განხორციელება (პროგრამული კოდი 26 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს აპარატი

- მომზადდა და დამტკიცდა სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის 2016 წლის პროგრესის ანგარიშის პროექტი, განახლებული სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის სექტორული სტრატეგიები და სამოქმედო გეგმები ყველა მიმართულებით;
- მომზადდა ერთიანი ანგარიში, რომელიც მოიცავს მართლმსაჯულების სექტორის რეფორმის საბიუჯეტო დახმარების პროგრამის ფინანსური შეთანხმების 2016 წლის ზოგადი და კონკრეტული პირობების შესრულების დამადასტურებელ ინფორმაციასა და შესაბამის მასალებს. აღნიშნული ანგარიში წარედგინა ევროკავშირის დელეგაციას. აგრეთვე, მომზადდა და წარედგინა ამავე ფინანსური შეთანხმებით გათვალისწინებული 2017 წლის ინდიკატორების 5 თვის მდგომარეობით შესრულების შუალედური ანგარიში;
- განახლდა ანტიკორუფციული სტრატეგია და დამტკიცდა 2017-2018 წლების ანტიკორუფციული სამოქმედო გეგმა, იუსტიციის სასწავლო ცენტრსა და საჯარო სამსახურის ბიუროსთან თანამშრომლობით შემუშავებული ტრენინგგეგმა სახელმწიფო მოსამსახურეებისთვის;
- გაიმართა „ღია მმართველობა - საქართველოს“ ფორუმის 4 სამუშაო შეხვედრა, სადაც წარმოდგენილი იქნა „ღია მმართველობა - საქართველოს“ 2014-2015 წლების სამოქმედო გეგმის შესრულების თვითშეფასების საბოლოო ანგარიში და განხილულ იქნა ახალი სამოქმედო გეგმის მონიტორინგისა და შეფასების მეთოდოლოგია, შესაბამისი სამომავლო სვლა;

- შემუშავდა „ღია მმართველობა – საქართველოს“ საქართველოს თავმჯდომარეობის სტრატეგია და წარედგინილი იქნა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის ფარგლებში გამართულ „OGP“-ის ღონისძიებაზე. საქართველო „OGP“-ის თავმჯდომარე 2017 წლის 1 ოქტომბრიდან 2018 წლის 1 ოქტომბრამდე იქნება;
- მომზადდა სახელმწიფოთა პრაქტიკის სამართლებრივი ანალიზი მოქალაქეობის მიღების წესისა და პროცედურის შესახებ;
- განხორციელდა კანონშემოქმედებითი საქმიანობის ყოველწლიური გეგმით განსაზღვრული და სხვა სახის სამართალშემოქმედებითი საქმიანობა, ასევე საქართველოს პარლამენტში ინიცირებული ყველა საკანონმდებლო აქტის პროექტის, საქართველოს მთავრობისა და სხვა ცალკეული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის სამართლებრივი ექსპერტიზა და არსებითი დახმარება გაეწია სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებს მათ საქმიანობასთან დაკავშირებით ცალკეული საკანონმდებლო აქტის, საქართველოს მთავრობის სამართლებრივი აქტისა და საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანების პროექტების შესწორების, მათი შინაარსის თაობაზე რეკომენდაციების მიწოდებისა და სამართლებრივი კონსულტაციების სახით;
- საქმიანობა წარიმართა შემდეგი ძირითადი მიმართულებებით:
  - ✓ პარლამენტის შესაბამის კომიტეტებთან სამუშაო რეჟიმის ფორმატში წარიმართა და დასრულდა მუშაობა სტამბოლის კონვენციიდან გამომდინარე ფართომასშტაბიან საკანონმდებლო ცვლილებათა პაკეტზე;
  - ✓ ევროკავშირის დირექტივების მოთხოვნების ასახვის მიზნით გრძელდებოდა მუშაობა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს ახალი კანონის პროექტზე, ასევე, მიმდინარეობდა მუშაობა „გადახდისუუნარობის საქმის წარმოების შესახებ“ საქართველოს ახალი კანონის პროექტზე;
  - ✓ გრძელდებოდა მუშაობა აღსრულების კოდექსის ახალ პროექტზე ამ სფეროს ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოებისა და ევროპული გამოცდილების გაზიარების მიზნით, მუშაობა საერთო სასამართლოების სისტემაში კომერციული და საგადასახადო კოლეგიების/პალატების შექმნის კონცეფციაზე და ამ მიზნით დონორებთან/პოტენციურ დონორებთან კოორდინაციაზე;
  - ✓ მედიაციის სფეროს განვითარებისა და მედიაციის საკანონმდებლო რეგულირების მიზნით, კერძო სამართლის რეფორმის განმახორციელებელი უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს ფარგლებში, მიმდინარეობდა მუშაობა „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს ახალი კანონის პროექტზე;
  - ✓ სასამართლოებში არსებულ საქმეთა სიმრავლით გამოწვეული შეფერხებების აღმოფხვრის მიზნით მიმდინარეობდა მუშაობა წვრილმანი დავებისაგან (მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებთან ურთიერთობის ფარგლებში წარმოქმნილი და სხვა დავები) სასამართლოების განტვირთვის გზებზე;
  - ✓ ადმინისტრაციული კანონმდებლობის მოდერნიზაციის და მასში არსებული ხარვეზების აღმოფხვრის მიზნით „GIZ“-ის მხარდაჭერით და იუსტიციის სამინისტროსა და ამ სფეროში მოღვაწე პროფესორებისა და პრაქტიკოსი იურისტების ჩართულობით მიმდინარეობდა მუშაობა ადმინისტრაციული სამართლის რეფორმაზე;
  - ✓ გაერო-ს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) მხარდაჭერით და სხვა დაინტერესებული ორგანიზაციების ჩართულობით მიმდინარეობდა მუშაობა საქართველოს სამოქალაქო და ადმინისტრაციული კანონმდებლობის გადახედვაზე ამ სფეროს ბავშვის უფლებათა საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით;
  - ✓ სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში მიმდინარეობდა მუშაობა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა შესახებ კანონმდებლობის სრულყოფისა და „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ გაერო-ს 2006 წლის კონვენციასთან მისი შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით;

- ✓ მიმდინარეობდა მუშაობა „შენგენის სივრცეში უვიზო მიმოსვლის რეჟიმის დამრღვევ პირთა ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტზე;
- ✓ ხელშეკრულებათა ექსპერტიზის მიმართულებით რეაგირება განხორციელდა 508 მომართვაზე/წერილზე (როგორც საერთაშორისო, ისე კერძო ხასიათის ხელშეკრულების პროექტები), ხოლო სასამართლო წარმომადგენლობისა და ადმინისტრაციული საჩივრების მიმართულებით – 12 ადმინისტრაციულ საჩივარზე.
- სამართლებრივი ექსპერტიზა ჩაუტარდა შემდეგი ხელშეკრულებების პროექტებსა და საკითხებს:
  - ✓ საერთაშორისო საჯარო სამართლის მიმართულება:
    - რეადმისიის შეთანხმებების პროექტები (საქართველოსა და ისლანდიას, საქართველოსა და ლატვიის რესპუბლიკას, საქართველოსა და მალტას რესპუბლიკას, საქართველოსა და უზბეკეთის რესპუბლიკას, საქართველოსა და ყირგიზეთის რესპუბლიკას, საქართველოსა და აზერბაიჯანის რესპუბლიკას შორის);
    - გეოგრაფიული აღნიშვნების ურთიერთაღიარებისა და დაცვის თაობაზე წარმოდგენილი შეთანხმებების პროექტები (საქართველოსა და შვეიცარიის კონფედერაციას, საქართველოსა და მოლდოვას რესპუბლიკას, საქართველოსა და ყაზახეთის რესპუბლიკას, საქართველოსა და ბელარუსის რესპუბლიკას, საქართველოსა და ყირგიზეთის რესპუბლიკას შორის);
    - ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების, ინვესტიციების ხელშეწყობის, სამხედრო სფეროში თანამშრომლობის, კონფიდენციალობისა და ინფორმაციული გარანტიის, ტრანზიტისა და ტრანსპორტის სფეროში თანამშრომლობის („ლაპის ლაზული“), საერთაშორისო სატრანსპორტო დერეფნის, ტურიზმის სფეროში თანამშრომლობისა და საჰაერო მიმოსვლის შესახებ საერთაშორისო ხელშეკრულებები;
    - „საქართველოს მთავრობასა და თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის ტრანსსასაზღვრო ზონაში ერთობლივი პროექტის მდინარე კურა/მტკვარზე მშენებლობის თაობაზე“ ხელშეკრულების პროექტი;
    - „ცენტრალური აზიის რეგიონული ეკონომიკური თანამშრომლობის ინსტიტუტის დაარსების შესახებ“ შეთანხმების პროექტი;
    - „საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსა და ხმელთაშუა ზღვის თევზჭერის გენერალური კომისიის სახელით გაერო-ს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციას შორის პროექტზე პასუხისმგებლიანი თევზჭერისა და მდგრადი აკვაკულტურის უზრუნველყოფის ტექნიკური დახმარება (GFCM) 2017-2020 შუალედური სტრატეგიის კონტექსტში“ შეთანხმების პროექტი;
    - „ინდოეთის არქეოლოგიური ზედამხედველობის სამსახურს ნიუ-დელი და საქართველოს ეროვნულ მუზეუმს შორის წმინდა ქეთევან დედოფლის წმინდა ნაწილების გამოფენის შესახებ“ შეთანხმების პროექტი;
    - „საქართველოს მთავრობასა და გაეროს ინდუსტრიული განვითარების ორგანიზაციას შორის ძირითადი თანამშრომლობის შეთანხმების“ პროექტი;
    - „ევროპის სოციალური ქარტიის“ რიგი მუხლების სამართლებრივი ექსპერტიზა, მათი სავალდებულოდ აღიარების მიზნით;
    - „ტრანსსასაზღვრო წყალსადინარებისა და საერთაშორისო ტბების დაცვისა და გამოყენების შესახებ 1992 წლის კონვენციის წყლისა და ჯანმრთელობის შესახებ“ ოქმის სამართლებრივი ექსპერტიზა;
    - „საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის შესახებ“ კონვენციის 50-ე (ა) და 56-ე მუხლებში ცვლილებების შეტანის თაობაზე ოქმები.
- ✓ კერძო სამართლის მიმართულება:

- საქართველოსა და საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან (ADB, IBRD, KfW, Unicredit Bank Austria, EIB, AIIB, EBRD) გასაფორმებელი სასესხო ხელშეკრულებების პროექტებთან დაკავშირებით მოლაპარაკებებში მონაწილეობა და ხელშეკრულებების პროექტების სამართლებრივი ექსპერტიზა;
- საქართველოს მთავრობასა და ინვესტორებს შორის ელექტროსადგურების მშენებლობასთან დაკავშირებით გასაფორმებელი ხელშეკრულებების პროექტები (მათ შორის, ისეთი მნიშვნელოვანი პროექტის, როგორც არის მდინარე ნენსკრაზე ასაშენებელი ჰიდროელექტროსადგურის პროექტი), სულ 114 პროექტი;
- საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ (მათ შორის, აღმოსავლეთ-დასავლეთ მაგისტრალის გაუმჯობესების პროექტსა და შიდასახელმწიფოებრივი გზების პროექტებთან დაკავშირებით) გასაფორმებელი „FIDIC“ ხელშეკრულებების პროექტების სამართლებრივი ექსპერტიზა და სამართლებრივი რისკების შეფასება; ასევე, საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიმდინარე დავის ფარგლებში (ტოდინი) კონსულტაციებისა და სამართლებრივი დახმარების გაწევა;
- სხვადასხვა საკითხზე სახელმწიფო შესყიდვის ხელშეკრულებების პროექტების სამართლებრივი ექსპერტიზა და სამართლებრივი რისკების შეფასება;
- სახელმწიფო ქონების პრივატიზებისა და ინვესტიციების განხორციელების ხელშეკრულებების პროექტების სამართლებრივი ექსპერტიზა და სამართლებრივი რისკების შეფასება;
- სხვადასხვა სახელმწიფო დაწესებულების (სამინისტროების, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების, სახელმწიფო კომპანიების მიერ გასაფორმებელი სხვადასხვა სახის ხელშეკრულების პროექტების სამართლებრივი ექსპერტიზა და სამართლებრივი რისკების შეფასება;
- მომზადდა სამართლებრივი დასკვნები სხვადასხვა კონვენციასთან საქართველოს შეერთების საკითხთან დაკავშირებით:
  - ✓ „სამოქალაქო ან კომერციულ საქმეებზე სასამართლო და სასამართლოს გარეშე დოკუმენტების საზღვარგარეთ ჩაბარების შესახებ“ ჰააგის 1965 წლის 15 ნოემბრის კონვენცია;
  - ✓ „სამოქალაქო ან კომერციულ საქმეებზე მტკიცებულებათა საზღვარგარეთ მოპოვების შესახებ“ ჰააგის 1970 წლის 18 მარტის კონვენცია;
  - ✓ „გემებზე მავნე დაბინძურების საწინააღმდეგო სისტემის კონტროლის შესახებ“ 2001 წლის კონვენცია;
  - ✓ „ზღვით მგზავრების გადაყვანისა და ბარგის გადაზიდვის შესახებ“ ათენის კონვენცია;
  - ✓ „საბაჟო პროცედურების გამარტივებისა და ჰარმონიზაციის შესახებ (შესწორებული რედაქციით)“ კიოტოს კონვენცია.
- სტრასბურგის სასამართლოში მთავრობის პოზიციის წარდგენის მიზნით დამუშავდა 111 საქმე, რის შედეგადაც 57 საქმეზე გაიგზავნა მთავრობის პოზიცია საქმის დასაშვებობასა და არსებით მხარეზე, 49 საქმეზე – მთავრობის დამატებითი მოსაზრებები, მათ შორის კომენტარები სამართლიან დაკმაყოფილებასთან დაკავშირებით, ხოლო 5 საქმეზე გაიგზავნა შეთავაზება საჩივრის მორიგებით დასრულების თაობაზე;
- ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა მიიღო საბოლოო რეზოლუციები და აღსრულებულად გამოაცხადა საქართველოს წინააღმდეგ გამოტანილი 11 საქმის განხილვა, რითაც დაადასტურა, რომ ევროპული სასამართლოს მიერ ამ საქმეებში დადგენილი დარღვევები საბოლოოდ აღმოიფხვრა მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ გატარებული ინდივიდუალური და ზოგადი ღონისძიებების შედეგად;
- ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტში წარდგენილი იქნა აღსრულების სამოქმედო გეგმა/ანგარიში ევროპული სასამართლოს მიერ განხილულ 34 საქმეზე, რომლებიც მოიცავდა აღსრულების მიზნით, სახელმწიფოს მიერ გატარებულ ინდივიდუალურ და კომპლექსურ ზოგად ღონისძიებებს;
- საქართველოს პარლამენტს წარედგინა ანგარიშები გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სახელშეკრულებო ორგანოებისა და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ საქართველოს წინააღმდეგ გამოტანილი გადაწყვეტილებების აღსრულების თაობაზე;

- სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს (შემდგომში – ჰააგის სასამართლო) I წინასასამართლო პალატის 2016 წლის 27 იანვრის გადაწყვეტილების შესაბამისად, ჰააგის სასამართლოს პროკურორის ოფისს წარედგინა 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის ფარგლებში ჩადენილი სავარაუდო დანაშაულების გამოძიების უფლებამოსილება. მიმდინარე გამოძიების ფარგლებში, განხორციელდა შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები სასამართლოს მიერ მოწოდებული თხოვნების შესრულების და გამოძიების ეფექტიანად წარმართვის მიზნით. შემუშავდა და ძალაში შევიდა „საქართველოს მთავრობასა და სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს შორის“ შეთანხმება. გამოძიებაში ხელშეწყობის მიზნით, სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს გაეგზავნა ომის საქმესთან დაკავშირებით რელევანტური ინფორმაცია;
- ევროსასამართლოს პრევენციული სამართლის სფეროში საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლებისა და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმიანობით მომავალი იურისტების დაინტერესების მიზნით გამოცხადდა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს იმიტირებული პროცესის შესარჩევი კონკურსი. ტესტირების შედეგად მეორე ეტაპზე გადავიდა საქართველოს სხვადასხვა უნივერსიტეტის 17 გუნდი (51 სტუდენტი). ინგლისურ ენაზე წარდგენილი პოზიციების შემოწმების შედეგად, ნახევარფინალში გადავიდა 4 საუკეთესო გუნდი. პროექტი იუსტიციის სამინისტროს, იუსტიციის სასწავლო ცენტრისა და „ELSA საქართველოს“ ინიციატივით ხორციელდებოდა;
- ევროკავშირის სამართლის წყაროებთან დაახლოების მიზნით შემუშავებულ ნორმატიული აქტების პროექტებზე მომზადდა შესაბამისობის ანალიზი. გაცემული დასკვნების რაოდენობაა: საქართველოს კანონის პროექტებზე – 8, ხოლო მთავრობის დადგენილების პროექტებზე – 14;
- სოციალური პარტნიორობის სამხრივი კომისიის სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში განხორციელდა ევროკავშირის სამართლებრივი აქტების საფუძველზე შრომის კოდექსში შესატანი ცვლილებების ანალიზი/განხილვა. მომზადდა დასკვნა „შრომის უსაფრთხოების შესახებ“ კანონპროექტის ევროკავშირის სამართალთან შესაბამისობის თაობაზე; ასევე, რეკომენდაციები საქართველოს კანონმდებლობის 2000/43/EC, 2000/78/EC და 2006/54/EC დირექტივებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად, ხოლო 2004/113/EC დირექტივის შესრულების მიზნით შემუშავდა „გენდერული თანასწორობის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების პროექტი;
- აქტიურად მიმდინარეობდა ორმხრივი საინვესტიციო და თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ ხელშეკრულებების შემუშავებისა და მოლაპარაკებების პროცესი: ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკასთან თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეკრულების ტექსტის შესაბამისი ნაწილების საბოლოო შესწორება და ხელმოსაწერად მომზადება, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ჰონგ-კონგის ადმინისტრაციულ რეგიონსა და საქართველოს შორის თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეკრულების გაფორმების მიზნით (მეორე რაუნდი), ყატარის სახელმწიფოსთან ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულებების ტექსტის საბოლოო შესწორება, უნგრეთთან ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულებების ტექსტზე მუშაობა, არაბთა გაერთიანებულ საამიროებთან ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულებების გასაფორმებლად, ზეპირი მოლაპარაკებების რაუნდი და ტექსტზე მუშაობის დასრულება ბელარუსის რესპუბლიკასთან ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულებების გაფორმების მიზნით, იაპონიასთან ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულების გაფორმებასთან დაკავშირებით გამართული კონსულტაციები;
- კონსულტაცია გაეწია საქართველოს ენერჯეტიკის სამინისტროს, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს აღნიშნული უწყებების მიერ დადებულ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებული შესაძლო სამომავლო დავების რისკების ანალიზთან დაკავშირებით;
- წამებასთან ბრძოლის ფარგლებში ეუთო-ს წარედგინა ანგარიში საქართველოს მიერ განხორციელებული ღონისძიებების თაობაზე. ანგარიშგება განხორციელდა, აგრეთვე, ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლის კუთხით წარმართული საქმიანობების შესახებ საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ამერიკის საელჩოს სახელმწიფო დეპარტამენტისადმი;

- საქართველო-თურქეთის მაღალი დონის სტრატეგიული თანამშრომლობის საბჭოს შეხვედრასთან დაკავშირებით მომზადდა საქართველოს და თურქეთის იუსტიციის სამინისტროებსა, ასევე, თურქეთის რესპუბლიკის ტრანსპორტის, ზღვაოსნობისა და კომუნიკაციის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმები. დოკუმენტს ხელი მოეწერა სტრატეგიული თანამშრომლობის საბჭოზე;
- საქართველოში ევროკავშირის წარმომადგენლობასთან, მიგრაციის საერთაშორისო ორგანიზაციასა (IOM) და საქართველოში საფრანგეთის საელჩოსთან თანამშრომლობით გაიმართა ანტინარკოტიკული კვირეული. კვირეულის ფარგლებში შედგა საინფორმაციო შეხვედრები სტუდენტებსა და მოსწავლეებთან (თბილისსა და 4 რეგიონში), გაიმართა საერთაშორისო კონფერენცია თემაზე „ნარკომანიასთან ბრძოლის თანამედროვე გამოწვევები“;
- მიღებულ იქნა ბავშვთა არამართლზომიერი გადაადგილების/დაკავების 6 ახალი საქმე, ხოლო არსებულ მიმდინარე 8 საქმესთან დაკავშირებით საქართველოს მხარემ ითანამშრომლა თურქეთის, უკრაინის, იტალიის რესპუბლიკის, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკისა და ესპანეთის სამეფოს შესაბამის ორგანოებთან. 6 საქმეზე დასრულდა მუშაობა და დაკავებული ბავშვები დაბრუნდნენ საქართველოში, თურქეთის რესპუბლიკაში, ესტონეთსა და დიდ ბრიტანეთში;
- გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოებასთან (GIZ) ერთობლივი ძალისხმევით „კერძო და ადმინისტრაციული სამართლის სისტემების განვითარების ხელშეწყობა საქართველოში“ პროექტის ფარგლებში, ჰააგის 1980 წლის კონვენციის იმპლემენტაციის გაუმჯობესების მიზნით, შემუშავდა და საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცდა ბავშვთა არამართლზომიერი გადაადგილება/დაკავების საერთაშორისო საქმეებზე მიმართვიანობის (რეფერირებისა) და აღსრულების პროცედურები; შემუშავდა ბავშვთა არამართლზომიერი გადაადგილება/დაკავების საერთაშორისო საქმეებზე სარეკომენდაციო სახელმძღვანელო; შემუშავდა ტრენინგმოდული ჰააგის 1980 წლის კონვენციის იმპლემენტაციის საკითხებზე;
- ნარკომანიასთან ბრძოლის უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს სამდივნოს, როგორც მაკოორდინირებელი ორგანოს, საქმიანობის ფარგლებში მომზადდა და საქართველოს პარლამენტს წარედგინა საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტი, რომელიც ამსუბუქებს სისხლისსამართლებრივ და ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ სასჯელებს მარიხუანისა და მცენარე კანაფის შეძენაზე, შენახვაზე, გადაზიდვაზე, გადაგზავნაზე ან/და ექიმის დანიშნულების გარეშე მოხმარებაზე, ასევე, ახლებურად განისაზღვრა მარიხუანის დიდი და მცენარე კანაფის დიდი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობები;
- უწყებათაშორისი საბჭოს სამუშაო ჯგუფების ფარგლებში შემუშავდა ნარკოვითარების მონიტორინგის ეროვნული ცენტრის დებულების პროექტი, სტრუქტურა და წევრთა არჩევის წესი, ასევე, მეორე სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში მომზადდა კანონპროექტი „ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონის №2 დანართში ცვლილებების შეტანის შესახებ. ცვლილების ფარგლებში ახლებურად განისაზღვრა 8 ნარკოტიკული საშუალების მცირე, დიდი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობები;
- მომზადდა ადამიანის უფლებათა დაცვის 2016-2017 წლების სამოქმედო გეგმის ფარგლებში საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ 2016 წელს განხორციელებული საქმიანობების შესრულების ანგარიში;
- გაერო-ს მდგრადი განვითარების მიზნების ნაციონალიზებული დოკუმენტის საბოლოო სამუშაო ვერსიაზე შემუშავდა შენიშვნები/რეკომენდაციები და წარედგინა საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციას;
- საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის უწყებათაშორისი კომისიის ფარგლებში შემუშავდა საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის იმპლემენტაციის 2017-2018 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა და მომზადდა „შეიარაღებული კონფლიქტის დროს კულტურულ ფასეულობათა დაცვის შესახებ“ 1954 წლის ჰააგის კონვენციისა და მისი ორი დამატებითი ოქმის შესრულების ანგარიში;
- ადამიანის წამების, არაკუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი საუწყებათაშორისო საკოორდინაციო საბჭოს სამდივნოს მიერ მომზადდა 2015-2016 წლების ადამიანის წამების, არაკუმანური, სასტიკი ან

პატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ ბრძოლის სამოქმედო გეგმის შესრულების ანგარიში; ასევე, პასუხისმგებელ უწყებებთან თანამშრომლობით შემუშავდა და დამტკიცდა ახალი – 2017-2018 წლების, წამებასთან ბრძოლის სამოქმედო გეგმა;

- ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს ფარგლებში დამუშავდა ტრეფიკინგის საქმეებთან დაკავშირებული ერთიანი მონაცემთა ბაზა; შემუშავდა და გამოქვეყნდა ადამიანით ვაჭრობასთან (ტრეფიკინგთან) ბრძოლის 2015-2016 წლების შესრულების ორწლიანი ანგარიში; მომზადდა ანგარიში მონობის თანამედროვე ფორმების, მისი მიზეზებისა და შედეგების შესახებ გაერო-ს სპეციალური მომხსენებლის მიერ შედგენილი კითხვარის საფუძველზე; შემუშავდა ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) თემაზე ერთიანი საინფორმაციო გეგმა, რომლის საფუძველზე ხორციელდება ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებები; ტრეფიკინგთან ბრძოლის უწყებათაშორისი საბჭოს სამდივნომ მიგრაციის სამთავრობო კომისიაში წარადგინა ანგარიში მიგრაციის სტრატეგიის 2016-2017 წლების სამოქმედო გეგმის 2017 წლის პირველ კვარტალში განხორციელებული საქმიანობების შესახებ; მომზადდა ანგარიში ადამიანით ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის ექსპერტთა ჯგუფის (GRETA) მიერ 2016 წელს საქართველოს მიმართ გამოცემული რეკომენდაციების შესრულების თაობაზე;
- გენდერული თანასწორობის ხელშეწყობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის ფარგლებში მომზადდა „საქართველოში გენდერული თანასწორობის პოლიტიკის განხორციელების ღონისძიებათა 2014-2016 წლების სამოქმედო გეგმის“ 2016 წლის შესრულების ანგარიში;
- „სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიისა და 2015-2020 წწ სამოქმედო გეგმის“ ფარგლებში შემუშავდა საქართველოში ეთნიკურ უმცირესობათა სამოქალაქო ინტეგრაციის სფეროში საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს კომპეტენციის ფარგლებში 2017 წლის სამოქმედო გეგმა. მომზადდა აღნიშნული სამოქმედო გეგმის განხორციელების მიზნით საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ 2017 წლის 5 თვეში განხორციელებული ღონისძიებების შესახებ ანგარიში;
- „უმცირესობათა დაცვის შესახებ“ ევროპული ჩარჩოკონვენციის იმპლემენტაციის თაობაზე მესამე ციკლის მონიტორინგის ფარგლებში სახელმწიფო ანგარიშის შედგენის მიზნით მომზადდა სამინისტროს კომპეტენციის ფარგლებში 2012 წლიდან განხორციელებული ღონისძიებების შესახებ ანგარიში.

6.7 ეროვნული საარქივო ფონდის დაცულობის, მომსახურების თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვისა და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 26 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - საქართველოს ეროვნული არქივი

- საარქივო მომსახურება შეუფერხებლად მიეწოდებოდა მოქალაქეებს, სხვადასხვა სახელმწიფო და კომერციულ ორგანიზაციებს. საერთაშორისო თანამშრომლობის გაღრმავების, გამოცდილების გაზიარების, ასევე, ეროვნულ არქივში დაცული მასალის პოპულარიზაციის მიზნით ეროვნულ არქივს აქტიური ურთიერთობა ჰქონდა უცხოელ კოლეგებსა და შესაბამის საერთაშორისო ორგანიზაციებთან;
- გამოიცა სამეცნიერო შინაარსის წიგნები, მათ შორის: „მარო თარხნიშვილის მოგონებები“, „ნიკო ბურის დღიური“, „საქართველოს პირველი რესპუბლიკის არმიისა და სახალხო გვარდიის შეიარაღება“, „ომის დღეები გივი ღამბაშიძის მოგონებები რუსეთ-საქართველოს 1921 წლის ომის შესახებ“, „ისტორიის ფურცლები, ქუთაისის ცენტრალური არქივი“; მზადდებოდა წიგნები: „ღიღის მოგონებები“, „ესტატე მირიანაშვილი“, „ნოე რამიშვილის წიგნი-ალბომი“ და „1921 წლის 17 მარტის ქუთაისის მოლაპარაკების სტენოგრამა“. დაიწყო მუშაობა „ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობის“ მეორე ტომსა და ძველნაბეჭდი ქართული წიგნების აღწერაზე. კულტურული მემკვიდრეობის სააგენტოსთან ერთად მომზადდა ალბომი „ქართული ანბანის სამი სახეობის ცოცხალი კულტურა“; ჩატარდა იაპონელი მეცნიერის, ტოკიოს მეტროპოლიტენ უნივერსიტეტის პროფესორ ჰიროტაკე მადეას საჯარო ლექცია თემაზე: „ქართული

წყაროების მნიშვნელობა გვიანი შუა საუკუნეების ისტორიის კვლევაში“ და ოქსფორდის უნივერსიტეტის ბოდლის ბიბლიოთეკის აღმოსავლეთმცოდნეობის განყოფილების უფროსის - ჯილიან ევისონის, საჯარო ლექცია თემაზე: „უორდროპების კოლექცია - „ქართული ხელნაწერები და ძველნაბეჭდი წიგნები“;

- გაგრძელდა 2015 წელს დაწყებული პროექტი „საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკა“, რომლის ფარგლებშიც მცხეთის, დუშეთის, კასპის, გორის, რუსთავისა და თბილისის 74 საჯარო სკოლაში მოეწყო პრეზენტაციები;
- პირველად მოეწყო „ღია კარი“, რაც ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის დოკუმენტების საცავებისა და იქ დაცული დოკუმენტების დათვალიერების შესაძლებლობას გულისხმობს;
- გაიმართა გამოფენა „აკაკი შანიძე - 130“, „ქართული ძველნაბეჭდი წიგნები“, „დღესასწაული“, „საქართველოს პირველი რესპუბლიკა“, „ისტორიის ფურცლები“, „თბილისი - ურბანული ცვლილებები“. სსიპ - დანაშაულის პრევენციის ცენტრის პროგრამების მონაწილეებისთვის საგამოფენო დარბაზში შედგა საგანმანათლებლო-შემეცნებითი ღონისძიება. სხვადასხვა სკოლის მოსწავლეებისათვის ჩატარდა ღია ჩვენებები: „დაზვის გარეშე წიგნის აკინძვა“ და „ხელნაწერის მინიატურის შექმნა“;
- გრძელდებოდა პროექტი „ქართული ზღაპრები - აუდიოვიზუალური კინო“. ათეულობით წლის წინ ჩაწერილ ზღაპრებს ქართული კინოსა და თეატრის ცნობილი თანამედროვე მსახიობების მიერ წაკითხული 30-ზე მეტი ჩანაწერი დაემატა;
- შეძენილ იქნა ეთნომუსიკოლოგ კახი როსებაშვილის ხალხური სიმღერების პირადი არქივი, ისტორიკოს ილია ტაბაღუას პირადი წარმოშობის ფონდი და მოქალაქე გურამ გუნდიაშვილის საკუთრებაში არსებული უნიკალური ფოტომასალა, რომელიც მოიცავს კადრებს კინოფილმებიდან და გადასაღები მოედნებიდან (მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარი). ასევე, შეძენილ იქნა მოქალაქე ალექსანდრე თარხნიშვილის საკუთრებაში არსებული უნიკალური ფოტოკოლექცია, რომელშიც ასახულია ისრაელ-საქართველოს 26-საუკუნოვანი იუბილის დღეები და სხვ (1970-1990 წწ);
- „მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის სპეციალური წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ სახელმწიფო პროექტის ფარგლებში, სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ მოთხოვნილ ინფორმაციასთან დაკავშირებით მომზადდა 121.5 ათას წერილზე მეტი;
- „მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური რეგისტრაციის“ საპილოტო პროექტის ფარგლებში შეიქმნა საპილოტო ერთეულებში საკომლო წიგნების ელექტრონულ მონაცემთა ერთიანი ბაზა. აღნიშნულ ბაზაში სრულად შეტანილ იქნა 10 ადმინისტრაციული ერთეულის (ჯიმიტი, არხილოსკალო, ზარიძეები, ვედიდკარი, ლახამულა, საგურამო, მანგლისი, მზისგული, სალხინო, არბოშიკი) საკომლო წიგნების მონაცემები;
- გრძელდებოდა მუშაობა ეროვნული საარქივო ფონდის ციფრულ მატარებლებზე გადატანისა და ელექტრონული დოკუმენტების არქივის შექმნის მიმართულებით, რაც საშუალებას იძლევა, არ დაზიანდეს საარქივო დოკუმენტის დედანი ხშირი გამოყენებით და შენარჩუნდეს მისი პირველადი სახე;
- დასკანირდა ეროვნული საარქივო ფონდის 285.0 ათას გვერდზე მეტი, მიმდინარეობდა ელექტრონულად შენახული ფაილების აწყობა-დამუშავება, ტექნიკური და შინაარსობრივი შემოწმება;
- სსიპ - გარემოს ეროვნული სააგენტოს გეოლოგიური საფონდო მასალიდან ციფრულ მატარებლებზე გადატანილ იქნა 1 779.0 ათასი ფაილი, მათ შორის, ფართოფორმატიანი რუკები - 36.4 ათასი ერთეული, ხოლო სსიპ - სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს საფონდო მასალიდან ციფრულ მატარებლებზე გადატანილ იქნა 1 487.0 ათასი ფაილი;
- ელექტრონულად შენახული იქნა 2.8 ათასი ერთეული ფოტოდოკუმენტი, 375 ერთეული კინოდოკუმენტი და 388 ფონოდოკუმენტი;
- წარმატებით შესრულდა ქალაქისფუძიანი დოკუმენტების ფიზიკური დაცვის (რესტავრაცია, წვრილი რემონტი, საქმეთა ყდაში ჩასმა-შეკვრვა), განსაკუთრებული ღირებულების მქონე ყველა სახის დოკუმენტის გამოვლენის, მმართველობითი და ფოტოდოკუმენტების, კინო და ფოტოდოკუმენტების აღწერის, ყველა სახის დოკუმენტის კატალოგიზაციის, აგრეთვე, ეროვნული საარქივო ფონდის

მმართველობითი და ფოტოდოკუმენტებით შევსების გეგმური დავალებები. მთლიანად შესრულდა საქმეთა მარტივი რესტავრაციისა და შეკერვის წლიური გეგმა;

- ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტების უკეთეს პირობებში შენახვისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების მიზნით:
  - ✓ დასრულდა რუსთაველი ქვემო ქართლის რეგიონული არქივის შენობის სადრენაჟე სისტემის მოწყობის სამუშაოები;
  - ✓ მიმდინარეობდა ქუთაისის ცენტრალური არქივის სამშენებლო სამუშაოები, შესრულდა სამუშაოების 92%;
  - ✓ დასრულდა ქ. თბილისში ეროვნული არქივის ადმინისტრაციული შენობის ფოიეს, მოქალაქეთა მისაღებისა და სამკითხველო დარბაზის სარეაბილიტაციო/სარემონტო სამუშაოების პირველი და მიმდინარეობდა მეორე ეტაპი;
  - ✓ დასრულდა ქ. თბილისში ეროვნული არქივის ადმინისტრაციული შენობის პირველ სართულზე არსებული ძველი კინოდარბაზისა და მეორე სართულზე მისთვის განკუთვნილი დამხმარე ფართის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციის საპროექტო და დეტალური სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შესაბამისი პროექტი;
  - ✓ დასრულდა გურიის რეგიონული არქივის ფასადის სარეაბილიტაციო, ხონისა და ჩხოროწყის ადგილობრივი წარმომადგენლობის სარემონტო, ასევე, ქ. თბილისში საისტორიო ცენტრალური არქივის სარდაფისა და მიმდებარედ სახანძრო აუზის კაპიტალური რემონტის, გათბობა-გაგრილების დანადგარისათვის ხმის ჩამხშობი ეკრანის მოწყობისა და ეზოში კანალიზაციის ქსელის რეაბილიტაციის სამუშაოები.

6.8 სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური (პროგრამული კოდი 53 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური
- იურიდიული დახმარების სამსახურმა წარმოებაში მიიღო 10 097 საქმე, აქედან 7 808 საქმე (77%) განეკუთვნებოდა სისხლის სამართლის დარგს, 1 696 საქმე (17%) - სამოქალაქო სამართლის დარგს, 593 საქმე (6%) კი ადმინისტრაციულ სამართალს. გაწეულ იქნა 14 721 კონსულტაცია, შედგენილ იქნა 1 957 იურიდიული დოკუმენტი.
- იურიდიული დახმარების სამსახურის მანდატი გაფართოვდა. იანვრიდან, სამსახურს დაევალა ტუბერკულოზით დაავადებულ იმ პირთა სავალდებულო დაცვა, რომელთა მიმართაც სასამართლო განიხილავს არანებაყოფლობითი იზოლაციის საკითხს. გარდა ამისა, „ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონსა და „იურიდიული დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონში განხორციელებული ცვლილებების შესაბამისად, სამსახური ვალდებული გახდა არამხოლოდ ოჯახში ძალადობის, არამედ ქალთა მიმართ ძალადობის მსხვერპლებსაც გაუწიოს უფასო იურიდიული დახმარება.
- გაუმჯობესდა სამსახურის ინფრასტრუქტურა: საანგარიშო პერიოდში ახალ, კეთილმოწყობილ ოფისში გადავიდა აჭარის იურიდიული დახმარების ბიურო.
- გრძელდება მუშაობა საზოგადოებრივი ადვოკატების პროფესიული განვითარების მიმართულებით: საანგარიშო პერიოდში ევროკავშირისა და გაეროს ხელშეწყობით, სამოქალაქო სპეციალიზაციის ადვოკატებისთვის ჩატარდა 10 ტრენინგი სამოქალაქო, ვალდებულებითი და სამეწარმეო სამართლის თემებზე; INL-ის ხელშეწყობით, სისხლის სამართლის სპეციალიზაციის ადვოკატები დაესწრნენ ოთხდღიან კურსს თემაზე „ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო უნარ-ჩვევები“. USAID-ის პროგრამის - PROLOG-ის დაფინანსებით, ადვოკატებისათვის ჩატარდა ორდღიანი ტრენინგი ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ საქართველოს წინააღმდეგ გამოტანილი გადაწყვეტილებების თაობაზე. გარდა ამისა, სამსახურის ადვოკატები დაესწრნენ სამდღიან ტრენინგს დევნილთა სამართლის

საკითხებთან დაკავშირებით, რომელიც ორგანიზებული იყო დანიის ლტოლვილთა საბჭოს მიერ. ივლისის თვეში გაგრძელდა ორდღიანი ტრენინგების ციკლი, USAID-ის პროგრამის PROLOG-ის დაფინანსებით, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ საქართველოს წინააღმდეგ გამოტანილი გადაწყვეტილებების შესახებ და ჩატარდა შვიდი ტრენინგი. გარდა, ამისა გაეროს ქალთა ორგანიზაციის დაფინანსებით სექტემბერსა და ოქტომბერში ჩატარდა სამი ტრენინგი თემაზე – „ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ, სამართლებრივი მექანიზმები და იმპლემენტაციის ასპექტები“.

- საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, იურიდიული დახმარების ბიუროებმა, საანგარიშო პერიოდში, 90-მდე სხვადასხვა ღონისძიება გამართეს, მათ შორის შეხვედრები დევნილებთან, მოსწავლეებთან, პრობაციონერებთან, თვითმმართველობის ორგანოების წარმომადგენლებთან და სხვადასხვა სოფლის მოსახლეობასთან.

6.9. საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი (პროგრამული კოდი 41 00)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი

- მომზადდა და საქართველოს პარლამენტს წარედგინა ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ 2016 წლის ანგარიში;
- სახალხო დამცველის აპარატის ორგანიზებითა და მონაწილეობით ჩატარდა სხვადასხვა სახის შეხვედრები და ღონისძიებები ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის საკითხებზე;
- საანგარიშო პერიოდში საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის სპეციალური პრევენციული ჯგუფის მიერ 8 პენიტენციურ დაწესებულებაში განხორციელდა 31 ვიზიტი, 8 ვიზიტი განხორციელდა 4 ფსიქიატრიულ დაწესებულებაში, 9 ვიზიტი - მცირე საოჯახო ტიპის ბავშვთა სახლში, 9 ვიზიტი - რელიგიური კონფესიების 9 ბავშვთა სახლში. ჩატარდა ევროპის ქვეყნებიდან მიგრანტთა დაბრუნების ერთობლივი ოპერაციის 2 მონიტორინგი. ამასთან, პოლიციის 35 სამმართველოში განხორციელდა 35 ვიზიტი, ხოლო 14 დროებითი მოთავსების იზოლატორში -16 ვიზიტი;
- საქართველოს მამულებით სპეციალური პრევენციული ჯგუფის წევრების მონაწილეობით განხორციელდა სამხედრო ბაზების მონიტორინგი - 7 ვიზიტი. მე-3 ქვეითი ბრიგადა - 2 ვიზიტი, დასავლეთ საქართველოს სახმელეთო ჯარების სარდლობა - 1 ვიზიტი, მე - 2 საარტილერიო ბრიგადა - 1 ვიზიტი, საჰაერო თავდაცვის ბრიგადის პირველი რადიოლოკაციური ბატალიონი - 1 ვიზიტი, ჯარების ლოჯისტიკური უზრუნველყოფის სარდლობის საბრძოლო მასალების შენახვის ბაზა - 1 ვიზიტი, სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტროს სამხედრო მოსამსახურეთა სწავლების ცენტრი (კარანტინი) - 1 ვიზიტი, №14 პენიტენციური დაწესებულების გარე დაცვის მე-14 განყოფილება - 1 ვიზიტი, №2 პენიტენციური დაწესებულების გარე დაცვის მე-2 განყოფილება - 1 ვიზიტი, შს სამინისტროს ობიექტების დაცვის დეპარტამენტის მე-3 სამმართველოს მე-2 განყოფილების მე-2 ქვეგანყოფილება - 1 ვიზიტი;
- ბავშვთა უფლებრივი მდგომარეობის შემოწმების მიზნით, პენიტენციურ დაწესებულებებში განხორციელდა 9 ვიზიტი, მე-11 (ორი), მე-5 (ორი) და მე-8 (ხუთი) დაწესებულებებში. მონიტორინგი ჩატარდა ბავშვთა 5 სკოლამდელ სააღმზრდელო დაწესებულებაში, ვიზიტები განხორციელდა სოფელ ბიწმინდის საჯარო სკოლაში, ნინოწმინდის საპატრიარქოს სააღმზრდელო დაწესებულებაში, ახალქალაქის საბავშვო ბაღში, ახალციხის სოციალური მომსახურების ცენტრში;
- საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატში ადამიანის უფლებათა დარღვევის ფაქტების შესახებ შემოვიდა 6 950 განცხადება, აქედან დასაშვებად იქნა ცნობილი 4 902 განცხადება. განცხადებები სამსახურების მიხედვით შემდეგნაირად გადანაწილდა: პრევენციისა და მონიტორინგის დეპარტამენტი - 144 განცხადება, სამოქალაქო, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების

დაცვის დეპარტამენტი - 380 განცხადება, სისხლის სამართლის მართლმსაჯულების დეპარტამენტი - 2 219 განცხადება, რეგიონული დეპარტამენტი - 1 562 განცხადება, ბავშვის უფლებების ცენტრი - 375 განცხადება, გენდერული თანასწორობის დეპარტამენტი - 299 განცხადება, შშმ პირთა უფლებების დაცვის დეპარტამენტი - 147 განცხადება, ანალიტიკური დეპარტამენტი - 117 განცხადება, თანასწორობის დეპარტამენტი - 245 განცხადება, თავდაცვის სფეროში ადამიანის უფლებათა დაცვის დეპარტამენტი - 38 განცხადება;

- კონსულტანტის მომსახურებით ისარგებლა 1 602 ვიზიტორმა, ხოლო ცხელ ხაზზე შემოსული ზარების რაოდენობამ შეადგინა - 4.3 ათასზე მეტი;
- მომზადდა რეკომენდაციები და წინადადებები, 3 სასამართლოს მეგობრის მოსაზრება (Amicus Curiae), 1 კონსტიტუციური სარჩელი;
- ჩატარდა ადამიანის უფლებათა შესახებ საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლებაზე ორიენტირებული ღონისძიებები (ტრენინგები) და დარიგდა საინფორმაციო ხასიათის ბროშურები და ბუკლეტები;
- სახალხო დამცველის აპარატის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს საქართველოში ადამიანის უფლებათა დაცვის მდგომარეობისა და აღნიშნული მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით ორგანიზებულ სხვადასხვა სახის სამუშაო შეხვედრებში/კონფერენციებში, როგორც საქართველოს მოსახლეობასთან, ისე სახელმწიფო ორგანოების, საერთაშორისო და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლებთან;
- ტოლერანტობის ცენტრი კოორდინირებას უწევდა სახალხო დამცველთან არსებულ რელიგიათა და ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოების მუშაობას. ტოლერანტობის ცენტრის ფარგლებში, ჩატარდა 7 გასვლითი ვიზიტი რეგიონში (აქედან 4 გასვლითი ვიზიტი მოიცავდა რეგიონებში მონიტორინგის ჩატარებას, რომლის ფარგლებში გაიმართა 98 შეხვედრა ადგილობრივ თვითმმართველობებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, მედიასთან, კულტურის ცენტრებთან, საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან, სხვადასხვა რელიგიურ გაერთიანებებთან ა.შ.). ჩატარდა 2 ღონისძიება, გამოიცა სახალხო დამცველთან არსებული რელიგიათა საბჭოს მიერ მიღებული რეკომენდაციების ამსახველი დოკუმენტი და გაიმართა მისი პრეზენტაცია. ასევე, ჩატარდა 5 სამუშაო შეხვედრა, მათ შორის სახელმწიფო უწყებების წარმომადგენლებთან;
- მომზადდა, დარედაქტირდა, ითარგმნა და გავრცელდა სხვადასხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციებში და მედიაში რელიზები. მომზადდა მონიტორინგის მასალები, ჩატარდა პრესკონფერენციები, მომზადდა კვარტალური საინფორმაციო ბიულეტენი. საინფორმაციო სივრცეში სახალხო დამცველისა და აპარატის წევრების სატელევიზიო/რადიო ინტერვიუების რაოდენობამ შეადგინა - 346. ბიბლიოთეკით ისარგებლა 194 სტუდენტმა და 141 თანამშრომელმა;
- მომზადდა და გამოქვეყნდა სახალხო დამცველის აპარატის საქმიანობის ამსახველი ანგარიშები.

6.10 იუსტიციის სახლის მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 26 08)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - იუსტიციის სახლი

- მომხმარებლებთან უკუკავშირის აღრიცხვის, აღწერისა და მათთან გადაუდებელი კომუნიკაციის დამყარების მიზნით გამოვლინდა სპეციალური სატესტო პროგრამული უზრუნველყოფის ხარვეზები და მათი აღმოფხვრის თაობაზე შემუშავდა წინადადებები. მიმდინარეობდა პროგრამული უზრუნველყოფის განახლების და მომხმარებლის ხმის მატერიალური აპლიკაციების ელექტრონული აპლიკაციებით ჩანაცვლების წინამოსამზადებელი სამუშაოები;
- „მომხმარებლის ხმის“ პროექტის ფარგლებში მიღებული უკუკავშირის საფუძველზე, მომზადდა კვარტალური ანგარიშები, რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელია მომხმარებელთა

დამოკიდებულებების განმსაზღვრელი მნიშვნელოვანი ფაქტორების იდენტიფიცირება და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში გამოყენება;

- შემუშავდა და დამტკიცდა მომსახურების ხარისხის სტანდარტის განახლებული დოკუმენტი, სადაც მოცემულია როგორც იუსტიციის სახლის ფილიალების, ისე სატელეფონო ცენტრის მომსახურების სტანდარტი;
- მომსახურების გაუმჯობესების მიზნით, განახლდა „პროგრამული ხარვეზების დაფიქსირების ინსტრუქცია“, რიგის მართვის სისტემაში შევიდა შესაბამისი პროგრამული ცვლილებები;
- დასრულდა იუსტიციის სახლის ფილიალებსა და სატელეფონო ცენტრში „იდუმალი მომხმარებლის კვლევის“ პირველი ტალდა. შემუშავდა კვლევის განახლებული ინსტრუმენტი, განხორციელდა პარამეტრებისათვის წონების მინიჭება და დაინერგა კვლევის ახალი მეთოდოლოგია, რაც იძლევა ობიექტური და სანდო შედეგების მიღების შესაძლებლობას. კვლევის მეორე ტალდისათვის კითხვარს დაემატა თანამშრომელთა კომპეტენციისა და სერვისის მიწოდების ხარისხის შეფასებისათვის მნიშვნელოვანი სხვა პარამეტრები;
- ჩატარდა შემდეგი ტრენინგები:
  - ✓ ხარისხის მართვის სამსახურის თანამშრომლებისთვის – „იდუმალი მყიდველის კვლევის მეთოდოლოგია“ (4 თანამშრომელი);
  - ✓ ადამიანური რესურსების მართვის სამსახურის თანამშრომელთათვის – „ადამიანური კაპიტალის მართვა“ (7 თანამშრომელი);
  - ✓ იუსტიციის სახლის ფილიალებისა და სატელეფონო ცენტრის 80 თანამშრომლისთვის - სპეციალურად იუსტიციის სახლისათვის შემუშავებული ტრენინგპროგრამა „თვითმენეჯმენტი“;
  - ✓ ადმინისტრაციის, სატელეფონო ცენტრის, ბათუმის და ბორჯომის იუსტიციის სახლების 90-მდე თანამშრომლისათვის - ტრენინგი ინგლისურ და რუსულ ენებში;
  - ✓ იუსტიციის სახლის ახლად შერჩეული ინსტრუქტორებისათვის - „ტრენერთა ტრენინგი“ (21 თანამშრომელი);
  - ✓ იუსტიციის სახლის ფილიალების მენეჯერებისა და ადმინისტრაციის თანამშრომლებისათვის (26 თანამშრომელი) - ტრენინგი „მენეჯმენტი“;
  - ✓ იუსტიციის სახლის ადმინისტრაციის თანამშრომლებისთვის (69 თანამშრომელი) - ტრენინგი „ხარისხის მართვა“, „პროცესების შიდა აუდიტი - ISO 19011:2010“ და „MS Excel“;
  - ✓ იუსტიციის სახლის სხვადასხვა ფილიალისა და სატელეფონო ცენტრის თანამშრომლებისთვის (55 თანამშრომელი) - ტრენინგი „ეფექტიანი მომსახურება და კომუნიკაცია“;
  - ✓ საუკეთესო შეფასების მქონე 231 თანამშრომლისათვის - გუნდური შეჭიდულობის ტრენინგი ყვარლის სასწავლო კომპლექსში, რომელიც მიზნად ისახავდა იუსტიციის სახლის თანამშრომელთა შორის გუნდური მუშაობის სულისკვეთების გაძლიერებასა და თანამშრომელთა მოტივაციის ამაღლებას;
- იუსტიციის სახლის ცენტრალურ აპარატში ხელმძღვანელ პოზიციებზე დასაქმებულ პირებს (12 თანამშრომელი) ჩატარდა ტრენინგი თემაზე „სტრატეგიული მართვა“;
- თანამშრომელთა მიერ შესრულებული სამუშაოს შესახებ უკუკავშირის მიღების, დასაქმებულთა პროფესიული უნარ-ჩვევების განვითარების დაგეგმვის ხელშეწყობის, დასაქმებულთა სტაბილური კარიერული განვითარების მიზნით დაინერგა იუსტიციის სახლის ფილიალებისა და სატელეფონო ცენტრის თანამშრომელთა შეფასების სისტემა;
- მიმდინარეობდა პირადობის ელექტრონული მოწმობის გაცემაზე მორიგი აქციის პიარ კამპანია. იუსტიციის სახლის წინა ხაზის საშუალებით ხორციელდებოდა ევროპაში უვიზო მიმოსვლის საინფორმაციო კამპანია ბეჭდური მასალის დარიგების გზით;
- ევროპის დღეებისთვის შეიქმნა და საგამოფენო ზონაში განთავსდა სპეციალური პავილიონი, სადაც იუსტიციის სახლის ოპერატორები ევროპაში უვიზო მიმოსვლისთვის აუცილებელი ბიომეტრიული პასპორტის თაობაზე მოსახლეობისთვის აქტუალურ კითხვებს პასუხობდნენ. კამპანია განხორციელდა თბილისში, ოზურგეთში, ზუგდიდსა და თელავში;

- დაიგეგმა და მიმდინარეობდა ჯასთდრაივის ონლაინკამპანია სოციალური ქსელის საშუალებით; მომზადდა 40-ზე მეტი საინფორმაციო ბანერი ონლაინმედიისთვის; განახლდა იუსტიციის სახლის საიმიჯო ბროშურა;
- დაინერგა და გაშუქდა ეკომიგრანტებისთვის განკუთვნილი სერვისები, სსიპ საქართველოს შსს მომსახურების სააგენტოს სერვისი „ცნობა ნასამართლობის შესახებ“. ამ დრომდე ახალი სერვისით უკვე ისარგებლა 8 279-მდე მომხმარებელმა;
- თბილისის იუსტიციის სახლი სრულად ადაპტირდა მხედველობადაქვეითებული და უსინათლო მომხმარებლისთვის. ასევე, ადაპტირებულ იქნა იუსტიციის სახლის ოფიციალური ვებგვერდი მხედველობადაქვეითებული და უსინათლო მომხმარებლისთვის დადგენილი სტანდარტების მიხედვით;
- მიმდინარეობდა პროექტი „კეთილი იყოს შენი მობრძანება“. აღნიშნული პროექტით უკვე ისარგებლა 2 090-მა სოციალურად დაუცველმა ოჯახმა. განხორციელდა დამატებით 2 500 სასაჩუქრე ნაკრების შესყიდვა შესაბამის ბრენდირებულ ჩანთებთან ერთად;
- მიმდინარეობდა ვებგვერდის განახლებული დიზაინის შექმნა;
- დასრულდა თბილისის იუსტიციის სახლში სასარგებლო ფართის გაზრდის მიზნით ანტრესოლების მოწყობის სამუშაოები; თბილისის ფილიალში არსებული UPS-ებისთვის მოეწყო ოთახი;
- მომწოდებლის (მშენებელი კომპანია) მიერ აღმოფხვრილ იქნა იუსტიციის სახლის ყაზბეგის ფილიალში არსებული ხარვეზები; მიმდინარეობდა ახალქალაქის ფილიალის სამშენებლო სამუშაოები (მოეწყო შიდა ტიხრები, იატაკზე მოეწყო ჰიდროიზოლაცია და შესრულდა მოჭიმვის სამუშაოები, ფასადზე მოეწყო ალუმინის კომპოზიტური პანელი, ნაწილობრივ დასრულდა ელექტრო და წყალმომარაგების ქსელის მოწყობის სამუშაოები), მარტილის და ხონის ფილიალებისთვის განხორციელდა მიწაზე სარგებლობის უფლების საჯარო რეესტრში რეგისტრაცია და ჩატარდა სამშენებლო მოედნის გეოლოგიური კვლევა. სენაკის ფილიალისთვის განხორციელდა მხოლოდ მიწაზე სარგებლობის უფლების საჯარო რეესტრში რეგისტრაცია;
- დასრულდა ბათუმის იუსტიციის სახლის ფასადზე დეკორატიული განათების აღდგენითი სამუშაოები, ქუთაისის ფილიალში შეიცვალა UPS აკუმულატორები, გურჯაანის ფილიალში გაკეთდა აივნების ჰიდროიზოლაცია, მოხდა ფასადის ნაწილის დემონტაჟი, კედლების ჰიდროიზოლაცია და ფილების ხელახლა მონტაჟი;
- დასრულდა თბილისის იუსტიციის სახლში შუქგაუმტარი ფარდა-ჟალუზების მონტაჟი და ღიობების ჩახურვის სამუშაოები, D ბლოკის გადახურვის სამუშაოები და გაგრილების სისტემის რეაბილიტაციის II ეტაპი, სახურავზე წყალშემკრები არხების მოწყობის სამუშაოების ნაწილი და სახურავის მე-9 პეტალის აზომვითი სამუშაოები, ხოლო მიმდინარეობდა სივრცეში არსებული პილარების (ბომბების) ფიბრობეტონით შეფუთვის სამუშაოები.

6.11 მიწის ბაზრის განვითარება (WB) (პროგრამული კოდი 26 09)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო

- შემუშავდა სავლე-ტექნიკური სპეციფიკაციის სახელმძღვანელო, რომელიც განსაზღვრავს სავლე აზომვითი/აგეგმვითი სამუშაოების საფუძველზე საკადასტრო მონაცემების მაღალი სიზუსტით შექმნის, შეგროვების, წარმოების და გამოქვეყნების წესს; შეიქმნა ხარისხის კონტროლის სახელმძღვანელო, რომელიც უზრუნველყოფს სავლე სამუშაოებისა და რეგისტრაციის ხარისხის დონის შეფასებას და კონტროლის ეფექტური მეთოდების შემუშავებას;
- დაბა მანგლისში ჩატარდა მიწის სისტემური რეგისტრაციის საპილოტო პროექტის ფორუმი, რომლის ფარგლებშიც მოსახლეობას მიეწოდა ინფორმაცია მიწის რეგისტრაციასთან დაკავშირებული შესაძლო

სარგებლის თაობაზე და რეგიონული ფასილიტატორების მიერ განხორციელდა 37 სარეგისტრაციო ბლოკის მოსახლეობასთან შეხვედრა. ჯამში, 300-ზე მეტ მოსახლეს მიეწოდა ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ;

- საპილოტო პროექტის „მანგლისი“ ფარგლებში აზომილი იქნა 2 400 მიწის ნაკვეთი, დამზადდა 700-მდე აზომვითი ნახაზი. ხორციელდებოდა არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების აზომვა, სარეგისტრაციო დოკუმენტაციის მოძიება-დამუშავება;
- დასრულდა ჯიძითისა და მზისგულის არელების უფლების დამდგენი დოკუმენტების მოძიება.

6.12 ელექტრონული მმართველობის განვითარება (პროგრამული კოდი 26 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - მონაცემთა გაცვლის სააგენტო

- შემუშავდა ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატისთვის ასოცირების შეთანხმების ღონისძიებების დაგეგმვის, განხორციელებისა და მონიტორინგის ელექტრონული სისტემა, რომელიც გაშვებულია და ფუნქციონირებს რეალურ რეჟიმში;
- მოქალაქის პორტალზე ტექნიკურად რეალიზებული იქნა სსიპ - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ნასამართლეობის ცნობის სერვისი, მუნიციპალიტეტების სერვისები, რეგისტრაციის მისამართის ცვლილების სერვისი, ასევე, სამეწარმეო რეესტრის 3 სერვისი:
  - ✓ ამონაწერის მომზადება მეწარმეთა და არასამეწარმეო იურიდიულ პირთა რეესტრიდან;
  - ✓ რეგისტრირებულ მონაცემებში ტექნიკური ხარვეზის შესწორება;
  - ✓ ინფორმაცია მეწარმეთა და არასამეწარმეო იურიდიულ პირთა რეესტრიდან.
- პორტალ „my.gov.ge“-ს ორგანიზაციის პროფილში რეალიზებული იქნა გარემოს დაცვის ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ნებართვებისა და ანგარიშგების სერვისები, ასევე, აღნიშნულ პორტალზე შეიცვალა მოქალაქის რეგისტრაციის მისამართის ცვლილების პროცედურა (ტექნიკური სამუშაოები დასრულდა და მიმდინარეობდა ტესტირების პროცესი);
- განხორციელდა თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციის და მონიტორინგის სისტემის ცვლილებები; დაინტეგრირდა თანამდებობის პირთა შესახებ სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს, სსიპ - საქართველოს სერვისების განვითარების სააგენტოს, სსიპ - საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის, სსიპ - შემოსავლების სამსახურისა და სსიპ - სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს სისტემებიდან ინფორმაციის ავტომატური მოთხოვნის სერვისები;
- სსიპ - იუსტიციის სახლისთვის შეიქმნა ოპერატორების ერთიანი სამუშაო სისტემა, სადაც რეალიზებულია სსიპ - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს ნასამართლეობის ცნობის სერვისი; ტექნიკურად რეალიზებულია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს ეკომიგრანტების ერთი სერვისი;
- „ბიზნესსახლის“ პროექტის ფარგლებში განხორციელდა სახმელეთო ტრანსპორტის სააგენტოს 18 სერვისის ბიზნესპროცესის პირველადი აღწერა;
- კრიტიკული ინფორმაციული სისტემების 14 სუბიექტში ჩატარდა ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სისტემასთან დაკავშირებული შეხვედრები (აქედან 12 შეხვედრა ეხებოდა ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სისტემის შიდა აუდიტის ჩატარებას, 3 შეხვედრა დაკავშირებული იყო ინფორმაციული უსაფრთხოების პოლიტიკის დოკუმენტის განხილვასთან, 5 შეხვედრა - უსაფრთხოების მართვის სისტემის მიდგომასთან და 15 შეხვედრა შედგა ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სისტემის დანერგვის პროექტის ფარგლებში);

- გაიცა რეკომენდაციები კრიტიკული ინფორმაციული სისტემის სუბიექტებისგან მიღებულ ისეთ დოკუმენტებზე, როგორცაა: ინფორმაციული უსაფრთხოების პოლიტიკა, გავრცელების სფერო და სხვა. სარეკომენდაციოდ შემოვიდა 20 დოკუმენტი 14 ორგანიზაციიდან, რომლებზეც გაიცა რეკომენდაციები ან გაიმართა სამუშაო შეხვედრები დოკუმენტაციის განხილვის მიზნით;
- შპს „საქაერონავიგაციასა“ და სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრში ჩატარდა ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სისტემის აუდიტი, გარდა ამისა ინფორმაციული უსაფრთხოების ტრენინგების მიერ ჩატარდა ტრენინგები (ინფორმაციული უსაფრთხოების შესავალი, დანერგვა, აუდიტი ინფორმაციული უსაფრთხოების მენეჯერებისათვის; რისკების მართვა გადაწყვეტილების მიმღები პირებისათვის; ინფორმაციული უსაფრთხოების აუდიტი შიდა აუდიტორებისათვის);
- სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში 200-ზე მეტ თანამშრომელს ჩაუტარდა ტრენინგი ე.წ. ფიზინგმეილის/შეტყვის (კიბერშეტყველების ნაირსახეობა, რომელიც მიზნად ისახავს პირადი მონაცემების უკანონოდ დაუფლებას) თაობაზე;
- შემუშავდა სისტემა, რომელიც საშუალებას იძლევა, ყოველდღიურ რეჟიმში შემოწმდეს საქართველოს კიბერსივრცეში განთავსებული ვებგვერდების სისუსტეები. ამ ეტაპზე მოწმდება 250-მდე საჯარო სექტორის და 100-ზე მეტი კერძო სექტორის კუთვნილი ვებგვერდი;
- ევროპის საბჭოს პროექტის ფარგლებში ჩატარდა კიბერსავარჯიშოები 12 ქვეყნისთვის, რომლის ფარგლებშიც შეიქმნა სპეციალური ინფრასტრუქტურა და სავარჯიშოები;
- სსიპ - სმართ ლოჯიკის IT ინფრასტრუქტურის უსაფრთხოების შეფასების ფარგლებში (ფაზა 4) განხორციელდა შემდეგი შეღწევადობის ტესტირებები:
  - ✓ ქსელური ინფრასტრუქტურის შიდა ქსელის და გარე პერიმეტრის შემოწმება;
  - ✓ Firewall და WAF აპლიკაციების შემოწმება;
  - ✓ ვებაპლიკაციების OWASP მეთოდოლოგიით შემოწმება 7 ვებგვერდზე.
- განახლდა ინციდენტებზე მენეჯმენტის ავტომატიზირებული სისტემა და შეიქმნა სახელმძღვანელო კრიტიკული ინფორმაციული სისტემის სუბიექტებისთვის, თუ როგორ უნდა იმუშაონ აღნიშნულ სისტემაში;
- სსიპ - მონაცემთა გაცვლის სააგენტოს სამთავრობო კომპიუტერულ ინციდენტებზე სწრაფი დახმარების ჯგუფმა „CERT.GOV.GE“-მ რეაგირება მოახდინა 447 ინციდენტზე, რომლებიც საქართველოს კიბერსივრცეში დაფიქსირდა.

6.13 პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი (პროგრამული კოდი 51 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი

- ინსპექტორის აპარატის მიერ კონსულტაცია გაწეულ იქნა საჯარო და კერძო პირების პერსონალურ მონაცემთა დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე (გაიცა 3 092 კონსულტაცია);
- დაფიქსირდა 161 მოქალაქის განცხადება და შეტყობინება 186 ორგანიზაციის მიერ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის თაობაზე. ჩატარდა 41 შემოწმება (ინსპექტირება), მათ შორის 12 საჯარო და 29 კერძო დაწესებულებაში. განცხადებების განხილვისა და ინსპექტირებების განხორციელების შედეგად გამოვლინდა 159 სამართალდარღვევის ფაქტი, დაჯარიმდა 56 ორგანიზაცია, 14 ორგანიზაციას მიეცა გაფრთხილება;
- განხორციელდა საქართველოს სახელით დასადები 27 საერთაშორისო შეთანხმებების ექსპერტიზა და მომზადდა შესაბამისი დასკვნები და რეკომენდაციები. ასევე განხილულ იქნა სხვა სახელმწიფოში მონაცემთა გადაცემის შესახებ 4 განცხადება;

- ელექტრონულ კატალოგში შეტანილი იქნა საჯარო და კერძო ორგანიზაციის 719 ფაილური სისტემის კატალოგი;
- აპარატის ვებ-გვერდზე ხელმისაწვდომია ინსპექტორის გადაწყვეტილებები. გამოქვეყნდა 18 გადაწყვეტილება;
- პერსონალური მონაცემების დაცვის თემაზე აპარატის მიერ ჩატარდა 16 ტრენინგი 350-ზე მეტი საჯარო მოსამსახურის, კერძო სექტორის წარმომადგენლის, ჟურნალისტის, სტუდენტის და სხვა დაინტერესებული პირის მონაწილეობით;
- ინსპექტორის აპარატმა უმასპინძლა ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის პერსონალური მონაცემების დაცვის საზედამხებდევლო ორგანოების გაერთიანების (CEEDPA) ყოველწლიურ შეხვედრას, რომელსაც ესწრებოდნენ სხვადასხვა სახელმწიფოს საზედამხებდევლო ორგანოების წარმომადგენლები და ევროპის საბჭოს ექსპერტები;
- ევროპის საბჭოს ექსპერტებთან და ჟურნალისტური ეთიკის ქარტიასთან ერთად მიმდინარეობდა მუშაობა მედიისათვის პერსონალური მონაცემების დაცვის სახელმძღვანელოს შექმნაზე.

6.15 საარჩევნო ინსტიტუციის განვითარებისა და სამოქალაქო განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 06 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - საარჩევნო სისტემების განვითარების, რეფორმებისა და სწავლების ცენტრი

- მაღალკვალიფიციური ადამიანური რესურსის შერჩევის მიზნით, ჩატარდა საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეთა სასერტიფიკაციო გამოცდები, სულ დარეგისტრირდა - 5 337 მსურველი, გამოცდა წარმატებით ჩააბარა - 430 მონაწილემ (ქალი - 306, კაცი - 124), რომლებსაც ადგილზე გადაეცათ სერტიფიკატები;
- 10 სასწავლო უნივერსიტეტში მიმდინარეობდა სასწავლო ცენტრის მიერ შემუშავებული სასწავლო პროგრამა საარჩევნო სამართლის დარგში;
- „არჩევნები და ახალგაზრდა ამომრჩეველი“ პროექტის ფარგლებში 68 მუნიციპალიტეტში განლაგებულ 93 საჯარო სკოლის XI-XII კლასის მოსწავლეების მომზადების მიზნით, გადამზადდა 44 ტრენერი (ToT). სწავლების კურსი ითვალისწინებდა შემდეგ თემებს: არჩევნების ისტორიული ექსკურსი და თანამედროვეობა, არჩევნები და დემოკრატია, საარჩევნო ადმინისტრაცია და ამომრჩეველი, არჩევნებში ჩართული სხვა მხარეები. სწავლება გაიარა 1 645-მა მოსწავლემ, რომლებსაც გადაეცათ სერტიფიკატები;
- ჩატარდა „საარჩევნო ადმინისტრატორის კურსები“ ორ ეტაპად. აღნიშნული პროექტისთვის გადამზადდა 84 ტრენერი, პროექტი განხორციელდა საქართველოს ყველა მუნიციპალიტეტში. სულ დარეგისტრირდა 6 138 მსურველი, ხოლო ტრენინგს დაესწრო 5243 მონაწილე;
- ჩატარდა ტრენინგები საოლქო საარჩევნო კომისიების ხელმძღვანელ პირებისთვის სამართლებრივ საკითხებზე: კენჭისყრის დღეს განცხადება/საჩივრის განხილვასთან დაკავშირებული ადმინისტრაციული წარმოება საოლქო საარჩევნო კომისიაში, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევებთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებების მომზადება, დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომების გამოყენების ერთგვაროვანი პრაქტიკა. ტრენინგი ჩატარდა 4 ეტაპად 7 ჯგუფისთვის.

6.16 სსიპ - საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხებდევლობის სამსახური (პროგრამული კოდი 48 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ – საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური

- სამსახურის მიერ დაზღვევის სფეროში საშუამავლო საქმიანობის განხორციელებისათვის რეგისტრირებულია სამი ახალი საბროკერო კომპანია შპს „Global Insurance Broker“; შპს „დიჯილაბი“ და შპს „აი ბი სი ჯორჯია“;
- სადაზღვევო საქმიანობის ლიცენზიები, დაზღვევის (მათ შორის სიცოცხლის დაზღვევის) გაიცა ერთ კომპანიაზე – სს „საქართველოს სადაზღვევო ჯგუფი“;
- სამსახურის მიერ შემოწმებული იქნა სადაზღვევო კომპანიებიდან მიღებული 2016 წლის წლიური და 2017 წლის საანგარიშო პერიოდის ყოველთვიური ფორმები. გამოვლენილი იქნა დარღვევის 161 ფაქტი, სანქციის სახით გამოყენებული იქნა ფულადი დაჯარიმების ფორმა და წერილობითი გაფრთხილება; გასვლითი შემოწმება ჩატარდა სამ კომპანიაში, ხოლო ერთ კომპანიაში მიმდინარეობს შემოწმების პროცესი;
- სამსახურმა გააფორმა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები საქართველოს კონკურენციის სააგენტოსთან, ასევე საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურთან (ზედამხედველობას დაქვემდებარებული სუბიექტების მიერ ანგარიშგებების და აუდიტის დასკვნების წარდგენის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბებასთან დაკავშირებით);
- სამსახურის მიერ მიღებული და შემოწმებული იქნა რიგით მეორე (2016 წლის მეორე ნახევარი წლის ამსახველი) და რიგით მესამე (2017 წლის პირველი ნახევარი წლის ამსახველი) სადაზღვევო ორგანიზაციების და არასახელმწიფო საპენსიო სქემის დამფუძნებლების უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის და ტერორიზმის დაფინანსების რისკის ზედამხედველობის ანგარიშგების ფორმები. ფორმების დამუშავების შედეგად, დისტანციურად შეფასდა კონკრეტულ სადაზღვევო ორგანიზაციასა და არასახელმწიფო საპენსიო სქემის დამფუძნებლთან მიმართებით არსებული უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის და ტერორიზმის დაფინანსების რისკები, ასევე მათი შიდა კონტროლის სისტემის შესაბამისობა მოქმედ კანონმდებლობასა და საერთაშორისო სტანდარტებთან და დაიგეგმა რამოდენიმე სადაზღვევო კომპანიის ადგილზე ინსპექტირება;
- დამუშავებულია და სამსახურის ვებ-გვერდზე განთავსებულია სადაზღვევო კომპანიების მიერ მოწოდებული 2016 წლის მეოთხე და 2017 წლის პირველი და მეორე კვარტლის სტატისტიკური და ფინანსური მონაცემები.

6.18 ერთიანი სახელმწიფო საინფორმაციო ტექნოლოგიების მხარდაჭერის განვითარება (პროგრამული კოდი 26 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓სსიპ - სმართ ლოჯიკი

- სრული IT სერვისების მიწოდების თაობაზე ხელშეკრულება გაფორმდა 11 ორგანიზაციასთან. სერვისების პირველადი დანერგვა განხორციელდა 2 მუნიციპალურ ორგანოში: ქ. გორის მუნიციპალიტეტის მერიასა და წალენჯიხის მუნიციპალიტეტების გამგეობაში. ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატთან სრული IT სერვისების მიწოდებასთან ერთად ხელშეკრულება გაფორმდა ვებგვერდების ჰოსტინგის სერვისის მიწოდებაზეც;
- დაიგეგმა და განხორციელდა მონაცემთა შენახველი მასივისა და ქსელური მარშრუტიზატორების ჩანაცვლების, ასევე, მათი საკონფიგურაციო სამუშაოები ძირითად სასერვეროში, ხოლო ჩანაცვლებული მოწყობილობები განთავსდა სარეზერვო სასერვეროში; განახლდა ბათუმის სარეზერვო სასერვეროში არსებული ინფრასტრუქტურა და ჩატარდა საკონფიგურაციო სამუშაოები; დაიწყო და მიმდინარეობს მომხმარებელთა „Microsoft Exchange 2010“-დან „Microsoft Exchange 2016“-ზე მიგრაცია; შემუშავდა ახალი

ინტრანეტი იუსტიციის სამინისტროსათვის; დაიწერა მოდული და შემუშავდა ახალი პორტალი მომხმარებელთა მონაცემების განახლებისათვის ერთიან კორპორატიულ მონაცემთა ბაზაში;

- თანამედროვე IT ინფრასტრუქტურული გარემოს შექმნის მიზნით გარკვეული ტექნიკური სამუშაოები (კომპიუტერული მოწყობილობების ქსელური და სისტემური გამართვა) განხორციელდა ტექნოპარკის თბილისის, ზუგდიდის, ჭოპორტის, ხარაგაულის და ბაღდათის ოფისებში, გორის მერიაში, წალენჯიხის მუნიციპალიტეტში, სსიპ - ეროვნული სატყეო სააგენტოს თბილისის, ყვარლის, ბოლნისის, მცხეთის, ხაშურის, ახალციხის, წყალტუბოს, ოზურგეთის და ზუგდიდის ოფისებში;
- სახელმწიფო ქლაუდის (ღრუბლოვანი ტექნოლოგიის) ინფრასტრუქტურაში განთავსდა რამდენიმე სრული IT მომსახურების მიმღები ორგანიზაციის სერვისი. გარდა ამისა, აღნიშნული ინფრასტრუქტურით სარგებლობის საკითხებზე აქტიური მოლაპარაკებები წარმოებდა პოტენციურ მომხმარებლებთან;
- სახელმწიფო ორგანიზაციებში პროცესების ავტომატიზებისა და ელექტრონულ მმართველობაზე გადასვლის მიზნით დასრულდა „Just Drive“-ს მეორე ვერსიაზე მუშაობა, ასევე, ეკონომიკის სამინისტროს ორმხრივი ურთიერთობების პორტალის სხვა სამინისტროებში დანერგვის და შესაბამისი ცვლილებებისათვის საჭირო სამუშაოების ჩატარების პროცესი და იუსტიციის სახლის ონლაინ დახმარების პროგრამის „SmartChat“ შექმნა;
- სათავო ოფისის მშენებლობის მიზნით გაფორმდა ხელშეკრულება შემსრულებელ კომპანიასთან. დასრულდა სამშენებლო მოედნის მოსამზადებელი სამუშაოები და მიმდინარეობდა საძირკვლის მოწყობის სამუშაოები.

7. იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა სახელმწიფო მხარდაჭერა და რეინტეგრაციის ხელშეწყობა

7.1 განსახლების ადგილებში დევნილთა შენახვა და მათი საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 34 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატი
- მიმდინარეობდა „იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა მიმართ 2017-2018 წლებში სახელმწიფო სტრატეგიის განხორციელების სამოქმედო გეგმის“ ფარგლებში სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში ყოფილი კომპაქტურად განსახლების ობიექტების დევნილთათვის კერძო საკუთრებაში გადაცემა. საკუთრებაში ბინები გადაეცა 970 ოჯახს;
- დევნილთა გრძელვადიანი განსახლების და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესების მიზნით:
  - ✓ მიმდინარეობდა რეაბილიტირებულ შენობებსა და ახალაშენებულ კორპუსებში ელექტროენერგიის, გარე საკანალიზაციო, ბუნებრივი აირის, წყლის, სანიაღვრე და სავენტილაციო სისტემების მიერთება-მოწყობისა და სახურავის გადახურვის სამუშაოები;
  - ✓ ქ. თბილისსა და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში შეძენილ იქნა 437 საცხოვრებელი სახლი.
- განხორციელდა კერძო საკუთრებაში არსებული 5 ბინის გამოსყიდვა;
- ქ. თბილისის მერიასთან თანადაფინანსებით სხვადასხვა სახის სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩატარდა 158 ობიექტს;

- სოციალური დახმარების სახით, ფინანსური დახმარება გაეწია 6 313 დევნილს, ასევე სხვადასხვა ნგრევადი და შეჭრილი ობიექტებიდან უკიდურესად გაჭირვებულ 1 073 ოჯახს - საცხოვრებელი ფართების დაქირავების მიზნით (ყოველთვიურად 200-დან 300 ლარამდე);
- დასრულდა მენაშენებისაგან საცხოვრებელი ბინების შეძენა: ქ. ქუთაისში - შმიდტის ქ. ნაკვეთ N2-სა და ნაკვეთ N3-ზე, დ. აღმაშენებლის გამზირზე N112/1, N112/2 და N112/3, ქ. თბილისში ც. დადიანის ქ. N7-ის ე-1 და ე-2 ბლოკებში და ახლადაშენებულ კორპუსებში (ჩინური კომპანია „ჰუალინგ ჯგუფი“). ხოლო ბინების შესყიდვის პროცედურები გრძელდებოდა ქ. თბილისში, ქ. ბათუმსა და ქ. ქუთაისში;
- დასრულდა საცხოვრებელი კომპლექსის მშენებლობა ქ. ქუთაისში, შერვაშიძის ქ. N53-ში და I ეტაპის მშენებლობა ქ. ზუგდიდში, ბარამიას ქ. N7-ში, ხოლო მიმდინარეობდა საცხოვრებელი კომპლექსის II ეტაპის მშენებლობა. ასევე, მიმდინარეობდა საცხოვრებელი კორპუსების მშენებლობა ქ. გორში მოსკოვის ქუჩაზე, ქ. წყალტუბოში, სოფ. გვიშტიბში და ქ. მცხეთაში;
- გრძელვადიანი საცხოვრებლით დაკმაყოფილდა 209 ოჯახი (ქ. ზუგდიდში, ბარამიას ქ. N7-ში - 144 ოჯახი, გორის რაიონის მუნიციპალიტეტში - 29 ოჯახი, მარნეულის მუნიციპალიტეტში - 29 ოჯახი, ქ. თბილისში - 6 ოჯახი, ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში - 1 ოჯახი);
- დასრულდა შენობა-ნაგებობების სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები: ქ. გორში, ცხინვალის გზაკეცილის მე-3 კმ-ზე მდებარე შენობა N1, ქ. ზუგდიდში, დემურიას ქ. N1 და ქ. თბილისში თბილისის ზღვის მიმდებარედ, კადეტთა კორპუსის N5 მდებარე დევნილთა განსახლების ობიექტში და ასევე, ერედვისა და თიღვის მუნიციპალიტეტებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევნილთათვის, გრძელვადიანი განსახლების ფარგლებში გადაცემული კოტეჯების იატაკების აღდგენა-რეაბილიტაციის სამუშაოები;
- მიმდინარეობდა ქ. სამტრედიის, რესპუბლიკის ქ. N86-ში (ყოფ. საავადმყოფოს შენობა, სამი კორპუსი) მდებარე შენობების სარეაბილიტაციო და ასევე, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის ვაზიანის სამხედრო დასახლებაში მდებარე კორპუსი N5-ის ღია აივნების გადახურვისა და კორპუსი N6-ის საძირკვლის გამაგრება-გაძლიერების, შიდა სარემონტო და ეზოს კეთილმოწყობის სამუშაოები.

7.2 იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 34 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს ცენტრალური აპარატი;
  - ✓ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს ტერიტორიული ორგანოები
- სტიქიით დაზარალებული ოჯახებისთვის საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში შეძენილ იქნა 86 საცხოვრებელი სახლი. ასევე, სტიქიით დაზარალებული 16 ოჯახი უზრუნველყოფილი იქნა საკომპენსაციო თანხით (თითოეულ ოჯახზე 50,0 ათასი ლარის ოდენობით);
  - „საქართველოში დაბრუნებულ მიგრანტთა სარეინტეგრაციო დახმარების“ პროგრამის ფარგლებში 6 არასამთავრობო ორგანიზაციაზე გაიცა გრანტები (სამედიცინო მომსახურება და მედიკამენტების დაფინანსება, ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაცია, შემოსავლის წყაროს გაჩენისა და თვითდასაქმების ხელშეწყობის მიზნით სოციალური პროექტების დაფინანსება, სამუშაოს მაძიებელთა პროფესიული მომზადება/გადამზადების და კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამაში ჩართვის ხელშეწყობა, საცხოვრისით დროებით უზრუნველყოფა). დაფინანსდა 86 სოციალური პროექტი, ასევე, სამედიცინო მომსახურებითა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფილი იქნა 32 ბენეფიციარი;

- ხორციელდებოდა ლტოლვილთა და ჰუმანიტარული სტატუსის მძიმებელთა აპლიკაციების განხილვა. აპლიკაციების განხილვის შედეგად ჰუმანიტარული სტატუსი მიენიჭა 36 პირს, ლტოლვილის სტატუსი - 36 პირს, ხოლო თავშესაფრის (ლტოლვილის ან ჰუმანიტარული სტატუსი) მინიჭებაზე უარი განეცხადა 272 პირს. ექსტრადიციას დაქვემდებარებული პირის მიერ ვადის დარღვევის გამო საქმის არსებით განხილვაზე უარი ეთქვა 9 პირს, საქმის ხელახლა განხილვაზე - 27 პირს, საქმის წარმოება პირადი განცხადების საფუძველზე შეწყდა 169 პირზე, ხოლო პროცედურებზე გამოუცხადებლობის გამო - 25 პირზე;
- რეპატრიანტის სტატუსი მიენიჭა 465 რეპატრიანტის სტატუსის მძიმებელ პირს, შესაბამისი პროცედურების გავლით დამუშავდა მათი დოკუმენტაცია და მომზადდა რეპატრიანტის სტატუსის დამადასტურებელი ცნობები.

7.3 შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 21 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი

- შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრი და მისი აპარატი მართავდა შეხვედრებს და მჭიდროდ თანამშრომლობდა პარტნიორი ქვეყნებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან, ასევე, იმართებოდა ორმხრივი შეხვედრები ადგილობრივ არასამთავრობო, საერთაშორისო ორგანიზაციების, მათ შორის ეუთოს, ევროსაბჭოს და დიპლომატიური მისიების წარმომადგენლებთან;
- ჩატარდა ჟენევის საერთაშორისო დისკუსიების 39-ე და მე-40 რაუნდი. აქტიური მონაწილეობა იქნა მიღებული ჟენევის დისკუსიების მეორე სამუშაო ჯგუფში, რომელშიც განიხილება ისეთი ჰუმანიტარული საკითხები, როგორც არის გამოყოფილი ხაზებზე რუსი სამხედროების მიერ ხელოვნური ბარიკადების აღმართვის შედეგად მოსახლეობისათვის წარმოქმნილი მძიმე ჰუმანიტარული და სოციალური გამოწვევები, გადაადგილების თავისუფლების შეზღუდვა, სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში ადამიანის უფლებების, განსაკუთრებით გალის მოსახლეობის უფლებების უხეში დარღვევების ფაქტები, იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ლტოლვილთა საკუთარ საცხოვრებელ სახლებში უსაფრთხო, ღირსეული და ნებაყოფლობითი დაბრუნება, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე დარჩენილი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების მდგომარეობა;
- სახელმწიფო მინისტრის აპარატი მონაწილეობას იღებდა ერგნეთსა და გალში გამართულ ინციდენტების პრევენციისა და მათზე რაეგირების მექანიზმის (IPRM) შეხვედრებში (ერგნეთში ჩატარდა შვიდი, ხოლო გალში - ექვსი შეხვედრა). აღნიშნულ ფორმატში განიხილება საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე განხორციელებული ადამიანის უფლებების დარღვევების, მათ შორის უკანონო დაკავებების ფაქტები, პატიმართა გათავისუფლების, კერძო საკუთრების ხელყოფასთან, სარწყავი და სასმელი წყლის მიწოდებასთან დაკავშირებული საკითხები და ა.შ. ინციდენტების პრევენციისა და მათზე რაეგირების მექანიზმის მუშაობის ფარგლებში, სახელმწიფო მინისტრის აპარატი აქტიურად თანამშრომლობდა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან და ოკუპირებულ ტერიტორიებზე და გამყოფი ხაზის სიახლოვეს მცხოვრებ მოსახლეობასთან;
- მიმდინარეობდა უგზოუკვლოდ დაკარგულთა მოძიების სამხრევი ფორმატის მუშაობა (თბილისი, მოსკოვი, ცხინვალი). ფორმატში შუამავლის როლს ასრულებს წითელი ჯვარი;

- აპარატი აქტიურად იყო ჩართული რუსეთის ე.წ. სასაზღვრო ძალების მიერ მავთულხლართების გავლებისა და ღობეების აღმართვის შედეგად დაზარალებული მოსახლეობის დახმარებისა და საერთაშორისო რეაგირების მობილიზებაში;
- მიღებულ იქნა მონაწილეობა „კონფლიქტით დაზარალებული რეგიონების სოციალურ ეკონომიკური განვითარების“ სტრატეგიის მომზადებაში;
- აპარატის წარმომადგენლები აქტიურად მონაწილეობდნენ საქართველოს პარლამენტის ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის დროებითი კომისიის და ცალკეულ კომიტეტების მიერ ორგანიზებულ დისკუსიებსა და შეხვედრებში;
- აპარატის თანამშრომლები მონაწილეობდნენ ქალთა უფლებების დამცველ და გაეროს ქალთა ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ შეხვედრებში;
- სახელმწიფო მინისტრის აპარატი ახორციელებდა ევროინტეგრაციის საკითხთა ინფორმაციისა და კომუნიკაციის შესახებ მთავრობის 2014-2017 წლების სტრატეგიითა და 2016 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ ღონისძიებებს.
- მომზადდა და სახელმწიფო უწყებათაშორის კომისიას წარედგინა სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიისა და 2016 წლის სამოქმედო გეგმის შესრულების ანგარიში და 2017 წლის სამოქმედო გეგმა;
- გაგრძელდა სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიისა და 2017 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული პროექტების, პროგრამებისა და ღონისძიებების განხორციელება;
- ქ. ახალქალაქისა და ქ. ნინოწმინდის, ბოლნისის მუნიციპალიტეტის და ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის არაქართულენოვანი სკოლის მოსწავლეებთან გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრები განათლების სფეროში არსებული სიახლეების შესახებ;
- ქალთა საერთაშორისო დღის აღსანიშნავად გაიმართა სახელმწიფო მინისტრის შეხვედრა მარნეულის მუნიციპალიტეტის არაქართულენოვანი სკოლების ქართული ენის მასწავლებლებთან;
- ქ. ახალქალაქში გაიმართა შეხვედრა ადგილობრივ არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და მედიის წარმომადგენლებთან, თემის ლიდერებთან და ახალგაზრდებთან ეთნიკური უმცირესობების მიმართ სახელმწიფო პოლიტიკისა და სახელმწიფოს მიერ აღებული საერთაშორისო ვალდებულებების შესახებ;
- ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოს წარედგინა 2016 წლის ანგარიში;
- შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატისა და საქართველოს გაეროს ასოციაციის ერთობლივი ინიციატივის - „ახალგაზრდები გენდერული თანასწორობისთვის“ ფარგლებში სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში გენდერული თანასწორობის მობილური ჯგუფი ჩამოყალიბდა;
- უწყებათა შორის კომისიის მუშაობის ფარგლებში განხილულ იქნა სახელმწიფო ენის ცოდნის ამალგების, აფხაზური ენის და ეთნიკური უმცირესობებისთვის, მათ შორის მცირერიცხოვანი ჯგუფების წარმომადგენელთათვის მშობლიურ ენაზე ხარისხიანი სწავლების საკითხები, ასევე სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიის ფარგლებში მიმდინარე პროგრამები და პროექტები;
- სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ორგანიზებით ქ. მცხეთაში გაიმართა საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება, რომლის ფარგლებშიც დასაჩუქრდა ესეების კონკურსის „ქართული ენა - გზა ჩემი წარმატებისაკენ“ ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი 4 გამარჯვებული მოსწავლე;
- ქ. ახალციხეში, რაბათის ციხეზე მულტიეთნიკური ხელოვნების ფესტივალი „ერთი ცის ქვეშ - კულტურათა დიალოგი“ გაიმართა. სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ორგანიზებულ ფოლკლორულ კონცერტში საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ახალგაზრდების ფოლკლორული კოლექტივები მონაწილეობდნენ; სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ორგანიზებით ახალგაზრდები ეთნიკური უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებული რეგიონებიდან დაესწრნენ ქ.თბილისში, რაგბიში მსოფლიო ახალგაზრდული ჩემპიონატის ფინალურ თამაშს;

- გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრა ქ. ახალქალაქში, სადაც განხილულ იქნა ევროკავშირთან თავისუფალი ვაჭრობის კუთხით სოფლის მეურნეობის განვითარების შესაძლებლობები;
- სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ინიციატივითა და ზურაბ ჟვანიას სახელობის სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლის მხარდაჭერით ქ. ახალქალაქში, სომხურ ეპარქიაში, სახელმწიფო ენის შემსწავლელი კურსი გაიხსნა;
- გაიმართა „1+4“ სტაჟირების საპილოტე პროგრამის შემაჯამებელი ღონისძიება, სადაც ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელ ახალგაზრდებს სტაჟირების საპილოტე პროგრამაში მონაწილეობისათვის სერტიფიკატები გადაეცა.

7.4 დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 34 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის სააგენტო

- „მოწყვლად, იძულებით გადაადგილებულ პირთა სოციალურ-ეკონომიკური გაძლიერება გენდერული ასპექტების გათვალისწინებით, მათი საარსებო წყაროების თანადაფინანსებისა და სოციალური გააქტიურების ხელშეწყობის გზით“ პროგრამის ფარგლებში გაიცა 634 სასოფლო-სამეურნეო გრანტი;
- ჩატარდა 10-ზე მეტი საინფორმაციო შეხვედრა კოდაში, ზუგდიდში, შავშვების, წეროვანის და კოპიტნარის დევნილთა ჩასახლებაში;
- მიმდინარეობდა საინფორმაციო კამპანია, რომლის ფარგლებში:
  - ✓ გაიგზავნა 1 500 000 - მდე მოკლე ტექსტური შეტყობინება დევნილთა პროფესიული განათლების ხელშეწყობის, მიკრო და მცირე ბიზნესის ხელშეწყობის, დევნილთა თვითდასაქმების ხელშეწყობის საგრანტო პროგრამის და სახელმწიფო პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში საშემოდგომო რეგისტრაციის დაწყების შესახებ;
  - ✓ დაიბეჭდა დევნილთა პროფესიული განათლების ხელშეწყობის პროგრამის შესახებ საინფორმაციო მასალები (ფლაერები - 5 000 ცალი და პლაკატები - 100 ცალი), ამავე პროგრამის ბენეფიციართა განაცხადის ფორმა (3000 ცალი), 20 000 საინფორმაციო ბროშურა საარსებო წყაროების სახელმწიფო პროგრამების შესახებ და ასევე, გავრცელდა სააგენტოს მუშაობის შესახებ ორწლიანი ანგარიში;
  - ✓ კარდაკარის პრინციპით, გავრცელდა ინფორმაცია სააგენტოს პროგრამის შესახებ მარნეულის, გორის, ხაშურის, ზუგდიდის და წალენჯიხის მუნიციპალიტეტებში.
- „იძულებით გადაადგილებულ პირთათვის - დევნილთათვის საარსებო წყაროებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის სტრატეგიის განხორციელების 2016-2017 წლების სამოქმედო გეგმის“ თანახმად, შედგა უწყებათაშორისი კომიტეტის ერთი სხდომა, რომელზედაც განხილულ იქნა სამოქმედო გეგმაში შესატანი ცვლილებები და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ გაცემული რეკომენდაციები;
- „სოციალურად დაუცველ დევნილთა პროფესიული განათლების ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში მგზავრობის ხარჯების ანაზღაურებასთან დაკავშირებით დაკმაყოფილდა 155 განმცხადებელი, ხოლო უარი ეთქვა 6 განმცხადებელს კრიტერიუმებთან შეუსაბამობის გამო;
- შემუშავდა „დევნილთა თვითდასაქმების ხელშეწყობის საგრანტო პროგრამა“, რომელიც ითვალისწინებს პროფესიული სასწავლებლების კურსდამთავრებულთა თვითდასაქმების ხელშეწყობას მათთვის სახელობო იარაღების შესყიდვის გზით.

8. კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

8.1. სპორტის განვითარების ხელშეწყობის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 39 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო
  - ✓ სსიპ საქართველოს ოლიმპიური რეზერვების მზადების ეროვნული ცენტრი
  - ✓ სსიპ ქართული სპორტის მუზეუმი
  - ✓ სსიპ საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი
  - ✓ სსიპ საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო საზოგადოებრივი კოლეჯი
  - ✓ ა(ა)იპ ქართული ფეხბურთის განვითარების ფონდი
- სპორტის სხვადასხვა სახეობის სახელმწიფო მხარდაჭერის პროგრამების ფარგლებში, საქართველოში ჩატარდა სხვადასხვა საერთაშორისო სპორტული ღონისძიებები, კერძოდ:
    - ✓ ფუტსალში ევროპის 2018 წლის ჩემპიონატის პირველი საკვალიფიკაციო ტურნირი და მთავარი რაუნდის მატჩები;
    - ✓ კიკბოქსინგის საერთაშორისო ტურნირი „კოლხეთის თასი“ K-1 დისციპლინაში;
    - ✓ დევისის თასი ჩოგბურთში ევრო/აფრიკული ზონის II ჯგუფის მატჩები (საქართველო - ფინეთი);
    - ✓ საერთაშორისო ტურნირი კრივში „დკდ თასი“ ჭაბუკებს შორის;
    - ✓ ძიუდოს გრანპრი (მოპოვებულ იქნა 3 - ოქროს, 1 - ვერცხლის და 2 - ბრინჯაოს პრიზი);
    - ✓ TCR International Series - საერთაშორისო ჩემპიონატი ავტორბოლაში;
    - ✓ მსოფლიოს 2019 წლის ქალთა ჩემპიონატის საკვალიფიკაციო ეტაპის შესარჩევი რაუნდი ფეხბურთში, თბილისი;
    - ✓ ევროპის ჩემპიონატები სუმოში, უშუში, ჯომარდობაში და ფარიკაობაში;
    - ✓ რაგბის 20 - წლამდელთა მსოფლიო ჩემპიონატი;
    - ✓ ფრენბურთში ქალებს შორის ევროლიგის B ჯგუფის შეხვედრები;
    - ✓ ჭაბუკთა მსოფლიო ჩემპიონატი ხელბურთში, თბილისი
    - ✓ მსოფლიო თასი ჭადრაკში, თბილისი.
    - ✓ ევროპის ჩემპიონატის ფინალური ეტაპი ქალთა შორის ფრენბურთში, თბილისი;
    - ✓ ევროპის ახალგაზრდული ჩემპიონატი ფეხბურთში, თბილისი, გორი;
  - საქართველოს 20 - წლამდე კალათბურთელთა ნაკრები გუნდი მოხვდა ევროპა ლიგის 2016 -2017 წლების რეგულარული ჩემპიონატის ოთხ საუკეთესო გუნდს შორის;
  - ქართველმა მოკრივეებმა პირველად დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში 22 წლამდელთა შორის ევროპის ჩემპიონატზე მოიპოვეს 1 ოქროს და 1 ვერცხლის მედალი;
  - ქართველ რაგბისტთა ნაკრებმა „ერთა თასზე“ მოიპოვა მეორე ადგილი;
  - სულ სპორტის 64 სახეობაში დაფინანსდა 160 - მდე ადგილობრივი სპორტული შეჯიბრი, 290-მდე სასწავლო-საწვრთნელი შეკრება, მონაწილეობა იქნა მიღებული 210-მდე საერთაშორისო სპორტულ ასპარეზოებაში. სპორტის ოლიმპიურ და არაოლიმპიურ სახეობებში, სხვადასხვა საერთაშორისო შეჯიბრებებში ქართველმა სპორტსმენებმა 2017 წლის 9 თვის მონაცემებით მოიპოვეს 667 მედალი, მათ შორის 222 ოქრო, 170 ვერცხლი და 275 ბრინჯაო.
  - სპორტის პოლიტიკისა და მასობრივი სპორტის განვითარების პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა:
    - ✓ დაბა ბაკურიანში მეცხრე ტრადიციული სამთო - სათხილამურო ტურნირი „ლადოს თასი“ და ტრადიციული ზამთრის სათხილამურო სტუდენტური უნივერსიადა;
    - ✓ „სასკოლო სპორტული ოლიმპიადა 2017“;

✓ კახეთში საქველმოქმედო საერთაშორისო მსოფლიო რბენა (World Run) (პროექტი მიმდინარე წელს საქართველოში Check in Georgia-ს ფარგლებში განხორციელდა. ღონისძიებაში ჩაერთო ხუთი ათასი მონაწილე);

- სპორტის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით ლისის ტბაზე მოეწყო მასობრივი სპორტული ღონისძიება (ღონისძიებაში მონაწილეობდა 3.0 ათასამდე პირი);
- ქვეყნის მასშტაბით, სპორტის ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციისა და სპორტული ინფრასტრუქტურის განახლების პროგრამის ფარგლებში დასასრულს უახლოვდება თანამედროვე საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სამი სპორტის სასახლის მშენებლობა (ბათუმი, გორი, თელავი). რაგბისა და ფეხბურთის სახეობების განვითარების მიზნით მიმდინარეობს თბილისში - 7, ხოლო ქუთაისში - 2 სტანდარტული მოედნის მშენებლობა, მათ შორის 5 ბუნებრივი და 4 ხელოვნური საფარით;
- პროგრამის „იცხოვრე სპორტით, დარჩი ახალგაზრდა“ ფარგლებში 10 მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დამონტაჟდა გარე სავარჯიშო მოწყობილობების კომპლექტი.
- სსიპ „საქართველოს ოლიმპიური რეზერვების მზადების ეროვნული ცენტრში“ რიცხული 150 სპორტსმენი, მათ შორის საქართველოს ნაკრები გუნდების წევრები და კანდიდატები უზრუნველყოფილი იყვნენ საცხოვრებლით, კვებით და სპორტული დარბაზებით;
- სსიპ „ქართული სპორტის მუზეუმი“ უმასპინძლა 2 583 ქართველ და უცხოელ ვიზიტორს, მოეწყო ღირშესანიშნავ სპორტული თარიღებისადმი მიძღვნილი სპეციალური გამოფენები და ღონისძიებები სპორტის დამსახურებულ მოღვაწეთა მონაწილეობით;
- სსიპ - საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტს გაიარა ავტორიზაცია სამ სამაგისტრო პროგრამაზე (მწვრთნელი სპორტის სახეობებში, ფიზიკური მედიცინა და რეაბილიტაცია, სპორტის მენეჯმენტი), რის საფუძველზეც უნივერსიტეტს 2017 - 2018 სასწავლო წლის დაწყებიდან დაემატა მე-4 სასწავლო კურსი. სტუდენტების რაოდენობა გაიზარდა 140 ერთეულით.
- „აქტიური სპორტი ყველა სკოლას“ პროექტის ფარგლებში, ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო - სასწავლო უნივერსიტეტში მიმდინარეობს გადამზადება თბილისისა და რეგიონების 20 საჯარო სკოლის ფიზიკური აღზრდის პედაგოგების. ამავე თანამშრომლობის ფარგლებში სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს კოორდინაციით სპორტის სხვადასხვა სახეობის ეროვნულმა ფედერაციებმა შეიმუშავეს ფიზიკური აღზრდის პედაგოგების სპორტის შესაბამის სახეობაში გადამზადების მოკლევადიანი პროგრამები, რომელიც საშუალებას მისცემს სკოლებს თავიანთ ბაზაზე დანერგონ ყველაზე მოთხოვნილი სპორტის სახეობები. აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში ჯამში ხუთ გუნდურ სპორტის სახეობაში (ფეხბურთი, რაგბი, კალათბურთი, ხელბურთი, ფრენბურთი) გადამზადებას გაივლის 3 000 - მდე პედაგოგი;
- სსიპ საქართველოს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სახელმწიფო საზოგადოებრივ კოლეჯში სასწავლო პროცესის პარალელურად ჩატარდა საგაზაფხულო მისაღები გამოცდები. ყველა სპეციალობის სტუდენტებმა გაიარეს პრაქტიკული სასწავლო კურსი.
- „საქართველოში ფეხბურთის განვითარების (2016-2020 წწ) სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში ა(ა)იპ ქართული ფეხბურთის განვითარების ფონდის მიერ დაფინანსდა საქართველოს საფეხბურთო ჩემპიონატის სხვადასხვა ლიგაში მონაწილე გუნდების (სახელმწიფო და კერძო კლუბები, სამოყვარულო ლიგა, სულ 80 სუბიექტი) საბაზისო, მასობრივი და სხვადასხვა სახის საფეხბურთო ღონისძიებები.

8.2 ხელოვნების დარგების განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ (პროგრამული კოდი - 33 02)

პროგრამის განმახორციელებელი :

- ✓ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო
- ✓ სახელმწიფო და დრამატული თეატრები, ანსამბლები;

- მიმდინარეობდა მოსამზადებელი სამუშაოები თბილისის ჯაზ-ფესტივალის, თბილისის კამერული მუსიკის ფესტივალის, თბილისის საერთაშორისო კინოფესტივალის, საერთაშორისო ქრისტიანული ფილმების ფესტივალის „წმ. ანდრეას ჯვარი“, 2017 წელს გერმანია-საქართველოს წლის ფარგლებში გერმანიაში განსახორციელებელი პროექტების შესარჩევი კომისიის შეფასების შედეგად გამოვლინილი ერთ-ერთი პროექტის სევოკო/sevoco ქორეოგრაფიული დადგმის განსახორციელებლად.
- შესაბამისი ღონისძიებები ჩატარდა საფრანგეთში პარიზის საერთაშორისო სახელოვნებო რეზიდენციაში „სიტე დე ზარ“ ქართველი ხელოვანის და ქ. ლოკარნოში (შვეიცარია) „Starsvoices International Song Contest“ ახალგაზრდა ქართველი მომღერლის მონაწილეობასთან დაკავშირებით;
- მიმდინარეობს: ვენეციის 57-ე საერთაშორისო ხელოვნების გამოფენაზე (ვენეციის ბიენალე) საქართველოს ეროვნული პავილიონით მონაწილეობა, თბილისის საერთაშორისო თეატრალური ფესტივალი, პროექტი თანამედროვე ხელოვნების გალერეა, „გერმანია-საქართველოს წელი 2017“ ფარგლებში გამოფენა გერმანულ-ქართული ვებ არქივი;
- ჩატარდა: კავკასიის თანამედროვე მუსიკის დაჯილდოვება „ფენიქსი“, „ელექტრონავტი“, თანამედროვე მუსიკის საღამოები, თბილისის საგუნდო მუსიკის საერთაშორისო ფესტივალი, თენგიზ ამირეჯიბის სახელობის საერთაშორისო მუსიკალური ფესტივალი და პიანისტთა საერთაშორისო კონკურსი ბორჯომში, საბავშვო ფილმების ფესტივალი „ოქროს პეპელა“, დოკუმენტური ფილმების საერთაშორისო ფესტივალი „CineDoc“, ფოტოკვირეული „ქოლგა თბილისი ფოტო“, თბილისის საერთაშორისო ფოტოფესტივალი, თბილისის მოდის კვირეული, თბილისის მერსედეს ბენცის მოდის კვირეული, ვახტანგ ჭაბუკიანის სახელობის ბავშთა და მოზარდთა თბილისის საერთაშორისო ქორეოგრაფიული ფესტივალი, თანამედროვე ცეკვის სამხრეთ კავკასიური ფესტივალი თბილისში, კომედიის ფესტივალი, ქართველი ხელოვანის მიერ დიდ ბრიტანეთში ქართული ტრადიციული მუსიკის მასტერკლასები, , ქ. არჰუსში (დანია) პოსტერების მუზეუმის მიერ ორგანიზებულ გამოფენაში „What is Europe?“ ხელოვნების სასახლეში დაცული ქართული აფიშების კოლექციის წარდგენა, , ქ. როკიში (ლიტვა) „Liberty Bridges“ პროექტი;
- „გერმანია-საქართველოს წელი 2017“ პროექტის ფარგლებში განხორციელდა ღონისძიება „საქართველო ბერლინის საერთაშორისო კინოფესტივალზე“, SOFA კინოაგენტების სკოლა, „ეკლიფსი“, გერმანიის საერთაშორისო ფესტივალში Young Euro Classic 2017 გიორგი მიქაძის, ლიზი რამიშვილის და ანსამბლ „ბასიანის“ ტრიოს კონცერტი, გამოფენა „Pop-up chess palace“, ფოტოგამოფენის პრეზენტაცია „გერმანელი კოლონისტები საქართველოში 1817-2017“ (გერმანია), ურბან სკეჩინგის გამოფენა შტუტგარტში;
- მონაწილეობა იქნა მიღებული: საპატიო სტუმრის სტატუსით საავტორო კითხვის ლიტერატურულ ფესტივალში, ბაქოში საერთაშორისო ფესტივალში „კავკასიური გაზაფხული“ (ლტოლვილ ბავშვთა ფოკლორულმა ანსამბლებმა „ქორული“ და „სიონი“), ვენაში „ViennaPhotoBookFestival“-ში (გალერეა „კონტინენტი“), ავსტრიაში ვენის გამოყენებითი ხელოვნების უნივერსიტეტში ვიდეო-არტის სემინარში, საფრანგეთში ფრანსუა შნაიდერის ფონდის მიერ ორგანიზებულ თანამედროვე ვიზუალური ხელოვნების კონკურსში „talents contemporains“, ისრაელში საფირის კოლეჯის შემოქმედებით სივრცეში გამართულ პროექტში „მეზობლობა“ – HDI – Hotel De Inmigrants, სტამბოლში საერთაშორისო ვორკშოპსა და კონფერენციაში „ჩაის გემო“ და ვენეციის 57-ე ხელოვნების საერთაშორისო გამოფენის პარალელურ პროგრამის ახალგაზრდა ქართველი სტუდენტების მიერ გამართულ გამოფენაში „პერსონალური სტრუქტურები“, ედინბურგის ფესტივალში, საფრანგეთში ანესის ანიმაციური ფილმების საერთაშორისო ფესტივალში (ქართული ანიმაციური ფილმი „ჯიბის კაცი“), ზალცბურგის მუსიკოსთა საერთაშორისო ფორუმში.
- მიმდინარეობდა: სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს მიერ ნოქალაქევის გეგმა-გრაფიკით გათვალისწინებული სარეაბილიტაციო სამუშაოები; სსიპ - თბილისის ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიისა და დრამის პროფესიული თეატრის სარეაბილიტაციო სამუშაოები, ასევე შესაბამისი საპროექტო სამუშაოები სცენისა და მისი აღჭურვისათვის; სსიპ - თბილისის მარიონეტების პროფესიული სახელმწიფო თეატრის სარემონტო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები; სსიპ - საქართველოს ეროვნული მუზეუმის შ. ამირანაშვილის სახელობის

ხელოვნური მუზეუმის სარეაბილიტაციო პროექტის მომზადებისთვის საჭირო საპროექტო სამუშაოების შესასყიდი ელექტრონული ტენდერის გამოსაცხადებელი პროცედურები; სსიპ - თბილისის აპოლონ ქუთათელაძის სახელობის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის სარემონტო სამუშაოები; საჭირო ელექტრონული სატენდერო პროცედურები სსიპ - საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტისათვის ელექტრომომარაგების საპროექტო სიმძლავრეზე გასასვლელად და ახალი ტრანსპორმატორის შესაძენად;

- მომზადდა სსიპ - საქართველოს ეროვნულ მუსიკალური ცენტრის სარეაბილიტაციო პროექტის შესყიდვისთვის შესაბამისი ტექნიკური დავალება და მიმდინარეობს ელექტრონული ტენდერის გამოსაცხადებლად საჭირო პროცედურები; გამოცხადდა ელექტრონული ტენდერი სსიპ - საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრისათვის სამუშაოების შესასყიდად, გამარჯვებული არ გამოვლინდა, მიმდინარეობს სატენდერო დოკუმენტაციის გადამოწმება ახალი ელექტრონული ტენდერის გამოსაცხადებლად; სსიპ - ახალციხის თოჯინების პროფესიული სახელმწიფო თეატრისათვის გამოცხადდა ტენდერი სცენისა და დარბაზის აღჭურვის სამუშაოების შესასყიდად, გამოვლინდა გამარჯვებული, მიმდინარეობს სამუშაოების შესასყიდად საჭირო ელექტრონული ტენდერის დოკუმენტაციის მომზადების პროცედურები;
- ჩატარდა სსიპ - ქ.თელავის ვაჟა ფშაველას სახელობის პროფესიული სახელმწიფო თეატრის ფასადის და ინტერიერის სარემონტო სამუშაოები; შეკეთდა სსიპ - თბილისის სახელმწიფო კამერული ორკესტრის შენობის გათბობის სისტემა და შენობის სახურავი; სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს მიერ მომზადდა სსიპ - თბილისის მარიონეტების პროფესიული სახელმწიფო თეატრის შენობის სარეაბილიტაციო პროექტი; სსიპ - მწერალთა სახლში მიმდინარეობდა ICOMOS საქართველოს მიერ მომზადებული პროექტის შესაბამისად ბოლო ეტაპის სამუშაოები; სსიპ - საქართველოს ეროვნული მუზეუმისათვის შეძენილ იქნა და დამონტაჟდა შევარდნაძის სახელობის მუზეუმისთვის (ცისფერი გალერეა) მაღალი ძაბვის ტრანსფორმატორი, დასრულდა გალერეის შენობის დამცველი ალუმინის კონსტრუქციებით ფასადის მოპირკეთება; განხორციელდა სსიპ - ახალციხის თოჯინების პროფესიული სახელმწიფო თეატრის სცენისა და დარბაზის აღჭურვის პროექტი; შესყიდულ და დამონტაჟებულ იქნა სსიპ - კოტე მარჯანიშვილის სახ. პროფესიული სახელმწიფო დრამატული თეატრის გასანათებელი მოწყობილობები და ელ. ნათურები, ასევე ჩატარდა სცენის პლანშეტის სარემონტო სამუშაოები და სცენის განათების მოწყობა; სსიპ - მიხეილ შენგელიას სახელობის ქართული მედიცინის ისტორიის მუზეუმში ჩატარდა გათბობა-ვენტილიაციის სისტემის მონტაჟი, ხოლო სსიპ - თბილისის გიორგი მიქელაძის სახელობის თოჯინების პროფესიული სახელმწიფო თეატრში და სსიპ - თბილისის ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიისა და დრამის პროფესიული თეატრში - სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ხელი შეეწყო:
  - ✓ კონკურსებს „ახალი დრამატურგია - „ახალი ქართული პიესა“ და ლიტერატურულ პრემია „ლიტერა“-ს, ახალგაზრდა პიანისტთა თბილისის მე-7 საერთაშორისო კონკურსს და პიანისტთა თბილისის მე-6 საერთაშორისო კონკურსს, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. კონსერვატორიის 100 წლისთავისადმი მიძღვნილ ფესტივალს;
  - ✓ თბილისის თეატრების გასტროლებს უცხოეთში;
  - ✓ ჯანსუღ კახიძის სახელობის საერთაშორისო მუსიკალურ ფესტივალს; თბილისის წიგნის მე-19 საერთაშორისო ფესტივალს; მ. თუმანიშვილის სახელობის საერთაშორისო ფესტივალს „საჩუქარი“, შავი ზღვის ფოლკლორის საერთაშორისო ფესტივალს; მუსიკის საერთაშორისო ფესტივალს თელავში, ბაროკოს ეპოქის მუსიკის საერთაშორისო ფესტივალს;
  - ✓ საქართველოს ყრუთა კავშირის პროექტს „ქესტური სამყარო“; შშმ პირთა ინტეგრირებული კონცერტებს, გამოფენებს, დადგმებს; საქართველოს ცენტრსა და რეგიონებში ეთნიკურ უმცირესობათა შემოქმედებითი აქტივობებს (გამოფენა, კონცერტი, სადამო),
  - ✓ სსიპ - ეროვნული მუსიკალური ცენტრის კონცერტებს „სიმფონიური ორმაბათები“;

- ✓ გამოფენას „გაზაფხულის ცოცხალი ფერები“; პროექტს „ერთჯერადი გამოყენების ვაუჩერი საქართველოს ბიბლიოთეკებისთვის“, ჯაზის საერთაშორისო დღის აღსანიშნავად თბილისის მერიის ზიგ-ბენდის 20 წლის იუბილეს, პროექტს „ილია ჭავჭავაძე - 180“, ნიკოლოზ ბარათაშვილის 200 წლისთავისადმი მიძღვნილ საერთაშორისო სიმპოზიუმს;
- ✓ ოსკარზე წარდგენილი ა. ურუშაძის ფილმის „საშიში დედა“ სარეკლამო კომპანიას, პროექტებს „კინო სკოლაში“ და „საქართველოს მატთანე“, პროექტს „კულტურულ და შემოქმედებით ცხოვრებაში შშმ პირთა თანაბარი მონაწილეობის უზრუნველყოფის გზამკვლევი 2017-2018“-ის გახმოვანებასა და კომპაქტ-დისკზე ჩაწერას;
- გამოიცა:
  - ✓ ჟურნალების „თეატრი და ცხოვრება“ 4 ნომერი და „მუსიკა“ 3 ნომერი, „არილი“, „საუნჯე“ და „დილა“ 9-9 ნომერი; ჟურნალი „კულტურა პლუსის“ 2 ნომერი;
  - ✓ ვიქტორ დოლიძის ოპერის „ქეთო და კოტე“ კლავირი და წიგნი „ვანახური ზღაპრები“;
  - ✓ ალბომები: „შოთა ყავლაშვილი“ და „გიორგი შხვაცაბაია“, „ქსოვილი საქართველოდან“, საიუბილეო კრებული „ნიკოლოზ ბარათაშვილი“, „ოთარ მეღვინეთუხუცესი - ნიღბის მიღმა“ მონოგრაფია „კოტე მიქაბერიძე“, და სხვა;
  - ✓ გამოსაცემად მომზადდა: წიგნი-ალბომების „პეტრე ოცხელი“, „ილია ხელოვნებაში“, „ვერიკო“, „თენგიზ არჩვაძე“ ელექტრონული ვერსიები;
- მიმდინარეობს: დევნილთა კომპაქტურ დასახლებებში სახელოვნებო სკოლების ფუნქციონირების ხელშეწყობა; ოტია იოსელიანის სახელობის საკვირაო სკოლისა და პროექტის „ცოცხალი წიგნების“ დაფინანსება; ძმები ზდანევიჩების სახელობის თანამედროვე ხელოვნების საერთაშორისო ფესტივალის „Fest I Nova“ ხელშეწყობა; კინო და ტელეოპერატორების საერთაშორისო ფესტივალი „ოქროს თვალი“.
- ჩატარდა: საერთაშორისო ფესტივალი „ადღგომიდან ამაღლებამდე“; ფესტივალი „კავკაზ ჯაზი“; საქართველოს სამუსიკო სკოლების მოსწავლეთა რეგიონალური კონკურსი; „შავი ზღვის ჯაზ ფესტივალი“; ფოთის რეგიონალური თეატრების საერთაშორისო და ბათუმის მუსიკალური ფესტივალი; ანიმაციური ფილმების საერთაშორისო ფესტივალი „თოფუზი“; ფესტივალები: „არტ-გენი 2017“, ხალიჩების ფესტივალი ახალციხეში, „ღამის სერენადები“; ანიმაციური ფილმების საერთაშორისო ფესტივალი „ნიქოზი“; საავტორო კინოს ბათუმის საერთაშორისო ფესტივალი BIAFF; „წყალტუბოს ხელოვნების ფესტივალი“.
- დაიწყო მოსამზადებელი სამუშაოები „სტრატეგიული რჩევები საქართველოში კულტურის საჯარო დაფინანსების მდგრადი, ეფექტური და გამჭვირვალე სისტემის მოდელის შემუშავებისთვის“ პროექტის განსახორციელებლად;
- მიმდინარეობდა შესაბამისი ღონისძიებები ალბომების (მხატვრები ალ. ბანძელაძე, ალ. ბაჟბეუქ მელიქოვი, გიგო გაბაშვილი, შალვა ძნელაძე, მირიან შველიძე, თეიმურაზ ნინუა) და კატალოგის „გივი თოიძე“ გამოსაცემად;
- მიმდინარეობდა:
  - ✓ სახელოვნებო განათლების პოლიტიკის გზამკვლევის შემუშავება;
  - ✓ მონაცემთა ბაზის ფორმატის შემუშავება ქვეყნის მასშტაბით არსებული კულტურული ობიექტების შესახებ;
  - ✓ მუშაობა კულტურული ტურიზმის განვითარების კონცეპტუალურ ჩარჩო-დოკუმენტზე;
  - ✓ სატელეფონო კონსულტაციები და ტრენინგები კულტურის სტრატეგიის რეგიონული სამოქმედო გეგმების შედგენისა და გაერთიანების შესახებ.
  - ✓ მუშაობა ევროპის საბჭოს მიერ გამოცემული სახელმძღვანელო წიგნის „Cultural Routes Management: from theory to practice“ ქართულ ენაზე არსებული თარგმანის რედაქტირებისა და გამოცემის უზრუნველსაყოფად;
  - ✓ მუშაობა კულტურული მარშრუტების შესახებ ვებ-გვერდის (www.culturalroutes.gov.ge) დამზადებაზე;

- ✓ სამუშაოები ევროკავშირსა და ნატოში საქართველოს გაწევრიანების კომუნიკაციის 2017 წლის სამთავრობო სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის ექვსთვიანი ანგარიშის მოსამზადებლად;
- შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები მიმდინარეობდა შემდეგ დოკუმენტებზე: საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და სხვადასხვა სახელმწიფოებს შორის კულტურის სფეროში თანამშრომლობის შეთანხმების, პროგრამებისა და მემორანდუმების შესახებ; იუნესკოს კონვენცია წყალქვეშა კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ; მოპარული ან არაღებულად ექსპორტირებული კულტურული ობიექტების შესახებ (UNIDROIT) კონვენცია;
- როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე მის ფარგლებს გარეთ, საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და სხვადასხვა ქვეყნებს შორის კულტურის სფეროში თანამშრომლობის და გამოცდილების გაზიარების მიზნით, მონაწილეობა იქნა მიღებული ოფიციალურ შეხვედრებსა და სხვადასხვა კომიისისა და კომიტეტების სხდომებში;
- მომზადდა სხვადასხვა შინაარსის ანგარიშები, პრეზენტაციები, გაიმართა 3 რეგიონული ტრენინგი კულტურის სტრატეგიის განხორციელების მოკლევადიანი რეგიონული სამოქმედო გეგმების შემუშავებისთვის ქუთაისში, მცხეთასა და ამბროლაურში. ტრენინგებში სულ მონაწილეობა მიიღო 21- მა მუნიციპალიტეტმა;
- შემუშავდა და დამტკიცდა „კულტურის სტრატეგიის შიდაუწყებრივი სამოქმედო გეგმა 2017-2018“ და „კულტურის სტრატეგიის უწყებათაშორისი სამოქმედო გეგმა 2017-2018“ ითარგმნა ინგლისურ ენაზე.
- საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს მიერ მომზადდა „საზოგადოების კულტურულ და შემოქმედებით ცხოვრებაში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა თანაბარი მონაწილეობის უზრუნველყოფის გზამკვლევის“ პროექტი. ასევე, კულტურულ და შემოქმედებით ცხოვრებაში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა თანაბარი მონაწილეობის უზრუნველყოფის 2017-2018 წწ სამოქმედო გეგმაში განხორციელდა ცვლილების შეტანა, სამინისტროს დაქვემდებარებაში არსებულ სსიპ-ებისათვის ინფრასტრუქტურის ადაპტირების პრიორიტეტულად განსაზღვრის მოთხოვნის გათვალისწინებით;
- მიმდინარეობდა საქართველოში „შემოქმედებითი ევროპის“ დესკის საქმიანობის ფინანსური და ინფორმაციული მხარდაჭერა.
- ჩატარდა „შშმ პირთა კულტურულ და შემოქმედებით ცხოვრებაში თანაბარი მონაწილეობის უზრუნველყოფის გზამკვლევისა“ და მისი 2017-2018 წლების სამოქმედო გეგმის პრეზენტაცია.
- წარმატებით განხორციელდა მოლაპარაკება ქართულ და ინდურ მხარეებს შორის წმინდა ქეთევან დედოფლის წმინდა ნაწილების საქართველოში დროებით ჩამობრძანებასთან დაკავშირებით. აღნიშნულ საკითხზე საქართველოს მხრიდან პასუხისმგებელ უწყებად წარმოდგენილ იქნა საქართველოს ეროვნული მუზეუმი;
- 2018 წლის კულტურის სტრატეგიის განხორციელების რეგიონული მოკლევადიანი სამოქმედო გეგმების შემუშავების მიზნით, სამინისტროში გაიმართა ერთი გაფართოებული შეხვედრა. სულ გაიმართა 8 შეხვედრა 181 მონაწილით (აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა 17, სამცხე-ჯავახეთი 15, შიდა ქართლი 13, იმერეთი 46, რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი 26, გურია 15, სამეგრელო - ზემო სვანეთი 26, მცხეთა-მთიანეთი 23). შეხვედრებზე რეგიონებს გაეწიათ კონსულტაცია სამოქმედო გეგმების შემუშავების პროცესთან დაკავშირებით.
- საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და პროგრამებთან (პროგრამა „შემოქმედებითი ევროპა“; ორგანიზაციები: „ENCATC“; „EUROPA NOSTRA“; „კულტურული მარშრუტების შესახებ ევროპის საბჭოს გაფართოებული წილობრივი შეთანხმება“ (EPA); ხელოვნების საბჭოებისა და კულტურის სააგენტოების საერთაშორისო ფედერაციის (IFACCA)) თანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით, განხორციელდა შესაბამისი ფინანსური და ინფორმაციული უზრუნველყოფა;
- პოლიტიკური კონსულტაციების გამართვისას, კომპეტენციის ფარგლებში, მომზადდა სხვადასხვა ქვეყნებში განსახილველ საკითხთა ნუსხა და მიეწოდა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს.

8.4 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და სამუზეუმო სისტემის სრულყოფა (პროგრამული კოდი 33 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო
- ✓ სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო
- ✓ სახელმწიფო მუზეუმები და სახლ- მუზეუმები;

- მუზეუმების პოპულარიზაციისა და სამუზეუმო ცხოვრებაში საზოგადოების ჩართულობის გააქტიურების მიზნით, მოეწყო გამოცემების პრეზენტაციები, შეხვედრები, გამოფენები, ჩატარდა საჯარო ლექციები ადგილობრივი და მოწვეული მეცნიერების მიერ, სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოები, შემუშავდა და დაინერგა საგანმანათლებლო პროგრამები;
- მიმდინარეობს სამუზეუმო კოლექციების აღრიცხვის ელექტრონულ სისტემაში ექსპონატების აღრიცხვა-სისტემატიზაცია, მიმდინარეობს ფონდების შევსება ახალი მასალებით, გაფორმდა თანამშრომლობის მემორანდუმები;

8.4.1 მუზეუმების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 33 04 01)

- დაიწყო მოსამზადებელი სამუშაოები: სსიპ - საქართველოს ხალხური და გამოყენებითი ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმის არსებულ შენობაზე სხვენის დაშენებისა და გამაგრების რეაბილიტაციის პროექტისთვის; სსიპ - მიხეილ შენგელიას სახელობის საქართველოს მედიცინის ისტორიის მუზეუმის ეზოს ტერიტორიაზე სამკურნალო მცენარეების ბაღის კეთილმოწყობისა და გაზის მილების რელოკაციისათვის, ასევე სახანძრო უსაფრთხოების სისტემის მოწესრიგებისა და საკონფერენციო დარბაზის ინვენტარით აღჭურვისათვის; საქართველოს მუზეუმებში დაცული კულტურული მემკვიდრეობის ნიმუშთა რესტავრაცია-კონსერვაციის განსახორციელებლად (სსიპ – თბილისის აპოლონ ქუთათელაძის სახელობის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის პროექტი); საქართველოს მუზეუმების კოლექციების საინფორმაციო სისტემის (egmc.gov.ge) დანერგვის პროექტის მეორე ეტაპის განხორციელებისა და ჰოსტინგისთვის; კულტურულ მარშრუტებთან დაკავშირებით ვებ-გვერდის (www.culturalroutes.gov.ge) მომზადებისა და ჰოსტინგისთვის; სსიპ - საქართველოს ეროვნული მუზეუმის დიმიტრი შვეარდნაძის ეროვნული გალერეისთვის შენობის უკანა კედელზე დამცავი ფასადის მოსაწყობად.
- განახლდა სსიპ – გიორგი ჩუბინაშვილის სახელობის ქართული ხელოვნების, ისტორიისა და ძეგლთა დაცვის ეროვნული კვლევითი ცენტრის პროექტი - მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლის - გელათის მონასტრის არქიტექტურული ანსამბლის მართვის გეგმა;
- საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სისტემაში შემავალი მუზეუმების კოლექციების საინფორმაციო სისტემაში ჩართვისთვის განხორციელდა აუცილებელი ტექნიკური აღჭურვა;
- ჩატარდა საქართველოს მასშტაბით მუზეუმების საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიებებისა და აქცია „ღამე მუზეუმში“ ორგანიზება და პიარი (სსიპ-მუზეუმების მიერ წარმოდგენილ პროექტებში საუკეთესოს გამოვლენა და დაფინანსება);
- მოწესრიგდა სსიპ - საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმის - ხელოვნების სასახლის ინფრასტრუქტურა;
- სსიპ – საქართველოს ხალხური და გამოყენებითი ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმისათვის შეძენილ იქნა გათბობის ქვაბი;

- მომზადდა სსიპ - ფოთის კოლხური კულტურის მუზეუმის შენობის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციის პროექტი;
- სსიპ - მიხეილ შენგელიას სახ. საქართველოს მედიცინის ისტორიის მუზეუმის მიერ გამოცემულ იქნა „ქართული სამედიცინო ხელნაწერთა კატალოგი“;

8.4.2 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა (პროგრამული კოდი 33 04 02)

- მომზადდა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის შემდეგი ძეგლების რეაბილიტაციის საპროექტო და წინასაპროექტო დოკუმენტაცია: უჯარმის კომპლექსის მიმდებარე ტერიტორია, ადმინისტრაციული შენობის რეკონსტრუქციის პროექტი, ასევე, უჯარმის ციხის რეაბილიტაციის მოსამზადებელი სამუშაოების ფარგლებში N18 კოშკის საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევა და უჯარმის კაფეს გათბობა-ვენტილაციის, ელექტრომომარაგებისა და წყალგაყვანილობის სისტემის პროექტი; ნიკო ფიროსმანის მუზეუმის ადმინისტრაციული შენობის ინტერიერის რეაბილიტაციის პროექტი; ნიკო ნიკოლაძის სახლ-მუზეუმის შენობის გათბობა-კონდიციონერებისა და ეზოს რეაბილიტაციის პროექტი; მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის ღია ტერასის რეაბილიტაციის პროექტი; თაბუკაშვილის ქ. N5, საგანმანათლებლო ცენტრის რეკონსტრუქციის (პანდუსის მოწყობა) ესკიზური პროექტი; კონსტანტინე გამსახურდიას სახლ-მუზეუმის განვითარების კონცეფციის მომზადება; შოთა რუსთაველის მემორიალური კომპლექსის მოწყობის კონცეფცია ხერთვისის ციხის ქვედა გალავანში; ნაეკლესიარის კონსერვაციის პროექტი (ზემო მაჩხაანი); მარიონეტების პროფესიული სახელმწიფო თეატრის რეაბილიტაციის პროექტი; ტაბაკინის სამრეკლოს რეაბილიტაციის პროექტი; საფარის წმ. გიორგის სახელობის ეკლესიის მცირე რეაბილიტაციის პროექტი; აჭის დედათა მონასტრის სუბსტრუქციისა და გალავნის რეაბილიტაციის პროექტი; ვარძიაში მიმდინარე წლის ინფრასტრუქტურული სამუშაოების პროექტი; გეგუთის სასახლის სამუზეუმო სივრცის მოწყობის პროექტი; სამვალის კონსერვაციის და მსუბუქი გადახურვის მოწყობის პროექტი; „ომუნეს ჯიხა“ (კოშკი) რეაბილიტაციის პროექტი; მცხეთის აკლდამის ტერიტორიის კეთილმოწყობის პროექტი; ბაგინეთის არქეოლოგიური ობიექტების გადახურვის რეაბილიტაციის პროექტი; სოფ. შატილში N6 სახლზე არსებული დაზიანებული კედლის რეაბილიტაციის პროექტი; ოფრეთის ხიდის რეაბილიტაციის პროექტი (სოფ. ოფრეთი); ჯამბაკურ ორბელიანების სასახლის აივნების გამაგრების სქემა (სოფ. ლამისყანა); სოფ. გარიყულაში ინჟინერ ბოლგარსკის სახლ-აგარაკის კოშკის გამაგრების პროექტი; გუდაბერტყა-ციხიაგორა ნამოსახლარზე ღობისა და ბილიკების მოწყობის პროექტი; ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ შუაგანახლებამი არსებული კლდეში ნაკვეთი უდაბნოს ტაძრის მიმდებარე ტერიტორიის აზომვა და ტოპოგრაფიული რუკა; ჭუბერის (ნენსკრას ხეობა) ტერიტორიაზე არქეოლოგიური ძეგლების/ობიექტების ინვენტარიზაცია და კვლევა; სტეფანწმინდის ისტორიული მუზეუმის გათბობის, ვენტელაციისა და კონდიციონერების საპროექტო დოკუმენტაცია; ატენის სიონის დასავლეთი აფსიდის კედლის მხატვრობის საპროექტო კვლევა და დოკუმენტაცია; რკინის ბადისაგან სკულპტურების შექმნა (გრაკლიანი გორის ნამარხის ტერიტორიაზე იმდროინდელი ყოფის წარმოსახვის ვიზუალიზაცია, თანამედროვე ხელოვნების დახმარებით); ივრისპირეთში განხორციელებული არქეოლოგიური ექსპედიციის შედეგად გამოვლენილი კულტურული ფენების მთლიანი ტერიტორიის აზომვა და ტოპოგრაფიული რუკა; სიღნაღის მუნიციპალიტეტში წმინდა სტეფანე ხირსელის სახელობის სამონასტრო კომპლექსში 2017 წელს დაგეგმილი კვლევითი სამუშაოების ჩასატარებლად მონასტრის ტერიტორიის ტოპო-გეოდეზიური გადაღება და საბაზისო-საყრდენი დოკუმენტაცია;

- მიმდინარეობს საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება: ერისთავების სასახლის რეაბილიტაცია პროექტი; მამულაშვილის სახლისა და ბაღის რეაბილიტაციის პროექტი; გ.შატბერაშვილის სახლის რეაბილიტაციის პროექტი; ვარძიის კლდეში ნაკვეთი კომპლექსის მდგომარეობის მულტიდისციპლინარული კვლევა - მონიტორინგისა და საკონსულტაციო მომსახურეობის IV ეტაპი; გელათის სამონასტრო კომპლექსის მიმდებარე ტერიტორიაზე საყრდენი კედლის მოწყობის პროექტი; გუდაბერტყა-ციხიაგორა, არქეოლოგიურ გათხრებზე გადახურვის მოწყობა; ქ. ბორჯომის ჰიდროელექტროსადგურის რეაბილიტაციის პროექტი; თისელის დარბაზული ეკლესიის რეაბილიტაციის საპროექტო დოკუმენტაცია; სათხის რეაბილიტაციის საპროექტო დოკუმენტაცია; ვარძიის ისტორიულ-არქიტექტურული კომპლექსის სკანირებული მეთოდით ანაზომების მომზადება და ტოპო-გეოდეზიური გადაღების მომსახურება;
- გამოცხადდა ელექტრონული ტენდერი ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის სოფელ შუაგანახლებაში არსებული კლდეში ნაკვეთი უდაბნოს ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტზე და ხარაგაულის მუნიციპალიტეტში ბორის არქეოლოგია;
- დაიწყო უფლისციხის საშენი მასალის (კლდის) მდგომარეობის გეოლოგიური კვლევები (ტენიანობის მომატების/შემცირების შედეგად მასალის მდგრადობის კვლევა).
- განხორციელდა დაზვერვითი არქეოლოგიური სამუშაოები მდ. ივრის ქვედა წელზე არსებული ნაქალაქარის შესწავლის მიზნით;
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ნიმუშების რესტავრაცია-რეაბილიტაციის მიმართულებით დასრულდა მიმდინარე წელს დაგეგმილი შემდეგი ძეგლების რესტავრაცია-რეაბილიტაცია, კოსერვაცია და არქეოლოგიური შესწავლა: სვერის ციხის არქეოლოგია; სოფ. ზიარის (ადგილი “ქოდალო”) ტერიტორიის არქეოლოგია; ციხესულორის არქეოლოგია; ძალისას არქეოლოგია; ხვამლის მთის არქეოლოგია; არმაზისხევის კომპლექსის არქეოლოგია; „დიდნაურის” ნაქალაქარის არქეოლოგია; გრაკლიანი გორის არქეოლოგია; ვაშლობის ამაღლების ტაძრის არქეოლოგია; სოფ. ზემო მსხალგორის წმ. გიორგის სახელობის კომპლექსის ტერიტორიაზე ჩასატარებელი არქეოლოგია; დერჩის იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ეკლესიის მთავარი ტაძრის ჩრდილოეთი და სამხრეთი კედლების მხატვრობის საკონსერვაციო სამუშაოები; სოფ. მამკოდას ღვთისმშობლის შობის და წმ. გიორგის სახელობის ეკლესიებს შორის დამაკავშირებელი ბილიკის მოწყობა; გუდაბერტყა - ციხიაგორას ნამოსახლარზე ინფრასტრუქტურის მოწყობა; სოფ. სვენეთთან, გუდაბერტყის არქეოლოგია; ვარძიის ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები; ელია თებზიტელის სახელობის მამათა მონასტრის ტაძრის მიმდებარედ არსებული შვეული კლდოვანი მასივის, დამრული ლოდებისაგან გაწმენდის სამუშაოები; დერჩის იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ეკლესიის მთავარი ტაძრის ჩრდილოეთი და სამხრეთი კედლების მხატვრობის კონსერვაცია; ვარძიის ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის მთავარი ტაძრის კედლის მხატვრობის გაწმენდა-კონსერვაცია;
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ნიმუშების რესტავრაცია-რეაბილიტაციის მიმართულებით გაფორმდა ხელშეკრულებები შემდეგი ძეგლების რესტავრაცია-რეაბილიტაციის, კოსერვაციისა და არქეოლოგიური შესწავლის მიზნით: მეტეხის ღვთისმშობლის ტაძრის ქვის კონსერვაცია (IV ეტაპი); მცირე ჯვრის ტაძრის ქვის კონსერვაცია (II ეტაპი); ანჩისხატის ეკლესიის (ინტერიერში ჩრდილოეთ კედლის) ქვის კონსერვაცია ; სოფ. ზემო მაჩხაანში მდებარე ნაეკლესიარის კონსერვაცია; გეგუთის კომპლექსის საიტის მოწყობა; დოლოჭოპის სამნავიანი ბაზილიკის კონსერვაცია და წყალამრდი სისტემის მოწყობა; საფარის სამონასტრო კომპლექსის წმ. გიორგის სახელობის ეკლესიის რეაბილიტაცია (III ეტაპი); ვარძიის ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის მთავარი ტაძრის კედლის მოხატულობის კვლევა და პრევენციული ღონისძიებების განხორციელება; ხუნწის ციხის არქეოლოგია; აჭარის ტერიტორიაზე უძველესი მეტალურგიული კერების არქეოლოგია; არადეთის ორგორის (დედოფლისგორას) არქეოლოგია; ბორჯომის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის ღია ტერასის რეაბილიტაცია; ატენის სიონის ქვის კონსერვაციის სამუშაოები; სოფ.საგურამოს აგურის საყდრის არქეოლოგია; სოფელ ლამისყანის ორბელიანების სასახლის აივნების დროებითი გამაგრების სამუშაოები; პ.ზაქარაიას სახელობის ნოქალაქევის არქიტექტურულ-არქეოლოგიური კომპლექსის

სარეაბილიტაციო სამუშაოები (I ეტაპი); სვანური კომპების, მაჩუბების და სოფ. წვირმის მაცხოვრის ფერისცვალების სახელობის ეკლესიის რეაბილიტაცია; ფიტარეთის ტაძრის მცირე რეაბილიტაცია (I ეტაპი); უშგულის თემის სოფელ ჩვაბიანში მდებარე ჩარკვიანების საგვარეული კომპის გაწმენდითი სამუშაოები; სოფელ ნიკორწმინდის წმინდა ნიკოლოზის სახელობის ტაძრის რეაბილიტაცია (I ეტაპი); სოფ. შატილი N6 სახლის რეაბილიტაცია; ტოლაანთსოფლის სკოლის შენობის რესტავრაცია-რეაბილიტაცია (I ეტაპი);

- დარგის ექსპერტებისა და ორგანიზაციების მიერ გამოთქმული შენიშვნების საფუძველზე მოხდა „კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობის კოდექსის“ პროექტის კორექტირება.
- მომზადდა მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლებზე კონსერვაციის გეგმები, მათ შორის პრევენციული კონსერვაციის და რისკის მართვის გეგმები მსოფლიო მემკვიდრეობის კომიტეტის მოთხოვნის საფუძველზე და კონვენციის სახელმძღვანელო პრინციპებით გაწერილი რეგულაციების შესაბამისად - მცხეთის ისტორიული ძეგლების საკონსერვაციო გეგმის საჭიროებების კვლევა. აღნიშნული დოკუმენტაცია წარედგინა მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრს.
- ICCROM-თან თანამშრომლობით ეროვნული სასწავლო პლატფორმის მომზადებისა და დაფუძნების მიზნით განხორციელდა მესამე შეფასებითი მისია, რომელიც მიემდგვნა ურბანულ საკითხებს ისტორიული ქალაქების რევიტალიზაცია-რეაბილიტაციის შესაძლებლობების კვლევას. კვლევისათვის შერჩეულ იქნა სხვადასხვა პერიოდში და სხვადასხვა მიდგომით განხორციელებული ჩარევები - თბილისის, სიღნაღის, თელავისა და დუშეთის მაგალითებზე. აღნიშნული კვლევა საფუძველად დაედება საწვრთნელი პროგრამის ფარგლებში ურბანული მემკვიდრეობის დაცვის მიმართულებით კურიკულუმის მომზადებას.
- წინასწარული ნუსხის განახლებისათვის იუნესკოს მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრისათვის მომზადდა 2014-2016 წწ-ში განხორციელებული კვლევების შედეგები და სტატისტიკური ანალიზი;
- მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრის, ასევე მისი ოფიციალური მრჩეველი ორგანოების მიერ წარგზავნილ ექსპერტებთან და საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსთან ერთად განხორციელდა სამუშაო შეხვედრები ქვეყნის ეროვნული წინასწარული ნუსხის გასაახლებლად. შედეგად შეფასდა არსებული (2007 წლის) ნუსხა, გაიწერა რეკომენდაციები ნუსხის გასაახლებელი შემდგომი ქმედებებისათვის, და მომზადდა შესაბამისი სამოქმედო გეგმა.
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნული სააგენტოს ერთიან მონაცემთა ბაზის საფუძველზე განხორციელდა უძრავი მემკვიდრეობის შესახებ მონაცემთა ანალიტიკური კვლევა.
- მსოფლიო მემკვიდრეობის კომიტეტის მოთხოვნის საფუძველზე მომზადდა და მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრს წარედგინა:
  - ✓ ბაგრატიისა და გელათის საფრთხის ქვეშ მყოფი მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლებზე: საზღვრების მნიშვნელოვანი ცვლილების დოკუმენტი/დოსიე, გელათის მართვის გეგმა, საკონსერვაციო მდგომარეობის გაუმჯობესების მიმართულებით ქვეყნის მიერ გადადგმული ნაბიჯების ანგარიში;
  - ✓ მცხეთის ისტორიულ ძეგლებზე: საკონსერვაციო მდგომარეობის შესახებ ანგარიში; საზღვრების მოდიფიკაციის დოკუმენტი შესაბამის ფორმატში კონსერვაციის გეგმის საჭიროებების ნუსხა და სარჩევი, მცხეთის მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლების დამცავის ზონების პროექტი;
  - ✓ მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრს მცხეთის ახალი არქეოლოგიური მუზეუმის პროექტი, ასევე განახლებული ინფორმაცია გელათის სამონასტრო კომპლექსზე მიმდინარე და დაგეგმილ სამუშაოებზე; მომზადდა მცხეთის მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლის მიწათსარგებლობის განახლებული დოკუმენტაციის მოსამზადებლად იუნესკოს ექსპერტის ტექნიკური დავალება;
  - ✓ მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრთან თანამშრომლობით მომზადდა წინასწარული ნუსხის ძეგლებზე განახლებული ინფორმაცია (ენგურის კაშხალი, ვარძია-ხერთვისი-ოლოდა და თუშეთის შესახებ);
- განხორციელდა მსოფლიო მემკვიდრეობის კომიტეტის 41-ე სესიაზე დასასწრებად წინა მოსამზადებელი სამუშაოები, მათ შორის მომზადდა და გაიგზავნა მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრში მოთხოვნილი დოკუმენტაცია.

- მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრის ექსპერტთან ერთად საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და საქართველოს ტურიზმის ეროვნულ ადმინისტრაციასთან თანამშრომლობით განხორციელდა სამუშაო შეხვედრები, რომლის მიზანს წარმოადგენდა ტურიზმის სტრატეგიული მიზნების კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის საკითხებთან ჰარმონიზებას.
- განხორციელდა უწყებათაშორისო სამუშაო ჯგუფის მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრში სასწავლო ვიზიტი. ვიზიტის ფარგლებში, ქართველ მონაწილეებს საშუალება მიეცათ მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრის აღმასრულებელ პირებთან, მის მრჩეველ ორგანოებთან დეტალურად განეხილათ მცხეთის მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლის ურბანული განვითარების საკითხები, ასევე, გამოცდილება გაეზიარებიათ პარიზის ნოტრდამის მართვის ჯგუფთან და იუნესკოში ვატიკანის წარმომადგენელთან. ვიზიტის შედეგად, მიღებული გამოცდილება ხელს შეუწყობს მცხეთის მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლის შემდგომ მართვას როგორც ადგილობრივ, ასევე ეროვნულ დონეზე.
- მსოფლიო მემკვიდრეობის კომიტეტის 41-ე სესიაზე, საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროსთან ერთობლივი ძალისხმევით, ეროვნული სააგენტოს სესიის მუშაობაში აქტიური მონაწილეობის შედეგად, გელათის მონასტერი დამოუკიდებელი ძეგლის სტატუსით დაბრუნდა მსოფლიო მემკვიდრეობის ნუსხაში. აღინიშნა ქვეყნის მიერ მცხეთის მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლების მდგომარეობის გაუმჯობესებისკენ გადადგმული პოზიტიური ნაბიჯები; მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება, რომ მცხეთის მდგომარეობის შემდგომი მონიტორინგის მიზნით, მსოფლიო მემკვიდრეობის კომიტეტი მოავლენს რეაქტიული მონიტორინგის მისიას 2017 წლის დეკემბერში;
- განხორციელდა პროექტების: COMUS-და LoRDeP მხარდაჭერა;
- მიმდინარეობს შერჩეული საპილოტე ქალაქების მიერ კულტურულ მემკვიდრეობაზე დაფუძნებული სტრატეგიების შემუშავება;
- მიმდინარეობდა ესტონელ ექსპერტებთან ერთად ენგურჰესის მიმდებარე ინფრასტრუქტურის მოწყობის პროექტების მომზადება, ამასთან მომზადდა ვიდეოფილმი - „ენგურჰესი - მსოფლიო ატრაქცია“. ასევე მიმდინარეობდა ენგურჰესის თაღვანი კაშხალის მიმდებარე ინფრასტრუქტურის განვითარების კომპლექსური პროექტის განხორციელება; მსოფლიო მემკვიდრეობის წინასწარული ნუსხისთვის მომზადდა ენგურჰესის თაღვანი კაშხალის ზოგადსაკაცობრიო უნივერსალური ღირებულების დასაბუთება და წარედგინა მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრს კომენტარებისათვის.
- არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის მიმართულებით მიმდინარეობდა სამუშაო-საინფორმაციო შეხვედრები, საქართველოში იუნესკოს 2003 წლის კონვენციის „არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ“ იმპლემენტაციის ხელშეწყობის. საქართველოს ქართული ჭიდაობის ეროვნული ფედერაციის ინიციატივით, არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ელემენტს „ქართულ ჭიდაობას“ არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნული ძეგლის კატეგორია მიენიჭა. „ქართული ჭიდაობის“ იუნესკოს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის წარმომადგენლობით ნუსხაში ნომინირებისათვის მომზადდა შესაბამისი დოკუმენტაცია.
- არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი მიენიჭა არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ელემენტებს „ქართული პურობის ტრადიცია (ქართული სუფრა)“, „ლურჯი სუფრის დამზადების ტექნოლოგია და კულტურა“ და „ხალხური მედიცინა“;
- გრძელდება მუშაობა შპს „მარცვლეულის ლოგისტიკის კომპანიასთან“ არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ელემენტზე, სამუშაო სათაურით „ქართული ხორბლის უნიკალური ჯიშები“.
- დასრულდა მოსწავლეთა ტრადიციული კონკურსის „არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ქომაგის“ ნამუშევართა მიღება. კონკურსის თემა „ტრადიციული თამაშობები“. მომზადდა უძველესი ხალხური თამაშობების კრებული.
- განხორციელდა სავლე სამუშაოები ქსნის ზედა წელის ხეობის არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის გამოსავლენად. მოძიებულია სოფლების - იკოთის, ბალაანის, ჭორჭოხის მასალა. მიმდინარეობს მოპოვებული მონაცემების დამუშავება, მათი თემატური სისტემატიზაცია.

- ქართული არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ისტორიაში მომზადდა აკმ-ს ეროვნული ძეგლის „დედაენა - იაკობ გოგებაშვილისეული სწავლების მეთოდი“ მიხედვით პირველი კლასის სახელმძღვანელო;
- დასრულდა პროექტი „ვასურათებთ ქართულ ზღაპრებს“, რომლის ფარგლებში საქართველოს მაღალმთიანი რეგიონების 11 საჯარო სკოლაში ნაკლებად ცნობილი ქართული ზღაპრების მიხედვით, მოსწავლეებმა შექმნეს ზღაპრების გმირთა პორტრეტები, ილუსტრაციები. აღნიშნული მასალით გამოიცა ქართული ზღაპრების კრებული.
- საქართველოს მხარემ მონაწილეობა მიიღო საერთაშორისო გამოფენაში „სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობა“.
- მონაწილეობა იქნა მიღებული ქ. ახალციხეში გამართულ ხალიჩების საერთაშორისო ფესტივალზე ქსნის ხეობის ფარდაგების ექსპოზიციის მოწყობაში;
- ეტაპობრივად მიმდინარეობს საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული კულტურული მემკვიდრეობის თვალსაზრისით ღირებული ობიექტების ადგილზე შესწავლა – ფოტოფიქსაცია და შესაბამისი დოკუმენტაციის მომზადება;
- განხორციელდა საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული 60 ძეგლის რეინვენტარიზაცია, რომლის დროსაც დაზუსტდა ძეგლის რეალური მისამართი და მოხდა არსებული მდგომარეობის შესწავლა;
- ჯავახეთის მხარეში განხორციელებული ინვენტარიზაცია/რეინვენტარიზაციის შედეგად, მოხდა 128 ძეგლისა და ობიექტის შესწავლა/ფიქსაცია;
- 118 ობიექტს მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის, ხოლო 23 ობიექტს მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტის სტატუსი.
- კულტურული მემკვიდრეობის გის კომპლექსური მონაცემთა ბაზისა და გის პორტალის სრულყოფილი და შეუფერხებელი მუშაობისთვის გაფორმდა ხელშეკრულებები გეოსაინფორმაციო სისტემის პროგრამული უზრუნველყოფის განახლების შესყიდვის მიზნით, კულტურული მემკვიდრეობის გის კომპლექსური მონაცემთა ბაზის და გის პორტალის განახლებისათვის. გრძელდება გის კომპლექსური მონაცემთა ბაზის შევსება/განახლების პროცესი. მიმდინარეობდა კულტურული მემკვიდრეობის გეოსაინფორმაციო მონაცემთა ბაზის ახალ სისტემაზე გადაყვანა, კულტურული მემკვიდრეობის დოკუმენტაციის საცავის და გის კომპლექსური მონაცემთა ბაზის ერთიან სისტემაში ინტეგრირება, საზოგადოებრივი გეოსაინფორმაციო პორტალის განახლება;
- გამოსაცემად მომზადდა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის გის კომპლექსური მონაცემთა ბაზა და გის პორტალის მომხმარებლის სახელმძღვანელო.
- ტარდებოდა ტრეინინგები კულტურული მემკვიდრეობის ერთიან მონაცემთა ბაზასთან და გის პორტალთან მუშაობის უნარ-ჩვევების განვითარების, მისი დათვალიერების, მოხმარების და შევსება/რედაქტირების კუთხით;
- გრძელდება კულტურული მემკვიდრეობის არქივის მონაცემების დიგიტალიზაცია და მონაცემთა ბაზაში განთავსება;
- გრძელდებოდა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლების სახელმწიფო რეესტრის ერთიანი სტანდარტით შევსების პროცესი. ნუსხების განახლება ხორციელდება ყოველთვიურად საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ვებ-საიტებზე www.heritagesites.ge და www.dataherita.ge.
- საქართველოს ეროვნული სივრცითი ინფორმაციული სისტემის განვითარების მიზნით და მონაცემთა გაცვლის მუდმივმოქმედი სისტემის ჩამოყალიბების და ასევე ეროვნული სივრცითი მონაცემების ინფრასტრუქტურის (NSDI) შექმნის მიმართულებით მიმდინარეობდა თანამშრომლობა საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოსთან;
- ეტაპობრივად ხორციელდება კვადროკოპტერის საშუალებით ძეგლების/ობიექტების და მათი არელების აეროგადაღებების წარმოება და მიღებული მასალების დამუშავება, განხორციელდა უჯარმის კომპლექსის, გელათის სამონასტრო კომპლექსის, ბაგრატის ტაძრის, მცხეთის პიტახშების რეზიდენციის, შატილის, კოშკის (სოფ.ჯვარი), სამთავისის სამონასტრო კომპლექსის, ატენის სიონის,

ყინწვისის სამონასტრო კომპლექსის, გრაკლიანის და უფლისციხის აერო გადაღება და დამუშავებული მასალების ფაილ სერვერზე განთავსება.

- საინფორმაციო სისტემების სამსახურის და შპს „ჯეოლენდი“-ს თანამშრომლობის ფარგლებში მიმდინარე წლის აგვისტოში მომზადდა ბორჯომის მუნიციპალიტეტის ძეგლების აეროგადაღებები, კერძოდ: ლიკანის სასახლე, წმ. გიორგის ეკლესია (სოფ. დაბა), მწვანე მონასტერი, ტიმოთესუბნის მონასტერი და ქვაბისხევის ეკლესია.
- მუზეუმებსა და მუზეუმ-ნაკრძალებისთვის შეძენილ იქნა ახალი კომპიუტერული ტექნიკა და ფოტოაპარატები.
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ინიციატივითა და თიბისი ბანკის დაფინანსებით რესტავრაცია ჩატარდა ნიკო ფიროსმანაშვილის ორ ნამუშევარს „თამარ მეფე“ და „შოთა რუსთაველი“, მოეწყო გამოფენა, სადაც წარმოდგენილი იყო მირზაანის ნიკო ფიროსმანაშვილის სახელმწიფო მუზეუმში დაცული ნიკო ფიროსმანის 12 ნამუშევარი და პაბლო პიკასოს ლითოგრაფია „ნიკო ფიროსმანაშვილის პორტრეტი“.
- გადაუდებელი სარესტავრაციო-საკონსერვაციო სამუშაოები ჩატარდა ნიკო ფიროსმანაშვილის სახელმწიფო მუზეუმში დაცულ ლ. გუდიაშვილის ოთხ გრაფიკულ ნამუშევარს „ესკიზები პიონერთა სასახლის მოსახატად“.
- გამოიცა შემდეგი წიგნები: „არქეოლოგიური აღმოჩენების პირველადი დახმარება“; „ჭავჭავაძეები: კულტურა და ღირებულებები“; რ. გვერდწითელი, შრომები, ტომი I; „ვ. ჯობაძე, მასალები ორონტის ანტიოქიის დასავლეთით მდებარე ქართული მონასტრების შესწავლისათვის“;
- დაიბეჭდა ფლაერი „დავით ბააზოვის სახელობის საქართველოს ებრაელთა და ქართულ-ებრაულ ურთიერთობათა ისტორიის მუზეუმი“;
- მიმდინარეობდა მასალების შეგროვება ჟურნალისთვის „მველი ხელოვნება დღეს“; გამოცემების სერიაზე „მუზეუმი, ისტორია, არტეფაქტი“; გამოიცა გზამკვლევი „უფლისციხის ისტორიულ-არქიტექტურული მუზეუმ-ნაკრძალი“;
- გამოსაცემად მზადდება 2016-2017 წლის საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს საანგარიშო კრებული, გზამკვლევი „„ქუთაისი““, სამეცნიერო კონფერენციის კრებული „მუზეუმი და კულტურული მემკვიდრეობა IV“, „ალექსანდრე ყაზბეგი - 170“; ღია ბარათების კომპლექტი და ტრიპლეტები „მცხეთა“, „უფლისციხე“, „სამცხე-ჯავახეთი“, „გრემი“, „ვარძია“;
- ქართულ ენაზე გამოსაცემად მზადდება წიგნი „კულტურული ბილიკების მენეჯმენტი –თეორიიდან პრაქტიკამდე“;
- მიმდინარეობს საისტორიო წყაროების, სამეცნიერო მასალისა და ფოტომასალის მოძიება-დამუშავება პროგრამით გათვლილიწინებულ გამოცემების სერიის „მუზეუმი, ისტორია, არტეფაქტი“, ორი გამოცემისთვის „ანოტირებული ფოტოალბომი ხევი“ და ალ. ყაზბეგის „პორტრეტი“.
- მიმდინარეობდა ფაჰრიე ბაირამის წიგნის „მამაწმინდის“ თარგმნა თურქულიდან ქართულ ენაზე.
- უფლისციხის ვიზიტორთა ცენტრისათვის მიმდინარეობდა მუშაობა საინფორმაციო ხასიათის 360 გრადუსის ხედვის/გამოსახულების მქონე ვიდეორგოლებზე;
- გრძელდება საგანმანათლებლო-შემეცნებითი პროგრამა „კახეთის მხარის მოსწავლეები - კულტურული მემკვიდრეობის დესპანები“ და „კულტურული მემკვიდრეობა ბავშვებს“;
- ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიების ფარგლებში, რეგიონიდან ჩამოსულ ბავშვებს ჩატარდათ საქველმოქმედო გაკვეთილი –„ფიროსმანი“.
- შშმ პირთა უფლებების დაცვის საერთაშორისო დღეს გაიმართა პარა ორკესტრის კონცერტი, შშმ პირთა ნამუშევრების გამოფენა და ჩატარდა საქველმოქმედო გაკვეთილი;
- მიმდინარეობდა მუშაობა საგანმანათლებლო პროგრამაზე „დამწერლობა ქართული“, რომელიც გაიხსნება დეკემბერში, ქალაქ ქუთაისში;
- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების აღდგენა-რეაბილიტაციის პროცესის გასააქტიურებლად ხორციელდება ახალი პროექტი - „ემეგობრე მემკვიდრეობას“

- გაიმართა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს რიგით მეოთხე სამეცნიერო კონფერენცია „მუზეუმი და კულტურული მემკვიდრეობა“.
- ჩატარდა სხვადასხვა სახის ღონისძიებები მუზეუმის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით. აქტივობები 18 მაისს დაიწყო და 27 მაისს აქციით „ღამე მუზეუმებში“ დასრულდა.
- კულტურულ მემკვიდრეობაზე მედიამონიტორინგის პროგრამა - კულტურის სფეროში ქვეყნის მასშტაბით მიმდინარე პროცესების მონიტორინგის, ანალიზისა და კულტურული მემკვიდრეობის სფეროში განხორციელებულ პროექტებზე საზოგადოებრივი აზრის კვლევის მიზნით, მიმდინარეობდა მედია-მონიტორინგი, რის ტექნიკურ შესაძლებლობასაც იძლევა საზოგადოებრივი აზრისა და კვლევის მარკეტინგის ინსტიტუტის (IPM) სპეციალური პროგრამა.
- სტრასბურგში ევროსაბჭოს მიერ გაიმართა კონფერენცია თემაზე: ევროპული კონვენცია ლანდშაფტების შესახებ (CEP-CDCPP), სადაც სააგენტოს მიერ მომზადებულ და წარდგენილ იქნა აღნიშნული კონვენციის იმპლემენტაციის შესახებ წლიური ანგარიში.
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსა და ნორვეგიის კულტურული მემკვიდრეობის დირექტორატს შორის მრავალწლიანი თანამშრომლობის ფარგლებში ეროვნული სააგენტოს სამუშაო ჯგუფმა განხორციელა ვიზიტი რიკსანტეკვარენში განხორციელებული პროექტების შესაჯამებლად და თანამშრომლობის მომავალი პერსპექტივების დასასახად. მისიის ფარგლებში, ასევე გაიწერა მიმდინარე თანამშრომლობის სამოქმედო გეგმა
- გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკასთან კულტურული მემკვიდრეობის სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით, განხორციელდა სამუშაო ვიზიტი გერმანიის სხვადასხვა ქალაქებში (ბერლინი, კიოლნი, ბონი), სადაც სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებებთან სამუშაო შეხვედრის ფორმატში (გერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო, გერმანიის კულტურის სამინისტრო, ქ. ბერლინის კულტურული მემკვიდრეობის დეპარტამენტი, ბერლინის არქეოლოგიური ინსტიტუტი, გერმანული მემკვიდრეობის ფონდი, ბერლინის მუზეუმი, კიოლნის საკათედრო ტაძრის მართვის ჯგუფი, გერმანიის იუნესკოს საქმეთა ეროვნული კომისია. მსოფლიო მემკვიდრეობის ინდუსტრიული საიტის მართვის ჯგუფი და ა.შ) განხილულ იქნა თანამშრომლობის პერსპექტივები.
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენელმა მონაწილეობა მიიღო პოლონეთის ქ. ლუბლინში პოლონეთის იუნესკოს საქმეთა ეროვნული კომისიის, ლუბლინის მუზეუმისა და ტექნიკური უნივერსიტეტის მიერ ორგანიზებულ საზაფხულო სკოლის მუშაობაში.
- თურქეთში თურქეთის რესპუბლიკის კულტურისა და ტურიზმის მინისტრთან ორმხრივი შეხვედრების გასამართად, ასევე ტაოკლარჯეთში მდებარე ქართული ძეგლების მდგომარეობის შესაფასებლად და კაბადოკიის მემკვიდრეობაზე პასუხისმგებელ პირებთან შესახვედრად, განხორციელდა ოფიციალური დელეგაციის ვიზიტი. ვიზიტის შედეგად და 2017 წლის მაისში გაფორმებული თანამშრომლობის პროგრამის ფარგლებში განისაზღვრა თანამშრომლობის შემდეგი ნაბიჯები. ვიზიტის შედეგების საფუძველზე, აპოლონ ქუთათელაძის სახელობის სამხატვრო აკადემიის კედლის მხატვრობის რესტავრატორებს მიეცათ შესაძლებლობა მიეღოთ მონაწილეობა პარხალის ტაძრის კედლის მხატვრობის მიმდინარე გაწმენდით სამუშაოებში, რამაც მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა და უზრუნველყო სამუშაოების მაღალი ხარისხი.
- 2017 წელს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსა და პოლონეთის მხარეს შორის, საქართველოში პოლონეთის საელჩოს ძალისხმევით კულტურული მემკვიდრეობის სექტორში გააქტიურებული თანამშრომლობის შედეგად და პოლონეთის კულტურის სამინისტროს ოფიციალური მოწვევის საფუძველზე ეროვნული სააგენტოს სამუშაო ჯგუფმა განხორციელა ოფიციალური ვიზიტი ვარშავაში. ვიზიტის ფარგლებში, სააგენტოს წარმომადგენლებმა შეხვედრები გამართეს: პოლონეთის სეიმის, სენატის, კულტურის სამინისტროს, საზღვარგარეთ არსებული პოლონური მემკვიდრეობის დაცვის დეპარტამენტის, მოძრავი და სამუზეუმო კოლექციების სააგენტოსა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ინსტიტუტების წარმომადგენლებთან, ასევე ვარშავის უნივერსიტეტისა და პოლონეთის განათლების სამინისტროს წარმომადგენლებთან. შედეგად დაისახა

კულტურული მემკვიდრეობის სფეროში ახალი პერსპექტივები, განისაზღვრა სამოქმედო გეგმა და სხვადასხვა მიმართულებით ექსპერტების გაცვლის შესაძლებლობები.

- საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და სომხეთის რესპუბლიკის კულტურის სამინისტროს შორის გაფორმებული 2016-2018 წწ თანამშრომლობის პროგრამის საფუძველზე განხორციელდა ოფიციალური ვიზიტი სომხეთში კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სფეროში თანამშრომლობის მიმდინარე საკითხების განსახილველად. შედეგად დაისახა თანამშრომლობის გადრეკილების შემდეგი ნაბიჯები, დაიგეგმა ქართველი სპეციალისტების მივლინება სომხეთში მდებარე ქობაირის ტაძრის რეაბილიტაციის პროცესში მონიტორინგის მიზნით.
- იტალიაში, ქალაქ ლუკაში, ჩატარდა ევროპის საბჭოს პროექტის - ევროპის კულტურული მარშრუტების მე-7 საერთაშორისო ფორუმი, რომელსაც დაესწრო საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენელი.

8.6 სპორტის სფეროში დამსახურებულ მოღვაწეთა სოციალური დაცვის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 39 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო

- „სპორტსმენთა სტიპენდიების“ პროგრამის ფარგლებში სტიპენდიები გაიცა 700 სპორტსმენზე, მწვრთნელზე და საექიმო პერსონალზე. „ვეტერან სპორტსმენთა და სპორტის მუშაკთა სოციალური დახმარების“ პროგრამის ფარგლებში მატერიალური და სოციალური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად 418 ვეტერანმა სპორტსმენმა და სპორტის მუშაკმა მიიღო დახმარება. „ოლიმპიური ჩემპიონების სტიპენდიების“ პროგრამის ფარგლებში სტიპენდიები დანიშნული აქვს 32 სახელოვან სპორტსმენს, თითოეულს 1 000 ლარის ოდენობით. „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, მაღალმთიან რეგიონებში დასაქმებული სპორტის მწვრთნელების მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში 293 მწვრთნელზე გაცემულ იქნა დანამატი.

8.7. სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო (პროგრამული კოდი 55 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო

- განხორციელდა საქართველოში რელიგიის სფეროში არსებული მდგომარეობის კვლევა და შესაბამისი ინფორმაციის საქართველოს მთავრობისთვის წარდგენა, რელიგიური გაერთიანებების პრობლემებისა და რელიგიის სფეროში განათლების შესახებ რეკომენდაციებისა და წინადადებების შემუშავება და საქართველოში არსებული რელიგიური გაერთიანებებისათვის საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის დროს მიყენებული ზიანის ნაწილობრივი ანაზღაურების უზრუნველყოფა. მიმდინარეობს საზღვარგარეთის სახელმწიფოთა ანალოგიურ ორგანიზაციებთან კავშირების დამყარება და თანამშრომლობა.

8.8 საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 33 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს აპარატი

- ხორციელდება კულტურის, კულტურული მემკვიდრეობის და ხელოვნების სფეროებში ერთიანი პოლიტიკის შემუშავება, დაგეგმვა და მისი განხორციელების კოორდინაცია.

8.9 ახალგაზრდობის სფეროში სახელმწიფო ხელშეწყობის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 39 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო
- ✓ სსიპ ბავშვთა და ახალგაზრდობის განვითარების ფონდი
- ✓ სსიპ ბავშვთა და ახალგაზრდობის ეროვნული ცენტრი

- ჩატარდა სტაჟირების პროგრამა ცენტრალური და ადგილობრივი თვითმმართველობის ცალკეულ სახელმწიფო უწყებებში ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ახალგაზრდებისათვის;
- ყოველწლიურ რეგიონული კონკრეტების ციკლის ფარგლებში ჩატარდა ფესტივალი „ერთი ცის ქვეშ“, რომლის მიზანია ქართველი და საქართველოში მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ნიჭიერი ახალგაზრდების გამოვლენა და წახალისება;
- ჩატარდა მოსამზადებელი სამუშაოები უსინათლოთათვის „ლარის ამომცნობი“ აპლიკაციის შესაქმნელად;
- პროექტის „წიგნი ყველა სოფელს“ ფარგლებში განხორციელდა 10 000 წიგნის რეგიონებში განაწილება (ქვემო-ქართლის, კახეთის, შიდა ქართლის, მცხეთა-მთიანეთი);
- ახალგაზრდების პროფესიული ორიენტაციის, კარიერის დაგეგმვის ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში მოეწყო კვლევის პრეზენტაცია „კარიერული კონსულტირების სერვისების ხელმისაწვდომობა ახალგაზრდებისთვის“;
- „საქართველოს მოხალისე“ მოხალისეობის განვითარების პროგრამის ფარგლებში საქართველოს 64 მუნიციპალიტეტში შეიქმნა მოხალისეთა კლუბები, სადაც გაერთიანებულია 148 მოხალისე. კლუბის მიზანია გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა, საქველმოქმედო საქმიანობა, ფილმების ჩვენება, უცხო ენის კურსების გამართვა, ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაცია (სპორტული შეჯიბრებები, მართონები), შშმ ბავშვების ინტეგრაცია საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, ღირსშესანიშნავი თარიღების აღნიშვნა, შემოქმედებითი საღამოების გამართვა, ცნობილ ადამიანებთან შეხვედრები და სხვა;
- „ახალგაზრდებში სამეწარმეო კომპეტენციების განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში შემუშავდა ახალი პროექტი „მეწარმეობის რეგიონული სკოლა“, რომლის მიზანია საქართველოს 4 მუნიციპალიტეტში (პანკისის ხეობა, გორი, ახალციხე და ზუგდიდი) მცხოვრები 17-29 წლის ახალგაზრდების სამეწარმეო და ინოვაციური კომპეტენციების, შესაბამისი უნარ-ჩვევების განვითარება;
- ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრებისა და კულტურულ-შემოქმედებით საქმიანობაში ახალგაზრდების ჩართულობის პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა პროექტი „საქართველოს თასი ლაშქრობაში“. პროექტის იდეა „ჯეოქეჩინგის“ (Geocaching) პრინციპზეა აგებული. გაიმართა 10 რეგიონული გუნდის შეჯიბრება და გამოვლენილ გამარჯვებული გუნდს (ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტი) გადაეცა სპეციალური პრიზი - გარდამავალი თასი;
- განსაზღვრული პრიორიტეტების საფუძველზე სსიპ ბავშვთა და ახალგაზრდობის განვითარების ფონდმა ბავშვთა და ახალგაზრდული კავშირების სახელმწიფოებრივი მხარდაჭერის მიზნით ჩაატარა საგრანტო კონკურსი და დააფინანსა 39 პროექტი. საანგარიშო პერიოდში დასრულდა ორი პროექტი: „ქართული ენის შემსწავლელი კურსი ფერეიდნელი ქართველებისათვის“ - (მონაწილე 15 ახალგაზრდა), „სოციალური საწარმო „მეგობარი“ (ბენეფიციარი 17-დან 30 წლამდე ასაკის 413 ახალგაზრდა);
- სსიპ ბავშვთა და ახალგაზრდობის ეროვნულმა ცენტრმა ევროპის საინფორმაციო და საკონსულტაციო სააგენტოს დაფინანსებით განახორციელა EUth-ის 2016 წლის საგრანტო კონკურსის გამარჯვებული პროექტი „პოლიტიკის ახალგაზრდა მრჩეველები“. პროექტის 25 მონაწილე გადამზადდა სამოქალაქო

და სამეწარმეო საქმიანობისთვის. ჩატარდა ტრენინგები ახალგაზრდულ პოლიტიკასთან, მოქალაქეთა ელექტრონულ ჩართულობასთან, ადგილობრივ თვითმმართველობასთან, პროექტების წერასთან და ადვოკატირებასთან დაკავშირებით.

- „საზაფხულო სკოლების“ პროგრამის ფარგლებში, მანავის სამხედრო ბაზის ტერიტორიაზე განხორციელდა პროექტი „დავისვენოთ და ვისწავლოთ ერთად“. პროგრამა მცირეკონტინგენტის სკოლებისა და მაღალმთიან რეგიონებში მცხოვრებ მოსწავლეებს სთავაზობდა დასვენებისა და არაფორმალური განათლების აქტივობებში ჩართვის შესაძლებლობას. 2017 წელს ბანაკი 8 ნაკადად განხორციელდა და უმასპინძლა 989 მონაწილეს.
- „მომავლის ბანაკის“ პროგრამა საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა ორ ლოკაციაზე (ანაკლია, შაორი). ანაკლიის და შაორის ბანაკებმა მიიღო 14 - 18 წლის მოსწავლეებს და 18 - 25 წლის სტუდენტებს საქართველოს ყველა რეგიონიდან. უზუნველყოფილ იქნა მონაწილეთა აქტიური დასვენება, კულტურულ, საგანმანათლებლო და სპორტულ პროგრამებში ჩართულობა. საანგარიშო პერიოდში საბანაკე სერვისით ისარგებლა 3 108-მა ახალგაზრდამ.
- საგანგებო სიტუაციებში ქცევის და სახანძრო უსაფრთხოების წესების პროპაგანდის, კატასტროფის რისკის შემცირების, ასევე ზოგადი ფიზიკური განვითარების მიზნით, საქართველოს შსს საგანგებო სიტუაციების მართვის სააგენტოსთან გაფორმებული მემორანდუმის საფუძველზე (14 - 18 წლის მოზარდებისთვის) განხორციელდა პროექტი „მაშველთა კლუბი“ (30 ბენეფიციარი). თეორიული და პრაქტიკული სწავლების შემაჯამებელ ეტაპზე ქვეპროექტის ბენეფიციარებმა მონაწილეობა მიიღეს აზერბაიჯანში გამართულ ყოველწლიურ ტურნირში და მოიპოვეს გუნდური მეორე ადგილი;
- „ახალგაზრდული ფესტივალი 2017“ პროგრამის ფარგლებში ბავშვთა და ახალგაზრდული ეროვნული ცენტრის მიერ ახალგაზრდებში სამოქალაქო ცნობიერების და თვითშეგნების ამაღლების, არაფორმალური განათლების პოპულარიზაციის და სხვადასხვა რეგიონების ახალგაზრდებს შორის ურთიერთობების, ჩართულობის და თანამშრომლობის ხელშეწყობის მიმართულებით, განხორციელდა სხვადასხვა პროექტები და ღონისძიებები: „CYNC სპორტი ბარიერების გარეშე“, „CYNC ბიბლიოთეკა“, „შშმ გამაჯანსაღებელი დარბაზი“, „სპორტული დარბაზები და ინტეგრირებული სახელობო წრეები“, „ინტელექტის დღე“, ლიტერატურული კონკურსი „ჩემი თავგადასავალი“, კონკურსი დამწყები მხატვრებისათვის; „ჩვენთვის და ჩვენთან ერთად (ჯანსაღი ცხოვრების წესის და მოხალისეობის პოპულარიზაცია, ახალგაზრდების ჩართულობა კულტურულ ცხოვრებაში, შშმ პირთა უფლებების შესახებ საზოგადოების ინფორმირება და ადვოკატირება, გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება), „ცვლილებები თანასწორობისთვის“, „მშობელთა კლუბი“, „ეკობანაკი“.

8.10. სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 39 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო

- სამინისტროსთან არსებულმა სპორტული ორგანიზაციების აღიარებისა და დაფინანსების საბჭომ (საქართველოს პარლამენტის სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა, ეროვნული ოლიმპიური და პარაოლიმპიური კომიტეტების წარმომადგენელთა მონაწილეობით), შესაბამის კრიტერიუმებზე დაყრდნობით, განიხილა სამინისტროს მიერ აღიარებული სპორტული ორგანიზაციების დაფინანსების საკითხი, რის საფუძველზეც 56 სპორტულ ორგანიზაციას განესაზღვრა დაფინანსება;
- მიმდინარეობდა სპორტის სხვადასხვა სახეობისთვის სასწავლო-საწვრთნელ შეკრებებსა და შეჯიბრებებზე მონიტორინგის განხორციელება სტანდარტების შესაბამისად, რომელიც დაკავშირებულია სპორტსმენების კვების, განთავსებისა და სავარჯიშო პირობების გაუმჯობესებასთან. სტანდარტები გათვლილია ინდივიდუალურად, ყველა სპორტის სახეობისთვის და წარმოადგენს სპორტსმენების მზადების ხარისხის ამაღლების ერთ-ერთ წინაპირობას;

- ვითარდება გასულ წელს დანერგილი სპორტულ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის ელექტრონული სისტემა, რაც გულისხმობს სამინისტროს მიერ აღიარებულ სპორტულ ორგანიზაციებთან ოფიციალური დოკუმენტაციის მოქნილ გამარტივებულ ფორმას. ელექტრონული სისტემა მინიმუმამდე ამცირებს პროგრამის ბენეფიციართა იდენტიფიცირებასთან დაკავშირებულ რისკებს;
- შეიქმნა სტატისტიკის ერთიანი ბაზა, რომელიც აერთიანებს მონაცემებს სპორტსმენების, სპორტული შედეგებისა და სპორტული ღონისძიებების შესახებ. პორტალზე, ასევე, ინტეგრირებულია სპორტული ობიექტების ერთიანი ბაზა, რომელიც აერთიანებს დეტალურ მონაცემებს მთელი ქვეყნის მასშტაბით არსებული, ყველა ტიპისა და მოცულობის სპორტული ობიექტის შესახებ (ვებ-გვერდი მუშაობს სატესტო რეჟიმში და ინტენსიურად მიმდინარეობს ინფორმაციის შევსება);
- ჩატარდა სემინარი ანტი-დოპინგურ კანონმდებლობის თემაზე ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის და სპორტული ორგანიზაციების, ევროსაბჭოს სპორტული კონვენციების დეპარტამენტის და მსოფლიო ანტიდოპინგური სააგენტოს (WADA) წარმომადგენლების და სხვა ექსპერტების მონაწილეობით. სემინარის ფარგლებში შემუშავდა დოპინგსაწინააღმდეგო ნორმების პროექტი „ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტში ასახვის მიზნით.

9. საერთაშორისო ურთიერთობები და ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაცია

9.1 საგარეო პოლიტიკის განხორციელება (პროგრამული კოდი 28 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო;
- ✓ საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური დაწესებულებები (წარმომადგენლობები);
- ✓ სსიპ - საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულების თარგმნის ბიურო.

- მიმდინარეობდა მუშაობა საქართველოს საგარეო პოლიტიკურ პრიორიტეტებზე, მათ შორის ქვეყნის სუვერენიტეტის განმტკიცებისა და ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის ხელშეწყობის კუთხით, ქვეყნის ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის, საზღვარგარეთის ქვეყნებთან ორმხრივი ურთიერთობების გაღრმავების, საერთაშორისო ორგანიზაციების ფორმატში მუშაობის, ქვეყნის სამართლებრივი ბაზისა და ეკონომიკის განმტკიცების, ადგილსამყოფელ ქვეყნებში საქართველოს კულტურის პოპულარიზაციისა და საქართველოში მიმდინარე დემოკრატიული რეფორმების შესახებ ინფორმირების მიმართულებით. გაიმართა რიგი მნიშვნელოვანი ღონისძიებები, მათ შორის მაღალი დონის ორმხრივი ვიზიტები და პოლიტიკური კონსულტაციები. გაფართოვდა საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების გადაფარვის ქვეყნების არეალი.

9.1.1 საგარეო პოლიტიკის დაგეგმვა და მართვა (პროგრამული კოდი 28 01 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო

- მიმდინარეობდა პარტნიორი სახელმწიფოებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების ინფორმირება ოკუპირებულ რეგიონებში განვითარებულ უკანონო პროცესებზე, უსაფრთხოების, ადამიანის უფლებებისა და ჰუმანიტარული კუთხით შექმნილ მდგომარეობაზე, რუსეთის ანექსიის პოლიტიკის შედეგებზე, რაც გამოიხატება აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონების რუსეთის სამხედრო, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და ჰუმანიტარულ სივრცეში ეტაპობრივ ინტეგრაციაში;

- ჩატარდა ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებების 39-ე და 40-ე რაუნდები. ოკუპირებულ რეგიონებში უსაფრთხოებისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო მექანიზმების შექმნის აუცილებლობა დღის წესრიგში იყო როგორც ორმხრივ, ისე მრავალმხრივ ფორმატებში;
- გაიმართა ნატო-საქართველოს კომისიის სხდომები. შედგა ნატო-ს სამხედრო კომიტეტის ვიზიტი საქართველოში. ნატო-ს დღეების ფარგლებში, ქ. თბილისში ჩატარდა ნატო-საქართველოს სახალხო დიპლომატიის ფორუმი. ქ. თბილისში გაიმართა ნატო-ს საპარლამენტო ასამბლეის საგანაფხულო სესია, რომლის ფარგლებშიც ოფიციალური ვიზიტით იმყოფებოდა ნატო-ს გენერალური მდივნის მოადგილე. მიმდინარეობდა მუშაობა ახალ საფრთხეებსა და შეიარაღებაზე კონტროლის კუთხით;
- სამინისტრო აქტიურად იყო ჩართული ევროპის საბჭოს, ეუთო-ს, გაეროს ფარგლებში გამართულ ღონისძიებებში. ჩატარდა მუშაობა გაერო-ს გენერალური ასამბლეის რეზოლუციის მაქსიმალური საერთაშორისო მხარდაჭერისა და კენჭისყრის დროს წევრი სახელმწიფოების მხრიდან მხარდამჭერი განცხადებების უზრუნველყოფის მიმართულებით;
- გაიმართა ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის და ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის საქართველოს მონიტორინგის თანამომხსენებლების ვიზიტები საქართველოში. საქართველოს დელეგაციამ მონაწილეობა მიიღო ევროპის საბჭოს 127-ე მინისტერიალში. სამინისტროს წარმომადგენლებმა მონაწილეობა მიიღეს ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის სესიებში. ასევე, განხორციელდა სამუშაო ვიზიტები სტრასბურგში. აღნიშნულის შედეგად ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის მე-15 კონსოლიდირებულ ანგარიშში ასახვა ჰპოვა თემამ - „კონფლიქტები საქართველოში“, რომელშიც ყურადღება გამახვილებულია საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე უსაფრთხოების, ადამიანის უფლებებისა და ჰუმანიტარული კუთხით არსებულ რთულ ვითარებაზე;
- გაიმართა საგარეო საქმეთა მინისტრის 2 სამუშაო ვიზიტი აშშ-ში, ასევე, გატარდა მთელი რიგი ღონისძიებები მიძღვნილი აშშ-საქართველოს შორის დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების 25 წლისადმი. ჩატარდა აშშ-საქართველო სტრატეგიული პარტნიორობის ქართის კომისიის სხდომები (ევრომდივის, ვაჭრობისა და ენერჯეტიკის სამუშაო ჯგუფისა და დემოკრატიისა და მმართველობის ჯგუფის). შედგა ორმხრივი სამუშაო შეხვედრები, დისკუსიები, კონფერენციები და სხვა ფორუმები, როგორც საქართველოში, ისე აშშ-ში. საქართველოში ვიზიტით იმყოფებოდნენ ამერიკელი კონგრესმენები, სხვადასხვა ანალიტიკური ცენტრების წარმომადგენლები, სახელმწიფო მდივნის თანაშემწის მოადგილე ევროპისა და ევრაზიის საკითხებში;
- აშშ-ის კონგრესმენთა პალატამ მიიღო რეზოლუცია, რომელიც კიდევ ერთხელ აღიარებს აშშ-ის სრულ მხარდაჭერას საქართველოს მიმართ. აშშ-ის წარმომადგენელთა პალატის 30-მა კონგრესმენმა აშშ-სა და საქართველო შორის დიპლომატიური ურთიერთობების 25 წლისთავისა და ორ ქვეყანას შორის მტკიცე სტრატეგიული პარტნიორობის აღსანიშნავად, საქართველოს მხარდამჭერი წერილით მიმართეს აშშ-ს პრეზიდენტს. აშშ-ს პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა აშშ-ის 2017 წლის კონსოლიდირებული ბიუჯეტის კანონს, რომელიც აღიარებს საქართველოს ტერიტორიების ოკუპაციას;
- ევროპის ქვეყნებთან ორმხრივი თანამშრომლობის კიდევ უფრო განმტკიცების მიზნით გაიმართა 50-ზე მეტი ვიზიტი. აქტიური დინამიკა იქნა შენარჩუნებული ევროპის ლიდერ ქვეყნებთან - გერმანიასთან, საფრანგეთთან, იტალიასა და გაერთიანებულ სამეფოსთან ურთიერთობაში;
- გააქტიურდა პოლიტიკური დიალოგი უკრაინასთან. საქართველოს სახელმწიფო ვიზიტით ეწვია უკრაინის პრეზიდენტი. ვიზიტის ფარგლებში ხელი მოეწერა საქართველოსა და უკრაინას შორის სტრატეგიული ურთიერთობების ჩამოყალიბების შესახებ დეკლარაციას;
- გაიმართა საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ვიზიტი ბორდოში პირველი გამოფენის „საქართველო მეღვინეობის აკვანი“ ოფიციალური გახსნის მიზნით;
- განხორციელდა საუდის არაბეთიდან ბაჰრეინის, ხოლო სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკიდან ლესოტოს გადაფარვა. პოლიტიკური კონსულტაციები გაიმართა კატარის სახელმწიფოსთან, მოზამბიკის რესპუბლიკასთან და ომანთან;

- გაიმართა საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ოფიციალური ვიზიტი თურქმენეთში. გაფორმდა თურქმენეთის პორტ „თურქმენბაშის“ და „ანაკლიის განვითარების კონსორციუმს“ შორის თანამშრომლობის შესახებ ურთიერთგაგების მემორანდუმი.
- საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს დელეგაცია ვიზიტით ეწვია ბანგლადეშის სახალხო რესპუბლიკას, ინდოეთის რესპუბლიკას და შრი-ლანკის დემოკრატიულ სოციალისტურ რესპუბლიკას;
- გრძელდებოდა თანამშრომლობა ლათინური ამერიკისა და კარიბის ზღვის აუზის ქვეყნებთან. თბილისში გაიმართა პოლიტიკური კონსულტაციები საქართველოსა და კოლუმბიის საგარეო საქმეთა სამინისტროებს და საქართველოსა და არგენტინის საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის. გაიმართა სამუშაო ვიზიტი კოსტა რიკის რესპუბლიკასა და მექსიკის შეერთებულ შტატებში. სამინისტროს დელეგაციამ მონაწილეობა მიიღო წყნარი ოკეანეთის ალიანსის წევრი და დამკვირვებელი ქვეყნების მეორე მინისტრიალში, რომელიც წყნარი ოკეანეთის ალიანსის მე-12 სამიტის ფარგლებში, კოლუმბიის რესპუბლიკის ქ. კალიში გაიმართა;
- ეკონომიკური დიპლომატიის ფარგლებში, გრძელდებოდა მუშაობა პარტნიორ-ქვეყნებთან სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავებისა და საქართველოში ინვესტიციების მოზიდვის ხელშეწყობის კუთხით. ასევე, საერთაშორისო ფორუმებში საქართველოს დელეგაციის მონაწილეობისა და სხვა სახის მაღალი დონის ვიზიტების ფარგლებში ბიზნეს-ფორუმების მომზადების საკითხებზე.
- სამინისტრო აქტიურ მუშაობას ეწეოდა საქართველოს კულტურის პოპულარიზაციის მიზნით. ჩატარდა მთელი რიგი ღონისძიებები, როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ, რომლებიც მიემდგვნა საქართველოსა და სხვადასხვა ქვეყნებს შორის დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების 25 წლის იუბილეს;
- „საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საგარეო საქმეთა სამინისტროს კოორდინაციით დაიდო 67 საერთაშორისო ხელშეკრულება, რომელთაგან ძალაში შევიდა 43, ხოლო სავალდებულოდ აღიარებულ იქნა (ხელმოწერა, რატიფიკაცია, შეერთება, დამტკიცება) 28 ხელშეკრულება;
- აქტიურად მიმდინარეონდა მუშაობა საზღვარგარეთ ქართული დიასპორის მიმართულებით. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრომ, დიასპორული ორგანიზაციების და ცალკეული თანამემამულეების ჩართულობით, შეიმუშავა პროგრამა „ერთიანი, ძლიერი და სამშობლოსთან მჭიდრო კავშირის მქონე დიასპორა“, რომლის განხილვა ორ ეტაპად გაიმართა. იმავდროულად, ახალი პროგრამით განსაზღვრული მიზნების მისაღწევად და კონკრეტული ამოცანების განხორციელების მიზნით, შემუშავდა პროექტები, რომლებზე მუშაობაც დაიწყება 2018 წლიდან;
- ქართული დიასპორის დღის ფარგლებში გამართულ ფორუმზე წარმოდგენილი იყო 4 თემატური ჯგუფი: დიასპორის როლი სახალხო დიპლომატიაში და მედია; დიასპორა და ეკონომიკა; თანამშრომლობა განათლების და მეცნიერების საკითხებში; ახალგაზრდობა, სპორტი და კულტურა. ღონისძიებაში 30 ქვეყნიდან მოწვეულმა 100-ზე მეტმა თანამემამულემ მიიღო მონაწილეობა, რომელთაც საშუალება ჰქონდათ თემატურ ჯგუფებში გაემართათ დისკუსია და გამოეთქვათ თავიანთი წინადადებები და მოსაზრებები დიასპორის წინაშე არსებულ გამოწვევებთან დაკავშირებით;
- სახელმწიფოს მიერ დიასპორის წარმომადგენლების ღვაწლისა და სამშობლოს განვითარებაში შეტანილი წვლილის დაფასების მიზნით, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო, მიგრაციის პოლიტიკის განვითარების საერთაშორისო ცენტრთან (ICMPD) ერთად, აგრძელებდა მუშაობას პროგრამაზე „საქართველოს მაღალპროფილური დიასპორის ჩართულობა ქვეყნის განვითარებაში“;
- საკონსულო დეპარტამენტისა და საზღვარგარეთ არსებული საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობები/საკონსულო დაწესებულებები აგრძელებდნენ მუშაობას საზღვარგარეთ მყოფი საქართველოს მოქალაქეების უფლებებისა და ინტერესების დაცვის კუთხით. საკონსულო მომსახურების თვალსაზრისით ლეგალიზებულია 1 359 დოკუმენტი. საკონსულო დეპარტამენტის ქოლ-ცენტრის მიერ სატელეფონო კონსულტაცია გაეწია 39 066 მოქალაქეს. საკონსულო დეპარტამენტმა 38 მეზღვაურის საკითხზე გაწია სამუშაო. მათ შორის, საქმე დასრულდა 33 მეზღვაურის შემთხვევაში;

- განხილულ იქნა ელექტრონული ვიზა პორტალის (evisa.gov.ge) მეშვეობით დარეგისტრირებული 23 688 სავიზო განაცხადი, 20 686 დასრულდა დადებითად, 2 963 - უარყოფითად, 39 განაცხადის განხილვა შეწყდა კანონის შესაბამისად. საკონსულო საქმიანობის მართვის ელექტრონული სისტემის (geoconsul.gov.ge) მეშვეობით დარეგისტრირდა 4 000 განაცხადი;
- სამინისტრომ კომპეტენციის ფარგლებში გაატარა შესაბამისი ღონისძიებები საზღვარგარეთ გარდაცვლილი საქართველოს მოქალაქეების გადმოსვენებასთან დაკავშირებით.

9.1.2 საერთაშორისო ორგანიზაციებში არსებული ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 28 01 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო

- საქართველოს მიერ განხორციელებულ იქნა ყოველწლიური საწევრო შენატანი საერთაშორისო ორგანიზაციებში, საერთაშორისო ორგანიზაციების ფარგლებში არსებულ ფონდებსა და სამშვიდობო მისიებში.

9.1.3 საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და სხვა დოკუმენტების თარგმნა და დამოწმება (პროგრამული კოდი 28 01 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სსიპ - საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების თარგმნის ბიურო

- ბიურომ საგარეო საქმეთა სამინისტროს და სხვა ორგანიზაციების დაკვეთით, თარგმნა და დაამოწმა 21 827 გვერდი და განხორციელდა 141 საათი სინქრონული თარგმნით მომსახურება.

9.2 ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 20 00)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი

- მომზადდა საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შეთანხმებისა და ასოცირების დღის წესრიგის 2016 წლის განხორციელების ეროვნული სამოქმედო გეგმის შესრულების ანგარიში;
- შემუშავდა საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შეთანხმებისა და ასოცირების დღის წესრიგის 2017 წლის განხორციელების ეროვნული სამოქმედო გეგმის პროექტი, რომელიც მოწონებულ იქნა საქართველოს ევროკავშირში ინტეგრაციის სამთავრობო კომისიის მიერ;
- შემუშავდა საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შეთანხმებისა და ასოცირების დღის წესრიგის განხორციელების 2017 წლის ეროვნული სამოქმედო გეგმის პროექტის შესრულების ნახევარი წლის ვრცელი და მოკლე ანგარიშები;
- გრძელდება მუშაობა, სახელმწიფო უწყებებთან თანამშრომლობით, ასოცირების შეთანხმების განხორციელების გრძელვადიანი პოლიტიკის დოკუმენტების პროექტებზე შემდეგ სფეროებში: შრომის უფლებებთან დაკავშირებული საკითხები, საზოგადოებრივი ჯანდაცვა, მართვის მოწმობების გაცემასთან დაკავშირებული საკითხები;

- გრძელდება საქართველო-ევროკავშირის თანამშრომლობის კოორდინაცია „ევროკავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ და „პარტნიორობა მობილობისთვის“ ფარგლებში;
- საანგარიშო პერიოდში, შედგა სახელმწიფო მინისტრის ვიზიტები ბელგიაში, ლიტვაში, ლატვიაში, ესტონეთში, პოლონეთში, ჰოლანდიასა და რუმინეთში. ვიზიტების ფარგლებში, გაიმართა შეხვედრები ევროკავშირის წევრი ქვეყნების სახელმწიფო უწყებების მაღალი რანგის წარმომადგენლებთან, სახელმწიფო მოხელეებთან, პარლამენტარებთან, ასევე, სამეცნიერო წრეების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მედიის წარმომადგენლებთან;
- რუსეთის მიერ საქართველოს ტერიტორიების 20% ოკუპაციის პირობებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატი კომპეტენციის ფარგლებში საქართველოს ხელისუფლების სხვა სტრუქტურებთან ერთად აქტიურად იყო ჩართული საერთაშორისო საზოგადოების მხარდაჭერის უზრუნველყოფასთან დაკავშირებულ საქმიანობაში;
- ნატო-ში ინტეგრაციის კოორდინაციის კუთხით საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში სახელმწიფო მინისტრის აპარატის საქმიანობა შემდეგი კონკრეტული მიმართულებებით წარიმართა:
  - ✓ ნატო-საქართველოს კომისიის მუშაობის კოორდინაცია;
  - ✓ 2017 წლის წლიური ეროვნული პროგრამის შემუშავება, იმპლემენტაციის კოორდინაცია და თვითშეფასების დოკუმენტის მომზადება;
  - ✓ საქართველოს ნატო-ში ინტეგრაციის კოორდინაციის სახელმწიფო კომისიის მუშაობა;
  - ✓ ნატო-ს წევრი სახელმწიფოების ინფორმირება საქართველოში მიმდინარე პროცესების შესახებ;
  - ✓ საზოგადოების ინფორმირება.
- მომზადდა ევროკავშირისა და ნატოში საქართველოს გაწევრიანების კომუნიკაციის შესახებ საქართველოს მთავრობის სტრატეგია 2017-2020 წლებისთვის;
- მომზადდა ევროკავშირისა და ნატოში საქართველოს გაწევრიანების კომუნიკაციის შესახებ საქართველოს მთავრობის სტრატეგიის 2017 წლის სამოქმედო გეგმა;
- მომზადდა ევროინტეგრაციის საკითხთა კომუნიკაციისა და ინფორმაციის შესახებ სტრატეგიის 2016 წლის სამოქმედო გეგმის ანგარიში;
- მიმდინარეობს ევროკავშირი-საქართველოს სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის საკითხებზე საინფორმაციო კამპანიის აქტიური განხორციელება, რომელიც მოიცავს საინფორმაციო ვიდეო რგოლებს (ტელევიზიებსა და რადიოებში), ბანერებს და პოსტერებს მეტრო სადგურებსა და სამარშრუტო ტაქსებში, ინფორმაციის განთავსებას ბეჭდურ და ონლაინ მედიასა და სოციალურ ქსელებში, კამპანიის ფარგლებში ტარდება შეხვედრები, ტრენინგები და სემინარები სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებთან. ინფორმაცია ითარგმნება და ვრცელდება ქართულ და ეთნიკური უმცირესობების ენებზე (აფხაზური, ოსური, აზერბაიჯანული, სომხური და რუსული);
- აპარატი აქტიურად არის ჩართული ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის - „ასოცირების შეთანხმების განხორციელების მხარდაჭერა“ დაგეგმვასა და განხორციელებაში. ამჟამად, მიმდინარეობს ევროკავშირი-საქართველოს საინფორმაციო კამპანია, რომელიც მოიცავს შეხვედრებს სხვადასხვა სამიზნე აუდიტორიებთან, ბანერების განთავსებას დედაქალაქსა და რეგიონებში, კონკურსებისა და გამოფენების ჩატარებას, სოციალური მედიის მეშვეობით კამპანიის წარმოებასა და სხვა.
- საზოგადოების ინფორმირების კუთხით სახელმწიფო მინისტრის აპარატი „სსიპ საინფორმაციო ცენტრი ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ“-თან ერთად რეგულარულად მართავს სხვადასხვა ღონისძიებას, როგორც ალიანსისა და მასში მიმდინარე პროცესების, ასევე საქართველოს ნატო-ში ინტეგრაციის მიმდინარეობის შესახებ. ამასთანავე, სახელმწიფო მინისტრის აპარატი აქტიურად თანამშრომლობს ნატო-ს სამოკავშირეო ოფისთან, ნატო-ს საკონტაქტო საელჩოსთან, არასამთავრობო სექტორის, აკადემიური წრეებისა და საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლებთან;
- გამოიცა საინფორმაციო ანალიტიკური ჟურნალის - „საქართველოს ევროპული გზა“ მე-11 და მე-12 ნომერები. ამჟამად მიმდინარეობს მუშაობა ჟურნალის მე-13 ნომერზე, რომელიც გამოიცემა ოქტომბერში;

- ივლისში, ქ. ბათუმში, ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ორგანიზებით ტრადიციულად გაიმართა მე-14 საერთაშორისო კონფერენცია „საქართველოს ევროპული გზა - რეგიონული სტაბილურობის უზრუნველყოფა“. კონფერენციაში მონაწილეობა მიიღო ევროკავშირისა და „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ წევრი ქვეყნების, ევროკავშირის ინსტიტუტების, საქართველოს აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და ბიზნეს წრეების 400-ზე მეტმა წარმომადგენელმა;
- ჩატარდა ინტენსიური კონსულტაციები, როგორც შესაბამის დარგობრივ სტრუქტურებთან, ასევე საქართველოში ევროკავშირის დელეგაციის და ევროკომისიის სხვადასხვა სამსახურებთან საქართველოსთვის ევროკავშირის 2017-2020 წლების დახმარების ერთიანი ჩარჩო პროგრამის (SSF) პრიორიტეტებთან დაკავშირებით, შედეგად განისაზღვრა შემდეგი პრიორიტეტული მიმართულებები:
  - ✓ ეკონომიკური განვითარების მხარდაჭერა;
  - ✓ მმართველობისა და ინსტიტუციური გაძლიერების რეფორმა;
  - ✓ ენერგოეფექტურობა, რეგიონალური განვითარება, გარემო და კლიმატის ცვლილება;
  - ✓ მობილობა და ხალხთა შორისი კონტაქტი (ვიზა ლებერალიზაციის კრიტერიუმების მხარდაჭერა, პროფესიული განათლება და ტრენინგები);
  - ✓ ასოცირების შეთანხმების განხორციელების პროცესში ექსპერტული მხარდაჭერის უზრუნველყოფა.

10. სოფლის მეურნეობა

10.1 ერთიანი აგროპროექტი (პროგრამული კოდი 37 05)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

10.1.1 „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“ (პროგრამული კოდი 37 05 01)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- შეღავათიანი აგროკრედიტების, სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის სესხისა და ლიზინგის ვალდებულებების დაფარვის, აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებების, დანერგე მომავალის, ქართული ჩაის და სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსების ფარგლებში მიმდინარეობდა პროექტების მართვა და ეფექტიანი განხორციელების უზრუნველყოფა.

10.1.2 „შეღავათიანი აგროკრედიტები“ (პროგრამული კოდი 37 05 02)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- პროექტის ფარგლებში (8 თვის პერიოდში) გაცემულია 32 სესხი 3 836.1 ათასი აშშ დოლარის და 1 336 სესხი 118 980.3 ათასი ლარის ოდენობით;
- შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტის დაწყებიდან სულ გაცემულია 28 945 სესხი, მათ შორის:
  - ✓ საბრუნავი საშუალებების კომპონენტისთვის - 391 602.3 ათასი ლარი და 25 879.8 ათასი აშშ დოლარი;
  - ✓ ძირითადი საშუალებების კომპონენტისთვის - 474 907.2 ათასი ლარი და 195 294.2 ათასი აშშ დოლარი;
  - ✓ შეღავათიანი აგროლიზინგი - 2 529.9 ათასი ლარი და 881.5 ათასი აშშ დოლარი;
  - ✓ აწარმოე საქართველოში - 9 436.7 ათასი ლარი და 23 939.6 ათასი აშშ დოლარი;
- შეღავათიანი აგროკრედიტის ფარგლებში პროექტის დაწყებიდან შეიქმნა 138 ახალი საწარმო, გადაიარაღდა/ გაფართოვდა 750-ზე მეტი საწარმო, ხოლო საანგარიშო პერიოდში - შეიქმნა 15 ახალი და გადაიარაღდა 50 საწარმო.

10.1.3 „სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის სესხისა და ლიზინგის ვალდებულებების დაფარვა“ (პროგრამული კოდი 37 05 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი

✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- „არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის - სოფლის მეურნეობის განვითარების ფონდის ანგარიშზე თანხის გადარიცხვის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 18 იანვრის N36 და „იპოზნური გრანტის პროგრამა 2KR-ის ფარგლებში საპარტნიორო ფონდში დეპონირებული თანხების გამოყენების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის განკარგულებების შესაბამისად სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შესაძენად გაფორმებული ლიზინგისა და სასესხო ხელშეკრულებების ფარგლებში 2017 წლის ვალდებულების დასაფარად შპს „მექანიზატორს“ გადაერიცხა 20.0 მლნ ლარი. შპს „მექანიზატორი“ ვალდებულებების დაფარვებს ახორციელებს გრაფიკის შესაბამისად.

10.1.4 ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 37 05 04)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- გაიცა 18 917 პოლისი, დაზღვეული მოსავლის ღირებულება შეადგენს 130 660.8 ათას ლარს, სააგენტოს გადასახდელი პრემიის წილი - 6 858.6 ათას ლარს. დაზღვეული მოსავლის ფართობი - 19 616 ჰექტარს.
- 2014-2017 წლებში აგროდაზღვევის პროგრამის ფარგლებში გაიცა 66 402 პოლისი, დაზღვეული მოსავლის ღირებულება შეადგენდა 457 503.1 ათასი ლარს, სააგენტოს გადახდილი პრემიის წილი - 28 831.9 ატას ლარს. დაზღვეული მოსავლის ფართობმა შეადგინა - 58 754 ჰექტარს. ანაზღაურებული ზარალის ოდენობა - 20 086.5 ათასი ლარი.

10.1.5 „დანერგე მომავალი“ (პროგრამული კოდი 37 05 05)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- დამტკიცებულია 1 167 ჰექტარზე გასაშენებელი 207 ბაღის პროექტი, სააგენტოს თანადაფინანსება განისაზღვრა 6 355.7 ათსი ლარით. სულ 2014-2017 დამტკიცდა 593 განაცხადი საიდანაც 2 - სანერგე მეურნეობის კომპონენტის ფარგლებში. ბაღების საერთო ფართობი შეადგენს დაახლოებით 3.7 ათას ჰექტარს (საიდანაც უკვე გაშენებულია 3.5 ათასი ჰექტარი), თანადაფინანსების ოდენობა - 18 442.3 ათას ლარს. სანერგე მეურნეობის ფართობი შეადგენს 4 ჰექტარს, თანადაფინანსება - 85.5 ათას ლარს.

10.1.6 „ქართული ჩაი“ (პროგრამული კოდი 37 05 06)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- 2016-2017 წლებში პროექტის ფარგლებში ხელშეკრულება გაუფორმდა 20 ბენეფიციარს. პლანტაციების ჯამური ფართობი შეადგენს 495 ჰექტარს, რეაბილიტაციის ჯამური ღირებულება - 1 236.2 ათას ლარს, საიდანაც სააგენტოს თანადაფინანსებაა - 894.5 ათასი ლარი.
- საანგარიშო პერიოდში ხელშეკრულება გაუფორმდა 14 ბენეფიციარს, პლანტაციების ჯამური ფართობი შეადგენს 247 ჰექტარს, ხოლო რეაბილიტაციის ჯამური ღირებულება - 618.1 ათას ლარს, საიდანაც სააგენტოს თანადაფინანსებაა 450.6 ათასი ლარი.

10.1.7 „სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება“ (პროგრამული კოდი 37 05 07)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი

✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- პროექტის ფარგლებში 2014-2017 წლებში ბენეფიციარების მიერ წარმოდგენილი პროექტებიდან დამტკიცებულია 40 პროექტი გადამამუშავებელ საწარმოთა კომპონენტში, ჯამური ღირებულებით 24 217.8 ათასი აშშ დოლარი და 4 257.8 ათასი ლარი, საიდანაც სახელმწიფო თანადაფინანსება შეადგენს 8 798.1 ათას აშშ დოლარს და 600.0 ათას ლარს. შემნახველ საწარმოთა კომპონენტში ხელშეკრულება გაფორმდა 5 ბენეფიციართან, პროექტების ჯამური ღირებულებაა 1 759.1 ათასი აშშ დოლარი და 2 578.5 ათასი ლარი, საიდანაც თანადაფინანსების მოცულობა შეადგენს - 689.5 ათას აშშ დოლარს და 1 110.3 ათას ლარს. ზემოთმოყვანილი მონაცემებიდან საანგარიშო პერიოდში დამტკიცდა 9 პროექტი გადამამუშავებელი საწარმოების კომპონენტში (პროექტის ჯამური ღირებულება შეადგენს 4 352.0 ათას აშშ დოლარს და 4 257.8 ათას ლარს, ხოლო თანადაფინანსება - 1 585.5 ათას აშშ დოლარს და 600.0 ათას ლარს) და 2 პროექტი - შემნახველ საწარმოთა კომპონენტის ფარგლებში (ჯამური ღირებულებით - 2 578.5 ათასი ლარი, საიდანაც სახელმწიფო თანადაფინანსებამ შეადგინა - 1 110.3 ათასი ლარი);
- „სასოფლო სამეურნეო პროდუქტების გადამამუშავებელ და შემნახველ საწარმოების თანადაფინანსების“ პროექტის ფარგლებში პროექტის დაწყებიდან გაიხსნა 24 ახალი საწარმო, საიდანაც 2017 წელს საანგარიშო პერიოდში გაიხსნა 7 ახალი საწარმო.

10.2 სამელიორაციო სისტემების მოდერნიზაცია და აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 37 07)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი,
- ✓ ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“,
- ✓ შპს „საქართველოს მელიორაცია“.

10.2.1 სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია და ტექნიკის შეძენა (პროგრამული კოდი 37 07 01)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ შპს „საქართველოს მელიორაცია“

- სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის სარეაბილიტაციო სამუშაოების გეგმის ფარგლებში სამუშაოები მიმდინარეობდა 85 ობიექტზე, მათ შორის დასრულდა 37 ობიექტი;
- პროგრამის ფარგლებში შეძენილია სამელიორაციო დანიშნულების მოწყობილობები, კერძოდ: 2 ერთეული ტუმბო აგრეგატი და მისი მაკომპლექტებული ნაწილები, 5 ერთეული ენერგო მონიტორინგის სისტემა, 4 ერთეული საწვავის მობილური ავზი, 4 ერთეული საწვავის კონტროლის სპეციალური კომპლექტი (მონტაჟით), თითო ცალი: წყლის ტუმბო, ელექტრო ტელფერი (ამწე მექანიზმი), ჰორიზონტალური სინქრონული ავზი, წყლის საქაჩი ტუმბო YL-GVP80, ელექტრო ჰიდრომეტრიული ხელსაწყო, დამიწების წინაღობა, ინტელექტუალური იზოლაციის წინაღობა, ურიერთდამოკიდებული ტესტერი, ციფრული მულტიმეტრი, ელექტრო საზომი მოწყობილობა, და ტენიანობის საზომი ტესტერი.

10.2.2 „სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მიმდინარე ტექნიკური რეაბილიტაცია“ (პროგრამული კოდი 37 07 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ შპს „საქართველოს მელიორაცია“

- მიმდინარეობდა სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის ექსპლუატაციის, სატუმბი სადგურების მიერ მოხმარებული ელექტრო ენერჯის, მანქანა-მექანიზმების მოვლა-შენახვის, სხვადასხვა ნედლეულის/მასალების/მარაგანაწილების შეძენის და კომპანიის სხვა მიმდინარე ხარჯების ანაზღაურება.

10.2.3 ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB) (პროგრამული კოდი 37 07 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი

- შესყიდულ იქნა 2 ერთეული წყალმზომი თბილისის ზღვის რეზერვუარისათვის. პროექტის ინფრასტრუქტურული კომპონენტის ნაწილში მიმდინარეობდა სამშენებლო სამუშაოები შემდეგი საირიგაციო სისტემების რეაბილიტაციაზე:
  - ✓ ზედა რუს სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხის, „არაშენდას“ შტოს და პირველი რიგის გამანაწილებელ არხებზე ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მოწყობა და რეაბილიტაცია ქარელის მუნიციპალიტეტში, ღირებულება - 6 518.0 ათასი ლარი;

- ✓ ქვემო სამგორის სარწყავი სისტემის მარჯვენა მაგისტრალური არხის და სათავე ნაგებობის ელექტრო-მექანიკური მოწყობილობების რეაბილიტაცია საგარეჯოს მუნიციპალიტეტში, ღირებულება - 11 486.0 ათასი ლარი;
- ✓ ტბისი-კუმისის სარწყავი სისტემის ალგეთის წყალსაცავის კაშხლის და ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მონიტორინგის სისტემის აღდგენა, მაგისტრალური არხის, „ხაიშის“ და „მარაბდის“ მასივებზე წყალგამყვანი მილსადენების რეაბილიტაცია, ღირებულება - 15 207.0 ათასი ლარი.
- ✓ სამივე სარეაბილიტაციო სამუშაოების ტექნიკური ზედამხედველობის ღირებულება - 5 518.0 ათასი ლარი.

10.2.4 „სოფლის მეურნეობის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD)“ (პროგრამული კოდი 37 07 04)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი
- ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და ღირებულებათა ჯაჭვთან დაკავშირებული ინვესტიციების კომპონენტის ფარგლებში:
    - ✓ მიმდინარეობდა ძვერა-შერთულას საირიგაციო არხის (ლოტი IIIა) სარეაბილიტაციო სამუშაოები. ხელშეკრულების მთლიანი ღირებულება - 1 657.8 ათასი ლარი;
    - ✓ გაფორმდა ხელშეკრულება ძვერა-შერთულის სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხის 3კ 95+25-დან 3კ 122+88-მდე მონაკვეთის, I და სხვა რიგის გამანაწილებლებისა და შიდასამეურნეო ქსელის რეაბილიტაციის გ-19-დან გ-34-მდე (ლოტი III ბ) სამუშაოებზე;
    - ✓ გაფორმდა ხელშეკრულება ტირიფონის სარწყავი სისტემის გ-3 გამანაწილებელი არხის რეაბილიტაციის სამუშაოებზე;
    - ✓ მიმდინარეობდა სამუშაოები სენაკის მუნიციპალიტეტის სოფელ ბეთლემსა და უშაფათში, მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფლებ აბედათსა და ჟოლევიში შიდა სასოფლო გზებისა და ხიდების მოწყობა/რეაბილიტაციაზე, მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფელ ნაგვაზაოში ხიდის მოწყობა/რეაბილიტაციის დეტალური პროექტის მომზადებაზე. დასრულდა სენაკის მუნიციპალიტეტის სოფელ ძველ სენაკში შიდა სასოფლო გზებისა და ხიდის მოწყობა/რეაბილიტაცია;
    - ✓ მიმდინარეობდა საპროექტო კომპანიის შესარჩევი ტენდერი: სალთვისის სარწყავი სისტემის ალტერნატიული და ძლევჯვარის არხების, ქვემო ალაზნის სარწყავი სისტემის გ-32 და გ-35 და მათი სხვა რიგის გამანაწილებლების, ტაშისკარის სარწყავი სისტემის მუ-58; მუ-59; მუ-60 და მუ-61 გამანაწილებელი არხების რეაბილიტაციაზე;
    - ✓ მიმდინარეობდა ლაგოდეხის რაიონში სოფელ გიორგიეთში სოფლის გზის (5 კმ) რეაბილიტაცია;
    - ✓ დასრულდა კახეთის რეგიონში, გურჯაანის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჩუმლაყში მიწის აღდგენითი სამუშაოები (ნაპირსამაგრების მშენებლობა);
    - ✓ მიმდინარეობდა გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ ქიწნისსა და კარალეთში მდინარე ჭარებულას კალაპოტის ლანდშაფტის აღდგენის გეგმის მომზადება;
    - ✓ დასრულდა ოთხი ინფრასტრუქტურული ობიექტის რეაბილიტაციის ხარჯთსარგებლიანობის ანალიზის მომზადება, კერძოდ: ხობის მუნიციპალიტეტის სოფელ ახალსოფელში, გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ საქაშეთში და სოფელ ქიწნისში შიდასასოფლო გზის რეაბილიტაციაზე და ქარელის მუნიციპალიტეტის სოფელ ბრემას შიდასასოფლო გზისა და ხიდის რეაბილიტაციაზე;

- ✓ სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრისთვის შესყიდული იქნა 565.8 ათასი ლარის ღირებულების ლაბორატორიული მოწყობილობა;
- ✓ დასრულდა ქარელის მუნიციპალიტეტში სალთვისის სარწყავი სისტემის გ-1, გ-1-1, გ-2 და გორის მუნიციპალიტეტში ტირიფონის სარწყავი სისტემის გ-3, გ-3-2 გამანაწილებელი არხების რეაბილიტაციის ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთების მომზადება; საგრანტო კომპონენტის მიმართულებით შემოვიდა 133 განაცხადი, აქედან 130 პირველადი წარმოების კომპონენტში, ხოლო სამი გადამამუშავებელი წარმოების კომპონენტში. საანგარიშო პერიოდში ხელშეკრულება გაუფორმდა 68 განმცხადებელს, დამტკიცდა 30 განაცხადი, განიხილებოდა 8 და უარყოფილი იქნა 16 აპლიკაცია.
- კლიმატზე მორგებული სოფლის მეურნეობის განვითარების კომპონენტის ფარგლებში:
  - ✓ შეირჩა და გაიმართა ბოსტნეულის სადემონსტრაციო ნაკვეთები ქართლში და კახეთში. ჩატარდა ტრენინგები კივის და ხურმის სადემონსტრაციო ნაკვეთებზე სამეგრელოსა და აჭარაში;
  - ✓ ჩატარდა ტრენინგები კენკრის სადემონსტრაციო ნაკვეთებზე კახეთში და ქართლში, ბოსტნეულზე შიდა ქართლში და ატამზე კახეთში.
- ლანდშაფტის აღდგენითი სამუშაოების კომპონენტის ფარგლებში:
  - ✓ IFAD-ის მისიის რჩევების საფუძველზე არსებული თანხების ნაწილი მიმართულ იქნა ლანდშაფტის აღდგენითი სადემონსტრაციო ნაკვეთების მოწყობაზე. დამტკიცდა „ჩუმლაყის“ და „გიორგეთის“ ლანდშაფტის აღდგენითი გეგმები;
  - ✓ გაფორმდა ხელშეკრულება ინდივიდუალურ ექსპერტებთან ჰიდროლოგიის და ლანდშაფტის აღდგენის დარგში. ჩატარდა შერჩევითი სამუშაოები და გამოვლინდა ობიექტი შიდა ქართლში და დაიწყო შესაბამისი სამუშაოები. ჩატარდა საველე სამუშაოები ჰიდროლოგიის და ლანდშაფტის სპეციალისტების მიერ;
  - ✓ ჩატარდა პროექტის საკვლევი მდინარის (მდ. ჭარებულა) კალაპოტის განივი კვეთების ტოპოგეოდეზიური აზომვა, კვეთების ნახაზების აგება, მდინარის კალაპოტის შემოწმება შევიწროვებული და მახასიათებელი უბნების გამოსავლენად;
  - ✓ ჩაბარდა დოკუმენტის „კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის ეროვნული გეგმა სოფლის მეურნეობის სექტორისათვის“ პირველი ფონური ანგარიშის სამუშაო ვერსია.

10.3 „მევენახეობისა და მეღვინეობის განვითარება“ (პროგრამული კოდი 37 03)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ სსიპ „ღვინის ეროვნული სააგენტო“
- ✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
- ღვინის ლაბორატორიული კვლევის ფარგლებში ინსპექტირების პროცესში აღებულ იქნა 353 ნიმუში 62 სხვადასხვა კომპანიიდან. 10 კომპანიიდან აღებული 24 ნიმუში არ შეესაბამებოდა დადგენილ ნორმებს, და აღნიშნულ კომპანიებს სერტიფიკატის გაცემაზე უარი ეთქვათ.
- მოეწყო ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების 19 გამოფენა მსოფლიოს 8 ქვეყანაში, გაიმართა 73 დეგუსტაცია-პრეზენტაცია 9 ქვეყნის მასშტაბით, ღვინის 1 ფესტივალი, ქვევრის ღვინის მეოთხე საერთაშორისო სიმპოზიუმი და ქართული ღვინის კვირეული საქართველოში;
- მთლიანობაში, ღვინის, ბრენდის, ჭაჭის, ღვინომასალის, ჩამოსასხმელი ბრენდისა და საბრენდე სპირტის ექსპორტის შედეგად მიღებულმა შემოსავლებმა საანგარიშო პერიოდში 194,0 მლნ აშშ დოლარს გადააჭარბა. ზრდამ 2016 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 56% შეადგინა;

- ადგილწარმოშობის და ასევე სუფრის საექსპორტო ღვინოების სახელმწიფო კონტროლი 62 კომპანიაში განხორციელდა. საექსპორტო პარტიებიდან შემოწმდა 353 ნიმუში. ინსპექტირების შედეგად 10 კომპანიაში 24 ნიმუში არ შეესაბამებოდა ლაბორატორიის მიერ ლოტზე გაცემულ ფიზიკო-ქიმიურ მახასიათებლებს, რის შედეგადაც აღნიშნულ კომპანიებს სერთიფიკატების გაცემაზე უარი განეცხადათ;
- ქართული ღვინოპროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის ღონისძიებების ფარგლებში:
  - ✓ ღონისძიებები გაიმართა საქართველოში და მსოფლიოს 7 ქვეყანაში: ჩინეთი, საფრანგეთი, ჰოლანდია, დიდი ბრიტანეთი, გერმანია, იაპონია და აშშ.;
  - ✓ საფრანგეთის ქალაქებში გაიმართა ქვევრის ღვინის პრეზენტაცია-დეგუსტაცია. ღვინის ფრანგ პროფესიონალებს შესაძლებლობა მიეცათ გაცნობოდნენ და დაეგემოვნებინათ ექვსი ქართული ბუნებრივი ღვინოების მწარმოებელი კომპანიის ღვინოები: „ნიკოლაძეების მარანი“, „ანთაძის მარანი“, „ხობხის ცრემლები“, „ოქრო ღვინო“, „იაგოს ღვინო“ და „კორტავეების მარანი“;
  - ✓ ქვევრის ღვინო წარდგენილი იყო ტულუზაში და ლიონში გამართულ სპეციალიზირებულ დეგუსტაციებზე, ხოლო ანჟესა (Les Penitentes) და სომურში (La Dive Bouteille) - ტრადიციულ გამოფენებზე, სადაც ქართული ღვინის კომპანიები უკვე მეექვსედ მონაწილეობდნენ;
  - ✓ ქალაქ ბოსტონში ღვინისა და სპირტიანი სასმელების მასშტაბურ საერთაშორისო გამოფენაში „Boston Wine Expo“, მონაწილეობდა ქართული ღვინის მწარმოებელი 18 კომპანია, სადაც ტრადიციულად ათასობით სტუმარი - ღვინის იმპორტიორი, დისტრიბუტორი, სომელიე და მედიის წარმომადგენელი ესწრებოდა;
  - ✓ ქალაქ ნიუ-იორკში „ქართული ღვინის დღე“ მოეწყო, სადაც წარმოდგენილი იყო 20-მდე ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიის 40 დასახელების როგორც ქვევრის, ისე კლასიკური მეთოდით დაყენებული ღვინო, ღონისძიების ფარგლებში გაიმართა ორი დეგუსტაცია-სემინარი;
  - ✓ საქართველოს სავაჭრო პალატის, შვედეთის სამეფოში საქართველოს საელჩოსა და ქართული ღვინის კომპანიების მხარდაჭერით სტოკჰოლმში, ქართული ღვინის პრეზენტაცია-დეგუსტაცია გაიმართა. ღონისძიება ემსახურებოდა ქართული ღვინის საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაციას, შვედეთის ღვინის ბაზარზე ქართული ღვინის პოპულარიზაციას, ადგილობრივ მომხმარებელში და პროფესიონალებში ქართული ღვინის ცნობადობის გაზრდას;
  - ✓ 12 დასახელების ქართულმა ღვინომ ქალაქ ტოკიოში, საერთაშორისო კონკურსში „საკურა“ (The 4rd “Sakura” Japan Women’s Wine Awards 2017) უმაღლესი ჯილდოები - ერთი „ორმაგი ოქრო“, ექვსი - ოქროს და ხუთი ვერცხლის მედალი დაიმსახურა. სულ კონკურსში 37 ქვეყნის 4 212 ღვინო იყო წარდგენილი;
  - ✓ ქართული ღვინის სემინარი-პრეზენტაცია გაიმართა ქალაქ ტოკიოში მიმდინარე კვების პროდუქტებისა და სასმელების 42-ე საერთაშორისო გამოფენის „FOODEX JAPAN 2017“ ფარგლებში;
  - ✓ ქალაქ ლონდონში ჩატარდა ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენა „RAW London“ (The Artisan Wine Fair London), სადაც ქვევრის ღვინის მწარმოებელი 6 კომპანიამ („გოცას მარანი“, „ნათენაძის ღვინის მარანი“, „ფაფრის ველი“, „ნაოტარი“, „ტიბაანი“ და „გაიოზ სოფრომადის მარანი“) მიიღო მონაწილეობა;
  - ✓ ქართული ღვინის დეგუსტაცია გაიმართა მონაკოში. დეგუსტაციას 85 სომელიე, მეღვინე, ჟურნალისტი და მეწარმე დაესწრო როგორც იტალიიდან, ასევე საფრანგეთიდან. სულ წარმოდგენილი იყო 7 ქართული კომპანიის ღვინოები;
  - ✓ ქალაქ დიუსელდორფში ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების ყოველწლიური საერთაშორისო გამოფენა ProWein-2017 ჩატარდა, სადაც ქართული ღვინის მწარმოებელი 23 კომპანია მონაწილეობდა;
  - ✓ ამსტერდამში სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „საფერავი ვაინ ეიჯენსის“ (Saperavi Wine Agency) ორგანიზებით ქართული ღვინის დეგუსტაცია გაიმართა;
  - ✓ ჩინეთში, სიჩუანის პროვინციის ქალაქ ჩენგდუში ღვინისა და საკვების საერთაშორისო გამოფენა - The 96th China Food & Drinks Fair გაიმართა, რომელშიც ქართული ღვინის მწარმოებელი 27 კომპანია მონაწილეობდა;

- ✓ ტოკიოში საერთაშორისო გამოფენა „Wine and Gourmet Japan 2017“ გაიმართა, სადაც წარმოდგენილი იყო 14 ქართული ღვინის კომპანია;
  - ✓ ვილნიუსში ბალტიისპირეთის ქვეყნების ყველაზე მასშტაბური ღვინის გამოფენა „VYNO DIENOS“ (ღვინის დღეები) ჩატარდა, ქართული ღვინის მწარმოებელი 8 კომპანია მონაწილეობდა;
  - ✓ სააგენტოს მოწვევით, იაპონელი ღვინის მაგისტრი კენიჩი ოჰაში ქართული ღვინის ბაზრის კვლევის მიზნით, საქართველოს ერთკვირიანი ვიზიტით ეწვია. იაპონელ ღვინის პროფესიონალს თან ახლდა იაპონიის სომელიეთა ასოციაციის ჟურნალის (JSA) წარმომადგენელი, ღვინის მწერალი აკიჰიკო იამამოტო, რომელიც 2018 წელს JSA-ში გამოსაქვეყნებლად ქართულ ღვინოზე ვრცელ სტატიას ამზადებს. იაპონელ სტუმრებს შესაძლებლობა მიეცათ დაეგემოვნებინათ სხვადასხვა ქართული კომპანიების ღვინოები და გაეცნენ ქვეყრის წარმოების ტექნოლოგიას, ქართლში დააგემოვნეს „გოცას ღვინოები“;
  - ✓ „ახალი ღვინის ფესტივალს“ მთაწმინდის პარკმა უმასპინძლა. ფესტივალში მონაწილეობას იღებდნენ საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის მცირე-ოჯახური და საშუალო მარნები, ასევე მსხვილი მწარმოებლები და ცნობილი კომპანიები, რომლებმაც სტუმრებს 2016 წლის მოსავლის ღვინოები წარუდგინეს. ფესტივალზე საკუთარი პროდუქცია 110-ზე მეტმა მონაწილემ წარმოადგინა;
  - ✓ ამერიკელი ღვინის პროფესიონალების ჯგუფი, რომლის შემადგენლობაშიც ღვინის იმპორტიორები, სომელიეები და ღვინის მწერლები შედიოდნენ, საქართველოს ერთკვირიანი ვიზიტით ეწვია. ჯგუფს ხელმძღვანელობდა ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი, ამერიკული მარკეტინგული კომპანია „Marq Energie“-ის მმართველი. ტურის ფარგლებში სტუმრებმა მოინახულეს ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიები ქართლში, იმერეთში, გურიაში, რაჭა-ლეჩხუმში და კახეთში, სადაც გაეცნენ ქართული ღვინის დაყენების ტექნოლოგიებს, დააგემოვნეს როგორც ევროპული, ასევე ტრადიციული მეთოდებით დამზადებული ღვინოები;
  - ✓ საგამოფენო ცენტრ „Kensington Olympia“-ში ლონდონის საერთაშორისო გამოფენა „London Wine Fair 2017“ გაიმართა. რომელშიც მონაწილეობას იღებდა შემდეგი 17 ქართული კომპანია.;
  - ✓ ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების საერთაშორისო გამოფენა „WinExpo Georgia 2017“ გაიმართა. გამოფენაში 11 ქვეყნის 97 კომპანია სხვადასხვა სახის 170-ზე მეტი სახის ღვინოსა და ალკოჰოლურ სასმელს წარმოადგენდნენ. WinExpo Georgia კავკასიის რეგიონში ერთადერთი გამოფენაა, სადაც წარმოდგენილია ღვინის ინდუსტრიის სრული სპექტრი;
  - ✓ ღვინის მე-9 საერთაშორისო კონკურსი „9th International Wine Award 2017“ გაიმართა. კონკურსზე როგორც მსხვილი კომპანიების, ისე მცირე და საოჯახო მარნების, ჯამში 43 კომპანიის 164 სხვადასხვა სახის ღვინო იყო წარდგენილი. საზეიმო ცერემონიაზე 6 კატეგორიაში გამარჯვებული ღვინოები გამოავლინეს და გადასცეს ოქროს (26 მედალი), ვერცხლის (36), ბრინჯაოს (84) მედლები და საერთაშორისო დიპლომები;
  - ✓ ქალაქ ბორდოში ღვინის საერთაშორისო გამოფენაზე „Vinexpo Bordeaux 2017“ საკუთარი პროდუქცია წარმოადგინა ქართული ღვინის მწარმოებელმა 24-მა კომპანიამ;
  - ✓ ქართული ღვინის ჰოლანდიაში პოპულარიზაციისა და ექსპორტის გაზრდის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მოწვევით, საქართველოს ჰოლანდიელი იმპორტიორები და ჟურნალისტები ეწვიენ, ჰოლანდიური კომპანია „Saperavi Wine Agency“-ის დირექტორის ხელმძღვანელობით. ჰოლანდიელმა სტუმრებმა ტურის ფარგლებში ქართული ღვინის კომპანიები ქართლსა და კახეთში მოინახულეს.
- საქართველოს ჰოლანდიელი სომელიეების ჯგუფი სტუმრობდა, რომლის წევრების შეფასებით, ქართულ ღვინოს ჰოლანდიის ბაზარზე ექსპორტის გაზრდის დიდი პოტენციალი აქვს. ჰოლანდიელმა სტუმრებმა ღვინის კომპანიები თბილისში, ქვემო ქართლსა და კახეთში მოინახულეს;

- ✓ ქალაქ კრაკოვში გამართულ ღვინის საერთაშორისო კონკურსში „GALICJA VITIS 2017“, ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანია „მეღვინეობა შილდა“-ს ღვინოებმა „ქისი 2015“ (თეთრი მშრალი) და „მუკუზანი 2015“ (წითელი მშრალი) ოქროს მედლები დაიმსახურა. აღნიშნული კონკურსი ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIV) ეგიდით იმართება.
- ✓ ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციამ (OIV) დაჩქარებული წესით განხილვაში მიიღო ქართული მხარის წინადადება ართული ტრადიციული მეთოდებით დამზადებული ღვინის, (ჭაჭაზე დადუღებული ღვინო სახელწოდებით „ქარვისფერი ღვინო“) OIV-ის სპეციალური ღვინოების ჩამონათვალში შესვლის თაობაზე. ამჟამად OIV-ის სპეციალური ღვინოების ჩამონათვალში არის სულ 7 ღვინო (შუმუნა, ცქრიალა, შემაგრებული, ლიქიორული, ბუნებრივად ტკბილი ღვინოები, „აისვანი“ და აპკის ქვეშ დავარგებული (ხერესის ტიპი)). შესაბამისი პროცედურების დასრულების შემდეგ, ქართული „ქარვისფერი ღვინო“ OIV-ის სპეციალური ღვინოების ჩამონათვალში მერვე იქნება;
- ✓ ქალაქ კრაკოვში, პოლონეთის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილ, ისტორიულ ღვინის ქარხანაში „Winnica Srebrna Góra“-ში ქართული ღვინის სემინარი-დეგუსტაცია „Georgian wines for the summer“ გაიმართა. ღონისძიებას ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანია „Vinisfera“-ს ხელმძღვანელი უძღვებოდა. ქართული ღვინის პრეზენტაციას ადგილობრივი იმპორტიორები, ღვინის მაღაზიებისა და რესტორნების წარმომადგენლები, ღვინის ჟურნალისტები და ბლოგერები დაესწრნენ;
- ✓ ამსტერდამში ქართული ღვინის დეგუსტაცია გაიმართა, რომელსაც ადგილობრივი სომელიეები, ჟურნალისტები და ღვინის მწერლები დაესწრნენ. ამსტერდამში გამართულ დეგუსტაციაზე წარმოდგენილი იყო 6 ქართული კომპანიების ღვინოები;
- ✓ ამერიკელი სომელიეებისა და იმპორტიორების ჯგუფი საქართველოს ხუთდღიანი ვიზიტით ეწვია, რომლის ფარგლებშიც სტუმრებმა ქართული ღვინის მწარმოებელი 18 კომპანია მოინახულეს;
- ✓ იყალთოს ქვევრის სკოლა-აკადემიაში პირველი „ქვევრის ღვინის საერთაშორისო კონკურსი“ ჩატარდა. კონკურსის გამარჯვებულების დაჯილდოება იყალთოს სამონასტრო კომპლექსში გაიმართა. კონკურსზე წარმოდგენილი 150 ღვინის ნიმუშიდან 22-მა ოქროს, 20-მა ვერცხლის და 29-მა ბრინჯაოს მედლები დაიმსახურა. კონკურსში, საქართველოს გარდა, ღვინოები მსოფლიოს რამდენიმე ქვეყნიდან იყო წარმოდგენილი (საფრანგეთი, სერბეთი, სლოვენია და სხვა).
- ✓ „ქართული ღვინის ფესტივალი“ სინგაპურში, მანხაისა და ჰონგ-კონგში გაიმართა. „ქართული ღვინის ფესტივალს“ ადგილობრივი ღვინის იმპორტიორები, მაგისტრები, მედიის, რესტორნებისა და სასტუმროების ქსელების წარმომადგენლები დაესწრნენ;
- ✓ ღვინის იმპორტიორებისა და ჟურნალისტების ჯგუფი ჩინეთიდან ერთკვირიანი ვიზიტით საქართველოს ეწვია, რომლის ფარგლებშიც სტუმრებმა ღვინის მარნები და კომპანიები ქართლში, კახეთში, იმერეთში, გურიასა და სამეგრელოში მოინახულეს. ღვინის იმპორტიორები თბილისში ღვინის კომპანიების წარმომადგენლებს შეხვდნენ. კომპანიებს მიეცათ შესაძლებლობა წარედგინათ საკუთარი პროდუქცია იმპორტიორებისთვის. ქართული ქვევრი ქალაქ ბორდოს ღვინის მსოფლიო ცივილიზაციის ცენტრის მუდმივი ექსპოზიციის ნაწილი გახდა. UNESCO-ს მიერ, „ქვევრის ღვინის დაყენების უძველესი ქართული ტრადიციული მეთოდის“ მსოფლიოს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლად აღიარებასთან დაკავშირებით, ბორდოში Cité des Civilisations Du Vin-ის ცენტრალურ შესასვლელში დიდი ზომის ქვევრი განთავსდა. საქართველო არის პირველი მიწვეული ქვეყანა, რომელმაც მევენახეობა-მეღვინეობის გამოფენათა ციკლი გახსნა და ღვინის ცივილიზაციის მუზეუმის საპატიო მასპინძელია;
- ✓ საანგარიშო პერიოდში საქართველოდან მსოფლიოს 45 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 52.7 მლნ ბოთლი (0,75 ლ) ღვინო, რაც 63%-ით აღემატება გასული წლის ანალოგიურ მონაცემებს. საანგარიშო პერიოდში ექსპორტირებულია 116.0 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების ღვინო, რაც 55%-ით აღემატება გასული წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს. ექსპორტის მატება აღსანიშნავია შემდეგ

ქვეყნებში: ჩინეთი - 5 537.3 ათასი ბოთლი, რუსეთი - (33 243.2 ათასი ბოთლი, უკრაინა - 5 322.6 ათასი ბოთლი, პოლონეთი - 1 869.9 ათასი ბოთლი, ლატვია - 1 141.8 ათასი ბოთლი, ბელარუსი - 1 055.0 ათასი ბოთლი, აშშ - 346.4 ათასი ბოთლი, გერმანია - 286.2 ათასი ბოთლი, ისრაელი - 170.8 ათასი ბოთლი, მონღოლეთი - 112.7 ათასი ბოთლი, საფრანგეთი - 967.9 ათასი ბოთლი, აზერბაიჯანი - 102.3 ათასი ბოთლი და სხვა. მსოფლიოს 22 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 11 354.4 ათასი ბოთლი (0,5 ლ) ბრენდი, რაც 89%-ით აღემატება 2016 წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს. სულ ექსპორტირებულია 25.0 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების ბრენდი - მატება გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 84%-ს აღწევს. მსოფლიოს 18 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 147.0 ათასი ბოთლი (0,5 ლ) ჭაჭა, ექსპორტის ზრდამ 131%-ს შეადგინა. ჭაჭის ექსპორტით მიღებული შემოსავლები 439.3 ათას აშშ დოლარს შეადგენს, ზრდამ გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 83%-ს მიაღწია. მთლიანობაში, ღვინის, ბრენდის, ჭაჭის, ღვინომასალისა და საბრენდე სპირტის ექსპორტის შედეგად მიღებული შემოსავლები საანგარიშო პერიოდში 194.0 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს - ზრდამ 2016 წლის ამავე პერიოდთან შედარებით 54%-ი შეადგინა;

✓ კომპანია ABACO-სთან თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა ვენახების საკადასტრო მონაცემების ABACO-ს მონაცემთა ბაზაში ატვირთვა/ოპერირების მომსახურება, რომლის ფარგლებში დახვეწილი იქნა ამ მონაცემთა ბაზაში შეტანილი ინფორმაცია. შედგა „ვენახების ამონაწერი“ როგორც მევენახეებთან ურთიერთობის ფორმა, დამუშავდა ანგარიშების (ე.წ. „რეპორტები“) ფორმები მონაცემთა გამოტანისათვის. კომპანია ABACO-ს ექსპერტებმა კონსულტაციები გაუწიეს სააგენტოს თანამშრომლებს ამ საინფორმაციო სისტემაში არსებული მონაცემების გამოყენებისა და მასში ცვლილებების შეტანის შესახებ. ახმეტის მუნიციპალიტეტში აღირიცხა 1 817.2 ჰექტარი ვენახი და შეკრებილია ინფორმაცია მევენახეთა შესახებ;

• **რთველის ხელშეწყობის ღონისძიებების ფარგლებში:**

✓ პირველი ოქტომბრის მდგომარეობით, კახეთის რეგიონში 100.0 ათასამდე ტონა ყურძენი ჩაბარდა. მევენახეების შემოსავლებმა რთველის დაწყებიდან 115.0 მლნ ლარს მიაღწია. მთლიანი გადამუშავებული მოსავლიდან 45.3 ათასი ტონა რქაწითელი, 47.2 ათასი ტონა საფერავი, 3.0 ათასი ტონა კახური მწვანე, დანარჩენი კი სხვადასხვა ჯიშის ყურძენია. ამასთან, ყვარელში გადამუშავებულია 31.9 ათასი ტონა, გურჯაანში - 27.7 ათასი ტონა, თელავში - 20.0 ათასი ტონა, სიღნაღში - 8.8 ათასი ტონა, ლაგოდეხში - 3.1 ათასი ტონა, დედოფლისწყაროში - 2.4 ათასი ტონა, ახმეტაში - 3.1 ათასი ტონა და საგარეჯოში - 4.9 ათასი ტონა ყურძენი. რთველის საკოორდინაციო შტაბში დარეგისტრირდა 228 კომპანია, მათგან რთველის პროცესში ჩართული იყო 157 კომპანია. ყურძენი კომპანიებს 12 900 ათასმა მევენახემ ჩააბარა. ყურძნის ფასის დადგენა მოხდა ხარისხისა და წარმომავლობის მიხედვით, სახელმწიფოს ჩარევის გარეშე (რქაწითელის ფასი 70-85 თეთრი, საფერავის საშუალო ფასი - 1.50-1.70 ლარი). ჩაბარებული ყურძნის 97,5% აითვისა კერძო სექტორმა, 2,5% - გადაამუშავა სახელმწიფო საწარმო „აკურამ“ (გასულ წლებში კი ეს მაჩვენებელი დაახლოებით 30-50%-ს შეადგენდა), რთველი ჩატარდა ორგანიზებულად და არც ერთ მევენახეს არ შექმნია ყურძნის დაბინავების პრობლემა.

• **ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაციის ფარგლებში:**

✓ ეროვნულმა მუზეუმმა შეასრულა არქეოლოგიური გათხრების დროს მევენახეობა - მეღვინეობასთან დაკავშირებული 2016-2017 წლებში აღმოჩენილი არტეფაქტების მოძიება „შულავერის კულტურის“ (ძვ. წ. მე-6 ათასწლეული) და საქართველოს ტერიტორიაზე წარმოებული სხვადასხვა რეგიონალური არქეოლოგიური ძეგლებიდან. შედეგად, დამუშავდა და შემდგომი ლაბორატორიული კვლევებისათვის შეირჩა 523 საანალიზო ნიმუში მიკრომორფოლოგიური, რადიოკარბონული, ლითოლოგიური, პალინოლოგიური, არქეობოტანიკური, ბიო-მოლეკულური და ფიტოლიტური კვლევებისათვის;

✓ საქართველოს ეროვნულ მუზეუმში დაიწყო არქეობოტანიკური და პალინოლოგიური ლაბორატორიული კვლევები: კერძოდ, „შულავერის კულტურის“ (ძვ. წ. მე-6 ათასწლეული)

არქეოლოგიურ ძეგლებზე სახელწოდებით „გადაჭრილ გორა“ და „შულავერის გორა“ (2017 წლის მაისი - ივნისის თვეებში) მოპოვებულ პალეობოტანიკურ მასალაზე, რომელიც აღებული იქნა საქართველოს ეროვნული მუზეუმისა და კანადის ტორონტოს უნივერსიტეტის მიერ განხორციელებული ერთობლივი არქეოლოგიურ გათხრების დროს და „დედოფლის გორის“ არქეოლოგიურ ძეგლზე შუა და გვიანბრინჯაოს ხანის და ენეოლითური ხანის ფენებიდან მოპოვებული პალეოეთნობოტანიკურ მასალაზე;

- ✓ ორგანიზებული იყო ორი ექსპედიცია საქართველოს ველური ვაზის შესწავლის მიზნით სამეგრელოში, იმერეთსა და კახეთში (გურჯაანის რაიონი). შედეგად, აღმოჩენდა 4 ახალი პოპულაცია. ამ პოპულაციებიდან აღწერილი და ფოტოდოკუმენტირებული იქნა 17 მცენარე: მათი ჰაბიტატი, გეოგრაფიული მდებარეობა GIS კოორდინატებით, საყრდენი მცენარე, თანამდევი მცენარეული საფარი და შეგროვებული იქნა ნიმუშები ჰერბარიუმის დასამზადებლად;
- ✓ პროექტის მონაწილე მკვლევარებმა დაასრულეს ერთობლივი სამეცნიერო სტატია ნეოლითური პერიოდის საქართველოს მევენახეობისა და მეღვინეობის შესახებ (Early Neolithic Wine of Georgia in the South Caucasus) და გადასცეს გამოსაქვეყნებლად ამერიკის მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალს Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA.

10.4 „სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაცვა და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედობა“ (პროგრამული კოდი 37 02)

პროგრამის განმახორციელებელი

- ✓ სსიპ „სურსათის ეროვნული სააგენტო“;
- ✓ სსიპ „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია“.

- ჩატარდა გეგმური ინსპექტირება -2 826 ბიზნესოპერატორთან, არაგეგმური ინსპექტირება - 571 ბიზნესოპერატორთან (მათ შორის 227 ბიზნესოპერატორის აღიარების მიზნით), გადამოწმდა - 3 528 ბიზნესოპერატორი, დაჯარიმდა - 836 ბიზნესოპერატორი. საწარმოო პროცესი შეუჩერდა 432 ბიზნესოპერატორს.
- უფლებამოსილი პირების მიერ მონიტორინგის ფარგლებში სათანადო წესით აღებული ნიმუშების ლაბორატორიული კვლევის შედეგად სულ შეფასდა 3 099 ნიმუში/სინჯი, დარღვევა აღმოჩნდა 241 ნიმუშში, კერძოდ:
  - ✓ სურსათში *Listeria monocytogenes*-ის კვლევა - 265 ნიმუში, დარღვევა არ გამოვლინდა;
  - ✓ სურსათში სალმონელას კვლევა - 975 ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა 4 ნიმუშში;
  - ✓ სურსათში გმო-ს შემცველობის განსაზღვრა - 101 ნიმუში, დარღვევა არ გამოვლინდა;
  - ✓ სურსათში სანიტარული მაჩვენებლებისა და პირობით პათოგენების კვლევა - 9 ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა 3 ნიმუშში;
  - ✓ ალკოჰოლური სასმელი - 92 ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა 5 ნიმუშში;
  - ✓ სასმელი წყლის (მ.შ. დაფასობული) – 334 სინჯი, დარღვევა გამოვლინდა 123 სინჯში;
  - ✓ არაცხოველური წარმოშობის სურსათის 138 ნიმუში უვნებლობისა და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე კვლევისათვის, დარღვევა გამოვლინდა 7 ნიმუშში;
  - ✓ ხორცისა და ხორცპროდუქტების სახეობრივი კვლევა - 77 ნიმუში, დარღვევა დაფიქსირდა 9 ნიმუშში;
  - ✓ ნედლი რძის კვლევა ბრუცელოზზე - 43 ნიმუში, დარღვევა დაფიქსირდა 4 ნიმუშში;
  - ✓ რძესა და რძის ნაწარმში მცენარეული ცხიმების აღმოჩენა - 82 ნიმუში, დარღვევა არ გამოვლინდა;

- ✓ სურსათის კვლევა ჰისტამინის შემცველობაზე - 54 ნიმუში, დარღვევა არ გამოვლინდა.
  - ✓ სურსათში სტაფილოკოკური ენტეროტოქსინის კვლევა - 100 ნიმუში, დარღვევა არ გამოვლინდა;
  - ✓ თაფლში ვეტერინარული პრეპარატებისა და სხვა დამაბინძურებლების ნარჩენი ნივთიერებების კვლევა - აღებულია 104 ნიმუში.
  - ✓ სუნელ-სანელებლების კვლევა ტყვიის შემცველობაზე - 124 ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა 18 ნიმუშში.
  - ✓ ცხოველური წარმოშობის სურსათში ვეტერინარული პრეპარატებისა და სხვა დამაბინძურებლების ნარჩენი ნივთიერებების კვლევა - 551 ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა 64 ნიმუშში.
  - ✓ სურსათში ინდუსტრიული ტრანსცხიმების შემცველობის განსაზღვრა - 45 ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა 4 ნიმუშში;
  - ✓ მცენარეულ სურსათში პესტიციდების შემცველობის განსაზღვრა - აღებულია 5 ნიმუში.
- განხორციელდა 6 335 ბიზნესოპერატორის დოკუმენტური შემოწმება, დოკუმენტური შემოწმების განხორციელებისას გამოვლენილ შეუსაბამომებსა და დარღვევებზე „სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი“-ს შესაბამისად სულ დაჯარიმდა 1 059 ბიზნესოპერატორი.
  - ვადაგასული სურსათის გამოყენებისა და რეალიზაციის ფაქტების გამოვლენის შედეგად სააგენტოს უფლებამოსილი პირების ზედამხედველობით განადგურდა: ხორცი და ხორცპროდუქტები - 19.8 ტონა, სხვა მყარი სურსათი - 10.9 ტონა, თხევადი სურსათი - 3.2 ათასი ლიტრი, სასურსათო კვერცხი - 936 ცალი და ვეტერინარული მოწმობა ფორმა N2-ს გარეშე რეალიზაციის გამო განადგურდა 3.2 ტონა ხორცი;
  - ჯილდების დაავადებაზე ქვეყანაში არსებული რისკების გათვალისწინებით (გადასარევი ტრასების მიმდებარე ტერიტორიები, გადასარევი ცხოველები, ის ტერიტორიები სადაც დაფიქსირებულია ადამიანის და ცხოველის დაავადების შემთხვევები) დაიგეგმა და მიმდინარეობდა ჯილდების პროფილაქტიკური ვაქცინაცია, წინასწარი მონაცემებით ვაქცინირებულია 321 012 სული მსხვილფეხა პირუტყვი, 571 434 სული წვრილფეხა პირუტყვი და 3 347 სული ცხენი;
  - ცოფის დაავადებაზე პროფილაქტიკის მიზნით, ვაქცინირებულია 236 229 სული შინაური ხორცისმჭამელი ცხოველი და 13 382 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
  - ცხვრისა და თხის ყვავილის საწინააღმდეგოდ ვაქცინაცია ჩაუტარდა 672 231 სულ წვრილფეხა პირუტყვს;
  - ნოდულარული დერმატიტის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 147 841 სული მსხვილფეხა პირუტყვი. ასევე, დამუშავდა 10 447 სული მსხვილფეხა პირუტყვი ინსექტოაკარიციდული საშუალებით;
  - წვრილფეხა პირუტყვის ჭირის საწინააღმდეგოდ ვაქცინაცია/რევაქცინაცია ჩაუტარდა 120 086 სულ წვრილფეხა პირუტყვს;
  - ყირიმ კონგოს საწინააღმდეგოდ დამუშავებულ იქნა 21 264 სული მსხვილფეხა პირუტყვი და 143 სადგომი;
  - ბრუცელოზის დაავადებასთან ბრძოლის გრძელვადიანი სტრატეგიის მიხედვით ვაქცინირებულია 200 858 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
  - ბრუცელოზის დაავადებაზე დეტექციის მიზნით სეროლოგიური გამოკვლევები ჩაუტარდა 117 431 სულ მსხვილფეხა პირუტყვს;
  - დაავადების კერებში, გარემოში მათი აღმძვრელების მოსპობის მიზნით, ჩატარდა სადეზინფექციო სამუშაოები და გაიხარჯა: დეზინფექსანი - 118.12 ლიტრი, კრისტალ 900 – 33.408 ლიტრი, ქლორიანი კირი - 66.32 კილოგრამი, დექსიდი - 10.97 ლიტრი, ვირკონ S – 8.036 კილოგრამი;
  - თურქულის დაავადების საწინააღმდეგოდ რისკების გათვალისწინებით პროფილაქტიკური ვაქცინაცია წინასწარი მონაცემებით ჩაუტარდა 599 780 სულ მსხვილფეხა და 1 284 248 სულ წვრილფეხა პირუტყვს;
  - იდენტიფიცირებულია 193 325 სული მსხვილფეხა და 63 505 სული წვრილფეხა პირუტყვი და იდენტიფიკაცია რეგისტრაციის მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში სულ დარეგისტრირებულ იქნა 332 335

- სული მრკ, 91 416 სული წრპ და 49 108 სადგომი. გაცემულია 200 858 სული მსხვილფეხა საქონლისათვის მეპატრონეებზე ამავე რაოდენობის პასპორტი;
- ბიოუსაფრთხოების პუნქტებზე ინსექტოკარიციდული საშუალებებით დამუშავებულია: 8 112 სული მსხვილფეხა და 252 763 სული წვრილფეხა პირუტყვი, ასევე კლინიკურად შემოწმებულია 20 047 სული მსხვილფეხა და 452 314 სული წვრილფეხა პირუტყვის ჯანმრთელობის მდგომარეობა;
  - სერომონიტორინგი თურქულის არასტრუქტურულ (NSP) ცილებზე გამოსაკვლევად აღებულია 994 სისხლის ნიმუში;
  - ტუბერკულინიზაცია ჩაუტარდა 176 სულ მსხვილფეხა პირუტყვს;
  - წვრილფეხა პირუტყვის ჭირზე სერომონიტორინგის მიზნით აღებულია 334 ნიმუში;
  - ვეტერინარული ლაბორატორიის მიერ გამოკვლეულია 117 785 ნიმუში (მიმდინარეობს ინფორმაციის ეტაპობრივი მოწოდება).
  - კახეთში კალიების წინააღმდეგ შეიწამლა 9 070 ჰექტარი, ხოლო ამერიკული თეთრი პეპლის წინააღმდეგ - 330 ჰექტარი, კალიების წინააღმდეგ ქვემო ქართლის რეგიონში შეიწამლა 5 980 ჰექტარი.
  - ბაზარზე განთავსებული პესტიციდების და აგროქიმიკატების ხარისხის კონტროლის მიზნით საქართველოს 9 რეგიონში და ქ. თბილისში 132 სარეალიზაციო ობიექტიდან აღებულია პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების 289 ნიმუში (მ.შ. 254 პესტიციდი და 34 აგროქიმიკატი). ნიმუშები გადაცემულია აკრედიტირებულ ლაბორატორიაში კვლევის მიზნით. ლაბორატორიული კვლევის უარყოფითი შედეგის საფუძველზე დაჯარიმდა 4 მეწარმე, მარკირების წესის დარღვევაზე - 26 მეწარმე, შენახვის წესის დარღვევაზე - 1 მეწარმე, ბიზნესოპერატორის რეგისტრაციის არქონაზე - 1 მეწარმე
  - საკარანტინო ორგანიზმების ლაბორატორიული კვლევებისათვის ლაბორატორიას ჩაბარდა 432 ნიმუში (ენტომოლოგიური, ფიტოპათოლოგიური, მიკოლოგიური, ჰელმინთოლოგიური, ვირუსოლოგიური, ჰერბოლოგიური). ლაბორატორიიდან შემოვიდა 412 გამოცდის ოქმი. გამოცდის ოქმების მიხედვით დადასტურდა საკარანტინო მავნე ორგანიზმები: სარეველა 2, ხეხილის ბაქტერიული სიდამწვრე 15, კარტოფილის კიბო 19, კარტოფილის ოქროსფერი ნემატოდა 2;
  - ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის მიზნით შეძენილი და გამოსაკვლევად ლაბორატორიაში გადაცემული იქნა ვეტერინარული პრეპარატის 174 ნიმუში (მ.შ. 1 არაგეგმიური ინსპექტირებისას იქნა შეძენილი). ასევე ბიზნესოპერატორების ინსპექტირების მიზნით შემოწმებული იქნა 191 ობიექტი, აქედან 132 ვეტერინარული აფთიაქი, 3 ვეტკლინიკა/ზოომდაზია, 2 ვეტაფთიაქი/ვეტკლინიკა, 39 ვეტაფთიაქი/ზოომდაზია, 8 ვეტკლინიკა, 3 ზოომდაზია, 4 ვეტკლინიკა/ზოომდაზია/ვეტაფთიაქი. საქართველოში სპეციალური კონტროლისადმი დაქვემდებარებული პრეპარატების გამოყენების წესის დაცვაზე მონიტორინგის მიზნით შემოწმდა 9 ობიექტი;
  - შემოსული ინფორმაციის საფუძველზე განხორციელდა 7 არაგეგმიური ინსპექტირება, რეგისტრაციის გარეშე ბიზნესოპერატორის საქმიანობის გამო განხორციელდა ერთი ობიექტის დაჯარიმება 500 ლარის ოდენობით, ხოლო მეორე ობიექტის დაჯარიმება 100 ლარის ოდენობით (როგორც მცირე ბიზნესის სტატუსის მქონე ბიზნესოპერატორი);
  - სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორების და სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ფარმაცევტულ პროდუქტთან გათანაბრებული სამკურნალო საშუალებების გამოყენებაზე ნებართვის გაცემის მიზნით განხორციელდა 6 ობიექტის სარეგისტრაციო შემოწმება, საიდანაც 5 ობიექტი აყვანილი იქნენ ვეტერინარული და ცხოველთა ჭერის საქმიანობის განმახორციელებელი სამსახურების რეესტრში, ხოლო 1 ობიექტს ეთქვა უარი რეგისტრაციაზე საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან შეუსაბამობის გამო;
  - არარეგისტრირებული პრეპარატის და ვადაგასული პრეპარატების რეალიზაციასთან დაკავშირებით ბიზნესოპერატორები დაჯარიმდნენ 1 000 ლარის ოდენობით;
  - ცხოველთა საკვების ეტიკეტის წესის დარღვევით რეალიზაციასთან დაკავშირებით ბიზნესოპერატორი დაჯარიმდა 400 ლარის ოდენობით;

- ლაბორატორიული გამოკვლევით უვარგისად მიჩნეული იყო, საქართველოში წარმოებული 2 პრეპარატი, მწარმოებლები დაჯარიმდნენ 2 000 ლარის ოდენობით;
- ქვეყნის მასშტაბით ჩატარებულია სხვადასხვა სახის ლაბორატორიული კვლევები, შემოსულია 311.8 ათასამდე ნიმუში, მათ შორის ინფექციურ დაავადებებზე (ბრუცელოზი, მრპ-ს პათ.მასალა, ტყავისა და ნიადაგის გამოკვლევა ჯილეხზე, ცოფი, სალმონელოზი, პასტერელოზი, ბრადზოტი, ემკარი და სხვა). გამოკვლეულ ნიმუშებში გამოვლინდა შემდეგი დაავადებები: ცოფი - 33, ბრუცელოზი - 4 823, ცხოველთა პარაზიტული დაავადება - 78, პასტერელოზი - 34, სალმონელოზი - 4, მასტიტი - 285, ბრადზოტი - 8, ენტეროტოქსემია - 1, ჯილეხი - 21, თურქული - 290;
- საკვები პროდუქტების (მზა პროდუქტებისა და ნახევარფაბრიკატების, რძისა და რძის პროდუქტების) სხვადასხვა პარამეტრებზე გამოკვლეულ ნიმუშებში გამოვლინდა: სალმონელა -52, ნჩჯბ-185, მაფანმრ - 172, S.Aureus -4, E.COLI - 34;
- გამოკვლეულია სხვადასხვა მცენარეული ნიმუშები მიკოლოგიურ, ენტომოლოგიურ, ფიტოპათოლოგიურ და სხვა დაავადებათა აღმძვრელზე. გამოკვლეულ ნიმუშებში გაიცა დადებითი პასუხები: ენტომოლოგიური - 33, მიკოლოგიური - 93, ბაქტერიოლოგიური - 15, ფიტოპათოლოგიური - 8, ჰელმინთოლოგიური - 16;
- საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილების შესაბამისად შეძენილ იქნა 2 000 ლიტრი ბიოლოგიური პრეპარატი და მისი გამოყენებით დასავლეთ საქართველოში 225 ჰექტრაზე ჩატარდა ღონისძიებები ტრანსმისიური დაავადებების გადამტანების წინააღმდეგ, ღია სივრცეში „თერმული ნისლის“ ტექნოლოგიის გამოყენებით;
- საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილების საფუძველზე აზიური ფაროსანას პირველი და მეორე თაობის წინააღმდეგ ფართომასშტაბიანი ღონისძიებები ჩატარდა დასავლეთ საქართველოში დამუშავდა თხილისა და სიმინდის ფართობები - 100 800 ჰექტარზე. მავნებლის გავრცელების დადგენის მიზნით ქვეყნის მასშტაბით დამონტაჟდა 21 000 ფერომონიანი დამჭერი. შეწამვლითი ღონისძიებების გასატარებლად მუნიციპალიტეტებს უსასყიდლოდ გადაეცათ ბიფენტრინის შემცველი ინსექტიციდი, გერმანული წარმოების ზურგსაკიდი შემასხურებელი აგრეგატები და სხვა დამხამრე მასალები. აზიური ფაროსანას საწინააღმდეგო ღონისძიებებში მოსახლეობის მაქსიმალური ჩართულობის მიზნით, მათზე გადასაცემად სურსათის ერვზულმა სააგენტომ შეიძინა 230 000 ლიტრი ბიფენტრინის შემცველი ინსექტიციდი და 230 000 ცალი ფერომონიანი დამჭერი და დაარიგა მოსახლეობაში. პრეპარატის უსაფრთხო და ეფექტიანი გამოყენების მიზნით შესაბამისი სწავლებები ჩატარდათ შემასხურებელ აგრეგატებთან მომუშავე ოპერატორებს, ხოლო მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების მიზნით მომზადდა და გავრცელდა საინფორმაციო მასალები, ასევე ცენტრალურ და ადგილობრივ ტელეარხებზე განთავსდა საინფორმაციო ვიდეორგოლები. სიმინდის რძისებრ სიმწიფეში შესვლისთანავე სიმინდის ნათესებში მავნებლის გადასვლიდან გამომდინარე მობილიზებულ იქნა როგორც სააგენტოს ხელთ არსებული ტექნიკა (თერმული ნისლის გენერატორები, მცირემოცულობიანი ტექნოლოგიის შემასხურებლები, სატრაქტორო შემასხურებლები, Kärcher-ის ფირმის წყლის წნევიანი ჰავლის წარმომქმნელი აგრეგატები), ასევე დაქირავებული დიდი წარმადობის რეგულირებადი დისპერსიულობის აეროზოლური გენერატორი. სააგენტომ ასევე დაიქირავა ავიაციის მომსახურება და შეწამლა 1 400 ჰექტარი მიწის ნაკვეთები სამეგრელოსა და გურიის რეგიონებში;

10.5 სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 37 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

10.5.1 სოფლის მეურნეობის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 37 01 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

- შესაბამისი ღონისძიებები ჩატარდა აგრარული სექტორის განვითარების პრიორიტეტულ მიმართულებათა განსაზღვრის და შესაბამისი პროგრამების შემუშავების მიზნით, ასევე სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარების სტრატეგიისა და დარგობრივი სამოქმედო გეგმის თაობაზე;
- მიმდინარეობდა მელიორაციის სფეროს განვითარების, მიწის რაციონალურად გამოყენების, ნიადაგის კონსერვაციის, ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების სფეროში ერთიანი პოლიტიკის შემუშავება;
- მიმდინარეობდა სოფლის მეურნეობის დარგის მარეგულირებელი სამართლებრივი აქტების ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციის უზრუნველყოფა;
- მიმდინარეობდა განსახორციელებელი ღონისძიებების მართვა და ადმინისტრირება, საერთაშორისო ორგანიზაციებისათვის საწევრო გადასახადის გადახდა.

10.5.2 სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება რეგიონებში (პროგრამული კოდი 37 01 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

- შესაბამისი ღონისძიებები ჩატარდა რეგიონებში სოფლის მეურნეობის განვითარების ერთიანი პოლიტიკის გატარების ხელშეწყობის მიზნით, მიმდინარეობდა სამინისტროს პროგრამების შესახებ მოსახლეობის სისტემატიური ინფორმირება, დაინტერესებული პირებისათვის გაცემულ იქნა დარგის შესაბამის საკითხებზე კონსულტაციები, ორგანიზებულ და ჩატარებულ იქნა შესაბამისი ტრენინგები და სწავლებები;

10.5.3 ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 37 01 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი.

- ქ. ბერლინში გაიმართა სურსათის, სოფლის მეურნეობისა და მეზღვეობის საერთაშორისო გამოფენა „მწვანე კვირული“. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო ჩვიდმეტი ქართული კომპანიის პროდუქცია. სამინისტროს მხარდაჭერით წარმოდგენილი იყო ქართული სამზარეულო, დამზადდა ქართული ტრადიციული კერძები (ხაჭაპური, ხინკალი, ლობიანი, ჭვჭვტარი, ფხალი);
- სამინისტრომ პირველად მიიღო მონაწილეობა ქ. დუბაიში გამართულ აგრო სექტორის საერთაშორისო გამოფენაზე „GulfFood 2017“. საქართველოს სტენდზე წარმოდგენილი იყო ცამეტი ქართული კომპანიის პროდუქცია.
- ქ. სტამბოლში შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ორგანიზაციის (BSEC) წევრი ქვეყნების სოფლის მეურნეობის მინისტრების მეორე შეხვედრის ფარგლებში გაიმართა თურქეთის სურსათის, სოფლის მეურნეობისა და მეცხოველეობის სამინისტროს მიერ ორგანიზებული გამოფენა. აღნიშნულ

ღონისძიებაზე მოხდა ქართული აგრო სასურსათო პროდუქციის გამოფენა/დეგუსტაცია, სადაც წარმოდგენილი იყო თერთმეტი ქართული კომპანიის მიერ წარმოებული პროდუქცია.

- აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში გაიმართა აგროსამრეწველო სექტორის მე-11 საერთაშორისო გამოფენა „Caspian Agro 2017“. სამინისტროს ორგანიზებით, ქართულ სტენდზე თერთმეტი ქართული კომპანიის პროდუქცია იყო წარმოდგენილი. გამოფენა „Caspian Agro“ რეგიონში ერთ-ერთი ყველაზე მასშტაბურია, სადაც წარმოდგენილა როგორც სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მწარმოებელი, ისე მსხვილი სადისტრიბუციო კომპანიები. გამოფენის ფარგლებში ჩატარდა ექსპერტებთან შეხვედრები, დანადგარებისა და აღჭურვილობების საჩვენებელი გამოცდა და ინოვაციური ტენდენციების პრეზენტაციები; ქ. მინსკში გაიმართულ საერთაშორისო გამოფენაზე „ბელაგრო 2017“. წარმოდგენილი იყო რვა ქართული კომპანია;
- საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიებების ფარგლებში, წარმოდგენილი იყო სახელმწიფო პროექტების ფარგლებში დაფინანსებული აგრარული მიმართულების საწარმოების და სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მიერ წარმოებული პროდუქცია: სხვადასხვა სახის თაფლი და თაფლის პროდუქტები, ღვინისა და ყველის ნაირსახეობა, ჩაი, ჩურჩხელა, ბადაგი, თხილი, დეკას ჩაი, სუბლიმირებული ხილი, ხილის ჩირი, მოცვი, სხვადასხვა სახის კომპოტი და წვენი, ჯემებისა და მურაბების ნაირსახეობა;
- ქ. რიგაში გაიმართა საერთაშორისო გამოფენა „Riga Food 2017“, სადაც სამინისტრომ მეორედ მიიღო მონაწილეობა. გამოფენის მთავარ მიზანს წარმოადგენდა ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია ლატვიის რესპუბლიკაში. გამოფენაზე მოეწყო ქართული კუთხე და წარმოდგენილ იქნა თოთხმეტი ქართული კომპანიის სხვადასხვა სახის პროდუქცია.

10.6 სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო კვლევითი ღონისძიებების განხორციელება “ (პროგრამული კოდი 37 04)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო - კვლევითი ცენტრი

- შესწავლილია 32 სული ქართული მთისა და 24 სული ჰოლშტინური ჯიშის ფური. აღებულია რძის 9 მაჩვენებელი;
- დმანისის სასელექციო სადგურის ფერმა დაკომპლექტდა 20 კავკასიური წაბლა ჯიშის მოზარდით;
- შექმნილია კახური ჯიშის ღორის ტიპური ეგზემპლარების კოლტი (93 სული), რომლის გამრავლებაც საშუალებას მოგვცემს საბოლოოდ ჩამოყალიბდეს პირველი რიგის რეპროდუქტორი;
- 26 სული ნაზმატყლიანი და ნახევრადნაზმატყლიანი ცხიმკუდიანი ცხვარის სულადობა შემოწმდა ბრუცელოზზე;
- სანაშენედ მიღებული იქნა 4 ბატკანი, 2-2 ნახევრად ნაზმატყლიანი და ნაზმატყლიანი;
- 29 სული სანაშენე ცხვარი გადაყვანილია დმანისის ზაფხულის საძოვრებზე, მიმდინარეობს ცხვრის ბონიტირება;
- ფარავნის კობრის 32 სანაშენე ინდივიდი გადაყვანილია ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის, სოფლის რიყეს სათევზე მეურნეობაში; მიმდინარეობს ფარავნისა და რიონის კობრის შეჯვარება, ეტაპობრივად მიმდინარეობს ნაჯვარი ლიფსიტების მიღება. მიღებულია ჯანმრთელი ნაჯვარი ლიფსიტები, საშუალო ზომის 8 სმ;
- გატარებულ იქნა ფუტკრის დაავადებების საწინააღმდეგოდ პრევენციული ღონისძიებები. ფორმირებულ იქნა 40 ორგანოფილებიანი ნუკლეუსი. გამოყვანილ იქნა 50 განაყოფიერებული დედა ფუტკარი. საანალიზოდ აღებულ იქნა ფუტკრის, ღია და გადაბეჭდილი ბარტყიანი ჩარჩოს ნიმუშები;
- გადაირჩა თუთის აბრეშუმხვევიას 1 200 ნადები (400 გ) ჯანსაღი წმინდა ჯიშის და 400 გ ჰიბრიდული გრენა. თითოეული ჯიშიდან შეირჩა 150 მდედრი და მამრი ინდივიდები. დამზადდა თუთის აბრეშუმხვევიას 65 ჯიშის მომდევნო თაობის 1 500 ნადები წმინდა და 500 გ ჰიბრიდული გრენა;

- თიანეთის, ახმეტის, თელავისა და კასპის მუნიციპალიტეტებში კოპროლოგიურად გამოკვლეულ იქნა 73 ღორი;
- კასპის მუნიციპალიტეტის სოფლებში კოპროლოგიურად გამოკვლეულ იქნა 42 მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი;
- მომზადდა ყველში ბრუცელების სიცოცხლიუნარიანობის განსაზღვრის მეთოდიკა;
- განხორციელდა სასმელ წყალში არსებული რისკის მართვის ალტერნატიული ღონისძიებების შესახებ რეკომენდაციების შემუშავება;
- შემუშავდა პალმის ცხიმთან ასოცირებული რისკის მინიმიზაციის რეკომენდაციები;
- დაითესა საბოსტნე ბარდას, საზამთროსა და ნესვის ჯიშები გამრავლების სანერგისათვის;
- დაირგო პომიდვრის 16 ჯიში/ჰიბრიდი საკონტროლო სანერგისათვის;
- შესწავლილ და დამუშავებულ იქნა სიპის (CIP) 86 კარტოფილის კლონი;
- ღია გრუნტში დაირგო კარტოფილის 3 ადგილობრივი, 12 ინტროდუცირებული და 4 სიპის (CIP) კლონი.
- მიღებულია კარტოფილის 46 269 ცალი სამისუპერელიტა მინი ტუბერი;
- ჩატარდა ბოსტნეულის მყნობა 5 კულტურის 14 ნამყენ კომბინაციაში.
- მიღებულია გოჯი-ბერის 300 ცალი in vitro მცენარე;
- განხორციელდა CIP -ის 76 კლონის in vitro გამრავლება;
- განხორციელდა კარტოფილის ადგილობრივი და ინტროდუცირებული ჯიშის in vitro გამრავლება. ჩატარდა in vitro კარტოფილის სათესლე მასალის ვირუსოლოგიური კონტროლი;
- განხორციელდა ერთწლოვანი კულტურების ბიომეტრიული გამოკვლევა, ჩატარდა ფენოლოგიური დაკვირვებები, მიღებულ იქნა მოსავალი;
- პირველადი მეთესლეობისთვის მომზადდა სანერგეები სხვადასხვა ერთწლოვანი კულტურებისთვის;
- დამუშავებული და შესწავლილია სელექციური ცდებიდან აღებული სიმინდის ტაროების ბოტანიკური შემადგენლობა, სულ 4 600 ხაზი;
- დაითესა სიმინდის 2 000 ნომერი;
- საქართველოს რეგიონებში - სამეგრელო (ლესიჭინე), ლეჩხუმი (ცაგერი, ალვი) გაშენდა ხეხილის და ვაზის ახალი ჯიშების კოლექციები 4 ჰექტარ ფართობზე;
- დაირგო ხეხილის სხვადასხვა ჯიშის 5 000 კალამი და საძირე (ჯილაურას სადედე ბაღში);
- თუთის ტოლერანტული ფორმების მოძიების მიზნით განხორციელდა მარშრუტული ექსპედიციები ქვემო ქართლში;
- განხორციელდა 3 ექსპედიცია თხილის ადგილობრივი და ინტროდუცირებული ჯიშების ფენოლოგიურ ფაზების მიმდინარეობაზე დაკვირვების მიზნით;
- ჩატარდა ვაზის 80 და ხეხილის 160 საანალიზო ნიმუშის ტესტირება ვირუსული ინფექციების შემცველობაზე;
- განხორციელდა ფენოლოგიური და ამპელოგრაფიული დაკვირვებები ვაზის ადგილობრივი უნიკალური საღვინე და სასუფრე მიმართულების 50 ჯიშზე;
- საკოლექციო ნარგაობები გამდიდრდა ახალი პერსპექტიული ჯიშებითა და კლონებით;
- დაიმყნო 1 500 ნერგი ხეხილის ადგილობრივი ჯიშების კოლექციის მოწყობის მიზნით;
- განხორციელდა გოჯი ბერის 5 სხვადასხვა ჯიშის გამერქნებული და მწვანე კალმით დაფესვიანების ტექნოლოგიების დახვეწის პირველი და მეორე ეტაპები;
- გამოცდილ იქნა სხვადასხვა სახის ახალი ინსექტიციდი ყურძნის ჭიის მეორე თაობის წინააღმდეგ;
- ჩატარდა მარშრუტული გამოკვლევები ვაზის და ხეხილის ვირუსული და ფიტოპლაზმური დაავადებების სიმპტომების, გავრცელების შესასწავლად;
- მომზადდა სათესლე მასალები და შედგენილია ბიოპრეპარატების გამოყენების სქემა თითოეული კულტურისათვის;
- რეესტრში დარეგისტრირებული იქნა თხილის 17 ჯიში, თხილის კულტურისათვის გაიცა 7 სერტიფიკატი და 1 360 ეტიკეტი;

- განხორციელდა 29 სანერგე მეურნეობის დოკუმენტური შემოწმება. თესლისა და სარგავი მასალების სერტიფიცირების სისტემის ჩამოყალიბების ფარგლებში შემოწმდა 44 სანერგე მეურნეობა;
- განხორციელდა სავლე ინსპექტირება მარცვლეულ კულტურებზე;
- გაიცა 5 სერტიფიკატი მარცვლეული კულტურებისათვის (ხორბალი და ქერი);
- შემუშავებული იქნა საკონტროლო გამოცდის მეთოდიკა ხორბლის კულტურისათვის;
- ჩატარდა დაკვირვება ყვავილობის ფაზებზე ლობიოს და სიმინდის კულტურაზე;
- განხორციელდა ჩაის მძიმედ სასხლავი არსებული მანქანების მუშაობის შესწავლა, გამოცდა და ანალიზი;
- შემუშავდა მუხუდოს წარმოების სამანქანო ტექნოლოგია;
- გამოცდილი იქნა მინერალური სასუქების შემტანი და ნიადაგის დამამუშავებელი მოწყობილობები;
- საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთებზე განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოები.
- 2016 წლის მოსავლის ღვინოები მოიხსნა ლექიდან და ჩაუტარდა სულფიტაცია და ფილტრაცია. ჩამოსხა 25 დასახელების ღვინო. 104 დასახელების ღვინო გამდგრადებულია და მომზადებულია ჩამოსხმისათვის. მოხდა 49 ვაზის ჯიშის ღვინის ნიმუშების ჩამოსხმა - ეტიკეტირება, სულ -1 345 ბოთლი;
- დამზადდა ლიმონის ნატურალური დაბალკალორიული ლიმონათის ნიმუშები, ალუბლის წვენის და ლიმონათის საკვლევი ნიმუშები, ვაშლის 5 ჯიშის ძმრის საკვლევი ნიმუშები, ვაშლის 2 ჯიშის სიდრის საკვლევი ნიმუშები;
- ჩამოსხა სიდრისა და ვაშლის ძმრის ნიმუშები;
- ჩატარდა 17 სახის გადამუშავებული პროდუქტის სენსორული ანალიზი, 6 წლის ღვინის ნიმუშების და 2016 წლის ღვინის ნიმუშების დეგუსტაცია;
- დადგენილ იქნა შავი ყურძნის (დაკაპო) ზოგიერთი ფიტოქიმიური მონაცემი და ძირითადი ფიტოქიმიური მაჩვენებელი ვაშლის ორ ჯიშში;
- მდელის ყავისფერი ნიადაგების ნაყოფიერების შესწავლის მიზნით თითოეული დანაყოფიდან აღებულ იქნა 52 ნიმუში. ტკილის გავლენის შესწავლის მიზნით მკვლე ნიადაგების პირობებში, თითოეული დანაყოფიდან აღებულია 32 ნიმუში. საქართველოს ნიადაგების საერთო მდგომარეობის შესწავლის (ინვენტარიზაცია) მიზნით შედგენილია ნიმუშების აღების ბადე (2კმx2კმ), აღებული და შესწავლილია 12 ნიადაგის ნიმუში;
- სავლე პირობებში გაკეთდა და აღიწერა 1 ნიადაგური ჭრილი, საანალიზოდ აღებულია ნიადაგის 8 ნიმუში. ჩატარდა ნიმუშის ლაბორატორიული კვლევა და დამუშავდა მითითებული შედეგები;
- ნიადაგის ნაყოფიერების შესწავლის მიზნით საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთებიდან აღებულია 183 ნიმუში, რომლის საფუძველზეც შედგენილია ნიადაგის განოყიერების სისტემა სხვადასხვ სასოფლო-სამეურნეო კულტურისთვის. ლაბორატორიული პირობებში ჩატარდა 111 ნიმუშის ლაბორატორიული კვლევა ძირითად მახასიათებლებზე;
- ლაბორატორიულ პირობებში გამოკვლეულია ნიადაგის 306 ნიმუში. მომზადდა რეკომენდაცია ნიადაგის ოპტიმალური განოყიერების სისტემის შესახებ.

10.7 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის ღონისძიებები“ (პროგრამული კოდი 37 06)

პროგრამის განმახორციელებელი

✓ სსიპ -სასოფლო სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

- საანგარიშო პერიოდში სტატუსი მიენიჭა 151 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს, საქართველოს მასშტაბით რეგისტრირებულია 1 441 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი, კამერალური მონიტორინგი ჩაუტარდა 638 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს, გასვლითი მონიტორინგი ჩატარდა 192 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივში. 159 კოოპერატივს შეუწყდა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის სტატუსი;
- საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამას დაემატა კაპიტალური ინვესტირების ფიჭის ასათლედი დანა

ელექტროგამაცხელებლით, ელექტრო დენის ძაბვის გადამყვანი 220V-დან 12V-ზე, კოოპერატივებისათვის 30%-იანი თანადაფინანსებით გადაცემის კომპონენტი. ამჟამად, სულ პროგრამაში ჩაერთო 71 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი და პროგრამის ფარგლებში მოთხოვნილია - 4 902 ერთეული სკა, 25 ერთეული ავზი, 21 ერთეული თაფლის საწური და 22 ერთეული ფიჭის ასათლელი დანა. აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში გადაცემულია 190 სკა, 21 ერთეული თაფლის საწური და 22 ერთეული ფიჭის ასათლელი დანა;

- საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ერთიანი საწარმოო უზრუნველყოფის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოსთან შეთანხმებით მოძიებულ იქნა გორის რაიონის სოფელ ბერბუკში მდებარე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის 2 500 მ2 ნაკვეთი, რომელიც უსასყიდლოდ უვადო სარგებლობის უფლებით გადაეცა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტოს. სააგენტოს მიერ აღნიშნულ მიწის ნაკვეთზე განხორციელდება თაფლის საწარმოსათვის განკუთვნილი საწარმო-ინფრასტრუქტურის ჩამოყალიბება, რომელიც პროგრამით გათვალისწინებული პირობების დაკმაყოფილების შემთხვევაში პირდაპირი მიყიდვის წესით გადაეცემა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს. საწარმოში შესაძლებელი იქნება დღეში არანაკლებ 2 ტონა თაფლის გადამამუშავება;
- რძის მწარმოებელი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში დასრულდა რეგისტრაციის ეტაპი, პროგრამაში ჩაეთო 16 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი, პროგრამის მოთხოვნებს სრულად აკმაყოფილებს 14 კოოპერატივი. აღნიშნულ კოოპერატივებსა და სააგენტოს შორის გაფორმებულია ხელშეკრულებები. მიმდინარეობდა კოოპერატივების მიერ რძის საწარმოსათვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობების მშენებლობა/მოწყობა;
- მევენახეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამაში ჩართულია 3 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი. დღეის მდგომარეობით სამივე სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივმა დაასრულა საწარმოს შენობა-ნაგებობის მშენებლობა და სააგენტოს წარუდგინა პროგრამით გათვალისწინებული ცნობები შენობა-ნაგებობის კანონმდებლობის მოთხოვნებთან შესაბამისობის შესახებ. პროექტის ფარგლებში დაიდო 2 ხელშეკრულება, რომელთაგანაც 9 თვის განმავლობაში 1 ხელშეკრულების მიწოდება განხორციელდა სრულად, ხოლო მეორე ხელშეკრულების ფარგლებში მიწოდება განხორციელდება ეტაპობრივად (15 ოქტომბრამდე);
- საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით მაღალმთიან რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სადოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა მონაწილეობის მსურველთა რეგისტრაციის პროცესი.
- სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მიერ წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაციის მიზნით „დედა ენის“ ბაღში გაიმართა გამოფენა-გაყიდვის ღონისძიება, სადაც მონაწილეობა მიიღო და თავისი წარმოებული პროდუქცია წარმოადგინა 30-მა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივმა.

11. სასამართლო სისტემა

11.1 სასამართლო სისტემა (პროგრამული კოდები 07 00–10 00)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო;
- ✓ საქართველოს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოსთან არსებული სსიპ - საერთო სასამართლოების დეპარტამენტი;
- ✓ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო;
- ✓ საქართველოს უზენაესი სასამართლო.

- მიმდინარეობდა მუშაობა საქართველოს უზენაესი და საკონსტიტუციო სასამართლოების გამჭვირვალობის და საჯაროობის პროცესის გასაუმჯობესებლად;
- ჩატარდა მოსამართლეობის კანდიდატთა შესარჩევი კონკურსი;
- საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილებით მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესდა 64 მოსამართლე. აქედან 25 მოქმედი მოსამართლე, 6 იუსტიციის უმაღლესი სკოლის მსმენელი, 5 ყოფილი უზენაესი სასამართლოს და საკონსტიტუციო სასამართლოს მოსამართლე და 28 ყოფილი მოსამართლე;
- საბჭოს მიერ შეფასდა 135 გამოსაცდელი ვადით დანიშნული მოსამართლე, აქედან 10 მოსამართლე გამწესდა უვადოდ;
- საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება „საქართველოს საერთო სასამართლოებში საქმეთა ავტომატურად, ელექტრონული სიტემის მეშვეობით გადანაწილების წესის დამტკიცების შესახებ“, რომელიც არეგულირებს საქმეთა განაწილების პრინციპს, სასამართლოს თავმჯდომარის უფლებამოსილებას საქმის გადანაწილების პროცესში, მოსამართლეთა თანაბარ დატვირთულობას და სხვა საკითხებს. აღნიშნულის საფუძველზე შეიქმნა ელექტრონული განაწილების პროგრამა, რომელიც გაშვებულია სატესტო რეჟიმში რუსთავის საქალაქო სასამართლოში;
- 51 ნაფიცი მსაჯული უზრუნველყოფილ იქნა კანონმდებლობით დადგენილი ყველა იმ ხარჯის ანაზღაურებით, რომელიც პირდაპირაა დაკავშირებული მათ მიერ საკუთარი მოვალეობის შესრულებასთან;
- დასრულდა თბილისის, რუსთავისა და ფოთის საქალაქო, დუშეთის, თიანეთისა და ყაზბეგის მაგისტრატი სასამართლოების და სსიპ - საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის სარემონტო სამუშაოები;
- დასრულდა ბორჯომის მაგისტრატი სასამართლოს სამშენებლო სამუშაოები;
- დაიწყო თბილისის საქალაქო სასამართლოს ახალი შენობის სამშენებლო სამუშაოები;
- მიმდინარეობდა ქუთაისის სააპელაციო, ოზურგეთისა და ზესტაფონის რაიონული, ქობულეთისა და ხონის მაგისტრატი სასამართლო შენობების სარემონტო სამუშაოები. ჩატარდა წალკის, ონისა და ბორჯომის მაგისტრატი სასამართლოს შენობის გაზიფიკაციის სამუშაოები;
- განხორციელდა ქსელური მოწყობილობების, სასერვერო და შემნახველი სისტემების შექმნა/მონტაჟი. დამატებით 7 სასამართლო შენობაში დამონტაჟდა შენობის დაცვის სიგნალიზაციის მოწყობილობები;
- საერთო სასამართლოების არქივისა და საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის არქივის შენობებში დამონტაჟდა ვიდეოსამეთვალყურეო სისტემები;

12. გარემოს დაცვა და ბუნებრივი რესურსების მართვა

12.1 დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 38 03)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- განხორციელდა GPS მოწყობილობების დაყენება სააგენტოს კუთვნილ 90 ავტომანქანაზე;
- აჯამეთის აღკვეთილის ადმინისტრაციაში განხორციელდა იმერული მუხის აღდგენის სამუშაოები, ასევე დახვნის და დათესვის სამუშაოები 10 ჰა-ზე;
- წყლის დონის კონტროლისათვის შექმნილ იქნა შესაბამისი სპეციფიური საზომი ხელსაწყო, რომელიც დამონტაჟებულ იქნა სოფელ ინჩხურში, მდინარე აბაშაზე;
- დასრულდა პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლისა და სათაფლიას აღკვეთილის ტერიტორიაზე ვიდეოსამეთვალყურეო, საგანგაშო, სასიგნალიზაციო და სხვა ელექტრო სამუშაოები. დასრულდა

- პრომეთეს მღვიმის სანაოსნო მონაკვეთის სარეაბილიტაციო სამუშაოები. პრომეთეს მღვიმისთვის შესყიდულ იქნა 4 ერთეული ალუმინის ნავი;
- 9 ტერიტორიული ადმინისტრაციისათვის დამზადებულ იქნა 17 კომპლექტი სახანძრო სტენდი შესაბამისი აღჭურვილობით;
  - განხორციელდა სათაფლიის შუშის გადასახედის და მასთან მისასვლელი ბილიკის რეაბილიტაცია, აღდგა დიდთოვლობის გამო დაზიანებული პრომეთეს მღვიმის გამოსასვლელი, შეკეთდა მარტვილის გადასახედის მოაჯირი;
  - კოლხეთის ეროვნული პარკის ჭურის უბანზე მოწყობილი იქნა ჭაბურღილი;
  - აღდგენილ იქნა ოკაცეს დაზიანებული კიდული ბილიკი და ქვებისაგან გაწმენდილი იქნა კლდოვანი ტერიტორია;
  - მიმდინარეობდა კინჩხას ჩანჩქერის ბუნების ძეგლის, ნავენახევის და საწურბლიას მღვიმის ბუნების ძეგლების ვიზიტორთა ცენტრისა და ტურისტული ინფრასტრუქტურის სამშენებლო სამუშაოები;
  - სააგენტომ მონაწილეობა მიიღო საერთაშორისო ტურისტულ გამოფენაში, რომელიც ჩატარდა ქ. თბილისსა და ქ. ბათუმში; დამზადდა სხვადასხვა სახის საინფორმაციო-სარეკლამო პროდუქცია (საგამოფენო სტენდები, 360 გრადუსიანი პანორამული ვიდეო რგოლები, საინფორმაციო-სარეკლამო ბანერები, ლიფლეტები, ბუკლეტები, ინსტალაციები და სხვა);
  - შესყიდული იქნა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტურისტული რუკები, განახლებულ იქნა სარეკლამო ბილბორდები იმერეთში, ყაზბეგსა და წითელი ხიდის მიმდებარე ტერიტორიაზე;
  - ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციისათვის შესყიდულ იქნა პიკაპის ტიპის ავტომანქანა, ხოლო კინტრიში-ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციული შენობა აღიჭურვა ავეჯითა და ინვენტარით;
  - გრძელდებოდა ყაზბეგის, ფშავ-ხევსურეთის, კინტრიშის და ალგეთის დაცული ტერიტორიების ტურიზმის სტრატეგიების, სამოქმედო და საინვესტიციო გეგმების შემუშავება. ალგეთის ეროვნული პარკისათვის შემუშავდა მენეჯმენტის გეგმა;
  - დაიწყო ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების სადემარკაციო ღონისძიებები;
  - მიმდინარეობდა ალგეთის და ყაზბეგის ეროვნული პარკების ადმინისტრაციული შენობების და ვიზიტორთა ცენტრების მშენებლობა;
  - მიმდინარეობდა ხარაგაულის ადმინისტრაციის ოფისის და ვიზიტორთა ცენტრის სარემონტო სამუშაოები, მარელისის სასტუმროს სარემონტო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები, ლაგოდეხის ადმინისტრაციის მიმდებარედ ავტოსადგომის, განათების სისტემისა და სამეთვალყურეო სისტემის მოწყობის სამუშაოები, თუშეთში ადმინისტრაციული შენობის სველი წერტილების რეაბილიტაცია-მშენებლობა, მტირალას ეროვნული პარკში ტურისტული თავშესაფრის რეაბილიტაცია, კაცობურის ტურისტული თავშესაფრის მშენებლობა, მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისა და ვიზიტორთა ცენტრის და კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისა და ვიზიტორთა ცენტრის რეაბილიტაცია;
  - მუდმივად წარმოებდა ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი 20 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციის მიერ სპეციალური წლიური გეგმების მიხედვით;
  - გამოცდილების გაზიარების მიზნით განხორციელდა ალგეთის ეროვნული პარკის, ყაზბეგის ეროვნული პარკის, კინტრიშის დაცული ტერიტორიების და ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციების თანამშრომლების გაცნობითი ვიზიტი მარტვილისა და ოკაცეს კანიონის ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციაში და მარტვილის კანიონში;
  - გაგრძელდა მონაცემთა ბაზის Triple I-ის შემუშავება;
  - შემუშავდა სარეკომენდაციო დოკუმენტი „დაცული ტერიტორიების სააგენტოს სახელმწიფო შესყიდვების პროცესების ოპტიმიზაცია, დაცული ტერიტორიების ქონების მართვის გაუმჯობესება და მიღებული შემოსავლების ეფექტურად გადანაწილება“;
  - განხორციელდა მყისიერი დაწყების მექანიზმების (QSM) მეორე ეტაპი ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიებისთვის (შატილის სახლების გადახურვა);

- დაიწყო ფინანსური თანამონაწილეობითი მიდგომის (FPA) კომპონენტის მესამე ციკლის ღონისძიებების განხორციელება და ინდივიდუალური საპროექტო წინადადებების (IPP) კომპონენტის განხორციელება სამიზნე დაცული ტერიტორიების მიმდებარე თემებში;

12.2 სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 38 04)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

- მიმდინარეობდა სატყეო სფეროში არსებული საკანონმდებლო და მეთოდოლოგიური ბაზის სრულყოფა;
- მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის სრულყოფა-განვითარებისათვის მიმდინარეობდა მერქნული რესურსის აუქციონის წესით რეალიზაციის მოდულის შემუშავება, სისტემის ადმინისტრირება, მომხმარებელთათვის პრაქტიკული და მეთოდური დახმარების გაწევა;
- მიმდინარეობდა სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული სატყეო უბნების ფართობების და საზღვრების დაზუსტება, სამცველოების ელექტრონული Shp-ფაილების მომზადება;
- სახელმწიფო ტყის ფონდის ფართობების შესახებ მომზადდა ინფორმაცია:
  - ✓ 15 951 359 კვ.მ ფართობზე - სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობისთვის;
  - ✓ 735.7 ჰა ფართობზე - სასოფლო-სამეურნეო და არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით ტყითსარგებლობისთვის;
  - ✓ 589.7 ჰა - ტყის ფონდის ტერიტორიაზე წიაღით სარგებლობის განხორციელებისთვის;
  - ✓ 112 411 ჰა - სამონადირეო მეურნეობის ლიცენზიის გაცემასთან დაკავშირებით;
  - ✓ 300.7 ჰა - ტყის ფონდიდან ამოსარიცხ ფართობებზე.
- გადაუდებელი აუცილებლობით (ხანძრით, სტიქიური უბედურებით ან/და სხვა ფორსმაჟორული გარემოებით) გამოწვეულ შემთხვევებთან დაკავშირებით, გამოიცა სატყეო სააგენტოს უფროსის ბრძანება 1 500-მდე კმ I ხარისხის ხე-ტყის გაცემის შესახებ;
- მიმდინარეობდა მოსაწყობი და სარეაბილიტაციო სატყეო-სამეურნეო გზების შესახებ საპროგნოზო-საორიენტაციო მონაცემების დაზუსტება რეგიონების მიხედვით;
- საბიუჯეტო ორგანიზაციების, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების (მათ შორის, საქართველოს საპატრიარქო), თვითმმართველი ერთეულების მიერ დაფუძნებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირებისათვის II ხარისხის ხე-ტყის უზრუნველყოფის მიზნით გამოიყო 18 052.5 კმ ხე-ტყე და I ხარისხის - 17 665 კმ ხე-ტყე;
- საქართველოს მთავრობის განკარგულების საფუძველზე შპს „აღმოსავლეთ საქართველოს ფსიქიკური ჯანმრთელობის ცენტრს“ გადაეცა 150 კმ II ხარისხის ხე-ტყისოციალურად დაუცველი მოსახლეობის შეშით უზრუნველყოფის მიზნით, ბორჯომის მუნიციპალიტეტს, გადაეცა სანიტარული ჭრის შედეგად მიღებული და დასაწყობებული 588.25 კმ II ხარისხის ხე-ტყე;
- გრძელვადიანი დანიშნულებით (იჯარები) ტყითსარგებლობასთან დაკავშირებით განხილულ იქნა 105 განცხადება; 1 ერთეულ მიწის ნაკვეთზე გაფორმდა გრძელვადიანი დანიშნულებით ტყითსარგებლობის (იჯარა) ხელშეკრულება, ხოლო 44 განაცხადზე მომზადებულია მთავრობის განკარგულების პროექტი.
- გამოვლენილ იქნა 2 707 სამართალდარღვევის ფაქტი, მათ შორის ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის - 1 987 ფაქტი, სისხლის სამართლის - 163, ხოლო 473 ფაქტზე დაიწერა საველე აქტი და გადაიგზავნა სამართალდამცავ ორგანოებში. უკანონოდ მოპოვებული რესურსის მოცულობამ სულ შეადგინა 15.5 ათასი კმ, გარემოზე მიყენებულმა ზიანის ოდენობამ შეადგინა 2 282.2 ათასი ლარი;
- ტერიტორიული სატყეო სამსახურების მიერ დახურული იქნა 120 ტყეკაფი, ხოლო 2 წლის ვადის გასვლის გამო გაუქმებულ იქნა 1 157 ტყეკაფი;
- შედგენილი და დამტკიცებული იქნა თელავი-ახმეტის სატყეო უბნის მალრანის სატყეოში აკაციის პლანტაციის გაშენების პროექტი 20.0 ჰა ფართობზე.

- შესწავლილი იქნა ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობისათვის შერჩეული 5.0 ჰა ფართობი ლაგოდეხი-ყვარლის სატყეო უბნის ყვარლის სატყეოში და 10.0 ჰა ფართობი კურორტ ბახმაროს ტერიტორიაზე;
- მოვლის ღონისძიებები განხორციელდა კახეთის სატყეო სამსახურის დაქვემდებარებულ სატყეოების ტერიტორიებზე გაშენებულ აკაციის პლანტაციებში 27 ჰა ფართობზე. გეგმიური ინვენტარიზაცია ჩატარდა აკაციის სამ პლანტაციაში (3.5 ჰა; 5.8 ჰა; 14.7 ჰა);
- გაშენდა ტყე ჩარხისწყლის სატყეოს ტერიტორიაზე პროექტით გათვალისწინებულ 21.4 ჰა-დან 9.0 ჰა ფართობზე, ხოლო 159.7 ჰა ფართობზე დამტკიცდა ტყის გაშენების პროექტი;
- ტყის მოვლის ღონისძიებები ჩატარდა 2008 წლის ნახანძრალ ტერიტორიაზე (ჩარხისწყლის სატყეო) 2013-2017 წლებში გაშენებულ ტყის კულტურებს 81.0 ჰა ფართობზე. მოვლის ღონისძიება განხორციელდა ამავე ტერიტორიაზე არსებულ დროებითი ტყის სანერგეში 0.3 ჰა ფართობზე;
- მოვლის ღონისძიებები ჩატარდა ქვემო ქართლის, შიდა ქართლის, სამცხე-ჯავახეთის სატყეოებში მოწყობილ დროებით სანერგეებს;
- მომზადდა ხონი-წყალტუბოს სატყეო უბნის ტერიტორიაზე ტყის გაშენების პროექტი 2.4 ჰა ფართობზე. განხორციელდა საველე გასვლა 2017 წლის სამოქმედო გეგმით ტყის ბუნებრივი განახლებისათვის განსაზღვრულ ფართობებზე ჭიათურა-საჩხერის სატყეო უბნის ტერიტორიაზე 11.5 ჰა ფართობზე;
- ჩატარდა მავნებელ-დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებები, მათ შორის, კოლხური ბზის კორომებში - კოლხური ბზის გადარჩენის ეროვნული მრავალწლიანი სამოქმედო გეგმის შესაბამისად კორომების შეწამლების სამი ეტაპი 400.0 ჰა ფართობზე (გურიის, იმერეთისა და სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონებში), ხოლო დამატებით 150.0 ჰა ფართობზე - მეორე ეტაპი;
- მომზადდა სამცხე-ჯავახეთის სატყეო სამსახურის დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე გავრცელებული მბეჭდავი ქერქიჭამიას წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების განხორციელების გრაფიკი. განთავსებული იქნა ფერომონიანი მწერმჭერები (4 000 ცალი). ჩატარდა 4 მონიტორინგი;
- დამუშავდა რეგიონალური სატყეო სამსახურების მიერ მოწოდებული საპროგნოზო მონაცემები და დაიგეგმა სატყეო-სამეურნეო გზების მოწყობა/რეაბილიტაცია 106.9 კმ-ზე, აქედან მოეწყო 68.89 კმ სატყეო-სამეურნეო გზა.
- სპეციალური და სანიტარული ჭრის ფარგლებში დამზადდა 21 688.9 კმ მერქნული რესურსი კახეთის, იმერეთის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონებში;
- სპეციალური და სანიტარული ჭრის ფარგლებში დამზადებული მერქნული რესურსის (მრგვალი ხე-ტყე (მორი-შეშა)) საკუთრებაში გაცემის მიზნით, გამოცხადებულ ელექტრონულ აუქციონებზე გაყიდული მერქნული რესურსის მოცულობამ შეადგინა 11 273.5 კმ.
- მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრებ დასახლებულ პირებზე პირდაპირი მიყიდვის წესით განხორციელდა 3 692,5 კმ რესურსის გადაცემა, ხოლო 5 755,5 კმ საშემე მერქნი გაიცა სხვადასხვა რეგიონების საჯარო სკოლებზე.
- დამტკიცდა ტექნიკური დავალებები გურიის რეგიონში 33 672 ჰა-ზე ინვენტარიზაციის და მართვის გეგმის შედგენის მიზნით. შესრულებულია პირველი ეტაპის სამუშაოები;
- მომზადდა ტექნიკური დავალება რაჭა-ლეჩხუმი ქვემო სვანეთის სატყეო სამსახურის ლენტეხის სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე სახელმწიფო ტყის ფონდის 76 386 ჰა ინვენტარიზაციის მიზნით.

12.3 გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 38 02)

პროგრამის განმახორციელებელი:

- ✓ სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოსდაცვითი

- დამტკიცდა რეგულირების ობიექტების 2017 წლის შემოწმებათა გეგმა, რომლის მიხედვით დაიგეგმა რეგულირების ობიექტის საქმიანობის გარემოსდაცვითი კანონმდებლობასთან შესაბამისობის შემოწმების განხორციელება. საანგარიშო პერიოდში შემოწმდა 62 რეგულირების ობიექტი; საქართველოს ნავსადგურებში შემოსული 160 გემის ინსპექტირება ჩატარდა ნარჩენების (მ.შ. იზოლირებული ბალასტური წყლების) აღრიცხვისა და უტილიზაციის, გამწმენდი დანადგარების მუშაობისა და სხვა გარემოსდაცვითი მოთხოვნების დაცვის შემოწმების მიზნით;
- გამოვლინდა გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის 8 749 ფაქტი, მ.შ. ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის - 8 325 ფაქტი, სისხლის სამართლის - 424 ფაქტი. სამართალდამრღვევებზე დაკისრებულმა ჯარიმამ შეადგინა 3.4 მლნ ლარამდე, ხოლო გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის შედეგად, გარემოსთვის მიყენებული ზიანის დაანგარიშებულმა ოდენობამ შეადგინა დაახლოებით 6.0 მლნ ლარი;
- გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის „ცხელ ხაზზე - 153“ შემოვიდა 8.6 ათასი ზარი, მათ შორის, 6.5 ათასი ინფორმაციული ხასიათის ზარი და 2.1 ათასი შეტყობინება გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის თაობაზე, რაზედაც დეპარტამენტის მიერ ხორციელდება რეაგირება და კანონმდებლობით დადგენილი ზომების გატარება;
- მრგვალი ხე-ტყის გადამამუშავებელი საამქროების მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ელექტრონულ ჟურნალში) დაინერგა ახალი მოდულები „პროდუქტი“ და „ნარჩენი“, რომელთა მეშვეობით სახერხი საამქროს ოპერატორები ონლაინ რეჟიმში (emoe.gov.ge) მრგვალი ხე-ტყის (მორების) მიღება-გადამამუშავების აღრიცხვის გარდა, ასევე ახორციელებენ გადამამუშავების შედეგად მიღებული პროდუქტისა და ნარჩენის აღრიცხვა-გატანის პროცედურებს; საქართველოს ყველა რეგიონში საამქროების მფლობელებისა და ოპერატორებისთვის გაიმართა შეხვედრები და სასწავლო სემინარები;
- შემუშავდა და დაინერგა თევზჭერის მართვისა და მონიტორინგის ელექტრონული სისტემა; შავი ზღვაში თევზჭერის ლიცენზიების ფარგლებში მოქმედი თევზსაჭერი მცურავი საშუალებები აღიჭურვა ელექტრონული მონიტორინგის სისტემებით, შემუშავდა და ამოქმედდა ელექტრონული სისტემა - „ელექტრონული სარეწაო ჟურნალი“, რომლის მეშვეობით თევზჭერის ლიცენზიის მფლობელები უზრუნველყოფენ სარეწაო თევზჭერის აღრიცხვას ონლაინ-რეჟიმში;
- დეპარტამენტის თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, დონორთა დახმარებით განხორციელდა ტრენინგები სხვადასხვა თემებზე: „ქიმიური ნივთიერებებითა და ნარევებით გამოწვეული მასშტაბური ავარიების პრევენციის კოდექსი“, „ველური ბუნებით უკანონო ვაჭრობის შესახებ - „გამოვლენისა და კონფისკაციის შესაძლებლობების გაზრდა“, „GPS-ხელსაწყოების ეფექტურად გამოყენების სავლე და კამერალური სწავლება“, „გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაძლებლობების განვითარება“, „მრგვალი ხე-ტყის (მორის) გადამამუშავებელი საამქროების ელექტრონული სისტემის მართვა - პროდუქტის მოდულის დანერგვის საკითხები“, სუბრეგიონალური სემინარი - „სამრეწველო ავარიების პრევენციის საკითხები“, „ქიმიური ინციდენტების რისკები“, „ნიადაგის ხარისხის ნორმებთან დაკავშირებული მონაცემების წარმოება/ინტერპრეტაცია“, „ზუთხისებრთა კონსერვაცია საქართველოში“. სწავლება გაიარა სულ 136 თანამშრომელმა;
- ბრაკონიერობის ფაქტების პრევენციის, გამოვლენისა და აღკვეთის მიზნით, მდინარეების კალაპოტებსა და ტყის მასივებში, მათთან მისასვლელ გზებსა და სხვა „ცხელ წერტილებში“ დამონტაჟდა ფოტო-ვიდეო ხაფანგები;
- დასრულდა ქ. ახალციხეში საოფისე შენობის მშენებლობა; მიმდინარეობდა დეპარტამენტის ტერიტორიული სამმართველოებისთვის საოფისე შენობების მშენებლობა ქ. ამბროლაურსა და ქ. ბათუმში.

12.4 გარემოს დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება, რეგულირება და მართვა (პროგრამული კოდი 38 01)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო

- გაცემულ იქნა 68 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა, მათ შორის 17 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა;
- ეკოლოგიური ექსპერტიზა ჩატარდა და გაიცა დასკვნები შემდეგ საქმიანობებზე: სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავება - 5; ნარჩენების მართვა - 5; ნარჩენების აღდგენა - 6; ხიდის აგება - 7; მაღალი ძაბვის საჰაერო და საკაბელო ელექტროგადამცემი ხაზების გაყვანა - 10; საერთაშორისო და შიდა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზის მშენებლობა - 3; ასფალტის წარმოება - 7; ნავთობისა და ნავთობპროდუქტების ტერმინალის განთავსება (1000 მ³-ზე მეტი) - 2; ჰიდროელექტროსადგურის (2 მგტ-ისა და მეტი სიმძლავრის) განთავსება - 9; მაგისტრალური გაზსადენის გაყვანა - 2; ცემენტის წარმოება - 2; გვირაბის გაყვანა - 1; ქიმიური მრეწველობა - 3; ნავთობისა და ნავთობპროდუქტების საცავების განთავსება (1000 მ³-ზე მეტი) - 2; რკინიგზის აგება - 1; თბოელექტროსადგურის განთავსება - 2; გამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობების განთავსება (დღე-ღამეში 1 000 მ³-ისა და მეტი) - 1;
- გარემოსდაცვით თარიღებთან (წყლის რესურსების დაცვის საერთაშორისო დღე, „დედამიწის საათი“, დედამიწის საერთაშორისო დღე, ბიომრავალფეროვნების დღე, გარემოს დაცვის მსოფლიო დღე, „საერთაშორისო დღე ავტომობილის გარეშე“) დაკავშირებით ჩატარდა სხვადასხვა სახის ღონისძიებები. ასევე, ჩატარდა მტკვრის სანაპიროს დასუფთავების აქცია, დასუფთავების მასშტაბური აქცია ლისის ტბისა და TV „იმედის“ მიმდებარე ტერიტორიაზე, დაირგო მუხის, ნეკერჩხლის და ფიჭვის 150-მდე ნერგი ბორჯომში, თბილისის ბოტანიკურ ბაღში გაიმართა „ბაღის ფრინველთა საათი“, რომელშიც სხვადასხვა საჯარო სკოლის მოსწავლეებმა მიიღეს მონაწილეობა, მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ გალაღანში მზრუნველობამოკლებულ ბავშვებთან ერთად დაირგო 40-მდე ტუიას, თელასა და კაკლის სახეობის ნერგი, სამინისტროს თანამშრომლებმა ველოსიპედისა და ფეხით სიარულის პოპულარიზაციის მიზნით მონაწილეობა მიიღეს ველორბოლაში;
- შიდა აუდიტორთა დღესთან დაკავშირებით, ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო კონტროლის დეპარტამენტთან ერთად, ეროვნულ საშენ მუშაობებში ქარსაფარი ზოლი გაშენდა. აქციაში, ასევე, ჩართული იყო სხვადასხვა საჯარო დაწესებულებების აუდიტის დეპარტამენტების წარმომადგენლები;
- საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს, 26 მაისს, თბილისსა და მთელი საქართველოს მასშტაბით შოთა რუსთაველის დაბადებიდან 850 წლის იუბილეს აღსანიშნავად გაიმართა პროექტი „მე რუსთაველის ქვეყნიდან ვარ“. ზუგდიდსა და თბილისში, სამინისტრომ ღონისძიების ფარგლებში თემატური ღონისძიებები წარმოადგინა.

12. 5 ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა (პროგრამული კოდი 38 07)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

- ფიზიკური დაცვით, წყალმომარაგებისა და სათვალთვალო სისტემებით უზრუნველყოფილ იქნა სოფელ სააკაძესთან არსებული რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის ტერიტორია და რადიოაქტიური ნარჩენების ცენტრალიზებული საცავი;
- სააგენტოსა და საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მონაცემთა გაცვლის სააგენტოსთან ერთად შემუშავდა რადიოაქტიური ნივთიერებების მიმოქცევასთან დაკავშირებული ნებართვების ელექტრონული პროგრამა, რომლის საშუალებით ნებართვის მაძიებლებს შეუძლიათ სახლიდან გაუსვლელად, ერთი ფანჯრის პრინციპით, მიიღონ ნებართვა ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის

ლიცენზიის ფარგლებში. ასევე, შესაძლებელი გახდა სანებართვო მოსაკრებლის გადახდა ინტერნეტ და მობაილ ბანკების და ეგრედწოდებული ფეის ტერმინალების მეშვეობით;

- გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი სააგენტოსა და შვედეთის რადიაციულ მარეგულირებელ ორგანოს შორის, რაც ითვალისწინებს შვედეთის მხარის მიერ სააგენტოსთვის გამოცდილების გაზიარებას მარეგულირებელი ორგანოს ფუნქციებისა და რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის მიმართულებით.
- სააგენტოს, ივ. ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრისა და თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის თანამშრომლობით სამედიცინო პერსონალს ჩაუტარდა სასწავლო კურსი თემაზე „რადიაციული დაცვა და უსაფრთხოება სამედიცინო რადიოლოგიაში“;
- სააგენტოსთან თანამშრომლობით სსიპ - გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა გამოაცხადა მიღება კურსზე: „რადიაციული უსაფრთხოების საკითხები სამედიცინო სფეროში“, რომლის მიზანია რადიაციული უსაფრთხოების პასუხისმგებელ პირთა და მაიონებული გამოსხივების წყაროსთან მომუშავე პერსონალის კვალიფიკაციის ამაღლება რადიაციული უსაფრთხოების საკითხებში, ასევე ბირთვული და რადიაციული კანონმდებლობის გაცნობა და მათი პრაქტიკაში დანერგვა;
- ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობაზე გაიცა 40 ლიცენზია, გაუქმდა 19 ლიცენზია. ლიცენზიის მფლობელ 42 ობიექტს მიეცა ლიცენზიის ფარგლებში საქმიანობის გაფართოების უფლება. ლიცენზიის ფარგლებში გაიცა 96 ნებართვა მაიონებული გამოსხივების წყაროების იმპორტ-ექსპორტზე;
- განხორციელდა 79 გეგმური და 10 არაგეგმური (მ.შ. 1 დათვალიერება) ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელი ორგანიზაციის ინსპექტირება საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ მოთხოვნათა შესაბამისობის დადგენის მიზნით;
- განხორციელდა რეაგირება 9 რადიაციულ ინციდენტზე;
- ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტომ (IAEA), საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსა და სსიპ - ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოსთან ერთად, ქ. თბილისში ჩაატარა ტექნიკური შეხვედრა მაღალგამდიდრებული ურანის რეპატრიაციის პროგრამასთან დაკავშირებით, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 15 ქვეყნის ასამდე წარმომადგენელმა.

12.6 გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობისა და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 38 06)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ - გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრი

- სკოლის მოსწავლეებისათვის, სტუდენტებისათვის და პედაგოგებისთვის ჩატარდა სემინარები გარემოსდაცვით თემებზე: დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობა და მართვა, ნარჩენების მართვის თანამედროვე ტექნოლოგიები, ორჰუსის კონვენცია, ტყის მდგრადი მართვა, ჭარბტენიანი ტერიტორიების მნიშვნელობა და სხვა. ასევე, გაიმართა სამუშაო და საინფორმაციო შეხვედრები. საინფორმაციო შეხვედრები და ლექცია/სემინარები მოისმინა 653 მოსწავლემ, სხვადასხვა უნივერსიტეტის 38 სტუდენტმა, 212 პედაგოგმა/ლექტორმა;
- პროექტ „მოხალისე ლექტორის“ ფარგლებში, ცენტრისა და სამინისტროს სხვადასხვა უწყების თანამშრომლებმა გარემოსდაცვითი თემების შესახებ 24 სემინარი ჩაატარეს;
- აღინიშნა გარემოსდაცვითი დღეები: ჭარბტენიანი ტერიტორიების დაცვისა და ტყის საერთაშორისო დღე, დედამიწის დღე, ბიომრავალფეროვნების დაცვის დღე, გარემოს დაცვის დღე და გვალვასა და გაუდაზნოებასთან ბრძოლის საერთაშორისო დღე, მწვანე მომხმარებლის საერთაშორისო დღე;
- ცენტრის მიერ ორგანიზებულ გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 2.0 ათასზე მეტმა ადამიანმა;

- ცენტრსა და მოსწავლე ახალგაზრდობის ეროვნულ სასახლეს შორის ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა, რომლის ფარგლებში მხარეები ერთობლივი პროექტებისა და ღონისძიებების განხორციელებით ხელს შეუწყობენ ახალგაზრდებში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებას;
- ცენტრის მიერ შემუშავებული სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების სახელმძღვანელოს საქართველოს რეგიონებში დანერგვის მიზნით, საპილოტედ შეირჩა კახეთის რეგიონი, სადაც საანგარიშო პერიოდში, გადამზადდა თელავის, ქალაქ თელავის, ახმეტისა და გურჯაანის მუნიციპალიტეტების საბავშვო ბაგა-ბაღების 110 მეთოდისტი და აღმზრდელი;
- ჩატარდა სასწავლო კურსები „რადიაციული უსაფრთხოების საკითხები სამედიცინო სფეროში“ (58 მონაწილე) და „გარემოსდაცვითი მმართველი“ (42 მონაწილე);
- თანამშრომლების შესაძლებლობათა გაძლიერების მიზნით, ტრენინგი ჩატარდა სამინისტროს სხვადასხვა უწყების 100 თანამშრომელს;
- გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება - GIZ-ის მხარდაჭერით, შემუშავდა „განათლება მდგრადი განვითარებისათვის - სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა 2018-2022 წწ“ დოკუმენტის პირველადი ვარიანტი. დოკუმენტის მეთოდოლოგიისა და სამუშაო ვერსიის წარდგენისა და განხილვის მიზნით სხვადასხვა სტრუქტურის, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და საგანმანათლებლო დაწესებულებების წარმომადგენლებთან გამართულ საჯარო შეხვედრებში მონაწილეობა მიიღო 50-მა ადამიანმა;
- საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს „თავისუფალი გაკვეთილების“ პროექტის ფარგლებში, მიმდინარეობდა მუშაობა გარემოს დაცვის საკითხებზე კურსის შექმნასთან დაკავშირებით. აღნიშნული კურსი მიმოიხილავს ოც აქტუალურ გარემოსდაცვით საკითხს. კურსი, ინტერაქტიული სწავლების მეთოდებზე დაყრდნობით, მოსწავლეს სთავაზობს კომბინირებულ თეორიულ და პრაქტიკულ მეცადინეობას, როგორც ინდივიდუალური, ასევე ჯგუფური კომპონენტის გათვალისწინებით. პროექტის ფარგლებში, ცენტრის ბაზაზე მზადდება სახელმძღვანელო, რომელიც მასწავლებელს თითოეულ გარემოსდაცვით თემაზე მიაწვდის როგორც თეორიული, ასევე პრაქტიკული მეცადინეობის სხვადასხვა მაგალითს. თავისუფალი გაკვეთილების ფარგლებში შემუშავდა შემდეგი თავები: ეკოსისტემები, კლიმატის ცვლილება, ადამიანების ეკოლოგიური უფლებები, წყალი, ჰაერი, ნარჩენების მართვა, ბიომრავალფეროვნება, მდგრადი განვითარება, ნიადაგი, გაუდაბნობა, მიგრაცია, ურბანიზაცია და გარემოს დაცვა, ბუნებრივი კატასტროფები და რისკების მართვა;
- „მწვანე ჩაი მინისტრთან ერთად“ ინიციატივის ფარგლებში გაიმართა საჯარო შეხვედრა, რომელზედაც გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრი დამსწრე აუდიტორიას განხორციელებული და სამომავლო გარემოსდაცვითი პროექტების შესახებ ესაუბრა;
- მიმდინარეობდა მუშაობა ერთიანი გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის შესაქმნელად, რომლის მთავარი მიზანია გარემოსდაცვით სფეროში არსებული ინფორმაციის თავმოყრა და საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომობა. აღნიშნული სისტემა გამორიცხავს ინფორმაციის დუბლირებას და უზრუნველყოფს მათ უწყვეტ განახლებას;
- გრძელდებოდა ნარჩენების მართვის ელექტრონული სისტემის შექმნა. სისტემა გაშვებულია სატესტო რეჟიმში, სადაც წინასწარ შერჩეული და გადამზადებული ნარჩენების წარმომქმნელი კომპანიები ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგებას ახორციელებენ ელექტრონული ფორმების მეშვეობით.
- სისტემატურად ახლდებოდა ცენტრის ვებ-გვერდზე (ieec.gov.ge) განთავსებული გარემოსდაცვითი საინფორმაციო ბაზა. გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ვებ რუკაზე დაემატა 58 ობიექტი. განახლდა ასევე მოხალისე ლექტორების ცნობარი, განთავსდა ინფორმაცია სხვადასხვა გარემოსდაცვითი ღონისძიებების შესახებ. ვებ-გვერდს დაემატა 87 გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მიღების მსურველი;
- სამინისტროს კლიმატის ცვლილების სამსახურთან ერთად მიმდინარეობდა სისტემის საპილოტე მოდულის ფუნქციონალში მუშაობა და მორგება სამსახურის კონკრეტულ საჭიროებებზე, რაც გულისხმობს კლიმატის დარგში სხვადასხვა ინფორმაციის შეკრებას და მის ანალიტიკურ შეფასებას სისტემის მეშვეობით.

- ცენტრისა და კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრის ერთობლივი პროექტის „ლანდშაფტისა და მიწის რესურსების მდგრადი მართვის დანერგვის“ ფარგლებში გაიმართა სამუშაო შეხვედრები დედოფლისწყაროს, ახმეტის, გარდაბნისა და სიღნაღის მუნიციპალიტეტებში ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებთან, ფერმერებთან და სხვა დაინტერესებულ პირებთან (სულ 4 მუნიციპალიტეტის 116 წარმომადგენელი) ნიადაგის დაცვის, ქარსაცავებისა და საძოვრების მართვის სფეროში არსებული სპეციფიკური პრობლემების დადგენის მიზნით. პროექტის ფარგლებში ქართულ და ინგლისურ ენებზე შემუშავდა და გავრცელდა საგანმანათლებლო ბუკლეტი „ნიადაგების დეგრადაცია და მის წინააღმდეგ ბმლის ღონისძიებები“;
- ცენტრის ორგანიზებითა და გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) მხარდაჭერით, გაეროს განვითარების პროგრამისა (UNDP) და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ერთობლივი პროექტის „მინამატას კონვენციის რატიფიცირებისა და მისი აღსრულების მიზნით საქართველოში გადაწყვეტილების მიღების პროცესის გაძლიერება და ინსტიტუციურ შესაძლებლობათა განმტკიცება“ ფარგლებში, ჩატარდა სტუდენტური კონფერენცია ვერცხლისწყლის თემატიკაზე, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს სხვადასხვა უნივერსიტეტის სტუდენტებმა. კონფერენციაზე გამოვლინდა 4 გამარჯვებული. ამავე პროექტის მეორე ეტაპზე ჩატარდა ლექცია-სემინარები თბილისის, ახალციხის, ლაგოდეხის, რუსთავის, ოზურგეთის, ქუთაისის, ფოთისა და ქობულეთის სკოლის მოსწავლეებისთვის; გაიმართა ვერცხლისწყლის თემატიკაზე მოსწავლეთა ესსეების კონკურსის გამარჯვებულებისა და მათი პედაგოგების დაჯილდოება. მოსწავლეთა კონკურსში წარმოდგენილი 74 ნამუშევრიდან დაჯილდოვდა 53 მოსწავლე და მასწავლებელი; ვერცხლისწყლის თემატიკაზე ჩატარებულ საინფორმაციო შეხვედრებსა და სემინარებს დაესწრო 238 ადამიანი, მათ შორის 203 მოსწავლე და 35 მასწავლებელი.
- ცენტრმა უმასპინძლა „ფაუნა და ფლორა ინთერნეიშენელისა“ და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ერთობლივ ტრენინგს „ველური ბუნებით უკანონო ვაჭრობა და CITES კონვენცია“. ტრენინგსა და დისკუსიაში მონაწილეობა სხვადასხვა სექტორის 51 წარმომადგენელმა მიიღო;
- გაიმართა მწვანე კლიმატის ფონდის (GCF) აღმოსავლეთ ევროპისა და ცენტრალური აზიის რეგიონალური სამუშაო შეხვედრა. შეხვედრის ფარგლებში მოწვეული იყო 14 ქვეყნის 42 წარმომადგენელი. ჯამში შეხვედრაში მონაწილეობა მიიღო 97 ადამიანმა.

12.7 ეროვნული საშენი მეურნეობის სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 38 05)

პროგრამის განმახორციელებელი:

✓ სსიპ ეროვნული საშენი მეურნეობა

- საანგარიშო პერიოდში დამზადებულ იქნა 800 კგ ელდარის ფიჭვის გირჩი და მათი დამუშავების შემდეგ დამზადებული იქნა 25 კგ თესლი;
- დაითესა 113 700 ცალი კონტეინერული დანაყოფის სახეობები: ფშატი, კვიპაროსი, აკაკი, ცაცხვი, სოჭი კავკასიური, სოჭი ლეგა, ელდარის ფიჭვი, მახვილნაყოფა იფანი, შავი ფიჭვი, აკაცია, კავკასიური ტუია, ხოლო ღია გრუნტში დაითესა ცაცხვი და კაკალი;
- აიჭრა ერთწლიანი 15 000 ცალი ვერხვის, 1 000 ცალი ტირიფის ყლორტები და დაფესვლიანების მიზნით დაკალმდა კონტეინერში;
- 100 ცალი უხრავის ნერგი და 271 ცალი კოლხური ბზა კონტეინერიდან გადატანილ იქნა ქოთნებში, ასევე ქოთნებში გადაირგო 1 000 ცალი საპნის ხე, 500 ცალი კვიპაროსი და 500 ცალი ნუში; ღია გრუნტში გადაირგო კონტეინერებში დაფესვლიანებული ვერხვის 1 400 ცალი, ტირიფის 2 000 ცალი და პავლონიას 40 ცალი ნერგი;

- ღია გრუნტის სანერგეებიდან ამოდებული იქნა და ქოთნებში გადაირგო მაღალი მთის ნეკერჩხალი, მინდვრის ნეკერჩხალი, ცხენის წაბლი, კავკასიური სოჭი, ვერცხლისფერი კვიპაროსი, ვერცხლისფერი ნაძვი და კედარი, სულ 6 660 ცალი;
- წინა წლების სანერგეებს და სკოლა-პლანტაციებს ჩაუტარდათ მოვლითი სამუშაოები: განხორციელდა იფნის, ნუშის, საპნის ხის, წითელი ტყემალის, ბალლოჯის, მინდვრის ნეკერჩხლის, მაღალი ნეკერჩხლის, ჩვეულებრივი მთის კაკლის ნერგების კულტივაცია, გათოხვნა, გაფხვიერება, სულ 1,36 ჰა-ზე. ასევე 2,7 ჰა სკოლა-პლანტაციაში მოვლითი სამუშაოები ჩაუტარდა შემდეგ სახეობებს: ტუია, ელდარის ფიჭვი, კედარი, ჭადარი, თუთა, აკაკი, შავი ფიჭვი და კავკასიურ ფიჭვი;
- საჯარო მიზნებისათვის ქვეყნის მასშტაბით მუნიციპალიტეტებზე და სხვადასხვა ორგანიზაციებზე უსასყიდლოდ გაიცა 13 500-ზე მეტი ნერგი და 179 000-ზე მეტი გამხმარი ნერგი (ფიჩხის სახით);
- საანგარიშო პერიოდში მეურნეობის მიერ რეალიზებული იქნა 61 400-ზე მეტი ნერგი;
- მოეწყო ორი ხელოვნური ტბორი. აშენდა 8 ბეტონის აუზი. დამონტაჟდა წყალგამტარი ფილტრი და გადასახური ბადე. ბეტონის აუზებში გადაყვანილ იქნა ნაკადულის კალმახის დასავლეთ და აღმოსავლეთის პოპულაციის ლიფსიტები, რომლებიც მიღებული იქნა ნაკადულის კალმახის გამრავლების პროგრამის ფარგლებში. რამდენიმე ბეტონის აუზში დროებით გადაყვანილ იქნა დასავლეთის პოპულაციის მდ. ჩიხურაში დაჭერილი 100-მდე სადედე კალმახი
- გამოიჩეკა 1 462 ცალი კაკაბი, 105 ცალი ხოხობი, მათ ჩაუტარდათ მკურნალობა პროფილაქტიკის მიზნით.
- შავნაბადას ტერიტორიის შემოგარენში შეგროვდა 2 კგ ძელქვის თესლი, კონტეინერებში დაითესა 1 500 ცალი ძელქვა და ბალამწარა; 18 200 ცალ იმერულ, პონტოსა და კოლხური მუხის, ლაფანის და ბალამწარას ნერგებს და 5 000 ცალ კოლხურ ბზას ჩაუტარდათ მოვლითი სამუშაოები. 1 000 კოლხური ბზა გადაირგო ქოთნებში. 1 000 ცალი ბზის 1 წლიანი ყლორტები დაფესვიანების მიზნით დაკალმდა.
- ღია გრუნტში წაბლის სანერგეს ჩაუტარდა მოვლითი სამუშაო: კულტივაცია, რიგების გამარგვლა და მორწყვა;